



Tibetan Buddhist Resource Center

Text Scan Input Form - Title Page

|              |           |                    |           |
|--------------|-----------|--------------------|-----------|
| <b>Work:</b> | W1KG18184 | <b>ImageGroup:</b> | I1KG18227 |
| <b>LCCN:</b> | n/a       | <b>ISBN:</b>       | n/a       |

|                              |  |
|------------------------------|--|
| <b>Title:</b>                | མཛོད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་ནོར་བུའི་བང་མཛོད།<br>mdzod kyi spyi don nor bu'i bang mdzod/                                     |
| <b>Author:</b>               | ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་<br>chos kyi rgyal mtshan   |
| <b>Descriptor:</b>           | n/a  |
| <b>Original Publication:</b> | gangs can khyad nor dpe tshogs/;55   |
| <b>Place:</b>                | lha sa/  |
| <b>Publisher:</b>            | ser gtsug nang bstan dpe rnying 'tshol bsdu phyogs sgrig khang /   |
| <b>Date:</b>                 | 2010   |
| <b>Volume:</b>               | 1  |
| <b>Total Volumes:</b>        | 1  |
| <b>TBRC Pages:</b>           | 2  |
| <b>Introductory Pages:</b>   | n/a  |
| <b>Text Pages:</b>           | n/a  |
| <b>Scanning Information:</b> | Scanned at Tibetan Buddhist Resource Center, 1430 Massachusetts Avenue, Cambridge, MA 02138, USA. Comments: 7/2014 |



# ༡༡། མཛོད་ཀྱི་སྒྲི་དོན་ནོར་བུའི་བང་མཛོད།



མེས་གཙུག་ནང་བསྟན་དཔེ་རྫིང་ལ་ཆོས་བསྟུ་ཁྱིམ་གྱི་གཞི་རིགས་བསྟུན།



༡༢། །མཛེན་ཀྱི་ཁྱི་ན་ནོར་ལུ་འཇམ་མཛེན།



༡༣། །མཛེན་ཀྱི་ཁྱི་ན་ནོར་ལུ་འཇམ་མཛེན།

༡༤། །མཛེན་ཀྱི་ཁྱི་ན་ནོར་ལུ་འཇམ་མཛེན།





༡། མཛོད་ཀྱི་སྤྱོད་ན་ཞོར་སུའི་བང་མཛོད།



མཛོད་པ་ལོ། རྒྱུ་བཟུང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཐེངས་གཅིག་ནང་བཟུང་དཔེ་རྒྱུ་ལོ་ལྔ་པ་བཟུང་གསལ་གྱི་ཁང་ནས་བཟུང།

། རྒྱལ་པོ་འཕམ་པའི་ཕྱི་རྒྱུ་ལྟར་ལྟོ་ལྟོ་། ལེ་



། རྒྱལ་པོ་འཕམ་པའི་ཕྱི་རྒྱུ་ལྟར་ལྟོ་ལྟོ་། ལེ་

། རྒྱལ་པོ་འཕམ་པའི་ཕྱི་རྒྱུ་ལྟར་ལྟོ་ལྟོ་། ལེ་



## གྲིང་གཞི།

རབ་དཀར་གངས་རིའི་ཕྱོད་བས་ཡོངས་ལྷ་བསྐྱར་ཞིང་འཛམ་གླིང་གོ་ལ་ཆེན་པོའི་སྤྱི་གཙུག་ཏུ་  
ཆགས་པའི་མཐོ་སྒང་བོད་ཅེས་གྲགས་པའི་ས་ཡི་ཐིག་ལེར། བ་སྤེལ་གན་དང་། མ་བྲག་སྤོན་གཉིས་  
ནས་མཆེད་པའི་བོད་མིའི་ཐོག་མ་བྱུང་བ་ནས་བཟུང་། སྤྱི་བོ་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་རྣམ་དཔྱད་འདྲ་  
མིན་གྱི་རྒྱལ་ལ་བརྟེན་ནས་རིག་པའི་གནས་ཅི་རིགས་གསར་གཏོད་དང་། འཕེལ་རྒྱས་གཏོད་པུས་ལ།  
ལྷག་པར་དུས་རབས་བརྒྱན་པའི་སྐབས་ལྷ་ས་གསུམ་ན་སྤོན་པའི་གྲགས་པ་ཡོངས་ལྷ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་  
རྒྱལ་པོ་སྤྱོད་བཅན་སྒྲུབ་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱི་མཆོག་གང་གི་མཉེན་བརྩེ་རྒྱས་པའི་བྱེད་ལས་ཉག་གཅིག་  
གི་མཐུ་ལས། བོད་ཀྱི་ས་ཆེན་པོའི་ཁྲོན་ཀྱན་ལ་བྱུང་བར་རུས་ཤིང་། འཛིག་རྟེན་དང་། འཛིག་རྟེན་  
ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐའ་དག་རི་བཞིན་སྟོན་པར་རུས་པ། ཆེས་ངོ་མཚར་མྱོན་དུ་  
བྱུང་བའི་བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་འདི་བཞིན་ཐོག་མར་སྟོལ་གཏོད་མཛད་ལ། སྤྱི་རྒྱུད་པན་བདེའི་གཞི་རྩ་ནང་  
ཆོས་བོད་དུ་བསྐྱར་འགོ་བརྩམས་པ་དང་། དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་ཆོས་རྒྱལ་བྱི་སྤོང་ལེ་བཅན་གྱིས་  
བསམ་ལས་ལྷ་ས་ན་མི་བརྒྱན་གྱིས་ཐོག་དངས་རབ་བྱུང་གི་མེ་དང་། ལྷ་བསྐྱར་སྤྱོད་བྱ་ཐོག་མར་  
བཅུགས་ནས་སྤྱི་རིག་བཟླ་བའི་ལོ་རྒྱུ་བ་དུ་མ་གསོ་སྤྱོད་གནང་སྟེ། ཉེ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ནས་ནང་  
རིག་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རིག་གཞུང་སྤྱིར་བཏུང་སྤྱི་ཆོགས་ལྷོངས་འདིར་དར་སྤེལ་མཛད་དེ། ཤེས་  
རིག་མཛོད་བརྒྱུད་སྤྱི་འཐར་ཡངས་པོར་བྱེ་བ་ནས་བཟུང་། དུས་རབས་རིམ་བཞི་ནང་སྤེལ་ཁམས་  
འདིར་འཆད་རྩོད་རྩོམ་གསུམ་ལ་མངའ་བཞེས་པའི་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྔ་གྱི་སྤྱི་ཆེད་དམ་པ་རི་སྟེང་  
བྱོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱི་བྱིར་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་ཅིང་གཏན་ལ་ཡབ་པ་དང་། གསར་རྩོམ་མཛོད་པའི་  
བརྒྱན་བཅོས་ཐམས་ཅད་ལུ་ཅག་ལྷ་སྤེལ་ཆོག་ངལ་བ་བརྟེན་ནས་བབྲངས་ཀྱང་བབྲང་བར་དཀའ་  
བས། བོད་ཁྱལ་གྱི་གསུང་རབ་སྤྱི་གས་བམ་ཐམས་ཅད་གཞི་གཅིག་ཏུ་བཅུགས་ན་རི་རྒྱལ་ལྷན་པོའི་



དཔངས་ལའང་སྒྲིངས་པ་ཉེར་རུས་སོ་ཞེས་སྒྲུས་ཀྱང་ལྟ་དུ་མི་ཆེ། དེ་ལྟ་བུའི་རྩ་ཆེའི་རིག་གཞུང་སྒྲོངས་  
 པའི་ནད་བརྒྱ་འཛོམས་པའི་སྒྲན་མཆོག་བདུད་རྩི་ལྟ་བུ་དེ་དག་གི་རོ་བརྩུད་གངས་ཅན་པའི་ལུས་སེམས་  
 ཟུ་ཤོག་བུ་སྒྲུམ་ཆོས་བཞིན་དུ་སེམས་པ་ནས་བརྩུང་། སྒྲེ་བོ་པལ་པ་དག་གི་སྤང་དོར་འབྱེད་པའི་ཤེས་  
 རབ་ཀྱི་ཆོད་ཀྱང་ཆེས་མཐོན་པོར་སོན་ཏེ་སྒོ་གསུམ་དགེ་བརྩའི་ལས་ལ་བརྩོན་པ་དང་། བྱམས་དང་སྙིང་  
 རྩེས་རྒྱུད་དུ་ལ་ཞིང་། ལ་རབས་དང་གཤིས་བཟང་གི་མཛེས་སྟོན་རང་ཆས་སུ་ལྡན་པའི་མི་རིགས་ཁྱད་  
 འཕགས་ཅན་ཞིག་དུ་ལར་རྒྱས་སྤྱང་པའི་འབྲས་བུར། དེར་གི་དུས་སྤྱང་འཛོམས་སྤྱིང་ཤར་རུབ་ལ་  
 གནས་པའི་མྱིད་འཕྲོར་རིག་གསུམ་སྤྱི་དང་། ལར་སྒོས་ཆོན་རིག་ཅེར་སོན་གྱི་ལུལ་གྱུ་དག་གི་མི་སྒྲ་  
 གྲགས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་ལུལ་འདི་དང་འདི་ཉིད་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་སྒོ་ཁ་ཕྱོགས་ས་དང་། ཞིབ་འཇུག་བྱ་  
 ལུལ་ཞིག་དུ་གྱུར་དོན་ཡང་དེ་ལྟར་ལགས།

འོན་ཀྱང་སེམས་ཅན་སྤྱི་མཐུན་གྱི་བསོད་ནམས་ཉམས་དམས་སུ་སོང་པའི་ཉེར་ལོན་ལས། ལོ་  
 བརྩའི་གོད་ཆགས་ཀྱི་ཁོད་དུ་སྤྱོད་གསུམ་ནོར་གྱིས་བཀའ་ཉེ་ལོན་དུ་ལུལ་ན་ཡང་སྤྱི་ཐབས་བུལ་པའི་  
 གངས་སྤྱོངས་ཀྱི་ཁྱད་ནོར་ཉེ། གསུང་རབ་བར་གིང་དང་བཅས་པ་ལས་མོ་ཆེ་མེ་ལྟ་དང་རྩ་ལྟའི་ཞལ་དུ་  
 ལུལ་ཟེན་དག་ནི་བརྒྱར་གསོ་བྱ་རྒྱའི་རུས་མཐུ་རང་ཅག་སུ་ལའང་མེད་ལ། དུས་རན་དེ་ལྟ་བུའི་ཁོད་  
 ནས་སྤེས་དབང་གིས་ད་ལྟ་ས་སྤོང་དུ་ལྷག་ལུས་གསུང་རབ་དག་ཀྱང་ལལ་ཆེ་བ་དཔེ་རྒྱན་དགོན་རིགས་  
 ཤ་སྟག་དུ་གྱུར་སྟབས་དེར་སྐབས་རིག་གནས་དངོས་རྩེས་ཀྱི་ལས་ལུགས་གཞིར་བརྩུང་བདག་གྱུང་བྱེད་  
 དགོས་ཆེན། རིག་གཞུང་དོན་གཉེར་པའི་སྤྱན་ལམ་དུ་བསྟར་མ་སྟབ་པས་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོས་པ་མི་  
 བཞིན་མ་གྱུ་བ་ཅིང་། དེ་བས་ཉེན་ཆབས་ཆེ་བ་ནི་འཕྱང་བཞི་སོགས་ཀྱི་གཞོད་པས་ས་སྤོང་དུ་རྩ་བརྒྱག་  
 མི་གཏོང་པའི་ངེས་པ་མེད་གཤིས། འདི་ཀྱན་བདག་གྱུང་གནད་འཁལ་བུ་རྒྱུ་དེ་གཞན་ལ་འགོལ་ཐབས་  
 མེད་པའི་རང་ཅག་ཁོ་ནའི་འགན་འཁུའི་ཉིད་དུ་ངེས་སོ། །

དེར་བརྟེན་སེར་ཐེག་ཆེན་སྤྱིང་དང་ལྟ་ལྡན་གཙུག་ལག་ཁང་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་སེར་གཙུག་  
 ནང་བརྟན་དཔེ་རྙིང་འཛོལ་བསྟུ་ཕྱོགས་སྤྱིག་ཁང་ཞེས་པའི་ཆོན་པ་ཞིག་ཆེད་དུ་བརྩུགས་ནས་ད་བར་

བཤང་བྱ་གསུམ་ལྷག་ཙམ་གྱི་རིང་ལ་ཚྭགས་གཉིས་ནས་ཐུན་མོང་དུ་མ་ཐེབས་སྒྲོང་ས་ལ་གསུམ་ལྷག་  
 ཙམ་བཏང་སྟེ་དཔེ་དགོན་ལྷན་སྒྲོབ་དང་། དེར་སྒྲུབས་སྒྲོབ་གཉིར་བའི་ཉེར་མཐོའི་ཆེད་དུ་གངས་ཅན་  
 རྒྱུན་ལྷན་ཞེས་པའི་དཔེ་ཆོགས་གསར་དུ་བསྒྲིགས་ཏེ་ད་མན་པོད་འབྲེང་ཉིས་བརྒྱར་ཉེ་བ་བར་རྒྱན་ཐེན་  
 པ་དང་། དགོན་སྟེ་དང་། སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་བརྒྱ་ལ་ཉེ་བར་ཆ་ཆོང་གཉིས་རེ་རེན་མེད་  
 འབུལ་ལམ་ཁྱུ་བ་ལུད། དེ་བྱིངས་མ་གནས་ཙམ་གྱི་ཐོག་ནས་སྤྱི་མཛོད་ཁྱུ་ཉེ། རྒྱལ་བལྟན་ལ་སྤྱི་  
 རྒྱུང་རིས་མེད་མེར་སྒྲུ་ཐོས་བསམ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཐུགས་འདུན་སྒོང་ཐབས་ཁྱུ་ལྷན་སྤོང་བ་དང་།

འདས་པའི་ལོ་བྱའི་ནང་ངོས་ཆོའི་ལས་གཞི་ལ་གོང་རིམ་འབྲེལ་ཡོད་ཆོན་པ་ཁག་གི་དབུ་ཁྲིད་  
 བས་གཟིགས་སྒྲོང་སྤྱན་མེད་པ་གནང་བ་དང་། མཁུན་དཔྱོད་མཁའ་ལྷར་ཡངས་གིང་། ལྷག་བསམ་  
 དུང་ལྷར་དཀར་བའི་སྤྱི་ཆོན་དུ་མས་ངོས་ཆོའི་ལས་ཀར་གདང་འཛོག་ཆད་མེད་དང་། མ་ལོར་ལམ་  
 རྟོན། མ་དཔེ་མཐོ་འདོན་གནང་བ་སོགས་ཀྱིས་མཛོན། ང་ཆོར་ལྷན་བ་གྲུ་འདེགས་ཀྱིས་ལྷན་མེད་རྒྱལ་  
 རྒྱུར་རོགས་རམ་གནང་བར་རྗེས་སྤྱོད་རངས་དང་། རྟོར་དབུས་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས་ཁྱུ་བ་དང་  
 ཆབས་ཅིག །འབྱུང་འབྱུར་ཡང་མེར་གཙུག་ནས་དགེ་ལུགས་གསུང་འབུམ་གཙོ་བོར་ལྷན་པའི་རིས་  
 མེད་གསུང་རབ་དཔེ་རྒྱན་དགོན་རིགས་དང་། ཞིབ་འཇུག་ཆོན་པ་ཁག་དང་། རྒྲོབ་གྲུ་ཁག་ལ་ཉེ་བར་  
 མཐོ་བའི་རིག་གཞུང་དག་གྱང་རིམ་བས་བར་རྒྱན་ཁྱུ་རྒྱའི་འདུན་པ་སྟོར་བཅངས་སྤོང་བ་ལགས་ན།  
 ལྷག་བསམ་རྣམ་དཔྱོད་ཅན་གྱི་རིས་མེད་མེར་སྒྲུ་ཀྱན་ནས་མ་དཔེ་མཐོ་འདོན་དང་། ང་ཆོའི་ལས་ཀར་  
 ཅ་ཆེའི་ལམ་རྟོན་བཀའ་སྒྲོབ་སྤྱུ་མཐུད་ལྷག་སྤྱོད་ཡོད་པ་མཁུན་ཞེས་ཁྱེད། །

མེར་གཙུག་ནང་བལྟན་དཔེ་རྟོར་འཛོལ་བའུ་ཚྭགས་རྒྱིག་ཁང་ནས།  
 གྱི་ལོ་༡༠༠༧ལོའི་སྤྱི་ལོ་འཛོལ་ཆེས་ལ།



## བསྐྱེད་གསལ་བཤད།

གཞུང་འདི་མཛད་པ་པོ་མེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་འདི་ཉིད་ནི་གཙང་མུང་སྟོང་རིག་པའི་འབྲུང་གནས་ཀྱི་སའི་ཆར་ལབ་ནང་སོ་བསོད་ནམས་འཕེལ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ལུས་སྒྲོལ་མ་འབྲུམ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱུ་ལྔ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་བཟང་བྱ་ཉིད་གསུམ་པ་ས་མོ་གྲུང་སྤྱི་ལོ་༡༤༥༧ལ་སྤྱུང་བྱུང་སྤྱུང་། དགྲུང་ལོ་དུག་བཞེས་པའི་ཆེ་རྒྱལ་དབང་རྒྱ་སྤེང་དང་པོ་ཐམས་ཅད་མཐེན་པ་དགོ་འདུན་གྱུ་བའི་དྲུང་ནས་ལབ་ལུས་དང་ལྷན་གཅིག་གྱུ་བ་རྒྱལ་ལུགས་ཀྱི་ཆེ་དབང་གསལ། དགྲུང་ལོ་བརྒྱན་པའི་དུས་གནས་རྟིང་ཆོས་མེ་ཀུན་དགའ་བདེ་ལེགས་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་ལས་དགོ་བསྟེན་སྟོན་པ་ཆོས། དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་གསུམ་པར་གནས་རྟིང་ཆོས་མེ་འདི་མཐུན་ནས་དགོ་རྒྱལ་ཀྱི་སྟོན་པ་ཆོས། ལོ་དེར་བཟུ་བེས་ལྷན་པོར་ཐེབས་ཏེ་ཀུན་མཐེན་ཆོས་འབྱོར་དཔལ་བཟང་རིགས་ཀྱི་ཅན་ཅན་དུ་བསྟེན་ནས་བསྐྱུ་སྟོར་སྟོ་རྟགས་དང་གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་ལྔ་བཅས་ལ་ཐོས་བསམ་མཐར་ཐྱིན་པར་མཛད་པས་མཐས་པའི་གྲགས་བསམས་སྟེང་བྱུང་། ཆོས་པར་དུ་ཡང་པའ་ཆེན་པོ་ཤེས་ཅི་མོ་དང་། པའ་ཆེན་ལུང་རིགས་རྒྱ་མཚོ་ཀུན་མཐེན་ཆོས་འབྱོར་དཔལ་བཟང་སོགས་ཀྱི་ཞབས་དྲུང་ནས་དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤངས་པ་དང་པོ་ལུས་སྒྲོན་པོ་ཅུ་འགྲེལ་སོགས་གསལ་ནས་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱིས་བདུད་རྩིས་ཐུགས་ཀྱི་ལུས་བཟང་ལེགས་པར་གདམས་པར་མཛད། དགྲུང་ལོ་ཉིད་གསུམ་པ་ལ་བཟུ་བེས་ལྷན་པོའི་དགོ་བསྟེན་མཛད། དགྲུང་ལོ་ཉིད་བཞི་པ་ལ་དཔུས་སུ་ཐེབས་ནས་ཆོས་མེ་དོན་ཡོད་དཔལ་ལྷན་པའི་བཀའ་ལྟར་སེར་བྱེས་མཐས་སྟན་གྲ་ཆོང་གི་འཆད་ཉན་པ་མཛད། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་སེར་ཐེག་ཆེན་གླིང་གི་གདན་ས་པའང་མཛད། དགྲུང་ལོ་དོན་དུག་བཞེས་པ་ཤིང་པོ་འབྲུག་གི་ལོ་འདི་ཉིད་རྒྱ་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ནམ་མེད་ལ་བབས་པ་ན། རོ་མཚར་པའི་ལྷས་དུ་མ་དང་བཅས་ཏེ་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐིམ་རྒྱལ་བསྟན་ཏོ། །

བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདིས་མདོ་སྐད་ཀྱི་གསུང་རབ་ཀྱིས་གནད་ལས་བརྒྱམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ནི་པོད་བརྒྱན་ཡོད་པ་ལས། པོད་དང་པོར། <<བསྟན་བཅོས་མདོ་རྟོགས་རྒྱུ་ཀྱི་མཐའ་དབྱེད་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་སྤེང་བ་མཐས་པའི་མགུལ་རྒྱ།>> པོད་གཉིས་པར། <<བསྟན་བཅོས་མདོ་



བར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འབྲེལ་པ་དང་བཅས་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལེགས་བཤད་གཞེར་གྱི་ཐེང་བ་དང་།  
 རྣམ་བཤད་སྟིང་པོ་རྒྱན་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་སྐལ་བཟང་རྒྱ་དབང་གི་རོལ་མཆོ་སྐབས་དང་པོ། ༡>>པོད་  
 གསུམ་པར། <<བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འབྲེལ་པ་དང་བཅས་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་  
 ལེགས་བཤད་གཞེར་གྱི་ཐེང་བ་དང་། རྣམ་བཤད་སྟིང་པོ་རྒྱན་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་སྐལ་བཟང་རྒྱ་དབང་  
 གི་རོལ་མཆོ་སྐབས་གཉིས་པ་མན།>> པོད་བཞི་པར། <<དུང་ངེས་རྣམ་འདྲི་གྱི་སྤྱི་དོན་རྟོག་པར་ཆར་  
 གཅོད་རིན་པོ་ཆེའི་ཐེང་བ།>> <<རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྤྱི་དོན་རྒྱ་དབང་གི་རོལ་མཆོ།>> <<རྟེན་འབྲེལ་  
 གྱི་ཐལ་ཐེང་མཁས་པའི་མགུལ་རྒྱན།>> <<ས་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག། ༡>><<དགེ་འདུན་ཉི་ཤུའི་མཐའ་  
 དཔྱད།>> <<བསམ་གཟུགས་ཀྱི་མཐའ་དཔྱད།>> <<གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག།>> <<དངོས་བརྒྱན་  
 དོན་བདུན་ཅུའི་རྣམ་གཞག། ༡>>པོད་ལྔ་པར། <<རྒྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཆད་མ་རྣམ་འབྲེལ་གྱི་དོན་  
 འབྲེལ་རྒྱལ་ཆབ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ཞེས་བྱ་བ་ལེའུ་དང་པོའི་འབྲེལ་པ།>> <<འབྲས་རྟོགས་  
 གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པའི་མཐའ་དཔྱད།>> <<ལེའུ་བཞི་པའི་མཐའ་དཔྱད་མཐོང་བའི་ཡིད་  
 འཕྲོག། ༡>> <<སྟན་བྱའི་བྱར་བཀོལ།>> པོད་དུག་པར། <<དུམ་མ་འདུག་པའི་མཐའ་དཔྱད།>>  
 <<བསྟན་བཅོས་དབུ་མ་འདུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ་གྱི་དཀའ་གནད་གསལ་པར་  
 བྱེད་པའི་སྤྱི་དོན་ལེགས་བཤད་སྐལ་བཟང་མགུལ་རྒྱན།>> <<ཀླུ་མི་བསྐྱོད་དོ་རྗེས་མདོ་ལྟེ་རྒྱན་གྱི་  
 དགོངས་པ་རྣམ་རྒྱུ་དུ་འབྲེལ་བ་ལ་དགག་སྒྲུབ་ལུས་པའི་ལན་རྒྱ་རྒྱབ་དགོངས་རྒྱན།>> <<ཟབ་མོ་  
 རྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་ལོག་རྟོག་འགོག་པར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་ལྟ་བུ་དང་པོའི་ཐུན་ཐེལ་ཞེས་གོ་ཤིག་  
 གཉིས་ལ་གདམས་པ།>> པོད་བདུན་པར། <<དམ་པའི་ཆོས་འདུལ་པའི་སྤྱི་དོན་འདུལ་བ་རྒྱ་མཆོའི་  
 སྟིང་པོའི་དོན་ལྟོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་ནས་རྟོན་པ་མཁས་པའི་མགུལ་རྒྱན་གྱི་གསལ་གྱི་ཐེམ་སྐས་སུ་  
 ཉིག་ཐེང་བ།>> <<ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་དཀའ་གནད་ལེགས་པར་བཤད་པ་ནོར་བུའི་བང་  
 མཛོད།>>བཅས་ཡོད་པ་ལས་འདིར་<<དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་དཀའ་གནད་རྣམ་བར་བཤད་  
 པ་སྤྱི་དོན་ནོར་བུའི་བང་མཛོད་>>ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཉིད་གཅོ་བོར་མཛོད་ཉིག་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་  
 རྗེས་སུ་འབྲུངས་ཉེ་ལུང་ཁམས་སྟེ་མཆོད་དང་ཁམས་དང་དབང་པོ་ལོགས་ཀྱི་ས་མཚམས་དང་རོ་བོ་རབ་  
 དཔྱེ་མཚན་ཉིད་ལོགས་ཆོག་གི་ལོ་མས་དོན་གྱི་འབྲས་བུ་བྱིབ་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་ཁ་གསལ་ཞིང་གོ་

བདེ་བའི་སྒོ་ནས་གནད་ལ་འབེབས་པས་ཁྱད་པར་དུ་ཡང་དེར་སྐབས་དཔེ་སྒྲིག་དགོན་པ་སོགས་ལ་  
 བརྟེན་གཞུང་འདིར་འཆད་ཉན་གནང་མཁན་གྱིས་སློབ་གཉེར་བ་རྣམས་དང་མདོན་པའི་གཞུང་ལ་ཞིབ་  
 འཇུག་གནང་མཁན་རྣམས་ཀྱིས་དགོས་མཐོ་སྒྲོང་ཆེད་དང་དཔེ་དགོན་སྐྱར་སློབ་བྱ་བའི་བསམ་བས་  
 ཀྱན་ནས་བསྐྱབས་ཏེ་དེད་སེར་གཙུག་ནང་བསྟན་དཔེ་རྟེན་འཛོལ་བསྟུ་ཕྱོགས་སྒྲིག་ཁང་ནས་བྱག་དཔེ་  
 འདི་ཉིད་གངས་ཅན་ཁྱད་ཅོར་དཔེ་ཆོགས་པོད་མེད་ལ་པར་བསྒྲིགས་ཏེ་རྒྱ་ཆེའི་གཞིགས་པ་པོ་རྣམས་  
 གྱི་སྒྲིག་ལམ་དུ་སྤུལ་བ་ཡིན། བྱག་དཔེ་འདི་པར་ཐེངས་དང་པོའི་སྐབས་ཡིག་ཅོར་རྣམས་རང་འཇགས་  
 ཐོག་བཅོས་པ་རྣམས་གྲག་དྲགས་ཐོག་བཅུག་ཡོད་རུང་གཞན་པའི་ལྷག་བསམ་ལྡན་པའི་སློབ་གཉེར་བ་  
 ཁག་གཅིག་གིས་དེ་ལྟར་བསྐྱབས་གསུང་རབ་ཀྱི་ངོ་བོ་མེད་པར་དབྱུང་གཞིའི་ཡིག་ཆའི་ངོ་བོར་སྒྲུར་བའི་  
 ཉན་ཡོད་ཚུལ་གྱི་ལྷག་བསམ་དཀར་བའི་བསྐྱབ་བྱ་དང་ཡོན་ཁྱུས་ནས་ཐོག་མའི་མ་དཔེ་སོར་བཞག་གི་  
 མང་གཞིའི་ཐོག་དཔེ་མེས་འདིར་ཁྱད་གསྐབས། ཐོག་མའི་ཁྱད་གང་། བསྐྱར་ཁྱུས། ཡང་ཁྱུས།  
 ཁྱུས་ཆེན་བཅས་ཁྱད་ག་གི་རིམ་པ་བཞི་ཙམ་བརྒྱད་ཅིང་མདོན་གསལ་ཅན་གྱི་དག་ཅོར་བོད་ཀྱིས་བརྒྱ་  
 སྒྲིད་གཞུང་དང་མི་མཐུན་པའི་རིགས་རྣམས་དོར་ནས་རང་སློབ་གང་དཔོག་གི་སྐམ་དྲགས་དག་གསུམ་  
 དང་མཐུན་པར་བཅོས་སྤུལ་ལགས་ཀྱང་ད་དུང་ཡང་ཡིག་ཅོར་དང་ཆད་ལྷག་སོགས་མི་ཉུང་བ་ཞིག་  
 འབྱུང་ངེས་པས་རྒྱ་ཆེའི་རིགས་གཞུང་ལ་འཆད་ཉན་བྱེད་མཁན་རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་སྤུལ་ཉེས་འགོག་གི་  
 བཀའ་སློབ་མཐུབ་མོ་རི་སྟོན་ཚུལ་དུ་སྤུལ་གནང་ཡོང་བའི་འདུན་བསྟེན་དབུས་ནས་ཁྱེད་པའི་ཡོད།

སེར་གཙུག་ནང་བསྟན་དཔེ་རྟེན་འཛོལ་བསྟུ་ཕྱོགས་སྒྲིག་ཁང་ནས།



# དཀར་ཆག

- ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་དཀའ་གནད་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཇི་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་  
 རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོས་མཛོད་པའི་ནོར་བུའི་བང་མཛོད། .....(1)
- མཛོད་བཛོད་དང་བསྟན་བཅས་ཀྱི་སྤྱི་འགྲོ། .....(1)
- ཅུ་བའི་མཛོད་བཛོད་དང་ཚུམ་པར་དམ་བཅའ་བ། .....(3)
- ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་རིས་ཆོག་.....(10)
- བསྟན་བཅས་ཀྱི་བཛོད་བྱེད་སྤྱི་བཟུང་བ། .....(18)
- འདུལ་མ་བྱས་རྒྱལ་པར་བཤད་པ། .....(22)
- གནས་བརྒྱད་ཀྱི་གོ་རིམ་བཤད་པ། .....(23)
- འདུལ་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་སྟོན་པ་བཤད་པ། .....(24)
- ཟག་བཅས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས། .....(26)
- གནས་དང་པོ། ཁམས་སྟོན་པའི་གནས་བཤད་པ། .....(27)
- གཟུགས་ལྟར་གི་རྣམ་བཤགས། .....(27)
- རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་བཤད་པ། .....(32)
- ཞར་ལ་འབྱུང་བཞིའི་རོ་བོ་སྟོན་པ་བཤད་པ། .....(37)
- ལྷུང་པོ་རྣམས་མ་རྣམས་བཤད་པ། .....(38)
- ལྷུང་ཁམས་སྟེ་མཆོད་གསུམ་ཀྱི་སྤྱི་དོན་སྟོན་པ་བཤད་པ། .....(41)
- ཆོར་འདུ་གཉིས་ཀྱི་ལྷུང་པོ་ལོགས་སུ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན། .....(42)
- ལྷུང་ཁམས་སྟེ་མཆོད་ཀྱི་གོ་རིམ་རིས་རྒྱལ། .....(43)
- ཆོས་ལྷུང་བསྟན་རྒྱལ་དང་དེའི་ཆོད། .....(45)

ཁམས་ཀྱི་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ་བ་དུན། ..... (48)

གནས་གཉིས་པ། དབང་པོ་སྟོན་པའི་མཛོད། ..... (52)

དབང་པོའི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་སོགས་བཤད་པ། ..... (52)

སྐབས་སུ་བབ་པའི་དབང་པོའི་རོ་བོ་བཤད་པ། ..... (57)

ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་གསུམ་སོགས་དངོས་སུ་བཤད་པ། ..... (59)

དགེ་སྤྱོད་རྩལ་གྱི་འབྲས་བུ་དབང་པོ་དུས་འཐོབ་པ། ..... (61)

གཟུགས་ཅན་གྱི་སྟེ་རྩལ། ..... (63)

གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྟེ་རྩལ་མདོར་བསྟན་པ། ..... (65)

མཚུངས་ལྡན་གྱི་སྟེ་རྩལ། ..... (68)

མཚུངས་ལྡན་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་བཤད་པ། ..... (71)

མི་ལྡན་པ་བརྩ་བཞི་ལས་ཐོབ་པ་བཤད་པ། ..... (72)

མ་ཐོབ་པ་བཤད་པ། ..... (76)

སྐལ་མཉམ་དང་འདུ་ཤེས་མེད་པ་བཤད་པ། ..... (77)

སྟོམས་འཇུག་གཉིས་བཤད་པ། ..... (78)

སྟོག་བཤད་པ། ..... (80)

མཚན་ཉིད་བཞི་བཤད་པ། ..... (82)

ཚོགས་གསུམ་བཤད་པ། ..... (84)

ཚོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པའི་སྟོན་པ་འཇུག་བསྟུ་བ། ..... (84)

རྒྱ་དུག་བཤད་པ། ..... (86)

འབྲས་བུ་ལྟ་བཤད་པ། ..... (88)

སྟེན་བཞི་བཤད་པ། ..... (91)

མེམས་བརྩ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དངོས་དང་སྟེན་དང་སྟེན་ཅན་སྟུར་བ། ..... (93)



|  |       |
|--|-------|
| སེམས་བརྩ་གཉིས་པོ་དེ་གང་དང་གང་གིས་དེ་མ་ཐག་སྒྲིན་བྱས་ནས་འབྱུང་རྒྱུ། .....  | (96)  |
| གནས་གསུམ་པ། འཛིག་རྟེན་བསྟན་པའི་མཛོད། .....                               | (98)  |
| ལམས་གསུམ་དང་འགོ་བ་ལྟར་དབྱེ་བ། .....                                      | (98)  |
| རྣམ་གཤམ་གནས་པ་བདུན་བཤད་པ། .....  | (100) |
| སྒྲི་གནས་བཞི་བཤད་པ། .....  | (101) |
| བར་མྱིད་ཀྱི་རོ་བོ་དང་དབྱེ་བ་ཚོགས་བཤད་པ། .....                            | (103) |
| གང་ལ་གནས་པ་སེམས་ཅན་གྱི་རྟེན་འབྲེལ། .....                                 | (112) |
| གང་གིས་གནས་པ་ཐས་གྱི་རྟེན་འབྲེལ། .....                                    | (116) |
| སྣོད་གྱི་འཛིག་རྟེན་བཤད་པ། .....  | (121) |
| མཚོ་བཤད་པ། .....   | (123) |
| གྲིང་དང་གྲིང་ཐུན་བཤད་པ། .....  | (124) |
| འཛམ་བུ་གྲིང་གི་ཁྱད་ཆོས་ཕྱེ་བྲག་རྩ་བཤད་པ། .....                           | (126) |
| ངན་སོང་བའི་གནས་བཤད་པ། .....  | (129) |
| གཉིས་པ་མཐོ་རིམ་གྱི་གནས་བཤད་པ། .....                                      | (131) |
| དུས་ཆོག་གྱི་དབྱེ་བ་དང་དུས་བཞི་ཕྱེ་བྲག་རྩ་བཤད་པ། .....                    | (137) |
| དབྱར་དགུན་གྱི་ཉི་མའི་རྣམ་དུས་བཤད་པ། .....                                | (145) |
| ཞར་ལ་ལྟ་མིན་བཤད་པ། .....   | (150) |
| སེམས་ཅན་གྱི་ཆོད་བཤད་པ། .....   | (153) |
| དེ་དག་རྩོམ་གཞི་དང་རྩོམ་རྒྱུ། .....                                       | (157) |
| བསྐྱལ་བ་དང་པོའི་མའི་གནས་རྒྱུ་བཤད་པ། .....                                | (160) |
| འཛིག་བསྐྱལ་གྱི་ཞར་ལྟར་སྟོན་པ། .....                                      | (163) |
| གནས་བཞི་པ། ལས་བསྟན་པའི་མཛོད། .....                                       | (164) |
| རྣམ་པར་རིག་ཀྱང་མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་ཡོད་པ་ལུང་རིགས་གཉིས་ཀྱི་སྒྲུབ་ཕྱེད། ..... | (167) |

- ནུམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ། ..... (169)
- སྒྲིམ་པའི་དབྱེ་བ། ..... (169)
- རྒྱལ་མ་ལུ་གྱི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ངོས་བཟུང་བ། ..... (178)
- སྒྲིམ་པ་ལྟན་པའི་གང་ཟག་སྟོན་པ། ..... (183)
- ལས་ལ་མཚན་ཉིད་རྒྱ་འབྲས་སོགས་ཀྱི་སྟོན་སྟེན་དབྱེ་བ། ..... (184)
- ཉེན་གྱི་སྟོན་སྟེན་དབྱེ་བ་སོགས་བཤད་པ། ..... (187)
- མཚན་མ་མེད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་དང་ཉེན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་བཤད་པ། ..... (189)
- གསུམ་པ་རྣམ་སྟོན་གྱི་སྒྲིབ་པ་བཤད་པ། ..... (195)
- སྒྲིབ་པ་ལས་ལྷུང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་བཤད་པ། ..... (196)
- ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་ལྷུང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་བཤད་པ། ..... (199)
- གསུམ་པ་སྒྲིམ་པ་ལས་ལྷུང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་བཤད་པ། ..... (200)
- ཆ་མཐུན་གྱི་དགོ་ཅ་གསུམ་བཤད་པ། ..... (201)
- གནས་ལྟ་པ། རྒྱ་རྒྱུ་བསྟན་པའི་མཛོད། ..... (202)
- གནས་འདིའི་སྒྲིད་ན་ཐུན་མོང་དུ་སྟོན་པའི་ཉེན་མོངས་པའི་མཚན་ཉིད། ..... (202)
- ཅ་བའི་དབྱེ་བ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ། ..... (203)
- ལྟར་བྱུང་བཤད་པ། ..... (205)
- ནུམ་པའི་བྱེ་བྱག་བཤད་པ། ..... (208)
- དུས་ལ་ལྟོས་པའི་ལྟན་ཚུལ་བཤད་པ། ..... (209)
- པདོ་དང་བསྟན་བཅོས་ལས་གསུངས་པའི་ནུམ་གྲངས་བཤད་པ། ..... (214)
- སྒྲིབ་པ་ལྟ་བཤད་པ། ..... (218)
- སྒྲངས་པའི་འབྲས་བུ་ཡོངས་ཤེས་བཤད་པ། ..... (220)
- ཡོངས་ཤེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དངོས་བཤད་པ། ..... (221)
- གནས་དྲག་པ། ལམ་དང་གང་ཟག་བསྟན་པའི་མཛོད། ..... (223)

- དམིགས་ལུ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཤད་པ། ..... (223)
- རིགས་སད་པའི་གང་ཟག་དེས་འི་ལྷ་རྫོམ་པ་ལ་འཇུག་པ། ..... (230)
- མངོན་རྟོགས་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་བཤད་པ། ..... (232)
- མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་གཞན་བསྟན་པ། ..... (239)
- དངོས་པོ་ལ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་ལམ་གཞན་བཤད་པ། ..... (241)
- གནས་བརྟན་པ། ཡེ་ཤེས་བསྟན་པའི་མཛོད། ..... (244)
- བཟོད་ཤེས་ལྟ་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ། ..... (244)
- ཤེས་པ་དུ་གང་ཟག་གང་ལ་ལྷན་པ་བཤད་པ། ..... (249)
- ཤེས་པས་བསྟུས་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ། ..... (250)
- ཤེས་པས་བསྟུས་པའི་ཐུན་མོང་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ། ..... (254)
- གནས་བརྟན་པ། ལྷོ་མས་འཇུག་བསྟན་པའི་མཛོད། ..... (260)
- ལྷོ་མས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བསྟུ་སྟགས་བཤད་པ། ..... (260)
- བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་བཤད་པ། ..... (263)
- ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་ཡན་ལག་མི་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་བཤད་པ། ..... (266)
- ཐོད་ཆལ་གྱི་རྫོར་བ་དང་དངོས་གཞི་སྟགས་བཤད་པ། ..... (269)
- ཆོས་འཁོར་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་བཤད་པ། ..... (273)
- མདོ་བློགས་ནས་བསྟན་པའི་གནས་ཚད་མི་འདྲ་བ་གསུངས་པ་འགོད་པ། ..... (274)
- དེ་དང་བློགས་གཞན་ནས་གསུངས་པ་མཐུན་མི་མཐུན་དབྱེད་པ། ..... (280)
- བསྟན་པ་ལྟ་དར་གྱི་དར་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ། ..... (281)



༡༡། ཚེས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་སྒྲི་དོན་དཀའ་གནད་ལེགས་པར་  
བཤད་པ་ཇི་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོས་  
མཛད་པའི་ནོར་བུའི་བང་མཛོད་  
ཞེས་བྱ་བ་བཞགས་སོ། །

། མཚོད་བཛོད་དང་བཙུན་བཙོས་ཀྱི་སྒྲི་ལྟོ་ལྟོ།

༡༡། ཇི་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་དང་དབྱེར་མ་མཆིས་པའི་དཔལ་ལྷན་སྒྲི་  
མ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞབས་ལ་གྲུས་པ་ཆེན་པོས་ལྷག་འཇལ་ལོ། །འདིར་དམ་པའི་ཆོས་  
མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་དཀའ་གནས་རྣམས་འཆད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཡང་མཛོད་ཅུ་  
བ་བཅུ་པོ་གཉིས་པ། རང་འགྲེལ་བཅུ་པོ་སྟུང་ཅུ་ཅུ་གཉིས་པ། དེའི་འགྲེལ་བཤད་  
སྟོབ་དཔོན་རྒྱལ་པོ་སྟུང་གྲགས་པའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་འགྲེལ་བཤད་དོན་  
གསལ་ཞེས་བྱ་བ་བཅུ་པོ་སྟུང་ཅུ་ཅུ་གཉིས། སྟོབ་དཔོན་གང་སྟེལ་གྱིས་མཛད་པའི་  
རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཞེས་བྱ་བ་བཅུ་པོ་སྟུང་ཅུ་པ་གཅིག །སྟོབ་དཔོན་ལྷོ་གས་གྲང་གིས་  
མཛད་པའི་འགྲེལ་བཤད་གནད་ཀྱི་སྒྲི་མ་ཞེས་བྱ་བ་གཅིག་སྟེ་བཞི་པོ་དེ་ལ་མཛོད་  
ཀྱི་འགྲེལ་ཆེན་བཞིར་གྲགས་ཤིང་། སྟོབ་དཔོན་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་མཛད་པའི་གནས་ལུགས་  
ཐོག་གཟེར། ལ་ཆེ་འདུས་བཟང་གིས་མཛད་པའི་མདོ་དང་མཐུན་པ། བལ་པོ་ཞི་ལྷ་ས་  
མཛད་པའི་ཆོས་མངོན་པའི་མཛོད་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཐོགས་དུ་མ་བྱུང་  
ཞིང་། དེ་དག་གི་ནང་ནས་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་མདོ་དོན་འཆད་པའི་ཐབས་ལན་



ལག་ལྡེ་ལས།

དགོས་དོན་ནི། འདིས་ཐར་པ་དོན་གཉིས་ཀྱི་ལས་དང་པོ་པ་རྣམས་ལམ་ལ་འཇུག་  
པའི་རིམ་པ་ནས། བྱང་རྒྱུ་གྱི་བར་གྱི་ལམ་ཆ་ཆང་བ་མ་ནོར་བར་བསྟན་ལ། དེ་ལྟར་  
བསྐྱབས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉོན་མོངས་སྤངས་ཏེ། འཁོར་བ་ལས་ལྡོག་ཅིང་ཐར་པ་འཐོབ་  
པ་ཡིན་ནོ། །

བསྐྱས་དོན་ནི། འཁོར་བ་ལས་ལྡོག་པ་ལ་དེའི་རྒྱ་ནས་བསྐྱོག་དགོས་པས། འཁོར་  
བར་འཇུག་ལྡོག་གཉིས་ཀ་བསྟན་ལ། གོ་ལ་བ་འཐོབ་པ་ལ་ཡང་རི་ལྟ་རི་སྟེད་གཉིས་ཀ་  
ལ་མཁས་དགོས་པས་གནས་དང་པོ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་དང་སྤྱིའི་མཛོད་ཉིད་རྒྱས་པར་  
གཏན་ལ་ལབ། གནས་གཉིས་པ་ནས་ལྡེ་པའི་བར་གྱིས་འཁོར་བར་འཇུག་པའི་རིམ་པ་  
གཙོ་བོར་བསྟན། གནས་དྲུག་པ་མན་ཆད་གྱིས་འཁོར་བ་ལས་ལྡོག་པ་དང་། ཐར་  
པ་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་གཏན་ལ་ལབ་ཅིང་། དེ་ཡང་འཁོར་བར་འཇུག་པ་ལ།  
གང་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་པ། གང་གིས་གང་དུ་འཇུག་པ། གང་གི་དབང་གིས་འཇུག་  
པ་གསུམ་ལས།

དང་པོ་ནི། དབང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་པས། གནས་གཉིས་པས་བསྟན།  
གཉིས་པ་ནི། འགྲོ་བ་རིགས་ལྡེས་བསྐྱས་པའི་འཁོར་བ་པ་རྣམས། ཁམས་གསུམ་གྱིས་  
བསྐྱས་པའི་འཁོར་བར་འཇུག་པས། གནས་གསུམ་པས་བསྟན།

གསུམ་པ་ནི་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་སྤྱན་མོང་དང་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལས་དང་  
ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་འཁོར་བར་འཇུག་པས་ལས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་གནས་  
པའི་པས་བསྟན། འབྲུམ་བྱེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་གནས་ལྡེ་པས་བསྟན།  
འཁོར་བ་ལས་ལྡོག་པ་ལ་ཡང་། ཐབས་གང་ལ་བརྟེན་ནས། གང་གིས་ལྡོག་ན། ལམ་ལྡེ་  
ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་རྣམས་ཀྱིས་ལྡོག་པར་བྱེད་པས། དེའི་རྣམ་གཞག་

ཀྱུས་པར་གནས་དུག་པས་བསྟན། སྤངས་པའི་འབྲས་ཀྱི་ཡོངས་ཤེས་གནས་བདུན་  
བས་བསྟན་ཏོ། ལུང་མོང་ཡོན་ཏན་སྟོམས་འཇུག་ཀྱུས་པར་གནས་བརྒྱད་པས་སྟོན་ཅིང་།  
སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉིན་གྱི་རང་ལུགས་སྟོན་པ་ལ་གནས་དགུ་པ་གསུངས།

ཆོག་དོན་ནི། རང་རང་གི་སྒྲ་བས་སུ་འཆད་ཅིང་། མཚམས་སྦྱར་སྒྲ་མ་ལ་རྒྱན་  
ཆགས་སུ་ཐིམ་འབྲེལ་མ་ཆད་པར་འཆད་དེ། གོ་སྒྲུའོ། །

བརྒྱལ་ལན་གྱི་བརྒྱལ་བ་ནི་དོགས་པ་ཁོང་ན་གནས་པ་དངོས་སུ་བཞོད་པ་དང་།  
ལོ་བྱག་ཟེར་གསུམ་རྣམ་གྲངས་སོ། །

ལན་ནི་ལུང་རིགས་དང་སྒྱུར་ཏེ་མཐའ་ཆོད་པར་དངོས་སུ་བཞོད་པ་རྣམས་སོ། །  
དེས་ན་འདིར་ལྷག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བ་རྣམ་པར་བཞག་པ་གཏན་ལ་ཐབ་ཅིང་།  
ཉམས་སུ་བྲུང་བའི་ཕྱིར་དུ་མངོན་པའི་སྡེ་སྟོད་སྦྱིའི་དགོངས་པ་འབྲེལ་ཁིང་། ཟུང་  
པར་དུ་བྱེད་བྱས་བཤད་མཛོད། མངོན་པ་སྡེ་བདུན་དང་བཅས་པའི་དོན། ཤེས་བྱ་གཞི་  
ལྷར་བསྟུས་ཏེ་རྫོང་བྱེད་གནས་བརྒྱད་ཀྱི་སྟོན་ས་བཤད་པ། དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་  
མཛོད་རང་གི་འབྲེལ་བ་དང་མཐུན་པར་འཆད་པ་ལ། བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་ལ་འཇུག་  
པའི་བྱ་བ། བསྟན་བཅོས་དངོས་ཀྱི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ། མཚོད་བརྫོང་སྟོན་དུ་འགོ་  
བས་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་བ། སྟོབ་སྟོན་དུ་འགོ་བས་མཚན་དོན། དགོས་པ་སྟོན་དུ་  
འགོ་བས་སྟོན་པས་གསུངས་པར་སྒྲུབ་པའོ། །

། ཅུ་བའི་མཚོད་བརྫོང་དང་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་བ། །

དང་པོ་ལ། མཚོད་བརྫོང་དང་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གང་  
ཞིག་ཀུན་ལ་སྟན་པ་གཏན་བཅོམ་ཁིང་། །འཁོར་བའི་འདམ་ལས་འགོ་བ་དྲངས་མཛོད་

པ། རྟོན་བཞིན་སྟོན་པ་དེ་ལ་ཕྱག་འཆལ། ཁྱེས་རྒྱུ་པ་བྱེད་དང་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ།  
 དགོས་དོན། བསྐྱུ་དོན། ཆོག་དོན་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་  
 གཉིན་གྱིས་བསྟན་བཅོས་རྩམ་པའི་ཐོག་མར་སྟན་སུམ་ཆོགས་པ་གསུམ་མངའ་བའི་  
 སངས་རྒྱུ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་བསྟོད་ཕྱག་མཛད་པ་ལ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ།  
 རང་གི་སྟོན་པའི་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་ཤེས་པའི་སྟོན་ས། རང་ཉིད་སྟེས་བྱ་དམ་པའི་སྟོན་  
 པ་དང་མཐུན་པར་བསྟན་པ་དང་། རང་གཞན་གྱི་བསྟོད་ནམས་འཕེལ་བ། དེ་ལ་  
 བརྟེན་ནས་འདོད་དོན་བདེ་བྱས་ཏུ་འབྱུང་བ། དད་པ་དཀར་ཆོས་ཀྱི་རྩ་བར་  
 རྟོགས་པ། སྐབས་སུ་འགྲོ་བ་ཉིད་སངས་རྒྱུ་གྱི་བསྟན་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྟོན་པར་  
 རྟོགས་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་སྐད་དུ། རང་འབྲེལ་ལས། བསྟན་བཅོས་  
 བྱེད་པར་འདོད་པས། རང་གི་སྟོན་པའི་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་ཤེས་པར་བྱ་བའི་བྱིར། དེ་  
 ལ་ཡོན་ཏན་བཟོད་པ་སྟོན་ཏུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་ཕྱག་འཆལ་བ་བརྩམ་མོ། ཁྱེས་གསུངས།  
 གཉིས་པ་ནི། རྒྱུ་པ་དང་པོས་རང་དོན་སྟན་ཆོགས། གཉིས་པས་གཞན་དོན་སྟན་  
 ཆོགས། གསུམ་པས་འབྲིན་ལས་སྟན་ཆོགས་བསྟན་པའི་སྟོན་ས་བསྟོད་ཅིང་ཕྱག་འཆལ་  
 བ་བསྟན་རྟོ། གསུམ་པ་ལ་དངོས་དང་། མཐའ་དབྱེད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་  
 ནི། སངས་རྒྱུ་བཅོམ་ལྷན་འདས་གང་ཞིག་ཆོས་ཅན། རང་དོན་སྟན་ཆོགས་མངའ་སྟེ།  
 ཤེས་བྱ་ཀྱན་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ལ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་དང་། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་  
 མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པའི་སྟན་པ་གཏན་ནས་བཅོམ་པ་མཐར་བྱིན་པ་བརྟེན་པའི་བྱིར།  
 གང་ཞིག་ཅེས་བྱ་བའི་སྟོན་པའི་སྟོན་པས་སངས་རྒྱུ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་འཇུག་པ་  
 མི་འཐད་དམ་སྟུམ་ན། སྟོན་མེད་དེ། སྟོན་བྱེད་ཕྱག་ལ་འཇུག་པ་ནི། སྐབས་ཐོབ་  
 གྱིས་འཇུག་པ། གཙོ་ཆེ་བའི་སྟོན་ས་འཇུག་པ། ཟུང་པར་གྱི་ཆོག་དང་འབྲེལ་བའི་སྟོ་  
 བས་འཇུག་པ་སོགས་དུ་མ་ཡོད་ལ། སྐབས་འདིར་ཀྱན་ལ་སྟན་པ་གཏན་བཅོམ་ཁྱེས་

པའི་བྱད་པར་གྱི་ཚིག་དང་འབྲེལ་པའི་དབང་གིས་སངས་རྒྱས་བཙུམ་ལྟན་འདས་ཁོ་ན་  
ལ་འཇུག་པའི་བྱུང་ཏེ། ཀྱན་ལ་སྐྱུ་པ་གཏན་བཙུམ་པ་དེ་དེ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཀྱི་གཞན་  
ལ་མེད་པའི་བྱུང་། དེ་ལྟར་ཡང་། རང་འབྲེལ་ལས། གང་ཞིག་ཅེས་བྱ་བའི་སྒྲི་ནི་སངས་  
རྒྱས་བཙུམ་ལྟན་འདས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྒྲི་བའོ། །ཞེས་གསུངས། ཀྱན་ལ་  
ཞེས་བྱ་བ་ཡང་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། དུམ་ཟེ་ཐམས་  
ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲི་དམའ་བཅུ་གཉིས་ཅི་སྒྲི་དཔ་དེ་སྒྲི་དོ། །ཞེས་གསུངས་གིང་།  
ཡོད་ན་སྒྲི་དམའ་བཅུ་གཉིས་པོ་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པའི་བྱུང་། བདག་ཏུ་འདྲིན་པའི་  
རྩ་བ་ཅན་གྱི་ཕྱ་རྒྱས་བཅུ་ལྟེན་དང་བཙུམ་པ་ལྟ་བུའི་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་། མི་ཤེས་  
པའི་རྒྱ་བཞི་ལྟ་བུའི་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྒྲི་བ་པ་གཉིས་པོ་དེ་ལ་སྐྱུ་པ་ཞེས་  
བཞེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་སྐྱུ་པས་གཞུགས་མདོན་སྐྱུ་  
དུ་མཐོང་བ་ལ་སྒྲི་བ་པ་བཞིན་དུ། སྒྲི་བ་པ་གཉིས་པོ་དེས་ཀྱང་ཤེས་བྱ་ཀྱན་མདོན་སྐྱུ་དུ་  
མཐོང་བ་ལ་སྒྲི་བ་པ་ལོགས་སྐྱུ་པ་དང་འདྲ་ཚེས་སྐྱུ་གྲུ་བ་པས་དེ་ལྟར་བཞེད་པའི་བྱུང་།  
རང་འབྲེལ་ལས། མི་ཤེས་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་དོན་མཐོང་བ་ལ་གོགས་སྐྱུ་གྲུ་  
པའི་བྱུང་སྐྱུ་པ་སྒྲི། ཞེས་གསུངས། མི་ཤེས་པའི་རྒྱ་བཞི་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚེས་ཟེང་  
ཅིང་ཕྱ་བས་མི་ཤེས་པ། ལུ་ཤིན་ཏུ་བསྐྱལ་བས་མི་ཤེས་པ། ལུ་ཤིན་ཏུ་བསྐྱལ་  
བས་མི་ཤེས་པ། རྣམ་པའི་དབྱེ་བ་མཐའ་ལས་པས་མི་ཤེས་པའོ། །

དང་པོ་ནི། དག་བཙུམ་པ་ཤུ་རིའི་བྱས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཟག་  
མེད་ཀྱི་ཐུང་པོ་ལྟ་མ་ཤེས་པ་ལྟ་བུ།

གཉིས་པ་ནི། དག་བཙུམ་པ་མོ་ལུ་འགལ་གྱི་བྱས་རང་གི་མ་འོད་ཟེར་ཅན་གྱི་འཇིག་  
རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་དཔལ་བར་སྒྲིས་པ་མ་ཤེས་པ་ལྟ་བུ།

གསུམ་པ་ནི། དག་བཙུམ་པ་ཤུ་རིའི་བྱས་ཁྱིམ་བདག་དཔལ་སྒྲིས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཐར་



པའི་ས་བོན་བསྐལ་བ་དུ་མར་བསགས་པ་ཡོད་པ་མ་ཤེས་ནས་རབ་རྒྱུ་བྱུང་བ་ན། ལྷོན་  
བས། དེས་ནི་འདི་ཡི་ཐར་བ་ཡི། །ས་བོན་གིན་རྒྱ་ཐ་བ་དག། །ཚོན་ནམ་དོ་ཡི་གསེབ་ན་  
གསེར། །པག་ལ་ན་པའི་རྩལ་དུ་གཟིགས། །ཞེས་གསུངས་ནས་རབ་རྒྱུ་བྱུང་བ་ལྟ་ལ།

བཞི་པ་ནི། གནས་བརྟན་སྒྲ་གཙན་འཛིན་གྱིས། མ་ཕྱེ་མདོངས་ནི་གཅིག་ལུ་ཡི། །  
རྒྱལ་འབྲེ་བ་སྒྲ་ཚོགས་པ། །ཀྱན་མཁུན་མིན་པས་ཤེས་བྱ་མིན། །དེ་མཁུན་པས་  
ན་ཀྱན་མཁུན་ཐོབ། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟ་ལ། གཏན་བཙུག་ཞེས་པ་ཡང་། དངོས་གྱི་  
གཏེན་པོ་ཡེ་ཤེས་བརྟེན་པའི་སྟོབས་གྱིས་རྩ་བ་ནས་སྒྲར་སྒྲེ་མི་རུང་གི་རྩལ་གྱིས་བཙུག་  
པ་ལ་བྱེད་དེ། རང་འགྲེལ་ལས། ཐམས་ཅད་ལ་ཐུན་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བཙུག་  
པས་ཀྱན་ལ་ཐུན་པ་གཏན་བཙུག་པའོ། །ཞེས་དང་། དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་བཙུག་པའི་ལྷན་  
འདས་གྱིས་གཏེན་པོ་བརྟེན་ནས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཐུན་མི་སྒྲེ་བའི་ཚོས་ཅན་དུ་  
སྐྱར་པའི་ཕྱིར་གཏན་ནས་ཡེ་བཙུག་པ་ལྟ་ལ། དེའི་ཕྱིར་འདི་ནི་ཀྱན་ལ་ཐུན་པ་གཏན་  
བཙུག་པའོ། །ཞེས་གསུངས། རྩ་བའི་རྒྱུ་བྱེད་པ་དང་པོས་སྐྱངས་པ་ཐུན་ཚོགས་དངོས་སུ་  
བརྟན་ནས་རྟོགས་པ་བྱགས་ལ་བརྟན་ཏོ། །

སངས་རྒྱས་བཙུག་པའི་ལྷན་འདས་ཚོས་ཅན། གཞན་དོན་ཐུན་ཚོགས་མང་འཁྲུ། འཁོར་  
པའི་འདམ་ནས་འགྲོ་བ་རྣམས་སྐལ་བ་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་བྱངས་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར།  
ཉེར་ལེན་གྱི་ཕྱང་པོ་ལྟ་བུ་འདི་ལ་འཁོར་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྒྱུ་འཆི་གཅིག་ནས་གཅིག་དུ་  
བརྒྱད་ཉེ་འཁོར་པའི་ཕྱིར་ཉེ། ལྷག་བསྐལ་འཁོར་བ་ཅན་ཕྱང་པོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་  
ཕྱིར། འཁོར་བ་ལ་འདམ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འདམ་དེ་སྐར་སྐར་ཀྱན་  
ཆགས་པའི་གནས་ཡིན། བརྒྱལ་བར་དགའ། གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་བརྒྱལ་དགོས་པ་  
བཞེན་དུ། འཁོར་བ་དེ་ཡང་ཆགས་པའི་གནས་ཡིན། ཟེད་པའི་བརྟན་དང་བཙུག་  
པས་བརྒྱལ་བར་དགའ། སངས་རྒྱས་ལ་བརྟེན་ནས་བརྒྱལ་དགོས་པ་སོགས་འདམ་དང་



འདྲ་བས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དེ། རང་འགྲེལ་ལས། འཁོར་བ་ནི་འགྲོ་བ་ཀུན་ཏུ་  
ཆགས་པའི་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། བརྒྱལ་བར་དགའ་བའི་ཕྱིར། འདམ་ལྟ་བུ་ཡིན་དེ།  
ཞེས་གསུངས། ཁོ་རེ། སྐལ་བ་ནི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཞེས་པ་རྩ་བར་དངོས་སུ་མ་ཐོན་པས་  
མི་བརྗོད་ཅི་ན། ལྟོན་མེད་དེ། འགྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དོན་ལ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་དེ།  
འགྲེལ་བར། བཅོམ་ལྡན་འདས་སྤྲུགས་བཅེ་བ་དང་ལྡན་པས་དམ་པའི་ཚོས་ལྟོན་པའི་  
སྤྲུག་བརྒྱུད་བ་དག་གིས་སྐལ་བ་ནི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དངས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

སངས་རྒྱལ་པོ་མ་ལུན་འདས་ཆོས་ཅན། འཕྲིན་ལས་ལུན་ཆོག་ས་མང་འཕྲེ། རོན་  
 རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དམ་པའི་ཆོས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པར་མཛད་པ་མཐར་ཕྱིན་  
 པའི་བྱིང་། དེ་ཡང་བཙམ་ལུན་འདས་ཀྱི་ཐུགས་པ་ཅེ་བའི་སྒྲོ་ནས་རང་ཉིད་ཀྱིས་རི་  
 ལྟར་གཟིགས་པ་བཞིན་སྤང་དོར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པས་གདུལ་བྱ་རྣམས་དྲངས་  
 པར་མཛད་ཀྱི། རྩེ་འཕྲུལ་དང་དམ་པ་སྟེན་པའི་མཐུ་མོག་ས་ཀྱིས་ལམོར་བ་ལས་དྲངས་  
 པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། ཡང་དག་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྟོན་པས་ལམོར་  
 པའི་འདས་ལས་འགྲོ་བ་དྲངས་ཀྱི། རྩེ་འཕྲུལ་དང་དམ་པ་སྟེན་པའི་མཐུས་ནི་མ་ཡིན་  
 འོ། །ཞེས་གསུངས།

འོན་ཏྲོན་པས་རྩལ་ལྷན་པས་ཅི་བྱ་སྐྱམ་ན། མོ་མོ་སྒྲེ་པ་ནི། རྩལ་ལྷན་པ་  
སྐྱུར་རྩལ་ལྷན་པ་ཉིད་པ་ཡིན་པས་གཏུལ་བྱ་དང་པ་སྒྲེ་པ་འི་ཆེད་ཡིན་ནོ།

མཚན་བཟོན་གྱི་གཞུང་འདིས་ཕྱི་ནང་གི་སྟོན་པ་དང་བསྟན་པའི་བྱང་པར་གསལ་  
པོར་བསྟན་ཏེ། རང་གི་སྟོན་པ་སྤངས་ཏེ་གསལ་མཐར་ཕྱིན་པ་དང་། བསྟན་པ་ལམོར་བ་  
ལས་སྟོལ་བའི་ཐབས་དམ་པ་དང་། སྟོབ་པ་ཉན་རང་དབྱ་བཅོམ་རྒྱུས་ལམོར་བ་  
ལས་སྤང་མི་ལྡོག་པའི་རྩལ་གྱིས་བསྟན་པར་བསྟན་པའི་བྱིར། ཕྱི་རོལ་བའི་སྟོན་པ་དང་།  
བསྟན་པ། སྟོབ་མ་རྒྱུ་མཚན་དེ་དག་ལས་ལོག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་

བ་མཐའ་བཅད་པ་ལ། བཤད་བྱའི་ལུང་དགོད་པ་དང་། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལོ། །

དང་པོ་ནི། རང་འབྲེལ་ལས། རང་སངས་རྒྱས་དང་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱང་ཉན་  
མོངས་པ་ཅན་གྱི་མོངས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ཀྱན་ལ་སྤྱོད་པ་བཅོམ་པར་ནི་འདོད་  
མོད་ཀྱི། གཏན་ནས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་དེ་དག་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་དང་ལུས་  
དང་རྩལ་གྱི་ཉན་ཐོས་ལ་བ་དང་དོན་རབ་རྒྱ་དབྱེ་བ་མཐའ་ལས་པ་རྣམས་ལ་ཉན་མོངས་  
པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ཉིད་དོ། ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ལ། དོགས་པ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཉན་རང་དག་བཅོམ་པས་སྒྲིབ་  
པ་གཉིས་པོ་དེ་སྤངས་སམ་མ་སྤངས། སྤངས་ན་དེ་སངས་རྒྱས་དང་ཁྱད་མེད་རྒྱལ་ལྷ་  
མ་སྤངས་ན། དེ་གཉིས་སྟག་བསྟུལ་མཐར་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་དེ་མ་སྤངས་  
པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མདོ་ལས། ང་ནི། ཆོས་གཅིག་མངོན་པར་མ་ཤེས་ཤིང་ཡོངས་སུ་  
མ་ཤེས་པར་སྟག་བསྟུལ་གྱི་མཐར་བྱེད་པར་མི་སྒྲུའོ། །དེ། ཆོས་གཅིག་ཡོངས་སུ་མ་  
ཤེས་ཤིང་མ་སྤངས་པར་སྟག་བསྟུལ་གྱི་མཐར་བྱེད་པར་མི་སྒྲུའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་  
ཕྱིར་ཞེན། གཉིས་པ་ལ། སྒྲོབ་དཔོན་གང་སྟེལ་གྱི་ལན། རྒྱལ་པོ་སྤྲེལ་གྱི་ལན།  
རང་ཉིད་གང་གི་རྩིས་སུ་འབྱུང་པའོ། །

དང་པོ་ནི། དེ་གཉིས་སྟག་བསྟུལ་མཐར་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་སྒྲོན་མེད་དེ། ཉན་  
མོངས་ཅན་གྱི་མི་ཤེས་པ་དེ་གཉིས་ཀས་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཀ་  
སངས་རྒྱས་དང་ཁྱད་མེད་རྒྱལ་ལྷ་མོ་ལྟར་ཏེ། ཉན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པ་དེ་  
གཉིས་ཀས་རྒྱུད་ཟུང་གྱང་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། དེ་གཉིས་སྟག་བསྟུལ་མཐར་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་སྒྲོན་མེད་དེ། དེ་  
གཉིས་ཀས་ཉན་མོངས་ཅན་གྱི་མི་ཤེས་པ་རྣམས་ཐོབ་པ་ཆད་པའི་ཚུལ་གྱི་སྤངས། ཉན་  
མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པ་འདུན་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་

སྤངས་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས། སངས་རྒྱལ་དང་ཁྱད་མེད་ཏུ་མི་འགྱུར་ཏེ། ཉན་རང་དག་  
བཅོམ་པས་སྒྲིབ་པ་གཉིས་པོ་དེ་འདུན་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྤངས་  
ཀྱང་། སྤར་ཡང་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པ་མངོན་འགྱུར་ཏུ་འབྱུང་བ་མིད།  
སངས་རྒྱལ་གྱིས་དེ་གཉིས་སྒྲི་མི་རུང་གི་ཆོས་ཅན་ཏུ་བྱས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤངས་པའི་  
ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ནི། སློབ་དཔོན་རྒྱལ་པོ་སྤུངས་ཀྱི་ལན་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་སྟེ། མདོ་ལས།  
དགོ་སློབ་དག་ཁྱེད་གྱིས་མིག་འདུན་པ་ལ་འདོད་ཆགས་བྲལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྤངས་ཤིག་  
དང་། དེ་ལྟར་ན་མིག་ཡོངས་སུ་སྤངས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། གནས་ལུ་པའི་  
རང་འགྲེལ་ལས། རི་ཅམ་གྱིས་ན་ཉོན་མོངས་པ་སྤངས་པ་ཞེས་བཟོད་ཅེ་ན། རང་གི་རྒྱུད་  
ལ་ཡོད་པ་ནི་ཐོབ་པ་ཆད་པས་སོ། །གཞན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་དང་  
གཟུགས་ཐམས་ཅད་དང་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ནི། དེ་དག་ལ་དམིགས་པ་  
ཉོན་མོངས་པ་རང་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་སྤངས་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན། ཉན་རང་དག་བཅོམ་པས་སྒྲིབ་པ་གཉིས་པོ་དེ་བཅོམ་ཞེས་བཟོད་པའི་རྒྱ་  
མཚན་ཡོད་དེ། དང་པོ་རྩ་བ་ནས་བཅོམ། གཉིས་པ་འདུན་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་  
བྲལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་བཅོམ་པས་དེ་ལྟར་བཟོད་པའི་ཕྱིར། དེས་དེ་གཉིས་གཏན་ནས་  
མ་བཅོམ་པ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀའི་ས་བོན་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། དག་དོན་ནི། སངས་རྒྱལ་  
བཅོམ་ལཱ་འདས་ཆོས་ཅན། སྤུན་སྤུམ་ཆོགས་པ་གསུམ་མངའ་བ་ཡིན་ཏེ། རང་དོན་  
སྤུན་ཆོགས། གཞན་དོན་སྤུན་ཆོགས། འཕྲིན་ལས་སྤུན་ཆོགས་གསུམ་མངའ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཆོས་མངོན་མཛོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་རབ་བཤད་བྱ། ཞེས་པ་སྟེ།  
སློབ་དཔོན་གྱིས་སྤུན་སྤུམ་ཆོགས་པ་གསུམ་མངའ་བའི་སངས་རྒྱལ་བཅོམ་ལཱ་འདས་  
ལ་བསྟོད་བྱས་མཛོད་ནས་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་མཛོད་པ་ལ་ཆོས་ཅན།

དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཚུམ་པ་མཐར་ཐྱིན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

{ ཚུམ་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་ངེས་ཚིག་ }

གཉིས་པ་ལ། ཚུམ་མངོན་པའི་མཚན་དོན་དང་། མཛོད་ཀྱི་མཚན་དོན་ནི། །དང་  
པོ་ལ། དོན་དམ་པའི་ཚུམ་མངོན་པ་དང་། བརྒྱུ་བཀའ་པའི་ཚུམ་མངོན་པའོ། །དང་  
པོ་ནི། ཚུམ་མངོན་གཤམ་རབ་བྱི་མེད་རྗེས་འབྲང་བཅས། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། སྤྱི་དོན་  
དང་། གཞུང་དོན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མངོན་པ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། གཤམ་  
རྟེན། རྗེས་འབྲང་གི་དོན་ལ་དབྱེད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། འདུས་བྱས་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པས་རབ་རྒྱ་བྱེ་  
བ་མངོན་པའི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན་ལམ་བདེན་ལྟ་བུ།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དོ་བའི་སྒྲོན་པ། མཐོང་ལམ། སྒྲོམ་ལམ། མི་སྒྲོབ་ལམ་དང་གསུམ།  
འཁོར་དང་བཅས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཟག་མེད་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ལྟ་ཡོད་དེ། རང་འགྲེལ་ལས།  
ཚུམ་མངོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་གང་ཞེན། ཚུམ་མངོན་གཤམ་རབ་བྱི་མེད་རྗེས་འབྲང་བཅས། །  
ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་དེ་ལ་གཤམ་རབ་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཚུམ་རབ་རྒྱ་རྒྱུ་པར་འབྱེད་པའོ། །དྲི་མེད་ཅེས་  
བྱ་བ་ནི་ཟག་པ་མེད་པའོ། །རྗེས་འབྲང་བཅས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཁོར་དང་བཅས་པ་སྟེ། དེ་  
ལྟར་ན་ཟག་པ་མེད་པའི་ཕྱང་པོ་ལྟ་ལ་ཚུམ་མངོན་པ་ཞེས་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ། །རེ་ཞིག་  
འདི་ནི་དོན་དམ་པའི་ཚུམ་མངོན་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

ལམ་གསུམ་ག་ཡང་རེ་རེ་ནས་ཕྱང་པོ་ལྟ་བུ་པ་ཅན་ཡིན་པས། ལུན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་  
དེ། ལམ་བདེན་བཞིན། ཟག་མེད་ཀྱི་གཞུགས་ཕྱང་ནི་ཟག་མེད་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་  
ཀྱི། གཞུགས་སྤྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྐྱེ་བར་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་ཟག་མེད་ཀྱི་གཞུགས་ཕྱང་མ་ཡིན་དེ། སྐྱོ་



ཐར་གྱི་སྒྲི་མ་པ་ལ་བྱེ་བྲག་སྒྲི་པའི་སྒྲི་པས་འདིར་ཟག་བཅས་གྱིས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། སྒྲི་པའི་ལམ་ནི་རྣམ་གཉིས་ཏེ། མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་བྲག་པ་མེད། ཅེས་  
སྒྲི་པ་ལམ་ཟག་བཅས་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེན། མི་འགལ་ཏེ། དེ་ནི་ཁོ་རགས་གྱི་  
རྣམ་པ་ཅན་གྱི་འཛིག་རྟེན་པའི་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ལྟ་བུ་ལ། སྒྲི་པ་ལམ་གྱི་མིང་  
གིས་བཏགས་ནས་བརྟན་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་ཟག་བཅས་སྒྲི་པ་  
ལམ་ཆོས་ཅན། ལམ་བདེན་ཡིན་པར་ཐལ། འཕགས་རྒྱུད་གྱི་མཁུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།  
བྱུང་སྟེ། འཕགས་རྒྱུད་གྱི་མཁུན་པ་ཡིན་ན་འཕགས་ལམ་རྣམ་དག་ཡིན་དགོས་པའི་  
ཕྱིར་དང་། དེ་ཡིན་ན་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ལམ་  
མ་ཐོབ་པ་སོ་སོ་ཡི། །སྒྲི་བོར་འདོད། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཅུ་རྟགས་དེར་ཐལ།  
སྒྲི་པ་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ། ཅུ་བར་འདོད་ན། ཟག་མེད་ཡིན་པར་ཐལ།  
འདོད་པའི་ཕྱིར། བྱུང་སྟེ། ཟག་མེད་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་། ཞེས་དང་། ལམ་མ་  
གཏོགས་པའི་འདུས་བྱས་རྣམས། ཟག་བཅས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། མཐོང་ལམ། བསམ་གཏན་ས་ཏུ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ཏེ། སྒྲི་པ་ལམ་  
ཆོས་མཆོག་དེ་དེ་ལ་བརྟེན་པ་གང་ཞིག་དེ་གཉིས་ས་གཅིག་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།  
སྒྲི་པ་བྱུང་མི་ལྟོགས་མེད་པ་དང་། བྱུང་པར་བསམ་གཏན་ས་པོ། ཞེས་གསུངས་པའི་  
ཕྱིར། ཏུགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ནི་ཆོས་མཆོག་དང་ས་གཅིག་ ཅེས་གསུངས་པའི་  
ཕྱིར། སྒྲི་པ་ལམ་དང་མི་སྒྲོབ་ལམ་ཟག་མེད་ས་དགུ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། ཟག་མེད་གྱི་  
བསམ་གཏན་ས་ཏུ་གང་། ཟག་མེད་གྱི་གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་  
པའི་ཕྱིར། སྒྲི་པས་འདིར་རྟེན་པའི་དོན་ནི་ལམ་དེ་ས་དེའི་ངོ་བོར་སྒྲི་པ་པ་ལ་འཛིག་སྟེ།  
ལམ་དེ་ས་དེ་ལ་བརྟེན་ན་ལམ་དེ་ས་དེ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གཞོང་ལ་རྒྱ་ལྷག་  
བརྟེན་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་བརྟེན་པ་དོན་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།



བཞི་པ་ནི། ཚེས་མངོན་པ་དེ་རྗེས་འབྲང་ལམ་དང་བཅས་ན་ཕྱང་པོ་ལྷ་པ་ཅན་ཡིན་  
པའི་ཚུལ་རིམ་བྱུ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་ཁམས་སྤྱ་ཟག་མེད་མི་ཚུགས་  
མེད་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཟག་མེད་གྱི་ཕྱང་པོ་ལྷ། བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་སྤྱ་དེ་གཉིས་  
གྱི་སེམས་བསྐྱུས་གྱི་ཡིད་བདེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཟག་མེད་གྱི་ཕྱང་པོ་ལྷ། བསམ་གཏན་  
གསུམ་པར་དེའི་སེམས་བསྐྱུས་གྱི་སེམས་ཚོར་བདེ་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཟག་མེད་གྱི་ཕྱང་པོ་  
ལྷ། བསམ་གཏན་བཞི་པར་དེའི་སེམས་བསྐྱུས་གྱི་ཚོར་བ་བཏང་སྒྲུམས་ལ་བརྟེན་པའི་  
ཟག་མེད་གྱི་ཕྱང་པོ་ལྷ། གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་དུ་དེའི་སེམས་བསྐྱུས་གྱི་ཚོར་བ་  
བཏང་སྒྲུམས་ལ་བརྟེན་པའི་ཟག་མེད་གྱི་ཕྱང་པོ་བཞི་པ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། དེས་ན་  
སྐབས་འདིར་ཟག་མེད་གྱི་ཤེས་རབ་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་དེའི་ལམ་དུ་ཟག་མེད་གྱི་  
ཕྱང་པོ་ལྷ་ལྷན་པ་ཡིན་ནོ། །

ཁོ་ན་དེ། མི་འབྲང་དེ། རྣམ་པར་སྤེས་པ་ཡིན་ན་གཙོ་སེམས་ཡིན་དགོས། སྤེས་  
རབ་ཡིན་ན་སེམས་བྱུང་ཡིན་དགོས་པའི་སྒྲིམ་ན་མ་བྱུང་སྟེ། སྒྲིམ་དེ་ལྟར་ཡིན་གྱང་  
ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་སྐབས་འདིར་སྤེས་རབ་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་སྒྲིམ། དཔེར་  
ན། ཡིད་ཆེས་པའི་སྐབས་སུ་དད་པ་གཙོ། །ཚུལ་འགྲོ་བ་ན་མཉན་པ་གཙོ། །ནད་འཛོ  
བའི་ཆོ་སྨྲ་ན་པ་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ། བྱུང་བོ་སྟགས་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་བཞིན་ནོ། །

ཁ་ཅིག་རྣམ་གྲོལ་གྱི་ཕུང་པོ་ལྟ་དོན་དམ་པའི་ཆོས་མདོན་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་ཕུང་  
པོ་ལྟར་འཛོགས་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་ལོད་གྱིས་མཛད་པའི་ཕུང་པོ་ལྟའི་རྣམ་པར་  
འགྲེལ་བཤམས་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། སློམས་འཇུག་དག་གི་བརྩེ་གཅིག་  
པ། རྗེས་འབྲང་བཅས་ན་ཕུང་པོ་ལྟ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕུང་པོ་ལྟ་ཡང་རྣམ་གྲོལ་གྱི་  
ཕུང་པོ་ལྟ་ལ་བྱེད་རིགས་པར་གསལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྟོག་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་

རབ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཐོབ་བྱ་བྱིར་གང་དང་བསྟན་བཅོས་གང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་  
སྟུ། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ།  
མིང་གི་འདོགས་པའི་ཆོས་གསུམ་བཤད་པ། དེའི་བྱད་ཆོས་གཞན་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ཟག་མེད་ཀྱི་ཡུང་པོ་བཟོད་བྱར་བྱེད་པའི་སྤྱེའ་ལ། དེ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་  
གང་རུང་གི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་རྩ་བའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཡུང་པོར་དམིགས་པ།  
བརྟུན་བཤགས་པའི་ཆོས་མངོན་པའི་མཚན་ཉིད།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་མངོན་པའི་སྤྱེ་སྟོན་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་ལྟ་བུ་གཟུགས་  
ཡུང་གིས་བསྟུས་པ་དང་། ཆོགས་སྦྱར་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་ཀྱི་ཤེས་  
རབ་སོགས་ཡུང་པོ་བྱི་མ་བཞི་ཅི་རིགས་པས་བསྟུས་པ་རྩ་མ་ཡོད་དེ། རང་འགྲེལ་ལས།  
བརྟུན་བཤགས་པ་ནི། དེ་ཐོབ་བྱ་བྱིར་གང་དང་བསྟན་བཅོས་གང་། །ཞེས་བྱ་བ་སྟེ།  
གང་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་བསྒྲོམས་པ་ལས་ཡུང་པའི་ཤེས་  
རབ་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང་། སྤྱིས་ནས་ཐོབ་པ་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་དང་བཅས་པའོ།  
བསྟན་བཅོས་གང་། ཞེས་བྱ་བ་ནི། དེ་ཡང་ཟག་པ་མེད་པའི་ཤེས་རབ་དེ་ཐོབ་པར་བྱ་  
བའི་བྱིར་དེའི་ཆོགས་སུ་གྱུར་པས་ཆོས་མངོན་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ནི། བརྟུན་བཤགས་པའི་ཆོས་མངོན་པ་ལ། མངོན་པའི་མིང་གིས་  
གདགས་སུ་རུང་སྟེ། དེ་འདོགས་པའི་ཆོས་གསུམ་ཆང་བའི་བྱིར། མངོན་པའི་སྤྱེ་སྟོན་  
དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པས་མངོན་པ་བཟོད་བྱར་བྱེད་དེ། ཆོགས་སྦྱར་གྱིས་བསྟུས་  
པའི་ཤེས་རབ་གསུམ་མངོན་པ་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་དམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། བཤགས་  
པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མངོན་པ་འཐོབ་པར་འདོད་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་  
པའི་སྤྱེ་སྟོན་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་དགོས། དེ་འཐོབ་བྱེད་

ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་ཤེས་རབ་རྣམས་ལ་ཉམས་ལེན་བྱེད་དགོས་སོ་ཞེས་ཤེས་པའི་  
 ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། དངོས་ལ་གཞིན་བྱེད་ནི། དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། མངོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ།  
 ཟག་མེད་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། བསྟར་ན། བརྟམ་བཟགས་པའི་ཆོས་མངོན་པ་ཆོས་ཅན།  
 ཆོས་མངོན་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་འཛིན་པའི་ངོས་  
 རས་དོན་དམ་པའི་ཆོས་ལྟ་བུ་ལས་འདས་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་  
 པའི་བྱིར། དེ་སྐད་དུ། རང་འགྲེལ་ལས། དེས་པའི་ཆོག་ཏུ་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་འཛིན་  
 པའི་བྱིར་ཆོས་ཏེ། དེ་ལྟ་བུས་ན་འདི་ནི་དོན་དམ་པའི་ཆོས་ལྟ་བུ་ལས་འདས་པའམ་  
 ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་བྱིར་ཆོས་མངོན་པའོ། །ཞེས་གསུངས། །

པའི་པ་ནི། ཆོས་མངོན་པ་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་ཤེས་རབ་གསུམ་  
 ཡོ། ས་གང་ན་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། སྤྱི་ཐོབ་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཁམས་གསུམ་ག་ན་ཡོད་ལ། ཐོས་  
 བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཁམས་འོག་མ་གཉིས་ན་ཡོད་ཀྱི། གཟུགས་མེད་ན་མེད་དེ། དེ་ན་སྤྱི་  
 མེད་པའི་བྱིར། བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་འདོད་ཁམས་ཁོ་ནར་ཡོད་ཀྱི། གོང་མ་གཉིས་  
 ན་མེད་དེ། དེ་གཉིས་ན་སེམས་པར་རྩྭ་པ་ན་སྒྲིམ་བྱུང་གི་ཉིང་རེ་འཛིན་དུ་འགྱུར་  
 པའི་བྱིར། སྒྲིམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ན་ཡོད་ཀྱི་འདོད་པར་མེད་དེ།  
 དེ་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་ས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། འདོད་པའི་  
 ཁམས་ན་ནི་ཡོད་ལ་བྱེད་པ་གསུམ་སྟེ། ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་སྤྱི་  
 རས་ཐོབ་པ་རྣམས་སོ། །གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ན་ནི་གསུམ་སྟེ། ཐོས་པ་དང་སྒྲིམ་པ་ལས་  
 བྱུང་བ་དང་སྤྱི་རས་ཐོབ་པ་རྣམས་སོ། །བསམ་པ་ལས་བྱུང་བ་ནི་མེད་དེ། གང་གི་  
 ཆེད་དག་སེམས་པར་རྩྭ་པ་དེའི་ཆོ། དེ་དག་ནི་ཉིང་རེ་འཛིན་དེ་དག་ཁོ་ན་ཉིད་ཉི་  
 བར་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་ན་ནི་སྒྲིམ་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་སྤྱི་  
 རས་ཐོབ་པ་དག་གོ། །ཞེས་གསུངས།

ཁོ་ན་རེ། ཚེས་མངོན་པ་མེ་ལ་བསྟེན་ས་པའི་ཚེས་སྤོང་གི་ལས་སྤྱོད་མེད་པར་ཐལ།  
བརྟན་བཟགས་པའི་ཚེས་མངོན་པ་ཡིན་ན་ཚེས་མངོན་པ་མ་ཡིན་དགོས། རྟོན་དམ་  
པའི་ཚེས་མངོན་པ་མེ་ལ་སྟུས་ཀྱང་སྟེན་མི་རུས་པའི་བྱིར། ཞེན། སངས་རྒྱས་ལ་ངན་  
སེམས་ཀྱིས་བྱུང་བའི་མཚམས་མེད་ཀྱི་ལས་མེད་པར་ཐལ། གཞུགས་སྐྱེ་ཡིན་  
ན་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་དགོས། ཡེ་ཤེས་ལ་སྟུས་ཀྱང་བྱུང་མི་རུས་པའི་བྱིར། ལྷ་པ་  
པ་ཁས།

གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། བརྩམ་བཤམས་པའི་ཚོས་མངོན་པ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། དོན་  
དམ་པའི་ཚོས་མངོན་པ་འཕྲོ་བ་བྱེད་ཀྱི་གཤམ་རབ་ཟག་བཅས་རྣམས་དང་། མངོན་པའི་  
མེ་སྒྲོད་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཐྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འདིར་དེ་དོན་རྒྱ་ཡང་དག་ཆུང་ཕྱིར་རམ། །དེ་ཡི་གནས་དེ་ཡིན་  
པས་ཆོས་མངོན་མཛོད། །ཞེས་པའི་རྒྱུ་པ་གཉིས། དག་དོན་ནི། བསྟན་བཅོས་འདི་  
ཆོས་ཅན། མངོན་པའི་མཛོད་ཅས་བཛོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མངོན་པ་སྟེ་བདུན་  
གྱི་དོན་གཅིས་ཤོས་རྣམས་ཁྱེད་ཉིད་གྱི་བཛོད་བྱའི་དོན་རྒྱ་ཡང་དག་པར་ཆུང་པས་དེ་  
ལྟར་བཛོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཞོར་གང་འཛོག་པའི་གནས་ལ། ཞོར་གྱི་མཛོད་ཅས་  
བཛོད་པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་ན་མངོན་པ་སྟེ་བདུན་པོ་དེ་ལ་མངོན་པའི་མཛོད་ཅས་  
བྱ་སྟེ། དེ་བསྟན་བཅོས་འདི་འབྱུང་བའི་ཁྱེད་སྐད་གནས་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བཛོད་  
པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རལ་གྱི་གང་ནས་འབྱིན་པའི་ཤུབས་ལ་རལ་གྱི་ཤུབས་ཞེས་  
བཛོད་པ་བཞིན་ནོ། །

གཞུང་པ་ནི། ཚེས་མངོན་པ་ལྟེ་བདུན་དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་དུ་སྟོན། གང་ཟག་སྟེས་  
བསྟན། སྟོབ་དཔོན་ཚེས་མངོན་པ་འཆད་པ་ལ་གྲས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན་དེའི་  
ལན་སྟོན་པ་ལ། ཚེས་རྣམས་རབ་དུ་རྣམ་འབྱེད་མེད་པར་ཉོན་མོངས་རྣམས། །གང་



ཕྱིར་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཐབས་མེད་ལ། ཉོན་མོངས་པས་ན་འཛིག་རྟེན་སྲིད་མཚོ་འདིར་  
 འབྱུངས་ཏེ། འདི་བས་དེ་ཕྱིར་འདི་ནི་སྟོན་པས་གསུངས་སོ་ལོ། ཅེས་རྒྱུ་པ་བཞི་  
 གསུངས། མངོན་པ་སྟེ་བདུན་གསུངས་པ་ལ་ཚོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཚོས་རབ་  
 ཏུ་རྒྱུ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྦྱེད་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བསྦྱེད་པ་ལ་ཚོས་ཅན།  
 དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པར་སྦྱང་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉོན་མོངས་  
 སྦྱང་དགོས་ཏེ། དེའི་དབང་གི་འཛིག་རྟེན་པ་རྣམས་སྲིད་པའི་རྒྱ་མཚོར་འབྱུང་དགོས་  
 པའི་ཕྱིར། ཉོན་མོངས་སྦྱང་བ་ལ་ཚོས་རབ་ཏུ་རྒྱུ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་བསྦྱེད་དགོས་ཏེ།  
 ཚོས་རབ་ཏུ་རྒྱུ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་མེད་པར། ཉོན་མོངས་དངོས་སུ་སྦྱང་  
 མི་རུས་པའི་ཕྱིར། མངོན་པའི་སྟེ་སྟོན་འདི། ཉོན་པས་གསུངས་ཏེ། དགྲ་བཙེམ་པ་ཆེན་  
 པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་ལ་མ་བརྟེན་པར་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་རང་སྦྱིའི་མཚན་  
 ཉིད་དང་། དཔྱེ་བ་རྒྱས་པར་སྟོན་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་ན་སྟོན་པས་གསུངས་ཀྱི་རྣམས་ཀྱི་  
 བསམ་པ་དང་བག་ལ་ཉལ་སོགས་དང་མཐུན་པར་ལུང་དེ་དང་དེ་ལས་སེལ་བྱ་སེལ་  
 བྱར་བྱས་པ་རྣམས། དགྲ་བཙེམ་པ་ཚོས་སྐྱབས་ལ་སོགས་པ་ཆེད་དུ་བརྟེན་པའི་ཚོམས་  
 ལ་སོགས་པར་བསྐྱབས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཀྱི་མ་འདུས་བྱས་རྣམས་མི་  
 རྟག རྩེ་ཁོང་འཛིགས་པའི་ཚོས་ཅན་ཡིན། ཞེས་སོགས་ལྟ་བུ། དེས་ན། མངོན་པ་སྟེ་  
 བདུན་ཡང་དང་པོར་སྟོན་པས་གསུངས་པ་དགྲ་བཙེམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱས་པ་ཡིན་ནོ།  
 གང་གི་གང་བསྐྱས་སྟུང་ན། ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་ཀྱི་ཕྱི་ལུས། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་དཔྱིག་  
 བཤེས་ཀྱིས། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་ནི་ལྟ་སྦྱིད་ཀྱིས། ཚོས་ཀྱི་ལུང་པོ་ཤུ་རིའི་ལུས། །  
 གདགས་པའི་བསྟན་བཙེམ་མོའུ་འགལ་བུས། འགྲོ་བའི་རྣམ་གྲངས་གསུམ་པོ་ཆེས། །  
 ཁམས་ཀྱི་ཚོགས་ནི་གང་པོས་བསྐྱས། ཞེས་སྟོབ་དཔོན་རྒྱལ་པོ་སྐུ་ཀྱི་གཞུང་ལས་  
 ལྷག་པར་འབྱུང་བ། མཆིམས་ལྟ་རྗེ་གོ་ཆས་སྟོམ་སུ་བསྐྱས་པའོ། །ལོ་ཅེས་པ་མ་རངས་



པའི་ཚིག་ཡིན་པས། སྒྲོབ་དཔོན་དང་མདོ་སྡེ་པ་ན་རེ། མཛེན་པ་སྡེ་བདུན་སོ་སོ་སྒྲུ་  
བའི་བརྒྱུ་ཏ་དེ་དང་དེས་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། སྒྲོན་པས་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་  
འདུས་བྱས་ཇུས་གྲུབ་དང་། རུལ་ཕྱན་ཆ་མེད་སོགས་བཀའ་དང་འགལ་བའི་དོན་དུ་མ་  
བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཅིའི་ཕྱིར་བྱེ་བྲག་སྒྲུ་བ་ཞེས་བྱ་ཞེན། བསྟན་བཅོས་བྱེ་བྲག་བཤད་  
མཚོ་ཆེན་མོའི་རྗེས་སུ་འབྱུངས་ནས། དུས་གསུམ་ཇུས་ཡོད་དུ་སྒྲུ་བའི་དོན་གྱི་དེ་ལྟར་  
བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཅིའི་ཕྱིར་མདོ་སྡེ་བ་ཞེས་བྱ་ཞེན། བཅོམ་ལུན་འདས་ཀྱིས་མདོ་ཆོད་  
མར་བྱེད་གྱི། བྱེ་བྲག་བཤད་པ་སོགས་བསྟན་བཅོས་ཆོད་མར་མི་བྱེད་པས། མདོ་སྡེ་  
བ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་དཔེ་ཅམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་སྒྲོན་པས་དཔེ་སྒྲོན་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་  
ཕྱིར་ཞེས་བྱའོ། །

སྐབས་འདིར་སྒྲི་དོན་ལ། དགོས་འབྲེལ་ངག་གི་དབྱེ་བ། སོ་སོའི་རང་བཞིན།  
གཞུང་གི་ཚིག་གང་གིས་ཚུལ་ལྷི་ལྟར་བསྟན་པ། དགོས་འབྲེལ་གྱི་ངག་འདིར་ཐོག་མར་  
བཀོད་པའི་དགོས་པ། དགོས་སོགས་ཆོས་བཞིའི་འབྲེལ་བ་ངོས་བཟུང་བའོ། །

དང་པོ་ནི། བརྒྱ་གཉིས་ཡོད་དེ། ངག་ཅམ་ལ་ཡོད་པའི་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི།  
བསྟན་བཅོས་ལུས་ལ་ཡོད་པའི་དེ་བཞི། དགོས་འབྲེལ་ངག་ལ་ཡོད་པའི་དེ་བཞི་རྣམས་  
སྒྲུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ངག་དོན་མཐུན་ཐམས་ཅད་ལ་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་ཡོད་ལ།  
ངོས་འཛིན་སྒྲུའོ། །ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད། བསྟན་བཅོས་འདིའི་  
བརྗོད་བྱ། འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཐུང་ཁམས་སྒྲུ་མཆོད་བསུས་པའི་ཆོས་ལྡོ་ལྟོགས་པ།  
འདི་རྩམ་པའི་དགོས་པ། དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མཐར་ལྷག་མེད་ཐུང་ན་ལས་  
འདས་པ་ཐོབ་པ། འདིའི་ཉིང་དགོས། ཕྱི་མ་སྒྲུ་མ་འབྲེལ་བ་ནི། འབྲེལ་བ་ཡིན་ནོ། །

བསྟན་བཅོས་འདིའི་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་པོ་དེ་ཡང་། དགོས་འབྲེལ་གྱི་ཚིགས་

བཅད་འདིའི་བཟླ་དུ། འདི་ལ་བརྟེན་ནས་བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་དགོས་སྟོན་ཆོས་  
བཞི་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་འདིའི་དགོས་པ། དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོས་པས་མ་  
གྲིས་ལྷགས་པ་འདིའི་ཉིང་དགོས། དེ་དག་ལྷ་མ་མེད་ན་ཕྱི་མ་མི་འབྱུང་བ་འདིའི་འབྲེལ་  
པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཆོས་རྣམས་ཞེས་པས། འདིའི་བཟླ་དུ་དངོས་སུ་བསྟན། རབ་ཏུ་  
རྣམ་འབྱེད་ཅེས་པས་དགོས་པ་དངོས་སུ་བསྟན། མེད་པར་ཉོན་མོངས་རྣམས་ཞེས་པས།  
ཉིང་དགོས་དངོས་སུ་བསྟན། འབྲེལ་བ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།

བཞི་པ་ནི། དགོས་འབྲེལ་གྱི་ངག་འདིར་ཐོག་མར་བཀོད་པ་ལ་ཆོས་ཅན། དགོས་  
པ་ཡོད་དེ། བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་དགོས་སྟོན་ཆོས་བཞི་མེད་ལས་ཆེ་སྟམ་པའི་དོན་  
མི་འབྱུར་གྱི་ཐེ་ཆོམ་དང་། མེད་པར་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་བསལ་ནས། ཡོད་དམ་སྟམ་  
པའི་དོན་འབྱུར་གྱི་ཐེ་ཆོམ་དང་། ཡོད་པར་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་  
ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ལྷ་པ་ནི། བསྟན་བཅོས་འདིའི་དགོས་སྟོན་ཆོས་བཞིའི་ནང་ཆན་གྱི་འབྲེལ་  
བ་དེ་དེ་དང་དེ་བྱུང་འབྲེལ་ཡིན་ཏེ། བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ལུང་ཁམས་སྒྲེ་  
མཆེད་ཀྱི་ཆོས་ལྟོགས་པ་འབྱུང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷག་མེད་བྱུང་འདས་ཐོབ་པར་  
འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

## ། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བཟླ་དུ་དངོས་བབྱུང་བ། །

གཉིས་པ་བསྟན་བཅོས་དངོས་ཀྱི་དོན་ལ་བཟླ་དུ་དངོས་བབྱུང་བ། དེའི་རང་བཞིན་  
རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཟག་བཅས་ཟག་པ་མེད་ཆོས་རྣམས། །ཞེས་པའི་

སྐབས་སུ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ནི། ཟག་པ་དམིགས་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གང་རུང་གི་སྒོ་ནས་རྣམ་པ་ཀྱན་  
ཏུ་རྒྱས་པར་འགྱུར་པས་རབ་ཏུ་སྒྲེ་བ། ཟག་བཅས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལྟར་མི་འགྱུར་  
བས་རབ་ཏུ་སྒྲེ་བ། ཟག་མེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གང་ཕྱིར་དེ་དག་ལ། །ཟག་  
རྣམས་ཀྱན་ཏུ་རྒྱས་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

ཆོས་ཐམས་ཅད་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་སུ་བསྐྱས་ཏེ། ཟག་བཅས་ཟག་པ་  
མེད་ཆོས་རྣམས། །ཞེས་དང་། དེའི་རང་འབྲེལ་ལས། འདི་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འདིར་  
བསྐྱས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

གཞི་གྲུབ་ན་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གང་རུང་ཡིན་པས་མ་ཁུབ་ཤེ། དངོས་པོ་དེ་ཡང་  
དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན། ལྟག་མེད་སྤང་འདས་ཀྱི་ཐོབ་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐོབ་  
པ། འཕགས་པའི་རིགས་བཞི། སོ་སྒྲེའི་རྒྱུད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་  
གེས་རབ་རྣམས་དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་ཤེ། འདུས་མ་བྱས་  
ཀྱི་ནམ་མཁའ་དང་ལམ་བདེན་གཉིས་ཀ་ཟག་མེད་དང་དངོས་པོའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་  
པའི་ཕྱིར། བྱི་མ་རྣམས་གྲུབ་ཤེ། འདུས་བྱས་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡིན་ན་ལམ་  
བདེན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། དག་བཅོམ་པའི་མིག་དབང་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། ཟག་  
བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒོམ་སྤང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བཅུ་  
ནི་སྒོམ་པས་སྤང་བྱ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན་མ་ཡིན་ཏེ། དག་  
བཅོམ་པ་ཡིན་ན་ཟག་པ་སྤངས་པས་ཁུབ་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། མ་ཁུབ་ཤེ། དག་བཅོམ་  
པའི་མིག་དབང་དེས་རང་རྒྱུད་ལྡན་ཀྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མཚུངས་ལྡན་  
ཀྱི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་མི་བྱེད་ཀྱང་། གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་

རྒྱལ་པོ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་དབྱེ་བར་བྱས་པའི་ཆོས་ནི་ལུང་ཁམས་  
སྒྲེ་མཆེད་ཀྱི་ཆོས་ལཱོ། །ཞེས་སྒྲོས་པས་ཆོག་མོད། ཅིའི་ཕྱིར་ཟག་བཅས་ཟག་  
བམེད་ཆོས་རྣམས། །ཞེས་སྒྲོས་ཞེན། དེའི་རྒྱུ་མཆོན་ཡོད་དེ་སྒྲོབ་དཔོན་གྱིས་ཆོས་  
ཐམས་ཅད་བསྐྱས་ནས་སྟོན་པ་གང་ཞིག་ལུང་པོ་ལྟས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་བསྐྱས་པའི་  
ཕྱིར་དང་། ཡང་སྒྲོབ་དཔོན་གྱི་ཀྱན་བྱང་གི་ཆོས་རྣམས་སོ་སོར་བསྟན་པའི་སྒྲོན་ནས་དེ་  
དག་ལ་བླང་དོར་བྱས་པའི་སྟབས་གྱིས་ངས་ཤེས་རྒྱུ་དཔག་ཐོབ་པར་བཞེད་པ་གང་  
ཞིག། །ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དང་སྒྲེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཀྱན་བྱང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སོ་  
སོར་མཆོན་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བསྟན་བཅོས་འདིའི་བརྗོད་བྱ་ཐམས་ཅད་ཟག་  
བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་སུ་བསྐྱས་ནས་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཆོན་ཡོད་དེ། འཆད་ཉན་བྱ་སྒྲ་  
ཞིང་། བླང་དོར་གོ་བདེ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཆོས་རབ་རྒྱལ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་གྱིས་དབྱེ་བར་བྱས་པའི་བསྟན་  
བཅོས་འདིའི་བརྗོད་བྱ་ཆོས་ཅན། གཉིས་གྱིས་ནི་བསྐྱས་ཏེ། ཟག་བཅས་ཟག་མེད་  
གཉིས་གྱིས་བསྐྱས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། མདོར་བསྟན་དང་། རྒྱལ་པོ་དང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཟག་  
བཅས་མདོར་བསྟན་པ་དང་། ཟག་མེད་མདོར་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ལམ་མ་གཏོགས་པའི་འདུས་བྱས་རྣམས། །ཞེས་སོགས་རྒྱང་པ་གསུམ་  
གྱི་དོན་ནི། ལམ་བདེན་མ་གཏོགས་པའི་འདུས་བྱས་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཟག་བཅས་ཡིན་  
ཏེ། གོང་གི་མཆོན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། མཆོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཆོན་ཉིད་དེའི་  
ཕྱིར། དེར་ཐལ། འགོག་བདེན་ལ་བརྟེན་ནས་ཟག་པ་སྒྲེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་  
བྱུང་ཞེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཟག་པ་ཀྱན་ཏུ་རྒྱས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས།



འགོག་པ་དང་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ལ་དམིགས་པས་ཀྱང་ཟག་པ་སྟེ་བར་འདོད་མོད་  
 གྱི། དེ་གཉིས་ལ་རྒྱས་པར་ནི་མི་འགྱུར་བས། དེ་གཉིས་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་དུ་  
 ཐལ་བ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། ཟག་མེད་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་། ཞེས་སྟགས་རྐང་པ་གསུམ་གྱི།  
 ངག་དོན་ལ། ལམ་བདེན་དང་འདུས་མ་བྱས་གསུམ་ཡང་ཆོས་ཅན། ཟག་མེད་ཡིན་ཏེ།  
 མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་འདུས་མ་བྱས་རྣམས་ཟག་མེད་དོ། །ཞེས་སྟོས་  
 པས་ཆོག་མོད། རྣམ་གསུམ་ཞེས་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། ཡོད་དེ་ཆོར་བ་  
 བདེ་སྟག་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཆོར་བ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གང་  
 རུང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཡོད་པར་དོགས་པ་བསལ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དག་  
 བཅོམ་པ་ཡོན་ཏན་སྟོ་གྲོས་གྱིས་བཞེད། དཔེ་སྟོན་པའི་སྡེ་ཁ་ཅིག །དག་བཅོམ་པའི་  
 མིག་དང་བྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་ཟག་པའི་རྟེན་མི་བྱེད་པས་ཟག་མེད་དང་ཟག་པའི་  
 གཉིན་པོ་མི་བྱེད་པས་ཟག་བཅས་སུ་དོགས་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །

ཁ་ཅིག ལམ་ལ་འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་དང་འདས་ལམ་གཉིས་ཡོད་པའི་དང་པོ་  
 ལམ་བདེན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བསྟན་པ་དང་། འདུས་མ་བྱས་རྣམ་པ་གསུམ་འཛིག་རྟེན་  
 ན་ཟག་མེད་དུ་མ་གྲགས་པས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ཞེས་ཟེར། རང་ལན་ནི། གནས་  
 མ་སུ་བའི་སྡེ་པ་དག་འདུས་མ་བྱས་སུང་འདས་གཅིག་སུར་སྟེ་བ་དང་། བྱེ་བྱག་པས་  
 རྟལ་བྱ་རབ་སྟགས་འདུས་མ་བྱས་མང་པོ་བཀག་པའི་ཕྱིར་དུ་གསུམ་ཞེས་སྟོས་པ་ཡིན་  
 ནོ། །འདུས་མ་བྱས་གསུམ་པོ་བཞག་དུ་ཡོད་དེ། རྣམ་མཁའ་དང་འགོག་པ་གཉིས་ཡིན་  
 པའི་ཕྱིར།



# ༼ འདུས་མ་བྱས་རྒྱས་པར་བཤད་པ། ༽

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། འདུས་མ་བྱས་རྒྱས་པར་བཤད་པ། འདུས་  
བྱས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ནམ་མཁའ་མི་སྒྲིབ་པའོ། །ཞེས་  
སྐགས་ཀྱི་དག་དོན་ནི། གསུམ་པོ་སྐོར་འོ་བོ་བཞག་དུ་ཡོད་དེ། ཉག་པ་དང་མི་སྒྲིབ་  
པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱིས་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའི་  
མཚན་ཉིད། བདེན་བཞི་ལ་སྐོར་ཉྱེས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་བྲལ་  
པར་དམིགས་པ་དེ། སྐོར་ཉྱེས་བརྟེན་འགོག་གི་མཚན་ཉིད། རང་གི་དགག་བྱ་སྒྲེ་བ་  
ལ་གཏན་དུ་གཤམ་བྱེད་ཅིང་། སྐོར་ཉྱེས་བརྟེན་འགོག་ལས་གཞན་པའི་འགོག་པར་  
དམིགས་པ། སྐོར་ཉྱེས་བརྟེན་མིན་གྱི་འགོག་པའི་མཚན་ཉིད།

ཁོ་ན་རེ། འགོག་པ་གཉིས་ཚེས་ཅན། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཡིན་པར་ཐལ།  
མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར་ན། ཉགས་མ་གྲུབ་སྟེ། སྐོར་ཉྱེས་བརྟེན་འགོག་གིས་རང་གི་དགག་  
བྱར་གྲུབ་པའི་ཟག་བཅས་ལ་སྒྲིབ། ཉགས་མིན་གྱི་འགོག་པ། འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པའི་  
རང་གི་དགག་བྱ་སྒྲེ་བ་ལ་གཤམ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ཕྱིག་པའི་གོ་སར་ནམ་མཁའ་མེད་ན། ནམ་མཁའ་དེ་རེ་འགའ་པར་འགྱུར།  
ཡོད་ན་ཕྱིག་པའི་གོ་སར་ཕྱིག་པ་གཞན་རྒྱུད་པར་ཐལ། དེ་ན་གོ་འབྱེད་ནམ་མཁའ་ཡོད་  
པའི་ཕྱིར་ན་མ་གྲུབ་སྟེ། ཕྱིག་པས་རང་གི་གོ་སར་གཟུགས་ཅན་གཞན་སྒྲེ་བ་ལ་གཤམ་  
བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཕྱིག་པའི་གོ་སར་ནམ་མཁའ་ཡོད་དེ། མེད་ན་དེ་ན་ཕྱིག་པ་ཉིད་ཀྱང་  
མེད་པར་ཐལ་པའི་སྒྲིན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། མདོ་ལས་ཀྱང་། བྲམ་ཟེ་ཞིག་གིས།  
བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ། གོ་ལྷ་མ། ས་ཅི་ལ་བརྟེན། བྲམ་ཟེ་རྒྱ་ལ་བརྟེན་དོ། །གོ་ལྷ་

མ། རྩ་ཅི་ལ་བརྟེན། བྲམ་ཟེ་རྩུང་ལ་བརྟེན་རྟོ། །གོ་འཁྱེད་མ། རྩུང་ཅི་ལ་བརྟེན། བྲམ་ཟེ་  
རྩུང་ནམ་མཁའ་ལ་བརྟེན་རྟོ། །གོ་འཁྱེད་མ། རམ་མཁའ་ཅི་ལ་བརྟེན། བྲམ་ཟེ། དེ་ནི་ཉ་  
ཅང་ཐལ་ཆེས་རྟེ། རམ་མཁའ་ལ་ནི་རྟེན་མེད་པ་སྤང་བ་མེད་པ་དམིགས་པ་མེད་པའོ། །  
ཞེས་གསུངས།

དེས་ན་སྒྲུབ་ས་འདིར་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། རྣམས་སྒྲུབ་སྟེ།  
དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དོན་བྱེད་རུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། རྩུང་རྟེན་པའི་དོན་  
བྱེད་རུས་པའི་ཕྱིར་ སོ་སོར་རྟགས་འགོག་ཀྱང་རྣམས་སྒྲུབ་སྟེ། སྤང་བྱ་རྣམས་རྣམས་  
སོ་བཞིན་པ་བཞིན་དུ། དེ་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་རྣམས་ཀྱང་རྣམས་སོ་སོ་བཞིན་པའི་ཕྱིར་།

### ༼ གནས་བརྒྱད་ཀྱི་གོ་རིམ་བཤད་པ། ༽

གཉིས་པ་འདུས་བྱས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། སོ་སོར་  
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གནས་བརྒྱད་ཀྱི་གོ་རིམ་ས་འདི་ལྟར་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།  
ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་སྤྱིར་བསྟན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་  
གནས་དང་པོ་ཁམས་བསྟན་པའི་གནས་བསྟན། དེར། བརྩ་གཉིས་ནང་གིར་བཤད་  
དབང་པོ། ཞེས་མིང་ཅམ་ཞིག་བསྟན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། དབང་པོ་བྱེ་བྲག་ཏུ་  
འཆད་པ་ལ་གནས་གཉིས་པ་དབང་པོ་བསྟན་པའི་གནས་བསྟན། དེར་ཁམས་གསུམ་  
པ་ཡི་ཉོན་མོངས་ཅན། ཞེས་མིང་ཅམ་ཞིག་བསྟན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཁམས་  
གསུམ་རྒྱས་པར་སྟོན་པ་གནས་གསུམ་པ་འཛིག་རྟེན་སྟོན་པའི་གནས་བསྟན། སྟོན་  
བརྩུད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་དེ་ཡང་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱར་གྱུར་པའི་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་  
པའི་ལས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཞེས་བསྟན་པའི་སྟོན་ས་ལས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་འཆད་

པ་ལ། གནས་བཞི་པ་ལས་བསྟན་པའི་གནས་བསྟན། ལས་དེ་ཡང་ཕྱ་རྒྱུས་ཀྱིས་ཀྱན་  
ནས་བྲངས་པ་ཡིན་ཞེས་བསྟན་པའི་སྒྲོན་སྒྲོན་མོངས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་རྒྱས་པར་འཆད་  
པ་ལ་གནས་ལྟ་བུ་རྒྱུས་སྟོན་པའི་གནས་བསྟན། ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་ཉོན་གཉིས་པོ་དེ་  
ཡང་ལམ་དང་གང་ཟག་བྱུང་པར་ཅན་གྱིས་སྟོང་དགོས་ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ། གནས་  
དུག་པ་ལམ་དང་གང་ཟག་སྟོན་པའི་གནས་བསྟན། དེར་སྟོས་པའི་ཤེས་པ་བརྩ་བྱེ་  
བྲག་རྩ་འཆད་པ་ལ་གནས་བསྟན་པ་ཡེ་ཤེས་བསྟན་པའི་གནས་བསྟན། སེམས་མཉམ་  
པར་བཞག་ན་ཡང་དག་པ་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་རྩ་རབ་རྩ་ཤེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པས།  
བསམ་གཟུགས་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཐུན་མོང་པའི་ཡོན་ཏན་བྱེ་བྲག་རྩ་རྒྱས་པར་འཆད་  
པ་ལ། གནས་བརྒྱད་པ་སྟོམས་འདུག་བསྟན་པའི་གནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

## ། འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་སོགས་བཤད་པ། །

གཉིས་པ་ལ། གནས་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ནང་ནས། དང་པོ་ཁམས་སྟོན་པའི་གནས་དེ་  
འཆད་པ་ལ། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཕྱོགས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས། སྤང་ཁམས་སྟེ་མཆོད་རྒྱས་  
པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལམ་མ་གཏོགས་པའི་འདུས་བྱས་རྣམས། །ཞེས་བཤད་  
ནས་འདུས་བྱས་ལ་རྩ་ཡོད་ཅེ་ན། འདུས་བྱས་ཆོས་རྣམས་དེ་དག་གྲང་། །ཞེས་སོགས་  
རྟེན་པ་གཉིས་ཀྱིས་སྐབས་འདིར་སྒྲི་དོན་དང་གཞུང་དོན་གཉིས།

དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། རྣམ་གྲངས། རྒྱ་བཤད་པ། སྤང་པོ་ལྟ་རྒྱས་  
གཅིག་དང་རྒྱས་ཐ་དད་ལ་དབྱུང་པའོ། །

དང་པོ་ནི། རང་གི་རྒྱ་རྒྱེན་ལས་སྟེས་པའི་རབ་རྩ་བྱེ་བར་དམིགས་པ། འདུས་བྱས་  
ཀྱི་མཚན་ཉིད།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་གཟུགས་སྤང་ནས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་པོའི་བར་ལ། འདུས་  
བྱས་དང་སྤང་པོ་དོན་གཅིག་། སྤང་པོ་དང་དངོས་པོ་དོན་མི་གཅིག་སྟེ། འདུས་མ་བྱས་  
ཀྱི་དངོས་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དུས། གང་མ་གྱི་གཞི། དེས་པར་འབྱུང་བཅས། གཞི་དང་བཅས་པ་  
ཞེས་པ་འདུས་བྱས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ཉིད་དུས་ཞེས་གསུངས་སོ། །  
འདུས་བྱས་ཆོས་ཅན། དུས་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྤང་བྱེད་པ་དང་། མ་འོངས་པ་དང་། མི་རྟག་  
པ་ཟད་པའི་དུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། གང་མ་གྱི་གཞི་ཞེས་བྱ་སྟེ། གང་མ་  
རྣམས་ལ་ལ་ཆེར་ཁྱོད་ཀྱི་སྟེང་ནས་འབྱུང་ཉེ་ཁོང་འབྲེལ་ཆེ་བའི་ཕྱིར། དེས་པར་འབྱུང་  
བཅས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ལྷག་མེད་སྤང་འདས་འཐོབ་པ་ལ། ཁྱོད་ལས་དེས་པར་འབྱུང་དགོས་  
པའི་ཕྱིར། གཞི་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རང་གི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། རྒྱུ་རྣམས་འདུས་ཤིང་སྤང་ནས་བྱས་པས་ན་འདུས་བྱས། ཞེས་  
བཟོད་དེ། རང་འབྲེལ་ལས། རྒྱུ་རྣམས་འདུས་ཤིང་སྤང་ནས་བྱས་པ་དག་ནི་འདུས་  
བྱས་རྣམས་ཏེ། རྒྱུ་གཅིག་གིས་བསྐྱེད་པ་ནི་འགའ་ཡང་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

ལྔ་པ་ནི། བྱེ་བྱག་སྤྲོ་བས་སྤང་པོ་ལྔ་རྣམས་ཐ་དད་དུ་འདོད། མདོ་སྟེ་པས་འདུ་བྱེད་  
ཀྱི་སྤང་པོ་དང་། སྤང་པོ་གཞན་བཞི་རྣམས་ཐ་དད་དུ་འདོད་དེ། གཟུགས་དང་གཟུགས་  
ཀྱི་མི་རྟག་པ་རྣམས་གཅིག་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། སྤང་པོ་ཡིན་ན་རང་གི་མི་རྟག་པ་དང་རྣམས་  
གཅིག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འདོད་དོ། །སེམས་ཅམ་པས་སྤང་པོ་ལྔ་རྣམས་གཅིག་  
ཏུ་འདོད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། འདུས་བྱས་ཆོས་ཅན་ལྔ་ཡོད་དེ། གཟུགས་ཀྱི་སྤང་པོ་སྟགས་  
ལྔ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ལ་སྟགས་ལས་སྟོས་པ་ལ་དོན་ཡོད་དེ། རྣམ་གྲོལ་གྱི་སྤང་  
པོ་ལ་གོ་བ་བཅད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤང་པོ་ལྔ་ཞེས་སྟོས་པ་ལ་དགོས་



པ་ཡོད་དེ། གཞུགས་སོགས་དོན་ལ་ལོ་པ་བཅད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་སྒྱུར་འདུས་བྱས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་ཟག་བཅས་  
 ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །དང་པོ་ནི། དེ་དག་ཉིད་དུས། ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་གཉིས་  
 གསུངས་སོ། །

### ། ཟག་བཅས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས། །

གཉིས་པ་ནི། གང་དག་ཟག་བཅས་ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞིའི་དོན། ཟག་  
 བཅས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཉེར་ལེན་གྱི་སྤང་པོ། འཐབ་བཅས།  
 སྤྱག་བསྐལ། ཀྱན་འབྱུང་། འཛིག་རྟེན། ལྷ་གནས། སྤྱིད་པ་ཞེས་པ་རྣམས་སྤྱོད་པའི་  
 ཕྱིར། ཟག་བཅས་ཀྱི་སྤང་པོ་ཆོས་ཅན། ཉེར་ལེན་ཞེས་བྱ་སྟེ། རང་རྒྱ་ཉེར་ལེན་ལས་  
 བྱུང་། རང་འབྲས་ཉེར་ལེན་སྦྱིད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་གི་ཀྱན་སྦྱོང་དུ་བྱུང་  
 པའི་ཉེར་ལེན་ལས་བྱུང་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ལྷ་ལས་བྱུང་བའི་མེ་ལ་རྒྱའི་མེ་དང་  
 སྤྱན་དང་མེ་རྟོག་སྦྱིད་པའི་གིང་ལ་སྤྱན་དང་མེ་རྟོག་གི་གིང་། རྒྱལ་པོར་རག་ལས་པའི་  
 མི་ལ་རྒྱལ་པོའི་མི་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཆོས་ཅན་འཐབ་བཅས་ཞེས་བྱ་སྟེ།  
 རང་གཞན་ལ་གནོད་པའི་ཕྱིར། སྤྱག་བསྐལ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འཕགས་པ་དང་མི་མཐུན་  
 པའི་ཕྱིར། ཀྱན་འབྱུང་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྩོད་ལས་སྤྱག་བསྐལ་ཀྱན་འབྱུང་པའི་ཕྱིར། འཛིག་  
 རྟེན་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྤྱིད་ཅིག་གིས་འཛིག་ཅིང་། གཉེན་པོས་ཀྱང་འཛིག་པའི་ཕྱིར། ལྷ་  
 གནས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ལང་སྤྱིད་དུ་འཁོར་བའི་ཕྱིར།



# གནས་དང་པོ། ཁམས་སྟོན་པའི་གནས་བཤད་པ། [ གཞུགས་ཕུང་གི་རྣམ་བཤད། ]

གསུམ་པ་ལ། ཕུང་ཁམས་སྟེ་མཆོད་ཀྱི་རང་བཞིན། ཆོས་གཞན་བསུས་ཚུལ།  
ཁམས་ཀྱི་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ། དང་པོ་ལ། རང་བཞིན་དངོས། གསུམ་པ་སྟོན་པའི་  
སྒྲིབ་ཀྱི། དགོས་པ་དང་བཅས་པ། དེ་དག་ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །

དང་པོ་ནི། གཞུགས་ལ་སྟོན་པའི་ཕུང་པོ་ལ། ཞེས་བཤད་ན། ཕུང་པོ་ལྟ་བུ་དེ་  
གང་ཞེ་ན། ཐོག་མར་གཞུགས་ཕུང་སྟོན་པ། གཞུགས་ནི་དབང་པོ་ལྟ་བུ་དང་དོན། ཞེས་  
སྟོན་པ་རྒྱུ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲུབ་སྟེ། སྒྲིབ་ཀྱི། གཞུགས་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཏུ་མ་སྒྲུབ་སྟེ་  
པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ། ཕུང་པོའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་གཞུགས་  
ཕུང་སྟོན་པ་ལ། སྒྲིབ་གཞུགས་སུ་ཕུང་བ་གཞུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གཞུགས་ཕུང་རྣམ་  
པ་གཉིས་གང་ཕུང་གི་སྟོན་པ་གཞུགས་སུ་ཕུང་བ་ཏུ་མ་སྒྲུབ་སྟེ་པའི་རིགས་སུ་གནས་  
པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ། གཞུགས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། དག་སྒྲིབ་དག །  
གཞུགས་སུ་ཡོད་ཅིང་གཞུགས་སུ་ཕུང་བས་ན་དེའི་སྒྲིབ་གཞུགས་ཉི་བར་ལེན་པའི་ཕུང་  
པོ་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་པ་དང་། གཞུགས་ནི་གཞུགས་ཕུང་མཚན་ཉིད་ཅན། ཞེས་དང་།  
ཀུན་བཏུས་ལས། གཞུགས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་མཚན་ཉིད་ཅི་ཞེ་ན། གཞུགས་སུ་ཡོད་པ་  
རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་གཞུགས་སུ་ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་ཞེས་གསུངས། དབྱེ་ན། གཞུགས་  
སྟོན་པ་དོན་ལ། མིག་སྟོན་པ་དབང་པོ་ལ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་ཉི་  
བར་གཅིག་གོ། གཞུགས། གཞུགས་ཅན། གཞུགས་ཕུང་། བཅ་པོ་རྣམས་དོན་གཅིག །  
ཞོན་པེ། སྒྲུ་ཆོས་ཅན། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཞུང་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞུགས་ཡིན་པའི་ཟེར་

ན་མ་བྱུང་སྟེ། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་སྤང་ཚོས་ཅན། གཟུགས་པར་འཁྱུག་ཅིག་ཡོད་དེ། དབང་པོ་  
ལྷ་དོན་ལྷ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དབང་  
པོ་ལྷ་ཞེས་སྒྲོས་པས་ཡིད་དབང་གཅོད། དོན་ལྷ་ཞེས་སྒྲོས་པས་ཚོས་ཁམས་གཅོད།  
ཉིད་ཅེས་ངེས་བཟུང་གི་ཚིག་གིས་འདི་རྣམས་གང་རུང་མ་ཡིན་ན་གཟུགས་མ་ཡིན་དགོས་  
ཞེས་པའོ། །འོ་ན། གཟུགས་ནི་དབང་པོ་ལྷ་དང་དོན། ཞེས་བཤད་ན། དབང་པོ་ལྷ་  
པོ་དེ་གང་ཞེ་ན། དེ་དག་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོན་པ་ནི། དེ་དག་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་  
རྟེན། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སྤྱི་དོན་དང་། གཞུང་དོན་ནོ། །

དང་པོ་ནི། དབང་ཤེས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱེན་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་  
གནས་པས་རབ་རྟུ་བྱེ་བའི་ནང་གི་གཟུགས་ཅན་དང་བར་དམིགས་པ། དབང་པོ་གཟུགས་  
ཅན་པའི་མཚན་ཉིད། རིགས་གནས་སྒྲོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་མཚུངས་  
ཀྱི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལྷ་ལྷ་སྤྱད་པར་བྱེད་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབྱེ་ན། མིག་  
གི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ནས། ལུས་ཀྱི་དེའི་བར་ལྷ། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་  
པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱེན་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་རྟུ་བྱེ་བའི་  
ནང་གི་གཟུགས་ཅན་དང་བར་དམིགས་པ། མིག་གི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པའི་མཚན་  
ཉིད། དེས་གཞན་ལ་རིགས་འགྲེལ། །དེ་ལྟར་ཡང་བསྟན་བཅོས་རབ་རྟུ་བྱེད་པ་ལས།  
མིག་གི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་གཟུགས་དང་བའོ། །ཞེས་  
དང་། རང་འགྲེལ་ལས། གཟུགས་དང་། སྤྱ་དང་། སྤྱི་དང་། རོ་དང་། རིག་བྱེད་རྣམ་  
པར་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་གཟུགས་དང་བའི་བདག་ཉིད་ལྷ་པོ་གང་དག་ཡིན་  
པ་དེ་དག་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། མིག་དང་། རྩ་དང་། སྤྱ་དང་། ལྷེ་དང་། ལུས་དག་  
ཡིན་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཅི་སྐད་དུ། དགོ་སྒྲོང་། མིག་ནི་ནང་གི་

སྒྲུབ་ཆེད་དེ། འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་རྒྱུར་བྱས་པའི་གཞུགས་དང་བའོ། ཁེས་དང་། གུན་  
བརྒྱས་ལས་མིག་གི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན། འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་རྒྱུར་བྱས་པ། མིག་  
གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་གཞུགས་དང་བའོ། ཁེས་གསུངས། དབྱེ་ན། རེ་རེ་ལ་རྟེན་  
བཅས་ཀྱི་དང་རྟེན་མཚུངས་ཀྱི་རེ་རེ་སྟེ་གཉིས་གཉིས་ཡོད། མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་ཤེས་  
པ་དེ་དང་དེའི་རྟེན་བྱེད་པའི་དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་རྣམས་དང་པོ་དང་། གཉིད་མཐུག་  
པོ་ལོག་བཞིན་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་དང་དེ་གཉིས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

མིག་གི་དབང་པོ་ནི། དབང་རྟེན་དབུས་ན་དབྱིབས་ཟར་མའི་མེ་རྟོག་གསལ། སོ་  
སྟོང་གི་འབྲུ་ལྟ་བུ། རོ་བོ་གཟུགས་ཀྱི་སྒྲེ་མཆེད་སྒྲུང་བའི་གིན་རྩ་དང་བ་གཅིག་ཡོད།  
མིག་གསལ་ལ་བྱེད། འཕྲོ་བྱེད། འཁྲིད་བྱེད། ལྟ་བ་མོགས་རྣམ་གྲངས་སོ། །

ན་པའི་དབང་པོ་ནི། དབང་རྟེན་གྱི་དཔུང་ན་དབྱིབས་ཤོ་གའི་བརྩམ་མཛུང་ལྟ་བུ།  
རོ་བོ་སྒྲིའི་སྒྲིམ་ཆེད་སྒྲུང་བའི་ཤིན་རྒྱུ་དང་བ་གཅིག་ཡོད། རྒྱ་པ། ཉན་པ། སྒྲ་འཛིན།  
ཉན་བྱེད་སོགས་རྣམ་གྲངས་སྟུག་སྟུངས་སོ། །

སྒྲུབ་པ་དང་པོ་ནི། དབང་རྟེན་གྱི་དཔལ་ནད་བྱིབས་ཟངས་ཀྱི་མོ་ཁ་ཐུང་དུ་གཤིབས་  
བ་ལྟ་བུ། ར་པོ་དྲིའི་སྒྲེ་མཆེད་སྒྲང་བའི་ཤིན་ཏུ་དང་བ་གཅིག་ཡོད། ལྷ། ལྷོ་མ་བྱེད།  
དྲི་འཛིན་ལོགས་རྣམ་གྲངས་སྟུག་སྟུངས།

ལྷེའི་དབང་པོ་ནི། དབང་རྟེན་གྱི་དཔུང་ན་དབྱིབས་སྒྲ་གམ་དཔུང་སྒྲ་ཅེ་ཙམ་གྱིས་  
མ་ཕྱད་པ། དེ་ཕྱད་ན་གྲུང་རྒྱས་རྒྱན་ཏུ་འཛགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྟོབ་དཔོན་སའི་ཙ་  
ལག་གསུང། རོ་བོ་རའི་སྒྲེ་མཆེད་སྒྲུང་པའི་ཤིན་ཏུ་དང་པ་གཅིག་ཡོད། ལྷེ། ལྷུང་བྱེད།  
རོ་འཛིན་སྟགས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་གསུངས་སོ། །

ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་ནི། དབྱིབས་ཀྱི་རིག་ན་འཇམ་གྱི་པགས་པ་ལྟར་སྒྱུ་གཙུག་ནས་  
རྒྱུ་མཐེན་ལྟར་ལུས་ཀྱི་པར་དུ་བྱུང་བར་གནས། རོ་བོ་རིག་ཀྱི་སྒྱུ་མཐེན་ལྟར་པའི་ཤིན་ཏུ་དང་

བ་གཅིག་ཡོད། ལུས་དབང་། རིག་བྱེད། ཀྱན་རྟེན་རིག་བྱེད་སོགས་མིང་གི་རྣམ་  
གྲངས་སུ་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལྟ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་བཞག་རྟེན་ཡོད་དེ། རང་རང་  
གི་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྟ་སོ་སོའི་རྟེན་སྒྲུབ་མིང་མ་ཡིན་པ་བྱེད་པའི་ནང་གི་  
གཟུགས་ཅན་དང་བ་ལྟ་སོ་སོར་དེ་དང་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་དོན་ལྟ་ཞེས་བཤད་ན། དེ་དག་གང་ཞེ་ན། དོན་ལྟ་སོ་སོར་དབྱེ་བའི་སྒྲོ་  
ནས་སྟོན་པ་ནི། གཟུགས་རྣམ་གཉིས་དང་རྣམ་ཉི་ཤུ། ཞེས་སོགས་རྒྱུང་པ་བཞེད་  
སྐབས་སུ། སྤྱི་དོན། གཞུང་དོན་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ནི། མིག་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་སྒྲུབ་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་རྟེན་  
བའི་གཟུགས་སུ་དམིགས་པ། གཟུགས་ཀྱི་སྒྲེ་མཆོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དོན་ལྟར་བྱེ་བའི་  
གཟུགས་ལྟ་བུ། རྒྱས་པར་བྱེན་ཉི་ཤུ་ཡོད་དེ། ཁ་དོག་གི་གཟུགས་བརྩམས་གཉིས། དབྱེ་བས་  
ཀྱི་གཟུགས་བརྩམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཆོམས་ལས། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས། རྩོ་མེར་  
དཀར་དང་དམར་བ་དང་། ལྗང་སྒྲིབ་དང་རྩ་བ་དང་། རྩལ་དང་ཁྱུ་མ་ཉི་  
མ་དང་། གྲིབ་མ་རིང་ཐུང་ལྟ་བུ་པ་དང་། རྒྱུ་པོ་མཐོན་པོ་དམའ་བ་དང་། ལྷ་ལེ་ལྷ་  
ལེ་མ་ཡིན་པའོ། །དང་པོ་བརྩམས་ཁ་དོག་ཡིན། ཁ་ཞི་ནི་རྩ་བའི་ཁ་དོག་སྟེ། །  
བརྩམས་པོ་ཡན་ལག་ཁ་དོག་གོ། དབྱེ་བས་ཀྱི་གཟུགས་ནི་ཐ་མ་བརྩམས། ཅིས་གསུངས་  
པ་ལྟར་རོ། །

བསྟུན་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། དབྱེ་བས་ཀྱི་གཟུགས་དང་། ཁ་དོག་གི་དེ་གཉིས་སུ་འདུ་  
བའི་ཕྱིར་ཉི། གཟུགས་རྣམ་གཉིས་དང་རྣམ་ཉི་ཤུ། ཞེས་གསུངས། ཀྱན་བརྟན་ལས།  
ཉི་ཤུ་རྩ་ལྟར་གསུངས། ཉི་ཤུ་པོ་དེ་དག་ལ་ཡང་སྤྱུ་གསུམ་ཡོད་དེ། ཁ་དོག་ཁོ་ན་ཡིན་  
པ། དབྱེ་བས་ཁོ་ན་ཡིན་པ། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཉི། རང་འགྲེལ་



ལས། གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཁ་དོག་ཏུ་ཡོད་ལ་དབྱིབས་སུ་མེད་པ་ཡང་ཡོད་དེ། སྟོན་  
 བོ་དང་སེར་བོ་དང་། དམར་བོ་དང་། དཀར་བོ་དང་། གྲིབ་མ་དང་། ཉི་མ་དང་། སྤང་  
 བ་དང་། སྟན་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། །དབྱིབས་སུ་ཡོད་ལ་ཁ་དོག་ཏུ་མེད་པ་ཡང་ཡོད་དེ།  
 རིང་པོ་ལ་སོགས་པའི་སྟོགས་ལས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་རིག་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ། །གཉིས་  
 གར་ཡོད་པ་ཡང་ཡོད་དེ། གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལྟག་མའོ། །ཞེས་གསུངས།

ཉན་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་སྟེན་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་སྒྲེབ་པའི་སྤྱིའི་སྐྱེ་  
 མཆེད་ཏུ་དམིགས་པ། སྤྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དོན་ལཱའི་ནང་ཚན་ཏུ་གྱུར་པའི་  
 སྤྱི་དང་དོན་གཅིག་མཉན་བྱ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད། སྤྱི་དང་སྤྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་དོན་གཅིག་དབྱེ་ན་  
 བརྒྱད་ཡོད་དེ། ཟིན་པའི་འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པའི་སྤྱི། མ་ཟིན་པའི་འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་  
 པའི་སྤྱི་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་བཞི། དེ་ལྟ་སྤྱིའི་སེམས་ཅན་ཏུ་སྟོན་པའི་སྟོན་པའི་སྤྱི།  
 མི་སྟོན་པའི་སྤྱི་དང་གཉིས། སེམས་ཅན་ཏུ་མི་སྟོན་པའི་སྤྱི་སྟོན་མི་སྟོན་གཉིས། དང་  
 པོ་ནི། སྤྱིས་སྤྱི་ཚོས་བཤད་པའི་སྤྱི་ལྟ་སྤྱི། གཉིས་པ་ནི་སྤྱིས་སྤྱི་ཚོས་རྩལ་སྤྱིས་པ་ལྟ་སྤྱི།  
 གསུམ་པ་ནི། རིག་རྟོག་པའི་སྤྱི་ལྟ་སྤྱི། བཞི་པ་ནི་སྤྱི་ཚུར་བརྟེན་པའི་སྤྱི་ལྟ་སྤྱི། གཉིས་  
 པ་ལའང་བཞི། དེ་ལྟ་སྤྱིའི་སེམས་ཅན་ཏུ་སྟོན་པའི་སྟོན་མི་སྟོན་གཉིས། སེམས་ཅན་ཏུ་  
 མི་སྟོན་པའི་དེ་གཉིས་ལས་སོ། དང་པོ་ནི་སྤྱི་ལ་པས་ཚོས་བཤད་པའི་སྤྱི་ལྟ་སྤྱི། གཉིས་  
 པ་ནི། སྤྱི་ལ་པས་ཚོས་རྩལ་སྤྱི་པའི་སྤྱི་ལྟ་སྤྱི། གསུམ་པ་ནི། རིག་རྟོག་པའི་སྤྱི་ལྟ་སྤྱི། བཞི་པ་ནི།  
 རྟེན་རལ་པའི་སྤྱི་ལྟ་སྤྱི། དེ་ལྟ་སྤྱི། སྤྱི་ནི་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། །ཞེས་གསུངས། ཀྱན་  
 བརྟུས་ལས། སྤྱི་ལ་བརྟེན་གཅིག་ཏུ་གསུངས།

སྤྱི་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་སྟེན་ཞེས་སོགས་གོང་གི་རི་ལྟ་བ་བཞིན་ཏུ་ངོ་བོ་སྤྱི་མཆེད་ཀྱི་  
 མཚན་ཉིད། དོན་ལཱའི་ནང་ཚན་ཀྱི་ངོ་དང་དོན་གཅིག་ །དབྱེ་ན་རྩལ་ཡོད་དེ། མངར་  
 སྤྱི་གཉིས། ཚ་བ་ལན་ཚ་བ་གཉིས། ཁ་བ་བསྐྱ་བ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། སྤྱི་ཤེས་

གྱི་དམིགས་སྐྱེན་ཞེས་སོགས་དྲིའི་སྒྲུ་མཆོད་གྱི་མཆོན་ཉིད། རོན་ལྗེ་དྲི་དང་རོན་གཅིག་  
དབྱེན་བཞི་ཡོད་དེ། དྲི་ཞིམ་མི་ཞིམ། མཉམ་མི་མཉམ་རྣམས་སྒྲུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་  
སྒྲུ་དུ། རོན་རྣམ་དུག་དྲི་རྣམ་བཞི། ཞེས་གསུངས། ཀུན་བརྟུས་ལས། དྲི་ལ་དུག །  
རེ་རེ་ལ་བརྟུགས་མ་དུ་བཤད།

ལུས་ཤེས་གྱི་དམིགས་སྐྱེན་ཞེས་སོགས་རེག་བྱའི་སྒྲུ་མཆོད་གྱི་མཆོན་ཉིད། རོན་  
ལྗེ་ནང་ཆོན་གྱི་རེག་བྱ་དང་རོན་གཅིག་དབྱེན་བརྟུགས་ཡོད་དེ། འབྱུང་བ་བཞིའི་  
རེག་བྱ་བཞི། འབྱུང་འབྱུར་གྱི་རེག་བྱ་བརྟུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འཇམ་  
པའི། རྩལ་པའི། ཕྱི་བའི། ཡང་བའི། གང་བའི། བཀྲེས་པའི། སྒྲུ་མ་པའི་རེག་བྱ་  
རྣམས་སྒྲུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། རེག་བྱ་བརྟུགས་པའི་གཉིད་དོ། ཞེས་  
གསུངས། ཀུན་བརྟུས་ལས། འབྱུང་འབྱུར་གྱི་རེག་བྱ་ཉེར་གཉིས་སྒྲུ་བཤད་དོ། །  
གཉིས་པ་ནི། རོན་ལྗེ་སོ་སོའི་དབྱེན་བ་བཞག་དུ་ཡོད་དེ། གཟུགས་ལ་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་སྟེ།  
ལ་བརྟུད། རོ་ལ་དུག སྒྲི་ལ་བཞི། རེག་བྱ་ལ་བརྟུགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་བཤད་པ། །

ལྟ་དང་རྣམ་རིག་བྱེད་མིན་ཉིད། ཁྱེད་བཤད་ན། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་  
པའི་གཟུགས་གང་སྟུང་ན། དེ་སྟོན་པ་ནི། གཡེངས་དང་སེམས་མེད་པ་ཡི་ཡང་། །  
ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞིའི་སྒྲུབས་སུ། གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མཆོན་ཉིད། དབྱེན་བ།  
སྒྲུབ་བྱེད་གྱི་རིགས་པ། ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཚུངས་པ་སྟོང་བའོ། །

དང་པོ་ནི། ཁྱད་ཆོས་ལྟ་དང་ལྟན་པའི་སྟོན་ནས་རང་ཀུན་ནས་སྟོང་བའི་སེམས་  
གཞན་གྱིས་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་རིག་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཡིན། རང་

ཉིད་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་པ་གཟུགས་ལ་རག་ལས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་  
 པ་དེ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ཚོས་ཅན། ཟུང་  
 ཚོས་ལུ་དང་ལུན་ཏེ། གནས་སྐབས་ཀྱི་ཟུང་པར། རོ་པོའི་ཟུང་པར། ཏུས་ཀྱི་ཟུང་པར།  
 རྒྱའི་ཟུང་པར། དེས་ཚིག་གི་ཟུང་པར་དང་ལུན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སེམས་  
 གཡེངས་པ་དང་། སེམས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་གཉིས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་ཡོད་  
 པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དགོ་མི་དགོ་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ།  
 རྒྱན་མཚོག་ཏུ་རྫེས་སུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། རང་གི་རྒྱར་གྱུར་པའི་འབྱུང་  
 པ་ཆེན་པོ་བཞི་རྒྱར་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ལུ་པ་གྲུབ་སྟེ། རང་ཀྱན་ནས་སྟོང་  
 པའི་སེམས་གཞན་གྱིས་རྣམ་པར་རིག་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་ཐ་སྙད་འཇུག་  
 པ་གཟུགས་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར། ཟུང་པར་དང་པོ་སྟོས་པ་ཚོས་ཅན། དོན་ཡོད་དེ། དེ་  
 དགོ་སེམས་མི་དགོ་བའི་སེམས་སྟོམས་འཇུག་རྣམ་པ་གཉིས་བཅད་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་  
 ཕྱིར་ཏེ། རང་འབྲེལ་ལས། སེམས་གཡེངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་དེ་ལས་གཞན་པའི་  
 སེམས་ཀྱི་ཡང་ཡིན་པའོ། །སེམས་མེད་པའི་ཡང་། ཞེས་བྱ་བ་ནི། འདུ་ཤེས་མེད་  
 པ་དང་། འགོག་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་ཡང་ཡིན་པའོ། །ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱས་  
 བེ་མ་གཡེངས་པ་སེམས་དང་བཅས་པའི་ཡང་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་མདོན་ནོ། །ཞེས་  
 གསུངས། གཉིས་པ་སྟོས་པ་ཚོས་ཅན། དོན་ཡོད་དེ། མིག་དང་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཐོབ་པ་  
 རྣམས་གཅད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དགོ་དང་མི་དགོ་ཞེས་  
 བྱ་བ་ནི། དགོ་ལེགས་དང་དགོ་ལེགས་མ་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་སྟོས་  
 པ་ཚོས་ཅན། དོན་ཡོད་དེ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཟུགས་རྣམས་གཅད་པར་བྱ་བའི་  
 ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། རྫེས་འབྲེལ་གང་། ཞེས་བྱ་ནི་རྒྱན་ཏོ། །ཞེས་  
 གསུངས། བཞི་པ་སྟོས་པ་ཚོས་ཅན། དོན་ཡོད་དེ། དགོ་མི་དགོ་ཤེས་ཐོབ་པ་རྣམས་གཅད་

པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། དེ་ཉིད་ལས། ཐོབ་པའི་རྒྱན་ཡང་འདི་ལྟ་བུ་ཡོད་  
པའི་བྱེ་བྲག་རྩ་བའི་ཕྱིར། འབྲུང་བ་ཆེ་རྒྱམས་རྒྱར་བྱས་པ། །ཞེས་བྱ་བ་བརྗོད་དེ།  
ཞེས་གསུངས། ལྟ་བུ་སྒྲིབ་པ་ཆོས་ཅན། དོན་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་དུ་སྒྲིབ་དཔོན་དབྱིག་  
གཉེན་གྱིས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཅམ་ཡིན་པར་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་  
དེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ནི་རྒྱམ་པར་རིག་བྱེད་མིན། །ཞེས་བྱ་བ་ལ། བྱི་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་  
ནི། དེའི་མིང་གེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ། གཞུགས་དང་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཡང་།  
རྒྱམ་པར་རིག་བྱེད་བཞིན་དུ་གཞན་དག་ལ་རྒྱམ་པར་རིག་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པས།  
རྒྱམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའོ། །བརྗོད་ཅིས་བྱ་བ་ནི། སྒྲིབ་དཔོན་གྱི་ཆོག་ཡིན་  
པར་སྟོན་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། སྒྲིམ་པ། སྒྲིམ་མིན། བར་མའི་རྒྱམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་  
གཞུགས་གསུམ་ཡོད་དེ། རྒྱམ་རིག་མིན་རྒྱམ་གསུམ་ཞེས་བྱ། སྒྲིམ་དང་སྒྲིམ་པ་མིན་  
པ་གཞན། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ནི། རྒྱམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་ཡོད་པར་ལུང་གིས་འགྲུབ་སྟེ།  
རྒྱམ་གསུམ་དྲི་མེད་གཞུགས་གསུངས་དང་། །འཕེལ་དང་མ་བྱས་ལམ་སོགས་ཕྱིར། །  
ཞེས་གསུངས།

བཞི་པ་ནི། འདོད་པར་གཏོགས་པའི་རྒྱམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་  
སྐད་ཅིག་དང་པོ་རང་དང་དུས་གཅིག་པའི་འབྲུང་བ་ལས་སྟེ། དེ་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་  
ཕྱིན་ཆད་འདས་པའི་འབྲུང་བ་ལས་སྟེ། དེ་ཡང་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ལུས་ངག་གི་  
རྒྱམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་ནི་རང་དང་དུས་གཅིག་པའི་འབྲུང་བ་ལས་  
སྟེ་ཡི། ས་གཞན་གྱི་འབྲུང་བ་ལས་མི་སྟེ་སྟེ། ས་ཐ་དད་ཀྱི་སྟོན་པས་མཆོམས་བཅད་  
པའི་ཕྱིར། ཟག་མེད་ཀྱི་རྒྱམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་ནི། རང་གི་ལུས་རྟེན་



གང་དུ་སྒྲེས་པའི་འབྲུང་བ་ལས་སྒྲེ་བ་ཡིན་ཏེ། འབྲུང་འབྲུར་ཡིན་པས་རང་གི་རྒྱར་གྱུར་  
 པའི་འབྲུང་བ་ལ་བརྟེན་མི་དགོས། ཟག་མེད་ཁམས་གསུམ་དུ་མ་གཏོགས་པས་འདྲིའི་  
 འབྲུང་བ་ལས་སྒྲེ་ཞེས་པའི་ངེས་བ་ཡང་མེད། ཟག་མེད་ཀྱི་འབྲུང་བ་ཡང་མེད་པའི་  
 བྱིར། དེ་ཡང་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་དེ་ཟེན་མ་ཟེན་གཉིས་ཀྱི་ནང་  
 བས་མ་ཟེན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་འཕྲོ་བ་བྱེད་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱུང་བ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་རྒྱ་  
 མཐུན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་ལ་མཉམ་ལས་བྱུང་བའི་བྱིར། རྣམ་སྒྲིན་སྒྲེས་མ་ཡིན་  
 ཏེ། དགོ་མི་དགོ་གང་རུང་ཡིན་པའི་བྱིར། རྒྱས་བྱུང་མ་ཡིན་ཏེ། བསགས་པར་གནས་  
 པའི་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ་རྒྱད་ཀྱིས་བསྟན་  
 པའི་བྱིར། དེ་རྒྱད་དུ། འདོད་གཏོགས་རྣམ་རིག་མིན་རྒྱད་ཅིག བྱིན་ཆད་འདས་  
 པའི་འབྲུང་ལས་སྒྲེ། ཟག་བཅས་ལུས་དང་ངག་གི་ལས། །རང་གི་འབྲུང་བ་དག་རྒྱར་  
 བྱས། ཟག་མེད་གང་དུ་སྒྲེས་པའི་ཡིན། རྣམ་རིག་བྱེད་མིན་མ་ཟེན་དང་། རྒྱ་མཐུན་  
 ལས་བྱུང་སེམས་ཅན་སྟོན། རྒྱ་མཐུན་ཟེན་པའི་འབྲུང་ལས་སྒྲེ། ཞེས་གསུངས།

ལྟ་བུ་ནི། སྟོབ་དཔོན་འདུས་བཟང་ན་རེ། འདི་ལ་མ་ཆང་བསྟན་བཅོས་འགལ། །  
 ཉམས་དང་དེ་མིན་དེ་ཉིད་ཐལ། ཡང་སྒྲ་ལྷག་བརྗོད་བྱེད་པར་དུ། བྱ་བ་བྱེད་པར་མ་  
 བྱས་སོ། ཞེས་སྒྲར་བཤད་པའི་མཆོད་ཉིད་དེ་ལ་སྟན་འབྱིན་ཏེ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་  
 མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་རྒྱད་ཅིག་དང་པོ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་  
 གཟུགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱན་མཆོག་དུ་འབྲེལ་བ་དེ་མ་ཆང་བའི་བྱིར། མ་གྲུབ་  
 ན། དེ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱན་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན།  
 བསྟན་བཅོས་ལས་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་པ་དང་འགལ། ཉིང་ངེ་འཛིན་ལས་སྒྲེས་པའི་  
 རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་  
 གཟུགས་ཡིན་པ་དེ་ཉམས་པར་ཐལ། གཡེངས་པ་དང་སེམས་མེད་པའི་གནས་སྐབས་

ན་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གཡངས་པ་དང་སེམས་ཡོད་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡོད་དགོས་ཞེ་  
ན། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་གྱི་གཟུགས་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་  
གཟུགས་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར། ཡང་སྒྲ་ཡང་ལྷག་པའི་སྒྲོན་ཡོད་དེ།  
སེམས་གཡངས་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡོད་པར་བཤད་པས་སེམས་དང་བཅས་པའི་  
གནས་སྐབས་ན་ཡོད་པར་གོ་རྒྱུ་པས་སོ། །གཞན་ཡང་། བསྟན་དུ་མེད་ཅིང་ཐོགས་  
པ་མེད་པའི་གཟུགས་ཞེས་པའི་བྱུང་པར་བྱ་དགོས་པ་ལས། མ་བྱས་པའི་སྒྲོན་ཡོད་དེ།  
ཞེས་སྒྲོན་བཟོད་ནས་རང་ལུགས་འཛིག་པ་ན། བྱས་པ་དང་ཡང་མི་འདྲ་བའི། །སེམས་  
བའང་སེམས་མེད་པ་ལ་གང་། །ལུང་བསྟན་ཐོགས་པ་མེད་པའི་གཟུགས། །དེ་ནི་རྣམ་  
རིག་བྱེད་མིན་བཟོད། །ཅིས་གསུངས། ལྷར་གྱི་སྒྲོན་སོན་གནས་དེ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་  
གྱི་གཟུགས་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཡིན་པར་ཐལ། མ་  
གཡངས་པ་དང་སེམས་མེད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ག་མོང་ངོ། །

གཞན་ཡང་། ཉིང་དེ་འཛིན་ལས་སྒྲིས་པར་འགྲོ་བ་གཉིས་ལྟ་བུ། རྣམ་པར་རིག་  
བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཡིན་  
པ་དེ་ཉམས་པར་ཐལ། གཡངས་པ་དང་སེམས་མེད་པའི་གནས་སྐབས་ན་མེད་པའི་  
ཕྱིར། གསུམ་ག་དངོས།

གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཆོས་ཅན།  
བྱུང་ཆོས་ལྟ་དང་ལྟན་དེ། གནས་སྐབས་གྱི་བྱུང་པར། རོ་བའི། ཏུས་གྱི། རྒྱའི། དེས་  
པའི་ཆོག་གི་བྱུང་པར་དང་ལྟན་པའི་ཕྱིར།

# ༼ ཞུང་ལ་འབྱུང་བཞིའི་ངོ་བོ་སྟགས་བཤད་པ། ༽

འབྱུང་བ་ཆེ་རྒྱུ་སྐྱུ་རྒྱུ་ལ། ཞེས་བཤད་ན། འབྱུང་བ་བཞི་པོ་དེ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་  
 བ། དེའི་ལན་སྟོན་པ་ལ། འབྱུང་བ་དག་ནི་ས་ཁམས་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །འདྲིའི་  
 སྐབས་སུ། གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འབྱུང་བ་ཡང་ཡིན། ལྷ་ཁྲིང་འབྲས་བ་ཡང་ཡིན་  
 པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ་དེ་ཡང་ཡིན། བརྒན་ཁྲིང་གཤེར་བ་དེ་ཡང་ཡིན། ཚ་  
 ཁྲིང་སྟག་བ་དེ་ཡང་ཡིན། ཡང་ཁྲིང་གཡོ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ་  
 རིམ་བ་བཞིན་དུ། ས་རྒྱ་མེ་རྒྱུད་གི་མཚན་ཉིད། ལྷ་པ་སྟགས་བཞི་གས་ངོ་བོ་མཚོན། འབྲས་  
 པ་སྟགས་བཞི་གས་བྱེད་ལས་མཚོན་ཏེ། སས་རྒྱར་དུ་མི་ལྟར་བར་འཛིན་པར་བྱེད།  
 རྒྱས་རྒྱད་པར་བྱེད། མེས་སྟོན། རྒྱུད་གིས་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་རྒྱད་དུ། འཛིན་  
 པ་ལས་སྟགས་ལས་སུ་གྱུ་བ། ལྷ་གཤེར་རྩོལ་གཡོ་བ་རྒྱུ་སྐྱུ། ཞེས་གསུངས། འོ་  
 བ་འབྱུང་བ་ཞེས་བཛོད་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཞེ་ན་ཡོད་དེ། རྒྱུད་ལས་འབྲས་གཟུགས་  
 རྒྱུ་སྐྱུ་འབྱུང་བས་དེ་ལྟར་བཛོད་པའི་ཕྱིར། ཆེན་པོ་ཞེས་བཛོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།  
 ཡངས་པ་རྒྱ་ཆེ། རྟེན་པ་སྟོན་པ་ཆེ། གནས་པ་ཐ་གྲུ་ཆེ་བས་དེ་ལྟར་བཛོད་པའི་  
 ཕྱིར། འབྱུང་བས་འབྱུང་འབྱུར་ལ་བྱ་བ་བྱེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྟོད། རྟེན། གནས།  
 རྟོན། འཕེལ་བའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འབྱུང་བ་བཞི་པོ་དེ་ལ་ཁམས་ཞེས་བཛོད་པའི་  
 རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རང་རང་གི་མཚན་ཉིད་འཛིན་ཅིང་། རང་གི་འབྲས་སུ་སྟོད་པའི་དོན་  
 གྱི་དེ་ལྟར་བཛོད་པའི་ཕྱིར། རང་འབྲེལ་ལས། བཞི་པོ་དེ་དག་ནི། རང་གི་མཚན་  
 ཉིད་དང་། རྒྱར་བྱས་པའི་གཟུགས་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཁམས་དག་གོ། ཞེས་གསུངས། འོ་  
 བ་ས་དང་སའི་ཁ་དོག་དབྱིབས་སྟགས་ལ་བྱེད་པར་ཅི་ཡོད་ཅི་ན། འཕྲིག་རྟེན་གྱི་ཐ་

སྒྲུང་ལྟ་ས་དཀར་པོ་བྱ་བཞི་ཞེས་སོགས་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལ་དེ་དང་དེ་ལྟར་  
བཟོད། དེ་བཞིན་དུ་ཚུ་མེ་སོགས་ལ་ཡང་ཁ་དོག་སོགས་ལ་དེ་ལྟར་བཟོད་པ་དང་།  
རྒྱུ་གི་ཚོགས་ནི་ཁམས་གཡོས་པའི་རེག་བྱ་ཉིད་ལ་རྒྱུ་དུ་བཟོད། ལུས་ལ་རྒྱུ་གིས་  
རེག་གོ་ཞེས་སོགས་འདིག་རྟེན་ན་གྲགས་པ་དང་། རྩ་མ་གསུམ་དང་འདྲ་བར་  
ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལ་འདྲ་རྒྱུ་དུ་བཟོད་ལ། བསྟན་བཅོས་ལས་ནི་དེ་དང་དེའི་  
ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལ་གཟུགས་ཀྱི་སྒྲུ་མཆོད་ཀྱིས་བྱལ་པ་དང་། ས་སོགས་བཞི་པོ་  
གང་རུང་ལ་རེག་བྱའི་སྒྲུ་མཆོད་ཀྱིས་བྱལ་བར་གསུངས་ཏེ། འདིག་རྟེན་གྱི་ནི་ཐ་སྒྲུང་དུ།  
ཁ་དོག་དབྱིབས་ལ་ས་ཞེས་བཟོད། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་གཞུང་གི་དོན་ནི། འབྲུང་བ་བཞི་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ས་ཚུ་མེ་རྒྱུ་བཞི་  
རིམ་པ་བཞིན་དུ་དེར་འཛོག་པའི་བྱིར། འོ་ན་གཟུགས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན།  
གཟུགས་ཅན་གྱི་ཁམས་དང་སྒྲུ་མཆོད་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དབང་དོན་དེ་དག་ཁོ་ན་ལ། །  
ཞེས་སོགས། རྒྱུ་པ་གཉིས་ཀྱི་དག་དོན་ནི། གཟུགས་ཅན་གྱི་སྒྲུ་མཆོད་བཅུ་དང་།  
གཟུགས་ཅན་གྱི་ཁམས་བཅུ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལྟ་དང་།  
གཟུགས་སོགས་དོན་ལྟ་པོ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཟུགས་ཀྱི་ཕྱང་པོ།  
གཟུགས་ཀྱི་སྒྲུ་མཆོད། གཟུགས་ཅན་གྱི་སྒྲུ་མཆོད་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གིས་རྣམ་  
གྲངས་ཡིན་ནོ། །

### ༼ ཕྱང་པོ་ལྷག་མ་རྒྱུ་ལ་མཆོད་པ། ༽

འོ་ན། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཕྱང་པོ་ལ། །ཞེས་བཤད་ན། ཕྱང་པོ་བྱི་མ་བཞི་རི་  
ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཚོར་བ་རྩྱུང་བའོ་འདུ་ཤེས་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབས་སུ། གཉིས་ལས།



དང་པོ་ནི། སེམས་གདུང་བར་མ་ཅི་རིགས་སུ་སྤྱང་བས་རབ་རྒྱ་བའི་སེམས་  
 བྱང་དུ་དམིགས་པ། ཚོར་བའི་མཚན་ཉིད། དེ་དུ་མ་སྤངས་པས་རབ་རྒྱ་བའི་སེམས་  
 བའི་སྤང་བའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་བདག་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་མིག་གི་འདུས་ཏེ་རིག་པ་  
 ལས་བྱང་བའི་ཚོར་བ་སྟགས་དུག་དེ་རེ་རེ་ལ་བདེ་སྤྱད་བྱང་སྒྲོ་སྟེ་གསུམ་གསུམ་དུ་  
 བྱེ་བས་བཙོ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། དེ་ཡིད་ཉི་ཤེས་ཀྱི་ལས། །རྣམ་པར་དག་ནི་ཡང་བཙོ་  
 བརྒྱད། །ཅིས་གསུངས་སོ། །བསྟན་ན་ལུས་ཚོར་སེམས་ཚོར་གཉིས་སུ་བསྟན་ཏེ། ལཱ་ནི་  
 ལུས་ཀྱི་འཕྲོ་སེམས་ཀྱི་གཞན། །ཞེས་གསུངས། ལུས་ཚོར་དང་། དབང་ཤེས་སུ་གྱུར་བའི་  
 ཚོར་བ་དོན་གཅིག །སེམས་ཚོར་དང་ཡིད་ཤེས་སུ་གྱུར་བའི་ཚོར་བ་དོན་གཅིག །རང་  
 ལུ་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཚན་མཉམ་སྟེ་རིས་མ་འདྲིས་པར་འཛིན་པར་བྱེད་  
 པས་རབ་རྒྱ་བའི་སེམས་བྱང་དེ། འདུ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་དུ་མ་སྤངས་པས་རབ་  
 རྒྱ་བའི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་བའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། བདག་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་མིག་གི་  
 འདུས་ཏེ་རིག་པ་ལས་བྱང་བའི་དེ་སྟགས་དུག་ཡོད། བསྟན་ན། མཚན་མར་འཛིན་པ་  
 རྟོག་མེད་ཀྱི་འདུ་ཤེས། བཟྱ་བར་འཛིན་པ་རྟོག་མེད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་གཉིས་སུ་འདུ། མཚན་  
 མར་འཛིན་པ་ཡིན་ན་མཚན་འཛིན་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་ཏེ། ངར་འཛིན་པ་ཡིན་ན་ངར་འཛིན་  
 ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་རྒྱ་འཛིན་ན་བདག་འཛིན་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་  
 ཕྱིར། བྱང་པོ་གཞན་བཞི་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་འདུས་བྱས་སུ་དམིགས་པ། འདུ་བྱེད་  
 ཀྱི་སྤང་བའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་མཚུངས་ལྡན་འདུ་བྱེད་དང་། མཚུངས་ལྡན་མ་ཡིན་  
 པའི་འདུ་བྱེད་གཉིས། རང་ལུ་སོ་སོར་རྣམ་པར་རིག་པར་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་  
 པས་རབ་རྒྱ་བའི་གཙོ་བོའི་རྣམ་རིག་དུ་དམིགས་པ། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་དུ་  
 མ་སྤངས་པས་རབ་རྒྱ་བའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་བའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་འདུག་ཤེས་  
 ཚོགས་དུག་ཡོད་དེ། དེ་སྤྱད་དུ་ཚོར་བ་སྤྱང་བའི་འདུ་ཤེས་ནི། །མཚན་མར་འཛིན་པའི་

བདག་ཉིད་དོ། །འདུ་བྱེད་ལུང་པོ་བཞི་ལས་གཞན། །ཞེས་དང་། རྣམ་ཤེས་སོ་སོར་  
རྣམ་རིག་པ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཆོས་ཀྱི་སྒྲེ་མཆེད་དང་ཆོས་ཁམས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ།  
ལུང་པོ་བར་པ་གསུམ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ། འདུས་མ་བྱས་གསུམ་པོ་རྣམས་  
སྒྲེ་མཆེད་བརྩ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྒྲེ་མཆེད་དང་། །ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་  
ནས་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། དེ་གསུམ་རྣམ་རིག་བྱེད་མིན་དང་། །འདུས་མ་  
བྱས་རྣམས་བཅས་པ་ནི། །ཆོས་ཀྱི་སྒྲེ་མཆེད་ཁམས་ཞེས་བྱ། །ཞེས་གསུངས། རྣམ་  
ཤེས་ཀྱི་ལུང་པོ། ཡིད་ཀྱི་སྒྲེ་མཆེད། ཡིད་ཀྱི་ཁམས་རྣམས་དོན་གཅིག་ །ཡིད་ཁམས་ལ་  
བདུན་ཡོད་དེ། འཇུག་ཤེས་དུག་གི་སྤྲོད་དུ་བདུན་པ་ཡིད་ཁམས་ཞེས་བྱ་བ་བསྟན་  
པས་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བདུན་པ་ཡིད་ཁམས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། འཇུག་ཤེས་ཆོག་གསུམ་རང་རང་གི་དུས་  
ན་འདས་ཤིང་རང་གི་སྤྲ་ལོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བྱུང་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་  
ཕྱིར། དེ་བཞག་པ་ལ་དོན་ཡོད་དེ། དུག་པ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུན་ཐུན་མང་  
མ་ཡིན་པ་བསྟུན་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྤྲོད་དུ། ཡིད་ཀྱི་སྒྲེ་མཆེད་ཀྱང་དེ་  
ཡིན། །ཞེས་པ་ནས། །ཁམས་ནི་བཅོ་བརྒྱད་དག་ཏུ་འདོད་ཅེས་པའི་བར་གསུངས།

གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ལ། དེས་ན། ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་གསུམ་དུ་འདུས།  
ཞེས་སྟོན་པ་ལ། ལུང་པོ་དང་ནི་སྒྲེ་མཆེད་དང་། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞིའི་དག་དོན་  
ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལུང་ཁམས་སྒྲེ་མཆེད་གསུམ་དུ་འདུ་སྟེ། གཞི་གྲུབ་ན་དེ་གསུམ་  
གང་ལུང་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ཅན་ཐམས་ཅད་གཟུགས་ཀྱི་ལུང་པོ་རང་གི་  
ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་རྩལ་གྱིས་བསྟུས། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ལུང་པོ་དང་། ཐམས་ཀྱི་ཁམས་  
བདུན་ཡིད་ཀྱི་སྒྲེ་མཆེད་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་རྩལ་གྱིས་བསྟུས། ལྷག་  
མ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཁམས་གཅིག་ལུས་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་རྩལ་གྱིས་བསྟུས་

པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། གཞུགས་ཅན་ཐམས་ཅད་གཞན་ཚོར་སོགས་ཀྱི་དོན་  
 པོ་དང་མི་ལྡན་པ་སྟེ། གཞུགས་ཅན་ཡིན་ན་ཚོར་སོགས་གང་རུང་མ་ཡིན་དགོས་པའི་  
 ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། ཁམས་ལ་བཙུག་དུ་གངས་མ་ངེས་པར་ཐལ། མིག་གཡས་  
 གཡོན་གཉིས་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན་མ་ཁྱབ་ཅེས་སྟོན་པ་ལ། མིག་  
 ལ་སོགས་པས་གཉིས་མོད་ཀྱི། ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞིའི་ངག་དོན་ནི་ཐལ་འགྱུར་དེ་  
 ལ་མ་ཁྱབ་སྟེ། མིག་གཡས་གཡོན་གཉིས་པོ་དེ་དོ་པོ་མིག་ཏུ་རིགས་གཅིག་པ་དང་། སྟོང་  
 ལུ་གཞུགས་སུ་རིགས་གཅིག་པ་དང་། འབྲས་སུ་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བདག་  
 རྒྱུན་བྱེད་པར་འདྲ་བས་ན་ཁམས་བཙུག་གི་གངས་འདོན་པའི་ཚེ། མིག་གི་ཁམས་  
 ཞེས་གཅིག་ཏུ་བགང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་མིག་གཡས་གཡོན་གཉིས་  
 བྱུང་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལུས་རྟེན་མངེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

# ། སྤང་ཁམས་སྒྲེ་མཆེད་གསུམ་གྱི་སྒྲིང་ན་སོགས་བཤད་པ། །

གཉིས་པ་གསུམ་པ་སོ་སོའི་སྒྲིང་ན་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་ནི། འོན་ཀྱང་སྤང་ཁམས་  
 སྒྲེ་མཆེད་གསུམ་གྱི་སྒྲིང་ན་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སྤངས་དང་སྒྲེ་སྒྲོ་རིགས་ཀྱི་དོན། ཞེས་  
 སོགས་རྒྱུ་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ནི། དེ་གསུམ་གྱི་སྒྲིང་ན་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཏུ་མ་སྤངས་  
 པས་སྤང་པོ། སེམས་སེམས་བྱུང་སྒྲེ་ཞིང་མཆེད་པའི་སྒྲོ་ནས་བྱེད་པའི་དོན་གྱིས་སྒྲེ་  
 མཆེད། རིགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པས་ཁམས་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་སྤང་པོ་ལྟ། སྒྲེ་  
 མཆེད་བརྒྱུག་ཉིས། ཁམས་བཙུག་དུ་སྟོན་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། མྱོངས་དབང་  
 འདོད་རྣམས་གསུམ་གྱི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་  
 ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མྱོངས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་བརྒྱུག་པའི་ཕྱིར་དང་། དབང་པོ་

ནོ་འབྲིང་རྒྱལ་གསུམ་རྒྱུ་གསུང་བའི་ཕྱིར་དང་། ཆོག་གི་སྒྲིམ་པ་མདོར་བསྟུས་དང་།  
 འབྲིང་དང་རྒྱལ་པ་འདོད་པ་རྒྱུ་གསུང་བའི་ཆེད་དུ་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དང་  
 བོ་གྲུབ་སྟེ། སེམས་ལྷན་ལ་རིལ་པོར་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་བསྟོན་པའི་ཕྱིར་དུ་ལྷན་པོ་ལ།  
 གཞུགས་ལ་རིལ་པོར་བདག་ཏུ་མོངས་པ་བསྟོན་པའི་ཕྱིར་དུ། སྒྲིམ་ཆེད་བཅུ་གཉིས།  
 སེམས་ལ་རིལ་པོའི་བདག་ཏུ་མོངས་པ་བསྟོན་པའི་ཕྱིར་དུ་ཁམས་བཙུ་བརྒྱད་བསྟན་  
 པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དབང་ནོན་རྒྱུ་གསུང་བའི་ཕྱིར་དུ་ལྷན་པོ་ལ། དེ་འབྲིང་  
 རྒྱུ་གསུང་བའི་ཕྱིར་དུ་སྒྲིམ་ཆེད་བཅུ་གཉིས། དབང་རྒྱལ་རྒྱུ་གསུང་བའི་  
 ཕྱིར་དུ་ཁམས་བཙུ་བརྒྱད་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཆོག་གི་སྒྲིམ་པ་མདོར་  
 བསྟུས་པ་འདོད་པ་རྒྱུ་གསུང་བའི་ཕྱིར་དུ་ལྷན་པོ་ལ། བར་མ་འདོད་པ་རྒྱུ་  
 གསུང་བའི་ཕྱིར་དུ་སྒྲིམ་ཆེད་བཅུ་གཉིས། རྒྱལ་པ་འདོད་པ་རྒྱུ་གསུང་བའི་  
 ཕྱིར་དུ་ཁམས་བཙུ་བརྒྱད་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

། ཆོར་འདུ་གཉིས་ཀྱི་ལྷན་པོ་ལོགས་སུ་འཛིན་པའི་རྒྱ་མཚན། །

གསུམ་པ་དེ་དག་ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ཁོ་ན་རེ། སེམས་ལྷན་རྒྱལ་གྱི་ནང་  
 ཉས་ཆོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་ལྷན་པོ་ལོགས་སུ་འཛིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེས། དེ་སྟོན་  
 པ་ལ། ཚུད་པའི་རྩ་བར་གྱུར་པ་དང་། ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞིའི་དོན་ནི། དེའི་རྒྱ་  
 མཚན་ཡོད་དེ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཆོར་འདུ་གཉིས་ཚུད་པའི་རྩ་བར་གྱུར་པ་དང་། རྒྱལ་  
 བརྟན་ནས་འཁོར་བར་སྒྲུབ་པའི་རྒྱུ་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞུགས་ལྷན་གི་  
 རྒྱུ་ཆོར་ལྷན་རགས་པ་སོགས་ལྷན་པོ་ལྷན་གོ་རིམ་གྱི་དབང་གིས་དེ་གཉིས་ལྷན་པོ་  
 ལོགས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དང་བོ་གྲུབ་སྟེ། འདོད་པ་ལ་བྲེད་ཞེས་ཀྱི་དབང་གིས་བྲིམ་



པ་རྣམས་ནོར་ཇུས་ལས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཚུད་པའི་བྱིར་དང་། ལྷ་བ་ལ་ཆགས་  
 ལྷ་དགེ་དབང་གིས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་རང་ལུགས་ལ་རིགས་པས་སྒྲུབ། གཞན་ལུགས་  
 ལ་སྤང་བས་སྒྲན་འབྱེན་པའི་བྱིར། དེ་སྐད་དུ། མདོ་ལས། འདོད་པ་ལ་ཆགས་པའི་  
 རྒྱས་རྒྱལ་པོ་ལ་རྒྱལ་པོས་དང་། ཞིང་པ་ལ་ཞིང་པས་དང་། བུམ་ཟེ་ལ་བུམ་ཟེས། བྱིས་  
 བདག་ལ་བྱིས་བདག་གིས་ཚུད་པར་གྱུར་ཏེ། ལྷ་བ་ལ་ཆགས་པའི་རྒྱས་རབ་ཏུ་བྱུང་  
 བ་དང་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་ལྷན་ཅིག་ཚུད་པར་གྱུར་ཏེ། ཞེས་པ་དང་། ཚུད་པ་མི་  
 མངའ་བར་བསྟོད་པའི་མདོ་ལས། འདོད་པ་མི་སྤང་འབྲེལ་མེད་ཅིང་། ལྷ་བའི་བྱ་བ་  
 བཅོམ་གྱུར་པ། །དེས་ན་ཚུད་པ་མི་འབྱུང་སྟེ། །ཅ་བ་མེད་པར་གང་ལས་འབྱུང་། ཞེས་  
 གསུངས། འོ་ན། འདུས་མ་བྱས་ལ་ཁམས་དང་སྒྲེ་མཆེད་བཞག་ནས་སྤང་བོ་མི་འཛོག་  
 པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེན། ཡོད་དེ། སྤང་བོ་དག་ཏུ་འདུས་མ་བྱས། ཞེས་སོགས་རྒྱུ་  
 པ་གཉིས་ཀྱི་ངག་དོན་ནི། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྤང་བོའི་དོན་དུ་མ་སྤངས་པ་ཡིན་  
 ལ། འདུས་མ་བྱས་ལ་དེ་མེད་པའི་བྱིར། འདུས་མ་བྱས་ཡིན་ན་རང་གི་སྤང་བོ་མེད་  
 པས་མ་བྱུང་སྟེ། ཟག་མེད་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར།

### ༼ སྤང་ཁམས་སྒྲེ་མཆེད་ཀྱི་གོ་རིམ་ངེས་ཚུལ། ༽

འོ་ན། སྤང་ཁམས་སྒྲེ་མཆེད་ཀྱི་གོ་རིམ་ངེས་ཚུལ་དེ་ལྟ་བུ་ཞེན། སྤང་བོ་ལཱའི་གོ་  
 རིམ་ངེས་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ། རིམ་ནི་རགས་དང་ཀྱན་ཉོན་མོངས། ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་  
 གཉིས་ཀྱི་ངག་དོན་ནི། སྤང་བོ་ལཱའི་གོ་རིམ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་ཏེ། རགས་པ་དང་ཐ་  
 བའི་སྒྲོ་ནས་ངེས། ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་སྒྲེ་བའི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་ངེས་པའི་བྱིར།  
 ཟས་ལ་ཁོངས་སྟོད་པའི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་ངེས། ཁམས་གསུམ་ཀྱི་རིམ་པ་དང་

མཐུན་པར་ཡང་ངེས་པའི་ཕྱིར། སྒྲེ་མཆེད་བརྩ་གཉིས་ཀྱི་གོ་རིམ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་  
 ཏེ། ཁམས་བཙུང་བརྩ་གཉིས་ཀྱི་གོ་རིམ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་  
 ཁམས་དྲུག་གི་གོ་རིམ་དང་ཡུལ་གྱི་ཁམས་དྲུག་གི་གོ་རིམ་མཐའ་རིམ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་  
 ངེས་ཏེ། དབང་པོའི་ཁམས་དྲུག་གི་གོ་རིམ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་  
 གྱི་དེའི་གོ་རིམ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་ཏེ། དབང་པོའི་ཁམས་དྲུག་གི་གོ་རིམ་མཐའ་  
 གཅིག་ཏུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། དེའི་གོ་རིམ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ལྟར་  
 ཆད་ལྟའི་དོན་ཕྱིར་དང་པོ་ལ། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞིའི་དག་དོན་ནི། དབང་པོ་དྲུག་  
 གི་གོ་རིམ་ངེས་ཏེ། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལྟ་ཡུལ་དུ་ལྟར་བ་ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་  
 པས་དང་པོར་བརྟན། ཡིད་དབང་དུས་གསུམ་ཀའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པས་ཕྱིས་བརྟན་  
 རྣམ་གཟུགས་ཅན་ལྟའི་ནང་ནས་དང་པོ་བཞི་འབྱུང་འབྱུར་ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་  
 པས་དང་པོར་བརྟན། ཡུས་དབང་འབྱུང་བ་དང་། འབྱུང་འབྱུར་གཉིས་ཀའི་ཡུལ་  
 ཅན་ཡིན་པས་ཕྱིས་སྟོན། དང་པོ་བཞིའི་ནང་ནས་མིག་ན་གཉིས་རང་ཡུལ་དང་མ་ཕྱད་  
 པར་ཡུལ་འཛིན་པས་ལྟར་བརྟན། ལྟ་ལྟེ་གཉིས་ཀྱི་རང་ཡུལ་དང་འཕྱད་ནས་འཛིན་  
 པས་ཕྱིས་བརྟན། དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་མིག་གིས་རིང་བ་ལ་འཇུག་པས་ལྟར་  
 བརྟན། རྣ་བ་དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ། ཡུལ་ཉེ་བ་ལ་འཇུག་པས་ཕྱིས་བརྟན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ།  
 མིག་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་གཟུགས་ཁོ་ན་ལ་གཟུགས་ཀྱི་སྒྲེ་མཆེད་ཞེས་བཤད་པ་མི་འཐད་  
 པར་ཐལ། གཟུགས་ཅན་ཡིན་ན་གཟུགས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་  
 ཆོས་ཀྱི་སྒྲེ་མཆེད་ཞེས་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཞི་གྲུབ་ན་ཆོས་ཡིན་དགོས་  
 པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཞེན། དེ་གཉིས་ཀ་ལ་མ་ཁྱབ་པའི་ལན་སྟོན་པ་ལ། བྱེ་  
 བྱག་དོན་དང་གཙོ་བོའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞིའི་དག་དོན་ནི། ཐལ་འབྱུར་  
 གཉིས་ལ་མ་ཁྱབ་ཏེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་དེ་གཟུགས་ཅན་ཐམས་

ཅད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་བྱིར། སྤྱི་མིང་བྱེ་བྲག་ལ་བདག་ས་སོ། །ཡིད་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་  
གྱུར་པའི་ཆོས་དེས། ཆོས་མང་པོ་བསྐྱས་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་  
བསྐྱས་པ་ཡིན་ཞིང་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་སྤྱི་མིང་བྱེ་བྲག་ལ་བདག་ས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

## ༼ ཆོས་སྤང་བསྐྱེད་ལྟུང་དང་དེའི་ཚད། ༽

གཉིས་པ་ཆོས་གཞན་བསྐྱས་ལྟུང་ནི། ཁོ་ན་རེ། སྤང་བོ་ལ་ལྟར་མ་དེས་པར་ཐལ།  
ཆོས་ཀྱི་སྤང་བོ་བརྒྱད་ཁྱི་ཡོད་པའི་བྱིར་ཞེན། མ་ཁྱབ་ཞེས་བཤད་པ་ལ། ཆོས་སྤང་ཀྱི་  
སྤང་བོ་བརྒྱད་ཁྱི་དག་ཞེས་སྐུ་སྐྱེས་ཀྱང་པ་བཞེགས་སྤངས་པའི་དག་དོན་ནི། ཐལ་འགྱུར་དེ་  
ལ་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་སྤང་བོ་དེ་རྣམས་བྱེ་བྲག་སྤྱི་བར་རྣམ་པར་བདག་ས་པ་ལ་སྤང་  
པའི་མིང་ཡིན་པས་འདྲུ་བྱེད་ཀྱི་སྤང་བོར་བསྐྱས་པར་བཞེད། མདོ་སྟེ་པ་ཡིན་ཆོད་ཀྱི་  
ལུགས་ལ་ཆོད་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་ཡིན་པས་གཟུགས་ཀྱི་སྤང་བོས་བསྐྱས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱེ་  
བྲག་སྤྱི་བ་ཁ་ཅིག་ ཆོས་ཀྱི་སྤང་བོ་བརྒྱད་ཁྱི་ཡིན་ཟེར། དེའི་ནང་ཆོན། ཁ་ཅིག །  
བརྒྱད་ཁྱི་ལྟག་གཅིག་ཡིན་ཞེས་ཟེར།

རང་ལུགས། བརྒྱད་ཁྱི་བཞི་སྟོང་ཞེས་བྱ་བར་འཐད་དེ། ཀྱུན་བརྒྱས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་  
ལས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པའི་སྐབས་སུ་གནས་བརྟན་ཀྱུན་དགའ་བོས་ཆོས་ཀྱི་སྤང་བོ་  
བརྒྱད་ཁྱི་བཞི་སྟོང་གང་དག་བཟུང་བ་རྣམས་ནི་སྟེ་སྟོང་གསུམ་པོ་འདི་དག་ཉིད་ཡིན་  
ནོ། །ཞེས་དང་། རྣམ་བཤད་རིག་པ་ལས་ཀྱང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་བརྒྱད་ཁྱིར་  
མ་བསྐྱས་ཏེ། ཀྱུན་དགའ་བོས་མདོ་ལས་བརྒྱད་ཁྱི་ལྟག་ཅིག་བཅོམ་ལྟན་འདས་ལས་  
བཟུང་ཞིང་གཉིས་ནི་དག་སྟོང་དག་ལས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དེ་དག་ཀྱང་ཀྱུན་དགའ་  
བོས་ལོ་ཉི་ཤུ་ལྟག་ཅིག་སྟོན་པའི་རིམ་གྱི་བྱེད་པ་ན་ཐོས་པ་ཡིན་གྱི། ཞེས་གསུངས། འོ་

ན་ཆོས་སྤང་གི་ཆད་ཇི་ཅམ་ཞིག་ཅེས་ན། ཁ་ཅིག་བརྟན་བཅོས་ཆད་ཅེས་ཟེར། སྤང་  
པོ་ལ་སོགས་གངས་རེ་ཡིན། ཞེས་པས་གཞན་གྱི་འདོད་པ་བསྐྱར་ནས།

རང་ལུགས་སྟོན་པ་ནི། སྤང་པ་རྣམས་ཀྱི་གཉེན་པོར་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྤང་པོ་མཐུན་  
པར་གསུངས། ཞེས་གསུངས། ཁ་ཅིག ། སྤྱི་རིམ་བྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྤང་པོ་ཞེས་  
པའི་བརྟན་བཅོས་དེ་ཆོས་སྤང་གཅིག་གི་ཆད་ཡོངས། དེ་ལ་ཤོ་ལོ་གཉུག་སྟོང་ཡོད་  
ཅེས་ཟེར། ཁ་ཅིག རྫོང་བྱེད་ལ། དེས་པ་མེད། བརྫོང་བྱ་སྤང་པོ་ལ། ཁམས་བཅོ་  
བརྒྱད། སྒྲེ་མཆོད་བརྩུག་ཉིས། བདེན་པ་བཞི་སོགས་དོན་རེ་རེ་བརྟན་པའི་གསུང་རབ་  
ལྟ་སྤང་ཆོས་སྤང་རེ་རེའི་ཆད་ཡོངས་ཞེས་ཟེར། ཆོས་བཤེས་ཀྱི་ཆོག་གསལ་ལས།  
ཆོག་སྤང་བཅད་སྟོང་གི་ཐོག་པ་སྟན་མོང་པའི་ཆོས་སྤང་གཅིག་གིས་ཆད་ཡོངས། སྤང་པོ་  
ཆེ་རབ་བརྟན་གྱིས་འཁུར་བར་འོས་པའི་སྟག་ཆས་བྱིས་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་ཐོག་ཆེན་  
སྟན་མོང་པའི་ཆོས་སྤང་ཆད་ཡོངས་སྟེ། མདོ་དག་ལས། ལྷས་བྱིན་གྱི་སྤང་པོ་ཆེ་ལྟ་སྟོང་  
གིས་སྤང་པར་བྱ་བའི་སྟག་སྤང་པ་རྣམས་ཁ་ཏོན་དུ་བརྫོང་པར་བྱེད་དོ། ཞེས་དང་།  
དྲིན་ལན་བསལ་བའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། ལྷས་བྱིན་གྱི་མདོ་སྟེ་སྟོས་ཀྱི་སྤང་པོ་ཆེའི་ཁལ་  
དུག་ཁྱི་སྟོང་ཁ་ཏོན་ཤེས། ཞེས་གསུངས། ཆོག་རེ་རེ་ལ་ཡིག་འབྲུ་སྟམ་རྩ་རྩ་གཉིས་  
ཡོད་དེ། རྒྱ་གར་གྱི་ཡིག་འབྲུ་བརྒྱད་བཞི་སྟམ་རྩ་གཉིས་ལ་ཆོག་སྤང་རེ་ཡོངས། ཆོག་  
ལེའུར་བྱས་པ་རེ་རེར་འཛིག་ ། ཡོད་ཀྱི་ཡིག་འབྲུ་སྟེ། ཆོག་པར་ཉི་ལྔ་རྩ་བརྒྱད་རེ་ལ་  
ཆོག་སྤང་རེ་ཡོངས་ཤོ་ལོ་གར་བརྩིས་ཞེས་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་གསུངས་སོ། །

རང་ལུགས་ནི་ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱད་ཁྱི་བཞི་སྟོང་གི་གཉེན་པོ་ཆད་བར་སྟོན་པའི་  
གསུང་རབ་ཀྱི་ཆོས་སྤང་བརྒྱད་ཁྱི་བཞི་སྟོང་གི་ཆད་ཡོངས་སོ། ཁོ་ན་རེ། སྤང་པོ་ལ།  
ཁམས་བཅོ་བརྒྱད། སྒྲེ་མཆོད་བརྩུག་ཉིས་སུ་གྲངས་མ་དེས་པར་ཐལ། རྣམ་གྲོལ་གྱི་  
སྤང་པོ་ལ། ཟད་པར་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པའི་སྒྲེ་མཆོད། ས་ཁམས་སོགས་ཡོད་པའི་བྱིར་



ན། མ་ཁྱབ་ཞེས་བཤད་པ་ལ། དེ་བཞིན་གཞན་ཡང་ཅི་རིགས་པར། །ཞེས་སོགས་རྒྱ་  
བ་བཞིའི་རག་དོན་ནི། མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ལྟ་ལུང་ལུང་ཁམས་སྟེ་མཆོད་ཀྱི་མིང་གིས་བསྟན་  
པ་གཞན་ཡང་ཅི་རིགས་པར་རང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ལ་ལེགས་པར་སྒྱུད་དེ་རི་རྒྱ་  
བཤད་པ་གསུམ་དུ་བསྟན་པའི་བྱིར། ཡང་སྒྲུབ་དོན་ནི་ཆོས་ཀྱི་ལུང་པོ་རྣམས་ལྟར་  
བསྟན་པ་དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ཡང་ཞེས་པ་ལོ། །འོ་ན་ནམ་མཁའི་ཁམས་དང་རྣམ་པར་  
ཤེས་པའི་ཁམས་གང་སྟུང་ན།

དང་པོ་སྟོན་པ་ལ། ལུག་ནམ་མཁའ་ཁོལ་མཁའ་ལྟུང་། ཞེས་སོགས་རྒྱུ་ལ་གཉིས་  
 གྱི་པག་དོན་ནི། དེ་བཞག་དུ་ཡོད་དེ། རྩེ་བྱག་སྒྲུབ་པ་ན་རེ། ལུག་ནམ་མཁའ་ཁོལ་མཁའ་ལྟུང་པ་  
 བྱིན་མཁའ་ཁོལ་ཁོལ་ཡིན། དེ་ཡང་ཉིན་མོ་སྒྲུབ་པ་དང་། མཚན་མོ་སྒྲུབ་པ་འདི་རང་  
 བཞིན་ཞེས་ཟེར། ལོ་ཞེས་པ་སྟོན་དཔོན་དང་མདོ་སྒྲེ་པ་ལ་མ་རངས་པའི་ཆོག་ཡིན་  
 པས། ལུག་ནམ་མཁའ་ཁོལ་ཁོལ་ཡོད་དེ། བརྒྱན་ནམ་མཁའ་ལ། མདོན་པར་སྒྲུབ་ས་ཡོད་  
 གྱི་ནམ་མཁའ་། ལུག་ནམ་མཁའ་། འདུས་མ་བྱས་གྱི་ནམ་མཁའ་དང་བཞི་ཡོད་པའི་  
 རྩེར། དང་པོ་ནི། འཇམ་བུ་གླིང་པའི་ནམ་མཁའ་ལ་ཁ་དོག་སྟོན་པའོ། །སྒྲུ་མི་སྒྲུབ་པའི་  
 ལུག་ནམ་མཁའ་ཁ་དོག་སེར་པོ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ།

གཉིས་པ་ནི། བར་གྱི་སྒྲུང་བ་སྒྲུ་སེང་བ་ལྟ་ལུ། གསུམ་པ་ནི། ཁའི་ལུ་གའམ།  
ཁམས་སོ་སོ་ལ་བྱུང་བའི་ནམ་མཁའ་ལྟ་ལུ། བཞི་པ་ནི། རོགས་བཅས་གྱི་རྟེན་ལྟ་  
བཀག་པའི་ཆ་ལྟ་ལུ།

རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་སྟོན་པ་ལ། ཟག་དང་བཅས་པའི་རྣམ་ཤེས་ནི། །ཞེས་སོགས་  
 མཛད་པ་གཉིས་ཀྱི་དག་དོན་ནི། སྤྱིར་གཙོ་བོ་སེམས་ཡིན་ན། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ཡིན་  
 པས་བྱུང་གྱུར། སྐབས་འདིར་ཟག་བཅས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཚོས་ཅན། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་  
 ཁམས་ཡིན་དེ། ཟག་མེད་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་མིད་པ་གཙོད་པར་བྱེད། མྱོད་མིད་པ་གསོ་

བལྟ་སྒྲིབ་པ་སྒྲེ་བའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་རྣམ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

## ༼ ཁམས་ཀྱི་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ་བདུན༽

གསུམ་པ་ཁམས་ཀྱི་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ་ལ་བདུན། རོ་བོ་ལ་ལྟོས་པའི་རབ་དབྱེ།  
གྲོགས་ལ་ལྟོས་པའི། རྒྱ་འབྲས་ལ་ལྟོས་པའི། མདོ་དོན་ལ་ལྟོས་པའི། སྤང་བྱ་ལ་ལྟོས་  
པའི། རབ་དབྱེ་གཞན་བསྟན་པ།

དང་པོ་ལ་རྟེན་ཡོད་རྟེན་མེད་གྱི་ཁྱད་པར། ཐོགས་བཅས་ཐོགས་མེད་གྱི་ཁྱད་  
པར། དགོ་མི་དགོ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར། ཁམས་གསུམ་གང་རུང་དུ་རྟོག་  
པ་དུ་ཡོད་གྱི་ཁྱད་པར་དང་བཞི་ཡོད་དེ། བསྟན་ཡོད་འདི་ནི་གཞུགས་གཅིག་ལ།  
ཞེས་པ་ནས། ཆོས་དང་ཡིད་གྱི་རྣམ་ཤེས་ཁམས། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྟོན།

གཉིས་པ་གྲོགས་ལ་ལྟོས་པའི་རབ་དབྱེ་ལ། ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གྱི་ཁྱད་པར།  
རྟོག་དབྱེད་དང་བཅས་མ་བཅས་གྱི་ཁྱད་པར། དམིགས་བཅས་དམིགས་མེད་གྱི། ཟེན་  
མ་ཟེན་གྱི། འབྱུང་བ་འབྱུང་འགྱུར་གྱི། བསགས་མ་བསགས་གྱི། གཅོད་བྱེད་གཅད་  
བྱའི་ཁྱད་པར་ཉེ་བདུན་ཡོད་དེ། དེ་གསུམ་ཟག་བཅས་ཟག་པ་མེད། ཅེས་པ་ནས།  
ཐོག་དང་གཞལ་ལ་མི་མཐུན་སྒྲུ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ། བྱུང་བ་ཉི་ཤུའི་ཁྱད་པར། བཏགས་ཇུས་ཡིན་མིན་གྱི། ཐོབ་པའི་  
ཁྱད་པར་ཉེ་གསུམ་ཡོད་དེ། རྣམ་པར་སྒྲིན་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཞེས་པ་ནས། ལྟན་ཅིག་  
རྒྱ་ཡང་ཐོབ་པ་ཡོད། ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན་ནོ། །

བཞི་པ་ལ། ཕྱིན་ངག་ཁྱད་པར། རྟེན་བཅས་རྟེན་མཚུངས་གྱི་ཁྱད་པར་གཉིས་ཡོད་དེ།  
ནང་གི་བཅུ་གཉིས་གཞུགས་ལ་སོགས། ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་ལྟས་བསྟན་ནོ། །

ལྷ་པ་ལ། མཐོང་སྤང་། སྒྲོམ་སྤང་། སྤང་བྱ་མིན་པའི་བྱད་པར་ཏེ། བཅུ་ནི་སྒྲོམ་  
པས་སྤང་བྱ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞིས་བསྟན་ཏོ། །གཟུགས་ཅན་གྱི་ཁམས་  
བཅུ་དང་། དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྟ་སྟེ། བཅོ་ལྷ་པོ་གང་རུང་ལ་སྒྲོམ་སྤངས་གིས་  
བྱུང་སྟེ། དེ་རྣམས་ཟག་བཅས་ཡིན་པས་སྤང་བྱ་ཡིན་པས་བྱུང་། མཐོང་སྤང་མ་ཡིན་  
པའི་བྱུང་པའི་ཕྱིར། ཁམས་ཐ་མ་གསུམ་ལ་དེ་གསུམ་གའི་ཆ་ཡོད་དེ། དེ་གསུམ་གྱི་  
ཆོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་ཐེ་ཆོམ་ཉོན་མོངས་ཅན་སོགས་ཀྱི་བདགས་རྣམས་མཐོང་སྤང་།  
ཟག་བཅས་ལྷག་མ་རྣམས་སྒྲོམ་སྤང་། ཟག་མེད་རྣམས་སྤང་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དུག་པ་ལ། ལྷ་པ་དང་ལྷ་མིན་གྱི་བྱད་པར། དབང་པོའི་ལུས་འཛིན་རྩལ་གྱི་བྱད་  
པར། རྟེན་གྱི་ལུས་ངེས་པ། དབང་པོ་རྟེན་དུ་འཛིན་རྩལ། དབང་པོ་ལྷ་ལ་རང་མིང་  
གི་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན། ལུས་དབང་རྟེན་གསུམ་གྱིས་མཚུངས་པ་བརྟེ་བ་དང་དུག་  
ཡོད། དང་པོ་ལྷ། མིག་དང་ཆོས་གྱི་ཁམས་ཕྱོགས་ནི། །ཞེས་སོགས་གྱིས་བཤད། དུག་  
པ་ནི། འོ་ན་ལུས་རྟེན་གང་ལ་གནས་ནས་མིག་གི་གཟུགས་ལ་ལྷ་པོ་སོགས་གྱི་ཆོན།  
ལུས་རྟེན་དེ་དང་། མིག་དབང་སོགས་དེ་དང་། ལུས་གཟུགས་སོགས་དེ་དང་། མིག་  
གིས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སོགས་དེ་དང་། དེ་རྣམས་མཚུངས་མི་མཚུངས་གང་ཞེ་ན། དེའི་  
ལན་རྟོན་པ་ལ། ལུས་ལ་འོག་མའི་མིག་མ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞིའི་དག་དོན།  
གོང་མའི་ལུས་ལ་འོག་མའི་མིག་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དེ་ལ་བརྟེན་པ་ལ་དགོས་པ་  
མེད་པའི་ཕྱིར། རང་སས་བསྟུས་པའི་མིག་མཚོག་ཏུ་སྦྱར་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རང་སའི་  
ལུས་ལ་རང་སའི་མིག་དབང་དང་། འོག་སའི་ལུས་ལ་གོང་སའི་མིག་བརྟེན་པ་ཡོད་  
པར་བྱགས་ལ་བྱུང་སྟེ། དཔེར་ན། འདོད་པའི་ལུས་ལ་འདོད་པའི་སས་བསྟུས་གྱི་  
མིག་དང་། བསམ་གཏན་གྱི་སས་བསྟུས་གྱི་མིག་དབང་བརྟེན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོག་  
སའི་མིག་གིས་ས་གོང་མའི་གཟུགས་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། མཚོག་དམན་པའི་ལུས་དུ་

མི་རུང་པའི་ཕྱིར། རང་སའི་མིག་གིས་རང་སའི་གཟུགས་དང་གོང་སའི་མིག་མིས་འོག་སའི་  
 གཟུགས་མཐོང་པ་ཤུགས་ལ་གྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན་འདྲོད་པའི་མིག་གིས་འདྲོད་པའི་  
 གཟུགས་དང་། བསམ་གཏན་གྱི་སྤྲུལ་གྱི་མིག་གིས་འདྲོད་པའི་གཟུགས་མཐོང་  
 པ་ལྟ་བུའོ། །འོག་སའི་མིག་དབང་ལ་བརྟེན་པའི་གོང་སའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའང་ཡོད་  
 པ་མ་ཡིན་ཏེ། དམན་པ་མཚོག་གི་རྟེན་ཏུ་མི་རུང་པའི་ཕྱིར། རང་སའི་མིག་གིས་བདག་  
 རྟེན་བྱས་པའི་རང་སའི་མིག་དང་གོང་སའི་མིག་གིས་བདག་རྟེན་བྱས་པའི་འོག་སའི་  
 མིག་ཡོད་པར་ཤུགས་ལ་གྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན་བསམ་གཏན་དང་པོའི་མིག་གིས་བསམ་  
 གཏན་དང་པོའི་མིག་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྟེན་བྱེད་པ་དང་། གཉིས་པའི་མིག་དབང་གིས་དང་  
 པོའི་སྤྲུལ་གྱི་མིག་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྟེན་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ། །བསམ་གཏན་གཉིས་  
 པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་དབང་ཤེས་ཡིན་ན་དང་པོའི་སྤྲུལ་ཡིན་པས་བྱུང་བོ། མིག་གི་  
 རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེའི་ཡུལ་གཟུགས་ནི་གོང་འོག་རང་ས་ཐམས་ཅད་ཏུ་རྟོགས་པ་ཡོད་དེ།  
 བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྤྲུལ་གྱི་མིག་ཤེས་ཀྱི་བསམ་གཏན་དང་པོ་ཡན་ཆད་ཀྱི་  
 གཟུགས་དང་འདྲོད་པའི་གཟུགས་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོའི་གཟུགས་ཡུལ་ཏུ་བྱེད་  
 པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོག་མས་གོང་མའི་གཟུགས་མི་མཐོང་པར་བཤད་པ་དང་མི་འགལ་  
 ཏེ། དང་པོའི་མིག་ཤེས་དམན་ཡང་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་མིག་མཚོག་ལ་བརྟེན་པ་ཡོད་  
 པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མི་པལ་བས་རྒྱལ་པོ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱ་བ་སྟོབས་ཅན་འགྲུབ་  
 པ་བཞིན་ནོ། །ལུས་རྟེན་གཅིག་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་རང་ས་དང་། གོང་འོག་གཉིས་ཀྱི་  
 གཟུགས་ཡུལ་ཏུ་བྱེད་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་ཏུ་གྱུར་པ་ཡོད་དེ།  
 བསམ་གཏན་དང་པོའི་ལུས་ཀྱི་བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་། གཉིས་པ་དང་འདྲོད་  
 པའི་ས་སོགས་ཀྱི་སྤྲུལ་གྱི་གཟུགས་ཡུལ་ཏུ་བྱེད་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་  
 བྱེད་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣ་བའང་མིག་ལ་ཇི་ལྟར་བཤད་པ་བཞིན་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་



བཡིན་ཏེ། ལུས་ལ་འོག་མའི་རྒྱ་བ་མིན། །རྒྱ་བས་གོང་མའི་རྒྱ་མཡིན། །རྒྱ་བར་ཤེས་  
 པ་དེ་ཡི་རྒྱ། །ལུས་ཀྱི་འང་གཉིས་ཀ་ཐམས་ཅད་དུ། །ཞེས་འདོན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་  
 ཐུང་། །སྒྲ་ལྟེ་ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་གསུམ་པོ་དེ་དག་ནི། ལུལ། རྒྱ་ཤེས། རྟེན།  
 ལུས་དབང་ཐམས་ཅད་རང་དང་ས་མཚུངས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ལུལ་དང་ཐུང་  
 རྟེན་ལུལ་འཛིན་དགོས་པའི་ཐུང་། འོན་ཀྱང་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་ན། ལུས་ཀྱི་དབང་  
 པོ་རེག་བྱ་ས་མཚུངས་པས་བྱལ། ལུས་ཀྱི་རྒྱ་ཤེས་དང་དེའི་ལུལ་དུ་གྱུར་བའི་རེག་  
 བྱ་ས་མི་མཚུངས་པའང་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ལུས་ཤེས་ཡིན་ན།  
 བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྐྱས་ཡིན་དགོས་པའི་ཐུང་། ཡང་ཆོས་ཡིད་ཀྱི་རྒྱ་ཤེས་  
 ལུས་རྟེན་རྒྱ་ས་མཐའ་གཅིག་དུ་ངེས་པ་མེད་དེ། ཐམས་ཅད་ས་མཚུངས་པའང་གྲིད།  
 མི་མཚུངས་པའང་གྲིད་པའི་ཐུང་། བདུན་པ་ནི། རྒྱ་བར་ཤེས་པ་གང་གིས་ཤེས་པར་  
 བྱ་བ། རྟེན་མི་རྟེན་གི་བྱུང་པར་དབང་པོ་དང་དབང་པོ་མ་ཡིན་པའི་བྱུང་པར་དང་  
 གསུམ་ཡོད་དེ། གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་ཤེས་ཐུ་ཡི་ལྷ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་བསྟན། གནས་དང་  
 པོའི་དཀའ་གནས་ལེགས་པར་བཤད་པའོ། །

## གནས་གཉིས་པ། དབང་པོ་སྟོན་པའི་མཛོད།

གཉིས་པ་དབང་པོ་སྟོན་པའི་གནས་བཤད་པ་ལ། དབང་པོའི་རྣམ་གཞག་། འདུས་  
བྱས་ཀྱི་སྒྲུ་ཚུལ། རྒྱ་རྒྱུན་འབྲས་གསུམ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། དབང་པོའི་རང་  
བཞིན། སྐབས་སུ་བབས་པའི་ངོ་པོ། རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ། རྟེན་གཏོང་། དག་སྦྱོར་ཚུལ་  
གྱི་འབྲས་བུ་དབང་པོའི་དུས་ཐོབ་པ། དབང་པོའི་ལྷན་ཚུལ་ལོ། །

## ༼ དབང་པོའི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་སོགས་བཤད་པ། ༽

དང་པོ་ནི། བརྒྱ་གཉིས་ནང་གི་རབ་ཤད་དབང་པོ། ཞེས་བཤད་ན། ཅིའི་ཕྱིར་དབང་  
པོ་ཞེས་བྱ། དབང་པོ་སོ་སོར་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་སྟུང་ན། བྱེ་བྲག་སྐྱུ་བས་དེའི་  
ལན་སྟོན་པ་ལ། ལྷ་པོ་རྣམས་ནི་དོན་བཞི་ལ། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་བ་བཞི་གསུངས།  
རང་ལན་སྟོན་པ་ལ། རང་གི་དོན་དང་ཐམས་ཅད་ལ། ཞེས་སོགས་རྒྱུ་བ་བརྒྱ་གསུངས།  
འདིའི་སྐབས་སུ། སྒྱི་དོན། གཞུང་དོན་གཉིས། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། དེས་  
ཆོག་གང་གིས་གང་ལ་དབང་བྱེད་པ། གཞུང་དོན་དང་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པས་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་རྒྱ་བྱེ་བ། དབང་  
པོའི་མཚན་ཉིད།

གཉིས་པ་ནི། ཉེར་གཉིས་ཡོད་དོ། །མིག་སོགས་དབང་པོ་དུག་སྟོག་གི་དབང་པོ།  
པོ་མའི་དབང་པོ་གཉིས། ཆོར་བའི་དབང་པོ་ལ། དད་སོགས་དབང་པོ་ལ། ཟག་མེད་  
གྱི་དབང་པོ་གསུམ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་དབང་པོ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྤྱོད་ལས། དབང་པོའི་སྐད་དོད་ཡིན་ཞེས་འབྱུང་ལ། དེ་ལ་ཡིན་ཡི་ཤུར་ཞེས་པ་དབང་ནི་དབང་ལྷན་དམ་པོ། ཞེས་བསྐྱར་བས་ལྷན་པར་དབང་བྱེད་པས་ན་དབང་པོ་ཞེས་བཛོད་དེ། དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བ་ལས། དབང་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ལྷན་པར་དབང་བྱེད་པས་ན་དབང་བྱེད་པ་སྟེ། རྒྱ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། ཞེས་གསུངས།

བཞི་པ་ནི། དེ་བྱུག་སྤྱོད་པ་ན་རེ། མིག་སྟོགས་དབང་པོ་ལྷས་སྟོས་ར་དོན་བཞི་ལ་དབང་བྱེད་ཏེ། རྟེན་མཛེས་པར་བྱེད། ལྷས་སྐྱར་བར་བྱེད། རང་གི་རྣམ་ཤེས་མཛུངས་ལྷན་བཅས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད། །རང་རང་གི་ལྷ་ལ་འཛིན་པའི་ཐ་སྐད་སྐད་མོང་མ་ཡིན་པ་བཞི་ལ་དབང་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མིག་ལོང་བ་དང་། རྣ་བ་འོན་པ་སྟོགས་ཡིན་ན། ལྷས་རྟེན་མི་མཛེས་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། མིག་རྣ་བས་ལྷ་ལ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་མཐོང་ཁོང་ཐོས་པས་ན་སྟོང་། ལྷ་ལྟེ་ལྷས་གསུམ་གྱིས་ཁམ་ཟས་ལ་སྐྱོད་པས་ལྷས་བསྐྱར་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། མིག་གིས་རང་གིས་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བདག་རྟེན་བྱེད་པ་ནས། ལྷས་དབང་གིས་ལྷས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བདག་རྟེན་བྱེད་པའི་བར་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། མཐོང་ངོ་། ཐོས་སྟོ། མཉམ་སྟོ། བྱོང་ངོ་། །རེག་གོ། ཞེས་པའི་ཐ་སྐད་དུ་དེ་ལྷ་ལས་གཞན་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ། སྟོག་པོ་མོའི་དབང་པོ་བཞི་ལས། སྟོས་རང་ན་དོན་གཉིས་གཉིས་ལ་ལྷན་པར་དབང་བྱེད་དེ། ཡིད་དབང་གིས་ཡང་སྐྱོད་དུ་ཉིང་འཛམས་སྐྱོར་བ་དང་། དབང་པོའི་ངོ་བོ་མཐུན་པར་དབང་བྱེད། སྟོག་གིས་དབང་པོས། རིས་མཐུན་ཉིང་འཛམས་སྐྱོར་བ་དང་། རིས་མཐུན་གནས་པ་གཉིས་ལ་དབང་བྱེད། ཐོ་མོའི་དབང་པོས། སེམས་ཅན་གྱི་བྱེ་བྱག་འབྱེད་པ་དང་། ལྷ་བར་འབྱེད་པ་གཉིས་ལ་དབང་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེས་བར་སྐྱོད་སྐྱོད་གཉིས་ཀར་ཉིང་འཛམས་སྐྱོར། ཡིད་

གྱིས་རྗེས་སུ་ལུས་ངག་གི་ལས་མཐུན་པར་འདུག་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེས་  
སྒྲིམ་དུ་ཉིང་མཆོམས་སྒྱུར། དེ་ནས་མ་གཤིའི་བར་དུ་རིས་མཐུན་གནས་པར་བྱེད་པའི་  
བྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། བོ་ནི་དབྱིབས་ཆར། ལུ་མ་རྒྱུང་། རྒྱད་གསང་མཐོ། བསམ་  
བ་བྱད་མེད་ལ་སེམས་པ་སོགས་ཡིན། མོ་ནི་དེ་ལས་ལྡོག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་རྒྱད་དུ་  
ཡང་། ལུ་པོ་རྣམས་ནི་དོན་བཞི་ལ། །དབང་བྱེད་བཞི་རྣམས་གཉིས་ལ་ལོ། །ཞེས་  
གསུངས། ལོ་ཞེས་པ་ནི་སློབ་དཔོན་དང་མདོ་སྡེ་པ་མ་རངས་པའི་ཆོག་ཡིན་པས། དེ་དང་  
དེས་བྱི་མ་དེ་ཁོ་ན་ལ་དབང་བྱེད་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་པ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཆོར་  
བའི་དབང་པོ་ལུ་ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་དེ། བདེ་བ་ལས་འདོད་  
ཆགས། ལྷག་བསྐྱེད་ལས་ཞེ་སྤང་། བདེ་སྟོམས་ལས་གཏི་ལྷག་རྒྱས་པར་འགྱུར་བའི་  
བྱིར། དབང་པོ་ཐ་མ་བརྒྱད་ནི་རྣམ་བུ་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་དེ། དད་སོགས་ལུས་  
ཉོན་མོངས་མདོན་གྱུར་བ་མགོ་མཐོན། ཟག་མེད་གྱི་དབང་པོ་གསུམ་གྱི་དེ་གཙོད་པར་  
བྱེད་པའི་བྱིར། དེ་རྒྱད་དུ་ ལུ་དང་བརྒྱད་པོ་དེ་རྣམས་ནི། །ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་རྣམ་  
བུ་ལ། །ཞེས་གསུངས།

སློབ་དཔོན་རང་ལུགས་ནི། མིག་སོགས་དབང་པོ་དྲུག་དབང་པོར་འཛིག་པའི་རྒྱ་  
མཆོན་ཡོད་དེ། དང་པོ་ལུས་རང་རང་གི་དོན་ལ་དམིགས་པ་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད།  
ཡིད་དབང་གི་ལུས་ཐམས་ཅད་དམིགས་པ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་བྱིར། བོ་མའི་དབང་  
པོ་དབང་པོར་འཛིག་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། དེགས་རྒྱན་མི་ཆད་པའི་དེགས་རྒྱད་སྟེལ་  
བ་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པའི་བྱིར། དེས་ན་དེགས་རྒྱན་མི་འཆད་པའི་དེགས་རྒྱད་  
སྟེལ་བ་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པ་གང་རུང་གི་དེགས་སུ་གནས་པའི་རབ་དུ་བྱེ་བའི་སྒོ་  
ནས་རང་གི་གདགས་གཞིར་གྱུར་བའི་ལུས་དབང་གི་ཆ་ཤས་སུ་དམིགས་པ་པོ་མའི་  
དབང་པོ་གང་རུང་གི་མཆོན་ཉིད། དེ་གཉིས་སེམས་ཅན་གྱི་བྱེ་བྲག་འབྱེད་པ་དང་། ལྷན་



བར་འབྱེད་པ་ཞེས་པའི་ལྷག་ཆ་ནས་འཛིན་མི་རིགས་ཏེ། གཟུགས་ཁམས་པའི་ལྷ་  
 རྣམས་དང་། འདོད་ལྷ་གོང་མ་བཞི་སྟགས་ལ་ཕོ་མོའི་དབང་པོ་མེད་ཀྱང་། ཕོ་མོའི་བྱེད་  
 བར་དང་བྱེ་བྲག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་གདངས་དབང་པོའི་བྱེ་བྲག་གིས། །དེ་ནི་སྤྱོད་  
 བར་མི་རྣམས་བཞིན། །ཞེས་དང་། ཁམས་མང་པོའི་མདོ་ལས། མོ་ཚངས་པར་བྱེད་  
 པའི་གནས་མེད་ལ། ཕོ་ནི་གནས་ཡོད་དེ། ཞེས་པ་ནི་ཕོའི་བྱེད་པར་གྱི་ཆོས་གཞན་དང་  
 ལྷན་པ་ཅུ་མོ། །ཞེས་དང་། རང་འབྲེལ་ལས། དེ་ནི་རི་ལྷ་ར་ན་དེ་དག་ཕོ་ཞེས་བྱ།  
 གང་ལས་འབྱུང་། མོ་ཚངས་པ་ཉིད་བྱེད་པར་སྒྱུར་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གནས་མ་ཡིན་  
 ཞིང་སྒྲུབས་མེད་དེ་གནས་མེད་དོ། །ཕོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གནས་ཡོད་དོ་ཞེས་གསུངས་  
 ཏེ། ཕོའི་ངོ་བོ་གཞན་འདོད་པའི་ཁམས་ན་ཕོ་རྣམས་ལ་ཡོད་པ་གང་ཡིན་པ་ནི་ཡོད་དོ།  
 ཞེས་གསུངས། ཕོའི་གནས་འདོད་པའི་ཁམས་ན་ཕོ་རྣམས་ལ་ཡོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་  
 ནི་ཡོད་དོ་ཞེས་གསུངས། སྟག་གི་དབང་པོ་དབང་པོར་འཛིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།  
 ལུང་པོ་རིགས་མཐུན་ལྷན་གཅིག་དུ་གནས་པ་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཆོར་  
 བའི་དབང་པོ་ལྷ་དབང་པོར་འཛིན་པའི་དབང་པོར་འཛིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཀྱན་  
 རས་ཉོན་མོངས་པའི་ཕྱོགས་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དད་སྟགས་དབང་པོ་  
 ལྷ་དབང་པོར་འཛིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འཛིན་རྟེན་པའི་རྣམ་བུ་ལ་ལྷག་པར་དབང་  
 བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཟག་མེད་དབང་པོ་གསུམ་དབང་པོར་འཛིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཀྱན་  
 བེས་བྱེད་པའི་དབང་པོས་ཀྱན་བེས་གྱི་དབང་པོ་ཐོབ་པ་དང་། མཐོང་སྤང་སྤོང་བ་  
 ལ་དབང་བྱེད། ཀྱན་བེས་གྱི་དབང་པོས་ཀྱན་བེས་ལྷན་པའི་དབང་པོ་ཐོབ་པ་དང་། སྒྲོམ་  
 སྤང་སྤོང་བ་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད། ཀྱན་བེས་ལྷན་པའི་དབང་པོས་ལྷག་མེད་ལུང་འདས་  
 ཐོབ་པ་དང་། རྣམ་གྲོལ་གྱི་དགའ་བདེ་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་  
 གོང་ནས་གོང་དུ་ལུང་འདས་ཐོབ། །སྟགས་པ་ལ་ནི་དབང་བྱེད་ཕྱིར། །ཞེས་བསྒྲུར་ན་

བདེ་ཞེས་རྩི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི་དབང་པོ་ཉེར་གཉིས་དབང་པོར་འཛིག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རང་  
རང་གི་བྱེད་ལས་སྒོ་ནས་བཞག་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དབང་པོ་ལ་ཉེར་གཉིས་སུ་གངས་  
མ་ངེས་པར་ཐལ། དག་གིས་སྒྲུབ་ལ་དབང་བྱེད། ལག་པས་འདེགས་འཛིག་ལ་དབང་  
བྱེད། རྒྱུ་པས་འགྲོ་ལོང་ལ་དབང་བྱེད། འཁོངས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་འདོམས་ཀྱི་དབང་  
པོས་བཤང་གཅི་འདོར་བ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེན།

བྱེ་བྲག་སྒྲུབ་པས་མ་ཁྱུབ་པའི་ལན་སྟོན་པ་ལ། ཐམས་ཀྱི་རྟེན་དང་དེའི་བྱེ་བྲག་།  
ཅེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞི་གསུངས། རང་ལན་སྟོན་པ་ལ། ཡང་ན་འཇུག་པའི་རྟེན་དང་  
ནི། ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞིའི་དག་དོན་ནི། དབང་པོ་ལ་ཉེར་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་  
ཏེ། གུན་ནས་ཉེན་མོངས་བྱེགས་ལ་དང་པོ་བརྟུབ་ཞི། རྣམ་བུ་གི་བྱེགས་ལ་བྱི་མ་  
བརྟུད་དུ་གངས་ངེས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འཁོར་བར་འཇུག་པའི་རྟེན་  
ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས། མིག་སོགས་དབང་པོ་དུག འཁོར་བར་སྒྲེབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་  
ནས། སོ་མོའི་དབང་པོ། འཁོར་བར་གནས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། སྒོག་གི་དབང་  
པོ། འཁོར་བར་རྣམ་སྒྲིན་ལ་ཉེ་བར་སྦྱོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཚར་བའི་དབང་པོ་ལྟ་  
རྣམས་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ་རྣམ་བུ་ལ་འཇུག་པའི་རྟེན་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དད་སོགས་  
དབང་པོ་ལྟ། རྣམ་བུ་དུ་སྒྲེབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གུན་གྱིས་བྱེད་པའི་དབང་པོ། རྣམ་  
བུ་དུ་གནས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གུན་གྱིས་པའི་དབང་པོ། རྣམ་གྱོལ་གྱི་དགའ་བདེ་  
ལ་སྦྱོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གུན་གྱིས་ལྟན་པའི་དབང་པོ་བཞག་པའི་ཕྱིར།

# ༼ སྐབས་སུ་བབ་པའི་དབང་པོའི་ངོ་བོ་བཤད་པ། ༽

གཉིས་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ངོ་བོ་བཤད་པ་ནི། གཟུགས་ཅན་གྱི་དབང་པོ་  
 རྣམས་བཤད་ཟིན། འདིར་ཚེར་བའི་དབང་པོ་ལྟའི་ངོ་བོ་འཆད་པ་ལ། ལུས་ཚེར་སེམ་  
 པ་མ་ཡིན་གང་། ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གིས་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི།  
 རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལས་  
 དངོས་སུ་སྐྱེས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་རྟུ་བྱེ་བའི་ཚེར་བར་དམིགས་པ། ལུས་  
 ཚེར་གྱི་མཆན་ཉིད། འདི་དང་དབང་གེས་སུ་གྱུར་པའི་ཚེར་བ། ལྟའི་ཚེར་བ་  
 གསུམ་དོན་གཅིག་།དབྱེ་ན། ལུས་ཚེར་བདེ་སྟག་བདང་སྟོམས་གསུམ་ཡོད། ལུས་  
 ཚེར་ཡང་ཡིན་སེམ་པར་མྱོང་བས་རབ་རྟུ་བྱེ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་  
 པ་དེ། ལུས་ཚེར་བདེ་བའི་མཆན་ཉིད། འདི་དང་ཚེར་བ་ལ་ལྟར་བྱེ་བའི་བདེ་བའི་དབང་  
 པོ་དོན་གཅིག་། ལུས་ཚེར་ཡང་ཡིན་གདུང་བར་མྱོང་བའི་རབ་རྟུ་བྱེ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་  
 གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ། ལུས་ཚེར་སྟག་བསྟལ་གྱི་མཆན་ཉིད། འདི་དང་ཚེར་བ་  
 ལ་ལྟར་བྱེ་བའི་སྟག་བསྟལ་གྱི་དབང་པོ་དོན་གཅིག་། དེ་ཡང་ཡིན་སེམས་གདུང་གང་  
 རུང་མ་ཡིན་པར་མྱོང་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ། ལུས་ཚེར་བདང་  
 སྟོམས་གྱི་མཆན་ཉིད། ཚེར་བ་ཡང་ཡིན། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྟེན་དུ་  
 གྱུར་པའི་ཡིད་དབང་ལས་བྱུང་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ་སེམས་  
 ཚེར་གྱི་མཆན་ཉིད། འདི་དང་ཡིད་གེས་སུ་གྱུར་པའི་ཚེར་བ། རང་གི་ཚེར་བ་གསུམ་དོན་  
 གཅིག་།དབྱེ་ན་སེམས་ཚེར་བདེ་སྟག་བདང་སྟོམས་གསུམ། སེམ་པར་མྱོང་བས་རབ་  
 རྟུ་བྱེ་བའི་སེམས་ཚེར་དུ་དམིགས་པ་དང་པོའི་མཆན་ཉིད། གདུང་བར་མྱོང་བས་རབ་

རྒྱ་ཕྱེ་བའི་སེམས་ཆོར་དུ་དམིགས་པ་གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། སེམས་གཞུང་གང་རུང་  
ཡིན་པར་ཕྱོང་བས་རབ་རྒྱ་ཕྱེ་བའི་སེམས་ཆོར་དུ་དམིགས་པ་གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད།  
དང་པོ་དང་ཡིད་བདེ་དོན་གཅིག། གཉིས་པ་དང་ཡིད་མི་བདེ་དོན་གཅིག། ཆོར་བ་ལ་  
བདེ་བའི་དབང་པོ། ཡིད་བདེའི་དབང་པོ། སྤྲུག་བསྐྱལ་གྱི་དབང་པོ། ཡིད་མི་བདེ་  
བའི་དབང་པོ། བཏང་སྒྲོམས་གྱི་དབང་པོ་ལྟར་ཕྱེ་བའི་ལྟ་པོ་ནང་ལན་ཚུན་འགལ། སྤྱིར་  
བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་མི་འགལ་དེ། ཡིད་བདེ་ཡིན་ན་བདེ་བའི་དབང་པོ་ཡིན་དགོས།  
ཡིད་མི་བདེ་ཡིན་ན་སྤྲུག་བསྐྱལ་ཡིན་དགོས་པའི་སྤྱིར་དེ། ཡིད་བདེ་ཡིན་ན་སེམས་  
ཆོར་བདེ་བའི་དབང་པོ་ཡིན་པས་བྱུང་། ཡིད་མི་བདེ་ཡིན་ན་སེམས་ཆོར་སྤྲུག་བསྐྱལ་  
གྱི་དབང་པོ་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་སྤྱིར། གསུམ་པ་ནི། སེམས་ཀྱི་དེ་ནི་བདེ་དབང་པོ།  
ཞེས་པས་མི་གཞོད་དེ། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་སེམས་ཆོར་བདེ་  
བའི་དབང་པོ་དེ། དགའ་བའི་ཀུན་དཀྱིས་དུག་པོ་མཛོན་དུ་སྤྱར་བ་དང་བྲལ་བའི་སེམས་  
ཆོར་བདེ་བའི་དབང་པོར་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དེ། རང་འགྲེལ་ལས། བསམ་གཏན་  
གསུམ་པ་ནི་སེམས་ཀྱི་ཆོར་བ་སེམ་པ་དེ་ཉིད་བདེ་བའི་དབང་པོ་ཡིན་དེ། དེ་ནི་རྣམ་  
པར་གྲེས་པའི་ཚོགས་ལྟ་མེད་པའི་སྤྱིར། ལུས་ཀྱི་ཆོར་བ་ནི་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། ཆོར་བའི་དབང་པོ་ལྟ་བུ་བཞག་རྒྱ་ཡོད་དེ། སེམ་པ་མ་ཡིན་པར་གཞུང་  
བར་ཕྱོང་བའི་ལུས་ཆོར་དེ་ལུས་ཆོར་སྤྲུག་བསྐྱལ་གྱི་དབང་པོ། སེམ་པར་ཕྱོང་བའི་ལུས་  
ཆོར་དེ། ལུས་ཆོར་བདེ་བའི་དབང་པོ། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་ཆོར་  
བ། སེམས་ཆོར་བདེ་བའི་དབང་པོ། བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་  
ཆོར་བདེ་ཡིད་བདེའི་དབང་པོ། སེམ་པ་མ་ཡིན་པར་གཞུང་བར་ཕྱོང་བའི་སེམས་ཆོར་  
དེ་ཡིད་མི་བདེ་བའི་དབང་པོ། སེམ་གཞུང་གཉིས་ཀྱི་བར་མར་ཕྱོང་བའི་ཆོར་བདེ་ཆོར་  
བ་བཏང་སྒྲོམས་གྱི་དབང་པོ་ལུས་ཆོར་བཏང་སྒྲོམས་དང་། སེམས་ཆོར་བཏང་སྒྲོམས་



གཉིས་གཞོན་པའི་དབང་པོ་ལྟ་འདྲེན་པའི་ཆོག་ཅིག་ཏུ་འདྲེན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་གཉིས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཁོ་ན་དང་གི་སྒྲི་བའི་ཕྱིར།

# ། ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་གསུམ་སོགས་དངོས་སུ་བཤད་པ། །

ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་གསུམ་དངོས་སུ་བཤད་པའི་སྒྲོ་ནས། རྣམ་བྱང་གི་དབང་པོ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། མཐོང་སྒྲོམ་མི་སྒྲོབ་ལམ་ལ་དགུ། །གསུམ་ཡིན། ཞེས་པའི་སྒྲུབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྒྲོམ་བྱང་གི་མངོན་རྟོགས་ཡང་ཡིན། འདྲིལ་རྟེན་ལས་འདས་པའི་རྣམ་བྱང་གི་ཕྱོགས་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་གྱུར་པའི་ལམ་བཟེན་དུ་དམིགས་པ། ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོའི་མཚན་ཉིད། དབྱེན་གསུམ་ཡོད། མཐོང་སྒྲུང་སྒྲོང་བ་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོར་དམིགས་པ། ཀུན་གྱིས་བྱེད་པའི་དབང་པོའི་མཚན་ཉིད། སྒྲོམ་སྒྲུང་སྒྲུང་བ་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོར་དམིགས་པ། ཀུན་གྱིས་ཀྱི་དབང་པོའི་མཚན་ཉིད། ལྷག་མེད་ཀྱི་ཕྱང་འདས་ཐོབ་པ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོར་དམིགས་པ། ཀུན་གྱིས་ལྷན་བའི་དབང་པོའི་མཚན་ཉིད། དེ་རེ་རེ་ལ་དབྱེན། མཐོང་ལམ། སྒྲོམ་ལམ། མི་སྒྲོབ་ལམ་དུ་གྱུར་བའི། ཡིད་དབང་། བདེ་དབང་། ཡིད་བདེ། ཆོར་བ་བཏང་སྒྲོམས། དད་སོགས་དབང་པོ་ལྟ་སྟེ་དགུ་རེ་ཡོད་དོ། །རང་འགྲེལ་ལས། ཡིད་དང་བདེ་བ་དང་། ཡིད་བདེ་བ་དང་། བཏང་སྒྲོམས་དག་དང་། དད་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་དང་། དབང་པོ་དུག་པོ་དེ་དག་ནི་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཡང་ཡིན་ལ་ཟག་པ་མེད་པ་ཡང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། ས་མཚམས་དང་པོ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་

ལམ་སྟག་བསྐལ་ཆོས་བཟོད་ནས། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་རྒྱུ་བཟོད་གྱི་བར་ན་ཡོད།  
གཉིས་པ་ཉན་ཐོས་གྱི་ལམ་རྒྱུ་ཤེས་ནས། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་རྩོམ་ལྟ་བུའི་ཏིང་  
ངེ་འཛིན་གྱི་བར་ན་ཡོད། གསུམ་པ་མི་སྒྲོབ་ལམ་པ་མཐའ་དག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད། ལར་  
བྱུང་འཛིན་རྟེན་པའི་རྣམ་བྱུང་ལ་ལྟག་པར་དབང་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་སྒྲོ་  
ནས་སྒྲོམ་བྱུང་ཐོབ་བཞིན་པའི་དབང་པོར་དམིགས་པ། དད་སྟགས་དབང་པོ་ལྟ་གང་  
རུང་གི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་དད་པའི་དབང་པོ། དུན་པའི་དབང་པོ། བཙུན་འབྱུང་  
གྱི་དབང་པོ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དབང་པོ། ཤེས་རབ་གྱི་དབང་པོ་སྟེ་ལྟ། འདི་ལྟ་གང་  
རུང་ལ་ཐར་ལམ་གྱིས་བྱུང་། དད་སྟགས་ལྟ་གང་རུང་ལ་དེས་མ་བྱུང་པོ། ས་མཚན་སྟེ།  
ཉན་ཐོས་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་རྩོམ་པ་མི་སྒྲོབ་ལམ་གྱི་བར་ན་ཡོད།

གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། ཟག་མེད་གྱི་དབང་པོ་གསུམ་བཞག་རྒྱ་ཡོད་དེ། མཐོང་  
ལམ་པའི་རྒྱུད་གྱི་ཟག་མེད་གྱི་དབང་པོ་དགུ་ཀྱན་ཤེས་བྱེད་པའི་དབང་པོ། སྒྲོམ་ལམ་  
པའི་རྒྱུད་གྱི་དེ་དགུ་ཀྱན་ཤེས་གྱི་དབང་པོ། མི་སྒྲོབ་ལམ་པའི་རྒྱུད་གྱི་དེ་དགུ་ཀྱན་ཤེས་  
ལྟན་པའི་དབང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀྱན་ཤེས་ལྟན་པའི་དབང་པོ་དང་ཀྱན་ཤེས་པའི་  
དབང་པོ་དོན་གཅིག །གསུམ་པ་དབང་པོའི་རབ་དབྱེ་ལ་གྲོགས་ལ་ལྟོས་པའི་རབ་དབྱེ།  
རྒྱུ་འབྱས་ལ་ལྟོས་པའི། རོ་བོ་ལ་ལྟོས་པའི། སྤང་བྱ་ལ་ལྟོས་པའི་རབ་དབྱེ་དང་བཞི་ཡོད་  
པའི་ཕྱིར། གསུམ་ནི་དྲི་མ་མེད། ཅས་པ་ནས། སྤང་བྱ་མིན་ཡང་གསུམ་མ་ཡིན།  
ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན་ཏོ། །བཞི་པ་དབང་པོའི་རྟེན་གཏོང་ནི། འདོད་པར་དང་  
པོ་རྣམ་སྒྲིན་གཉིས། །ཞེས་པ་ནས། དག་ལ་ཐམས་ཅད་དག་རྒྱ་ལྟ། །ཞེས་པའི་བར་གྱི་  
བསྟན་ཏོ། །

# ༼ དགེ་སྦྱང་རྩལ་གྱི་འབྲས་སྤྲེལ་དབང་པོ་དུས་འཐོབ་པ། ༽

ལྷ་པ་དགེ་སྦྱང་རྩལ་གྱི་འབྲས་སྤྲེལ་དབང་པོ་དུས་འཐོབ་པ་ནི། འོ་ན་ཉན་ཐོས་གྱི་དགེ་  
སྦྱང་རྩལ་གྱི་འབྲས་སྤྲེལ་གང་། ཟག་མེད་གྱི་དབང་པོ་དུ་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་སུ་ཐོབ་  
པ་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་ལན་སྟོན་པ་ལ། འབྲས་སྤྲེལ་ཐ་མ་གཉིས་དགུས་འཐོབ། ཅེས་སྟགས་  
རྒྱུ་པ་བཞིའི་ངག་དོན་ནི། འབྲས་སྤྲེལ་ཐོག་མ་རྒྱན་ཞུགས་གྱི་འབྲས་སྤྲེལ་དང་། ཐ་མ་  
ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པའི་འབྲས་སྤྲེལ་ནི་སྟོ་སྟོར་ཟག་མེད་གྱི་དབང་པོ་དག་རེས་ཐོབ་སྟེ།

དང་པོ་ཉན་ཐོས་གྱི་མཐོང་ལམ་རྗེས་བཟོད་གྱི་ཚོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་དད་སྟགས་  
དབང་པོ་ལ། ཡིད་དབང་ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་གྱི་དབང་པོ། མཐོང་སྤང་ཀུན་སྦྱར་  
གསུམ་སྤངས་པའི་བྲལ་ཐོབ་འདྲན་པར་བྱེད་པའི་ཀུན་གྲེས་བྱེད་པའི་དབང་པོ། དེ་ལྟ་  
སུའི་བྲལ་ཐོབ་གྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཀུན་གྲེས་པའི་དབང་པོ་དེ་དགས་ཐོབ་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་གྱི་སྟོམ་ལམ་རྩི་རྗེ་ལྟ་སུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཚོགས་པ་  
ན་ཡོད་པའི་དད་སྟགས་དབང་པོ་ལ། ཡིད་དབང་ཚོར་བ་བདེ་བ། ཡིད་བདེ། བཏང་  
སྟོམས་གསུམ་གང་རུང་གཅིག །སྟོམ་སྤང་ཉན་སྒྲིབ་སྤངས་པའི་བྲལ་ཐོབ་འདྲན་པར་  
བྱེད་པའི་ཀུན་གྲེས་གྱི་དབང་པོ། དེ་ལྟ་སུའི་བྲལ་ཐོབ་གྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཀུན་གྲེས་ལྟན་  
པའི་དབང་པོ་སྟེ། དགུས་ཐོབ་པའི་བྱིར།

ཁོ་ན་རེ། རྒྱན་ཞུགས་གྱི་འབྲས་སྤྲེལ་ཀུན་གྲེས་གྱི་དབང་པོ་དང་། དག་བཅོམ་  
པའི་འབྲས་སྤྲེལ་ཀུན་གྲེས་ལྟན་པའི་དབང་པོས་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དང་དེའི་  
ཚེ་འབྲས་སྤྲེལ་དེ་གཉིས་སྟོ་སྟོར་ཐོབ་ཟེན་པའི་བྱིར། ཞེ་ན་མ་བྱུང་སྟེ། དེ་གཉིས་ཐོབ་  
པའི་སྟོ་ནས་སྤར་བཤད་པ། དེ་འདྲ་པའི་བྲལ་ཐོབ་གྱི་རྟེན་བྱེད་པས་དེ་ལྟར་བཤད་

བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིམ་གྱི་བསྐྱེད་པའི་འབྲས་ལུ་བར་པ་གཉིས་པོ་སོ་སོར་ཟག་མེད་  
 གྱི། དབང་པོ་བདུན་ནམ་བུ་དྲུག་གར་རུ་གི་དངོས་སུ་ཐོབ་སྟེ། རྩོན་ཞི་གནས་གས་  
 ཆེར་སྐྱད་པ་ཡིན་ན། ཞི་རགས་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྒྲོན་ས་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་གྱི་ངོ་བོར་  
 རྒྱར་པའི་དད་སྟགས་དབང་པོ་ལ། ཡིད་དབང་། ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་གྱི་དབང་པོ་སྟེ།  
 བདུན་གྱི་ཐོབ། རྩོན་ལྷག་མཐོང་གས་ཆེར་སྐྱད་པ་ཡིན་ན། རྩོམ་ལམ་མཉམ་བཞག་  
 བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ངོ་བོར་རྒྱར་པའི་དད་སྟགས་ལ། ཡིད་དབང་། ཆོར་བ་  
 བཏང་སྟོམས་གྱི་དབང་པོ། ལྷན་ཤེས་གྱི་དབང་པོ་སྟེ་བུ་དྲུག་གིས་དངོས་སུ་ཐོབ་པའི་  
 ཕྱིར། ཐོད་ཀྱལ་འབའ་ཞིག་འབྲས་ལུ་བར་པ་གཉིས་སོ་སོར་ཟག་མེད་གྱི་དབང་པོ་དགུ་  
 རིས་དངོས་སུ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། གཉིས་ཀ་རྒྱན་ཞུགས་ལ་བཤད་པ་ལྟར་དགུས་ཐོབ་  
 པའི་ཕྱིར། ལྷད་པར་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། མཐོང་ལམ་གྱི་སྒྲོ་རྩལ་དུ་འདོད་ཉོན་དུག་  
 པ་དང་། དགུ་པ་སྤངས་མ་སྤངས་གྱི་ལྷད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐོད་ཀྱལ་པའི་ཕྱིར་  
 མི་འོང་བའི་འབྲས་ལུ་དང་། དགུ་བཙེམ་པའི་འབྲས་ལུ་གཉིས་ཀ་འདྲ་བར་བསམ་  
 གཏན་དང་པོ་གཉིས་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ན་ཡིད་བདེ། གསུམ་པའི་དངོས་གཞི་ལ་  
 བརྟེན་ན་སེམས་ཆོར་བདེ་བའི་དབང་པོ། ཡང་མི་འདྲ་བའི་ལྷད་པར། ཐོད་ཀྱལ་པའི་  
 ཕྱིར་མི་འོང་བའི་འབྲས་ལུ་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་བརྟེན་ན་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་  
 གསུམ་པོ་གང་རུང་ཞེས་སྟོར། ཉན་ཐོས་དགུ་བཙེམ་པའི་འབྲས་ལུ་ཟག་མེད་མི་སྟོགས་  
 མེད་སྟགས་ཟག་མེད་གྱི་ས་གཞན་ལ་བརྟེན་ན་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་ཞེས་སྟགས་གསུམ་  
 པོ་གང་རུང་སྟོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་པར་བརྟན་བཙེམ་ཡེ་ཤེས་ལས་འཇུག་པ་ལས། དགུ་  
 བཙེམ་པའི་འབྲས་ལུ་འདྲ་བའི་དབང་པོ་དུ་ཞིག་གིས་ཐོབ་ཅི་ན། ལྷས་པ། དབང་པོ་བརྩ་  
 གཅིག་གིས་ཐོབ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་སྟམ་ན་མི་འགལ་ ཏེ། དགུས་ཐོབ་  
 པར་བཤད་པ་ཐོབ་ཐེབས་གཅིག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན། བརྩ་གཅིག་གིས་ཐོབ་པར་



བཤད་པ་ནི་དག་བཅོམ་དབང་རྒྱལ་འགའ་ཞིག་ཡང་ཡང་ཉམས་ནས་སོར་འཇུག་  
 པའི་ཆེ་བཅུ་གཅིག་གིས་ཐོབ་པ་མྱིད་པ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། མྱིད་དེ་དག་བཅོམ་པ་འགའ་  
 ཞིག་དང་པོར་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་བཏང་སྟོམས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ། དེ་ནས་ཉམས་ཏེ་  
 བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་གང་རུང་གི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་ལན་གཉིས་པ་ཐོབ་  
 པ་ལ་དེ་གཉིས་གང་རུང་གི་ཡིད་བདེ་བསྐྱེད་ནས་བཅུ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ། ཡང་ཉམས་ཏེ་  
 གསུམ་པའི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་དག་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ལན་གསུམ་པ་ཐོབ་པ་  
 ར་སེམས་ཚོར་བདེ་བ་བསྐྱེད་ནས་བཅུ་གཅིག་གིས་ཐོབ་པ་མྱིད་པའི་ཕྱིར།

དུག་པ་དབང་པོའི་ལྡན་རྒྱལ་ལ། དེས་ལྡན། མྱིད་ལྡན་གཉིས། དང་པོ་ལ།  
 གསུམ་ལྡན། བཞི་ལྡན། ལ། བདུན། བཅུ་གཅིག་ བཅུ་གསུམ་ལྡན་ཏེ་རིམ་བཞིན་དུ་  
 སྟོན་པ་ལ། བཏང་སྟོམས་དང་ནི་སྟོག་དང་ནི། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་མྱིད་ལྡན་  
 ལ་ཉུང་ལྡན་མང་ལྡན་གཉིས། དང་པོ་ནི། དག་མེད་ནང་ན་ཉུང་ལྡན་པ། ཞེས་སྟགས་  
 རྒྱང་པ་བཞི་བཤད། གཉིས་པ་ནི། མང་པོར་ལྡན་ལ་བཅུ་དགུ་ལྟེ། ཞེས་གསུངས།

## ༼ གཞུགས་ཅན་གྱི་སྒྲི་རྒྱལ་༽

གཉིས་པ་འདུས་བྱས་གྱི་སྒྲི་རྒྱལ་ལ། གཞུགས་ཅན་གྱི་སྒྲི་རྒྱལ་དང་། གཞུགས་  
 ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྒྲི་རྒྱལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། འདོད་ན་དབང་པོ་མེད་པ་དང་། །ཞེས་  
 སྟགས་རྒྱང་པ་བཞིའི་སྒྲུབས་སུ། །གཉིས་ལྟེ། དང་པོ་ནི། སྤྱིར་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་  
 གཞི་ལྡར་འདུས་ཏེ། གཞུགས་གྱི་གཞི། སེམས་གྱི་གཞི། སེམས་བྱུང་གི་གཞི། ལྡན་  
 མིན་འདུ་བྱེད་གྱི་གཞི། འདུས་མ་བྱས་གྱི་གཞི་རྣམས་སུ་འདུ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་  
 ལས། ཤེས་པར་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པ་ལྟ་ལྟེ། གཞུགས་དང་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་ཆོས་

རྒྱམས་དང་སེམས་དང་ལྷན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་རྒྱམས་དང་། འདུས་མ་བྱས་རྒྱམས་  
 ཏེ། ཞེས་གསུངས། དེའི་ནང་ནས་འདུས་མ་བྱས་ལ་ཆོས་གང་དང་ཡང་ལྷན་ཅིག་སྟེ་བ་  
 མེད། དེ་ལ་སྟེ་བ་མེད་པའི་བྱིར། གཞན་རྒྱམས་ཀྱི་སྟེ་ཚུལ་ལ། རུལ་ལ་རྩས་ཀྱི་  
 རུལ་དང་། བསགས་པའི་རུལ་གཉིས་ལས། རྩས་རུལ་སྤྱ་བ་ནི། གཟུགས་ཅན་ཀུན་གྱི་  
 རུང་མཐའ་ཡིན། འདི་དང་རང་གི་འདུས་བྱས་སུ་མཚན་པའི་སྟེ་སྟགས་བཞི་དང་ལྷན་  
 ཅིག་སྟེ་བའི་རང་དང་ཐ་དད་པའི་རུལ་གཞན་གང་དང་ཡང་ལྷན་ཅིག་སྟེ་བ་མེད་དེ། འདིར་  
 རང་རྒྱ་བྱབ་པའི་རྩས་ཡོད་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན། གཟུགས་མེད་ཀྱི་རུལ་སྤྱ་  
 རབ་ཡན་གར་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་སྐད་དུ་རང་འགེལ་ལས། གང་ཡང་སྟེ་མེད་ཀྱི་རང་གི་  
 མཚན་ཉིད་དེ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དེ་དག་རྒྱམ་པར་ཤེས་པའི་ཆོགས་ལྟར་འདོད་ཀྱི་  
 རྩས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ལས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། རུལ་ས་  
 གཉིས་ཡིན་ཡན་ཆད་འདུས་པའི་གོང་ལྷ་ཡིན་ལ། རུལ་སྤྱ་རབ་གཉིས་འདུས་པའི་  
 གོང་ལྷ་འདི་རགས་པ་དང་རུལ་སྤྱ་རབ་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པས། རགས་པ་དང་རུལ་  
 སྤྱ་རབ་མི་འགལ། རུལ་སྤྱན་དང་རུལ་སྤྱ་རབ་འགལ་ཏེ། རུལ་སྤྱ་རབ་བདུན་འདུས་  
 པའི་གོང་ལྷ་དེ། རུལ་སྤྱན་ཡིན། རུལ་སྤྱ་རབ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། རགས་པ་དང་རུལ་  
 སྤྱན་ཡང་འགལ་བ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རུལ་སྤྱན་བདུན་འདུས་པའི་གོང་ལྷ་དེའི་གཞི་  
 མཐུན་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེས་ན་འདོད་པའི་ཁམས་སུ་རྩས་རུལ་རྒྱམས་རྩས་བརྒྱད་དང་  
 ལྷན་ཅིག་སྟེ་བས་བྱབ་སྟེ། རང་དང་དངོས་རྒྱ་ཆོགས་པ་ཆར་གཅིག་པའི་འབྱུང་བཞིའི་  
 རུལ་དང་གཟུགས་སྟེ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་བཞི་རྒྱམས་དང་ལྷན་གཅིག་སྟེ་བས་བྱབ་པའི་བྱིར།  
 ལུས་དབང་དང་ལྷན་པ་ལ་རང་བསྟན་པས་དགྲ། མིག་སྟགས་དབང་པོ་གཞན་དང་  
 ལྷན་པ་ལ་རང་བསྟན་པས་རྩས་བརྒྱད་དང་ལྷན་གཅིག་སྟེ་བས་བྱབ་པའི་བྱིར། གཟུགས་  
 ཀྱི་སས་བསྟན་ཀྱི་དྲི་རོ་མེད་པས། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་བསགས་རུལ་སྟེ་ཚུལ་ནི།

གཟུགས་ན་དབང་པོ་མེད་པ་དང་། གྲུ་མེད་ཐུ་རབ་རྩལ་རྩལ་དུག །ལྷས་དབང་ལྷ་  
ལ་རྩལ་བརྟན་ཏེ། །དབང་པོ་གཞན་ལྷ་རྩལ་བརྟན་དོ། ཞེས་སྒྲུར་རོ། ཁོ་ན་  
རེ། དབྱིབས་ཀྱི་རྩལ་དང་སྒྲེ་མཆེད་ཀྱི་རྩལ་མེད་པ་ཐལ། རྩལ་རྩལ་ཐུ་རབ་ཡིན་  
ན་འབྱུང་བ་དང་མི་ལྷན་པས་བྱལ། འདོད་པའི་བསགས་རྩལ་ཡིན་ན་རྩལ་བརྟན་དང་  
མི་ལྷན་པས་བྱལ་བའི་ཕྱིར། ཞེ་ན་མ་བྱལ་སྟེ། དབྱིབས་ཀྱི་རྩལ་ཡིན་ན། བསགས་  
རྩལ་ཡིན་པས་བྱལ། སྒྲེ་མཆེད་ཀྱི་རྩལ་རེ་རེ་བ་དང་འབྱུང་བཞིའི་རྩལ་རེ་རེ་བ་རྩལ་  
རྩལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། འདོད་ཁམས་ཀྱི་བསགས་རྩལ་རྣམས་རྩལ་བརྟན་དང་  
ལྷན་ཅིག་སྒྲེ་སྟེ། འདོད་ཁམས་ན་དབང་པོའི་རྩལ་མེད་ཅིང་། སྒྲེ་རྩལ་མེད་པའི་ཕྱིར།

### ༼ གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྒྲེ་རྩལ་མཛོད་བསྟན་པ། ༽

གཉིས་པ་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྒྲེ་རྩལ་ལ། བསྟན་བཤད་གཉིས་ལས། དང་  
པོ་ནི། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ངེས་ལྷན་ཅིག །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བྱེད་དང་གསུམ་གྱི་  
སྐབས་སུ། །གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཅན་མཐོང་བའི་སྒྲོ་ནས་བྱེད་  
ལས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་རྣམ་རིག་རྟེན་མིགས་པ། གཙོ་  
བོ་སེམས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། དོན་གྱི་བྱུང་པར་མཐོང་བའི་སྒྲོ་ནས་བྱེད་ལས་རྫོགས་པའི་  
རིགས་སུ་གནས་པའི་རིག་པ་དེ། འཁོར་སེམས་བྱུང་གི་མཆོན་ཉིད། སེམས་ལ་དབྱེ་ན།  
རྣམ་པར་གྲེས་པའི་ཆོགས་དུག་དུ་དབྱེ་བ། སེམས་བརྩུ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ། ཉི་ཤར་དབྱེ་  
བ་སོགས་དུ་མ་ཡོད། སེམས་བྱུང་ལ་དབྱེ་ན། ལྡེ་ཆོན་དུ་ངེས་པའི་སེམས་བྱུང་། ལྡེ་  
ཆོན་དུ་མ་ངེས་པའི་སེམས་བྱུང་གཉིས།

དང་པོ་ལ། སེམས་གི་ས་མང་། དགོ་བའི་ས་མང་། ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ས་མང་།  
 མི་དགོ་བའི་ས་མང་། ཉོན་མོངས་རྒྱུ་འཁྱེད་ས་མང་རྣམས་སུ་ཡོད། དང་པོ་གྲུབ་ཏེ།  
 ཆོར་དང་སེམས་པ་འདྲ་ཤིས་དང་། །འདྲན་དང་རིག་དང་སྒྲོ་གྲོས་དཔ། །ཡིད་ལ་བྱེད་  
 པ་མོས་པ་དང་། །ཉིང་རེ་འཛིན་སེམས་ཐམས་ཅད་ལ། །ཞེས་གསུངས། བཙུ་བོ་འདི་  
 ཆོས་ཅན། སེམས་གི་ས་མང་ཡིན་ཏེ། གཙོ་བོའི་སེམས་ཡིན་ན་པོའི་ལཔོར་དུ་གྱུར་པའི་  
 རྒྱུ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པའི་སེམས་ལྷུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་ཏེ། དང་དང་  
 བག་ཡོད་ཤིན་ཏུ་སྤངས། །བཏང་སྒྲོམས་ངོ་ཆ་ཤིས་ཁྱེད་ཡོད། །ཅེ་བ་གཉིས་རྣམ་  
 མི་འཆོད་དང་། །བརྩོན་གྲུས་རྟག་ཏུ་དགོ་ལ་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས། བཙུ་བོ་འདི་ཆོས་  
 ཅན། །དགོ་བའི་ས་མང་ཡིན་ཏེ། རྟགས་སྒར་བཞིན། གསུམ་པ་གྲུབ་ཏེ། མོངས་དང་  
 བག་མེད་ལེ་ལོ་དང་། །མ་དད་པ་དང་རྒྱགས་དང་གློད། །ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་རྟག་  
 ཏུ་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས། དུག་པོ་ཆོས་ཅན། ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ས་མང་ཡིན་ཏེ།  
 རྟགས་སྒར་བཞིན། བཞེ་པ་གྲུབ་ཏེ། མི་དགོ་ལ་ནི་ཁྱེད་མེད་དང་། །ངོ་ཆ་མེད་པའོ། །  
 །ཞེས་གསུངས། གཉིས་པོ་ཆོས་ཅན། མི་དགོ་བའི་ས་མང་ཡིན་ཏེ། ལྷ་མཆོག་སྒར་བཞིན།  
 །ལྷ་པ་གྲུབ་ཏེ། ཁྱོད་དུ་འཛིན་དང་གཡོ་དང་ནི། །ཐུག་དོག་འཆིག་འཆབ་སེར་  
 ལྷ་དང་། །རྒྱ་དང་རྒྱགས་དང་རྣམ་འཆོད་ནི། ཉོན་མོངས་རྒྱུ་འཁྱེད་ས་པ་རྣམས། །ཞེས་  
 གསུངས། བཙུ་བོ་ཆོས་ཅན། ཉོན་མོངས་རྒྱུ་འཁྱེད་ས་མང་ཡིན་ཏེ། མཆོངས་ལྷན་  
 གྲོགས་གིས་རྒྱུང་། སྤང་བྱ་རིགས་གིས་རྒྱུང་། བརྟེན་པ་རྣམ་ཤིས་གིས་རྒྱུང་བ་ཡིན་པ་  
 གང་ཞིག །ཉོན་མོངས་རྒྱུ་འཁྱེད་ཏེ། འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་གི་ཡིད་གི་རྣམ་ཤིས་སུ་གྱུར་  
 པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གི་སེམས་ཡིན་ན། དེའི་ལཔོར་དུ་རྒྱུ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།  
 དེ་རྣམས་མཆོངས་ལྷན་གྲོགས་གིས་རྒྱུང་ཏེ། མ་རིག་པ་ཅམ་དང་མཆོངས་པར་ལྷན་  
 པའི་ཕྱིར། སྤང་བྱ་རིགས་གིས་རྒྱུང་ཏེ། སྒྲོམ་སྤང་ཁོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བརྟེན་པ་རྣམ་



ཤེས་ཀྱིས་རྒྱུད་སྟེ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཁོན་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཕྱིར། འོན་གཙོ་  
 བོ་སེམས་ཡིན་ན་རང་གི་ལའོར་དུ་སེམས་བྱུང་དུ་འབྱུང་བས་བྱབ་ཞེན། འདྲོད་པའི་  
 དགོ་སེམས་ཡིན་ན། རང་གི་ལའོར་དུ་སེམས་བྱུང་ནི་ཤུ་ཅུ་གཉིས་འབྱུང་བས་བྱབ་སྟེ།  
 སེམས་ཀྱི་ས་མང་བཟུ། དགོ་བའི་ས་མང་བཟུ། འདྲོད་སེམས་ཡིན་པས་རྩིང་བའི་རྣམ་  
 པ་ཅན་གྱི་རྟོག་པ། ཞིབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་དཔྱོད་པ་འབྱུང་བས་བྱབ། །སྐབས་ལ་  
 ལར་འགྲོད་པ་དང་། གཉིད་བསྒྲུན་པས་ནི་ཤུ་ཅུ་བཞི་འབྱུང་བས་བྱབ་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་  
 ཆགས། ཁོང་ཁྱོ། ང་རྒྱལ། ཐེ་ཚོམ་སྟེ། བཞི་བོ་གང་རུང་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་མ་འདྲེས་  
 པའི་རིག་པ་དང་། མཚུངས་ལྡན་གྱི་མི་དགོ་བའི་སེམས་ཡིན་ན། རང་གི་ལའོར་དུ་  
 སེམས་བྱུང་ནི་ཤུ་འབྱུང་བས་བྱབ་པའི་ཕྱིར་དེ། སེམས་ཀྱི་ས་མང་བཟུ། ཉོན་མོངས་  
 པའི་ས་མང་དུག། མི་དགོ་བའི་ས་མང་གཉིས། ལྷར་བཞིན་རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་འབྱུང་  
 བས་བྱབ་པའི་ཕྱིར། ལོག་ལྷ་བརྒྱལ་ཁྲགས་མཚོག་འཛིན། ལྷ་བ་མཚོག་འཛིན་  
 གསུམ་བོ་གང་རུང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་མི་དགོ་བའང་བཤད་མ་ཐག་པ་ནི་ཤུ་འབྱུང་  
 བས་བྱབ། འདྲོད་ཆགས། ཁོང་ཁྱོ། ང་རྒྱལ། ཐེ་ཚོམ་སྟེ། བཞི་བོ་གང་རུང་དང་  
 མཚུངས་ལྡན་གྱི་མི་དགོ་བའི་སེམས་ཡིན་ན། རང་གི་ལའོར་དུ་སེམས་བྱུང་ནི་ཤུ་ཅུ་  
 གཅིག་འབྱུང་བས་བྱབ་སྟེ། བཤད་མ་ཐག་པའི་ནི་ཤུའི་སྟེང་དུ་རང་བསྒྲུན་པས་ནི་ཤུ་  
 ཅུ་གཅིག་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཁྱོ་བ་སོགས་བརྒྱ་དང་། འགྲོད་པ་དང་མཚུངས་  
 ལྡན་སོགས་ལའང་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདྲོད་པའི་སས་བསྒྲུས་ཀྱི་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་  
 སེམས་ཀྱི་ལའོར་དུ་སེམས་བྱུང་བཅོ་བརྒྱད་འབྱུང་སྟེ། སེམས་ཀྱི་ས་མང་བཟུ། ཉོན་  
 མོངས་ཆེན་པོའི་ས་མང་དུག། རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འདྲོད་པའི་མ་སྒྲིབ་  
 ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་ལ་ལའོར་དུ་བརྒྱ་གཉིས་འབྱུང་སྟེ། སེམས་ཀྱི་ས་མང་བཟུ།  
 རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་དང་པོ་ཡན་ཆད་ཀྱི་དགོ་སེམས་ཡིན་

ན་ལའོར་དུ་སེམས་བྱུང་ནི་ཤུ་འབྱུང་བས་ཁྱབ། དེ་ཡན་ཆད་ཀྱི་སྒྲིབ་ལུང་མ་བརྟན་གྱི་སེམས་ཡིན་ན་རང་གི་ལའོར་དུ་སེམས་བྱུང་བཅུ་དྲུག་འབྱུང་བས་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ཡན་ཆད་ཀྱི་སས་བརྟུས་ཀྱི་འགྲོད་གཉིད་མི་དགོ་རྣམས་མེད་པའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སས་བརྟུས་ཀྱི་རྩིང་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་མེད་པས་ཁྱབ། གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ས་ཁིབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་དཔྱད་པ་མེད་པས་ཁྱབ་པོ། །

གཉིས་པ་སྡེ་ཚན་དུ་མ་ངེས་པའི་སེམས་བྱུང་ལ་བརྟུན་ཡོད་དེ། རྟོག་དང་དཔྱད་དང་འགྲོད་པ་དང་། གཉིད་དང་ཁོང་ཁྲོ་ཆགས་རྣམས་དང་། །ང་རྒྱལ་ཐེ་ཆོམ་ཞེས་བྱ་བ། །བརྟུན་ནི་ངེས་པ་མིན་པར་བཤད། ཁྱེད་གསུངས་སོ། གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། །སེམས་སེམས་བྱུང་ངེས་པར་ལྟན་ཅིག་སྟེ་སྟེ། དེ་གཉིས་པ་ལྟན་ལྟུང་པའི་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས་ཀྱང་། སེམས་ལས་བྱུང་བ་མེད་པ་ཡི། སེམས་ནི་ནམ་ཡང་མི་འབྱུང་སྟེ། ཉི་མ་དང་ནི་འོད་ཟེར་བཞིན། དེས་ན་དེ་དག་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། རང་གི་སྟེ་སྟགས་བཞི་དང་ལྔ་ཕྱིར་མི་འབྱུང་སྟེ། ལྟན་ཅིག་ཁོ་ནར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཐོབ་པའི་དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དང་ལྔ་ཕྱིར་མི་འབྱུང་སྟེ། ལྟན་ཅིག་རྩ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཐོབ་པ་ཡིན་ན་རང་གི་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དང་ལྟན་ཅིག་སྟེ་བས་མ་ཁྱབ་སྟེ། འགོག་པ་གཉིས་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

### ༼ མཚུངས་ལྟན་གྱི་སྟེ་ཚུལ། ༽

ས་མང་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། མཚུངས་ལྟན་གྱི་འདུ་བྱེད་དང་། མཚུངས་ལྟན་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་བཤད་པའོ། དང་པོ་ནི། སེམས་བྱུང་རྣམ་ལྔ་སྟེ། །ཞེས་སྟགས་

གྱི་རྒྱུ་པ་བཞིའི་ངག་དོན་ནི། རྩེ་ཚན་དུ་ངེས་པའི་སེམས་བྱུང་ཚས་ཅན། ལུ་ཡོད་དེ།  
 སེམས་གྱི་ས་མང་སོགས་ལུ་ཡོད་པའི་བྱིར། སེམས་ཡིད་རྣམ་ཤེས་ཐ་དད་པ་ལྟ་བུར་  
 བྱེད་ན། དེ་རྣམས་དོན་གཅིག་གམ་ཐ་དད་ཞེ་ན། དེའི་ལན་སྟོན་པ་ལ། སེམས་དང་  
 ཡིད་དང་རྣམ་ཤེས་ནི། ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞིའི་སྐབས་སུ། གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།  
 བྱེ་བྱག་སྒྲུ་བ་ན་རེ། དག་མི་དག་འབྱེད་པས་ན་སེམས། ལུ་ལྟ་མ་ཤེས་པས་ན་ཡིད།  
 དམིགས་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པས་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ། དེ་གསུམ་དོན་གཅིག་ཅེས་  
 ཟེར་རོ། བག་ཆགས་སོག་པས་ན་སེམས། རྟེན་གྱི་ཆ་ནས་ཡིད། བརྟེན་པའི་ཆ་ནས་  
 རྣམ་པར་ཤེས་པ། ཡང་རིང་དུ་འགྲོ་བས་ཡིད། རྟེན་དུ་འགྲོ་བས་ན་སེམས། ལུ་ལྟ་ཤེས་  
 བར་བྱེད་པས་རྣམ་པར་ཤེས་པ། དེ་གསུམ་དོན་གཅིག་ཅེས་ཟེར། སེམས་ཅམ་པ་ན་རེ།  
 མ་འོངས་པའི་འཇུག་ཤེས་ཚོགས་དུག་ལ་སེམས། ད་ལྟར་པའི་ཚོགས་དུག་ལ་རྣམ་  
 པར་ཤེས་པ། འདས་པའི་ཚོགས་དུག་ལ། ཡིད་ཅེས་དང། ཡང་གཏུལ་བྱ་སྒྲུ་བའི་ཕྱིར་  
 ཁམས་སྟོན་པས་ན། སེམས་གྱི་ཁམས། སྒྲེ་མཆེད་སྟོན་པས་ན་ཡིད་གྱི་སྒྲེ་མཆེད། སྤང་  
 པོ་སྟོན་པས་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སྤང་པོ་ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྤང་ཡང། བྱེད་པ་  
 གསུམ་དང་དུས་གསུམ་ལ། ཁམས་པ་གསུམ་གྱི་དབང་གིས་སོ། ཞེས་མཁས་པ་སྐུ་  
 མེས་གསུངས། སྤྱིར་དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་། སེམས་ཡིད་རྣམ་ཤེས་གསུམ་དུ་བྱེ་བའི་སེམས་  
 ཀྱན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས། ཡིད་ཉོན་ཡིད། རྣམ་ཤེས་འཇུག་ཤེས་སྐྱུར་པའི་རྣམ་ཤེས་ཡིན་  
 པས། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་དུ་ཡོད་དེ། རྒྱུ་སྐྱུག་པོ་བཞོད་པ་ལས། རི་ལྟར་སྒྲུ་བ་  
 སྒྲར་ཚོགས་དེ། མཁའ་ལ་ལྟན་ཅིག་གནས་པ་ལྟར། དེ་བཞིན་ཀྱན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་  
 ཀྱང་། རྣམ་ཤེས་བདུན་དང་ལྟན་ཅིག་གནས། ཞེས་དང། སེམས་ནི་ཀྱན་གཞིའི་རྣམ་  
 པར་ཤེས། །ངར་སེམས་བདག་ཉིད་ཡིད་ཡིན་ནོ། །གང་གི་ལུ་ལ་འཛིན་བྱེད་པ། །དེ་  
 ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཐེག་བསྐྱེས་བཤད་སྐུར་ལས། སེམས་

ནི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་སྟེ། །རང་འཛིན་པ་ནི་ཡིད་ཡིན་ནོ། །ཡུལ་ལ་སོ་སོར་རྣམ་  
རིག་པ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་བདག་ཏུ་འདོད། །ཞེས་དང་། ཀུན་བརྟུས་ལས་བྱེད་དེ་  
གསལ་པར་བཤད། །ཞེས་ཟེར།

རང་ཡུགས་ལ། གཙོ་བོའི་སེམས། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ཡིད་ཀྱི་སྒྲེ་མཆེད། རྣམ་པར་  
ཤེས་པ། རྣམ་པར་རིག་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན་ཏེ། སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་ཤེས་ཀྱིས།  
སེམས་ཡིད་རྣམ་ཤེས་རྣམ་རིག་རྣམས། །རྣམ་གྲངས། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། འདིར་ཡང་།  
སེམས་དང་ཡིད་དང་རྣམ་ཤེས་ནི། དོན་གཅིག་ །ཞེས་གསུངས། སེམས་སེམས་བྱུང་  
མཆུངས་ལྟར་རྣམ་པ་ལྟ་མཆུངས་ཡིན་ཏེ། རྟེན། དམིགས་པ། རྣམ་པ། ཏུས། རྩས་  
མཆུངས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། རི་ལྟར་སེམས་དང་ཡིད་དང་རྣམ་པར་  
ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དོན་གཅིག་པ་དེ་བཞིན་ཏུ་སེམས་བྱུང་དང་། རྟེན་དང་དམིགས་དང་  
རྣམ་པཅས་དང་། །མཆུངས་པར་ལྟ་བུ་པའང་རྣམ་པ་ལ། །ཞེས་སོགས་དང་། རྣམ་པ་  
གང་གིས་མཆུངས་པར་ལྟ་བུ་པ་ནི། རྣམ་པ་ལྟས་མཆུངས་པར་ལྟ་བུས་རྣམ་པ་ལྟ་བོ།  
རྟེན་དང་། དམིགས་པ་དང་། རྣམ་པ་དང་། ཏུས་དང་། རྩས་མཆུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་  
མཆུངས་པར་ལྟ་ནོ། རྩས་མཆུངས་པ་གང་ཞེན། རི་ལྟར་སེམས་གཅིག་སྤྱོད་ཡིན་  
པ་དེ་བཞིན་ཏུ་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱང་རེ་རེ་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས། འདིས་  
སེམས་སེམས་བྱུང་རྩས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པ་དང་། སེམས་གཅིག་གི་འཁོར་ཏུ་བྱུང་བའི་  
སེམས་བྱུང་རྣམས་ཀྱང་ནང་ལན་ཚུན་རྩས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་བརྟན་ནོ། །འོན་ཀྱང་། །ཁམས་  
གསུམ་གང་གི་སས་བསྐྱས་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་ཏུ་ཡོད་སྟུང་ན། རྟེ་ཚན་ཏུ་ངེས་  
པའི་སེམས་བྱུང་དང་པོ་གསུམ་རྒྱགས་པ། རྟེ་ཚན་ཏུ་མ་ངེས་པའི་ཆགས་པ། ད་རྒྱལ། ཐེ་  
ཚོམ་རྣམས། །ཁམས་གསུམ་གའི་སས་བསྐྱས། གཡོ་སྒྲོལ་དཔྱོད་རྣམས་གང་རུང་ཡིན་  
ན་འདོད། །ཁམས་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་གང་རུང་གིས་སས་བསྐྱས་ཡིན་པས་བྱུང།



སེམས་ལྷུང་གཞན་རྣམས་དང་རྣམ་པར་སེས་པའི་ཚོགས་ཀྱིས་ཀ་ལ་འདོད་པའི་སས་  
བསྐྱུས་ཡོད། གཟུགས་ཀྱི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་ལུང་རྣམ་སེས་དང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་སས་  
བསྐྱུས་ཀྱི་དབང་སེས་མི་སྤྱོད་པ་ཡིན་ནོ། གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། གཙུ་སེམས་ལ་ཡིད་  
དབང་། རྣམ་པར་སེས་པ་གསུམ་ཚེས་ཅན། དོན་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཏེ་དོན་གཅིག་མིང་  
གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པའི་བྱིར། སེམས་སེམས་ལྷུང་ཚེས་ཅན། མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྟ་  
མཚུངས་ཡིན་ཏེ། རྟེན། དམིགས་པ། རྣམ་པ། དུས། རྣམ་མཚུངས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

### ༼ མཚུངས་ལྡན་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་བཤད་པ། ༽

གཉིས་པ་མཚུངས་ལྡན་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་བཤད་པ་ལ། དབྱེ་བ། སོ་སའི་  
མཚན་ཉིད། འདུག་བསྐྱུ་བའོ། དང་པོ་ནི། མི་ལྡན་པ་ཡི་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཞེས་སོགས་  
ཀྱང་པ་ལྟའི་སྐབས་སུ། གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤང་པོ་ཡང་ཡིན་སེས་  
པ་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཡིན་པས་རབ་རྟུ་བྱེ་བའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ། མཚུངས་ལྡན་  
མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་བརྩ་བཞི་ཡོད་དེ། ཐོབ་པ། མ་ཐོབ་པ།  
སྐལ་མཉམ། འདུ་སེས་མེད་པ། འདུ་སེས་མེད་པའི་སྒྲིམས་འདུག །འགོག་པའི་  
སྒྲིམས་འདུག ཐོག་དང་མཚན་ཉིད་བཞི། ཚོགས་གསུམ་རྣམས་སྤྱོད་པའི་བྱིར།  
ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ལ་དེར་གྲངས་མ་ངེས་ཏེ། དག་འདུན་གྱི་དབྱེན་ལྟ་བུ་ཡང་ལྡན་མིན་  
འདུ་བྱེད་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དག་འདུན་དབྱེན་ནི་མི་འཕྲོད་པའི། །རང་བཞིན་ལྡན་  
པ་མ་ཡིན་ཚེས། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཚེས་ཅན། བརྩ་  
བཞི་ཡོད་དེ། ཐོབ་པ་སོགས་དེར་ཡོད་པའི་བྱིར། ཡང་ཞེས་སྒྲིམ་པ་དོན་ཡོད་དེ། དག་  
འདུན་གྱི་དབྱེན་སྤྱད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཐོབ་མ་ཐོབ་བཤད་པ། སྒྲལ་མཉམ་བཤད་པ། འདྲ་ཤེས་མེད་པ་  
བཤད་པ། སྒྲིམས་འཇུག་གཉིས་བཤད་པ། སྒྲོག་བཤད་པ། མཚན་ཉིད་བཞི་བཤད་པ།  
ཆོག་ས་གསུམ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཐོབ་པ་བཤད་པ་དང་། མ་ཐོབ་པ་བཤད་པ་  
གཉིས་ལས།

### ༼ མི་ལྡན་པ་བརྩུ་བཞི་ལས་ཐོབ་པ་བཤད་པ། ༽

དང་པོ་ནི། ཐོབ་པ་རྟོན་དང་ལྡན་པའོ། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། གཉིས་ལས། དང་  
པོ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། དེའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས། དང་པོ། རང་གི་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དེ་  
གང་ལ་ལྡན་པར་བྱེད་པའི་བྱེད་ཆོས་སུ་གྱུར་པས་རབ་རྩ་བའི་རྩ་མེད་དུ་དམིགས་  
པ་ཐོབ་པའི་མཚན་ཉིད། ཐོབ་པ། རྟོན་པ། ལྡན་པ་སོགས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་  
གངས་ཡིན། གཉིས་པ་ནི། ཐོབ་པ་ལ་དབྱེ་ན་གསར་དུ་ཐོབ་པ། ཐོབ་པའི་ཐོབ་པ་  
གཉིས། རྟོན་པ་ལ་དབྱེ་ན། གསར་དུ་རྟོན་པ། ཉམས་པ་ལས་རྟོན་པ་གཉིས། ལྡན་པ་  
ལ་དབྱེ་ན། ཉམས་པ་ལས་ལྡན་པ། ཐོབ་ནས་ལྡན་པའི་ལྡན་པ་གཉིས། གསུམ་པ་  
ལ། ཐོབ་པ་རྩ་མེད་དུ་བཤད་པ། ཐོབ་པ་ཐོབ་པའི་ཐོབ་པ། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་གསུམ་  
གྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ། རྟོན་གྱིས་བསྐྱེད་མ་བསྐྱེད་གྱི་ཁྱད་པར། དུས་གསུམ་གྱི་ཁྱད་  
པར་དགེ་སོགས་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར། ཁམས་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར། སྒྲོབ་མི་སྒྲོབ་གྱི་  
ཁྱད་པར། སྤང་བྱ་ཡིན་མ་ཡིན་གྱི་ཁྱད་པར། དམིགས་བསལ་བཤད་པ་དང་དགྲ། །དང་  
པོ་ནི། དེ་བྱུག་སྒྲུབ་ན་རེ། ཐོབ་པ་ལ་རྩ་མེད་གྱིས་བྱུང་སྟེ། མདོ་ལས། མི་སྒྲོབ་པའི་  
ཆོས་བརྩུ་སོ་སོར་བསྐྱེད་ཅིང་ཐོབ་ལ། ཀྱན་རྩུ་ལྡན་པས་ན་ཡན་ལག་ལྡན་པར་སྤངས་  
པའི་དག་བཅོམ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། གང་ལ་ཐོབ་པ་མེད་པ་དེ་ལ་མ་ཐོབ་པ་ཡང་

མེད་པ་ནི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཞེད། སྟོབ་དཔོན་དང་མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་  
ན་རེ། ལའོར་ལོས་སྐྱར་རྒྱལ་ལ་རྒྱལ་སྤྱོད་སྣ་བདུན་གྱི་ཐོབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ལའོར་  
ལོས་སྐྱར་པའི་རྒྱལ་པོ་ནི་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་དང་ལྷན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་  
ཕྱིར། བྱལ་པ་ཁས་སོ། །གཞན་ཡང་ཐོབ་པ་ཡིན་ན་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དང་ལྷན་ཅིག་སྟེ་  
བས་བྱལ་པར་ཐལ། ཐོབ་པ་ལ་ཇུས་ཡོད་གྱིས་བྱལ་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། འགོག་  
པ་གཉིས་གྱིས་ཐོབ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ཐོབ་པ་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ཞེན། སྟེ་བ་དང་སྟེ་བའི་སྟེ་བ་ཁས་སྐྱངས་  
བ་དོན་མེད་པར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། དེ་ལ་བྱེ་བྲག་སྟེ་བ་ན་རེ། ཐོབ་  
པ་དེ་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་གྱི་འཛིག་བྱེད་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ་ཟག་མེད་ལམ་གྱི་ཐོབ་པ་ཡོད་མེད་གྱི་  
སྟོན་ས་འབགས་པ་སོ་སྟེར་འཛིག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་གསུམ་གྱི་བྱུང་པར་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཐོབ་པ་དེ་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་  
དང་ཡང་ཇུས་ཐ་དད། ཐོབ་བྱེད་གྱི་གང་ཟག་དང་ཡང་ཇུས་ཐ་དད། རང་གི་ཐོབ་བྱའི་  
ཆོས་དེ་དང་རང་ཐོབ་བྱེད་གྱི་གང་ཟག་དེ། ལྷན་པར་བྱེད་པའི་བྱེད་ཆོས་ཡིན་པའི་  
ཕྱིར། དཔེར་ན། གྲུང་བྱའི་ཁལ་སྟོམ་པའི་ལན་ཐག་དེ། ལྷན་བྱ་ཁལ་ལས་ཀྱང་  
ཇུས་ཐ་དད། ལྷན་ལུལ་གྲུང་བྱ་ལས་ཀྱང་ཇུས་ཐ་དད། གྲུང་བྱ་ལ་ཁལ་བཀལ་ཆད་  
གྲུང་བྱ་དང་ལྷན་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་དང་། མཐོང་ལམ་ལྟ་བུ་ལ་མཆོན་ན།  
མཐོང་ལམ་གྱིས་ཐོབ་པ། མཐོང་ལམ་དེ་མཐོང་ལམ་པ་ལ་ལྷན་པར་བྱེད། མཐོང་ལམ་  
གྱིས་ཐོབ་པའི་ཐོབ་པ། མཐོང་ལམ་དང་། མཐོང་ལམ་གྱི་ཐོབ་པ་གཉིས་ཀ་མཐོང་ལམ་  
པ་ལ་ལྷན་པར་བྱེད། གསུམ་པོ་ནང་ལན་རྒྱུན་ཡང་ཇུས་ཐ་དད་པ་ཁོ་ན་འོ། །གསུམ་པ་  
ནི། ཐོབ་པ་གང་དང་གང་རང་གི་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་གང་གི་རྒྱུད་གྱི་བསྐྱུས་པ། དང་པོ་རྒྱུད་  
གཅིག་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་གྱི་བསྐྱུས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་རྒྱུད་གྱི་ཐོབ་པ་ལ་དེ་ལས་

རྒྱུད་གཞན་པ་གཅིག་དེའི་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་ན་ཉ་ཅང་ཐལ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ལས་མ་  
བྱས་པ་དང་འབྲུད་པ་བཞིན་ནོ། ཐོབ་པ་ཡིན་ན་རང་གི་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་  
གང་ཟེག་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱས་པས་མ་ཁྱབ་ཤྱེ། ལས་ལྟ་བུ་གོང་མ་གོང་མ་ལ་གནས་པའི་  
གང་ཟེག་གི་རྒྱུད་ལ་འོག་མ་འོག་མའི་ཐོབ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་ན་  
རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱས་པས་མ་ཁྱབ་ཤྱེ། འགོག་པ་གཉིས་སྒྲེས་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྐྱས་པའི་  
ཕྱིར་དྲེ། ཐོབ་དང་མ་ཐོབ་རང་རྒྱུད་དུ། །གཏོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འགོག་གཉིས་ཀྱིས། །  
ཞེས་གསུངས། འགོག་པ་གཉིས་ཀྱི་ཐོབ་པ་ནི། སྒྲེས་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་བསྐྱས་དྲེ། སོ་སོར་  
བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན། སོ་སོར་བརྟགས་  
འགོག་ནི། སོ་སྒྲེ་དང་འཕགས་པ་རྒྱད་གཅིག་དང་པོ་མ་གཏོགས་འཕགས་པ་ཐམས་  
ཅད་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འགོག་པ་གཉིས་རྒྱུད་ཀྱི་མ་བསྐྱས་ཀྱང་དེ་གཉིས་  
ཀྱི་དགག་བྱ་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱས་པས་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཐོབ་པ་དང་མ་ཐོབ་པ་གཉིས་ག་རྒྱུད་  
ཀྱིས་བསྐྱས་པ་ཡོད་དོ། །

བཞི་པ་ནི། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་འདས་པ་ལྟ་བུ་རེ་རེ་ལ་དེའི་ཐོབ་པ་འདས་མ་འོངས་ད་  
ལྟར་བའི་དུས་ཀྱི་ཐོབ་པ་གསུམ་གསུམ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། འདས་པའི་སོ་ཐར་གྱི་  
སྒྲོམ་པའི་ཐོབ་བྱ་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲོམ་པ་སྒྲེས་པ་དང་། དེ་དང་ལྡན་གཅིག་སྒྲེས་པ་དང་།  
དེའི་ཕྱིས་འབྱུང་བ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལ། རྒྱ་མཚོག་ལྟར་སྒྲོན་དུ་ལྡང་  
བའི་ཐོབ་པ་ཟེར། གཉིས་པ་ལ། ལུས་དང་གིབ་མ་ལྟ་བུའི་ཐོབ་པ་ཟེར། གསུམ་པ་ལ་  
བ་ཕྱིར་བེའུ་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའི་ཐོབ་པ་ཟེར། དེ་རྒྱད་དུ། དུས་གསུམ་པ་ཡི་རྣམ་པ་  
གསུམ། །ཞེས་གསུངས།

ལྟ་བུ་ནི། དགེ་བའི་ཐོབ་པ་དགེ་བ། མི་དགེ་བའི་ཐོབ་པ་མི་དགེ་བ། ལུང་མ་  
བསྟན་གྱི་ཐོབ་པ་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་དྲེ། དགེ་ལ་སོགས་ཀྱི་དགེ་ལ་སོགས། །ཞེས་གསུངས།



དུག་པ་ནི། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་འདོད་ཁམས་སུ་གཏོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐོབ་པ་འདོད་  
ཁམས་སུ་གཏོགས། དེ་བཞིན་དུ་ཁམས་གཞན་གཉིས་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཟག་  
མེད་ཆོས་ཀྱི་ཐོབ་པ། ཁམས་གསུམ་གང་རུང་དུ་མ་གཏོགས་ཏེ། རང་གཏོགས་རྣམས་  
ཀྱི་རང་ཁམས་པ། །མ་གཏོགས་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་བཞི། །ཞེས་གསུངས།

བདུན་པ་ནི། སློབ་པའི་ཐོབ་པ་སློབ་པ། མི་སློབ་པའི་ཐོབ་པ་མི་སློབ་པ། གཉིས་ཀ་  
མ་ཡིན་པའི་ཐོབ་པ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དང་མི་སློབ་མིན་གྱིས་གསུམ། །  
ཞེས་གསུངས།

བརྒྱད་པ་ནི། མཐོང་སྣང་གི་ཐོབ་པ་མཐོང་སྣང་། སྒོམ་སྣང་གི་ཐོབ་པ་སྒོམ་སྣང་།  
སྣང་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཐོབ་པའི་ཐོབ་པ་སྣང་བྱ་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ཏེ། སྣང་བྱ་མིན་པའི་རྣམ་  
གཉིས་འདོད། །ཅེས་གསུངས།

དགུ་པ་ནི། དུས་གསུམ་པ་ཡི་རྣམ་པ་གསུམ། །ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཁྱབ་པ་འདོན་  
པ་མ་ཡིན་ཏེ། མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བརྟན་གྱི་ཐོབ་པ་རང་དང་ལྷན་ཅིག་སྒྲེའི། རང་གི་སྒྲིབ་  
ཕྱིར་མི་སྒྲེབ་པའི་ཕྱིར། མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བརྟན་ཡིན་ན་རང་གི་ཐོབ་པ་རང་དང་ལྷན་ཅིག་  
སྒྲེབས་མ་ཁྱབ་ཏེ། མིག་དང་རྣ་བའི་མཛོན་ཤེས་དང་། རྒྱལ་སེམས་ལྟ་བུ་ལ་ཐོབ་  
པ་དུས་གསུམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལུང་བརྟན་མིན་ཐོབ་ལྷན་ཅིག་སྒྲེ། །མཛོན་ཤེས་  
རྒྱལ་པ་མ་གཏོགས་པ། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། ཐོབ་པ་བཞག་  
ཏུ་ཡོད་དེ། ཐོབ་པ་རྟོད་པ་ལྷན་པ་རྣམས་རྣམ་གངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

# ༼ མ་ཐོབ་པ་བཤད་པ། ༽

གཉིས་པ་མ་ཐོབ་པ་སྟོན་པ་ནི། མ་ཐོབ་མ་བསྐྱིབས་ལུང་མ་བརྟན། །ཞེས་སྒྲགས་  
 གྱི་སྒྲུབས་སུ། གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། བྱད་པར་གྱི་ཚོས་  
 གསུམ། དང་པོ་ནི། ཐོབ་བྱའི་ཚོས་ཐོབ་པ་ལ་གོགས་བྱེད་པའི་ཚོས་སུ་གྱུར་པའི་ལྷན་  
 མིན་འདུ་བྱེད་དུ་དམིགས་པ། མ་ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད། །མ་ཐོབ་པ། མ་རྟོན་པ།  
 མི་ལྷན་པ་གསུམ་དོན་གཅིག་ཡིན་ཏེ། མ་ཐོབ་མ་རྟོན་མི་ལྷན་པ། ཞེས་སྒྱུར་བར་བྱ་  
 བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་རང་འགེལ་ལས། རྒྱུག་པ་ནི་མ་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་བར་གྲུབ་  
 བོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་རྟོན་པའི་མ་ཐོབ་པ། མ་རྟོན་པའི་མ་ཐོབ་  
 པ། མི་ལྷན་པའི་མ་ཐོབ་པ་གསུམ་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། མ་ཐོབ་པ་ནི་ངོ་བོ་མ་བསྐྱིབས་  
 ལུང་མ་བརྟན་ཡིན་ཏེ། དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བརྟན་གསུམ་པོ་གང་རུང་གང་ཞིག །ཅིག་  
 ཤོས་གཉིས་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དགེ་ཅ་ཆད་པའི་རྒྱུད་  
 ལའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མི་དགེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། མི་དགེ་སྤངས་པའི་རྒྱུད་ལའང་ཡོད་པའི་  
 ཕྱིར། སྐྱིབ་ལུང་མ་བརྟན་མ་ཡིན་ཏེ། དག་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ལའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར།  
 མ་ཐོབ་པ་ལ་དུས་གསུམ་ག་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ཐོབ་བྱའི་ཚོས་འདས་པ་དང་མ་སྐྱེས་པའི་  
 མ་ཐོབ་པ་དུས་གསུམ་ག་ཡོད་ཀྱི། ཐོབ་བྱའི་ཚོས་ད་ལྟར་བའི་མ་ཐོབ་པ་ད་ལྟར་བ་  
 མེད་དེ། ད་ལྟར་བའི་ཚོས་ཇི་ལྟར་སྟོབས་རྒྱུད་ཡང་དེའི་ཐོབ་པ་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེ་བའི་  
 ཕྱིར་ཏེ། འདས་མ་སྐྱེས་ཀྱི་དེ་རྣམ་གསུམ། ཞེས་གསུངས། མ་ཐོབ་པ་ཡིན་ན་ཁམས་  
 གསུམ་གང་རུང་དུ་གཏོགས་པས་བྱུང་སྟེ། འདོད་ཁམས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་ཚོས་  
 གང་གིས་མ་ཐོབ་པ་སྐྱེས་ཀྱང་འདོད་ཁམས་སུ་གཏོགས། དེས་ཁམས་གཞན་ལའང་

མཚན་པའི་ཕྱིར་དེ། འདོད་སྟོབས་གཏོགས་དང་ཕྱི་མེད་ཀྱི་འདུ། །ཞེས་གསུངས། སྒྲིབ་པ་གང་ཟག་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལམ་བཤེན་གྱི་མ་ཐོབ་པ་སྒྲིབ་པའི་ཕྱིར་དེ། ལམ་མ་ཐོབ་པ་སྒྲིབ་པ། །སྒྲིབ་པ་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། མ་ཐོབ་པའི་ངོ་བོ་བཞག་དུ་ཡོད་དེ། མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

### ༼ སྐལ་མཉམ་དང་འདུ་ཤེས་མེད་པ་བཤད་པ། ༽

གཉིས་པ་སྐལ་མཉམ་བཤད་པ་ནི། སྐལ་མཉམ་སེམས་ཅན་འདྲ་བའོ། །ཞེས་སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་སུ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། དྲིལ་པ་བཅད་པ་གསུམ། དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་ལན་ཚུན་འདྲ་བར་བྱེད་པའི་རྣམ་ཀྱང་ཡིན། ལྟན་མིན་འདྲ་བྱེད་ཀྱང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པའི་རྣམ་ཡོད་དུ་དམིགས་པ། སྐལ་མཉམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་དེ། སྒྲིབ་དཔོན་གང་སྒྲིབ་ཀྱིས། གཞིན་པར་རང་བཞིན་མཚུངས་གྱུར་ཅིང་། །བསམ་པ་གྲས་མཚུངས་སེམས་ཅན་རྣམས། གང་གིས་མཉམ་པར་འགྱུར་བ་ནི། །དེ་ལ་སྐལ་མཉམ་ཞེས་བཟོད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི་ཐ་དད་མ་ཡིན་པའི་སྐལ་མཉམ་དང་ཐ་དད་པའི་སྐལ་མཉམ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་ཅམ་དུ་འདྲ་བར་བྱེད་པའི་རྣམ་ལྟ་སུ། གཉིས་པ་ནི། ལྟ་ལམ། མི་ལམ། དག་ཚུལ་ལན་ཚུན་འདྲ་བར་བྱེད་པའི་རྣམ་ལྟ་སུ། གསུམ་པ་ནི། སྐལ་མཉམ་རྣམ་སུ་ཡོད་དེ། དེ་དག་ལ་སྒྲིབ་དོན་མཐུན་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དང་། མདོ་ལས་ཀྱང་། བརྒྱ་ལ་གལ་དེ་མི་རྣམས་དང་སྐལ་བ་མཉམ་པར་སྒྲིབ་ན་ཡང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྒྲིབ་དཔོན་ན་པེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་ས་ལུ་སྟོབས་ལའང་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྣམ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་དག་ལ་སྒྲིབ་དོན་མཐུན་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ལས། བརྒྱ་ལ་

གཤམ་ཏེ་ཞེས་སོགས་ཀྱང་དེའི་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་མི་རུང་སྟེ། མིར་སྦྱེས་པའི་འདུ་བྱེད་འདྲ་  
བ་ཅམ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་འདུ་ཤེས་མེད་པ་བ་སྟོན་པ་ནི། འདུ་ཤེས་མེད་པ་བ་འདུ་ཤེས། ཞེས་  
སོགས་རྒྱུ་བ་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་དང་ལྡན་པས་  
རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ལྷ་ར་དམིགས་པ། འདུ་ཤེས་མེད་པ་པའི་མཚན་  
ནིད། འདིའི་ཆེ་ཆད་བསྐྱལ་ཆེན་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་ཏེ། སྦྱ་མི་  
སྟོན་མ་གཏོགས་པ་ན་དུས་མ་ཡིན་དུ་འཆི་བ་ཡོད་ཅིང་། གདགས་པ་ལས་ཀྱང་། འབྲས་  
སུ་ཆེ་བའི་ལྷ་རྒྱམས་ཀྱི་ཆེའི་ཆད་ཀྱི་མཐའ་ནི་བསྐྱལ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། བར་མ་དོར་འཆི་  
བ་ནི་ཡོད་དོ། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སེམས་ཅན་རྒྱམས་ཀྱང་དེ་དང་འདྲའོ། ཞེས་གསུངས།  
འདིའི་རྒྱད་ལ་འདུ་ཤེས་གཏན་མེད་མ་ཡིན་ཏེ། སྦྱེ་འཆིའི་སེམས་མངོན་དུ་སྐྱར་བའི་  
གང་ཟག་ཡིན་ན་ཡིད་དབང་རྒྱད་ལྡན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདུ་ཤེས་མེད་པ་བ་དེ་  
བྱུང་བ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་  
འཇུག་བསྟོམས་པའི་འབྲས་སུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདུ་ཤེས་མེད་པ་ཡིན་ན་བསམ་གཏན་  
བཞི་པའི་ལྷ་ཡིན་པས་བྱུང་སྟེ། འབྲས་སུ་ཆེན་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་ལྷ། ཞེས་གསུངས།  
འདུ་ཤེས་མེད་པ་དེ་གི་འཕོས་མ་ཐག་འདོད་ཁམས་སུ་སྦྱེ་སྟེ། དཔེར་ན། བྱང་སྦྱ་མི་  
སྟོན་པ་གི་འཕོས་མ་ཐག་རྒྱལ་ཆེན་བཞིའི་ལྷ་ར་སྦྱེ་བ་ལེན་པ་བཞིན་ནོ། །

## ༼ སྟོམས་འཇུག་གཉིས་བཤད་པ། ༽

བཞི་བ་སྟོམས་འཇུག་གཉིས་བཤད་པ་ལ། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག །  
འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག །དེ་གཉིས་ཀའི་རྟེན་ཐུན་མོང་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་



ནི། དེ་བཞིན་འདྲ་ཤིས་མེད་སྟོམས་འཇུག། ཁེས་སྟགས་རྒྱུ་པ་བཞིའི་སྐབས་སྐྱུ་རང་  
 རྒྱུ་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུ་ལ་སེམས་སེམས་བྱུང་མདོན་གྱུར་དུ་ཡོད་པ་འགོག་པར་  
 བྱེད་པས་རབ་རྒྱ་བའི་རྣམ་ཡོད་ཀྱང་ཡིན། སོ་སྟེའི་རྒྱུ་གྱིས་བསྐྱུས་པ་ཡང་ཡིན་  
 པའི་གཞི་མཐུན་པར་གྱུར་པའི་སེམས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་དུ་དམིགས་པ། འདྲ་ཤིས་  
 མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་མཚན་ཉིད། སྟོམས་འཇུག་འདི་ཆོས་ཅན། བྱེད་ཆོས་བདུན་དང་  
 ལྡན་ཏེ། དགག་བྱ་འགོག་ཚུལ་གྱི་བྱེད་པར། འདྲ་ཤིས་མེད་པ་བ་དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་  
 ཀྱི་སྟེང་དུ་མཚུངས་ལྡན་འཁོར་བཅས་འགོག་པའི་རང་སྐྱུ་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཡོད་ཡིན་  
 པ། སའི་བྱེད་པར་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སས་བསྐྱུས་པ། ཡིད་བྱེད་དམ་ཀུན་སྟོང་གི་  
 བྱེད་པར་འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་འདོད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་པ། རོ་བོའི་བྱེད་  
 པར་དགོ་བ་ཡིན་པ། བྱུང་འབྱུར་གྱི་བྱེད་པར་སྟེ་གནས་བྱུང་འབྱུར་ཁོ་ན་ཡིན་པ། རྟེན་  
 ཀྱི་བྱེད་པར་སོ་སྟེ་ཁོ་ནའི་རྒྱུ་གྱིས་བསྐྱུས་པ། ཐོབ་ཚུལ་གྱི་བྱེད་པར་རང་གི་ཐོབ་  
 པ་དང་ལྡན་ཅིག་ཁོ་ནར་སྟེས་པའི་བྱེད་པར་བདུན་དང་ལྡན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། འགོག་པ་ཞེས་པའང་དེ་བཞིན་ཉིད། ཁེས་སྟགས་རྒྱུ་པ་བདུན་  
 ཀྱི་སྐབས་སྐྱུ་རང་གི་དགག་གཞིར་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་རང་གི་དགག་བྱར་  
 གྱུར་པའི་མཚུངས་ལྡན་འཁོར་བཅས་བཀག་པའི་འཕགས་རྒྱུ་གྱི་སྟོམས་འཇུག་ཡང་  
 ཡིན་ལྡན་མིན་འདྲ་བྱེད་ཀྱང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་གྱུར་པའི་རང་སྐྱུ་ཐུབ་པའི་  
 རྣམ་ཡོད་དུ་དམིགས་པ། འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད། སྟོམས་འཇུག་འདི་  
 ཆོས་ཅན། བྱེད་ཆོས་བདུན་དང་ལྡན་ཏེ། དགག་བྱ་འགོག་ཚུལ་གྱི་བྱེད་པར། རང་  
 གི་དགག་གཞིར་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་རང་གི་དགག་བྱར་གྱུར་པའི་མཚུངས་  
 ལྡན་འཁོར་བཅས་བཀག་པ། ཡིད་བྱེད་དམ་ཀུན་སྟོང་གི་བྱེད་པར་ཆོར་འདྲ་རགས་པ་  
 ཞི་བར་འདོད་པའི་བསམ་པས་ཁྱགས་པ། སའི་བྱེད་པར་བྱིད་ཅེའི་སར་གཏོགས་

པ་སྟེ། འདི་བསྟོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱིད་ཅེར་སྟེ་བ། རོ་བོའི་བྱང་པར་དགོ་བ་ཡིན་  
 པ། བྱེད་ལས་གྱི་བྱང་པར་སྟེ་གནས་མྱོང་འགྱུར་གྱི་འགོག་སྟོམས། ལན་གྲངས་གཞན་  
 ལ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་འགོག་སྟོམས། རྣམ་སྤྱིན་མྱོང་པར་མ་དེས་པའི་འགོག་སྟོམས་དང་  
 གསུམ་ཡོད། རྟེན་གྱི་བྱང་པར་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་རྒྱད་ལ་ཡོད། ཐོབ་རྒྱལ་གྱི་བྱང་པར་  
 བལ་ཆེར་སྦྱར་བ་འབད་ཅེ་ལ་གྱི་སྟོབས་གྱི་ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་བྱང་པར་རྣམས་དང་ལྡན་  
 པའི་ཕྱིར། བལ་ཆེར་སྦྱོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཐུབ་པ་ཆེན་པོའི་འགོག་སྟོམས་  
 བྱང་རྒྱལ་པ་ན་འབད་མེད་དུ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་  
 ཕྱིར། འགོག་སྟོམས་དེ་འཕགས་ལམ་གྱིས་དང་པོར་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བཟོན་  
 རྒྱད་ཅིག་མ་བརྩུ་དུག། རྫོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དགུ། རྣམ་གྲོ་ལ་ལམ་དགུ་སྟེ།  
 རྣམ་རྩ་རྩ་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། གཉིས་ཀ་འདོད་དང་གཟུགས་རྟེན་ཅན། ཞེས་སོགས་རྒྱང་པ་  
 གཉིས་གྱི་དོན་ནི། སེམས་མེད་གྱི་སྟོམས་འཇུག་གཉིས་གྱི་ལུས་རྟེན་བཞག་རྒྱ་ཡོད་དེ།  
 གཉིས་ཀ་འདོད་གཟུགས་གང་རུང་གི་རྟེན་ལ་མངོན་དུ་བྱེད། འགོག་སྟོམས་བལ་ཆེར་  
 མའི་རྟེན་ལ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། མི་ཤེས་རབ་གྱི་དབང་པོ་གསལ། འཁོར་བ་ལས་  
 སྦྱོ་ཤས་ཆེ་བའི་ཕྱིར། བལ་ཆེར་སྦྱོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། འདོད་ལྟའི་རྟེན་ལ་འགོག་  
 སྟོམས་གསར་དུ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་ལུས་མངོན་བྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

## ༼ རྫོག་བཤད་པ། ༽

ལྷ་པ། རྫོག་བཤད་པ་ནི། རྫོག་ནི་ཆེ་ཡིན་དྲོད་དང་ནི། ཞེས་སོགས་རྒྱང་པ་  
 གཉིས་གྱི་སྟོབས་སུ། རྫོག་གི་དབང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། བྱེད་ལས་སོ། །དང་

པོ་ནི། སྤང་པོའི་རིགས་མཐུན་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་པ་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པའི་  
 རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེད་པའི་ཆོ་ཡིན་པར་དམིགས་པ། སློག་གི་དབང་པོའི་  
 མཆོན་ཉིད། དེ་སྤྲོད་དུ། ཀྱན་བརྩས་ལས། སློག་གི་དབང་པོ་གང་ཞེན། ཁམས་གསུམ་  
 པའི་ཆོའོ། ཞེས་དང་། སློག་གི་དབང་པོ་གང་ཞེན། སྤོན་གྱི་ལས་གྱི་འཕངས་པའི་དུས་  
 དེས་པ་ལ་ཆོ་ཞེས་གདགས་སོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །འོན་ཀྱང་མངོན་པ་གོང་མ་བརྒྱམས་  
 གྱི་སློག་གི་དབང་པོ་བཅོ་བརྒྱད་དུ་བཞེད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་གཞུགས་ཅན་དུ་  
 བྱུར་པའི་སློག་ །ཤེས་པར་བྱུར་པའི་སློག་ །ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་བྱུར་པའི་སློག་གསུམ་  
 ཡོད། དང་པོ་ནི། སློག་ཏུ་བྱུར་པའི་རྒྱང་ངམ་དཔགས་ལྟ་བུ་སྟེ། སློག་གཅོད་པ་ནི་  
 བསམ་བཞིན་དུ་ཞེས་པའི་རང་འགེལ་ལས། སློག་ཅེས་བྱ་བ་ནི། ལུས་དང་སེམས་ལ་  
 བརྟེན་ནས་འཇུག་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱང་ཡིན་ཏེ། དེའི་རྒྱན་གཅོད་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། སློག་ཏུ་བྱུར་པའི་ཡིད་གྱི་རྒྱུ་ཤེས་སྤྱོད་ལྟ་བུ་སྟེ། སློག་རྒྱན་བཅད་  
 བ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ཟག་ཡིན་ན་སློག་དབང་རྒྱད་ལྷན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།  
 སློག་ཡིད་གཉིས་དེས་ལྷན་གྱི་དབང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། སློག་སྤྲད་ཅིག་སྤྲ་མས་སྤྱི་མ་སྤྱེད་པའི་རུས་པ་ལྟ་བུ། འོན་ཆོས་སྤྱིར་  
 མའི་མདོ་ལས། ཆོ་དང་རྟོད་དང་རྒྱུ་ཤེས་འདིས། །གང་ཆོ་ལུས་ནི་འདོར་བྱེད་ཅིང་། །  
 བོར་ནས་དེ་ཆོ་འདུག་པ་ནི། །སེམས་མེད་རི་ལྟར་གིང་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་  
 བ་དང་འགེལ་ལོ་ཞེན་མི་འགེལ་ཏེ། དེའི་དོན། སློག་དང་། ཆོ། རྟོད། རྒྱུ་ཤེས་  
 རྒྱུ་ཤེས་ལན་རྒྱན་བརྟེན་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱན་སྟུག་པོ་བཞོད་པ་ལས། ཆོ་དང་  
 རྟོད་དང་རྒྱུ་ཤེས་འདིས། །གང་ཆོ་ལུས་འདི་བོར་བྱུར་པ། །དེ་ཆོ་ལུས་འདི་དོར་བར་  
 སྟེ། །གིང་བཞིན་ཆོར་བ་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས། མདོ་སྟེ་པ་ན་རེ། ཆོ་དང་རྟོད་  
 རྒྱུ་ཤེས་སློག་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ལན་རྒྱན་རྟེན་བརྟེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་

ཟེར། ཁ་ཅིག་སྒྲོན་དེ་སྤང་བར་འདྲོད་ནས། སྒྲོན་གྱི་ལས་ཆེན་རྟེན་ཡིན་ཏེ། ལས་གྱི་རི་  
ལྷར་འཕངས་པའི་བཞིན་ཆོག་ནས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན་རང་ལན་ཅུ་བར་མ་བྱལ་སྟེ།  
ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་འབྲས་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། བྱེད་ལས་དང་ལྷན་ཏེ། ཁམས་འོག་མ་གཉིས་སུ་རྟོད་དང་རྣམ་ཤེས་  
གྱི་རྟེན་བྱེད། གཞུགས་མེད་གྱི་རྣམ་ཤེས་ཁོ་ནའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་  
རིགས་པ་ལས། ཆོ་ནི་རྟོད་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཉིས་ཀའི་གཞིར་གྱུར་པའི་ཆོས་  
གང་ཡིན་པ་སྟེ། སྒྲོག་ཅེས་བྱ་བའི་རྣམ་གྲངས་སོ། ཞེས་དང་། སྒྲོག་ནི་ཆོ་ཡིན་  
རྟོད་དང་ནི། རྣམ་ཤེས་རྟེན་གང་ཡིན་པའོ། ཞེས་གསུངས།

### ༼ མཆོད་ཉིད་བཞི་བཤད་པ། ༽

དུག་པ། མཆོད་ཉིད་བཞི་སྟོན་པ་ནི། མཆོད་ཉིད་དག་ན་སྟེ་བ་དང་། ཞེས་སོགས་  
རྒྱུ་ལ་དུག་གི་སྐབས་སུ། སྟེ་བ། རྒྱ་བ། གནས་པ། མི་རྟག་པ་བཞི་ཆོས་ཅན། འདུས་  
བྱས་གྱི་མཆོད་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འདུས་བྱས་གྱི་འཛིག་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུས་པ་ལྷ་  
སུ་འདུས་བྱས་སུ་སྐབ་བྱེད་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ལུས་པ་མཆོད་  
གཞི། འདུས་བྱས་ཡིན་པར་མཆོད། བྱེད་སྟེ་བ་རྒྱ་བ་གནས་པ་མི་རྟག་པ་ཡིན། ཞེས་  
མཆོད་དུ་རུང་ཞིང་། བྱེད་ལ་དེ་རྣམས་ཡོད་པ་ཞེས་དང་། བྱེད་དེ་རྣམས་དང་ལྷན་པ་  
ཞེས་མི་སྒྲུབ་ཏེ། བྱེད་པ་འབྲུལ་པའི་ཕྱིར། བཞི་པོ་དེ་བྱེད་ལས་དང་ལྷན་ཏེ། སྟེ་བས་  
སྟེད་པར་བྱེད། རྒྱ་བས་བཀྱི་བར་བྱེད། གནས་པས་གནས་པར་བྱེད། མི་རྟག་  
པས་འཛིག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པོ་རིམ་བཞིན་དུ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷན་  
ཅིག་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འདུས་བྱས་ཡིན་ན་རང་གི་སྟེ་སོགས་བཞི་དང་ལྷན་ཅིག་དུ་འབྱུང་



བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐམས་ཅད་འདུས་བྱས་མཚན་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས།

ཁོ་ན་རེ། མདོ་ལས། གསུམ་པོ་འདི་དག་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་  
ཏེ། འདུས་བྱས་སྒྲེ་བར་ཡང་མདོན། འཛིག་པར་ཡང་མདོན། གནས་པ་ལས་  
གཞན་ཏུ་འགྱུར་བར་ཡང་མདོན། ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདུས་  
བྱས་ཡིན་ན་སྒྲེ་སྟགས་བཞི་ག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། དེ་བྱུང་སྒྲེ་བར་རེ།  
མ་ཁྱབ་སྟེ། ཐམས་ཅད་ནམས་སྒྲེ་བ་སྒྲེད་པའི་ཕྱིར་ཏུ་གནས་པ་དངོས་སུ་མ་གསུངས་  
པ་ཡིན་གྱི་གནས་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། མདོ་སྟེ་བ་ན་རེ། གནས་  
པ་ཡང་སྟོན། གནས་པ་ལས་གཞན་ཏུ་འགྱུར་བ་ཞེས་སྟེ་ལ་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་  
ལྟར་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གནས་པ་ཆགས་པའི་གཞི་ཡིན་པས་ཆགས་པ་མེད་  
པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། སྒྲེ་བ་སྟགས་བཞི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲེ་སྟགས་བཞི་ཡོད་པར་ཐལ།  
ཁྱོད་འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐུག་མེད་ཏུ་ཐལ། ཞེས་ཟེར་ན། མ་  
ཁྱབ་སྟེ། འདུས་བྱས་གཅིག་སྒྲེ་བའི་ཆོ་སྒྲེ་བ་དེ་ཆོས་བརྒྱད་དང་། སྒྲེ་བའི་སྒྲེ་བ་དེ་ཆོས་  
གཅིག་ལ་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདུས་བྱས་ཀྱི་སྒྲེ་བས་འདུས་བྱས་དང་། རང་མི་  
གཏོགས་པ་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆ་བ་སྟགས་གསུམ་སྟེ་བཞི་འདུས་བྱས་ཀྱི་སྒྲེ་བའི་སྒྲེ་བ་  
སྟགས་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་མ་འོངས་པ་ནས་ད་ལྟར་བར་འདྲན་པར་བྱེད། འདུས་བྱས་ཀྱི་  
སྒྲེ་བའི་སྒྲེ་བས་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཅ་བའི་སྒྲེ་བ་གཅིག་སྟེ་དེ་སྒྲེད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་།  
དེ་བཞིན་ཏུ་ཆ་བས་རང་མ་གཏོགས་པ་བརྒྱད་རྟོངས་པར་བྱེད། ཆ་བའི་ཆ་བས་ཅ་  
བའི་ཆ་བ་གཅིག་སྟེ་རྟོངས་པར་བྱེད། གནས་པས་རང་མ་གཏོགས་པ་བརྒྱད་དེ་ལྟར་ཏུ་  
འཛིན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། མི་རྟག་པས་རང་མ་གཏོགས་པ་བརྒྱད་འདས་པར་  
སྟོང་པར་བྱེད། མི་རྟག་པའི་མི་རྟག་པས་ཅ་བའི་མི་རྟག་པ་གཅིག་སྟེ་འདས་པར་སྟོང་

པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། མ་འོངས་པ་ཐམས་ཅད་གཅིག་པར་སྒྲེ་བར་བཤལ།  
མ་འོངས་པའི་སྒྲེ་བས་སྒྲེད་བྱ་སྒྲེད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲལ་སྟེ། རྒྱ་དང་རྒྱུན་ཆོག་ས་  
པ་མེད་པར་སྒྲེ་བ་ཁོ་ནས་སྒྲེད་བྱ་ན་མས་སྒྲེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

## ༼ ཆོག་ས་གསུམ་བཤད་པ། ༽

བདུན་པ། ཆོག་ས་གསུམ་བཤད་པ་ནི། མིང་གི་ཆོག་ས་ལ་སོགས་པ་ནི། ཞེས་སོགས་  
རྟེན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲ་བས་སུ། ཆོག་ས་གསུམ་བཤད་ཀྱི་ཡོད་དེ། མིང་རྒྱད་ཅིག་སྟེ་ཕྱི་དུ་  
མ་ཆོག་ས་པའི་ཆོག་ས་པ་མིང་གི་ཆོག་ས། ཆོག་རྒྱད་ཅིག་སྟེ་ཕྱི་དུ་མ་ཆོག་ས་པའི་ཆོག་ས་  
པ་ཆོག་གི་ཆོག་ས། ཡི་གེ་རྒྱད་ཅིག་སྟེ་ཕྱི་དུ་མ་ཆོག་ས་པའི་ཆོག་ས་པ་ཡི་གེའི་ཆོག་ས་ཡིན་  
པའི་ཕྱིར། ཆོག་ས་གསུམ་པོ་གང་རུང་ལ་ལུན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཁྲལ། མིང་ཆོག་ཡི་གེ་  
གསུམ་གང་རུང་ལ་རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ས་ཁྲལ་སྟེ། སྒྲ་བ་དཔོན་རྒྱལ་པོ་སྒྲ་ས་ཀྱི། དེ་ལྟར་ན་  
མིང་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་བརྫོང་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། ཆོག་གི་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་འབྲེལ་  
པའི་ཁྲལ་པར་བརྫོང་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ཡི་གེ་ནི་མིང་ཆོག་གི་གཞིར་གྱུར་པ་སྟེ། ཡིད་  
ལུལ་ན་སྒྲ་བའི་ཀ་ལ་སོགས་པའོ། ཞེས་གསུངས།

## ༼ ཆོས་ཀྱི་ཁྲལ་པར་བཤད་པའི་སྒྲོ་ནས་འཇུག་པ་ལྟ་བུ། ༽

གསུམ་པ། འཇུག་པ་ལྟ་བུ་ནི། འདོད་དང་གཟུགས་གཏོགས་སེམས་ཅན་སྟོན། །  
ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་དུག་གི་སྒྲ་བས་སུ་ཆོག་ས་གསུམ་པ་འདོད་པ་དང་གཟུགས་སུ་  
གཏོགས་ཀྱི་གཟུགས་མེད་དུ་མ་གཏོགས་ཏེ། དེ་ན་སྒྲ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན།

ཁྱད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ། སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པ། རྒྱ་མཐུན་ལས་བྱུང་པ། མ་  
བསྐྱེད་པས་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། འདོད་  
དང་གཞུགས་གཏོགས་སེམས་ཅན་སྟོན། རྒྱ་མཐུན་ལུང་བསྟན་མིན། །ཞེས་གསུངས། དེ་  
བཞིན་དུ་སྐལ་མཉམ་ཆོས་ཅན། ཁྱད་འབྱུང་བའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་ཏེ། སེམས་  
ཅན་དུ་སྟོན་པ་དང་། རྒྱ་མཐུན་ལས་བྱུང་བའི་བྱིར། མ་བསྐྱེད་ལུང་མ་བསྟན་ཆོས་ཅན།  
ཁྱད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ། རྒྱ་མཐུན་གྱི་སྐབས་སུ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་དེའི་བྱིར། དེ་  
ཆོས་ཅན། རྒྱ་མཐུན་ཁོ་ན་ལས་བྱུང་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་སྒྲིན་ལས་བྱུང་བའང་ཡོད་པའི་  
བྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེ་བཞིན། སྐལ་མཉམ་རྣམ་པར་སྒྲིན་པའང་ཡིན། །ཞེས་  
གསུངས། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ཁམས་གསུམ་དུ་གཏོགས་པ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཅན། ཁྱད་  
གྱི་ཐོབ་པ་ལ་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། རྒྱ་མཐུན་དང་རྣམ་སྒྲིན་ལས་བྱུང་པ་གཉིས་ཡོད་  
པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། འདུས་བྱས་གྱི་མཆན་ཉིད་སྟེ་སྐགས་རྣམས་ཀྱང་རྒྱ་དེ་ཉིད་དང་  
ལྡན་པའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། ཁམས་གསུམ་པ་སྟེ་ཐོབ་རྣམ་གཉིས། མཆན་ཉིད་  
རྣམས་ཀྱང་ཞེས་གསུངས། གོང་དུ་བཤད་པའི་སྟོམས་འཇུག་གཉིས་དང་མི་ལྡན་  
པའི་འདུ་བྱེད་དག་ཆོས་ཅན། རྣམ་སྒྲིན་ལས་བྱུང་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་མཐུན་གྱི་རྒྱ་ཁོ་ན་  
ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། སྟོམས་འཇུག་དང་། མི་ལྡན་པ་དག་རྒྱ་  
མཐུན་པ། ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་རྒྱ་རྒྱུན་འབྲས་བུ་གསུམ་བཤད་པ་ལ། རྒྱ་བཤད་པ། འབྲས་བུ་བཤད་  
པ། རྒྱུན་བཤད་པའོ། །

## ༼ རྒྱ་བྱུག་པ་ཤད་པ། ༽

དང་པོ་ནི། བྱེད་རྒྱ་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སྤྱི་དོན་དང་གཞུང་དོན་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྒྱལ་མཆོག་ཉིད། དབྱེ་བ། བསྟུ་བ། མོ་སེའི་རང་བཞིན། རྒྱ་བྱུག་གྲུབ་མཐའ་སྐྱབ་གང་གིས་འདོད་པ། རྒྱ་བྱུག་འགལ་མི་འགལ་ལ་དབྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡན་འདོགས་པར་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་རབ་རྒྱ་བ། རིགས་གནས་སྒོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བྱེད་རྒྱ་ལྷན་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བྱེད་རྒྱ། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ། རྒྱལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ། མཚུངས་ལྷན་གྱི་རྒྱ། ལྷན་འགྲོའི་རྒྱ། རྣམ་སྒྲིན་གྱི་རྒྱ་རྣམས་སུ་ཡོད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། བསྟུ་ན། གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་གཉིས་སུ་འདུ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི། བྱེད་རྒྱ་ལྷ་བ། གཉིས་པ་ཡང་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། དུས་མཉམ་པའི་རྒྱ། མི་མཉམ་པའི་རྒྱ་གཉིས་སུ་འདུ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷན་མཚུངས་གཉིས་དང་པོ། གཞན་གསུམ་གཉིས་པར་འདུས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། ཐོགས་མི་བྱེད་པས་རབ་རྒྱ་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཆོས་སུ་དམིགས་པ། བྱེད་རྒྱའི་མཆོག་ཉིད། བྱེད་རྒྱའི་རྒྱ་དོན་ཡོད་དེ། རང་ལས་གཞན་པ་བྱེད་རྒྱའི་རྒྱ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞི་གྲུབ་ན་བྱེད་རྒྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དབྱེ་ན། བྱེད་རྒྱ་བྱེད་པ་དང་བཅས་པ་དང་། བྱེད་རྒྱ་བྱེད་པས་སྟོང་པའོ། །དང་པོ་དང་འདུས་བྱས་དོན་གཅིག །གཉིས་པ་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་དོན་གཅིག །འདུས་བྱས་རང་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད། འདུས་བྱས་ཀྱི་བྱེད་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདུས་བྱས་སྟེ་བ་ལ་ཐོགས་མི་བྱེད་པ་ཅུ་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རྒྱལ་པོས་གནོད་པ་མ་བྱས་པ་ལ་རྒྱལ་



བོས་བདེ་བར་བྱས་སོ། །ཞེས་བཛྲོད་པ་ལྟ་བུ། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་ཕན་གདགས་  
 བྱ་དང་འདོགས་བྱེད་དུ་དམིགས་པ་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད། ལྷན་ཅིག་  
 འབྱུང་གང་ཕན་ཚུན་འབྲས། ཞེས་གསུངས། མཚན་གཞི་ནི་ལྷན་ཅིག་རྒྱ་ཚོགས་  
 བའི་འབྱུང་བ་བཞི་བཞིན་དང་། སེམས་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་དང་སེམས་བཞིན་དང་། འདུས་  
 བྱས་དང་སྒྲེ་སོགས་བཞི་བཞིན་ཏེ། འབྱུང་བཞི་ནི་སེམས་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་དང་། སེམས་  
 དང་མཚན་ཉིད་མཚན་གཞི་བཞིན། ཞེས་གསུངས། རང་དང་ས་གཅིག་པའི་རིགས་འདྲ་  
 བྱི་མ་སྦྱེད་པར་བྱེད་པས་རབ་རྒྱ་བྱེ་བ། སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད་དེ། སྐལ་  
 མཉམ་རྒྱ་ནི་འདྲ་བའོ། །ཞེས་གསུངས། མཚན་གཞི་ནི། དགོ་བ་ལྷ་མས་དགོ་བ་བྱི་མའི་  
 སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། རང་རིགས་ས་པའོ་ལྷ་རྒྱུས་རྣམས། ཞེས་གསུངས།  
 མཚུངས་ལྷན་རྣམ་པར་ལྷས་མཚུངས་པར་ལྷན་བའི་སྒོ་ནས་ཕན་ཚུན་ཕན་གདགས་  
 བྱར་དམིགས་པ། མཚུངས་ལྷན་གྱི་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད། སེམས་སེམས་བྱུང་ལྟ་བུ་སྟེ།  
 མཚུངས་ལྷན་རྒྱ་ནི་སེམས་དག་དང་། སེམས་བྱུང་རྟེན་མཚུངས་ཅན་རྣམས་སོ། །ཞེས་  
 གསུངས། འོ་ན། ལྷན་མཚུངས་ཀྱི་རྒྱ་གཞིས་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅི་ན་ཡོད་དེ། ཕན་  
 ཚུན་འབྲས་ལུར་ལུར་བའི་སྒོ་ནས་དུས་མཉམ་དུ་འབྱུང་བས་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་  
 ཞེས་བཞག །མཚུངས་ལྷན་ལྷས་མཚུངས་པར་འབྱུང་བས། མཚུངས་ལྷན་གྱི་རྒྱ་ཞེས་  
 བཞག་པའི་བྱིར། རང་དང་ས་གཅིག་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་བྱི་མ་སྦྱེད་པར་བྱེད་པས་  
 རབ་རྒྱ་བྱེ་བའི་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་དམིགས་པ། ཀྱན་འགྲོའི་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན།  
 སྦྲེད་པ་ལྷ་མ་སྦྲེད་པ་བྱི་མའི་ཀྱན་འགྲོའི་རྒྱ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཀྱན་འགྲོ་ཞེས་བྱ་ཉོན་  
 མོངས་ཅན། རྣམས་ཀྱིས་རང་ས་ཀྱན་འགྲོ་ལ། ཞེས་གསུངས། རང་གི་འབྲས་ལུར་ལུར་  
 བའི་འཁོར་བའི་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་རྒྱ་བྱེད་པས་རབ་རྒྱ་བྱེ་བ་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད།  
 དཔེར་ན། མི་དགོ་བ་དང་། དགོ་བ་ཟག་བཅས་རྣམས་ལྟ་བུ་སྟེ། རྣམ་སྒྲིན་རྒྱ་ནི་

མི་དགོ་དང་། །དགོ་བ་ཟག་བཅས་རྣམས་ཁོ་ན། ཞེས་གསུངས།

ལྷ་པ་ནི། རྒྱ་དྲུག་པོ་འདི་བྱེ་བྲག་རྩ་བ་ཁོ་ནའི་འདྲོད་པ་ཡིན་གྱི་མདོ་ལྷེ་པ་ཡན་  
ཆད་གྱི་བྱེད་རྒྱ་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ། མཚུངས་ལྷན་གྱི་རྒྱ་རྣམས་ཁས་མི་ལེན་  
ཏེ། དེ་ཡན་ཆད་གྱིས་རྒྱ་འབྲས་དུས་མཉམ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། བྱེ་བྲག་རྩ་བ་ན་རེ།  
རྒྱ་དྲུག་གི་རྣམ་གཞག་འབྲད་དེ། མདོ་ལས། རྒྱ་དྲུག་ཆང་བར་སྟོན་པའི་མདོ་ནི་རུབ་ཉེ།  
ཞེས་སོགས་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར།

དྲུག་པ་ནི། སྤྱིར་རྒྱ་དྲུག་མི་འགལ་ཏེ། གཞི་གྲུབ་ན་བྱེད་རྒྱ་ཡིན་དགོས་པའི་  
ཕྱིར། འོན་ཀྱང་འབྲས་སུ་གཅིག་ལ་ལྷོས་ན། རྣམ་སྤྱོད་སྤྱོད་གྱི་སེམས་ལྷ་སྤྱི་རྣམ་  
སྤྱོད་གྱི་རྒྱ་དང་དེའི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་གཉིས་འགལ་ཏེ། དེའི་རྣམ་སྤྱོད་གྱི་རྒྱ་དེ་  
དེའི་དུས་ན་འདས། དེའི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་དེ་དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཡོད་པའི་  
ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་དེའི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་དང་། དེའི་ཀྱན་འགྲོའི་རྒྱ་གཉིས། ཉན་  
མོངས་ཅན་གྱི་སེམས་ལྷ་སྤྱི་ཀྱན་འགྲོའི་རྒྱ་དེ་དེའི་ལྷན་མཚུངས་གྱི་རྒྱ་གཉིས་འགལ་  
ཏེ། རྒྱ་མཆོད་དེའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་དྲུག་དུ་ཡོད་དེ། བྱེད་རྒྱ་སོགས་དྲུག་ཡོད་  
པའི་ཕྱིར།

### ། འབྲས་སུ་ལྷ་བཤད་པ། །

གཉིས་པ་འབྲས་སུ་བཤད་པ་ནི། འདུས་བྱས་བྲལ་བཅས་འབྲས་སུ་ཡིན། ཞེས་  
སོགས་གྱི་སྐབས་སུ། གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་འབྲས་སུའི་མཆོད་ཉིད། དབྱེ་བ། སོ་སའི་  
རང་བཞིན། འབྲས་སུ་གང་རྒྱ་གང་གི་འབྲས་སུ་ཡིན་པ། དེ་དག་ལ་དོགས་པ་གཅོད་  
པ་དང་ལྷ། དང་པོ་ནི། ཡན་གདགས་པར་བྱ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་རབ་རྒྱ་བྱེ་  
བ་དེ་ཡིན། རིགས་གནས་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བྲལ་འབྲས་བལྟ་བའི་ཆེད་ཡིན་

པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ལྟ་ཡོད་དེ། རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་སུ། རྣམ་ཐུན་གྱི་འབྲས་  
 སུ། བྲལ་པའི་འབྲས་སུ། རྒྱེས་སུ་བྱེད་པའི་འབྲས་སུ། བདག་འབྲས་རྣམས་སུ་ཡོད་  
 པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་སུ་ཡིན་ན་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྟོན་ཡིན་དགོས་  
 ཏེ། མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པ། རྒྱུད་གྱི་བསྟུས་པ་ཡིན་པ། རང་གི་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་རྒྱུ་  
 བྱས་བྱུང་བ་ཡིན་པ་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། རྣམ་སྒྲིན་ལུང་དུ་མ་བསྟན་ཆོས། སེམས་ཅན་  
 བཟོད་ལུང་བསྟན་བྱིས་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས། རྣམ་སྒྲིན་ཡིན་ན་དགོ་བ་ཡིན་  
 མི་དགོས་ཏེ། དགོ་ཅ་ཆད་པའི་སེམས་ཅན་ཡིན་ན་རྣམ་སྒྲིན་རྒྱུད་ལྟོན་ཡིན་དགོས་པའི་  
 བྱིར། རྣམ་སྒྲིན་ཡིན་ན་མི་དགོ་བ་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། དག་བཅོམ་པའི་ཞོག་ཡིན་ན་རྣམ་  
 སྒྲིན་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། ཞོག་དབང་ཡིན་ན་རྣམ་སྒྲིན་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ།  
 ཞོག་ནི་རྣམ་སྒྲིན་ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེས་ན་རང་གི་རྒྱུར་རྒྱུར་པའི་མི་དགོ་བ་དང་  
 དགོ་བ་ཟག་བཅས་གང་རུང་གི་བྱིས་བྱུང་ཞིང་རྒྱུད་གྱིས་བསྟུས་པའི་སྒོ་ནས་མ་སྒྲིབ་  
 ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ཆོས་སུ་དམིགས་པ། རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་སུ་འཛུགས་ཏིང་། རང་གི་  
 རྒྱུར་རྒྱུར་པའི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་དང་ཀྱན་འགྲོའི་རྒྱ་གང་རུང་གི་འབྲས་སུ་ཡིན་པ།  
 རྣམ་ཐུན་གྱི་འབྲས་སུ་འཛུགས་ཏིང་དེ། རྣམ་ཐུན་རྒྱ་དང་འབྲས་པའོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་  
 ཡང་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་ནི་རང་གི་འབྲས་སུ་དང་རྣམ་པ་འབྲ། ཀྱན་འགྲོའི་རྒྱ་ནི་རང་  
 གི་འབྲས་སུ་དང་ས་གཅིག་ཅིང་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་འབྲས་པའོ། བདེན་བཞི་ལ་སོ་སོར་  
 རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་བྲལ་བར་དམིགས་པ། བྲལ་འབྲས་གྱི་  
 མཛུགས་ཏིང་། བྲལ་བ་སྒྲོ་ཡིས་ཟད་པའོ། །ཞེས་གསུངས། རང་གི་རྒྱ་གང་གིས་སྟོབས་  
 གྱིས་སྟེད་པར་དམིགས་པ། རྒྱེས་སུ་བྱེད་པའི་འབྲས་སུ་འཛུགས་ཏིང་དེ། གང་གིས་  
 སྟོབས་གྱིས་གང་སྟེས་པའི། འབྲས་དེ་སྟེས་སུ་བྱེད་ལས་སྟེས། །ཞེས་གསུངས། དབྱེ་  
 བ། རྒྱུད་པའི་སྟེས་སུ་འབྲས། ཐོབ་པའི་སྟེས་སུ་བྱེད་འབྲས་གཉིས་ཡོད། རང་གི་

རྒྱུ་འོན་སོང་མ་ཡིན་པའི་འདུས་བྱས་སུ་དམིགས་པ་བདག་པོའི་འབྲས་བུའི་མཆོད་  
 ཉིད་དེ། རྒྱུ་འོན་མ་ཡིན་འདུས་བྱས་ནི། །འདུས་བྱས་ཁོ་ནའི་བདག་པོའི་འབྲས་།  
 ཞེས་གསུངས། བཞི་བ་ནི་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི། རྒྱ་ཐ་མའི་འབྲས་བུ་ཡིན། བདག་  
 འབྲས་ནི་རྒྱ་དང་པོའི་འབྲས་བུ་ཡིན། རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་དང་།  
 ཀྱན་འགྲོའི་རྒྱ་གཉིས་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན། རྒྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་ནི་ལྷན་མཚུངས་གྱི་རྒྱ་  
 གཉིས་ཀའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་སྒྲིན་འབྲས་བུ་ཐ་མའི་ཡིན། བདག་པོའི་འབྲས་  
 བུ་དང་པོའི་ཡིན། རྒྱ་མཐུན་སྐལ་མཉམ་ཀྱན་འགྲོ་བའི་རྒྱེས་བུ་བ་ནི་གཉིས་གྱི་ཡིན། །  
 ཞེས་གསུངས། བྲལ་འབྲས་ནི། རྒྱ་གང་གི་ཡང་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་ཏེ་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་  
 པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་བྲལ་འབྲས་དངོས་མེད་ཡིན་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། བྱེ་བྲག་སྒྲུབ་པའི་  
 སྐབས་འདིར་གཞི་བྱལ་ན་དངོས་པོ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་ནི། འབྲས་བུ་ལྷ་  
 པོ་འགལ་ལམ་ཞེ་ན། རྒྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་དང་བདག་འབྲས་མི་འགལ་ཏེ། འདུས་  
 བྱས་ཡིན་ན་དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་སྒྲིན་རྒྱ་མཐུན་གཉིས། རྒྱེས་  
 བདག་གཉིས་རྣམས་མི་འགལ་ཏེ། རྣམ་སྒྲིན་ཡིན་ན་དེ་བཞི་ག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།  
 བྲལ་འབྲས་བཞི་ག་དང་འགལ་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་བཞི་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།  
 བྲལ་འབྲས་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། བསྟན་བཅོས་ལས། འབྲས་བུ་གང་ཞེ་ན། འདུས་བྱས་  
 རྣམས་དང་སོ་སོར་བརྟགས་པའི་འགོག་པའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འདུས་བྱས་ལ་རྒྱ་དུག་འབྲས་བུ་ལྷ་ཡོད་ཀྱི། འདུས་མ་བྱས་ལ་  
 མེད་དེ། འདུས་མ་བྱས་ཡིན་ན་དེ་མི་སྤྱེ་བས་བྱལ། རང་གི་སྤྱེད་པའི་ཆོས་མེད་པས་  
 བྱལ་བའི་ཕྱིར།



## ༼ རྒྱུ་བཞེ་བཤད་པ། ༽

གསུམ་པ་རྒྱུ་བཤད་པ་ལ། བསྟན་བཤད་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྒྱུ་ནི་བཞེ་  
 བོ་དག་ཏུ་གསུངས། ཞེས་སྟགས་བྱི་སྒྲ་བས་སུ། གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། རྒྱུ་ལ་  
 མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། སོ་སའི་རང་བཞིན། རྒྱུ་གང་གིས་དུས་གང་ལ་བྱ་བ་བྱེད་  
 བ། དངོས་པོ་གང་རྒྱུ་དུས་སྟེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་གི་འབྲས་བུ་སྟེད་པས་རབ་ཏུ་  
 བྱེ་བ། རྒྱུ་བྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི་དེ་ལ་རྒྱ་རྒྱུ། དེ་མ་ཐག་རྒྱུ། དམིགས་རྒྱུ།  
 བདག་རྒྱུ་བཞེ་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། བྱེད་རྒྱ་མ་གཏོགས་པའི་རང་གི་འབྲས་བུར་རྒྱར་  
 པའི་རྒྱ་བྱི་མ་ལྟ་བོ་གང་རུང་གི་འབྲས་བུ་སྟེད་པར་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བར་དམིགས་པ།  
 རྒྱུ་ནི་རྒྱུ་བྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། རྒྱ་བྱི་མ་ལྟ་བོ་ལྟ་བུ་སྟེ། རྒྱ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱ་ལྟ་ཡིན།  
 ཞེས་གསུངས། རང་གི་འབྲས་བུར་རྒྱར་པའི་ཤེས་པའི་ཉེར་ལེན་བྱེད་པའི་རིག་པ། དེ་  
 མ་ཐག་རྒྱུ་བྱི་མཚན་ཉིད། དག་བཙུམ་པ་ཐ་མའི་རྒྱུ་བྱི་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པའི་སེམས་  
 སེམས་བྱུང་ལྟ་བུ་སྟེ། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་སྟེས་པ་རྣམས། །ཐ་མ་མིན་མཚུངས་དེ་  
 མ་ཐག་ཅེས་གསུངས། རང་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་སྒྲིམ་བྱི་དམིགས་རྒྱུ་བྱེད་པས་  
 རབ་ཏུ་བྱེ་བ། དམིགས་རྒྱུ་བྱི་མཚན་ཉིད། འདུས་བྱས་བྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལྟ་  
 བུ་སྟེ། དམིགས་པ་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དོ། ཞེས་གསུངས། རང་འབྲས་རང་དབང་སྟེ་  
 ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་སྟེད་པར་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་རབ་ཏུ་བྱེ་བ། བདག་  
 རྒྱུ་བྱི་མཚན་ཉིད། བྱེད་རྒྱ་ལྟ་བུ་སྟེ། བྱེད་རྒྱ་ཞེས་བྱ་བ་དག་པོར་བཤད། ཅེས་  
 གསུངས། རྒྱུ་བཞེ་བོ་མི་འགལ་ཏེ། དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་ཡིན་ན་རྒྱུ་བཞེ་ག་ཡིན་དགོས་  
 པའི་བྱིར། དག་བཙུམ་པ་ཐ་མའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་མ་ཡིན་དགོས་ཏེ་ལྟག་

མེད་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་འདུས་བྱས་གྱི་འཇུག་པ་རྒྱན་ཆད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། རྒྱུ་བཞིའི་ནང་ནས་ལྟན་མཚུངས་གྱི་རྒྱ་གཉིས་པོ་དེ་འབྲས་ཁྱེད་འགག་པ་ད་ལྟར་པ་ལ་བྱ་བ་བྱེད་དེ། དེ་གཉིས་གྱི་རྒྱ་འབྲས་དུས་མཉམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐལ་མཉམ་ཀྱུན་འགྲོ་རྣམ་སྒྲིན་རྒྱ་གསུམ་པོས། རང་གི་འབྲས་ཁྱེད་བ་མ་འོངས་པ་ལ་བྱ་བ་བྱེད་དེ། ལྷ་མ་གཉིས་པོས་རང་གི་རྩིས་ཐོབ་དེ་མ་ཐག་ཏུ་རང་གི་འབྲས་ཁྱེད། ཕྱི་མས་ལྟན་རིང་པོ་ནས་རང་གི་འབྲས་ཁྱེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་རྒྱུན་ལས་གཞན། དམིགས་རྒྱུན་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དག་གིས་ལྷ་ར་བཤད་པ་ལས་བརྒྱུག་སྟེ་འབྲས་ཁྱེད་འགག་བཞིན་པ་ལ་བྱ་བ་བྱེད་དེ། རྒྱ་གཉིས་པོ་དག་འགག་པ་ལ། བྱ་བ་བྱེད་དེ་གསུམ་པོ་ནི། སྐྱེ་ལའོ་དེ་ལས་གཞན་པ་ཡི། རྒྱུན་དག་དེ་ལས་བརྒྱུག་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས། ལྷ་པ་ནི། སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་རྒྱུན་བཞིས་སྟེད་པར་བྱེད་དེ། བྱེད་རྒྱ་མ་གཏོགས་པ་རྒྱ་ལྷས་སྟེད་པ་དང་རྒྱུན་གྱིས་སྟེད་དེ། རང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་ལྷ་མ་ལས་སྟེད་པས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གྱིས་བསྟེད། རང་གི་བདག་རྒྱུན་དང་དམིགས་རྒྱུན་ལས་སྟེད་པའི་ཕྱིར། སེམས་མེད་གྱི་སྒྲོམས་འཇུག་གཉིས། དམིགས་རྒྱུན་མ་གཏོགས་པ་རྒྱུན་གསུམ་ལས་སྟེ། གཟུགས་ཅན་རྣམས་བདག་རྒྱུན་དང་རྒྱ་རྒྱུན་གཉིས་ལས་སྟེད་པའི་ཕྱིར་དེ། །བཞི་ཡིས་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས། །གསུམ་གྱིས་སྒྲོམས་པར་འཇུག་པ་གཉིས། །གཞན་ནི་གཉིས་པོ་དག་ལས་སྟེ། ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། །དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ནི། འདོད་ཡིད་དགོད་དང་མི་དགོད་དང་། །ཞེས་སྐྱེས་སྐབས་སུ། གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་སྦྱོར་སེམས་གྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ། དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་རྒྱུན་དང་གྱུར་བ། །ལམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སེམས་གང་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ན་གསར་དུ་དུ་རྟེན་དབྱེད་པའོ། །

# ༼ སེམས་བརྩ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དངོས་དང་རྒྱན་དང་རྒྱན་ཅན་སྤྱར་བ། ༽

དང་པོ་ལ། སེམས་བརྩ་གཉིས་སྤྱད་བྱེ་བ། ཉི་ཤུར་དབྱེ་བ། དེ་གཉིས་གང་ཁྱབ་ཆེ་  
 བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་ལ་བརྩ་གཉིས་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་སེམས་བརྩས་  
 ཀྱི་དགོ་སེམས། མི་དགོའི་སེམས། སྒྲིབ་ལུང་མ་བརྟན་གྱི་སེམས། མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་  
 བརྟན་གྱི་སེམས་དེ་བཞི། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ན་མི་དགོ་བ་གཉིས་དོར་པའི་གསུམ་  
 གསུམ། སྒྲོབ་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་མི་སྒྲོབ་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་རྣམས་སྤྱོད་  
 པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཉི་ཤུ་ཡོད་དེ། ཁམས་གསུམ་གྱི་དགོ་སེམས་ལ་  
 སྒྲེས་ཐོབ་དང་སྒྲོར་བུང་གི་དགོ་བ་གཉིས་གཉིས་སྤྱད་བས་དུག །འདོད་པའི་མ་སྒྲིབ་  
 ལུང་མ་བརྟན་གྱི་སེམས་ལ་རྣམ་སྒྲིན་སྒྲེས་ཀྱི། སྒྲོད་ལམ་པའི། བཟོ་གནས་པའི། སྤྱལ་  
 པའི་སེམས་ཉི་བཞི། གཟུགས་ཀྱི་མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བརྟན་གྱི་སེམས་ལ། བཟོ་གནས་མ་  
 གདོགས་པའི་གསུམ། གཟུགས་མེད་ན་རྣམ་སྒྲིན་སྒྲེས་ཀྱི་སེམས་གཅིག་ཤུ་ལྟེ། དེ་  
 ལྟར་དགོ་སེམས་དུག །མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བརྟན་གྱི་སེམས་བརྟན། སྒྲིབ་ལུང་མ་བརྟན་  
 གྱི་སེམས་གསུམ། མི་དགོའི་སེམས་གཅིག །ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་གཉིས་རྣམས་སྤྱོད་  
 པའི་ཕྱིར་ཏེ། བརྩ་གཉིས་དེ་དག་ཉི་ཤུར་ཡང་། །གསུམ་དུ་སྒྲེས་ནས་ཐོབ་པ་དག །སྒྲོར་  
 བུང་དགོ་རྣམ་གཉིས་ཕྱེ་ནས། །རྣམ་སྒྲིན་སྒྲེས་དང་སྒྲོད་ལམ་པ། །བཟོ་ཡི་གནས་དང་  
 སྤྱལ་པ་དང་། །འདོད་ན་ལུང་བརྟན་མིན་རྣམ་བཞིར། །གཟུགས་ན་བཟོ་མ་གདོགས་  
 པའོ། །ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། སེམས་བརྩ་གཉིས་པོ་ཁྱབ་ཆེ་ལྟེ། ལུང་མ་བརྟན་  
 གྱི་སེམས་བཞི་པོ་དེའི་ནང་དུ་མ་འདུས་པའི་མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བརྟན་གྱི་སེམས་གཞན་ཡོད་  
 པའི་ཕྱིར། རང་འགྲེལ་ལས་གཞན་དག་ན་རེ། བཟོའི་གནས་བས་མངོན་པར་བསྐྱབས་

པའི་ཡིད་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེ་མཆེད་བརྩུ་གཉིས་ལ་དམིགས་པ་ཡང་ཡོད་དོ་ཞེས་  
གསུངས་ཤིང་། གཉིས་པ་སོགས་ན་ལུས་མིག་དང་། ཞེས་སོགས་དང་། སྤྱ་འཇུག་པས་  
ནི་འོག་མས་ཀྱང་། ཞེས་གསུངས་པའི་སེམས་པའི་པོ་དེར་མ་འདུས་པའི་བྱིར་།

གཉིས་པ་ལ་དུས་ནམ་གྱི་ཆོ་རྒྱུན་དང་རྒྱུན་ཅན་དུ་འགྱུར་བ། སེམས་བརྩུ་གཉིས་  
གྱི་རྒྱུན་དང་རྒྱུན་དུ་སྒྱུར་བ། སེམས་ནི་ཤུའི་རྒྱུན་དང་རྒྱུན་ཅན་དུ་སྒྱུར་བའོ། །དང་པོ་ནི།  
ཆོ་འམ་གནས་སྐབས་བརྒྱད་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱན་ལྗན་གྱི་ཆོ། ས་མཚུངས་གྱི་ཆོ།  
ཉིང་མཚམས་སྟོར་བའི་ཆོ། སྟོམས་པར་འཇུག་པའི། སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ལས་ལྡང་  
བའི། སྟོམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་གཟེར་བའི། སྤྱལ་པ་ལ་འཇུག་པའི། སྤྱལ་  
པ་ལས་ལྡང་བའི་ཆོ་རྣམས་སོ། །

དང་པོ་ནི། སེམས་བརྩུ་གཉིས་པོ་དེས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱེད་པའི་ཆོ་རང་རང་གི་  
རིགས་འདྲ་སྒྲ་མས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱས་ནས་རང་གི་རིགས་འདྲ་བྱི་མ་འབྱུང་ངོ་། །

གཉིས་པ་ནི། དེའི་ཆོ་དང་རིགས་མི་གཅིག་ཀྱང་ས་གཅིག་པའི་སེམས་བྱི་མ་འབྱུང་  
ངོ་། །

གསུམ་པ་ནི། དེའི་ཆོ་སེམས་སྒྲ་མས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱས་ནས་ཉོན་མོངས་ཅན་  
གྱི་སེམས་རྣམས་འབྱུང་ངོ་། དེ་ཡང་དགེ་སེམས་། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སེམས་དང་།  
སྤྱི་བ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་གསུམ་གྱིས་འཆི་སེམས་རུང་བས། འོག་སའི་ཉོན་མོངས་  
ཅན་གྱི་འཆི་སེམས་བྱས་ནས་རང་ས་དང་འོག་སར་སྐྱེ་ཡི་གོང་སར་མི་སྐྱེ་དེ། འོག་སའི་  
འདྲོད་ཆགས་མཛོན་གྱུར་པ་དང་མ་བྱལ་བར་གོང་སར་མི་སྐྱེ་བའི་བྱིར་དེ། ཉོན་མོངས་  
ཅན་ལ་གོང་མ་མིན། ཞེས་གསུངས། དགེ་སེམས་དང་སྤྱི་བ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་འཆི་སེམས་  
བྱས་ནས་གོང་འོག་རང་ས་ཐམས་ཅད་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པས་དེ་བཙུའོ། །

བཞི་པ་ནི། གོང་མ་གོང་མའི་དངོས་གཞི་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་ཆོ། འོག་



མཛོད་ཀྱི་ཁྱོད་ཅོད་ལུང་པ་འཛོད་ལས་གནས་གཉིས་པ་པག་པ། འདོད་པའི་དགོ་སེམས་  
 གྱིས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་ཕྱུག་ནས་གཞུགས་ཀྱི་དགོ་སེམས་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་གཉིས་  
 འབྱུང་། གཞུགས་ཀྱི་དགོ་སེམས་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་ཕྱུག་ནས་གཞུགས་མེད་ཀྱི་དགོ་  
 སེམས་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་གཉིས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་སེམས་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་  
 རྒྱུ་ཕྱུག་ནས་གཞུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་འབྱུང་བ་མི་མེད་དེ། འདོད་པ་དང་གཞུགས་  
 མེད་རྟེན་དམིགས་པ་རྣམ་པ་གཉེན་པོ་སྟེ། རིང་བ་རྣམ་པ་བཞི་ལས་རིང་བའི་ཕྱིར།

ལྷ་པ་ནི། གོང་མཛོད་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་ཕྱུག་ནས་འོག་མཛོད་ཀྱི་སེམས་  
 འབྱུང་སྟེ། ཟག་མེད་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་ཕྱུག་ནས་གཞུགས་མེད་ཀྱི་དགོ་  
 སེམས་འབྱུང་། དེ་དང་གཞུགས་མེད་སེམས་གཉིས་ལས་གཞུགས་ཀྱི་དགོ་སེམས་འབྱུང་  
 བའི་ཕྱིར། གཞུགས་ཀྱི་དགོ་སེམས་དང་། གཞུགས་མེད་དགོ་སེམས་གཉིས་ལས་འདོད་  
 པའི་དགོ་སེམས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

དུག་པ་ནི། གོང་མཛོད་ཀྱི་ལུང་མ་བརྟན་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་ཕྱུག་ནས་  
 འོག་མཛོད་ཀྱི་སེམས་སྟེད་དེ། གཞུགས་མེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་དེ་  
 མ་ཐག་རྒྱུ་ཕྱུག་ནས་གཞུགས་ཀྱི་དགོ་སེམས་སྟེ་བའི་ཕྱིར།

བདུན་པ་ནི། གཞུགས་ཀྱི་དགོ་སེམས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་ཕྱུག་ནས་འདོད་པའི་སས་  
 བརྟན་ཀྱི་སྐུལ་སེམས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །

བརྒྱད་པ་ནི། འདོད་པའི་སས་བརྟན་ཀྱི་སྐུལ་སེམས་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་ཕྱུག་  
 རྒྱུ་ཕྱུག་ནས་གཞུགས་ཀྱི་སས་བརྟན་ཀྱི་དགོ་སེམས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །

༼ སེམས་བརྩ་གཉིས་པོ་དང་གང་དང་གང་གིས་དེ་མ་ཐག་  
རྒྱུན་བྱས་ནས་འབྱུང་ཚུལ། ༽

གཉིས་པ་ནི། སེམས་བརྩ་གཉིས་པོ་གང་དང་གང་གིས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱས་ནས་  
རང་གི་འཇུག་ཐོགས་སུ་དེ་དང་དེ་འབྱུང་བ་དང་། བརྩ་གཉིས་པོ་གང་དང་གང་དེ་དང་དེའི་  
དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱས་ནས་འབྱུང་ཚུལ་བཞག་དུ་ཡོད་དེ། འདོད་སེམས་དགོ་བས་དེ་མ་  
ཐག་རྒྱུན་བྱས་ནས་སེམས་དགུ་འབྱུང་། འདོད་སེམས་དགོ་བ་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དུ་  
འགྱུར་བའི་སེམས་བརྩུད་ལས་བྱུང་། མི་དགོ་བའི་སེམས་ནི་ཁོ་བརྩུལ་སྤྱད་ཀྱི་སེམས་  
མང་ཁོ་བརྩུལ་སྤྱད་ཀྱི་སེམས་བརྩུད་ལས་བྱུང་། ཁོ་ལས་བཞི་བྱུང་། འདོད་པའི་མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་  
འདྲ་ཁོ་བརྩུལ་སྤྱད་ཀྱི་སེམས་བརྩུད་ལས་བྱུང་། འདོད་པའི་མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་  
ནི། རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དུ་གྱུར་བའི་སེམས་ལྟ་ལས་བྱུང་། ཁོ་ལས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱས་  
ནས་སེམས་བརྩུན་འབྱུང་སྟེ། འདོད་སེམས་དགོ་བ་ལས་སེམས་དགུ་ །དེ་ནི་བརྩུད་པོ་ཁོ་  
ན་ལས། །མི་དགོ་བ་ནི་བརྩུད་གཤམ་ལས། །དེ་ལས་བཞི་སྟེ་བསྒྲིབ་ས་དེ་བཞིན། །མ་  
བསྒྲིབ་ས་པ་ནི་ལྟ་དགའ་ལས། །དེ་ལས་འཇུག་ཐོགས་སེམས་བརྩུན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་  
ལ། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་རྣམས་ལ་འང་གཞུང་དོན་གཤམ་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། འམས་གསུམ་གྱི་དགོ་སེམས་ཀྱིས་འཆི་སེམས་བྱེད་པའི་ཆོ། རྒྱུས་  
ཐོབ་ཀྱིས་བྱེད་ཀྱི། རྒྱུར་བྱུང་དགོ་བས་བྱེད་པ་མི་སྤྱོད་དེ། མདོན་པར་འདུ་བྱེད་དང་  
བཅས་པའི་ཕྱིར། དེས་རྒྱུམས་པར་འཇུག་པའི་སེམས་བྱེད་པའི་ཆོ། རྒྱུར་བྱུང་དགོ་སེམས་  
ཀྱི་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུས་ཐོབ་ཀྱི་བྱེད་མི་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་མདོན་པར་འདུ་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར།  
གཞུགས་ཁམས་ཀྱི་རྒྱུམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་གཟིར་བའི་ཆོ། ཟག་མེད་

གྱི་སེམས་ལས་ལྡང་བ་ནི། སྒྱུར་བྱུང་དང་འདོད་པའི་སྒྲུས་ཐོབ་གྱི་ལྡང་བར་བྱེད་དེ་  
གསལ་བའི་བྱིར། དེའི་ཚེ་ཁམས་གོང་མའི་སྒྲུས་ཐོབ་གྱི་མི་བྱེད་དེ། མི་གསལ་བའི་  
བྱིར། མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བརྟན་གྱི་སེམས་ཀྱིས་དག་སེམས་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་རྒྱེན་བྱེད་  
པ་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་སྒྲུལ་སེམས་དང་། གཟུགས་ཀྱི་དག་སེམས་སྒྱུར་བྱུང་ནང་ཐན་  
རྒྱན་དུ་རྒྱེན་བྱེད་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བརྟན་གྱི་སེམས་ཀྱིས་འཆི་སེམས་  
བྱེད་པའི་ཚེ། རྣམ་སྒྲིན་སྒྲུས་དང་སྒྱུད་ལམ་པའི་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་དེ་བྱེད་གྱི་བྱི་མ་  
གཉིས་ཀྱི་དེ་བྱེད་པ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། སྒྱེད་དང་སྒྲོམས་པར་འཇུག་  
པ་དང་། འདོད་ཆགས་བྲལ་དང་ཡོངས་ཉམས་དང་། དག་པའི་ཉིང་མཆོམས་སྒྱུར་བའི་  
ཚེ། །སེམས་དེ་ལྡན་པ་མིན་ལས་རྟེན། །ཅིས་གསུངས་པ་ལྟར། ཆ་ལྡར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ།  
ཁམས་གོང་མནས་འོག་མར་སྒྱེ་བའི་ཚེ་དང་། ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ལ་སྒྲོམས་པར་འཇུག་  
པའི་ཚེ། ས་དང་ས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཚེ། དེ་དག་ལས་ཡོངས་སུ་ཉམས་  
པའི་ཚེ། སྒྱར་ཡང་དག་བས་ཉིང་འཆོམས་སྒྱུར་བའི་ཚེ་དེ་ལྟའོ། །ལྟ་བུ་དེའི་ཚེ། ཁམས་  
གསུམ་གྱི་སེམས་དེ་དང་དེ་ལྟར་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་གསར་རྟེན་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ།  
ཁམས་གསུམ་པོ་ཡི་ཉོན་མོངས་ཅན། །དུག་དང་དུག་དང་གཉིས་རྟེན་དོ། །གཟུགས་  
སྒྲུས་དག་ལ་གསུམ་དག་གོ། །སྒྲོབ་པ་ལ་བཞི་ལྟག་ལ་དེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །  
གནས་གཉིས་པའི་དཀའ་བའི་སྒྱིང་པོ་གཏན་ལ་ཐབ་པའོ། །

གནས་གསུམ་པ། འཛིན་རྟེན་བསྟན་པའི་མཛོད།

གནས་གསུམ་པ་འཛིན་རྟེན་བསྟན་པའི་གནས་བཤད་པ་ལ།  
སེམས་ཅན་གྱི་འཛིན་རྟེན། ལྟོད་ཀྱི་འཛིན་རྟེན་བཤད་པ་ལོ། །

། ཁམས་གསུམ་དང་འགྲོ་བ་ལྟར་དབྱེ་བ། །

དང་པོ་ལ། སེམས་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ། ཆོས་ཀྱི་བྱུང་པར། རང་བཞིན་རྒྱས་པར་  
བཤད་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ། ཁམས་གསུམ་བཤད་པ་དང་། འགྲོ་བ་ལྟར་བཤད་པ་ལོ། །དང་  
པོ་ནི། ཁམས་གསུམ་པའི་རྟོན་མོངས་ཅན། ཞེས་བཤད་ན། ཁམས་གསུམ་པོ་དེ་གང་  
ཞེ་ན། འདོད་ཁམས་པ་ནི། དམུལ་བ་ཡི་དྲགས་དུད་འགྲོ་དང་། ཞེས་སོགས་རྒྱང་བ་  
བཞི་གསུངས། འདོད་པའི་ཁམས་ལ་གནས་རིགས་ཉི་ཤུར་ཡོད་དེ། རན་སོང་གསུམ།  
མི། འདོད་ལྟ་ལྟ་ལྟར་བས་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་བྱིར། འབྱེད་ཚུལ་བཞག་དུ་ཡོད་དེ།  
ཚ་དམུལ་བརྒྱད། ཡི་དྲགས། དུད་འགྲོ། སྤྱིང་བཞིའི་མི། འདོད་ལྟ་དྲག་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་  
པའི་བྱིར། དེ་རྣམས་འདོད་ཁམས་ཡིན་ཏེ། འདོད་ཡོན་ལ་དམིགས་ནས་སྟོད་པ་རྒྱས་  
རུང་གི་ཁམས་ཡིན་པའི་བྱིར། གང་དམུལ་བརྒྱད་དང་ཉི་འཁོར་པའི་དམུལ་བ་ལོགས་སུ་  
མི་འབྲེན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཚ་དམུལ་གྱི་འཁོར་ཡིན་པས་མ་བཟངས་པ་ཡིན་པའི་  
བྱིར། ཉི་ཚེ་བའི་དམུལ་བ་ལོགས་སུ་མི་འབྲེན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཚེ་དང་གནས་  
མཐའ་གཅིག་དུ་མ་ངས་པས་མ་བཟངས་པའི་བྱིར། སྤྱིང་ཕྱན་བརྒྱད་ལོགས་སུ་མི་འབྲེན་  
པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྤྱིང་བཞིའི་འཁོར་ཡིན་པའི་བྱིར།



གཟུགས་ཁམས་སྟོན་པ་ནི། གོང་མའི་གནས་དག་བཅུ་བདུན་ནི། ཞེས་སོགས་  
 ཀྱང་པ་བཞིའི་སྒྲ་བས་སུ། གཟུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བཅུ་བདུན་ཡོད། བསམ་  
 གཏན་དང་པོ་གསུམ་རྒྱུང་འབྲིང་ཆེན་པོར་བསྒྲམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། གོ་རིམ་བཞིན།  
 ཚངས་རིས། ཚངས་པ་མདུན་ན་འདོན། ཚངས་ཆེན་གསུམ། འོད་རྒྱུང་། ཚད་  
 མེད་འོད། འོད་གསལ་གསུམ། དགེ་རྒྱུང་། ཚད་མེད་དགེ། དགེ་རྒྱུས་གསུམ་འགྲུབ།  
 བསམ་གཏན་བཞི་པ་རྒྱུང་འབྲིང་ཆེན་པོར་བསྒྲམས་པ་ལས། སྦྱིན་མེད། བསོད་ནམས་  
 སྦྱེས། འབྲས་སུ་ཆེ་བ་གསུམ་འགྲུབ། བསམ་གཏན་སྦྲེལ་སྒྲམ་ལྟ་བུས་པ་ལས་གནས་  
 གཙང་མའི་སྦྱེ་བ་ལྟ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། བཅུ་བདུན་པོ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ཁམས་ཡིན་  
 ཏེ། འདོད་ཡོན་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཡང་ཡིན། གཟུགས་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་  
 ལ་དམིགས་ནས་སྟེད་པ་རྒྱས་རུང་གི་ཁམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཁམས་སྟོན་པ་ལ། གཟུགས་མེད་ཁམས་ནི་གནས་མེད་དོ། །  
 ཞེས་སོགས་ཀྱང་པ་བཞིའི་དག་དོན་ནི། གཟུགས་མེད་ན་གནས་གཞན་ལོགས་སུ་  
 མེད་དེ། དེ་ན་གཟུགས་མེད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྦྱེ་བ་ལ་བཞི་ཡོད་དེ།  
 བསམ་མཁའ་མཐའ་ལས། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ལས། ཅི་ཡང་མེད། འདུ་ཤེས་མེད། འདུ་  
 ཤེས་མེད་མིན་ཀྱི་སྦྱེ་མཆེད་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ན་གཟུགས་མེད་ཀྱང་། སེམས་  
 ཅན་རྒྱད་གང་ལ་བརྟེན་པ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། རིས་མཐུན་པ་དང་སྟོག་ལ་ཡང་བརྟེན་  
 པའི་ཕྱིར། ཡང་སྦྱ་སྦྱོས་པའི་དོན་ཡོད་དེ། ཐོབ་པ་དང་སྦྱེ་བ་སོགས་ལ་ཡང་བརྟེན་པའི་  
 ཕྱིར། བཞི་པོ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་མ་ཡིན་ཏེ། འདོད་གཟུགས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་  
 བྲལ་ཡང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟེད་པ་རྒྱས་རུང་གི་ཁམས་ཡིན་  
 པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཁམས་གསུམ་པོ་དེ་ན་གནས་པའི་འགྲོ་བ་དེ་ལ་དུ་ཡོད་ཅིན། དེ་སྟོན་

པ་ལ། དེར་ནི་དམུལ་མོགས་འགོ་བ་ལ། །ཞེས་མོགས་རྒྱུ་བ་བཞིའི་སྐབས་སུ། །ཁམས་  
གསུམ་དུ་གནས་པའི་འགོ་བ་ལ་ལྟ་ཡོད་དེ། དམུལ་བ། ཡི་དྲགས། ཅུང་འགོ། །མི།  
ལྟ་སྟེ་ལྟ་ཡོད་པའི་བྱིར། ལྟ་པོ་གང་རུང་ལ་དགེ་བས་མ་བྱུང་སྟེ། །དེ་དང་དགེ་ཙུང་  
པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་བྱིར། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་མ་བྱུང་སྟེ། དེ་དང་ཉོན་མོངས་  
སྐངས་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་བྱིར། དེས་ན་ལྟ་པོ་དེ་མ་བསྐྱེད་པས་ལུང་མ་བཟུན་ཡིན་  
ཏེ། དགེ་མི་དགེ་གང་རུང་ལུང་བཟུན་དུ་མེད་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་བྱིར། མེས་ཅན་  
ཡིན་ན་འགོ་བ་ལྟ་པོ་གང་རུང་ཡིན་པས་མ་བྱུང་སྟེ། བར་སྤྱོད་པ་དེ་གང་རུང་མ་ཡིན་  
པའི་བྱིར་ཏེ། གང་གས་པ་ལས། རྒྱུ་གནས་བཞིས་འགོ་བ་ལྟ་བུ་བཟུས་ཀྱི་འགོ་བ་ལྟ་བུ་  
གནས་བཞི་མ་བཟུས། གང་མ་བཟུས་ན་སྤྱོད་པ་བར་མཐོ། །ཞེས་གསུངས། ལྟ་མིན་འགོ་  
བ་ལྟ་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་སྟོན་མེད་དེ། སའི་དངོས་གཞི་ལས་ལྟ་པོ་འགོ་བར་གཏོགས་  
པར་བཤད། དུན་པ་ཉེར་བཞག་ལས། ཡི་དྲགས་ཀྱི་འགོ་བར་གཏོགས་པ་དང་། ཅུང་  
འགོའི་འགོ་བ་གཏོགས་པ་གཉིས་ཡོད་པར་བཤད་པའི་བྱིར། བར་སྤྱོད་མ་གཏོགས་པའི་  
དྲི་བ་རྣམས་ལྟ་པོ་འགོ་བར་གཏོགས། རྣམ་མཁའ་ཡིང་། ལྟ་འབྱེ་ཆེན་པོ་སྟེ་སྐུ་ལ།  
མིའམ་ཅི། གྲུ་རྣམས། ཅུང་འགོའི་འགོ་བར་གཏོགས། ཤ་བ། སྟོ་བྱེད། བརྗོད་  
བྱེད་མོགས་གདོན་དང་བགེགས་རྣམས་ཡི་དྲགས་ཀྱི་འགོ་བར་གཏོགས་སོ། །

### ༼ རྣམ་ཤེས་གནས་པ་བདུན་བཤད་པ། ༽

གཉིས་པ་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། མདོ་ལས། རྣམ་ཤེས་གནས་པ་བདུན་ཞེས་གསུངས་  
པ་དེ་རི་ལྟ་ཞེན། དེ་སྟོན་པ་ནི། ལུས་དང་འདུ་ཤེས་ཐ་དད་དང་། །ཞེས་མོགས་རྒྱུ་  
པ་བྱེད་དང་ལྟ་གསུངས། དག་དོན། རྣམ་ཤེས་གནས་པ་བདུན་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ།

ལུས་དང་འདྲ་ཤེས་གཉིས་ཀ་ཐ་དད་པ། ལུས་ཐ་དད་ཅིང་འདྲ་ཤེས་གཅིག་པ། ལུས་དང་  
 འདྲ་ཤེས་གཉིས་ཀ་གཅིག་པ། གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་རྣམས་ཡིན་པའི་བྱིར། མི་  
 དང་འདོད་ལྟ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་བྱིས་སྦྱིས་པའི་ལྟ་རྣམས་དང་པོ་ཡིན་ཏེ། ལུས་  
 གྱི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་པོང་ཚད་རྣམས་ཐ་དད། འདྲ་ཤེས་བདེ་སྤྱད་བཏང་སྟོམས་  
 གསུམ་ཐ་དད་པའི་བྱིར། ཚངས་པ་ཆེན་པོ་དང་དེའི་ལཱོར་དུ་སྦྱིས་པའི་ལྟ་རྣམས་གཉིས་  
 པ་ཡིན་ཏེ། ལུས་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་ཐ་དད་ཀྱང་། འདྲ་ཤེས་ཚངས་ཆེན་གྱི་བསམ་པ་  
 ལ་འདི་དག་ནི་བདག་གི་བྱང་བའོ་སྟུམ་དུ་འདྲ་ཤེས། དེ་དག་གི་བསམ་པ་ལ་ཡང་བདག་  
 རྣམས་ནི་ཚངས་པ་ཆེན་པོས་བྱང་བའོ་སྟུམ་དུ་འདྲ་ཤེས་པ་གཅིག་པའི་བྱིར། འོད་གསལ་  
 བའི་ལྟ་རྣམས་གསུམ་པ་ཡིན་ཏེ། ལུས་འོད་གྱི་རང་བཞིན་དུ་གཅིག་ཀྱང་། འདྲ་  
 ཤེས་དངོས་གཞིའི་ཡིད་བདེས་སྟོ་ན་ཉེར་བཞེགས་གྱི་བཏང་སྟོམས་ལ་འཇུག་གོ། ཉེར་  
 བཞེགས་གྱི་བཏང་སྟོམས་གྱི་སྟོ་ན་དེ་རྗེས་དངོས་གཞིའི་ཡིད་བདེ་ལ་འཇུག་པའི་བྱིར།  
 དགོ་རྒྱུས་གྱི་ལྟ་རྣམས་བཞི་པ་ཡིན་ཏེ། ལུས་འོད་གྱི་རང་བཞིན་དུ་གཅིག་། འདྲ་ཤེས་  
 དངོས་གཞིའི་སེམས་བདེ་ལ་འཇུག་པར་གཅིག་པའི་བྱིར། ལྷག་མ་རྣམས་རྣམ་ཤེས་  
 གནས་པར་མི་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་དག་ཏུ་རྣམ་ཤེས་གནས་པ་འཛོམས་བྱེད་  
 དང་ལྟན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་རང་བཞིན་རྒྱུ་པར་བཤད་པ་ལ། འཇུག་ཚུལ། གནས་ཚུལ། འགྲོ་ཚུལ་ལོ། །

## ༼ རྩེ་གནས་བཞི་བཤད་པ། ༽

དང་པོ་ལ། གང་དུ་འཇུག་པའི་རྩེ་གནས། གང་གི་འཇུག་པའི་བར་སྤྱིད་གཉིས། དང་  
 པོ་ནི། ཁམས་གསུམ་པོ་དེར་འགྲོ་བ་ལྟ་བུར་རྩེ་བའི་རྩེ་གནས་ལ་དུ་ཡོད་ཅི་ན། དེའི་

ལན་སྟོན་པ་ནི། དེར་ནི་སྒོ་ར་ལས་སྒྲུས་སྟགས། ཁེས་སྟགས་རྒྱུ་པ་དྲུག་གི་སྒྲུབ་སྟེ་  
 སྒྲེ་གནས་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། སྒོ་ར་སྒྲུས་སྟགས་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འགྲོ་བ་གང་ལ་སྒྲེ་  
 གནས་དུ་ཡོད་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། མི་དང་དུང་འགྲོ་ལ་སྒྲེ་གནས་བཞི་ཡོད། དམུལ་བ། ལྷ།  
 སྒྲིད་པ་བར་མ་རྣམས་རྒྱུས་སྒྲུས་ཀྱི་བྱུང་། ཡི་དྲུགས་པ་ལ་ཆེར་རྒྱུས་སྒྲུས་ཡིན་ཀྱང་།  
 མངལ་ནས་སྒྲེ་བའང་ཡོད་དོ། ཁྱི་ལ་རྒྱུས་སྒྲུས་ཡོད་དེ། བསྐལ་བ་དང་བའི་མི་རྣམས་དང་།  
 སྒོ་བ་དཔོན་ཨུ་དེ་བ། སྒོ་བ་དཔོན་པདྨ་རྣམས་རྒྱུས་སྒྲུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོད་གཤེར་  
 སྒྲུས་ཡོད་དེ། མཛེས་དང་ཉེར་མཛེས་ར་ལས་ལྷ། ཁྱེ་ལ་སྒོ་ར་མ་རྒྱུ་ཤིང་ལས། ཁེས་  
 གསུངས་པ་རྣམས་རྟོད་གཤེར་སྒྲུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒོ་ར་སྒྲུས་ཡོད་དེ། རྒྱལ་པོ་ལྷ་ཡོན་  
 གྱི་བཅུན་མོ་དཔེ་མེད་མ་ལ་སྒོ་ར་ལྷ་བརྒྱ། དེ་ལས་ཁྱེ་ལྷ་བརྒྱ། དེ་ལས་རང་སངས་  
 རྒྱུས་ལྷ་བརྒྱར་གྱུར་བ་དང་། དག་བསྟོན་མ་སྟག་མོ་ལ་སྒོ་ར་སྐུ་ཅུ་ཅ་གཉིས། དེ་ལ་  
 ཁྱེ་ལྷ་དཔེ་མེད་བརྒྱལ་ཡོད་པ་སྐུ་ཅུ་ཅ་གཉིས་བྱུང་བ་རྣམས། སྒོ་ར་སྒྲུས་ཡིན་པའི་  
 ཕྱིར། དུང་འགྲོ་ལ་སྒྲེ་གནས་བཞི་ཡོད་དེ། སྒྲེ་གནས་བཞི་དང་ལྷན་པའི་མཁའ་མིང་  
 གིས་སྒྲེ་གནས་བཞི་དང་ལྷན་པའི་རྒྱ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུས་སྒྲུས་ལ་རོ་མི་འབྱུང་  
 བར་བཤད་བ་དང་། མི་འགལ་ཏེ། མ་ཤིང་བར་དུ་བ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། དམུལ་  
 སྟགས་གསུམ་ལ་རྒྱུས་སྒྲུས་ཀྱིས་བྱུང་སྟེ། དམུལ་བ་ལ་མི་དགའི་ལས་སྟོབས་ཅན་གྱིས་  
 འཕངས་པས་བྱུང་། ལྷ་ལ་དག་བའི་ལས་སྟོབས་ཅན་གྱིས་འཕངས་པས་བྱུང་། བར་སྒྲིད་  
 ལས་ཀྱི་རྣམ་སྟོན་དང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡི་དྲུགས་པ་ལ་ཆེར་རྒྱུས་སྒྲུས་ཡིན་ཏེ། མི་དག་  
 བའི་ལས་སྟོབས་ཅན་གྱིས་འཕངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་མངལ་སྒྲུས་ཡོད་དེ། ཡི་དྲུགས་  
 མོ་ཞིག་གིས་མོ་ལྷ་འགལ་གྱི་སྐུ་ཆེན་པོ་ལ། བདག་ལ་ཉིན་མོ་སྐུ་ལྷ་བརྒྱ་དང་། ཁྱེ་བཞིན་  
 མཚན་མོ་ལྷ་བརྒྱ་དག་བསྐྱེད་ནས་དེ་དག་ཆ་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་བདག་ལ་ཆེས་པ་མེད།  
 ཅས་བཤད་པའི་ཕྱིར། སྒྲེ་གནས་བཞི་འོན་ནས་རྒྱུས་སྒྲུས་བཟང་། དེ་ནས་རྟོད་གཤེར་



སྒྲེས་བཟང་། དེ་ནས་མངལ་སྒྲེས་བཟང་། སྒོར་སྒྲེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐ་གལ་ཡིན་པའི་  
ཕྱིར། འོན་ཀྱང་སྒོར་སྒྲེས་ལ་མངལ་སྒྲེས་ཀྱིས་བྱུང་བོ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་རྩམ་སྒྲེས་  
མ་མཛོད་པར་མངལ་སྒྲེས་ཀྱི་ཚུལ་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཉེ་དུ་ཆོས་ལ་འཇུག་  
པ་དང་། མི་རྒྱུས་སྟོབ་པ་བྱེད་པ། རྒྱ་གདུང་རིང་བཟེལ་བཞག་པ། རྩ་སྒྲིག་པ་ག་རེའི་  
ལུང་བསྟན་ངན་པ་བསྒྲོག་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

### ༼ བར་སྒྲིད་ཀྱི་རོ་པོ་དང་དབྱེ་བ་སོགས་བཤད་པ། ༽

གཉིས་པ་གང་གིས་འཇུག་པའི་བར་སྒྲིད་སྟོན་པ་ནི། ཁམས་གསུམ་དུ་གནས་  
པའི་འགྲོ་བ་ལྟ་བུ་དེ་སྒྲི་གནས་བཞིར་འཇུག་པའི་བར་སྒྲིད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་  
ན། དེ་སྟོན་པ་ནི། འདིར་གང་ཕྱིར་དང་སྒྲེ་བ་ཡི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་བས་སྒྲ། བར་སྒྲིད་  
ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། རྒྱབ་བྱེད། མ་ཚུགས། ཆོས་ཀྱི་བྱུང་པར། སྒྲི་གནས་འཇུག་  
ཚུལ། འགྲོ་ཚུལ། ཁ་དོག་དང་ཉམས་སྒྲུང་གི་བྱུང་པར་ཉེ་བརྒྱད་དོ། །

དང་པོ་ནི། འཆི་སྒྲིད་དང་སྒྲེ་སྒྲིད་ཀྱི་བར་དུ་འབྱུང་བའི་བྲ་ཁིང་དངས་པའི་ལུས་  
ཉེན་ཀྱི་རྒྱུ་སྒྲིན་ཀྱི་སྒྲུང་པོར་དམིགས་པ། བར་སྒྲིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འདིར་  
གང་འཆི་དང་སྒྲེ་བ་ཡི། །སྒྲིད་པའི་བར་དུ་འབྱུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲིད་  
པ་བར་མ་དེ་ལ་འབྱུང་བ་ཞེས་བརྗོད་ནས་བྱུང་བ་ཞེས་མི་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།  
བཟོད་པའི་ལུས་རྒྱུ་སྒྲིན་ཀྱི་སྒྲུང་པོར་ཚོགས་པར་མ་ཕྱིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བཟོད་  
པའི་ལུས་དུ་མ་ཕྱིན་ཕྱིར། །སྒྲིད་པ་བར་མ་བྱུང་བ་མིན། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་སྒྲུས་བརྗོད་པ་དུ་མ་ཡོད་དེ། རེ་བཙུན་མི་ལས། འཁོར་འདས་  
བར་དོ། སྒྲེ་གི་བར་དོ། ཉིང་འཛིན་ཉམས་ཀྱི་བར་དོ། མི་ལས་བར་དོ། སྒྲིད་པ་བར་དོ།

སྐྱེ་གནས་བརྒྱད་པའི་བར་དོ། ཞེས་དུག་གསུངས། རྩེ་རྩེ་ལོ་བ་དང་། དེའི་ལུ་མ་ནི་གྲུ་མས།  
 སྐྱེ་གྱི་བར་དོ། མི་ལམ་བར་དོ། སྤྱིད་པ་བར་དོ། ཞེས་གསུམ་དུ་བསྐྱེས་ནས་ གསུངས།  
 རང་ལུགས་ནི་བར་དོ་ལ་སྤྱིད་པ་བར་དོས་བྱུང་ཅིང་། འདི་ལ་ཁམས་ཀྱི་སྒོ་ནས། འདོད་  
 གཞུགས་ཀྱི་བར་དོ་གཉིས་ཡོད། གཞུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་བར་དོ་བརྒྱད་མི་དགོས་ཏེ།  
 རང་གང་དུ་གྱི་བ་དེར་གཞུགས་མེད་ཀྱི་མིང་བཞིའི་ལུང་པོ་ཅམ་ཞིག་འབྲུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ།  
 གཞུགས་མེད་གང་དུ་གྱི་བ་དེར། ཞེས་དང་། ཀྱུན་བརྒྱུས་ལས། བར་མ་དོས་སྤྱིད་པ་  
 ནི་འདོད་པའི་ཁམས་དང་གཞུགས་ཀྱི་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་ནའོ། གཞུགས་མེད་པ་ནས་  
 ནི་འདི་འཕོས་པ་ནའོ། ཞེས་གསུངས། ས་འམ་འགོ་བའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། རིགས་ལྔའི་  
 བར་དོ་ཡོད། གནས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སོ་བརྒྱན་ཡོད་དེ། འདོད་ཁམས་གནས་རིགས་ནི་ལྷ།  
 གཞུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བརྒྱ་བརྒྱན་ཀྱི་བར་དོ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟེན་གྱི་  
 སྒོ་ནས་སྐྱེ་འཕགས་ཀྱི་བར་སྤྱིད་གཉིས་ཡོད།

གསུམ་པ་ལ། རྩོད་པ་དང་ལན་གཉིས། དང་པོ་ནི་ཕལ་ཆེན་སྡེ་པ་དང་། ཐམས་  
 ཅད་ཡོད་པར་སྐྱེ་བའི་བྱེ་བྲག་ས་སྟོན་སྡེ་པ་དག་ན་རེ། བར་དོ་མེད་དེ། འཆི་སྤྱིད་ཆད་པ་  
 ཅམ་ལ་སྐྱེ་སྤྱིད་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མེ་ཡོང་ནང་གི་བྱུང་བཞིན་གྱི་གཞུགས་བརྒྱན་དེ་  
 བྱུང་བཞིན་ལས་འབྲེལ་མེད་དུ་འཕོས་པ་བཞིན་མིན་ཞེས་ཟེར། གཉིས་པ་ལ། རིགས་  
 པའི་སྐྱེ་བ་བྱེད་དང་། ལུང་གི་སྐྱེ་བ་བྱེད། བར་སྤྱིད་ན་གནས་པའི་རྟགས་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། འཆི་སྤྱིད་ཆད་ཅམ་ནས་སྐྱེ་སྤྱིད་མི་འབྱུང་སྟེ། འཆི་སྤྱིད་དེ་འབྲས་སུའི་  
 རྒྱ་རྒྱུན་ལུལ་གཞན་ནས་གཞན་དུ་རྒྱུན་ཅན་གྱིས་འཇུག་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་  
 ཕྱིར་ཏེ། འབྲུལ་རྒྱུན་དང་ཆོས་མཐུན་ཕྱིར། སྤྱིད་པ་ཆད་ལས་འབྱུང་བ་མིན། ཞེས་  
 གསུངས། མེ་ཡོང་ནང་གི་བྱུང་བཞིན་གྱི་གཞུགས་བརྒྱན་དེ་འཆི་སྤྱིད་ཆད་ཅམ་ལས་སྐྱེ་  
 སྤྱིད་འབྱུང་བའི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་།

གྲུབ་ཏུ་ཆུག་ཀྱང་། དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་བརྟན་མ་གྲུབ་ཕྱིར་  
 པ་དང་། མི་འབྲེའི་ཕྱིར་ན་དཔེ་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། མེ་ལོང་ནང་གི་གཟུགས་གཞི་  
 མ་གྲུབ་པར་ཐལ། མེ་ལོང་གིས་གོ་ས་གཅིག་ཉིད་ན་མེ་ལོང་དང་གཟུགས་བརྟན་ལྟན་  
 གཅིག་ཏུ་ཆོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་བསྟན་ཡོད་ཐོགས་བཅས་གཟུགས་སུ་  
 མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཉགས་མ་གྲུབ་ན། གཟུགས་བརྟན་མེད་པ་བྱུང་། དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་  
 ཏེ། བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་དེ་མེ་ལོང་དང་བྱད་བཞིན་གཉིས་ཀ་ཆོགས་པ་ལས་  
 བྱུང་། རྩེ་མིང་འཆི་མིང་ཆད་ཅམ་ཁོ་ན་ལས་བྱུང་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སོང་། དེ་སྐད་དུ།  
 གཅིག་ན་ལྟན་ཅིག་གཉིས་མེད་ཕྱིར། །རྒྱན་མིན་ཕྱིར་གཉིས་ལས་འབྱུང་ཕྱིར། །ཞེས་  
 གསུངས།

གཉིས་པ་ནི་བར་མིང་ཡོད་པར་ལུང་གིས་གྲུབ་ཏུ། བཅོམ་ལུན་འདས་ཀྱིས་མགྱར་  
 བས་མིང་པ་བདུན་པོ་སྟོན་པའི་མདོ་ལས། མིང་པ་ནི་བདུན་ཏེ། དཔྱལ་བའི་མིང་  
 པ་དང་། ཡི་དུགས་ཀྱི་མིང་པ་དང་། རྒྱུ་འགྲོའི་མིང་པ་དང་། མིའི་མིང་པ་དང་། ལྟའི་  
 མིང་པ་དང་། ལས་ཀྱི་མིང་པ་དང་། མིང་པ་བར་མའོ། ཞེས་དང་། དགའ་པོ་  
 མངལ་འཇུག་གི་མདོ་ལས། གནས་གསུམ་མདོན་དུ་གྱུར་ན་མའི་མངལ་དུ་སྤྱ་ཆགས་  
 པར་འགྱུར་ཏེ། མ་རུང་ཁིང་ཟླ་མཚན་དང་ལུན་པ་དང་། བ་མ་ཆགས་ཤིང་བྱད་པ་དང་།  
 དྲི་ཟ་ཉེ་བར་གནས་པར་གྱུར་ནའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་དྲི་ཟ་བར་མིང་ལ་བྱེད་རིགས་  
 པའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱིར་མི་འོང་ལུར་གསུངས་པའི་མདོ་ལས། ཕྱིར་མི་འོང་བར་འདའ་བ་  
 གསུངས་ཤིང་། བར་མིང་མེད་ན་བར་འདའ་བ་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྩེས་བྱད་མ་  
 པའི་འགྲོ་བ་བདུན་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། ཕྱིར་མི་འོང་བར་འདའ་བ་དེ་ལ་གསུམ་ཡོད་  
 པར་གསུངས་པས་བར་མིང་ཡོད་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མགྱར་ནས་གསུངས་ཕྱིར་ཡོད་  
 དྲི་ཟ། །ལུར་གསུངས་འགྲོ་མདོ་ལས་ཀྱང་གྲུབ། །ཅིས་གསུངས། །ཁ་ཅིག་དྲི་ཟ་ཡང་ཉེ་

བར་གནས་བར་གྱུར་ནའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། སྤང་བོ་ཞིག་པ་ཉི་བར་གནས་  
 བར་གྱུར་ནའོ། ཞེས་པའི་དོན་ནི། ཞེ་ན་མི་རིགས་ཏེ། ལཱ་ལེན་གྱི་སྤེལ་མདོ་ལས། རྩོད་  
 གྱིད་ཟེ་ཉི་བར་གནས་བར་གྱུར་པ་དེ། རྒྱལ་རིགས་ཤིག་གསུམ། ཞེས་སོགས་གསུངས་  
 པ་ལ། སྤང་བོ་ཞིག་པ་དེ་དག་ཏུ་མི་སྤང་བའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། བར་སྤྱད་མེད་དེ།  
 བདུད་སྒྲུབ་འབྱེན་བྱེད་གྱི་སངས་རྒྱུས་འོད་སྤང་གི་ཉན་ཐོས་མཁས་པ་མགུ་བ་ལ། སྤང་  
 བོར་དོའི་ཁུ་ཚུར་བརྒྱན་ནས་ཤི་བ་ལུས་དེ་དང་དེ་ལ་མེ་སྒྲོར་ཏེ། དཔུལ་བར་ལྷང་བར་  
 བཤད་པའི་ཕྱིར་ཞེན། སྒྲོན་མེད་དེ། ཚེ་དེ་ལ་མཐོང་ཆོས་སྤྱང་འགྱུར་གྱི་ལས་སྒྲིན་  
 པ་ཡིན་གྱི། སྒྲེ་གནས་སྤྱང་འགྱུར་གྱི་ལས་བྱིས་སྒྲིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ།  
 བར་སྤྱད་མེད་དེ། མཚམས་མེད་ལཱ་གང་སྤང་བྱས་པའི་གང་ཟག་གི་མ་ཐག་ཏུ་དཔུལ་  
 བར་སྒྲེ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱབ་སྟེ། མཚམས་མེད་ལཱ་གང་སྤང་བསགས་ལ་  
 མ་སྤངས་པའི་གང་ཟག་སྒྲེ་བ་ཕྱི་མ་ལ་འགོ་བ་གཞན་ཏུ་མི་སྒྲེ་བར་དཔུལ་བ་ཁོ་ནར་སྒྲེ་  
 པ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། འདི་ནས་ཤི་འཕོས་ཏེ་ཕྱི་མའི་སྒྲེ་སྤྱད་མ་གྲུབ། ད་ལྟ་བར་དོན་  
 གནས་པའི་རྟགས་སུ། སྤང་མ་གྱི་བའི་དུས་ན་མེད་པའི་གཞན་སེམས་རགས་པ་སོགས་  
 གྱི་མདོན་ཤེས་དང་ལྡན་པ་དང་། སྤང་རི་རབ་ཁང་ཁྱིམ་སོགས་ལ་ཐོགས་པ་ལ་ད་  
 ལྟ་དེ་དག་ལ་ཐོགས་མེད་དུ་འགོ་བ་དང་། སྤང་སེམས་གྱིས་གང་སྒྲེབས་སར་ལུས་གྱི་མི་  
 སྒྲེབས་པ་ལ་ད་ལྟ་དེ་ལྟར་སྒྲེབས་པ་དང་། སྤང་མར་མེ་ཉི་རྩེ་སོགས་གྱི་འོད་ལ་ཕྱིན་པ་  
 བ་རང་གི་ལུས་གྱི་གྲིབ་མ་ཡོད། ད་ལྟ་དེ་མེད་པ་དང་། སྤང་ས་འཇམ་པོ་ལ་ཕྱིན་པ་ན་  
 རང་གི་རྒྱང་རྗེས་ཡོད། ད་ལྟ་དེ་མེད་པ་དང་། སྤང་རང་གིས་ལབ་ན་གཞན་གྱི་གཏམ་  
 ལན་འཇལ་བ་ཡོད། ད་ལྟ་དེ་མེད་པ་སོགས། དེ་དག་བར་དོར་གནས་པའི་རྟགས་སུ་  
 གསུངས། གཞན་ཡང་། དེར་མ་ཟད་འཛིགས་པའི་སྒྲེ་བཞི། ལ་ར་བའི་གནས་གསུམ་



ལ་སོགས་པ་མཐོང་བ་ཡང་བར་དོར་གནས་པའི་རྟགས་སུ་གསུངས་སོ། །

བཞི་པ་ནི། བར་སྤྱིད་ཀྱི་ཤ་རྩུགས་ཏེ། དེའི་བྱད་དབྱིབས་བཞག་ཏུ་ཡོད། སྡོན་དུས་  
ཏེ་ད་གཞོན་འབྱུང་བར་འགྱུར་པའི་སྟེ་སྤྱིད་ཀྱི་ཤ་རྩུགས་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་  
ཕྱིར། དེ་དང་འཕེན་པ་གཅིག་གིས་འཕངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་འཕེན་པ་གཅིག་  
པའི་ཕྱིར། སྡོན་དུས་སྤྱིད་འབྱུང་ཤ་རྩུགས་ཅན། ཁྱེས་གསུངས། གུན་བརྟམ་ལས།  
གང་དུ་སྟེ་བར་འགྱུར་བ་དེའི་བྱད་གསུགས་སོ། ཁྱེས་གསུངས་སོ། སྡོན་དུས་སྤྱིད་པ་  
ནི་ཆེ་དེའི་སྟེ་སྤྱིད་རྒྱད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་དེའི་འཆི་སྤྱིད་མ་གྲུབ་ཀྱི་སྤྱིད་པ་སྟེ། དེ་  
ནི་འཆི་བའི་སྡོན་རོལ་ཏེ། སྟེ་བའི་རྒྱད་ཅིག་ཡན་ཆད་དོ། ཁྱེས་གསུངས།

ལྷ་པ་ལ། བར་སྤྱིད་ཀྱི་བོང་ཆད། ཆེ་ཆད། ལུན་གྱི་བྱད་པར། ལུས་མཐུ་དང་། མིང་  
གི་བྱད་པར། དེས་ཆོག་དང་བཅས་པའོ། །

དང་པོ་ནི། འདོད་ལྟ་དང་མིའི་བར་དོ་ནི། བྱིས་པ་ལོ་ལྷ་ལམ་དུག་ལོན་པ་ལྟ་བུ་  
གསུགས་ཁམས་པའི་བར་དོ་ན་ངོ་ཆ་བྲེལ་ཡོད་ཤས་ཆེ་བས་བོང་ཆད་རྫོགས་པའི་གོས་  
དང་བཅས་པ། འདོད་ཁམས་པའི་བར་དོ་ནི། ངོ་ཆ་མེད་པ་དང་། བྲེལ་མེད་ཤས་ཆེ་བས་  
གཅེར་བུའོ། །དམིགས་བསལ་ནི། དགེ་སྦྱོང་མ་དཀར་མོ་སྡོན་གྱི་སྡོན་ལམ་གྱི་དབང་  
གིས་གོས་དང་བཅས་པ་དང་། སྤྱིད་པ་ཐ་མའི་བྱད་སེམས་ནི། གཞོན་ལུ་མཆོན་དཔེས་  
བརྒྱན་ཅིང་ན་བཟའ་དང་བཅས་པའི་བར་སྤྱིད་དོ། །དེ་ལྟར་རང་འགྲེལ་ལས་གསལ་  
བར་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། བརྩན་པ་དཔལ་ཆེན་ན་རེ། ཇི་སྤྱིད་སྟེ་བའི་ཆོགས་པ་མ་རྟེན་གྱི་  
བར་དུ་གནས་པའི་ཆེ་ཆད་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་དེས་ཏེ། བར་སྤྱིད་ཆེ་རིང་བྱད་གི་དབང་  
གིས་དེའི་སྡོན་དུས་གྱི་སྤྱིད་པ་ཆེ་རིང་བྱད་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་བྱད་འདས་ལས། སངས་  
རྒྱུ་འོད་ཟུང་འཛིག་རྟེན་དུ་བྱོན་དུས་རྒྱལ་པོ་འོད་མཛེས་ཀྱི་སྤྱུལ་རྒྱལ་བུ་གཞོན་ལུ་གི་

བས། རྒྱལ་པོ་བཙུན་མོ་འཁོར་དང་བཅས་པའི་མྱ་ངན་གྱི་དབང་གིས་ལོ་གསུམ་པར་དོར་  
གནས་པར་གསུངས་པའི་བྱིར། ཞེས་བཤད་དོ། འགོ་མགོན་འཕགས་པ་ན་རེ། དུས་ནི་  
ཡལ་ཆེར་ཞག་བདུན། བདུན་ཕྱག་བདུན་པའང་ཡོད་ཅིས་གྲགས། །ལས་ཀྱི་འཕེན་པ་  
དྲག་ཞན་གྱི། མཚམས་སྐྱར་བའང་འབྱུང་འབྱུར་ཞིང་། །ལོ་དང་བསྐྱལ་བར་གནས་  
པའང་གྲིད། །དེས་ན་ངེས་པར་འགའ་ཡང་མེད། །ཅིས་གསུངས་ནས། དཔེར་ན། མི་  
མངལ་སྐྱེས་མངལ་དུ་སྐྱེ་བ་དོ་བཙུར་གནས་པ་ཡིན་ཀྱང་། ཆུན་པོ་སྐྱེས་ནས་ལོ་དྲུག་ཅུ་  
མངལ་དུ་གནས་པ་བཞིན། ཞེས་གསུངས།

རང་ལུགས་ཞག་བདུན་ཕྱག་བདུན་པར་དོར་གནས་གིང་། དེ་ལས་ལྷག་པ་མི་  
གནས་ཏེ། དེའི་བར་དུ་སྐྱེ་གྲིད་རྟེན་པའི་བྱིར་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་དུས་ལ་མ་རྟེན་ན་བདུན་  
ཕྱག་དེ་ནས་གི་འཕོས་ཏེ་བར་དོ་དེ་ནི་དུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། བདེ་མཆོག་ཐོམ་འབྱུང་ལས།  
ཆོགས་པ་མ་རྟེན་དེ་གྲིད་དུ། །ཞག་བདུན་པར་དེའི་གྲིད་པར་གནས། །ཞེས་དང་། ཀྱན་  
བདུས་ལས། དེ་ལྟར་ཐོགས་ན་ཞག་བདུན་གནས་ཏེ། དེ་ཚུན་ཆད་གྱི་འཆི་འཕོའོ། །  
ཞེས་དང་། ས་སྡེ་ལས། ཞག་བདུན་གྱི་གི་འཕོས་ཏེ། ཞེས་པ་དང་། སྐྱེ་བའི་རྩོན་མ་  
རྟེན་ན་བདུན་ཕྱག་བདུན་གྱི་བར་དུ་ཡང་གནས་སོ། ཞེས་ཐོགས་མཐའ་ལས། དེ་ཡང་  
དགུན་དུས་བ་གྲང་གི་བར་གྲིད་གྲུབ་ན། དེ་དང་རིགས་མཐུན་བསགས་པའི་བ་མེན་དུ་  
སྐྱེ། དཔྱིད་དུས་ཁྱིར་སྐྱེ་འབྱུར་གྱི་བར་གྲིད་གྲུབ་ན། དེ་དང་རིགས་མཐུན་བསགས་པའི་  
ཅི་སྐྱང་དུ་སྐྱེ། དབྱར་དུས་དོམ་གྱི་བར་གྲིད་གྲུབ་ན། དེ་དང་རིགས་མཐུན་བསགས་པའི་  
དེད་དུ། རྩོན་དུས་རྩའི་བར་གྲིད་གྲུབ་ན། དེ་དག་རིགས་མཐུན་བསགས་པའི་ཐོང་ལུར་  
སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། བ་མེན་ལ་ཐོགས་པ་དེ་དག་དུས་མིན་དུ་འབྲིག་པ་བརྟེན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། བར་གྲིད་གང་གིས་མཐོང་སྟམ་ན། རིགས་མཐུན་ཕན་ཚུན་སྐྱལ་བ་  
མཉམ་པའི་བར་གྲིད་རྣམས་མི་ལམ་རྣམས་པའི་རྒྱལ་གྱིས་མཐོང་བའི་བྱིར། ལྟའི་མིག་

རྒྱལ་པོ་དག་པས་མཐོང་ཞེ། རིགས་མཐུན་སྒྲིལ་དག་པས་མཐོང་། ཞིས་དང་། ཀུན་  
བདུས་ལས། ལྷལ་བ་མཉམ་པའི་སེམས་ཅན་རྒྱལ་པོ་གུང་མཐོང་ངོ་། ཞིས་གསུངས།

བཞི་པ་ལ། རྩུ་འཕུལ་གྱི་བྱུང་པར། རོ་བོའི་བྱུང་པར། བར་དོར་དགེ་མྱིག་གི་ལས་  
གསོག་པ་ཡོད་མེད་དཔྱད་པ། ཁམ་ཟས་གྱི་བྱུང་པར་རོ། །

དང་པོ་ནི། བར་མིན་རྣམས་ལས་ལས་སྒྲེས་པའི་རྩུ་འབྲུལ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་  
 གྲུང་དགག་པར་མི་རྣམས་པ་དང་ལྡན་པས། གཞུགས་ཅན་གྱི་གནས་ལལ་ཆེར་ལ་ཐོགས་  
 མེད་རྩུ་འགོ་ཁིང་། ལལ་ཆེར་སྒྲོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལས་ཀྱི་དབང་གིས་མའི་སྒྲེ་  
 གནས་དང་། རྟེན་བྱིན་རྒྱལ་ཅན་འགའ་ཞིག་ལ་ཐོགས་པའི་སྤྱིར་དེ། ལས་ཀྱི་  
 རྩུ་འབྲུལ་ཤུགས་དང་ལྡན། ཞེས་དང་། ཐོགས་མེད་ལྡན་ཞེས་དང་། གྱུན་བརྒྱས་  
 ལས། འགོ་བ་ལ་ཐགས་ཐོགས་མེད་དོ། །རྩུ་འབྲུལ་དང་ལྡན་པ་བཞིན་རྩུ་རྩུར་རྩུ་འགོ་  
 ཁིང་སྒྲེ་བའི་གནས་སུ་ཐོགས་སོ། ཞེས་གསུངས། རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་གྲུང་ཡོད་དེ།  
 ཐུག་བཞིག་པའི་ནང་ན་སེམས་ཅན་དམིགས་པ་ཡོད་པའི་སྤྱིར་། དེ་མའི་མངལ་ལ་ཐོགས་  
 དེ། མའི་སྒྲེ་བ་བརྟོལ་དེ་མི་འཇུག་གི་སྒྲེ་གནས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་འཇུག་པའི། མཆོ་མ་སྒྲུན་ལ་  
 གང་སྒྲུར་སྒྲེས་པ་ལུ་པོ། བྱིས་སྒྲེས་པ་རྣམས་ཡོད་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། བར་སྤྱོད་ལ་དབང་པོ་རྒྱུ་ཆ་ང་གིས་ཁྱབ་པ་སྟེ། ལས་ཀྱི་རྣམ་སྒྲིབ་  
གྱི་དབང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། དབང་པོ་རྒྱུ་ཆ་ང་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་  
རེ། དམུས་ལོང་གི་བར་སྤྱོད་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་དེ། དམུས་  
ལོང་གི་ཤ་རྒྱུས་འཛིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། སྒོན་དུས་སྤྱོད་འབྱུང་ཤ་རྒྱུས་ཅན། །  
ཞེས་གསུངས་པ་དང་མི་འགལ་ལོ་ཞེན། འདི་ནི་གཙོ་ཆེ་བ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི། དཔེར་  
ན། མེད་བར་སྤྱོད་རྒྱུ་དབང་གིས་མོར་འབྱུང་བ་སྤྱོད་བ་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ལ་ཅིག །ལས་བདུན་མི་བདུན་བར་ཁྱིད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།

མི་ལྷོག་ཅེས་པ་ཙུ་འགྲེལ་གྱིས་བསྟན། གཉིས་པ་ནི། ཅི་སྟེན་ལྷོག་ཅེས་བསྟན། ཞེས་  
 ཟེར། མི་འཐད་དེ། ཉན་ཐོས་སྟེ་པ་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལུགས་བསྐྱེས་པའི་གདོལ་གཏམ་ཡིན་  
 པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བྱེ་བྲག་སྒྲུབ་ན་རེ། འགྲོ་བ་གཞན་གྱི་བར་སྤྱིད་གྲུབ་ན་དེ་དང་རིགས་  
 མི་མཐུན་པའི་འགྲོ་བ་གཞན་དུ་མི་ལྷོག་ཏེ། བར་སྤྱིད་དང་སྟོན་དུས་གྱི་སྤྱིད་པ་འཕེན་  
 བྱེད་ལས་གཅིག་གིས་འཕངས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་ཆངས་རིས་ལྟ་བུའི་བར་སྤྱིད་གྲུབ་  
 བ་དེར་སྒྲེབས་མ་བྱུང་སྟེ། བར་འདའ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། ཐེག་ཆེན་པ་ན་  
 རེ། དགོ་མི་དགོའི་ལས་སྟོབས་ལྡན་མངོན་དུ་གྱུར་པ་འཕམ། དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་  
 ལྷོག་གོགས་གྱི་སྟོབས་གྱིས་འགྲོ་བ་དེའི་བར་སྤྱིད་གྲུབ་ཀྱང་། དེ་དང་རིགས་མཐུན་  
 པའི་འགྲོ་བ་གཞན་དུ་ལྷོག་པ་ཡོད་དེ། བར་དོར་དགོ་ལྷོག་གི་ལས་སྟོབས་ལྡན་གསོག་  
 པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ལས། བསམ་གཏན་བཞི་པ་ཐོབ་པའི་དགོ་སྟོང་གི་འཕོས་ཏེ།  
 བསམ་གཏན་བཞི་པའི་བར་དོར་སྒྲེས་པ་ན་ཐར་བ་ལ་སྐྱར་འདེབས་གྱི་ལོག་ལྟ་སྒྲེས་  
 པའི་དབང་གིས་དམུལ་བར་སྒྲེས་པར་གསུངས་པ་དང་། དྱིན་ལན་བསལ་པའི་མདོ་ལས་  
 ཀྱང་། གི་བའི་རྗེས་སུ་བྱུང་ན་བྱས་པས་ཕྱིར་སྒྲོག་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། ཁ་ཟས་རགས་པ་མི་ཟ་བར་དྱི་འབའ་ཞིག་ཟ་སྟེ། བར་སྤྱིད་དབང་ཆེ་  
 བ་རྣམས་དྱི་ཞིམ་པ་དང་། དབང་རྒྱུད་བ་རྣམས་དྱི་མི་ཞིམ་པ་ཟ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ནི་དྱི་  
 ཟའོ། ཞེས་གསུངས།

ལྷ་པ་ནི། ཡིད་ལས་བྱུང་དང་སྤྱིད་ཆོལ་དང་། དྱི་ཟ་སྤྱིད་པ་བར་མ་དང་། འགྲུབ་  
 པའོ་ཞེས་དང་། ཀུན་བརྟུས་ལས། དེ་ནི་ཡིད་ལས་བྱུང་བ་དང་། དྱི་ཟ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །  
 ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡོད་ཞིང་། ཡིད་ཅུམ་ལས་བྱུང་བས་ན་ཡིད་ལས་བྱུང་བ། རྗེ་སྤྱིད་  
 ཆོལ་བའི་དང་རྩལ་ཅན་ཡིན་པས་སྤྱིད་ཆོལ། ཟས་སུ་དྱི་ཟ་བས་དྱི་ཟ། འཆི་སྤྱིད་སྤྱིད་  
 གཉིས་གྱི་བར་དུ་བྱུང་བའི་སྤྱིད་པ་ཡིན་པས་སྤྱིད་པ་བར་མ། རྗེ་སྤྱིད་མངོན་པར་འགྲུབ་



བར་བྱེད་པའི་སྒྲིད་པ་ཡིན་པས་མངོན་པར་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲིད་པ་ཞེས་བྱའོ། །

དུག་པ་ནི། བར་སྒྲིད་སྒྲེ་གནས་སུ་འཇུག་པའི་བསམ་པ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། མངལ་སྒྲེས་ཀྱི་བར་སྒྲིད། ཡ་མ་ཉལ་པོ་བྱེད་པ་མཐོང་བ་ན་སྒྲོ་བྱིན་ཅི་ཡོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཅེ་དགས་བསྒྲོད་པའི་གནས་མའི་པོ་བ་ཡོང་བའི་བར་ན་བྱ་སྒྲོད་ཡོད་པས་དེར་འགོ་བར་བྱེད། དེ་ཡང་མོ་སྒྲེ་ན་མའི་སྒྲལ་ཚིགས་ལ་རྒྱབ་གདུང་། མགོ་བོ་མའི་གཞོགས་གཡོན་ལ་བརྟེན་ཏེ། ཡ་ལ་ཆགས་ཤིང་མ་ལ་ཞེ་སྒྲུང་བའི་བསམ་པས་མངལ་ཏུ་འཇུག། བོར་སྒྲེ་ན་མའི་སྒྲོ་གཡས་སུ་བསྒྲེས་ནས་ཁ་རྒྱབ་ཏུ་བསྒྲུན་ཅོག་པུར་མ་ལ་ཆགས་ཤིང་ཡ་ལ་སྒྲུང་བའི་བསམ་པས་མངལ་ཏུ་འཇུག། མ་ནིང་ཏུ་སྒྲེ་ན། མོ་མའི་འདོད་ཆགས་གང་ཤིས་ཆེ་བའི་འདུག་སྟབས་སུ་འདུག་ཅིང་། རྟོད་གཤེར་སྒྲེས་ཀྱི་བར་སྒྲིད་དེ་ནི། དྲི་མ་ངན་བར་འདོད་པའི་བསམ་པས་སྒྲེ་གནས་སུ་འཇུག། རྟུམ་སྒྲེས་ཀྱི་བར་སྒྲིད་ནི་གནས་མངོན་པར་འདོད་པའི་བསམ་པས་སྒྲེ་གནས་སུ་འཇུག་པའི་བྱིར།

བདུན་པ་ནི། བར་སྒྲིད་ཀྱི་འགོ་རྒྱུ་ལ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། མདོ་ལས། ཡང་དག་སྒྲོམ་དང་དགའ་ལྷན་བཅས། རྟེན་སྒྲོམ་ལ་སྒྱུར་འདེབས་པ། རི་དག་སྒྲིུ་འུ་ཆུགས་དག་ཏུ་ནི། དཔུལ་བར་ཁོ་ནར་ལུང་བར་འགྱུར། ཞེས་དང་། དཔུལ་བ་ཡི་ནི་སྒྲིུ་འུ་ཆུགས་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དཔུལ་བའི་བར་སྒྲིད་སྒྲིུ་འུ་ཆུགས་སུ་འགོ། ལྟའི་བར་སྒྲིད་སྒྲེང་ཏུ་འགོ། མའི་བར་སྒྲིད་སོགས་ཐད་ཀར་འགོ། སྒྲོབ་དཔོན་གང་སྒྲེལ་ན་རེ། ཡི་དུགས་ཀྱི་བར་སྒྲིད་ཡི་དུགས་བཞིན་ཏུ། རྒྱབ་ནས་འགོ། ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་སྒྲེ་སྒྲིད་ལེན་པའི་ཆེ་ངན་འགོར་སྒྲེ་ན་ཀུ་ཅོའི་སྒྲུ་དང་འདམ་ཁུ་དང་ནགས་སྒྲུག་པོ་དང་། གང་ལུགས་ལ་སོགས་པར་འགོ་བའི་མཚན་མ་བྱུང་། བདེ་འགོར་སྒྲེ་ན་ཆོས་ཀྱི་སྒྲུ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲུ་སྒྲན་པ་དང་། གཞལ་མེད་ཁང་དང་། སྒྲིད་མོས་ཆལ་ལ་སོགས་པར་འགོ་བའི་མཚན་མ་འབྱུང་བར་རྣལ་འབྱོར་སྒྲོད་པའི་ས་ལས་གསུངས་སོ། །སྒྲེ་སྒྲིད་ཏུ་ཉིང་མཚམས་

ལྷོར་པའི་ཆོ་ཆགས་པ་རྒྱུ་རེས་པར་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན། ཚ་དམུལ་དུ་སྒྲེབ། ཚར་རྒྱུ་  
 ལ་སོགས་པའི་གྲང་པས་བརྟེན་ནས་རྩོམ་པའི་གནས་ལ་ཆགས་པ་དང་། གྲང་དམུལ་དུ་སྒྲེབ།  
 བ། དེ་ལས་སྒྲོག་པའི་ཆགས་པའི་དབང་གིས་ཉིང་མཚམས་སྒྱུར་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷན་  
 བདུས་ལས། བར་མ་དོའི་སྒྲིད་པ་ན་གནས་པ་ནི་སྒྲེབ་པའི་གནས་ལ་འདོད་ཆགས་སྒྲེད་དོ། །  
 དེ་ལ་གཞན་པའི་ཉོན་མོངས་པ་རྒྱུ་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས། ཁོང་ཁོ་རྒྱུར་འགྱུར་  
 པ་ཡོད་ཡོད། ཟུབ་པ་མི་འཛིན་ཏེ། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་སུ་ཉིང་མཚམས་སྒྱུར་པ་ལ་  
 ཁོང་ཁོ་མེད་པའི་ཕྱིར།

བརྒྱད་པ་ནི། མངོན་པ་གོང་མར། དེ་ལ་མི་དག་གི་བྱེད་པའི་བར་མ་དོའི་སྲིད་པ་ནི་  
ཐུང་བ་ནས་པོ་ལྟ་བུའམ། མཚན་མོ་སྤྲོད་པ་སྤྲོད་ནས་གི་སྤྲོད་པ་ལྟ་བུའོ། །དག་གི་བྱེད་  
པ་ནི་དཔེར་ན་སྤྲོས་སྤྲོད་ཀྱང་པོའམ་སྤྲོ་བའི་འོད་དང་བཅས་པའི་མཚན་མོར་སྤྲོད་པ་ལྟ་  
བུའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

༩ གང་ལ་གནས་པ་སེམས་ཅན་གྱི་རྟེན་འབྲེལ། ༩

གཉིས་པ་གནས་ཚུལ་ལ། གང་ལ་གནས་པ་སེམས་ཅན་གྱི་རྟེན་འབྲེལ། གང་གིས་  
གནས་པ་བསྐྱེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། བསྟན། བཤད། བསྟུང་བ་གསུམ། དང་པོ་  
ནི། བྱེད་པ་རྣམས་ན་རེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་ཐལ། རྟེན་བསྟུང་མཁས་འདིར་འོང་  
བ་དང་། འདི་ནས་བྱི་མར་འགོ་བཙུག་པའི་བྱིར། ཞེན། མ་བྱུང་ཅས་བཤད་པ་ལ།  
བདག་མེད་སྤང་བོ་ཅམ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས། དག་དོན་ནི། མ་བྱུང་སྟེ། དེ་ལྟ་ན་འང་  
རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་མེད་པའི་བྱིར། ཁོ་ན་རེ། སྤང་བོ་སྟེ་མ་དོར་ནས་  
བྱི་མ་ལེན་པར་བྱེད་པ་པོ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པའི་བྱིར་ན་མ་

ཁྱབ་ཅིས་བཤད་པ་ལ། ཉོན་མོངས་ལས་གྱིས་མངོན་འདུས་བྱས། །ཞེས་སོགས་  
གསུངས་སོ། །དག་དོན་ནི། མ་ཁྱབ་སྟེ། སྤང་པོའི་རྒྱུ་ལ་གང་ཟག་ཏུ་འདྲིམས་པའི་བྱིར།  
ཁོ་ན་རེ། སྤང་པོ་འདི་ག་རྟེན་གཞན་དུ་འཕོ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེན། མི་འགྱུར་ཏེ། མར་མེ་  
སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ཀྱང་། རྒྱུ་ཅན་གྱི་ཡུལ་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་བཞིན་དུ་སྟེ་བ་སྔ་མའི་ཉོན་  
མོངས་པ་དང་ལས་གྱི་འདུས་བྱས་པའི་སྤྱིད་པ་བར་མའི་རྒྱུ་གྱི་མངལ་དུ་འགྲོ་ལ་དེ་  
ནས་ཇི་ལྟར་ལས་གྱིས་འཕངས་པ་བཞིན་དུ་རིམ་གྱིས་སྤང་པོའི་རྒྱ་རྒྱེན་སྟེས་ནས་འདི་ག་  
རྟེན་ལ་རོལ་དུ་འགྲོ་བའི་བྱིར། སྤང་པོའི་རྒྱུ་ཅན་སྟེ་རྒྱལ་ལ་བརྩ་ཡོད་དེ། མངལ་གྱི་  
གནས་སྐབས་ལ། བཅས་པའི་གནས་སྐབས་ལ་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་ནི། ལུར་ལུར་པོ།  
མེར་མེར་པོ། རར་རར་པོ། མཁྱང་འགྱུར། རྒྱང་ལག་འགྱུས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། དྱིས་  
པ། གཞོན་ལྷ། དར་མ། དར་ཡོལ། རྒྱན་པོའོ། སའི་དངོས་གཞི་ལས་དུས་བརྒྱད་  
གསུངས།

གཉིས་པ་ལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། གནས་སྐབས་གྱི་རྟེན་འབྲེལ། སྐབས་སུ་བབ་  
པའི་ངོ་བོ། ཡན་ལག་གསུམ་དཔེ་དང་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། འོ་ན་ཀུན་ནས་ཉོན་  
མོངས་ཕྱོགས་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྩམ་གཉིས་ཇི་ལྟ་སྟོན་མན། དེ་ལ་ཆགས་མ་དུ་ཡོད།  
ཅིས་སྟོན་པ་ལ། དེ་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་བའི། །ཞེས་སོགས་རྒྱང་པ་བཞི་གསུངས།  
ཆགས་མ་དུ་བྱེ་བའི་བརྩམ་གཉིས་པོ་དེ་ཡང་རེ་རེ་ཡང་གནས་སྐབས་སྤང་པོ་ལྟ་བུ་ཅན་ཡིན་  
ནོ། །ཞེས་འཆད་པ་ལ། མ་རིག་ཉོན་མོངས་སྟོན་གནས་སྐབས། །ཞེས་སོགས་  
གསུངས་སོ། །རེ་རེ་ཡང་སྤང་པོ་ལྟ་བུ་ཅན་དུ་གསུང་པ་འདི་ཡང་། སྐད་ཅིག་མའི་རྟེན་  
འབྲེལ། རྒྱ་རྒྱེན་ཆགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ། འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་རྟེན་འབྲེལ། གནས་སྐབས་  
གྱི་རྟེན་འབྲེལ་དང་བཞིའི་ནང་ནས། བཞི་པ་དེའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཞེས་འཆད་པ་  
ལ། འདི་ནི་གནས་སྐབས་པར་འདོད་ལོ། །ཞེས་གསུངས། འོ་ན་སྤང་པོ་ལྟ་བུ་ཅན་ཡིན་

ན། མ་རིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཞེས་བརྗོད་པར་དང་འགལ་ཞེན། མ་རིག་པ་སྟགས་དེ་དང་དེ་  
གཅི་ཆེ་བས། གཅི་བའི་མིང་གིས་བསྟན་པ་ཡིན། ཞེས་འཆད་པ་ལ། གཅི་བའི་ཕྱིར་  
ན་ཡན་ལག་བསྟུགས། ཞེས་གསུངས། ཡན་ལག་བརྩུ་གཉིས་པོ་དེ་ཆ་གསུམ་དུ་བསྟན་  
པའི་དགོས་པ་སྟན་པ་ལ། སྟན་དང་ཕྱི་མཐའི་བར་དགལ། ཞེས་སྟགས་རྒྱང་པ་གཉིས་  
གསུངས། བརྩུ་གཉིས་པོ་ཉོན་མོངས་པ་གསུམ་དུ་འདུ་ཞེས་སྟན་པ་ལ། ཉོན་མོངས་  
གསུམ་མོ་ལས་གཉིས་སོ། ཞེས་སྟགས་རྒྱང་པ་གཉིས་གསུངས། འོ་ན་དབུས་སུ་རྒྱ་  
འབྲས་བརྒྱད་སྟེ། སྟན་གྱི་དུས་སུ་རྒྱ་མདོར་བསྟུས། ཕྱི་མའི་དུས་སུ་འབྲས་བུ་མདོར་  
བསྟུས་པ་ལ། དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅི་ན་དེ་སྟན་པ་ལ། གཉིས་གྱི་རྒྱ་འབྲས་མདོར་བསྟུས་  
པ། ཞེས་སྟགས་རྒྱང་པ་གཉིས་གསུངས། འོ་ན་མ་རིག་པའི་རྒྱ་དང་རྒྱ་གཤིའི་འབྲས་  
བུ་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཞིང་། ཡོད་ན་ཡན་ལག་བརྩུ་གཉིས་སུ་གྲངས་མ་ངེས་  
པར་འགྱུར་ཞེན། དེའི་ལན་སྟན་པ་ལ། ཉོན་མོངས་པ་ལས་ཉོན་མོངས་དང་། །  
ཞེས་སྟགས་རྒྱང་པ་བཞིས་གསུང་།

རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྲུང་བ་དང་མི་འབྲུང་བའི་བྱད་པར་སྟན་པ་ལ། འདི་ནི་འབྲུང་  
བ་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སྟགས་རྒྱང་པ་གཉིས་གསུངས། དག་དོན་ནི། ཀྱན་ནས་ཉོན་  
མོངས་ཕྱོགས་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྩུ་གཉིས་ཆ་གསུམ་སྟེ། ཆོ་གསུམ་ལ་རྫོགས་  
པ་གཅིག་ཡོད་དེ། ཆོ་སྒྲ་མ་ལ་མ་རིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། དེས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་  
པའི་འདུ་བྱེད་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་གཉིས་རྫོགས།

གསུམ་པ་ལ་སྟེ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་རྒྱ་གཤིའི་རྟེན་འབྲེལ་གཉིས་རྫོགས། བར་པ་  
ལ་ལྟག་མ་བརྒྱད་རྫོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་རྫོགས་པ་དེ་ཡང་གང་ཟག་གང་  
ཡང་རུང་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་མིན་ཏེ། འདོད་པའི་མི་མངལ་སྟེས་ཆོ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་  
པ་གཅིག་གིས་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ངོ་བོ་ནི། སྒྲ་



བཤད་པ་དེ་དག་བྱེ་བྲག་སྐྱེ་བའི་ལྷགས་ཡིན་ལ། སྒོ་བ་དཔོན་དང་མདོ་སྡེ་པའི་རང་  
 ལྷགས་སྟོན་པ་ལ། རིག་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཚོས་གཞན། །ཞེས་སོགས་རྒྱང་གཉིས་  
 གྱི་ངག་དོན་ནི། མ་རིག་པ་དེ་རིག་པ་མེད་ཅམ་དང་རིག་པ་ལས་གཞན་ཅམ་ལ་མི་འཛོག་  
 གི། །བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རིག་པའི་འགལ་སྒྲེ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་འཛོག་སྟེ།  
 དཔེར་ན། རྩལ་དེ་བདེན་པ་མེད་ཅམ་དང་། བདེན་པ་ལས་གཞན་ཅམ་ལ་མི་འཛོག་  
 གི། །བདེན་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་འཛོག་པ་དང་། མི་མཛའ་བ་དེ་མཛའ་བ་  
 མེད་ཅམ་དང་དེ་ལས་གཞན་ཅམ་ལ་མི་འཛོག་གི། །མཛའ་བའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཅིག་  
 ལ་འཛོག་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ཡན་ལག་གསུམ་དཔེ་དང་སྦྱར་རྟེ་སྟོན་པ་ལ། འདིར་ནི་  
 ཉོན་མོངས་ས་པོན་བཞིན། །ཞེས་སོགས་རྒྱང་པ་དྲུག་གིས་འཆད།

གསུམ་པ་བསྐྱེད་པ་ནི། སྤྱིད་པ་བཞི་པོ་དེ་དག་ལས། །ཞེས་སོགས་རྒྱང་པ་བཞིའི་  
 ངག་དོན་ནི། སྤྱིད་པ་བཞིར་བྱེ་བའི་སྒྲེ་སྤྱིད་བཞག་རྟེ་ཡོད་དེ། ཉིང་མཚམས་སྦྱར་མ་ཐག་  
 པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སྤྱིད་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་རང་དང་ས་གཅིག་པའི་ཉོན་  
 མོངས་ཅན་གྱི་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་གྱི། ས་གཞན་གྱི་ཉོན་མོངས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ས་ཐ་དད་  
 པའི་བདག་གིར་བྱེད་པ་མེད་པས་བྱིར། སྤྱིད་པ་བྱི་མ་གསུམ་གྱི་ངོ་པོ་མཐའ་གཅིག་རྟེ་  
 མ་ངེས་ཏེ། དགོ་མི་དགོ་ལུང་མ་བསྟན་ཅི་རིགས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། །ཁམས་འོག་མ་  
 གཉིས་སུ་སྒྲེ་བ་ལ་བར་སྤྱིད་བརྒྱད་དགོས་གྱི། གཞུགས་མེད་རྟེ་སྒྲེ་བ་ལ་མི་དགོས་ཏེ།  
 རང་གང་རྟེ་གི་བདེར་གཞུགས་མེད་གྱི་མིང་བཞིའི་ཕུང་པོ་འགྲུབ་པའི་བྱིར།

# ༼གང་གིས་གནས་པ་ཟས་ཀྱི་རྟོན་འབྲེལ།༽

གཉིས་པ་གང་གིས་གནས་པ་ཟས་ཀྱི་རྟོན་འབྲེལ་བཤད་པ་ནི། འོ་ན་ཁམས་གསུམ་  
 བོ་དེར་འགྲོ་བ་ལྟ་བུ་བོ་དེ་གང་གིས་གནས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ཟས་ཀྱི་གནས་པ་ཡིན་ཞེས་སྟོན་  
 པ་ལ། འགྲོ་བ་ཟས་ཀྱི་གནས་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས། འོ་ན། ཟས་བཞི་སྟོང་འོ་ན་བོ་  
 གང་། ཁམས་གང་ན་རི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། དེའི་ལན་སྟོན་པ་ལ། ཁམས་ཀྱི་ཟས་ནི་འདོད་  
 པ་ན། ཞེས་སྟགས་རྒྱུ་བ་དུག་གསུངས། ཁར་ལ་བར་སྤིང་གི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སྟོན་  
 པ་ལ། ཡིད་ལས་བྱུང་དང་སྤིང་ཚོལ་དང་། ཞེས་སྟགས་རྒྱུ་བ་བྱེད་གསུམ་གསུངས།  
 ལས་ཀྱི་གྲངས་དེས་སྟོན་པ་ལ། འདི་ལ་གནས་དང་ནི། ཞེས་སྟགས་རྒྱུ་བ་བྱེད་དང་  
 བཞི་གསུངས། སྤྱི་དོན་ལ། ཟས་ལ་མཆོད་ཉིད། དབྱེ་བ། སྟོང་འོ་རང་བཞིན། བྱེད་  
 ལས་སོ། །

དང་པོ་ནི། སྤིང་པའི་རྒྱན་གསོ་བར་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་རབ་རྒྱ་བྱེ་བ།  
 ཟས་ཀྱི་མཆོད་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འགྲོ་བའི་རྣམ་གྲངས་ལས། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ནས་རིང་  
 བོ་མ་ལོན་པ་ན། ཆོས་གཅིག་བཀའ་རྩལ་པ་ནི། འདི་ལྟ་སྟེ། འགྲོ་བ་ཟས་ཀྱི་གནས་  
 པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ཁམས་ཀྱི་ཟས། དེག་པའི་ཟས། སེམས་པའི་ཟས། རྣམ་པར་  
 ཤེས་པའི་ཟས་དང་བཞི་སྟེ། ཀུན་བརྟུས་ལས། འཇུ་བས་ཀྱང་འཇུ་བ་ལས་གྱུར་པ་དང་།  
 ཡུལ་གྱིས་ཀྱང་ཡུལ་ལས་གྱུར་པ་དང་། རེ་བས་ཀྱང་རེ་བ་ལས་གྱུར་པ་དང་། ལེན་པས་  
 ཀྱང་ལེན་པ་ལས་གྱུར་པ་ཉིད་ནི་ཟས་སུ་བལྟ་འོ། ཞེས་དང་། བསྟུ་བ་ལས་ཀྱང་། ལྷ་  
 བས་ལྷ་བ་དང་། ཡུལ་གྱིས་ཡུལ་དང་། རེ་བས་རེ་བ་དང་། ཟིན་པས་ཟིན་པ་ལས་གྱུར་

# པའོ། ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ནི། ལྷ་ལྷེ་ལུས་གསུམ་གང་རུང་གི་ཁམ་དུ་བཅད་ནས་མིད་པར་བྱ་  
 བ་ཡང་ཡིན། དྲི་རོ་རེག་བྱའི་སྤྱོ་མཆེད་གསུམ་གྱིས་བསྐྱས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་  
 བར་དམིགས་པ་ཁམ་གྱི་ཟས་གྱི་མཆོན་ཉིད། འདི་དང་འདུལ་བ་ནས་བཤད་པའི་སྤྱོན་དོན་  
 གཅིག །འདི་འདོད་ཁམས་ཁོ་ནར་ཡོད་གྱི་གོང་མ་ན་མེད་དེ། དེས་ན་སྤྱོ་ལྷེ་རྣམ་པར་  
 ཤེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དེ། ཁམ་གྱི་ཟས་ནི་འདོད་པ་ན། །སྤྱོ་མཆེད་གསུམ་གྱི་བདག་  
 ཉིད་དོ། ཞེས་དང་། དྲི་དང་རོ་དང་སྤྱོ་དང་ནི། །ལྷེ་ཡི་རྣམ་ཤེས་ཁམས་མ་གཏོགས། །  
 ཞེས་གསུངས། གཟུགས་གྱི་སྤྱོ་མཆེད་ཁམ་ཟས་མ་ཡིན་དེ། དེས་རང་གི་ལུས་ཅན་  
 གྱི་དབང་པོ་རྟེན་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པ་ལ་མི་ཐན་པའི་ཕྱིར་དེ། ཐན་པ་དེས་ཕྱིར་མི་འོང་  
 དང་དགྲ་བཅོམ་པའི་དབང་པོ་ལ་ཐན་དགོས་པ་ལ་མི་ཐན་པའི་ཕྱིར། ལུས་དབང་རྣམ་  
 ཤེས་གསུམ་འདུས་པ་ལ་ལུས་གྱི་འགྱུར་བ་སྤྱོད་པར་བྱེད་པའི་ཟག་བཅས་གྱི་རེག་པར་  
 དམིགས་པ། རེག་པའི་ཟས་གྱི་མཆོན་ཉིད། རེ་བ་དང་བཅས་པའི་ཟག་བཅས་  
 གྱི་སེམས་པར་དམིགས་པ་སེམས་པའི་ཟས་གྱི་མཆོན་ཉིད། རེ་བ་དང་བཅས་པའི་སེམས་  
 པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཟག་བཅས་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པར་དམིགས་པ་རྣམ་པར་ཤེས་  
 པའི་ཟས་གྱི་མཆོན་ཉིད། ཟས་ཕྱི་མ་གསུམ་པོ་གང་རུང་ལ་ཟག་བཅས་གྱིས་བྱབ་སྟེ།  
 ཟག་བཅས་ཟས་ཡིན། ཞེས་དང་། ཟས་བཞི་ནི་ནད་དང་། འབྲས་དང་། ཟུག་རྩའི་རྩ་  
 པ་ཡིན་ནོ། སྐ་ཤིའི་རྩེན་ནོ། ཞེས་གསུངས། ཟས་དང་པོ་གཉིས་སྟོན་པ་འཛོལ་པར་  
 བྱེད་དེ། དེ་གཉིས་ལ་སྟོན་པའི་དབང་གིས་ཡང་སྟོན་འབྱུང་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་གཉིས་གྱི་  
 སྟོན་པར་གནས་པ་བྱེད་དེ། རེ་བ་དང་བཅས་པའི་སྤྱོ་ནས་མི་འཆི་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།  
 དཔེར་ན། ལུ་གེས་ཉེན་པའི་ཕ་ཞེག་རང་གི་སྤྱ་གཉིས་དང་ལྡན་ཅིག་འཆི་བ་མ་བཟོད་  
 བས། ཐལ་པའི་རྒྱལ་བ་སྤྱད་བྱས་ཁ་བཅིངས་དེ། ཕྱི་ཡིན་པར་སྤྱས་པའི་ཆེ་རེ་བ་དང་མ་

བྲལ་བར་དུ་མ་གྱི། ཁ་བྱེ་སྟེ་ཐལ་བར་གཤམ་དེ། རེ་བ་དང་བྲལ་བའི་ཆོ་གི་བ་དང་། བྲལ་  
ཆགས་བའི་ཆོང་བ་རྒྱ་མཚོའི་ལྷ་བ་ལ་ཐང་དུ་འབྱུང་དེ། རེ་བ་དང་བྲལ་བ་ན་གི་བ་དང་།  
འགྲོ་བའི་རྣམ་གྲངས་ལས། རྒྱ་མཚོ་ན་སྟོག་ཆགས་ཆེ་ལོང་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱ་བྲལ་གས་སྟོང་  
རྒྱ་ལས་བརྟེན་དེ། བྱེ་མ་ཅན་གྱི་ཐང་ལ་བྱེ་མས་བཀའ་སྟེ། སྤྱར་རྒྱ་མཚོར་འགྲོ་བ་ན་  
མས་དྲན་ན་མི་རུལ་མ་དྲན་ན་རུལ་ལོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

བཞི་པ་ནི། ཟས་བཞིའི་བྱེད་ལས་བཞག་རྒྱ་ཡོད་དེ། ཆོ་འདི་ལ་གནས་རྒྱས་བདེ་བ་  
རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་དོན་དུ་ཁམ་གྱི་ཟས། བརྟེན་བ་སེམས་སེམས་བྱང་རྒྱས་པའི་དོན་དུ་  
རེག་པའི་ཟས་དེ། གཉིས་པོ་མ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན། ཟག་བཅས་ཀྱིས་སེམས་ཀྱི་སྤྱིད་པ་  
གཞན་ལ་ཐར་པར་བྱེད། རྣམ་གཤམ་གྱིས་སྤྱིད་པ་གཞན་དུ་གྲུབ་པར་བྱེད་དེ། དེ་གཉིས་སྤྱིད་  
པར་བྱེད་པའི་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར། འོ་ན་ལུང་གཞི་ལས། བྱི་རོལ་པའི་དྲང་སྤྱང་འདོད་  
པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་བརྒྱལ་བ་ཟས་བྱིན་པ་བས་འཛམ་སུའི་ཆལ་གྱིས་སྟེ་པོ་  
གཅིག་ལ་བྱིན་པ་འབྲས་སུ་ཆེའོ། །ཞེས་གསུངས་ན། འཛམ་སུའི་ཆལ་ན་འདུག་པའི་སྟེ་  
པོ་གང་ཞེན། ཁ་ཅིག་འཛམ་བག་གི་ལྟོ་དང་ལྟན་པ་སྟེ། ཟས་བརྒྱས་པ་ཐམས་ཅད་ཡིན་  
ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། གཅིག་ཅེས་པ་དང་འགལ་བའི་བྱིར། བརྒྱ་བས་མང་བ་ལ་བྱིན་པ་  
རོ་མཚར་རྒྱ་ཡང་མེད་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔལ་དངོས་གནས་ལ་བྱེད་  
པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར། དེ་དག་བཅོམ་བྱེ་བ་ལ་བྱིན་པས་ཀྱང་བསྟོད་ནམས་ཆེ་བའི་བྱིར། ཁོ་  
ན་རེ། མཐོང་ལམ་སྟེ་ཁ་མའི་བྱང་སེམས་སྟོར་ལམ་བ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་དེ། སྟོབ་དཔོན་  
ན་རེ། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ལ་འཛམ་  
སུའི་ཆལ་ན་གནས་པ་ཞེས་མདོ་བཟུན་བཅོས་ཚད་ལྟན་གང་ལས་ཀྱང་མ་བཤད་པའི་  
བྱིར། རང་ལུགས་ལ་དེ་ནི་འཛམ་སུའི་གིང་དྲང་ན་བསམ་གཏན་དང་པོ་སྟེད་པའི་བྱང་སེམས་  
དོན་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་དེ། དེ་དང་བྱི་རོལ་པའི་དྲང་སྤྱང་འདོད་པ་



ལ་འདོད་ཆགས་མངོན་གྱུར་པ་དང་བྲལ་བར་མཚུངས་གྱུར། དྲང་ཚྱང་བརྒྱ་ཐམ་པ་ལ་  
བྱིན་པ་ལས་དེ་ལ་བྱིན་པ་བསོད་ནམས་ཆེ་བའི་བྱིར། དག་དོན། །ཁམས་གསུམ་པོ་དེར་འགྲོ་  
བ་ལྟ་བོ་དེ་ཟས་གྱིས་གནས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཟས་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱིད་པའི་རྒྱན་  
གསོ་བའི་བྱིར།

འཆད་དང་མཚམས་སྦྱར་འདོད་ཆགས་བྲལ། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གསུམ་གྱི་  
དག་དོན། དག་ཅུ་ཆད་པ་དང་། དག་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། །ཁམས་དང་ས་ལ་འདོད་  
ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པ་དང་། ཆགས་པས་ཉམས་པ་དང་། འཆི་འཕོ་བ་དང་། རྒྱུ་  
བ་ལེན་པའི་སེམས་སོགས་ཡིན་ན། ཡིད་ཤེས་ཡིན་དགོས་ཏེ། དབང་ཤེས་ཡིན་ན་དེ་  
རྣམས་མ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། འཆི་བའི་ཆེ་ལུས་གྱི་ཕྱོགས་གང་དུ་རྣམ་ཤེས་འགགས་  
བའི་ཡིད་འཆི་འཕོ་ཞེ་ན། རོག་མི་ལྟར་འགྲོ་མི་རྒྱུ་རྣམས། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གསུམ་  
གསུངས། སྐབས་དོན་གཞན་ཡོད་དེ། ཅིག་ཅར་འཆི་ན་དབང་པོ་ཐམས་ཅད་ཅིག་  
ཅར་འགགས། དེམ་གྱིས་འཆི་ན་རོག་ངན་འགྲོ། །མི་ལྟ་རྣམས་སུ་རྒྱུ་འགྱུར་དང་། །དག་  
བཅོམ་པ་རྣམས་དེམ་པ་བཞིན། །རྟེན་པ་ལྟེ་བར་སྦྱིང་ཁར་རྣམ་ཤེས་འགག་ཅིང་ཡིད་  
འཆི་འཕོ་བའི་བྱིར། ཀྱན་བརྟུས་ལས། དག་བ་བྱེད་པའི་ལུས་ནི་ཐོག་མ་ཉིད་དུ་སྤྱད་  
གང་བར་འགྱུར་རོ། མི་དག་བ་བྱེད་པའི་ལུས་ནི་སྤྱད་གང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས།  
སའི་དངོས་གཞིར་དང་པོར་རྒྱུ་སྤྱིད་འགྲུབ་པའི་ཆེ་མེར་མེར་པོའི་ཕྱོགས་གང་དུ་རྣམ་  
ཤེས་ཞུགས་པ་དེ་བྱིས་ལུས་དབང་གྲུབ་པ་ན། སྦྱིང་ཁར་འགྱུར་བའི་འཆི་སྤྱིད་འགྲུབ་པ་  
ནའང་སྦྱིང་ཁ་ནས་ཀྱན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་འཕོ་བར་བཤད། དུས་མཐའ་མའི་ཆོག་ཉིང་  
ངེ་འཛིན་དོ་རྗེས་མཛད་པ་ལས། སྦྱིང་གི་སྒོ་ནས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའམ། །ཡང་ན་རྣམ་  
དག་སངས་རྒྱས་ཞིང་དུ་འགྲོ། །གལ་ཏེ་ཤེས་པ་ལམ་གཞན་ཐོན་ན་ནི། །འཁོར་བའི་རྒྱ་  
མཚོ་དུ་ནི་ལྟར་བར་འགྱུར། །དེའི་བྱིར་སྦྱིང་སྒོ་ཡི་ནི་ལམ་གནས་སུ། །དེ་ཡི་སྦྱིང་དུ་འཕོ་

བར་བྱ་བ་ཡིན། གླི་བོ་ནས་ནི་གཟུགས་མེད་འགོ་བ་སྟེ། མཛོད་སྤྱོད་ནས་ནི་གཟུགས་ཀྱི་  
 ཁམས་སྤྱུ་འགོ། མིག་གཉིས་ནས་ནི་མི་ཡི་འགོ་བ་སྟེ། རྣ་བའི་གནས་ནི་གྲུབ་པའི་ལྟ་  
 རུས་སྟེ། རྣ་བུ་ག་དག་ནས་གཞོད་སྤྱོད་ཉིད་དུ་སྟེ། ཁ་ནས་དྲི་བ་རུ་ནི་ངེས་པར་འགོ། ལྟོ་  
 བ་ནས་ནི་འདོད་པའི་ཁམས་ཀྱི་ལྟ། ལུ་གའི་སྤྱབས་ནས་ཡི་དུགས་འགོ་འབྱུར་རོ། །  
 རྒྱ་ཡི་ལམ་ནས་དུད་འགོའི་སྟེ་གནས་འགོ། ཁག་གཅིའི་ལམ་ནས་དབྱལ་བར་འགོ་བ་  
 བོ། བེ་ཆོམ་མེད་པར་འགོ་བ་དེ་ཡི་ཕྱིར། ལམ་གཞན་དག་ནི་རྣམ་པར་སྤང་བར་བྱ།  
 ཞེས་གསུངས། འཆི་བའི་རྒྱ་གར་ཞེ་ན། གནད་གཅོད་པའི་དབང་གིས་འཆི་བར་འབྱུར་  
 བ་ལས་གནད་གཅོད་པའི་རྒྱལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། གནད་གཅོད་པ་ནི་རྒྱ་མོགས་ཀྱི་ཞེས་མོགས་  
 གསུངས། ལུས་ཀྱི་ཕྱོགས་གང་ནས་ཉམས་ནས་འཆི་བ་ནི། གནད་ཅེས་བྱ་སྟེ། གསོ་དབྱུང་  
 ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་ལས། གནད་ནི་བརྒྱད་ལས་བདུན་ལྷག་པ། ཞེས་གསུངས། དེ་  
 གཅོད་པའི་རྒྱལ་ནི་ཤིང་གཅོད་པ་ལྟར་དུམ་བུ་བུམ་བུར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། ལུས་ཀྱི་རྒྱ་  
 ཁམས་མོགས་འབྱུང་བ་ཕྱི་མ་གསུམ་ཆ་མ་སྟོམས་པར་དྲག་ཏུ་འབྱུག་པ་ལས་ཆོར་བ་མི་  
 བཟོད་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་བད་ཀན། མཁྱིས་པ། རྒྱུད་འབྱུག་པས་འབྱུང་  
 བ་ཡིན་གྱི། ས་ཁམས་འབྱུག་པས་གནད་གཅོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་སྟོད་འཛིག་པ་དང་  
 ཆོས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དགེ་བ་སྟོབས་ཅན་བྱས་པའི་མི་དང་། རྒྱ་མི་སྟན་པ་ལ་  
 གནད་གཅོད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱལ་རུང་། རྒྱས་སྟེས་ལ་མི་འབྱུང་བས་བྱུང་། འོ་ན་རྒྱས་  
 སྟེས་ཡིན་ན་འཆི་བའི་སྤྱག་བསྐྱལ་མི་འབྱུང་བས་བྱུང་བས་སྟམ་ན་མ་བྱུང་སྟེ། འདོད་  
 ལྟ་རྣམས་རྩ་བའི་འཆི་ལྟས་ལྟ་དང་ཉེ་བའི་འཆི་ལྟས་ལྟ་ཤར་ནས་སྤྱག་བསྐྱལ་དཔག་  
 མེད་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

# ༼ ལྷོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་བཤད་པ། ༽

གཉིས་པ་ལྷོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་བཤད་པ་ལ། རིམ་པ་དང་། ཚད་དངོས། རྒྱ་ལ་སེམས་  
 ཅན་གྱི་ཚད། ཚད་དེ་ཉིད་བྱེ་བྲག་རྩ་བཤད་པ་ལོ། དང་པོ་ལ། རྟེན་དཀྱིལ་ལའོར་གསུམ།  
 བརྟེན་པ་རི་མཚོ་གླིང་གསུམ། སེམས་ཅན་གྱི་ལྷོད་བྱེ་བྲག་རྩ་བཤད་པ་ལོ། །དང་པོ་  
 བྱི། དེ་ལ་ལྷོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི། ཞེས་སྟགས་ཏེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་མདོ་ལས་འཛིག་  
 རྟེན་ཁམས་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་གསུངས་པའི་ནང་ནས་གཞི་དང་སྟོང་པོ་མེ་རྟག་གིས་  
 བརྒྱན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དེ་ཆགས་པ་རྣམ་པར་སྣང་མཛད་ཀྱི་བྱག་གི་  
 མཐིལ་ལ་རབ་རྩ་གནས་པའི་ཚོར་བ་སྤྱི་པོ་ཆེའི་སྣང་བའི་དབུས་ན་འཛིག་རྟེན་གྱི་  
 ཁམས་ཉི་ཤུ་ཙུ་བརྟེན་ནས་གནས་པའི་དབུས་བརྩུ་གསུམ་པ་བདག་ཅག་གི་སྟོན་  
 པ་ཤུ་བྱ་བའི་ཞིང་མི་བརྟེན་གྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བྱ་བར་འདི་ཉིད་ཡིན་  
 བས་འདིའི་དབང་རྩ་བྱས་ཏེ་འཆད་ཅེས་དམ་བཅའ་བ་ལ་དོན་ཡོད་དེ། ལྷོད་གསུམ་པས་  
 རྩས་སྣལ་གྱི་སྟོང་རྩ་ཆགས་པ་དང་དཀྱིལ་ལའོར་བཞི་དང་མེའི་དབུས་སྣ་རྣེ་ད་སྟོན་པ་  
 ལས་བྱུང་བའི་ཚངས་པས་བལྟས་པས་ཆགས་པ་དང་། རྩས་ལའོར་སྟགས་ནས་བཤད་  
 པ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་བདག་ཉིད་མདོན་པའི་སྟེ་སྟོན་ནས་བཤད་པ་བཞིན་རྩ་འཆད་དོ།  
 ཞེས་རྟགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། རི་ལྟར་བཤད་ན། འཛིག་རྟེན་གཉིས་ཡོད་པ་དེ་ལ།  
 ལྷོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་འོག་གཞི་རྒྱུད་གི་དཀྱིལ་ལའོར་གྱི་དོ་པོ་ཆགས་ཚུལ། དེའི་སྟོང་རྩ་  
 རྩའི་དཀྱིལ་ལའོར། དེའི་སྟོང་རྩ་དབང་ཆེན་གསེར་གྱི་དཀྱིལ་ལའོར་ཆགས་ཚུལ་གྱི་  
 ཚད་སྟགས་བཞག་རྩ་ཡོད་དེ། འཛིག་རྟེན་ཆགས་པའི་ཆོ་ནམ་མཁའ་སྟོང་པ་ལ་སེམས་  
 ཅན་གྱི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་རྒྱུད་འཇམ་པོ་ལངས་པ་ལོ་རྩ་མའི་བར་འབྲིགས་པ་ལས། འོག་

གཞི་རྒྱུད་གི་དགྱིལ་འཁོར་ཁ་དོག་སྡོ་སྡོ་དབྱིབས་ལྷུ་མ་པོ། རོ་བོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་དོ་རྗེས་  
 གྱུར་གཞིག་པར་མི་རྩལ་བའི་གིན་རྒྱ་སྒྲ་བའི་ཚད་མཐུག་རྣམས་སྡོ་དཔག་ཚད་ས་ཡ་  
 གཅིག་དང་འབུམ་ཕྱག་དུག། རྒྱུར་དཔག་ཚད་གངས་མེད་པ་ཅིག་ཡོད་པ་ཆགས། དེའི་  
 རྟེན་དུ་གསེར་གྱི་སྟིང་པོ་ཅན་གྱི་ཆར་གྱི་རྒྱན་གིང་རྟེན་ཐོག་གིང་ཅམ་བབ་པ་ལོ་གངས་དུ་  
 མར་བསགས་པ་ལས། རྟེན་དགྱིལ་འཁོར་མཐུག་རྣམས་སྡོ་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྱག་བརྒྱ  
 གཅིག་དང་སྟིང་ཕྱག་ཉི་ཤུ་ཡོད་པ་ཆགས། དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱ་དེ་རྒྱུད་གིས་བསྐྱབས་གིང་འབུམ་  
 བར་བྱས་པ་ལས་འོ་མའི་སྒྲིས་མ་ལྟ་བུར་དབང་ཆེན་གསེར་གྱི་དགྱིལ་འཁོར་མཐུག་  
 རྣམས་སྡོ་དཔག་ཚད་སྡོ་འབུམ་ཉི་ཁྲི་དང་ལྷན་པ་ཆགས་ཏེ། དེ་རྗེས་སྡོ་རྒྱུད་དགྱིལ་  
 འཁོར་དེ་མཐུག་རྣམས་སྡོ་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྱག་བརྒྱད་ལས་མེད་དེ། ལྷག་མ་གསེར་དུ་  
 གྱུར་བའི་བྱིར། རྒྱ་གསེར་གཉིས་པོ་དེའི་རྒྱ་ཁྲོན་གྱི་ཚད་བཞག་དུ་ཡོད་དེ། དཔག་  
 ཚད་འབུམ་ཕྱག་བརྒྱ་གཉིས། རྟེན་ཕྱག་གསུམ། བརྒྱ་ཕྱག་ཕྱེད་དང་ལྟ་ཡོད། ཁོར་ལྷག་  
 རྒྱ་དེ་སྡོ་འབུར་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རི་མཚོ་གླིང་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ལྷན་པོ་གཉིས་  
 གིང་འཛིན། ཞེས་སོགས་གྱི་འཆད། དབང་ཆེན་གསེར་གྱི་ས་གཞི་དེའི་རྟེན་གི་ནམ་  
 མཁའ་ལ། ཁམས་སྡོ་ཆོགས་པའི་སྟིང་པོ་ཅན་གྱི་སྒྲིན་འབྲིགས། དེ་ལས་ཁམས་སྡོ་  
 ཆོགས་པ་ཅན་གྱི་ཆར་གྱི་རྒྱན་གིང་རྟེན་ཐོག་གིང་ཅམ་བབས་པ་ལས་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོར་  
 གྱུར། དེ་རྒྱུད་གིས་ཕྱོགས་བརྒྱར་བསྐྱབས་པ་ལས། ཁམས་རབ་ལ། དབུས་སྡོ་  
 ཤར་དངུལ་ལྟ་བུར་ཅ། ལྷག་པ་ལ། རྒྱུད་གསེར་ཏེ་རིན་པོ་ཆེ་སྡོ་བཞི་ལས་གྱུབ་  
 པའི་ལྷན་པོ། ཁམས་འབྲིང་རྣམས་ལ་ལྷན་པོ་དེ་ལ་ལྷན་ནས་བསྐྱོར་ཏེ། གཉིས་  
 གིང་འཛིན་དང་། གཤོལ་མདའ་འཛིན་དང་། མེད་གདོང་ཅན་དང་། ལྷན་སྡོ་རི་དང་།  
 རྟོན་དང་། རྣམ་འདུད་དང་། སྤྱུང་འཛིན་ཏེ། གསེར་རི་བདུན་ཆགས། ཁམས་ཐ་མ་



ནམས་ལ། སྤྱིང་ནམས་དང་། དེ་དག་གི་ཕྱི་རྩལ་དུ་ཁོར་ཡུག་ལྷགས་རི་ལྷགས་འབའ་  
 ཞིག་ལས་གྲུབ་པ་ཆགས། རི་དགུ་གའང་ཚུ་མཚམས་མན་ཆད་དུ་དབག་ཆད་བརྒྱད་  
 བྱིར་རུབ་པར་མཉམ། ལྷན་པོ་ལ་ཚུ་མཚམས་ཡན་ཆད་དབག་ཆད་བརྒྱད་མི། རི་ལྷག་  
 མ་བརྒྱད་པོའམ་ནང་མ་ནང་མ་ལས་ཐྱི་མ་ཐྱི་མ་འཕང་དང་རྒྱར་ཐྱེད་ཀྱིས་བྱི་བ་ནམས་སྟ་  
 ཡོད། རི་ལྷར་ན་གཉའ་ཤིང་འཛིན་དབག་ཆད་བཞི་མི། ཉི་མི། མི། ལྷ་སྟོང་། ཉིས་སྟོང་  
 ལྷ་བརྒྱ། སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་ལྷ་བརྒྱ། དུག་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ཅ་ལ། ལྷགས་རི་ལ་སྟུམ་བརྒྱ་དང་  
 ཐྱེད་དང་བརྒྱ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཐྱིར། རི་རབ་ཀྱི་ཐྱོགས་རིན་པོ་ཆེ་གང་གི་རང་བཞིན་ཡིན་  
 པ་དེའི་འོད་རང་གི་ཐད་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ལ་ཕོག་པས་སྤྱིང་བཞི་པོའི་ནམ་མཁའི་ཁ་དོག་དེ་དང་  
 མཐུན་པར་སྤང་སྟེ། དབེར་ན་འཛམ་སྟ་སྤྱིང་གི་ནམ་མཁའི་མདོག་སྟོན་པོར་སྤང་བ་  
 བཞིན་ནོ། །

### ༼ མཚོ་བཤད་པ། ༽

གཉིས་པ་མཚོ་བཤད་པ་ནི། དེ་དག་པར་བདུན་རྩལ་མཚོ་ཡིན། ཁྲིས་སྟགས་ཏེ།  
 ལྷན་པོ་ནས་སྟ་བུ་དང་འཛིན་གྱི་བར་གྱི་མཚོ་བདུན་ནི་རྩལ་པའི་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་  
 ལ། དེ་དག་གི་ངེས་ཚིག་དང་ཆད་བཞག་དུ་ཡོད་དེ། ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྷན་གྱི་རྒྱས་གང་  
 ཞིང་གྲུའི་རྒྱལ་པོ་ནམས་རྩལ་ཞིང་ཅེ་བས་ན་རྩལ་མཚོ་ཞེས་བྱ། རྩལ་མཚོ་དང་པོ་ལ་ཁ་  
 ཞིང་དུ་དབག་ཆད་སྟོང་ལྷག་བརྒྱད་ཅུ་ཡོད། དེ་ནི་ནང་གི་མཚོ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་འོས་  
 ཏེ་འབྲམ་ལ་དེ་སྟུམ་འབྲུར་ཏེ་ཉིས་འབུམ་དང་བཞི་བྱི་ཡོད། རྩལ་མཚོ་གཞན་དུག་ལ་ནི་  
 ནང་མ་ནང་མ་ལས་ཐྱི་མ་ཐྱི་མ་ཁ་ཞིང་དུ་ཐྱེད་ཐྱེད་བྱི་ཞིང་། རྒྱར་ཐྱེད་ཐྱེད་སྟོང་བ་ཡོད་དེ།  
 རྩལ་མཚོ་བདུན་པའི་ཁ་ཞིང་དུ་དབག་ཆད་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་ལྷ་བརྒྱ་ཡོད་པའི་ཐྱིར། རྒྱ་ཡན་  
 ལག་བརྒྱད་ནི། བསིལ་དང་ཞིམ་དང་ཡང་དང་འཛམ། དང་བ་དང་ནི་དྲི་མི་བྱོ། འབྲུང་

ན་ལྟོ་ལ་མི་གཞོན་དང་། །མགྲིན་པ་ལ་ཡང་མི་གཞོན་པའོ། །ཞེས་གསུངས། གླིང་གི་  
མཚམས་ནས་ཁོར་ལུག་གི་བར་གྱི་རྒྱ་མཚོ་ནི་ཕྱི་རི་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་འོ་  
བོ་དང་ཚད་བཞག་དུ་ཡོད་དེ། རོ་བོ་བ་ཚ་ཅན་ཡིན། ཚད་དཔག་ཚད་འབུམ་ཐུག་  
གསུམ་དང་ལྟོང་ཐུག་ནི་སྤྱ་ཅུ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཕྱི་ནང་གི་མཚོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་  
ནས་ཕྱི་རི་མཚོ་ཡིན་ཞིང་གླིང་བཞི་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་གཟུགས་བརྒྱན་རྒྱ་  
མཚོ་ལ་རྒྱའི་འབྲས་ལྟར་ཤར་བར་སྤང་བས་ན་ཕྱི་རི་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བརྗོད་དེ། བལ་པོ་ཆེ་འི་  
མདོ་ལས། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། རྒྱ་མཚོ་ལ་གླིང་བཞི་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལུས་  
ཀྱི་གཟུགས་བརྒྱན་བརྒྱ་ལྟར་སྤང་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་གསུངས།

## ༼ གླིང་དང་གླིང་ཐུན་བཤད་པ། ༽

གསུམ་པ་གླིང་བཤད་པ་ལ། གླིང་གི་གཙོ་བོ་དང་། གླིང་ཐུན་བཤད་པ། འཛམ་སྤ་  
གླིང་གི་ཁྱད་ཆོས་བྱེ་བྲག་དུ་བཤད་པའོ། དེ་ལ་འཛམ་སྤ་གླིང་སྟེ། ཞེས་སོགས་ཏེ། གླིང་  
བཞི་པའི་ངེས་ཚིག་དང་ཁྱད་ཆོས་བཞག་དུ་ཡོད་དེ། གླིང་བཞི་ཡོད་པ་དེ་ལ་འཛམ་སྤ་གླིང་  
གི་ཤིང་འཛམ་སྤ་ཕྱི་ཁྱེ་ཞེས་པ་དེའི་འབྲས་སྤ་རྒྱར་ལྟར་བ་ན་འཛམ་སྤ་ཞེས་པའི་རྒྱ་  
བྱུང་སྟེ། དེས་མཚན་པའི་གླིང་ཡིན་པས་འཛམ་སྤའི་གླིང་ཞེས་བྱ། རོས་གསུམ་ལ་དཔག་  
ཚད་ལྟོང་ཐུག་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པ་ཤིང་ཉེ་དབྱིབས་ཅན། རོས་གཅིག་ལ་དཔག་ཚད་  
ཐུད་དང་བཞི་ཡོད། གླིང་འདི་ལ་ལྟོས་པའི་རི་རབ་ཀྱི་ཤར་ན་ཡོད་ཅིང་། དེའི་མི་རྣམས་  
གླིང་འདིའི་མི་ལས་ལུས་ཉིས་འབྲུར་གྱིས་འཕགས་པས་ཤར་ལུས་འཕགས་གླིང་སྟེ།  
དབྱིབས་རྩེ་གམ་རོས་གསུམ་འཛམ་སྤ་གླིང་དང་ཚད་འབྲུ་ཞིང་། རོས་གཅིག་ལ་དཔག་  
ཚད་སུམ་བརྒྱ་ལྟར་བརྒྱ་ཡོད་པ། གླིང་འདི་ལ་ལྟོས་པའི་རི་རབ་ཀྱི་རྩལ་ན་ཡོད་ཅིང་།

ལོངས་སྤྱོད་པལ་ཆེར་བ་གྲང་ལ་སྤྱོད་པས་རྩབ་བ་གྲང་སྤྱོད་པ། དབྱིབས་རྒྱུ་པོ་མཐའ་  
བསྐྱར་དུ་དཔག་ཆད་སྟོང་ཕྱག་ཕྱེད་དང་བརྒྱད། དེའི་དབུས་ལ་དཔག་ཆད་སྟོང་ཕྱག་  
ཕྱེད་དང་གསུམ་ཡོད་པ། གླིང་འདི་ལ་ཉལ་བའི་རི་རབ་ཀྱི་བྱང་ན་ཡོད་ཅིང་། འཆི་བའི་  
ཞག་བདུན་ནས་འཆི་བའི་རྒྱ་མི་སྟན་པ་འབྱུང་བའི་བྱང་རྒྱ་མི་སྟན་པ་སྟེ། མཐའ་སྐྱར་དུ་  
དཔག་ཆད་སྟོང་ཕྱག་བརྒྱད་ཡོད་པ་དབྱིབས་གྲུ་བཞི་པ། རོས་རེ་རེ་ལ་ཉིས་སྟོང་རེ་ཡོད་  
བའི་ཕྱིར། གླིང་གང་དང་གང་གིས་མིའི་གདོང་པ་དང་། བྱང་མེད་ཀྱི་དབྱིབས་དང་  
གླིང་དེ་དང་དེའི་དབྱིབས་དང་འབྲུ་བར་ཡོད་ཅིང་། འཛམ་བུ་གླིང་ན་གསེར་དུལ། ཤར་  
ན་རས། རྩབ་ན་བ་གྲང་། རོར་བུ་ལ་སྟགས་ཉེ་ཆོར་བྱེད་པ་ཡོད་ཅིང་། བྱང་ན་ཉེ་ཆོར་  
གི་ཐ་སྟད་མེད་དེ། དེ་ན་བདག་གིར་འཛིན་པ་རགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གླིང་དང་པོ་  
གསུམ་ནི་ཁ་ཟས་འབྲས་ཆེན་འབྲ། ལྷར་བ་ཟན་ཕྱེ། ཤ་ཆང་སྟགས་ཡོད། བྱང་ན་  
མེད་པར། མ་ཆོས་མ་བདེ་བ་པར་འབྲས་ས་ལུ་ཟ། གླིང་དང་པོ་གསུམ་ན་མིའི་ཁ་དོག་  
དཀར་ནག །ལྟགས་ཉིས། བདེ་སྟག །ཁང་པ་ཆང་དུ་བྱས་པ། མལ་གོས། བག་མ་  
གདོང་ལེན། རྩེ་ལམོར་ཀྱི་ཐ་སྟད་ཡོད། བྱང་ན་དེ་རྣམས་མེད་དེ། ཁ་དོག་དཀར་པོ་ཁོ་ན།  
ཆེད་དུ་མ་བྱས་པའི་ས་ཁང་། དཔག་བསམ་ཀྱི་ཤིང་ལས་གོས་དང་རྒྱན་ལ་སྟགས་པ་  
གང་འདོད་དུ་འབྱུང་ཞིང་། གང་ལ་ཡང་བདག་གིར་འཛིན་པ་མེད། བྱ་སྟེས་མ་ཐག་འདོར་  
ཞིང་རང་གི་མཐོ་བྱེད་ལས་རྩ་ཞོ་འབྱུང་བ་སྟགས་གདགས་པ་ལས་གསུངས་སོ། གླིང་  
བཞི་གན། བཀྱས་སྒོམ། མོ་མའི་དབང་པོ། ཉིན་མཚན། བ་མ། ཏུས་བཞི། གཤང་གཅི།  
རྒྱ་མཚན། རྒྱུ་མ། ལུ་བཙའ་བ་སྟགས་ཡོད་ཅིང་། དུན་པ་ཉེར་བཞག་ལས། ལུན་  
པོས་དགེ་བ་བྱས་པས་རྒྱ་མི་སྟན་དུ་སྟེ། ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་གླིང་ཕྱན་བཤད་པ་ནི། །དེ་ཡི་བར་ནི་གླིང་བརྒྱད་ནི། །ཞེས་སྟགས་  
ཀྱི་འཆད། གླིང་ཕྱན་བརྒྱད་བཞག་དུ་ཡོད་དེ། གླིང་བཞི་པོ་དེའི་བར་ཀྱི་གླིང་གཡོག་

བརྒྱད་ནི། ལུས་དང་ལུས་འཕགས་ཤར་གྱི། སྒྲ་མི་སྟན་དང་སྒྲ་མི་སྟན་གྱི་སྒྲ་བྱང་གི།  
 རྩ་ཡལ་དང་རྩ་ཡལ་གཞན་འཛམ་སྤྱི་དགོན་གྱི་གཡོ་ལྷན་དང་ལམ་མཆོག་འགོ་རྒྱལ་གྱིས་  
 སྤྱི་དགའོག་ཡིན་པའི་བྱིར། རྩ་ཡལ་ན་སྤྱི་དགོན་གཞན། གཞན་རྣམས་ན་མི་གནས་ཤིང་།  
 སྤྱི་དགའོག་རྣམས་རང་རང་གི་གཙོ་བོ་དང་དབྱིབས་འདྲ། ཚད་གསལ་བར་མི་སྤྱང་ཡང་།  
 སྤྱི་དགའོ་བོ་ལས་རྒྱུ་བར་མཛོན། ཞེས་གསུངས། སྤྱི་དགོན་གང་སྤྱི་ལ་ན་རེ། དེ་ན་  
 གནས་པའི་མི་རྣམས་ནི་ལུས་རྒྱུ་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས།

### ། འཛམ་སྤྱི་དགོན་ཁྱད་ཆོས་བྱེ་བྲག་རྩ་བཤད་པ། །

གསུམ་པ་ནི། འདི་ནས་བྱང་དུ་རི་ནག་པོ། ཞེས་སོགས་རྒྱུ་བ་བཞིའི་  
 སྒྲ་བས་སྤྱི། འཛམ་སྤྱི་དགོན་ཁྱད་ཆོས་བཞག་རྩ་ཡོད་དེ། འཛམ་སྤྱི་དགོན་ནི་དོ་རྩེ་གདན་  
 མཉན་ཡོད་འདི་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སྤྱི་གར་གི་རི་ནག་པོ་དུག་བོད་གྱི་རི་ནག་པོ་གསུམ་  
 གྱི། དགྲ་འདས་པ་ན། དགྲ་བཙོམ་སྟོང་དང་སྤྱི་བརྒྱུ་བ་སྒྲོར་བའི་འཕགས་པའི་  
 གནས་བརྟན་ཆེན་པོ་ཡན་ལག་འཕྱུང་བཞགས་པའི་གནས་ཏེ་གངས་རི་དཔལ་དང་ལྷན་  
 བ་ཏེ་སོ་ཡོད། དེའི་བྱང་ན་རི་སྒྲོས་རད་ལྷང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད། དེ་ནས་དཔག་ཚད་  
 བརྒྱའི་རྒྱ་ལྡན། གྲུའི་རྒྱལ་བོ་མཛྲོས་པ་གནས་པའི་མཆོ་མཛྲོས་ཞེས་པ་ཡན་ལག་  
 བརྒྱད་དང་ལྷན་པའི་རྒྱུ་གང་བ་མེ་ཏོག་པར་དང་། གྲུ་མུ་ཏ་ལ་སོགས་པའི་ཁེབས་པ།  
 རྒྱ་ཁེང་ལ་དཔག་ཚད་ལྷ་བརྒྱ་ཡོད་པའི་ཡོད་པའི་མཆོ་དབྱིབས་གྲུ་བཞི་བ་མཐའ་བསྒྲོར་  
 དུ་དཔག་ཚད་ཉིས་བརྒྱ་བ། དེའི་ཤར་ཕྱོགས་སྤྱི་དགོན་ཁྱད་ཆོས་ལྷ་བ་ནས། རྒྱ་བོ་གསྒྲ།  
 རྒྱ་བོ་མཆོག་གི་ཁྱ་ལྷ་བ་ནས་སྤྱི། རྒྱ་བོ་ཏེ་ཁྱ་ལྷ་བ་ནས་པར། བྱང་སེང་གའི་  
 ཁྱ་ལྷ་བ་ནས་སྤྱི་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་འབབ་ཅིང་། མཆོ་མཛྲོས་པ་ལ་གཡས་ཕྱོགས་སྤྱི་བསྒྲོར་



བ་བདུན་རེ་བྱས་ནས་ཚུ་གྲུང་ལུ་བརྒྱ་རེ་དང་འགྲོགས་ནས་ཚུ་མཚོ་ཆེན་པོར་འབབ་སྟེ།  
 གདགས་པ་ལས། ཚུ་པོ་གཞུ་སི་ཚུ་བ་རྒྱ་དང་། །སྤྱི་ཏ་དབའ་རྒྱབས་ལུ་བའི་སྤེང་བ་  
 ཅན། །འབབ་ཅིང་ཐམས་ཅད་བསེལ་བའི་ཚུ་ཡིན་ཏེ། །ཕྱོགས་བཞི་ཁོ་ར་ཁོར་ཡུག་དག་  
 བས་འབྱུང་། །གཞུ་ཤར་ཕྱོགས་ཚུ་མཚོར་འགྲོ་བ་སྟེ། །སི་རྩུ་ལྷོ་ཕྱོགས་ཚུ་མཚོར་འགྲོ་  
 བ་ཡིན། །བརྒྱ་ཡང་ནི་རུབ་ཕྱོགས་ཚུ་མཚོར་འགྲོ། །དེ་ཡི་བྱང་ཕྱོགས་ཚུ་མཚོར་སྤྱི་  
 ཏ་འགྲོ། །ཚུ་གྲུང་རབ་མཚོག་བཞི་པོ་འདི་དག་ནི། །མཚོག་ཏུ་བཟང་ཞིང་སོ་སོར་འབབ་  
 བ་སྟེ། །རེ་རེ་ཞིང་ཡང་ལུ་བརྒྱར་བྱེར་ནས་ནི། །ཚུ་པོའི་རྒྱན་ནམས་ཚུ་མཚོ་ཆེན་པོར་  
 འགྲོ། །ཞེས་དང་གཞུ་གྲུང་པོའི་ཁ་ནས་ཤར། །སི་རྩུ་ལུ་མཚོག་ཁ་ནས་ལྷོ། །བརྒྱ་ཏ་ཡི་ཁ་  
 བས་རུབ། །སྤྱི་ཏ་སེང་གའི་ཁ་ནས་བྱང་། །དབུལ་དང་བེད་རྩུ་ཤེལ་གསེར་གྱི། །བྱེ་  
 མ་འདྲེན་ཞིང་འབབ་བ་ཡིན། །ཞེས་སྤོན་གྱི་པོད་གྱི་མ་ལས་གྲུབ་ནམས་གྱིས་གསུངས་སོ།  
 །མཚོ་དེ་ལ་གྲུའི་རྒྱལ་པོ་མ་རྩོས་པ་གནས་པའི་དབང་གིས་འཛམ་ཁུ་གླིང་དུ་ཚུ་གྲུང་དང་  
 ཅི་ཤིང་མེ་ཏོག་ནགས་ཚལ་ནམས་རྒྱས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། །བརྒྱས་པ་ལས། །འཛམ་  
 ཁུའི་གླིང་འདིར་ཚུ་གྲུང་ཇི་སྟེད་ཅིག་འབབ་ཅིང་། །མེ་ཏོག་འབྲས་ལྷན་སྒྲན་དང་ནགས་  
 ཚལ་སྟེད་བྱེད་པ། །མ་རྩོས་གནས་པའི་གྲུ་དབང་གྲུ་བདག་བརྟེན་ལས་བྱུང་། །དེ་ནི་  
 གྲུ་ཡི་རྒྱལ་པོ་དེ་ཡི་མཐུད་པལ་ཡིན། །ཞེས་དང་། །དཔེར་ན་མ་རྩོས་གནས་པའི་གྲུ་དབང་  
 གྲུ་བདག་མེད་གྱུར་ན། །འཛམ་ཁུ་གླིང་འདིར་ཚུ་གྲུང་འབབ་པར་ག་ལ་འགྱུར། །ཚུ་གྲུང་  
 མེད་ན་མེ་ཏོག་འབྲས་སུ་འབྱུང་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཚུ་དེའི་འགྲམ་ན་  
 ཤིང་འཛམ་ཁུ་བྱིས་ཞེས་བྱ་བ་འབྲས་སུ་མངར་བ་ཆེ་རྒྱུང་རྩ་མ་ཙམ་བ་དེ་རྒྱར་ལྷུང་བ་  
 ལས་འཛམ་ཁུ་ཞེས་བའི་སྒྲུ་འབྱུང་། །དེ་ལས་འཛམ་ཁུ་ཚུ་པོའི་གསེར་ཡང་འབྱུང་  
 རོ། །འཛམ་ཁུ་ཞེས་བའི་ཤིང་གཞན་ནི་གྲོང་བྱེར་སེར་སྒྲུ་སོགས་ན་ཡང་ཡོད་དེ། །འཛམ་  
 ཁུའི་ཤིང་དུང་བསམ་གཏན་མཚན་ཉིད་པའི་ཚོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །མཚོ་མ་རྩོས་པའི་

ལྷོན་གྱི་འདི་དང་བྱང་ན་གྱི་ཤལ་མ་ལི་ཞེས་བྱ་བའི་ཆེ་མོ་གྱི་རྩ་མཐོ་བ་ནི། བམ་  
 མཁའ་མིང་གྱི་གནས་བཞི་པའི་ཚད་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །གངས་རི་དང་ཉེ་བ་ན་བྲག་  
 གསེར་གྱི་བྱ་རྒྱབས་ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་ངོས་ཞེས་བྱ་བ། ཚད་མཚོ་དང་མཉམ་པ་དང་། རྩེར་  
 སུད་ལ་གྱི་འབབ་ཅེས་བྱ་བ་རྩེར་སུ་ལྷ་བརྒྱས་བསྐྱོར་བ་དང་། གྱིང་ལྷ་ལའི་རྒྱལ་པོ་རབ་  
 བརྟན་ཞེས་བྱ་བ་ཏ་ལའི་ཕྱེད་བ་རིམ་པ་བརྟན་གྱིས་བསྐྱོར་བ་དང་། བརྒྱ་ཕྱིན་གྱིས་  
 གཡུལ་ངོར་སྤྱོད་པའི་གླང་ཆེན་རབ་བརྟན་ཞེས་བྱ་བ་ལུས་ཀྱི་སྤྱོད་ལྷ་ར་དཀར་བ། མགོ་  
 བོ་འདམ་སུ་རྒྱ་གཡུ་ལྷ་ར་དམར་བ་མཆེ་བ་དུག་དང་ལྷན་བ། འཕང་དུ་དཔག་ཚད་ཕྱིད་  
 གཉིས། མིང་དུ་དཔག་ཚད་ཕྱིད་དང་གསུམ། རྒྱབ་ཞིང་དུ་དཔག་ཚད་གཅིག་པ་སྟེ། དེ་  
 ལ་ལའོར་གླང་ཆེན་བརྒྱ་སྟོང་གིས་བསྐྱོར་བ་སྟེ། དགུན་རྒྱ་བ་བཞིར་བྲག་གསེར་གྱི་བྱ་  
 རྒྱབས་སུ་གནས། དཔྱིད་རྒྱ་བ་བཞིར་རྩེར་སུ་དལ་གྱི་མཐའ་སྐྱོར་དུ་གནས། དབྱར་རྒྱ་  
 བ་བཞིར་གྱིང་ཏ་ལའི་ཚལ་དུ་གནས་པ་ཡོད། རྒྱིང་འདིའི་དབུས་ན་བདག་ཅག་གི་སྟོན་  
 བས་དོ་རྩེ་ལྷ་སུའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་བརྟེས་པའི་གནས་དོ་རྩེའི་གདན། གྱིང་ཕྱིན་གསུངས་  
 པའི་གནས། བྱ་ཆོད་ཕུང་པོའི་རི། རྒྱུད་སྟེ་གསུངས་པའི་གནས། དཔལ་ལྷན་འབྲས་  
 རྒྱངས། མངོན་པ་གསུངས་པའི་གནས་མཉན་ཡོད་སོགས་གྱོང་ཁྱེར་ཆེན་པོ་དུག་ཤར་ན་  
 མགོན་པོ་འཇམ་དཔལ་གྱི་གནས་རི་བོ་ཆེ་ལ། ལྷོ་ན་མགོན་པོ་རྒྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་  
 གནས་རི་བོ་པོ་ཏ་ལ། འདིའི་རྒྱུད་ན་རྩེ་བརྟན་སྟོལ་མའི་གནས་སེང་ལྷེད་ནགས་ཀྱི་ཚལ།  
 རྒྱབ་ན་མཁའ་འགྲོའི་གནས་ཨོ་རྒྱན། བྱང་ན་རིག་འཛིན་གྱི་གནས་ཤུག་ལ་ཞེས་བྱ་བའི་  
 རིས་བསྐྱོར་བའི་དབུས་གཡུ་ཤའི་རི་བོའི་སྟེང་ན་ཀ་ལྷ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་གྱོང་ཁྱེར་ཡོད། དེའི་  
 ཕྱི་རོལ་པད་འདབས་ལྷ་སུ་ལ་གྱོང་ཁྱེར་བྱེ་བ་བྲག་དགུ་བརྩུ་ཅ་དུག་ཡོད། གཞན་ཡང་  
 འཇམ་སུ་རྒྱིང་ན་གནས་འཛོག་གི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ལྷ་ར་གྱི་ཡུལ་ཆེན་པོ་བརྩུ་  
 དུག །ཡུལ་ཕྱན་སྟོང་ཅ་གཉིས་ཡོད། འཇམ་སུ་རྒྱིང་གི་ཐད་ཀའི་ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱིང་

ལ་སེང་ག་ལའི་སྒྲིང་། ཟངས་སྒྲིང་། གསེར་སྒྲིང་། བས་སྒྲིང་། ཅུ་ཏའི་སྒྲིང་། ཡ་མུ་ནའི་  
 སྒྲིང་། ལྷན་ཅེའི་སྒྲིང་། ཀམ་པོ་ཅེའི་སྒྲིང་སོགས་སྒྲིང་ཕྱན་ཐམས་ཅད་ཡོད། ཆོས་དང་  
 ཞིང་ལས་ཀྱི་ས་པ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱུང་ཆོས་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འཛམ་བུ་  
 སྒྲིང་ན་རི་ཆེན་པོ་གསུམ་ཡོད་དེ། ཀངས་ཅན། འཕགས་བྱེད། མན་རྩ་རྩམས་སོ། །  
 ཤིང་ཆེན་པོ་གཉིས་ནི། ཤལ་མ་ལི། སྙ་ལའི་རྒྱལ་པོ་གཉིས་ཡིན་གྱི། འཛམ་བུ་བྱིས་  
 ཤིང་ཆེན་པོར་མི་འདྲེན་པར་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་སེམས་ཅན་གྱི་སྣོད་བྱེ་བྲག་རྩ་བཤད་པས། དངོས་དང་། དེ་དག་གི་སྒྲིས་  
 པའོ། དང་པོ་ལ། ངན་སོང་པའི་གནས་དང་མཐོ་རིས་ཀྱི་གནས་སོ། །

### ༼ ངན་སོང་པའི་གནས་བཤད་པ། ༽

དང་པོ་ནི། འདི་འོག་སྒྲོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ན། །ཞེས་སོགས་ཏེ། ངན་འགྲོའི་གནས་  
 བཞག་རྩ་ཡོད་དེ། འཛམ་བུ་སྒྲིང་འདིའི་འོག་དཔག་ཆད་ལྷ་བརྒྱའི་བཅད་པ་ན་སེར་སྒྲི་  
 ཞེས་བྱ་བའི་གཤིན་རྗེའི་གྲོང་ཁྱེར་སྒོ་མེད་ལྷགས་མཁར་བཅུ་དྲུག་བྱ་བ་ན། གཤིན་རྗེའི་  
 ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལ་ཡི་དྲགས་ཀྱི་རིགས་མི་འདྲ་བ་སུམ་ཅུ་ཅུ་དྲུག་གིས་བསྐྱར་ཏེ་གནས།  
 འཛམ་སྒྲིང་འདིའི་འོག་དཔག་ཆད་སྒྲོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ན་མནར་མེད་ཡོད་ཅིང་། དེའི་རྒྱ་  
 དཔངས་སུ་ཡང་དཔག་ཆད་སྒྲོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ཡོད། དེའི་སྒྲོང་ན་ཆད་ཐུལ་ལྷག་མ་བདུན་  
 ཡོད། ཆད་ཐུལ་བརྒྱད་པོ་ཀྱན་ལ་རང་རང་གི་ལའོར་གྱི་རྒྱལ་དུ་ལྷག་མ་བཅུ་དྲུག་བཅུ་  
 དྲུག་ཡོད་དེ། རང་རང་གི་ཕྱོགས་པའི་ར་མེ་མུར་གྱི་འོབས། རོ་དམུགས་ཀྱི་འདམ། སྒྲི་  
 གྱིའི་ལམ། ཐལ་ཆན་གྱི་རྒྱ་པོ་རབ་མེད་སོགས་པའི་བཞི་སྟེ། བཅུ་དྲུག་རེ་ཡོད་པའི་  
 ཕྱིར། སོགས་ཁོང་ནས་རལ་གྱིའི་ལོ་མའི་ནགས་ཆལ། ལྷགས་ཀྱི་ཤིང་ཤལ་མ་ལའི་སྒྲོང་

པོ། དེ་ཉི་མེ་མོ་ན་བྱ་ཁ་ཏ་ལྷགས་གྱི་མཆུ་ཅན། ཅ་བ་ན་བྱི་མེ་འོ་ལྷགས་གྱི་མཆེ་བ་  
 ཅན་སོགས་འདོན་ནོ། །དཔུལ་བ་དེ་དག་གི་འགྲམ་ན་དཔུལ་སྤང་མཚོན་ཆ་སྤྲོ་ཆོགས་  
 བ་ཐོགས་པས་དཔུལ་བ་བརྒྱམས་གཞན་ཏུ་འགྲོ་བ་འགོག་པར་བྱེད་པ་ཡོད། འོ་ན་དཔུལ་  
 སྤང་རྒྱམས་སེམས་ཅན་ཡིན་ནམ་ཞེན། བྱི་བྱག་སྤྲུ་བ་ན་རེ། དཔུལ་བ་པ་ལ་གཞོད་པའི་  
 རྒྱམ་སྤྲིན་གྱིས་ཤི་ནས་དཔུལ་བར་སྤྲེས་ལ། ད་ལྟ་དཔུལ་མེ་སོགས་གྱིས་མི་གཞོད་པའི་  
 རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ལས་གྱི་མཚན་པ་བཅད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། མདོ་སྤེལ་ན་རེ། དེ་  
 རྒྱམས་སེམས་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་འབྱུར་གྱི་ཁྱད་པར་ཅམ་ཡིན་པའི་  
 ཕྱིར། དཔེར་ན། རི་ར་ལྷག་གི་གཞོད་པ་ཅན་བཞིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར། འོ་ན་བཅུན་པ་  
 ཆོས་ལྡན་རབ་འབྱོར་གྱིས། གང་དག་ཁྱོ་ཞིང་གཏུམ་ལས་དང་། །སྤྲིག་ལ་མདོན་  
 པར་དགའ་བ་དང་། །སྤྲིག་བསྐལ་ལ་དགའ་དེ་དག་ནི། །གཤིན་རྗེའི་སྤོང་པོར་སྤྱོ་  
 བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེན། མི་འགལ་ཏེ། དེ་ནི་ཆོས་རྒྱལ་  
 གྱི་འཁོར་རྒྱུར་པའི་ཡི་དྲུགས་འགའ་ཞིག་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། ཐེག་ཆེན་  
 པ་ན་རེ། སྤྲིད་པའི་བག་ཆགས་གྱི་བསྐྱད་པའི་སེམས་གྱི་སྤྲང་བ་ཅམ་ཞིག་ཏུ་བྱེད་དེ། སྤྲོད་  
 འཇུག་ལས། སེམས་ཅན་དཔུལ་བའི་མཚོན་ཆ་དག །སྤྲི་ཞིག་གིས་ནི་ཆེད་རྒྱ་བྱས། །  
 ཞེས་གསུངས་སོ། །

གང་དཔུལ་བརྒྱད་ནི། ཆ་དཔུལ་བརྒྱད་ཀྱི་ཐད་སོན་ཡོད་ལ། ཉེ་འཁོར་བ་ནི་  
 ཆ་དཔུལ་གྱི་ཉེ་འཁོར་ཡིན་ལ། ཉེ་ཆེ་བའི་གནས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་ཏེ་རྒྱ་དང་  
 རི་དང་སྤྲ་ངམ་དང་། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་སོགས་ན་ཡོད་པར་འབགས་པ་དག་འདུན་སྤང་དང་།  
 གོ་བཞིན་སྤྲེས་སོགས་གྱི་དོགས་བརྗོད་ལས་གསུངས་སོ། །དུང་འགྲོའི་གནས་ནི། གཙོ་  
 བོ་བྱའི་རྒྱ་མཚོ་དང་། ཁ་འཐོར་བ་མི་ལུལ་སོགས་ན་ཡོད་པས་མ་ངེས།



# ༼ གཉིས་པ་མཐོ་རིས་ཀྱི་གནས་བཤད་པ། ༽

གཉིས་པ་མཐོ་རིས་ཀྱི་གནས་བཤད་པ་ལ། མིའི་གནས་བཤད་ཟིན། ལྷ་གནས་བཤད་པ་ལ་ས་དང་འབྲེལ་བའི་ལྷ་གནས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་ལྷ་གནས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། རྒྱལ་ཆེན་བཞིའི་གནས། སུམ་རྩ་ཅ་གསུམ་པའི་གནས་དང་པོ་ལ་གཞལ་མེད་ཁང་ལ་བརྟེན་པ་དང་། རི་རབ་ལ་བརྟེན་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཉི་ཟླ་ལྷན་པོའི་བྱེད་ནའོ། ཞེས་སྐུ་ལྷ་རྒྱུད་པ་གཉིས་པའི་སྐབས་སྤྱོད་ན་དང་། གཞུང་དོན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ཉི་ཟླ་རི་ཅམ་ནས་འཆར་བ། ཉི་ཟླ་འི་དགེལ་ལའོར་གྱི་ཆད། བྱེད་ཆོས་རྒྱས་པར་བཤད་པ། ཞར་ལ་སྐར་མའི་ཆད་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ནི། རྒྱ་མཚམས་ཡན་ཆད་ཀྱི་ལྷན་པོའི་བྱེད་དཔག་ཆད་བཞི་ཁྲི་ནས་འཆར་བ་ཡིན་ཏེ། གཉིས་ཤིང་འཛིན་གྱི་རིའི་ཕྱོ་མོ་དང་ཐད་མཉམ་ནས་འཆར་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཉི་མའི་དགེལ་ལའོར་ལ་ཐད་ཀར་དཔག་ཆད་ལྷ་བརྩ་ཅ་གཅིག་ །ཟླ་བའི་དགེལ་ལའོར་ལ་དཔག་ཆད་ལྷ་བརྩ། གཉིས་ཀ་ལ་མཐུག་རམས་སུ་དཔག་ཆད་བྱེད་དང་དྲུག་དང་གཅིག་གི་བཙོ་བརྒྱད་ཀྱི་ཆ་རེ་ཡོད་པ་འདྲ།

གསུམ་པ་ནི། ཉི་མའི་དགེལ་ལའོར་གྱི་རྒྱ་མེ་ཤེལ་ལས་གྲུབ་པ། རོ་བོ་ཆ་བའི་རང་བཞིན། བྱེད་ལས་སྤང་བ་སྟེར། ལོ་ཐོག་སྟེན། བད་ཆལ་རྒྱས་པར་བྱེད། ཟླ་བའི་དགེལ་ལའོར་རྒྱ་མེ་ཤེལ་ལས་གྲུབ་པ། རོ་བོ་བསེལ་བ། བྱེད་ལས་སྤང་བ་སྟེར། ལོ་ཐོག་སྟེན། བད་ཆལ་རྒྱས་པ་བྱེད་པ་སྐྱོན་ཡོད་དོ། །དེས་ན་ཉི་མ་ལ་བདུ་འི་གཉིན། ཟླ་བ་ལ་རྒྱ་མེད་གཉིན་ཞེས་བརྗོད་དོ། ཉི་ཟླ་འི་གཞལ་མེད་ཁང་དེ་གཉིས་ཀའང་གསེར་གྱི་རྩ་བ་འཕང་དུ་དཔག་ཆད་བྱེད་པས་བསྟོར་བ། ཕྱི་གསུམ་པས་རིན་པོ་ཆེ་སྤྲུལ་བཞིས་

བྱས་པ། འོག་གཞི་ཚོན་སྣ་བརྒྱ་ཅུ་གཅིག་གིས་བཀྲ་བ། རིན་པོ་ཆེ་ལས་གྲུབ་པའི་ཁང་  
བཟང་། རྒྱུད་མོས་ཚལ་དང་། དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་དང་། མེ་ཉླ་མན་རྩ་ར་བ་ལུས་  
མོ་ལུབ་ཅམ་དུ་ཁེབས་པ། རྟིང་པ་རྣམས་རྒྱུང་གིས་འཁོར་ཁིང་གསར་བ་འགྲེམས་པར་  
བྱེད་པ་ཡོད་དོ། ། ལྷ་བའི་དགྱིལ་འཁོར་གྱི་དབུས་ན་ནག་པོ་རེ་རེ་ཡོད་པ་ནི། གདགས་  
པར་གང་གི་གཟུགས་བརྟན་གྱང་དུ་སྤང་བས་ར་རེ་དང་། མཐའ་ལ་ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོ་སྤང་  
བའི་དྲངས་པར་སྤང་བ་ཡིན་ཞེས་བཤད། སའི་དངོས་གཞིར། ཉ་དང་རུལ་སྤལ་སོགས་  
གྱི་གཟུགས་བརྟན་མཚོ་ནས་ཤར་བར་ཡིན་པར་བཤད།

རང་ལུགས་ནི། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་རེ་བོང་དུ་འཁྲུངས་པའི་དུས་སུ་ལུས་སྤྱིན་  
པར་བཏང་བ་ལ། བརྒྱ་ཕྱིན་ངོ་མཚར་སྒྲིམ་ཏེ་འཛིག་རྟེན་པ་རྣམས་ལ་བརྟན་ཕྱིར་དུ་ལྷ་  
བའི་དགྱིལ་འཁོར་གྱི་ངོས་ལ་རེ་བོང་གི་གཟུགས་བརྟན་བྲིས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་རབས་  
ལས། ལྷ་བའི་དགྱིལ་འཁོར་གང་བ་ལ། །དེང་སང་དུ་ཡང་རེ་བོང་གཟུགས། །མེ་  
ཡོང་དགྱིལ་ན་གཟུགས་བརྟན་བཞིན། །རབ་དུ་མངོན་པར་མཛེས་པར་སྤང་། །དེ་དག་  
ཕྱིན་ཆད་འཛིག་རྟེན་ན། །ཀྱུ་སྤང་ཏ་ཡི་ཁ་འབྱོར་བ། །མཚན་མོའི་མཚན་མོ་ལྷ་བ་ལ།  
རེ་བོང་མཚན་མ་ཅན་ཞེས་གྲགས། །ཞེས་གསུངས། ལྷ་བ་འགྲོས་སྤྱར་བས་ལྷ་བ་གཅིག་  
ལ་བྲིམ་བརྟུ་གཉིས་འཁོར་ཁིང་། ཉི་མ་རུལ་པས་ལོ་གཅིག་ལ་བྲིམ་བརྟུ་གཉིས་འཁོར་  
པར་གསུངས།

བཞི་པ་ནི། སྐར་མ་རྒྱུང་བ་ལ་རྒྱུང་གྲགས་གཅིག་དུ་སྒྲོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་  
གསུངས། གང་སྟེལ་ལས་ཆེ་བ་ལ་རྒྱུང་གྲགས་བརྟུ་དུག །སའི་དངོས་གཞིར་ཆེ་བ་ལ་  
རྒྱུང་གྲགས་བཅོ་བརྒྱད། འབྲིང་ལ་བརྟུ། རྒྱུང་བ་ལ་བཞིར་གསུངས། གདགས་  
པར། འབྲིང་པ་ལ་ཆེར་ལ་བརྟུ་གཉིས། བརྟུ་དང་ཐ་མ་ལ་གསུམ་གསུངས་སོ། །སྐར་མའི་  
གྲངས་ལ་དུང་ཕྱུར་གཉིས་ཕྱེ་བ་བརྒྱད། ས་ལ་ལྷ། ཞེས་དྲང་སྟོང་སྐར་མ་ལ་དགའ་བས་

བཤད། གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། ཉི་ཟླ་ཅི་ཙམ་ནས་འཆར་བ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། རྒྱ་  
མཚམས་ཡན་ཆད་ཀྱི་ལུན་པོའི་བྱེད་ནས་འཆར་བའི་བྱིར། འོ་ན་ཉི་མའི་གླིང་བཞི་ལ་བྱ་  
བ་བྱེད་ཚུལ་རི་ལྟ་བུ་ཞེན། དེ་ལྟོན་པ་ནི། བམ་བྱེད་ཉི་མ་རུབ་བ་དང་། །ཞེས་སྐགས་  
ཀྱང་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ། གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་དགག་གཞག་གཉིས།

དང་པོ་ནི། དུས་བཞི་དུས་མཉམ་དུ་འདོད་པ་ཁ་ཅིག་གཞུང་འདིས་དུས་བཞི་དུས་  
མཉམ་ཞིང་བསྟན་པ་ལྟར་ཁས་ལེན་དེ། གླིང་བཞིར་ཉི་མ་བྱང་བཤོད་མཐར་ཐུག་པའི་  
བྱི་དེ་ཉིན་ནས་བཟུང་སྟེ་རྒྱ་རི་ཆེར་སོང་ཞིང་གླིང་གི་དཀྱིལ་དྲང་ཐད་དུ་གླིང་བཞིར་སྟོན་  
ཉིན་མཚན་མཉམ་པར་འབྱུང་། དེས་ཡང་བྱིས་རྒྱ་ཆེར་སོང་སྟེ་ལྟོར་བཤོད་མཐར་ཐུག་  
པ་ན་གླིང་བཞིར་དགུན་ཉི་ལྟོག་དའི་བྱི་དེ་ཉིད་ནས་བཟུང་སྟེ་ནང་དུ་རྒྱ་རི་རྒྱུང་དུ་སོང་  
ཞིང་། རྒྱ་མཚོའི་དཀྱིལ་དྲང་ཐད་དུ་སྟེབ་པ་ན་གླིང་བཞིར་དབྱིད་ཉིན་མཚན་མཉམ་པར་  
འབྱུང་། དེ་ནས་ཀྱང་ནང་དུ་རྒྱ་རི་རྒྱུང་དུ་སོང་སྟེ་བྱང་བཤོད་མཐར་ཐུག་པ་ན་གླིང་བཞིར་  
དབྱར་ཉི་ལྟོག་པའི་བྱིར། གསེར་འོད་དམ་བ་ལས། །ཁམས་ཀྱི་སྐུལ་ནི་བཞི་  
པོ་འདི་དག་ནི།

གཉིས་ནི་སྟེང་འགྲོག་གཉིས་ནི་བྱར་དུ་འགྲོ། །ཞེས་གསུངས་པས། གླིང་བཞི་ཀའི་དབྱར་  
མཉམ་དགུན་མཉམ་བསྟན་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་དེ། གླིང་བཞིར་ཉི་  
མའི་བཤོད་པ་རིང་བའི་སྒྲོར་ཐག་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོ་ཉི་མ་རིང་བ་དང་། བཤོད་པ་ལྷུར་བའི་  
སྒྲོར་ཐག་རྒྱ་རྒྱུང་བའི་ཆོ་ཉི་མ་ཐུང་བར་འདོད་པ་མི་བདེ་ཞིང་། ཉི་མ་ལྟོ་བཤོད་ཀྱི་  
ཆོ་འཕུལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུང་རགས་པ་དང་། བྱང་བཤོད་ཀྱི་ཆོ་ཞན་པ་ཡང་མི་རིགས་པའི་  
བྱིར་དང་། གླིང་བཞིར་ཉིན་མཉམ་མཚན་མཉམ་འདོད་པ་གཞུང་འདི་དང་དངོས་སུ་འགལ་  
བའི་བྱིར།

དུས་བཞི་འཆོལ་བ་ཁོ་ནར་འདོད་པ་ཁ་ཅིག །ཤར་དུ་སྟོན་ཉིན་མཚན་མཉམ་

པ། འཛམ་གྲུ་གླིང་ལྷོ་བགྲོད་མཐར་ཐུག་པ། རུབ་ཏུ་དབྱིད་ཉིན་མཚན་མཉམ་པ་བྱང་ཏུ་  
བྱང་བགྲོད་མཐར་ཐུག་པ་རྣམས་དུས་མཉམ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དང་པོའི་ལྷོ་ལྷུང་  
ཙམ་དགུ། བྱི་རྩོ་ལྷུང་ཙམ་དུག། གཉིས་པའི་ལྷོ་ལྷུང་ཙམ་དུག་བྱི་རྩོ་ལྷུང་ཙམ་  
དུག། གསུམ་པའི་ལྷོ་ལྷུང་ཙམ་དུག། བྱི་རྩོ་ལྷུང་ཙམ་དགུ། བཞི་པའི་ལྷོ་ལྷུང་  
ཙམ་དགུ། བྱི་རྩོ་ལྷུང་ཙམ་དགུ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། དབྱིད་དུས་བྱི་རྩོ་རིང་། ལྷོ་ན་  
དུས་ལྷོ་རིང་། དབྱར་དགུན་གཉིས་དེ་གཉིས་མཉམ་པའི་བྱིར། འོ་ན་ཉིན་བྱེད་གྱི་ཐ་  
སྟོན་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རམ་སྟམ་ན་སྟོན་མེད་དེ། ཉི་མའི་དབྱེལ་འཁོར་གླིང་གི་བྱེད་  
བྱང་ཐད་དུ་སྒྲིབ་པ་ན་དེའི་ཐ་སྟོན་འཛམ་པའི་བྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཤེས་བྱེད་  
གྱི་ལུང་རིགས་མེད་ཅིང་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞོད་པའི་བྱིར།

དུས་བཞི་བྱེད་འཆོལ་བྱེད་མཉམ་པར་འདོད་པ་ལོ་རྩུབ་ཤེས་རིན་མོགས་ཁ་ཅིག། །  
དུས་བཞི་བྱེད་འཆོལ་བྱེད་མཉམ་པ་འདི་ལ་དུས་བཞི་ལྷགས་སྟོག་མ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་  
འཐད་དོ། །ལུང་རིགས་གྱིས་འགྲུབ་པའི་བྱིར། ལུང་གིས་འགྲུབ་ཏེ། མ་བྱ་ཆེན་མོ་ལས།  
མཚོན་ཆའི་འཁོར་ལོ་བཞིན་དུ་འཁོར། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། རིགས་པས་འགྲུབ་ཏེ།  
ཉི་མ་རིང་བྱང་འགོ་པའི་ལམ་ཉི་རིང་གི་དབང་གིས་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། ལྷོ་བྱང་གཉིས་སུ་  
ལྷོ་བགྲོད་མཐར་ཐུག་པ་ནི། ཤར་རུབ་གཉིས་སུ་བྱང་བགྲོད་མཐར་ཐུག་པ་དང་། ལྷོ་  
བྱང་གཉིས་སུ་ལྷོ་ན་ཉིན་མཚན་མཉམ་པ་ན། ཤར་རུབ་གཉིས་སུ་དབྱིད་ཉིན་མཚན་  
མཉམ་པ་ཡིན་པས་དུས་གཅིག་རྒྱ་གླིང་བཞིར་ཉིན་མཚན་མཉམ་པ་གཅིག་ཁོ་ནར་འབྱུང་  
པའི་བྱིར། ཞེས་ཟེར།

ཆོས་རྗེ་ཡིད་བཟང་ཅུང་པ་ན་རེ། འདི་ཁོ་ན་འཐད་དེ་གཞུང་འདིའི་དོན་དང་འགྲིག། །  
ལྷོ་ན་ཉིན་མཚན་མཉམ་པའི་བྱི་དེ་ཉིན་ནས་བགྲངས་པའི་རྩི་བ་གསུམ་དང་ཞག་གསུམ་  
ནས་དགུན་ཉི་ལྔ་ག། དབྱིད་ཉིན་མཚན་མཉམ་པའི་རྩི་བ་གསུམ་དང་ཞག་གསུམ་ནས་



དབྱར་ཉི་ཤེས་པས་བྱ་བ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། འདི་ཡང་ཕྱིར་ཉེ། ལྷ་ཤོད་བྱུང་བ་མི་  
འགས་པར་ཐལ་བས་གཞོན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། བཅུ་ཕྱེད་ཉི་མ་རུབ་པ་དང་། ཞེས་སྒྲུབ་པ་འདི་དུས་ཐམས་ཅད་ལ་འབྱུང་བས་མ་ཁྲུབ་ཀྱི། དུས་བྱུང་པར་པ་ཞིག་གི་ཆོ་ཡིན་ལ། བྱུང་པར་པ་དེ་ནི་བཅུ་ཕྱེད་ཉི་མ་རྫོང་རྫོང་བཞོད་མཐར་ཐུག། བྱུང་དུ་བྱུང་བཞོད་མཐར་ཐུག། ཤར་དུ་དབྱིད་ཉིན་མཆན་མཉམ། རུབ་དུ་སྟོན་ཉིན་མཆན་མཉམ་པའི་དུས་གཅིག་ནི་སྤྱིད་ལ། དེའི་ཆོ་ཤར་རུབ་གཉིས་ཀྱི་ཉིན་མཆན་བྱུང་རེ་ལ་ཡུད་ཙམ་བྱུང་དང་བརྒྱད་རེ་ཡོད་དེ་དེའི་ཆོ་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཉིན་མཆན་རངས་པོ་དེ་ལ་ཡུད་ཙམ་བཅོ་ལྔ་རེ་ཡོད་པར་མཉམ་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེའི་ཆོ་འཇམ་ལུ་གླིང་གི་ཉིན་བྱུང་ལ་ཡུད་ཙམ་དུག། མཆན་བྱུང་ལ་ཡུད་ཙམ་དགུ་ཡོད་དེ། དེའི་ཆོ་འཇམ་ལུ་གླིང་གི་ཉིན་མོ་ལ་ཡུད་ཙམ་བརྒྱ་གཉིས། མཆན་མོ་ལ་ཡུད་ཙམ་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇམ་ལུ་གླིང་གི་དགུན་ནི་བྱང་དུས་མཆན་མོའི་རིང་མཐའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེའི་ཆོ་སྤྱི་མི་སྟན་ཀྱི་ཉིན་བྱུང་ལ་ཡུད་ཙམ་དགུ། མཆན་བྱུང་ལ་ཡུད་ཙམ་དུག་ཡོད་པ་སྒྲུབ་ཤེས་པར་བྱ། དེས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་དུས་དེའི་ཆོ་ཤར་ཀྱི་ཉིན་བྱུང་དང་པོ་ནས་ཡུད་ཙམ་བྱུང་དང་གཉིས་ཀྱི་དེའི་ཕྱི་རྩོམ་སྟེང་དུ་ཉི་མ་སྤྱིབ་པ་ན་བྱང་དུ་ཉི་མ་རུབ་པ། རྫོང་ཉི་མ་འཆར་པ་དུས་གཅིག་པ་སྟེ་དེའི་ཆོ། བྱང་གི་ཉིན་བྱུང་དང་སྟོའི་མཆན་བྱུང་ལ་ཡུད་ཙམ་དགུ་རེ་ཡོད་པར་མཉམ་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་དེའི་ཆོ་ཤར་དུ་ཉི་མ་བྱུང་པ། རུབ་དུ་མཆན་བྱུང་པ་དུས་མི་མཉམ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་དུས་ལ་ཡུད་ཙམ་བྱུང་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཤར་དུ་ཉིན་བྱུང་དང་པོ་ནས་ཡུད་ཙམ་བྱུང་དང་བརྒྱད་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་ལས་ཡུད་ཙམ་བྱུང་དང་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་རྩོམ་སྤྱིབ་པའི་དུས་དེ་ནས་ཡུད་ཙམ་དུག་འདས་ཏེ། ཡུད་ཙམ་བྱུང་དང་བརྒྱད་སོང་མ་ཐག་པའི་དུས་དེའི་དུས་ན་བྱང་དུ་ནམ་བྱུང་པ། ཤར་དུ་ཉི་མ་རུབ་པ། རྫོང་ཉི་མ་བྱུང་པ། རུབ་དུ་

ཉི་མ་འཆར་བ་དུས་གཅིག་པ་སྟེ་མཉམ་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་རིགས་པས་གྲུབ་པའི་  
 བྱིར། ཡང་དེ་ལྟར་མཉམ་པའི་དུས་དེ་ནས་ཡུན་ཙམ་དུག་སོང་བ་ན། བྱང་དུ་ཉི་མ་ཤར་  
 བ་དང་། ལྟོར་ཉི་མ་རྒྱབ་པ་དུས་མཉམ་ལ། ཤར་རྒྱབ་ཏུ་ཉིན་མཚན་བྱེད་པ་མི་མཉམ་  
 རྟེ། དེར་ཡུན་ཙམ་བྱེད་དང་གཉིས་མ་སྒྲིབ་པའི་བྱིར། དེ་བས་ཡུན་ཙམ་བྱེད་དང་  
 གཉིས་སོང་བ་ན་ཤར་རྒྱབ་གཉིས་སུ་ཉིན་མཚན་བྱེད་པར་མཉམ་ལ། དེ་ནས་ཡུན་  
 ཙམ་དུག་སོང་བའི་དུས་དེའི་ཆོན་ཡང་ལྟོར་ནམ་བྱེད་པ། རྒྱབ་ཉི་མ་རྒྱབ་པ་དང་། བྱང་དུ་  
 ཉི་མ་བྱེད་པ། ཤར་དུ་ཉི་མ་འཆར་བ་སྟེ་ཤར་བ་དུས་གཅིག་པ་སྟེ་མཉམ་པ་ཁོ་ན་ཡིན་  
 ཏེ། དེ་ལྟར་རིགས་པའི་གྲུབ་པའི་བྱིར། དེས་ན་གླིང་བཞི་པོ་འདིར་ལོ་གཅིག་ལ། མམ་  
 བྱེད་ཉི་མ་རྒྱབ་པ་དང་། ཉི་མ་བྱེད་དང་འཆར་དུས་གཅིག་ ཁྱེད་པའི་ཚུལ་ཐེངས་  
 གཉིས་དང་། ཉིན་མཚན་མཉམ་པའི་དུས་གཉིས་ཏེ། བཞིར་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་  
 ལྟར་དུ་རྩི་ཐམས་ཅད་མཐེན་པའི་མན་ངག་རྒྱལ་ཆབ་ཐམས་ཅད་མཐེན་པས་གསང་  
 པའི་བདག་པོ་འཁོར་ལོ་ཆོན་པོའི་གསུང་ལས་འབྱུང་བ་ལས་ཤེས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཉི་མ་གླིང་ལ་བྱ་བ་བྱེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། དུས་ཁྱུང་པར་ཅན་གཅིག་གི་  
 ཆོ། བྱང་དུ་ནམ་བྱེད་དང་། ཤར་དུ་ཉི་མ་རྒྱབ་པ། ལྟོར་ཉི་མ་བྱེད་པ། རྒྱབ་ཏུ་ཉི་  
 མ་འཆར་བ་ནམས་དུས་གཅིག་པའི་ཚུལ་གྱིས་གླིང་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པའི་བྱིར། འོ་ན་ཉིན་  
 མཚན་རིང་བྱང་དུ་འགྱུར་པའི་དུས་དང་དབྱར་དགུན་གྱི་ཉི་མའི་ལྟོག་དུས་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་  
 བ། དང་པོ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མ་བྱི་མ་གྲགས་ལ་སྟོན་པ་ནི།

# ༼ རྩམ་ཚིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་རྩམ་བཞི་བྱེ་བྲག་རྩ་བཤད་པ། ༽

དབྱར་གྱི་རྒྱ་བག་ཉིས་པ་ཡི། །ཞེས་སྟགས་རྒྱུ་བ་བཞི་འོས་སྐབས་སུ་ག་ཉིས་ལས། དང་  
པོ་ལ། རྩམ་གྱི་རྩམ་བཞག་སྒྱིར་བསྟན་པ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འདུལ་བའི་ལྷགས་ཀྱི་གཞི་  
གསུམ་གྱི་རྩམ་གཞག་བསྟན་ཏེ་བསྟན་པ། གཞུང་འདིའི་སྐབས་དོན་དང་སྒྱར་ཏེ་མངོན་  
བའི་ལྷགས་ཀྱི་དབྱར་དགུན་གྱི་ཉི་མའི་ལྷག་རྩམ་བཤད་པ་ཡོ། །དང་པོ་ལ་རྩམ་གྱི་བྱི་མོ་  
ཡོ། དེ་ལས་ཐུང་བའི་རྩམ་ཚིགས་ཀྱི་རྩམ་གཞག་ །དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞག་མི་ཐུབ་འདོར་  
བའི་ཚུལ་རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་པ་ཡོ། །

དང་པོ་ལ། ཡུད་ཅམ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ཚེས་ཞག་ལ་ལྷོས་པའི་ཡོ། ཉིན་ཞག་ལ་  
ལྷོས་པའི་ཡོ། བྱིས་ཞག་ལ་ལྷོས་པའི་ཡོ་གསུམ་ཡོད། རོ་བོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་རྩུག་རྩ་  
སྒོར་ཅེས་པ་འཇམ། ལོ་ཆེན་རྩུག་རྩ་ཡོད་དེ། རྩུག་རྩོར་སྒོད་འབྲེལ་ལས། རབ་བྱུང་རྩམ་  
བྱུང་དཀར་པོ་དང་། །རབ་བྱོས་སྒྲེ་བདག་ཡི་གླིང་། །དབལ་གདོང་དངོས་པོ་ན་ཆོད་  
ལུན། །འཛིན་བྱེད་དབང་ལྷག་འབྱུང་པོ། །བྱོས་ལུན་དཔའ་བོ་རྒྱ་མཚོག་དང་། ལྷ་  
ཚོགས་ཉི་མ་ཉི་སྒྲོལ་བྱེད། །ས་སྒྲོང་མི་ཟད་ཐམས་ཅད་འདུལ། །ཀྱན་འཛིན་འགལ་བ་  
རྩམ་འགྱུར་དང་། །བོང་བྱ་དགའ་བ་རྩམ་རྒྱལ་ཉིད། །རྒྱལ་བ་བྱུང་བྱེད་གདོང་ལན་དང་། །  
གསེར་འཕྲང་རྩམ་འཕྲང་སྒྱར་བྱེད་དང་། །ཀྱན་ལུན་འཕར་བ་དགེ་བྱེད་དང་། །མཛེས་  
བྱེད་ཚོ་བོ་སྒྲ་ཚོགས་དབྱིག་ །ཟིལ་གཞོན་སྒྲིུ་བྱུར་བྱེད་དང་། །ཞི་བ་བྱུན་མོང་འགལ་  
བྱེད་དང་། །ཡོངས་འཛིན་བག་ཡོད་ཀྱན་དགའ་དང་། །སྒྲིན་པོ་མེ་དང་དམར་སེར་  
ཅན། །རྩམ་གྱི་པོ་ཉ་དོན་གྲུབ་རྩུག་ །སྒོ་ལན་ར་ཆེན་ཁྱག་སྒྲུག་པ། །མིག་དམར་ཚོ་བོ་  
ཟད་བྱེད་དེ། །ཞེས་སྟགས་ཀྱི་མོ་མོ་ཡོས་ནས་མོ་པོ་སྒྲག་གི་བར་རྩུག་རྩར་གསུངས་པའི་

ཕྱིར། །ཡང་ལོ་ལ་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གྱིས་གསུངས་པ་ལྟར། བརྩ་གཉིས་སྒྲོར་གྱི་  
 སྒྲོན་ས། བྱི་བ་སྒྲུང་སྟག་ཡོས་འབྲུག་སྟུལ། །རྟ་ལྟག་སྟེུང་དང་བྱ་ཁྱི་ལག། ཞེས་གསུངས་  
 པ་ལྟར་གྱི་བརྩ་གཉིས་ལོ་སྟུ་མའི་དབྱར་ཉི་ལོག་ནས་བྱི་མའི་དབྱར་ཉི་མ་ལོག་གིས་བར་  
 བས། སྟུ་མའི་དབྱར་ཉི་ལོག་ནས་བྱི་མའི་དབྱར་ཉི་ལོག་གི་བར་ཡིན་པ། འདི་དང་དུས་  
 བཞི་ཚྭ་གས་པ་ལ་ལོར་བཞག་པ་དོན་གཅིག། །དེའི་ཡུན་ཚད་ཆོས་ཞག་སྟུམ་བརྒྱ་དོན་  
 གཅིག་ ཉིན་ཞག་སྟུམ་བརྒྱ་རེ་ལ། བྱིས་ཞག་སྟུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུར་ཡོད། །

གཉིས་པ་ལ་དངོས་དང་། དུས་བཞི་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ཏུ་  
 དབྱེ་བ། བཞིར་དབྱེ་བ། ལྟར་དབྱེ་བ། དྲུག་ཏུ་དབྱེ་བ་རྣམས་ཏེ། འདུལ་བའི་སྐབས་  
 ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། གཉིས་པ་ལ་ཉི་མའི་བཟོད་པའི་དབང་གིས་ལོ་གཅིག་ལ་དུས་  
 བཞིར་འབྱུང་ཚུལ། སྟུ་བའི་བཟོད་པའི་དབང་གིས་དུས་བཞི་ལ་སྟུ་བ་བརྩ་གཉིས་འབྱུང་  
 ཚུལ། ལོ་དང་དུས་ཀྱི་འགོ་འཛིན་ཚུལ་དངོས་སོ། །

དང་པོ་ནི། ལོ་གཅིག་ལ་དུས་བཞི་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ཉི་མ་ལྟོ་བྱང་ཏུ་བཟོད་  
 པའི་དབང་གིས་ཡིན། དེ་ལ་ཉི་མ་ལྟོ་བཟོད་ཀྱི་སྟུ་བ་དྲུག་ལ་དབྱར་སྟོན་གཉིས་འཛིག། །  
 བྱང་བཟོད་ཀྱི་སྟུ་བ་དྲུག་ལ་དགུན་དབྱིད་གཉིས་འཛིག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་འབྲེལ་ལས།  
 ཉི་མའི་འགོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ལས་འདི་ན་ཉིན་མོ་དང་མཚན་མོ་རྣམས་རིང་བྱང་ཏུ་འབྱུར་ཏེ།  
 ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྟུར་དོན་ལ་གནས་པའི་སྟུ་བ་གཅིག་ལ་ཉིན་ཞག་སྟུམ་ཅུ་ཚད་དགོས་  
 པས་སྟུ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་འཕེལ་འབྱིབ་ཀྱི་ཆ་སྟུམ་ཅུ་ཚྭ་གས་པ་ལ་སྟུ་བ་བཞག་པ་ནི་  
 སྟུ་བ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཞག་གིས་བཞག་པའི་སྟུ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་  
 ལོ་གཅིག་ལ་ཉིན་ཞག་སྟུམ་ཅུ་རེ་ལ་སྟུ་བར་བཞག་པའི་སྟུ་བ་ནི་མཚན་ཉིད་པ་དྲུག་ །  
 ཉིན་ཞག་ཉིར་དགུ་རེ་ལ་སྟུ་བ་བཞག་པའི་སྟུ་བ་བཏགས་པ་བ་དྲུག་ཏེ་བརྩ་གཉིས་ཡོད་



དེ། ཞག་མི་བྱལ་དང་བཅས་པ་ཡི། ། ལྷ་བ་བརྩ་གཉིས་ལ་ལོ་གཅིག་ ། ཅིས་གསུངས། ། ལྷ་  
བའི་ངོ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། མར་ངོ་ཡར་ངོ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། དཀར་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་  
གཅིག་ནས་གནས་སྟོང་གི་བར་ལ་ ། ལྷ་བ་བྱེད་པ་ནི་ཡར་ངོ་སྟོན་འགྲོ་སྟེ། རིལ་ཆོས་ཞེས་  
བྱ་ལ། ཞག་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་གཅིག་ནས་ཉའི་བར་ལ་ ། ལྷ་བ་བྱེད་པ་ནི་མར་ངོ་སྟོན་འགྲོ་སྟེ།  
བྱེད་ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་དེ། གསུང་རབ་ལས། ཡར་ངོ་སྟོན་འགྲོ་མར་ངོ་སྟོན་འགྲོ་  
གཉིས་ཀའི་ཐ་སྟོད་གསུངས་ཏེ། མགོ་ ། ལེས་སོགས་སྐར་མའི་མིང་གིས་ ། ལྷ་བ་གཉིས་  
གསུངས་པ་མར་ངོ་སྟོན་འགྲོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རབ་འབྱིང་མཐའ་གསུམ་པོ་གཙོ་  
ཆར་ཡར་ངོ་སྟོན་འགྲོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བྱིར་ཏེ། གཞི་གསུམ་ཆོ་ག་ལས། དེ་སྐར་  
སྐར་མའི་དབང་གིས་མར་ངོ་སྟོན་འགྲོ་དང་། རབ་ཐུང་གི་དབང་གིས་ཡར་ངོ་སྟོན་འགྲོ་  
བྱས་ན་ཞེས་གསུངས། ཆོས་གྲངས་ལ་བཙོ་ལྷ་ཡོད་དེ། མར་ངོའི་གཅིག་ནས་བཙོ་ལྷའི་  
བར་རམ། ཡར་ངོའི་གཅིག་ནས་བཙོ་ལྷའི་བར། ། ཉིན་མཚན་གྱི་ཆ་ལ་ཉེར་གཉིས་ཡོད། །  
གྲིབ་ཆོད་ནི་ཐུར་མ་སོར་བཞི་དང་དེ་དང་ཆད་མཉམ་པའི་གྲིབ་མ་ལ་སྐྱེས་སུ་ཞེས་  
གདགས། གྲིབ་མ་སོར་གཅིག་གི་ཆ་ལ་རྒྱང་བ་ཞེས་གདགས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་དགག་གཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ ། རྟོར་ ། ལྷ་བ་བྱེད་པའི་  
བརྩ་དུག་ནས་ལོ་དང་དུས་ཀྱི་འགོ་འཛིན་ཏེ། རྟོར་ ། ལྷ་བ་བྱེད་པ་ཁྱུ་མས་ཀྱི་ ། ལྷ་བ་དེ་སྟོན་  
ལྷ་ཐུང་གང་ཞིག་ ། སྟོན་ཐ་མ་ལ་ལོ་འགོ་འབྱུང་བའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྟོན་པ་  
སྟོན་ནས་དབྱིག་གཉིན་གྱི་བར་ལ་ཞག་ཉི་ཤུ་ཅམ་དང་། དེ་ནས་སུ་སྟོན་གྱི་བར་ལ་ཞག་  
སུམ་རྩ་ཅམ་གྱིས་ཉི་མ་ལྷོག་པ་སྟེ་སྟོང་བའི་བྱིར། ཞེས་ཟེར། ཁ་ཅིག་ ། རྟོར་ ། དགྲུ་  
པའི་བརྩ་དུག་ནས་འཛིན་ཏེ།

མདོ་ནི་མའི་སྟོང་པོ་ལས། སྟོན་དུག་གི་ ། ལྷ་བ་སྟོན་ ། ལྷ་བ་བཤད་པ་དེ། དྲང་སྟོང་ལྷ་  
བོང་གི་ལུགས་དང་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དའི་དུས་ལས་ཉི་མ་ལྷོག་པ་ ། ལྷ་བ་གཅིག་གིས་སྟེ་

བར་སྐྱོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། གཉིས་ཀ་མི་འཐད་དེ། ཏྲུ་རྒྱ་བརྩུ་པའི་བཙེ་ལུ་  
ལ་ཐུག་གི་བར་གྱི་རྒྱ་བ་དེ་དགུན་གྱི་དུས་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་གཉིས་རིགས་  
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་གང་པའི་དུས་སུ་ཐལ་ལོ། ཟུབ་པ་གྲུབ་སྟེ།

རྒྱལ་སྐས་མ་ལས། དགུན་སྟོད་ཀྱི་རྒྱ་བ་གཉིས་དང་དགུན་སྟོད་ཀྱི་རྒྱ་བ་གཉིས་  
ནི། དགུན་གྱི་དུས་སུ་གཅིག་ཏུ་བཞག་སྟེ། གང་བར་འདྲ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། འདོད་  
མི་རུས་ཏེ། དེ་ཆ་པའི་དུས་ཡིན་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཏྲུ་  
རྒྱ་གཉིས་པའི་ཆོས་བཙེ་ལུ་ལ་ཐུག་གི་བར་གྱི་རྒྱ་བ་དེ་དབྱིད་དུས་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་  
བཅའ་གཉིས་ཀ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆ་པའི་དུས་སུ་ཐལ་ལོ། ཟུབ་སྟེ། དེ་ཉིད་  
ལས། དབྱིད་རྒྱ་བ་གཉིས་དང་སོས་ཀའི་རྒྱ་བ་གཉིས་ཀྱི་དབྱིད་ཀྱི་དུས་སུ་གཅིག་ཏུ་  
བཞག་སྟེ། ཆ་བར་འདྲ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་གང་པའི་དུས་སུ་  
མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་།

ལུང་རྣམ་འབྲེད་ལས། དགུན་གྱི་དགུན་ནི་རང་གི་དགུན་སྟོད་དུས་ཀྱི་ཆོན་ནི་ཆོས་  
བརྒྱད་ཀྱི་བར་ལ་འོང་ཅེ་འགས་པའི་བསེར་མ་ལུང་། ཞེས་དང་། དུན་ཆོགས་ལས།  
གང་པའི་དུས་སུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དགུན་སྟོད་ཅ་དང་དབྱིད་ར་བའོ། ཞེས་གསུངས། ཁོ་ན་  
རེ། ཏྲུ་རྒྱ་དགུ་པའི་ཆོས་བརྩུ་ལོ་འགོར་འཐད། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མདོ་ལས་ཉ་  
ཆོས་དབྱུག་པ་གང་ཡིན་པ། སྟོན་རྒྱ་ཐ་རྒྱུད་དེ་ཡིན་ཏེ། མར་ངོ་ནས་ནི་ལོ་འགོར་  
འཛིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན། ཁས་སྒྲུངས་ནང་འགལ་ཏེ། འོ་ན་སྟོན་ཐ་མའི་  
མར་ངོའི་བརྩུ་ལོ་འགོ་འཛིན་རིགས་པར་ཐལ། ལུང་དེའི་ཕྱིར། འདོད་  
ན་སོང་། དེ་ནས་དགུན་གྱི་འགོ་འཛིན་རིགས་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག་སངས་རྒྱས་  
པ་རྣམས་ཀྱི་དུས་ཀྱི་དང་པོ་ནི་དགུན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སོང་།  
ཏྲུ་རྒྱ་དགུ་པའི་ཆོས་བརྩུ་ལོ་འགོར་མཉམ་དུ་སྟོན་གྱི་དུས་རྫོགས་པར་ཐལ། སྟོན་

ཐ་མའི་ཆོས་བརྩ་དུག་ནས་ལོ་དང་དགུན་གྱི་དུས་གཉིས་ཀ་ཤར་བ་གང་ཞིག །སྟོན་ཐ་  
 དང་དགུ་པ་དོན་གཅིག་པའི་བྱིར། ཉགས་ཁས། འདོད་ན། རྟོར་སྒྲ་བརྒྱད་པའི་བརྩ་དུག་  
 ནས་དགུ་པའི་བཙུ་ལའི་བར་དེ་སྟོན་ཐ་ཆུང་དུག་པ་སྒྲ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། སྟོན་ཐ་དང་  
 དུག་པ་སྒྲ་བ་དོན་གཅིག་པའི་བྱིར། ཉགས་ཁས། འདོད་ན། རྟོར་སྒྲ་བརྒྱད་པའི་བརྩ་  
 དུག་ནས་ལོ་དང་དུས་གྱི་འགོ་འཛིན་རིགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། ཉགས་ཁས་ལ་  
 ཁས་སོ། །གཞན་ཡང་། རྟོར་སྒྲ་བཞི་པའི་ཆོས་བརྩ་དུག་ནས་དབྱར་གྱི་རས་ཆེན་ཆོལ་  
 རིགས་པ་དང་། ལྷ་པའི་ཆོས་བརྩ་དུག་ལ་དབྱར་སྒྲ་མ་ཁས་ལེན་རིགས་པར་ཐལ། དགུ་  
 པའི་བརྩ་དུག་ནས་ལོ་འགོ་འཛིན་རིགས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། བརྒྱད་པའི་བཙུ་ལ་  
 ལ་དུས་གྱི་དགག་དབྱེ་བྱེད་རིགས་པ་དང་། དེ་ལ་ལྷ་བབས་གྱི་དུས་ཆེན་འབྱུང་བ་དང་།  
 དགུ་པའི་གནས་སྟོང་ལ་རས་ཆེན་སྟེད་རིགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། ཉགས་  
 བསལ་སོང་། མ་བྱུང་ན། བྱེད་རྒྱུས་ལ་དབྱར་གྱི་རས་ཆེན་སྒྲ་བ་བྱེད་དང་དུག་གི་  
 བར་དུ་འཆང་བར་སྟོན་པས་སྒྲིག་ཏུ་གནང་བ་དང་འགལ་ལོ། དེས་ན་རྟོར་སྒྲ་དུག་པའི་  
 ཆོས་བརྩ་དུག་ལ་དབྱར་སྒྲ་མ་ཁས་བྱངས། དགུ་པའི་བཙུ་ལ་ལ་དུས་གྱི་དགག་དབྱེ་  
 བྱས། དེའི་ཉེར་གཉིས་ལ་ལྷ་བབས་གྱི་དུས་ཆེན་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར། ཉགས་  
 བརྒྱད་བརྒྱ་པ་དང་འདུལ་བ་ལུང་གཉིས་ཀར། དེ་སྟེ་ཞག་བདུན་ན་གྲོང་ཁྱེར་སྒྲ་ལུན་  
 གྱི་འདབས། ཨ་མ་ཇ་རའི་གནས་སུ་གིང་ལུ་དུམ་ལ་རའི་གླིང་དུ་འཕྱོན་ནོ། །ཞེས་བདག་  
 ཅག་གི་སྟོན་པས་སུམ་རྩ་རྩ་གསུམ་ནས་འཕགས་པ་མོའུ་འགལ་གྱི་སྒྲ་ཆེན་པོ་ལ་བཀའ་  
 བསྟུལ་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། རྟོར་སྒྲ་དུག་པའི་བརྩ་དུག་ལ་དབྱར་ཁས་ལེན་རིགས་  
 པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། འོན་དགུ་པའི་བཙུ་ལ་ལ་དབྱར་གྱི་  
 མའི་དུས་གྱི་དགག་དབྱེ་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན་ལུང་ལས། གིང་རྒྱུས་གྱི་  
 ལོ་མ་སྒྲ་བོར་གྱུར་གྱིང་ད་དུང་དགོ་འདུན་གྱི་དགག་དབྱེ་འབྱུང་བའི་སྐབས་མེད་དོ། །ཞེས་

གསུང་བ་མི་འབད་པར་ཐལ་ལོ། །

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། སྤྱིར་གསུང་རབ་ལས་ལོ་དུས་ཀྱི་འགོ་འཛིན་ཚུལ་མི་འདྲ་  
བ་སྣ་ཆོགས་གསུངས་ཏེ། དུས་འཁོར་ཙུང་ལས། དབྱར་འབྱིང་ནག་པ་ལྷ་བ་ནས་འཛིན་  
པར་གསུངས། གསེར་འོད་ལས། དབྱར་ནས་འཛིན་པར་གསུངས། སོ་ཐར་གྱི་མདོ་  
ལས་སོས་ཀ་ནས་འཛིན་པར་གསུངས། རྒྱ་ནག་རྒྱུ་པ་རྣམས་དབྱིད་ལྷ་ར་བ་སྟག་རྒྱལ་  
གྱི་ལྷ་བ་ནས་འཛིན་པར་འཇམ་དཔལ་གྱིས་དངོས་སུ་གསུངས། རྟོར་ཁྱིམ་ས་ལུགས་པ།  
མཆུའི་ལྷ་བ་ཡར་དོའི་ཆོས་གཅིག་ནས་འཛིན། འཛིག་རྟེན་སོ་ནམ་པ་རྣམས་རྒྱལ་ལྷའི་  
ཆོས་གཅིག་ནས་འཛིན་ནོ། །དེས་ན་རང་ལུགས་ནི། ཡར་དོའི་ཆོས་གཅིག་ལ་ལྟ་མཚམས།  
གནམ་སྟོང་ལ་དབྱུ་གྱ་ཉི་ལ་སྟེན་དུག་འབའ་ཞིག་པའི་ལྷ་བ་དེ་སྟོན་ལྷ་ཐ་རྒྱུད་ཡིན་  
ཏེ། དེ་ལྟར་མདོ་སྡེ་མིག་བརྒྱ་གཉིས་པ་ལས་བཤད་པའི་བྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་ལྷ་བ་དའི་  
མཚན་མོ་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་དེ་ལ་ཚོགས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་འབྱུང་སྟེ། ལོ་སྤྱི་མ་  
ཚོགས། སྟོན་གྱི་དུས་ཚོགས། སྟེན་དུག་གི་ལྷ་བ་དེ་ཚོགས་པའི་བྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེ་ཉི་  
མའི་སྟོང་པོ་ལས། བདག་གིས་རྒྱ་རྒྱར་སྟེན་དུག་བཅོད། ལྷ་བ་ཉི་ཆོས་ལྷ་རངས་འབྱུར། །  
སྟོན་ལྷ་ཐ་རྒྱུད་ཞེས་བྱ་བ། །འདི་ནི་རབ་ཏུ་བསྐྱགས་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས། དའི་  
ཤུགས་ལ་འཛིན་པ་རྣམ་པ་གསུམ་འབྱུང་སྟེ། ཆོས་བརྒྱ་དུག་གི་སྤྱི་རངས་ཤར་བ་དང་དུས་  
མཉམ་དུ་ལོ་བྱི་མའི་འགོ་འཛིན། དགུན་གྱི་འགོ་འཛིན། མགོ་ལྷ་བའི་འགོ་འཛིན་པའི་  
བྱིར། དུས་ཀྱི་དང་པོ་ཡང་དགུན་ནས་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་གྲས་མ་ལས། སངས་རྒྱས་  
པ་རྣམས་ཀྱི་དུས་ཀྱི་དང་པོ་ནི་དགུན་ནོ། ཞེས་གསུངས། དགུན་གྱི་དང་པོ་ཡང་འགོ་འི་  
ལྷ་བ་ནས་ཡིན་ཏེ། འཆི་མེད་མཛོད་ལས། མགོ་ནི་ཡི་དུགས་མགོ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ནི་དུས་  
ཀྱི་དང་པོར་བཅོད། །ཅིས་དང་། མདོ་སྡེ་ཉི་མའི་སྟོང་པོ་ལས། དགུན་ལྷ་ལ། མཆུ་ནི་ལྷ་  
བ་རབ་ཚོགས་བྱེད། །ཅིས་སོགས་གསུངས།



བཞི་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞག་མི་ཐུབ་པ་དང་། ཤོལ་དོར་རྩལ་བཤད་པ་ལ། ཞག་  
མི་ཐུབ་དོར་བའི་རྩལ། གསོ་སྦྱང་བརྩ་བཞི་པའི་དུས་ངོས་བཟུང་བ། ཟླ་ཤོལ་འདོར་  
བའི་རྩལ་མཆན་དང་བཅས་པའོ། དང་པོ་ནི། ཆོས་ཞག་གིས་ཉིན་ཞག་གི་དོད་མ་ཐུབ་  
པའི་དབང་གིས་ཞག་མི་ཐུབ་འབྱུང་སྟེ། ཆོས་ཞག་དུག་རྩ་སོང་བ་ན། ཉིན་ཞག་ང་དགྲ་  
སོང་བའི་ཕྱིར། ཉིན་ཞག་ལས་ཡུད་ཅམ་བྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ཞག་སྐྱར་བར་འདའ་བའི་  
ཕྱིར། དེ་ཡང་ཆོས་ཞག་ནི་ཟླ་པ་འཁོལ་འགྲིལ་ཀྱི་ཆ་ལ་སུམ་རྩར་བྱས་པའི་ཆ་གཅིག་  
གོ། ཉིན་ཞག་ནི་ད་ནང་ནས་ལངས་ནས་སང་ནས་ལང་གི་བར་རོ། བྱིས་ཞག་ནི། བྱིས་  
བརྩ་གཉིས་པོ་རེ་རེ་ཉི་མ་ཇི་ཅམ་གནས་ཀྱི་ཆ་ལ་སུམ་རྩར་བྱས་པའི་ཆ་གཅིག་ལ་བྱེད་  
པ་ཡིན་ནོ། ཞག་མི་ཐུབ་པ་འདོད་རྩལ་ནི། མཛོད་འགྲེལ་ལས། དགུན་དང་དབྱིད་དང་  
དབྱར་རྒྱམས་ཀྱི། ཟླ་བ་བྱེད་དང་གཉིས་འདས་གིང་། ཟླ་བ་བྱེད་ན་ལུས་པ་ནི། །  
མཁས་པས་ཞག་མི་ཐུབ་པ་དོར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོར་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་ཞག་མི་ཐུབ་དེ་ལ། གསོ་སྦྱང་བརྩ་བཞི་པ་རེ་རེ་བ་ཡིན་  
ལ། དེས་ན་ལོ་གཅིག་ལ་བརྩ་བཞི་པ་དུག་འབྱུང་སྟེ། མེདྲག་བྲང་རྒྱད་ལས། ཁ་བ་སོ་  
ག་དབྱར་རྒྱམས་ཀྱི། ཟླ་བ་གཉིས་དང་བཞི་ཡི་ནི། མར་ངོ་ལ་ནི་བརྩ་བཞི་པའི། །  
གསོ་སྦྱང་སྟོམ་བརྩོན་དག་གིས་བྱས། ཁ་ག་དང་ནི་རྩ་ལྟོད་དང་། འདེ་བཞིན་བྱམས་  
སྒྲིབ་སྒྲིབ་དུག་དང་། རྩལ་དང་དཔོ་ཞེས་བྱ་བ་ཉིད། དུག་པའི་མར་ངོའི་བརྩ་བཞི་པ་  
བཟོད། ཅིས་དང་། དག་རྩལ་གྱི་ལོ་དྲི་བ་ལས། རྩལ་དང་དཔོ་དང་སྐག་དང་། །  
རྩ་ལྟོད་བྱམས་སྒྲིབ་སྒྲིབ་དུག་བཅས། འདི་རྒྱམས་ཀྱི་ནི་ནག་པོའི་བྱོགས། ཟླ་བྱེད་  
གསོ་སྦྱང་བརྩ་བཞི་པ། ཞེས་དང་། དག་སྦྱང་གི་ལོ་དྲི་བར། གསོ་སྦྱང་དུ་ཡོད་ཉི་ཤུ་རྩ་  
བཞི་སྟེ། དགུན་ཟླ་འཕྲིང་པོ་དང་། དབྱིད་ཟླ་ར་བ་དང་ཐ་རྩུང་དང་། དབྱར་ཟླ་འཕྲིང་  
པོ་དང་ལྷོ་ཟླ་ར་བ་དང་ཐ་རྩུང་རྒྱམས་ཀྱི་གསོ་སྦྱང་ནི་བརྩ་བཞི་པའོ། །ལྷག་མ་ནི་བཙོ་

ལུ་པའོ། ཞེས་དང་། མདོ་རྩ་པར། རྩམ་ཚིགས་རྣམས་ཀྱི་རྩེ་བ་ཕྱེད་ལུས་པ་ལའོ། ཞེས་  
གསུངས། རྩམ་ཚིགས་ལ་དུག་དུ་བྱས་པས་རྩམ་ཚིགས་རེ་ལ་རྩེ་བ་ཕྱེད་པ་བཞི་བཞི་  
བྱས་པའི་རྩེ་བ་ཕྱེད་པ་དང་པོ་གཉིས་ལ། བཞི་པ་སྟེན་དུ་ལུས་པའི་རྩེ་བ་ཕྱེད་པ་གསུམ་  
པ་རེ་རེ་ལ་བརྩམ་བཞི་པ་རེ་རེ་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིག་རྟེན་གི་ཐ་སྟོན་དང་བརྩམ་རྣམས་  
རྟོར་རྩེ་དང་པོ། གསུམ་པ། ལུ་པ། བདུན་པ། དགུ་པ། བརྩམ་ཚིག་པ་རྣམས་ཀྱི་ཉི་  
ཤུ་དགུའི་གསོ་སྦྱང་བརྩམ་བཞི་པ་རེ་རེ་བྱའོ། གཞི་གསུམ་ཚོ་གར། རྟོར་རྩེ་བརྩམ་པ་གཉིས་  
བྱང་བ་ལྟ་བུ། ཐུབ་པའི་རྩམ་སྟེན་ཤོལ་རྩེ་བྱང་པའི་ཚེ་རང་གི་སྟེན་ལྟེན་གྱི་བརྩམ་བཞི་པ་བྱས་  
པའི་ཕྱི་ཉིན་རྣམས་བཟངས་པའི་ཉིན་ཞག་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་དགུ་པའི་རྩམ་སྟེན་བརྩམ་བཞི་པ་ཕྱེད་  
ལ། རྟོར་རྩེ་དང་པོ་གཉིས་ལྟ་བུ་མི་ཐུབ་པའི་རྩམ་སྟེན་ཤོལ་རྩེ་བྱང་པའི་ཚེ་རང་གི་སྟེན་  
ལྟེན་གྱི་བརྩམ་བཞི་པ་བྱས་པའི་ཕྱི་ཉིན་རྣམས་བཟངས་པའི་ཉིན་ཞག་ཉེར་དགུ་པའི་རྩམ་སྟེན་  
བརྩམ་བཞི་པ་ཕྱེད་དགོས། ཞེས་གསུངས་པས། ཤོལ་རྩེ་འོག་གསོ་སྦྱང་བྱེད་ལུགས་ཤེས་  
པར་བྱའོ། དེ་ཡང་གསོ་སྦྱང་བརྩམ་བཞི་པ་ཞེས་པ་ཉིན་ཞག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་  
གྱི་དོན་ལ་བཅོལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཚེས་ཞག་ལ་ལྟོས་པའི་གསོ་སྦྱང་བཅོལ་བ་ཡིན་པའི་  
ཕྱིར་ཏེ། བརྩམ་བཞི་པ་བྱ་བའི་ཉིན་ཞག་དེ་ཚེས་ཞག་བཅོལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། གསོ་སྦྱང་བརྩམ་བཞི་པ་བྱ་བའི་ཉིན་མོ་དེ་ཉིད་ཚེས་བཅོལ་  
བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། བམ་ལུར། ཚེས་གངས་ཀྱི་ཡང་དག་པར་བལྟས་ན་  
ནི་ཐམས་ཅད་བཅོལ་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སྒྲིང་བཞི་ལས།  
ལོ་ལྟ་ནི་ཚེས་ཞག་དུག་དུག་ལྟག་པ་ལས་དུག་ལྟ་སྟུང་ཅུ་ལྟེ། ལོ་དུག་ལ་བབ་པ་ན་ཤོལ་  
རྩེ་གཅིག་འདོན་པར་གསུང་བ་ལ། རྒྱལ་པོ་དང་མི་མཐུན་པར་སྟོན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་འཕྱ་  
བ་ལ་བརྟེན་ནས། དེང་ཕྱིན་ཆད་རྩེ་ཤོལ་འདོར་བ་ཡི་རྒྱལ་པོའི་རྩམ་སྟེན་བཟངས་པར་  
བྱའོ། ཞེས་པ་ལྟེ། མེ་རྟོག་ཕྱེད་རྒྱུད་ལས། ལོ་དང་རྩེ་བ་རྩེ་ཤོལ་དང་། རྒྱལ་པོའི་བཀའ་

ཡིས་ཀྱང་ནི་བསྐྱགས། བཀའ་བཅན་གྲགས་ལུན་ཤེས་རབ་ཅན། །དབྱང་ལུན་དེ་ཡི་  
རྗེས་འབྱང་བྱ། །ཞེས་གསུངས། རང་ལུགས་ནི་ཟླ་བ་སུམ་རྩ་ཅུ་དྲུག་དང་གསུམ་གསུམ་  
ནས་ཤོལ་ཟླ་འབྱང་སྟེ། ལོ་རེ་རེ་ལ་རྟོགས་སྟེ་བ་ལ། ཆོས་ཞག་དྲུག་དྲུག་རྟོགས་དཀའ་  
བ་ལ་ཆོས་ཞག་ལྷ་ལྷ་སྟེ། བརྩ་གཅིག་རེ་ལྷག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འདུལ་བའི་ལུགས་གིས། གཞི་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་  
བསྟན་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲི་དོན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

### ༼ དབྱར་དགུན་གྱི་ཉི་མའི་ལྷོག་དུས་བཤད་པ། ༽

གསུམ་པ་གཞུང་འདིའི་སྐབས་དོན་དང་སྦྱར་ཉི་མའོན་པའི་ལུགས་ཀྱི་དབྱར་དགུན་  
གྱི་ཉི་མའི་ལྷོག་དུས་བཤད་པ་ལ། དགག་གཞག་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ཁྱོད་ཟླ་  
བརྒྱད་པའི་བརྩ་དྲུག་གི་ཉིན་ནས་བཟུང་སྟེ། དབྱར་ཟླ་གཉིས་པ་ལ་དབྱར་ཉི་དང་། དགུན་  
ཟླ་བཞི་པ་ལ་དགུན་ཉི་ལྷོག་ཅེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། བརྒྱད་པའི་བརྩ་དྲུག་ནས་ལོ་འགོ་  
འདོན་པ་མི་འཐད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་སྟོན་ཉིན་མཚན་མཉམ་པ་གང་ལས་བྱུང་  
བའི་ཟླ་བ་དེ་ནས་བཟུང་སྟེ། དབྱར་ཟླ་གཉིས་པ་ལ་དབྱར་ཉི་དང་། དགུན་ཟླ་བཞི་པ་  
ལ་དགུན་ཉི་ལྷོག་ཅེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། སྟོན་ཉིན་མཚན་མཉམ་པའི་ཟླ་བ་ལོགས་སུ་  
གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་སྟོན་དྲུག་གི་ཉིན་པའི་ཆོས་བརྩ་དྲུག་ནས་ལོ་འགོ་བཟུང་  
བའི་དབྱར་ཟླ་གཉིས་པ་ལ་དབྱར་ཉི་དང་། དགུན་ཟླ་བཞི་པ་ལ་དགུན་ཉི་ལྷོག་གསུངས་  
པ་མི་འཐད་དེ། དཔོ་ཟླ་བ་ལ་དགུན་ཉི་ལྷོག་པ་དང་། སུམ་སྒྱི་ཟླ་བ་ལ་དབྱར་ཉི་  
ལྷོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་དབྱར་གཉིས་པ་ཆུ་སྟོད་ཟླ་བའི་མར་རོ་སྟོན་དུ་སྤང་  
ནས་ཐ་མ་ཡར་རོའི་ཆོས་བརྒྱད་ལ་ཉིན་མོ་ཡུད་ཅུམ་བཅོ་བརྒྱད། མཚན་མོ་ཡུད་ཅུམ་

བཙུག་གིས་ཡོད་ལ་དེའི་ཉིན་དབྱར་ཉི་ཤེས་ནས་ཆོས་དགུ་ནས་མཚན་མོ་རིང་དུ་འགྱུར་  
 ཞིང་། ཉིན་མོ་ཐུང་དུ་འགྱུར་། དགུན་ཟླ་བཞི་བ་རྒྱལ་གྱི་ཟླ་བའི་མར་ངོ་མོན་དུ་སྤང་  
 བས་ཐ་མ་ཡར་ངོའི་ཆོས་བརྒྱད་ལ་ཉིན་མོ་ཡུད་ཅམ་བཙུག་གིས་ཡོད། མཚན་མོ་བཙོ་  
 བརྒྱད་ཡོད་པ། དེའི་ཉིན་དགུན་ཉི་ཤེས་ནས་ཆོས་དགུ་ནས་ཉིན་མོ་རིང་དུ་འགྱུར་ཞིང་།  
 མཚན་མོ་ཐུང་དུ་འགྱུར་རོ། དབུག་པའི་ཉ་ནས་སྒྲིན་དུག་གི་ཉའི་བར་སྟོན་ཐར་འཛིག་།  
 དབུག་པ་ཟླ་བའི་མར་ངོའི་ཆོས་གཅིག་ནས་ལོ་འགོ་འཛིན་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཉི་མའི་སྟོང་  
 གོ་ལས། བདག་གི་རྒྱ་སྒྲར་སྒྲིན་དུག་བརྗོད། ཅིས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་  
 བ་མི་འཐད་དེ། ཚུ་སྟོང་ཟླ་བ་ཡིན་ན་དབྱར་ཟླ་བ་གཉིས་པ་མ་ཡིན་དགོས། རྒྱལ་ཟླ་  
 བ་ཡིན་ན་དགུན་ཟླ་བཞི་བ་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཚུ་སྟོང་ཟླ་བའི་ཆོས་  
 གཅིག་ལ་དབྱར་སྐུ་མ་དང་། གོ་བཞིན་ཟླ་བའི་ཆོས་གཅིག་ལ་དབྱར་ཕྱི་མ་ལས་ལེན་  
 རིགས་པར་ཐལ། དབུག་པ་ཟླ་བའི་ཆོས་གཅིག་ལ་ལོ་འགོ་འཛིན་རིགས་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་  
 བ། མེ་དོག་ཐེང་བརྒྱད་རྒྱད་དང་འགལ་ལོ། །གཞན་ཡང་། ཉིན་ཟླ་བཙུག་གིས་པ་  
 ལ་དགུན་ཉི་དང་དུག་པ་ལ་དབྱར་ཉི་ཤེས་པར་ཐལ། ཉིན་ཟླ་དགུ་པ་དང་ཐ་སྐར་ཟླ་བ་དོན་  
 གཅིག་། དེའི་ཆོས་གཅིག་ལ་ལོ་འགོ་བཟུང་བའི་དགུན་ཟླ་བཞི་བ་ལ་དགུན་ཉི་ཤེས་དུག་  
 པ་དང་ཚུ་སྟོང་ཟླ་བ་དོན་གཅིག་པས་དེའི་ཡར་ངོ་ལ་དབྱར་ཉི་ཤེས་པའི་ཕྱིར། ཉུགས་  
 ལས། འདྲོད་མི་རུས་དེ། མངོན་སུམ་གྱི་གནོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། གཞུང་འདྲིའི་དུས་ཆོགས་ལ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བའི་དབང་དུ་  
 བྱས་དེ། སྒྲིན་དུག་ཉ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཟླ་བ་བཞི་དགུན་གྱི་དུས། དབོའི་ཉ་ནས་བཟུང་སྟེ།  
 ཟླ་བ་བཞི་དབྱིད་གྱི་དུས། ཚུ་སྟོང་ཉ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཟླ་བ་བཞི་དབྱར་གྱི་དུས་ཡིན་པའི་  
 ཕྱིར། དེས་ན་འདི་ནས་སྟོན་ཉིན་མཚན་མཉམ་པ་དང་དབྱིད་ཉིན་མཚན་མཉམ་པའི་དུས་  
 དངོས་སུ་བསྟན་ནས། དབྱར་དགུན་གྱི་ཉི་མ་ཤེས་དུས་ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་ཡིན་དེ། དབྱར་



གྱི་ཟླ་བ་གཉིས་པ་ཁྲམས་གྱི་ཟླ་བའི་མར་ངོ་སྟོན་དུ་སོང་ནས་ཐ་མ་ཡར་ངོའི་ཆོས་བརྒྱད་  
ལ་སྟོན་ཉིན་མཚན་མཉམ་པ་འབྱུང་། དེའི་ཆོས་དགུ་ནས་མཚན་མོ་རིང་དུ་འགོ་ཞིང་།  
ཉིན་མོ་དེ་ལས་ལྷོག་པ་ཐུང་དུ་འགྱུར། དགུན་ནམས་གྱི་ཟླ་བ་བཞི་པ་དངོ་ཟླ་བའི་མར་  
ངོ་སྟོན་དུ་སོང་ནས་ཡར་ངོའི་ཆོས་བརྒྱད་ལ་དབྱིད་ཉིན་མཚན་མཉམ་པ་འབྱུང་། དེའི་  
ཆོས་དགུ་ནས་མཚན་ཐུང་དུ་འགྱུར་ཞིང་། ཉིན་མོ་དེ་ལས་ལྷོག་པ་རིང་དུ་འགྱུར་བའི་  
ཕྱིར་དང་། སྟོན་ཉིན་མཚན་མཉམ་ནས་ཟླ་བ་གསུམ་དང་། ཞག་བཞི་ཚུན་ལ་དགུན་ཉི་  
ལྷོག་དབྱིད་ཉིན་མཚན་མཉམ་ནས་དེ་ཚུན་ཆད་ལ་དབྱར་ཉི་ལྷོག་པའི་ཕྱིར། དབྱར་ཉི་  
ལྷོག་ནས་ཟླ་བ་དུག་དང་ཞག་བཅུ་གཅིག་ཚུན་ལ་དགུན་ཉི་ལྷོག་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་རྒྱ་སྐར་  
སྟོང་རྒྱར་ཡང་ཉི་མ་བརྒྱད་གསུམ་ཅེ་ལ་ལྷོག་། སྟོན་གྱི་སྟེས་སུ་དམ་པའི་བདེའ་གསུངས་  
པ་ཡང་འདི་ཉིད་འབའ་ཞིག་གོ། །དེ་ཡང་ཁྲམ་པ་མི་འཛིན་ཏེ། ཞག་མི་ཐུབ་བརྩི་དགོས་  
པའི་ཕྱིར། ལེགས་པར་བཤད་པའོ། །

གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། ཉིན་མཚན་རིང་ཐུང་དུ་འགྱུར་བའི་དུས་ཡོད་དེ། དབྱར་  
ཟླ་བ་གཉིས་པ་ལ་སྟོན་ཉིན་མཚན་མཉམ་པ་འབྱུང་། དགུན་ཟླ་བ་བཞི་པ་ལ། དབྱིད་  
ཉིན་མཚན་མཉམ་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། རི་ཅམ་གྱིས་ཉིན་མཚན་རིང་ཐུང་དུ་འགྱུར་ཞེན།  
ཉིན་མཚན་རིང་བ་ཐང་གཅིག་གོ། །ཞེས་སོ། །ངག་དོན་ནི། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཐང་  
གཅིག་རེས་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཐང་གཅིག་གི་ཆད་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཉིན་ཞག་གཅིག་  
ལ་དགུ་བརྒྱར་དགོས་པའི་ཆ་གཅིག་འཛིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཉི་མ་ལྟོ་ཐུང་དུ་བགྱོད་པའི་  
ཆོ་མཐར་ཐུག་པ་ན་རིང་ཐུང་གང་དྲོར་འགྱུར་པ་འདིའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེན། ཉི་མ་ལྟོ་  
ཐུང་འགོ་ཆོའོ། །ཞེས་ཏེ།

ཁ་ཅིག་འཛམ་གླིང་གི་ལྟོ་རྒྱུད་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་སྟོན་པ་མི་འཐད་དེ། རྒྱ་མི་སྟོན་དང་  
ཁང་པ་གྲུ་བཞི་པའི་ནང་གི་ཉི་མ་ལ་རིང་ཐུང་མེད་པའི་སྟོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་།

རི་རབ་ཀྱི་ཟུར་གྱིས་སྒྲིབ་པ་ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཉི་མ་ཐུང་བའི་ཆེ་ལྷོ་ཕྱགས་ནས་  
 འཆར་བར་འགལ་བའི་སྒྲོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལ་ཅིག །མ་ཕྱ་ཆེན་མོ་ལས། །འཆར་  
 བ་དང་ནི་རྩབ་པ་དག །ལམ་ལོ་མཆོན་ཕྱ་བཞིན་དུ་རྒྱ། །ཞེས་གསུངས་པས། མཆོན་  
 ཆའི་ལམ་ལོ་བཞིན་དུ་རྒྱ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ནི། མཆོན་  
 ཆའི་ལམ་ལོ་འཕངས་པ་བཞིན་དུ། ཉི་མའི་དགྱིལ་ལམ་ནམ་མཁའ་ལ་ལམ་ཁོང་འགྲོ་  
 བའི་དཔེ་སྒྲོས་པ་ཅུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལ་ཅིག །ལྷོ་འགྲོད་མཐར་ཐུག་པའི་དཔག་ཚད་  
 ཕྱིད་དང་དུག་དང་གཅིག་གིས་བཙུང་གི་ཆ་གཅིག་གི་གླིང་ནས་ཡོལ་ནས་ཕྱི་རྒྱ་  
 མཆོད་ལྷེད་ནས་རྒྱ་བའི་འོད་དངོས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ལ་ཕོག། །དེའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དགྲུན་ལུ་  
 མ་སོགས་པའི་རྒྱའོ། །འཕལ་ཕྱིད་ཀྱི་རྒྱུད་ཤུགས་དུག་པས་ཉིན་མོ་ཐུང་བ་ཡིན། ཐུང་འགྲོད་  
 མཐར་ཐུག་པའི་ཆེ་དཔག་ཚད་ཕྱིད་དུག་དང་གཅིག་གི་བཙུང་གི་ཆ་གཅིག་གིས་རྒྱ་  
 མཚོ་ལས་ཡོལ་ནས་གླིང་གི་ལྷེད་ནས་རྒྱ་བའི་འོད་དངོས་གླིང་ལ་ཕོག། །དེའི་རྒྱ་མཚན་  
 གྱིས་གླིང་ཚད་པ་ཆ་ཁོང་ལུ་མའི་རྒྱ་ལ་སོགས་པ་གང་། འཕལ་ཕྱིད་རྒྱུད་ཤུགས་ཞན་པས་  
 ཉིན་མོ་རིང་བ་ཡིན་ཞེས་ཟེར། རང་ལན་ནི། སེམས་ཅན་སྤྱི་མཐུན་ལས་ཀྱི་དབང་  
 གིས་ཡིན་ཏེ། རང་འགལ་ལས། ཉི་མའི་འགོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ལས། འདི་ནི་ཉིན་མོ་དང་  
 མཆོན་མོ་ནམས་རིང་ཐུང་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འོ་ན་སྤྱི་བའི་དགྱིལ་  
 ལམ་ལོ་ལ་འགྲོག་ཏུ་སྤྲང་བའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཞེ་ན། ཉི་མ་དང་ནི་ཉི་བ་ལས། །ཞེས་  
 སོགས་ཏེ། རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཉི་མའི་དགྱིལ་ལམ་ལོ་དེ་སྤྱི་བའི་དགྱིལ་ལམ་ལོ་རང་གི་  
 གྲིབ་མས་བསྒྲིབས་ཏེ། མི་དྲངས་པར་སྤྲང་། དེ་དང་རིང་བ་ལས་དྲངས་པར་སྤྲང་བའི་  
 ཕྱིར། དཔེར་ན། སྒྲོན་མེ་དང་ཉི་བ་བཞིན་ནོ། སྒྲོབ་དཔོན་འཕགས་པ་སོགས་མེད་ནི།  
 སྤྱི་བའི་དགྱིལ་ལམ་ལོ་རྒྱ་ཤེལ་ལས་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་དེ་སྤྲང་བ་ན་ཉི་གང་པ། བཱེ་ཅ་  
 ལས་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་དེ་སྤྲང་བ་ན་གནམ་གང་བ་དང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཆོན་སྤོལ་

འགྲུར་བའི་རྒྱལ་གྱིས་གཞན་དུ་སྤྱང་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས། རི་རབ་ལ་བརྟེན་པའི་  
རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞིའི་གནས་བསྟན་པ་ནི། འདི་ལ་བའ་རིམ་བཞི་ཡོད་དེ། ཞེས་སོགས་  
རྟེན་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་བཤད། རི་རབ་ལ་རྒྱ་མཚམས་ཡན་ཆད་ལ་བའ་རིམ་བཞི་ཡོད།  
བཞི་པོ་ནི་རི་རི་ལ་བར་ཐག་དཔག་ཆད་སྟོང་ཕྱག་བརྒྱ་རི་ཡོད་པ་མཉམ། རྒྱ་ཁྱོན་མས་  
རིམ་བཞིན་དུ་རི་རབ་ལས་སྤྱིར་དཔག་ཆད་སྟོང་ཕྱག་བརྒྱ་དུག །བརྒྱད། བཞི། གཉིས་  
ཀྱི་འཕགས། དེ་བཞི་ལ་མས་རིམ་བཞིན། གཞོད་སྤྱོན་ལག་ན་རིན་པོ་ཆེའི་གཞོང་པ་རྒྱ་  
བདུད་རྩིས་བཀའ་བ་ཐོགས་པ་དང་། མེ་རྟག་གི་སྤེང་བ་ཐོགས་པ་དང་། རྒྱན་ཆང་གི་  
རྟག་དུ་སྤྱོས་པའི་རྟག་སྤྱོས་དང་། རྒྱལ་ཆེན་བཞི་དང་དེའི་འཁོར་གྱི་ལྷ་རྣམས་གནས་  
ཞིང་། གསེར་རི་བདུན་ལ་ཡང་རྒྱལ་ཆེན་བཞིའི་ལྷ་རྣམས་གནས་སོ། །དེ་ཡང་བའ་  
རིམ་སྟོང་མའི་གར་སྤྱོགས་ན་རྒྱལ་ཆེན་ཡུལ་འཁོར་སྤྱང་གི་ཕོ་བྱང་ཡུལ་འཁོར་སྤྱང་།  
སྟོན་འཕགས་སྤྱོས་པོའི་ཕོ་བྱང་འཕགས་སྤྱོས་པོ། རུབ་ན་མིག་མི་བཟང་གི་ཕོ་བྱང་སྤྱ་  
ཆོགས་གཟུགས། བྱང་ན་རྣམ་སྒས་ཀྱི་ཕོ་བྱང་ལྷང་ལོ་ཅན་ཡོད་དོ། །

གཉིས་པ་སུམ་རྩ་ཙུག་གསུམ་པའི་གནས་སྟོན་པ་ནི། ལྷན་པོའི་རྩེ་ནས་སུམ་རྩ་གསུམ། །  
ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བརྒྱ་དུག་ཡོད་དོ། །གཞུང་དོན་ནི། སུམ་རྩ་ཙུག་གསུམ་ཞེས་བརྗོད་  
པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འོར་ལྷ་བརྒྱད། དུག་པོ་བརྒྱ་གཅིག ཉི་མ་བརྒྱ་གཉིས། ཐ་སྐར་  
ཀྱི་བྱ་གཞོན་ལྷ་གཉིས་ཏེ། གཙོ་པོ་སུམ་རྩ་ཙུག་གསུམ་མམ། ཉེ་དབང་སོ་གཉིས་བརྒྱ་  
བྱིན་དང་སོ་གསུམ་ཡོད་པས་སམ། མེ་རྟག་གི་ཆལ་ལ་སོགས་པ་འཛམ་བུ་གླིང་པ་ལ་  
བསྒྲགས་དུ་རུང་བའི་ལྷ་གནས་མི་འདྲ་བ་སོ་གསུམ་ཡོད་པས་འདི་སྐད་བྱོལ། །དེང་སང་  
ལྷ་དབང་མཚན་མི་མཛོས་བྱ་བ་ཡིན་ཞེས་མཆིམས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་གསུངས།

# ༼ ཞུ་ལ་ལྟ་མིན་བཤད་པ། ༽

ཞུ་ལ་ལྟ་མིན་གྱི་གནས་བཤད་ན། རྒྱ་མཚམས་མན་ཆད་གྱི་རི་རབ་གྱི་ཁོང་གསེང་ན་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཡང་རྒྱ་མཚམས་ནས་དཔག་ཆད་སྐུ་ཁྲི་ན་ཡོད་ལྟ་གྱི་གྲོང་ཁྲིར་ན་ལྟ་མིན་དཔང་པོ་སྒྲུ་གཙན་ཡོད། དེ་ནས་དཔག་ཆད་བཞི་སྟོང་ན་སྐར་འཕྲེང་ཅན་གྱི་གྲོང་ན་ལྟ་མིན་གྱི་དཔང་པོ་འགྲུལ་འཕྲེང་ཡོད། དེ་ནས་དཔག་ཆད་བཞི་སྟོང་ན་བརྟན་པའི་གྲོང་ན་ལྟ་མིན་དཔང་པོ་རབ་གཙན་ཡོད། དེ་ནས་དཔག་ཆད་ཉིས་སྟོང་ན་དཔང་ཆེན་གྱི་ས་གཞི་ལ་ཟབ་པོ་འཕམ་གསེར་ལྟ་ཞེས་བྱ་བའི་གྲོང་ན་ལྟ་མིན་གྱི་དཔང་པོ་ཐགས་བཟང་རིས་ཡོད། ལྟ་གནས་རྣམས་གཞན་མཐོ་རིམ་བཞིན་བཟང་ཡང་། ལྟ་མིན་རྣམས་གནས་དམའ་རིམ་བཞིན་བཟང་བ་ཡིན་ནོ། གསེར་གྱི་ས་གཞི་ལ་གྲོང་ཁྲིར་ལྟ་སྐྱལ་གི་དོད་གྲོང་ཁྲིར་གསེར་ལྟ། ཁང་བཟང་རྣམ་རྒྱལ་དོད་གདམས་པ་ཅན། མདུན་ས་ཆོས་བཟང་གི་དོད་ཞོར་བཟང་། ཤིང་ཡོངས་འདྲའི་དོད་ཅི་ཏུ་པ་ཏེ། ཡར་མོ་ནི་ག་གི་རྩོ་ལེབ་གྱི་དོད་རྩོ་ལེབ་བཟང་ཞེས་བྱ་བ། ཚལ་བཞིའི་དོད་ཀྱན་དགའ། རབ་དགའ་བ། དགའ་བ། ཀྱན་དགའ་རུ་བ་བཞིའི་དོད་ཀྱན་དགའ་ཅན་སོགས་བཞི། སྤང་ཆེན་རབ་བརྟན་གྱི་དོད་བཟོད་པ་དཀར་པོ། ས་སྤང་ལུའི་དོད་ཉི་མི་གང་བཅུགས་བྱ་བ་ཡོད། འོ་ན་ལྟ་དང་ལྟ་མིན་འཐབ་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། ལྟ་རྣམས་གྱི་ལྟ་མིན་གྱི་ཕ་མོ་འདོད། ལྟ་མིན་རྣམས་ལྟའི་བདུད་ཅི་འདོད་ཅིང་། ལྟའི་དཔལ་འཕྱོར་ལ་ཐུག་དོག་པས་ཕན་ཚུན་འཐབ། རི་ལྟར་འཐབ་སྐྱུ་ན། ལྟ་མིན་རྣམས་རི་རབ་གྱི་ཁོང་གསེང་ནས་གསེར་དཔལ་མན་ཤེལ་བེད་ཅུའི་གོ་གྱོན་ཉེ་ཆས་པ་ན། དམག་གིས་ལེར་གྱིས་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་གདན་མན་ཆད་འགྲུལ་བས་དམག་འོང་བར་ཤེས་ཏེ། དང་པོ་ཀྱུ་དཀར་ཕྱོགས་ལ་དགའ་



བ་རྣམས་དང་འཐབ། དེས་མ་ཐུབ་ན་རྒྱ་མཚམས་ནས་ཡར་ཐོན་དེ། རྩ་འབྲུལ་གྱི་ནམ་  
 མཁའ་ལ་འཕགས་ནས་བང་རིམ་གྱིས་ལྷ་རྣམས་དང་འཐབ། དེའི་ཆོ་ལྷ་གནས་གསལ་  
 བར་སྒྲུང་བའི་ཆེད་དུ་སྒྲུ་གཙན་འཛིན་གྱིས་ལག་པས་ཉི་ཟླའི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྐྱིབས་  
 བར་བྱེད། རྒྱལ་ལམ་ཡོད་པ་ཡང་འདོད་ལྷ་འོག་མའི་བདེ་སྦྱིད་འཛམ་བུ་གླིང་བའི་མིའི་  
 དགོ་སྒྲིག་ལ་རག་ལས་བས་ལྷ་རྣམས་གླིང་ཡང་ཡང་སྒྲུལ། འཛམ་བུ་གླིང་པ་དགོ་བ་སྦྱོད་  
 པ་ཤས་ཆེན་ལྷ་རྣམས་ངང་གིས་རྒྱལ་ཞིང་བདེ། མི་དགོ་བ་སྦྱོད་པ་ཤས་ཆེན་ལྷ་མིན་  
 རྒྱལ་ལོ། །དེའི་ཆོ་རྣམ་སྒྲས་གྱིས་རི་རབ་ལ་ངལ་བསོ་ཞིང་འཐབ། གཙོད་སྦྱིན་ངལ་  
 བསོས་པོ་ཞེས་བྱ་བ། སུམ་རྩ་རྩ་གསུམ་པ་ལ་སྒྲོས་དེ། ལུས་རྩང་བས་ལུས་ངན་  
 པོའམ། འདི་ལྷ་བུས་ཀྱང་བདག་ལ་འཐབ་རྒྱས་པ་ཞེས་སྒྲས་བས་ལུས་ངན་པོར་བྲག་ས།  
 གལ་ཏེ་དེ་དག་གིས་མ་ཐུབ་ན་རྒྱལ་ཆེན་བཞི་སུམ་རྩ་རྩ་གསུམ་དུ་བྱིན་དེ། ཀོ་ཅུ་ཤི་ཀ་  
 མཁྱེན་པར་མཛོད་ཅིག་ཅེས་གསོལ་བས་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་བཀའ་བསྒྲོས་དེ། ལྷ་རྣམས་  
 རྩལ་འབྱུར་གྱི་ཆོལ་དུ་བྱིན་ནས་འཐབ་པར་མོས། སྤང་ཆེན་རབ་བརྟན་གྱིས་བརྒྱ་བྱིན་  
 གྱིས་བསམ་པ་ཤེས་དེ། མགོ་པོ་སུམ་རྩ་རྩ་གསུམ་སྒྲུལ་དེ། གཡས་ན་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན།  
 གཞན་རྣམས་ལ་ཉི་དབང་རེ་རེ། རྒྱལ་དུ་ལྷ་རྣམས་ཞོན་ནས་གྲོང་ཁྱེར་ལྷ་ན་སྒྲུག་པ་  
 བས་ཐོན་དེ། རི་རབ་ཀྱི་རྒྱལ་ཀྱི་སྒྲེང་དུ་འཐབ། ལྷ་མིན་རྣམས་གྱིས་རི་འཕེན་པ། བརྒྱ་  
 བྱིན་གྱི་རྩོ་རྩིས་དུམ་བུར་བཅོམས། རོ་མཚོར་ལྷུང་བས་སྒྲོག་ཆགས་མང་པོ་ཤི་བའི་རྒྱ་  
 མཚོ་དམར་པོར་འགྲོ། །ལྷའི་མགོ་པོ་དང་སྒྲེད་པ་ཆད་ན་འཆི། ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་  
 བཅད་ཀྱང་མི་འཆི་ཞིང་སྒྲར་ཡང་སྒྲེ། ལྷ་མིན་རྣམས་མི་བཞིན་དུ་གནད་དུ་སྒྲོག་ན་འཆི་ལོ། །  
 ལྷ་ཐམ་ན་གྲོང་ཁྱེར་ལྷ་ན་སྒྲུག་དུ་བསྐྱས་ནས་སྒྲོ་བཅད་དེ་སྡོད། ལྷ་མིན་ཐམ་ན་གསེར་  
 གྱི་ས་གཞིའི་སྒྲེང་དུ་མཚོ་ཀུན་སྒྲུང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཤི་བ་དང་ཡན་ལག་ཆད་པ་སོགས་གྱི་  
 གཞུགས་བརྟན་ཤར་དེ། དམག་མ་སྒྲེབ་པའི་རྩ་རོལ་དུ་སྒྲུང་ན་དཔག་མེད་འབྱུང་བར་



འོན། མདོ་ལས། སྟོང་གསུམ་གྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ནི་ལྟ་བུ་སྟུང་  
ན། དེ་སྟོན་པ་ནི། སྒྲིང་བཞི་པ་དང་ཉི་ལྔ་དང་། ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བརྒྱད་ཀྱི་དག་དོན།  
སྟོང་གསུམ་གྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། སྒྲིང་བཞི་པ་སྟོང་ནས་ཚངས་  
པའི་འཛིག་རྟེན་སྟོང་དང་ལྷན་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དེ་སྟོང་སྒྲི་ལུང་དེ་སྟོང་དང་པོའི་  
འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཡིན། སྟོང་དང་པོའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྟོང་ལ་སྟོང་བར་མའི་  
འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སུ་འཛོག། དེ་སྟོང་ལ་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་  
ཁམས་སུ་འཛོག་པའི་བྱིར། དེ་གསུམ་པོ་དེ་ཡང་རིམ་བཞིན་དུ་འབྱུང་འཛིག་བྱེད་པ་མ་  
ཡིན་ཏེ། དུས་མཉམ་དུ་འཛིག་ཅིང་དུས་མཉམ་དུ་འབྱུང་བའི་བྱིར།

### ༼ སེམས་ཅན་གྱི་ཚད་བཤད་པ། ༽

གཉིས་པ་ཞར་ལ་སེམས་ཅན་གྱི་ཚད་བཤད་པ་ལ། ལུས་ཚད། ཆོ་ཚད་གཉིས། དང་པོ་  
ནི། ངན་སོང་གསུམ་གྱི་ལུས་ཚད་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།  
མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་པས་མ་བསྟན་པའི་བྱིར། དེས་ན་མི་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ཚད་སྟོན་པ་  
ནི། འཛམ་སྒྲིང་པ་རྣམས་ཀྱི་ཚད། ཅེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞིའི་དག་དོན་ནི། དེ་བཞག་  
ཏུ་ཡོད་དེ། ཆོ་ལོ་བརྒྱ་པའི་དུས་ཀྱི་འཛམ་སྒྲིང་པའི་མིའི་ལུས་ལ་རང་སྒྲུབ་བཞི་པ་དང་།  
ཕལ་ཆེར་བྱེད་དང་བཞི་པ་ཡོད། ལུས་འཕགས་པོའི་མིའི་ལུས་ལ་སྒྲུབ་བརྒྱད། བ་ལང་སྦྱོང་  
པའི་མིའི་ལུས་ལ་བརྒྱ་དུག། སྒྲི་མི་སྟོན་པའི་མིའི་ལུས་ལ་སོག་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། འདོད་  
ལྟ་དུག་གི་ལུས་ཚད་སྟོན་པ་ནི། འདོད་དང་ལྷན་པ་ལྟ་ཡིས་ལུས། ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་  
གསུམ་གྱིས་དག་དོན་ནི། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞི་ལ་རྒྱུང་གྲགས་  
བཞི་ཆ་ནས་རྒྱུང་གྲགས་བཞི་ཆ་རེ་བསྐྱེད་པས། གཞན་འབྲུལ་དབང་བྱེད་ལ་རྒྱུང་གྲགས་

ཐུང་དང་གཉིས་གི་བར་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ཁམས་པའི་ལྷ་རྣམས་གི་ལུས་ཆད་  
 ལྷོན་པ་ནི། གཟུགས་ཅན་དང་པོ་དཔག་ཆད་ཐུང་། ཅེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞིའི་དག་  
 དོན། དེ་བཞག་དུ་ཡོད་དེ་ཆངས་རིས་པ་ལ་དཔག་ཆད་ཐུང་། མདུན་ན་འདོན་  
 ལ་དཔག་ཆད་གཅིག། ཆངས་ཆེན་ལ་ཐུང་དང་གཉིས། དེའི་ལྷ་ག་ཆད་མེད་འོད་ཡན་  
 ཆད་ལ་འོག་མ་འོག་མ་ནས་གོང་མ་གོང་མ་ཉིས་འགྱུར་སྒྲིབ་ནས་སྒྲིབ་མེད་ལ་དཔག་  
 ཆད་བརྒྱ་དང་ཉེར་བརྒྱད་དུ་གྱུར་བ་ལས་གསུམ་དོར་ནས་དཔག་ཆད་བརྒྱ་དང་ཉེར་  
 ལྷ། དེ་ཡན་ཆད་འོག་མ་ལས་གོང་མ་ཉིས་འགྱུར་དུ་བསྐྱུར་ནས་འོག་མ་ན་པ་ལ་དཔག་  
 ཆད་ཁྱི་དུག་སྟོང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། མི་རྣམས་གི་ཆེ་ཆད་སྟོན་པ་ནི། གླུ་མི་  
 སྟོན་ན་ཆེ་སྟོང་དེ། ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞིའི་དག་དོན་བཞག་དུ་ཡོད་དེ། གླུ་མི་སྟོན་  
 པའི་རང་ལོ་སྟོང་ཐུབ། །བ་སྒྲུང་སྟོང་པས་ལྷ་བརྒྱ། །ལུས་འཕགས་པོས་ཐུང་དང་སུམ་  
 བརྒྱ། །འཛམ་བུ་སྒྲིབ་པའི་ཆེ་ཆད་མཐའ་གཅིག་དུ་མ་ངེས་དེ། སྟོན་ཆེ་ལོ་དཔག་མེད་ཐུབ་  
 པ་འབྱུང་། མཐར་ལོ་བརྒྱ་ལ་རིང་མཐའ་ཐུང་པ་དགོས་པའང་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་  
 ལྷ་དུག་གི་ཆེ་སྟོན་པ་ནི། མི་རྣམས་གི་ལོ་ལྷ་བརྒྱ་ལ། ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞིའི་དག་དོན་དེ་  
 བཞག་དུ་ཡོད་དེ། མི་ལོ་ལྷ་བརྒྱ་ལ་ཉིན་ཞག་གཅིག། དེ་སུམ་ཅུ་ལ་སྟེ་བ། དེ་བརྒྱ་  
 གཉིས་ལ་ལོར་བྱས་པའི་རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞི་པས་ལོ་ལྷ་བརྒྱ་ཐུབ། དེ་བཞིན་དུ་འོག་  
 མ་འོག་མ་ལས་གོང་མ་གོང་མ་ལོ་ཉིན་ཞག་སྟེ་བ་ཆེ་ཆད་ཉིས་འགྱུར་དུ་འགྱུར་བས་རང་  
 ལོ་སྟོང་། ཉིས་སྟོང་། བཞི་སྟོང་། བརྒྱད་སྟོང་། ཁྱི་དུག་སྟོང་། གཞན་འབྱུལ་དབང་ཐུང་  
 པས་ཐུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ལྷ་གོང་མ་ལྷ་ལ་ཉི་ཟླ་མེད་ཀྱང་ཉིན་མཆོད་གི་ཐ་སྟོང་ཡོད་དེ།  
 མེ་དོག་ཁ་ཕྱེ་བུ་ལྷ། བྱ་སྐད་འབྱོན་མི་འབྱོན། གཉིད་སངས་བྱོ་ལ་ཉིན་མཆོད་དུ་འཛོག་  
 པའི་ཕྱིར།

ཞེས་ལ་ལྷ་མ་ཡིན་གི་ཆེ་ཆད་བཤད་ན། ལྷ་མ་ཡིན་གིས་དབང་པོ་སྟེ་གཅན་གིས་



མི་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་ལ་ཞག་གཅིག་དུ་བྱས་པའི་རང་ལོ་སྟོང་བྱལ། མགུལ་འཕྲེང་དང་། བརྟན་  
 པའི་མི་ལོ་དུག་བརྒྱ་ལ་ཞག་གཅིག་དུ་བྱས་པའི་རང་ལོ་དུག་སྟོང་བྱལ། །མེ་དོག་འཕྲེང་  
 གིས་མི་ལོ་བདུན་བརྒྱ་ལ་ཞག་གཅིག་དུ་བྱས་པའི་རང་ལོ་བདུན་སྟོང་བྱལ་པར་དུན་པ་  
 ཉེར་བཞག་ལས་གསུངས་སོ། །གཟུགས་ཁམས་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ཆོ་ཆད་སྟོན་པ་ནི།  
 གཟུགས་ཅན་ཉིན་མཚན་མེད་ཆོ་ནི། །ཞེས་སོགས་རྒྱུད་པ་གཉིས་ཀྱི་རག་དོན་ནི། དེ་ན་  
 ཉིན་མཚན་མེད་ཀྱང་རང་ལུས་གཞུང་པའི་བསྐྱལ་པའི་གྲངས་ལས་ཆོ་ཆད་རྟོགས་པར་  
 བྱ་སྟེ། གཟུགས་ཅན་དང་པོ་བསྐྱལ་བ་ཕྱེད། །དེ་ཡི་གོང་མ་ཕྱེད་ཕྱེད་བསྐྱེད། །འོད་རླུང་  
 རྣམས་ཀྱི་ལྷག་ཡན་ཆད། །ཆོ་ནི་ཉིས་འགྲུར་ཉིས་འགྲུར་སྟེད། །སྤྱིན་མེད་བསྐྱལ་བ་  
 གསུམ་དོར་རོ། །ཞེས་བསྐྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་མེད་པའི་ཆོ་ཆད་སྟོན་པ་ནི། །  
 གཟུགས་མེད་བསྐྱལ་བ་སྟོང་ཕྲག་ནི། །ཞེས་སོགས་རྒྱུད་པ་གཉིས་ཀྱི་རག་དོན། དེ་  
 བཞག་དུ་ཡོད་དེ། གཟུགས་མེད་དང་པོ་བསྐྱལ་བ་ཉིས་བྲི་སྟེ། གཉིས་པ་བཞི་བྲི། །སུམ་  
 པ་དུག་བྲི། སྤྱིད་རྩེ་བས་བརྒྱད་བྲི་བྱལ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འོད་རླུང་ནས་སྤྱིད་རྩེའི་བར་  
 ཀྱི་ཆོ་ཆད་ཀྱི་བསྐྱལ་བ་དེ་བསྐྱལ་ཆེན་ཞེས་བར་བསྐྱལ་བརྒྱད་རྩེ་ལ་བསྐྱལ་བར་བཞག་  
 པ་དེ་ཡིན། དེའི་འོག་མ་གཟུགས་ཅན་དང་པོ་གསུམ་ཀྱི་ཆོ་ཆད་ཀྱི་བསྐྱལ་བ་དེ་བསྐྱལ་  
 ཆེན་ཀྱི་ཕྱེད་ལ་བསྐྱལ་པར་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། བར་བསྐྱལ་བཞི་བརྒྱ་བསྐྱལ་པར་བྱས་  
 པའི་ཕྱིར། འོད་རླུང་ནས་བབྱང་བསྐྱལ་ཆེན་ཏེ། དེ་ཡི་འོག་མ་ཕྱེད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་  
 གསུངས། དེས་ན་གོ་བདེ་བར་བརྩིས་ན། ཆངས་རིས་པའི་བར་བསྐྱལ་ཉི་ཤུ། མདུན་  
 ན་འདོན་པའི་བཞི་བརྒྱ། ཆངས་ཆེན་པའི་དུག་རྩུ་ཞེས་གསུངས་པ་དུག་རྩུ་དང་ཉི་པའི་  
 དུག་རྩུར་གསུངས་ཀྱི་བར་བསྐྱལ་ང་དགུ་ལས་མེད་དེ། འཛིག་རྟེན་ཆགས་པའི་འོག་མ་  
 སྟེས་ནས་སྟོད་འཛིག་པའི་གོང་དུ་གི་འཕྲོས་པའི་ཕྱིར། ཆ་དཔུལ་བརྒྱད་ཀྱི་ཆོ་ཆད་སྟོན་  
 པ་ནི། ཡང་སོས་ལ་སོགས་དུག་རིམ་བཞིན། །ཞེས་སོགས་རྒྱུད་པ་ཕྱེད་དང་དུག་གི་

ངག་དོན། ཡང་སོས་ལ་སོགས་པའི་དང་པོ་དུག་རིམ་བཞིན་དུ་འདོད་ལྟ་དུག་གི་ཆོ་དང་  
 ཉིན་ཞག་མཉམ་ལ་དེས་འདོད་པའི་འདོད་ལྟ་དུག་དང་ལོ་གངས་འདྲ་བ་ཐུབ་པའི་ཕྱིར།  
 རྒྱལ་ཆེན་བཞིའི་ཆོ་རིང་པོ་ལ་ཉིན་ཞག་གཅིག་། དེ་སྐམ་ཅུ་ལ་སྒྲུབ། དེ་བཅུ་གཉིས་ལོར་  
 བྱས་པའི་ཡང་སོས་པས་རང་ལོ་ལྟ་བུ་ཐོབ་པ་སོགས་ནས་རབ་རྒྱུ་ཆོ་བས་བར་བསྐལ་  
 ཐུང་། མནར་མེད་པས་བར་བསྐལ་གཅིག་ཐུབ་པའི་ཕྱིར།

དུང་འགྲོའི་ཆོ་ཆད་སྟོན་པ་ལ། དུང་འགྲོ་རྣམས་ཞེས་སོགས་རྒྱང་བ་ཐུང་དང་གཉིས་  
 གྱི་ངག་དོན། དེ་བཞག་རྒྱ་ཡོད་དེ། དུང་འགྲོ་མཆོག་རྒྱ་ཆོ་རིང་བས་བར་བསྐལ་གཅིག་  
 ཐུབ། ཐུང་བ་མཐའ་གཅིག་རྒྱ་མ་དེས་པའི་ཕྱིར། ཡི་དུགས་གྱི་ཆོ་ཆད་སྟོན་པ་ལ། ཡི་  
 དུགས་རྣམས་ཞེས་སོགས་རྒྱང་བ་ཐུང་དང་གཉིས་གྱི་ངག་དོན། དེ་བཞག་རྒྱ་ཡོད་དེ།  
 མིའི་སྒྲུབ་པ་ལ་ཉིན་ཞག་གཅིག་རྒྱ་བྱས། དེ་སྐམ་ཅུ་ལ་སྒྲུབ། དེ་བཅུ་གཉིས་ལ་ལོར་བྱས་  
 པའི་རང་ལོ་ལྟ་བུ་ཐུབ་པའི་ཕྱིར། བཤེས་སྤྱིངས་ལས། ལྟ་སྟོང་དག་དང་ཁྱིར་ཡང་འཆི་  
 མི་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པ་དང་དོན་གཅིག་། གང་དཔུལ་བརྒྱད་གྱི་ཆོ་ཆད་སྟོན་པ་ནི།  
 ཉིལ་རྒྱུ་ནང་ནས་ལོ་བརྒྱ་ཞིང་། ཞེས་སོགས་རྒྱང་བ་བཞིའི་ངག་དོན། མ་གཏོ་ཁྱེད་ཀྱི་  
 ཉིལ་ཁལ་བརྒྱད་ཅུ་ཤོད་བའི་ཉིལ་རྒྱུ་ཉིལ་གྱི་བྱར་ཐུར་བཀའ་བའི་ནང་ནས་མི་ལོ་  
 བརྒྱ་བརྒྱ་ནས་ཉིལ་རེ་རེ་ཐུང་བའི་ཉིལ་དེ་ཟད་པ་ན་ཅུ་ཐུར་ཅན་གྱི་ཆོ་ཆད་ཡིན། གང་  
 དཔུལ་བདུན་ནི་སྒྲ་མ་སྒྲ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ཉིལ་ཁལ་ནི་སྒྲ་ཉི་ཤུ་བསྐྱར་ཏེ། སྒྲ་  
 བཞིན་ནོ། ཁོ་ན་ཆོ་ཆད་དེ་དག་མཐའ་གཅིག་རྒྱ་ཐུབ་པར་དེས་སམ་ཞེན། སྒྲ་མི་སྟོན་  
 མ་གཏོགས་པ་ན་བར་མ་དོར་འཆི་བ་ཡོད། སྒྲ་མི་སྟོན་ན་མེད་དེ། སྒྲ་མི་སྟོན་མ་གཏོགས་  
 པར་འཆི། ཞེས་གསུངས།

# ༼དེ་དག་རྩོམ་གཞི་དང་རྩོམ་ཚུལ༽

གསུམ་པ་ཚད་དེ་དག་རྩོམ་གཞི་དང་རྩོམ་ཚུལ་རི་ལྟ་བུར་ཞེ་ན། རྩོམ་གཞི་ནི།  
 གཞུགས་མིང་དུས་མཐའ་དུལ་ཡིག་དང་། རྒྱུད་ཅིག་ཕྱ་རབ་ཅེས་ཏེ། རྩོམ་གཞི་བཞག་  
 ཏུ་ཡོད་དེ། གཞུགས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་དུལ་ཕྱ་རབ། དཔག་ཚད། རྒྱུད་གྲགས་སོགས་ཀྱི་  
 རྩོམ་གཞི། མིང་གི་ཐུང་བའི་མཐར་ཐུག་པའི་ཡི་གེ། ཤོ་ལོ་ཀ་རབ་བྱེད་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་  
 རྩོམ་གཞི། དུས་ཀྱི་ཐུང་བའི་མཐར་ཐུག་པའི་རྒྱུད་ཅིག་མ་ལོ་བསྟན་པ་སོགས་ཀྱི་རྩོམ་  
 གཞི་ཡིན་པའི་བྱིར། དང་པོ་བསམགས་པ་ལས་དཔག་ཚད་ཀྱི་བར་དུ་འགྲུབ། གཉིས་  
 པ་བསམགས་པ་ལས་ཤོ་ལོ་ཀ་སོགས་འགྲུབ། གསུམ་པ་བསམགས་པ་ལས་ལོ་སོགས་  
 འགྲུབ་པའི་བྱིར། རྩོམ་ཚུལ་སྟོན་པ་ནི། དུལ་དང་ནི། ཞེས་སོགས་རྒྱུད་ཕྱག་  
 ལས། དཔག་ཚད་སོགས་རྩོམ་ཚུལ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། དུལ་ཕྱ་རབ། དུལ་ཕྱན། ལྷགས་  
 དུལ། རྒྱུད་དུལ། རི་བོང་གི་དུལ། ལུག་དུལ། རྒྱུད་དུལ། ཉི་ཟེར་གྱི་དུལ། རྩོ་མ། སིག་  
 བས། སོར་ཚིགས་རྒྱུ་མ་སྟེ་མ་སྟེ་མ་བདུན་ལ་བྱི་མ་རེ་རེ་བརྩི། སོར་མོ་ཉི་ཤུ་བཞི་ལ་  
 ལྷ། ཞེས་སོགས་རྒྱུད་པ་བཞིའི་དག་དོན་ནི། སོར་མོ་ཉི་ཤུ་བཞི་ལ་ལྷ་གང་། ལྷ་བཞི་ལ་  
 གཞུ་འདོམ་གང་། གཞུ་འདོམ་ལྔ་བརྒྱལ་རྒྱུད་གྲགས། རྒྱུད་གྲགས་གཅིག་གྲོང་  
 ལས་འཕགས་པའི་གནས་ལ་དགོན་པར་འཛིག། རྒྱུད་གྲགས་བརྒྱད་ལ་དཔག་ཚད་དུ་  
 བརྩི་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། ལོ་བསྟན་པ་སོགས་རྩོམ་ཚུལ་ནི། རྒྱུད་ཅིག་མ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ལ། །  
 ཞེས་སོགས་རྒྱུད་པ་བདུན་གྱི་དག་དོན་ནི། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། དུས་མཐའི་རྒྱུད་  
 ཅིག་མ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ལ་དེའི་རྒྱུད་ཅིག་མ་གཅིག་། དེ་དུག་རྩལ་ཐང་གཅིག་། ཐང་གཅིག་སུམ་  
 རྩལ་ཡུད་ཅམ། ཡུད་ཅམ་སུམ་རྩལ་ཉིན་ཞག་གཅིག་། དེ་སུམ་རྩལ་ལྷ་བ། ཞག་མི་ཐུབ་

པ་དང་བཅས་པའི་སྒྲ་བ་བརྒྱ་གཉིས་ལ་ལོར་བཅི་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འོན་པསྒྲལ་པ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། བསྒྲལ་བ་རྣམ་པ་མང་བཤད་པ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ།  
བསྒྲལ་བ་ལ་ལྟ་ཡོད་དེ། འཇིག་པའི། ཞིག་ནས་འདུག་པའི། ཆགས་པའི། གནས་པའི།  
བསྒྲལ་ཆེན་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བཞི་རེ་རེ་ལ་བར་བསྒྲལ་ནི་ཤུ་རེ་ཡོད།  
བསྒྲལ་ཆེན་ལ་བར་བསྒྲལ་བ་བརྒྱད་ཅུ་ཡོད་དེ། འཇིག་པའི་བསྒྲལ་བ་སྟོན་པ་ནི། འཇིག་  
པའི་བསྒྲལ་བ་དཔལ་བ་ཡི། །ཞེས་སོགས་རྒྱུད་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། མཉམ་  
མེད་དུ་སེམས་ཅན་གསར་སྐྱེ་མེད་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། ཆངས་པའི་གཞལ་མེད་ཁང་སྟོང་གི་  
བར་དུ་མེས་འཇིག་པའི་བསྒྲལ་བ་སྐྱེ་མཉམ་བཟུང་སྟེ། འོད་གསལ་གྱི་གཞལ་མེད་ཁང་  
སྟོང་གི་བར་རྒྱས་འཇིག་པ། དགེ་རྒྱས་གྱི་གཞལ་མེད་ཁང་སྟོང་གི་བར་རྒྱུད་གིས་འཇིག་  
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆགས་པའི་བསྒྲལ་བ་སྟོན་པ་ནི། ཆགས་པ་དང་པོའི་རྒྱུད་ནས་ནི། །  
ཞེས་སོགས་རྒྱུད་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། འོག་གཞི་རྒྱུད་གི་དཀྱིལ་ལོར་ཆགས་  
པ་ནས་བཟུང་སྟེ། མཉམ་མེད་དུ་སེམས་ཅན་གཅིག་གསར་དུ་སྐྱེས་པའི་བར་ལ་བར་  
བསྒྲལ་ནི་ཤུ་ཡོད། དེ་ལྟ་སྟེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གནས་པའི་བསྒྲལ་བ་སྟོན་པ་ནི། བར་གྱི་  
བསྒྲལ་བ་དཔལ་མེད་ནས། །ཞེས་སོགས་རྒྱུད་པ་བརྒྱད་དེ། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད། ཆེ་ལོ་  
དཔག་མེད་ཐུབ་པ་བརྒྱད་ཁྲི་བེ་བ་ལས་ཆགས་པའི་གཞལ་རྫོགས། གནས་པའི་འགོ་  
རྒྱུས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ། ཆེ་ལོ་བརྒྱུད་པའི་རྒྱུད་ཅིག་ཐ་མ་ལ་ཐུག་པའི་བར་ལ་  
བར་བསྒྲལ་གཅིག་ཡོད། དེ་ལ་དུས་གྱི་ལོ་ཐོག་རིང་མོ་ཟེར། དེ་ནས་བརྒྱད་ཁྲིའི་བར་དུ་  
ཡར་སྐྱེ་བརྒྱའི་བར་དུ་མ་བྱི་བ་ལ་རེ་རེ་ལ་བར་བསྒྲལ་རེ་རེ་རྩས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ལ་བར་གྱི་  
ཐུག་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཟེར། དེ་ནས་ཆེ་ལོ་བརྒྱད་ཁྲིའི་བར་དུ་ཡར་འཕེལ་བ་ལ་བར་བསྒྲལ་  
གཅིག་ཡོད། དེ་ལ་མར་གྱི་མ་ཐོག་རིང་མོ་ཟེར། དེ་ལྟ་སྟེ་བར་བསྒྲལ་ནི་ཤུ་ལ་གནས་པའི་  
བསྒྲལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། འོན་སོགས་མཐའི་རྒྱུད་པ་དེ་དང་བར་གྱི་ཐུག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི།



ལོ་མི་སྟེང་རེ་ལ་འཕེལ་འགྲིབ་བྱེད་སྐྱམ་ན་དག་ཅིག་སྟོང་པ་སོགས་ཆེ་ཆུང་གིས་ཡིན་ཞིང་།  
སོ་སྟེས་བསམ་བྱ་མ་ཡིན་པའི་གནས་ཡིན་གསུངས།

ཞར་བྱུང་ལ་བསྐྱལ་ཆེན་གྱི་ཞར་བྱུང་དང་། འཛིག་བསྐྱལ་གྱི་ཞར་བྱུང་སྟེ། དང་པོ་  
ནི། བསྐྱལ་ཆེན་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་ཆོག་ས་གཉིས་བསགས་པ་ལས་ཡང་དག་པར་  
རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་འབྱུང་ཞེས་སྟོན་པ་ལ། དེ་གྲངས་མེད་གསུམ་ལ་སངས་རྒྱས། །  
ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བྱེད་དང་གཉིས་གསུངས། འོ་ན་སངས་རྒྱས་དེ་ཡར་འཕེལ་དང་  
མར་འགྲིབ་གང་ལ་འབྱུང་ཞེན། དེ་སྟོན་པ་ལ། མར་ནི་འགྲིབ་པ་ཡི། ཞེས་སོགས་རྒྱུ་  
པ་བྱེད་དང་གཉིས་གསུངས། རང་རྒྱལ་དག་བཅོམ་འབྱུང་པའི་དུས་སྟོན་པ་ལ། རང་སངས་  
རྒྱས་རྣམས་གཉིས་གསུངས། ཞེས་གསུངས། བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་རང་རྒྱལ་དག་བཅོམ་པའི་རྒྱ་  
བསྟན་པ་ལ། བསེ་རུ་བསྐྱལ་པ་བརྒྱ་ཡི་རྒྱས། ཞེས་གསུངས། འཁོར་ལོས་སྐྱར་  
རྒྱལ་འབྱུང་པའི་དུས་སྟོན་པ་ནི། འཁོར་ལོས་སྐྱར་པ་འབྱུང་བ་ནི། ཞེས་སོགས་གཉིས་  
གསུངས། འོ་ན་འཁོར་ལོས་སྐྱར་རྒྱལ་ལ་དུ་ཡོད་ཅེན། གསེར་དུལ་ཟངས་ལྷགས་འཁོར་  
ཡོ་ཅན། ཞེས་གསུངས། འོ་ན་དེས་གླིང་བཞི་ལ་དབང་བྱེད་ཚུལ་སྟོན་པ་ནི། དེ་དག་  
གླིང་གཅིག་གླིང་གཉིས་དང་། ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བྱེད་གཉིས་གསུངས། འཛིག་རྟེན་གྱི་  
ཁམས་གཅིག་ཉིད་དུ་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་རྒྱལ་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་གཉིས་གཅིག་ཅར་དུ་  
མི་འབྱུང་ཞེས་སྟོན་པ་ལ། ལྟན་ཅིག་གཉིས་མིན་སངས་རྒྱས་བཞིན། ཞེས་གསུངས།  
འཁོར་ལོས་སྐྱར་རྒྱལ་བཞི་དེས་པ་རོལ་པོ་ལས་རྒྱལ་བར་བྱེད་ཚུལ་སྟོན་པ་ནི། བས་  
བསུ་རང་འགྲོ་གསལ་བཤམས་དང་། ཞེས་སོགས་གཉིས་གསུངས། སྤུང་དབང་གི་  
མཆོན་དང་འཁོར་ལོས་སྐྱར་པའི་མཆོན་གྱི་བྱུང་པར་སྟོན་པ་ལ། སྤུང་མཆོན་ལུ་ན་  
གནས་པ་དང་། ཞེས་སོགས་གཉིས་གསུངས། དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ནི་རྫོགས་སྤྱོད་ལ། འོ་  
ན་ལ་ཐོག་རིང་མའི་འགྲིབ་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་སྐྱམ་ན། དེ་སྟོན་པ་ལ།

༼ བསྐྱལ་པ་དང་པོའི་མིའི་གནས་ཚུལ་བཤད་པ། ༽

ལྷ་ལྷ་མེས་ཅན་གཟུགས་ཅན་བཞིན། ཁེས་མོགས་རྒྱུ་པ་ལྷ་གི་རྒྱལ་ས་ལ།  
 སྤྱི་དོན་གཞུང་དོན་གཉིས། དང་པོ་ལ། བརྒྱལ་བ་དང་པོའི་མིའི་གནས་རྒྱལ། དེ་འགྲིབ་  
 རྒྱལ། མི་རིགས་བཞི་པོའི་ལྷ་ལྷ་རྒྱལ། འགྲིབ་བའི་མཐར་འི་ལྷ་ལྷ་རྒྱལ་ལོ། །

དང་པོ་ནི། བསྐལ་པ་དང་པོའི་མི་རྒྱལ་མ་གཞི་ལ་ཁམས་པའི་ལྷ་པའི་ན་ཏུ་གནས་  
 ཏེ། དཔག་མེད་བྱུང་པའི་དུས་སུ་མི་རིགས་པའི་དང་ཉི་ཟླ་སྐོག་མེད། དེ་མེད་པས་ཉིན་  
 མཚན་གྱི་ཐ་སྟད་མེད། རང་འོད་ཀྱི་སྒྲུང་པའི་བྱ་བ་བྱེད། བོ་མོའི་མཚན་མ་མེད་པས་སྐྱེས་  
 བ་དང་ཐུད་མེད་ཀྱི་སྐྱེ་མེད། དེ་མེད་པས་མདོག་མི་མཐུན་པ་དང་མངལ་སྐྱེ་སྐོག་མེད་པས་  
 རྒྱས་ཏེ་སྐྱེ་བའོན་ཡིན། ལན་ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་དགའ། ལན་ལག་དང་ཉིང་ལག་  
 བཙུན་ཅིང་བཟང་། རྒྱ་ལྟུང་གིས་ནམ་མཁའ་ལ་འགོ་བ་སྐོག་ས་ཡིན་པའི་ཁྱིང།

གཉིས་པ། དེ་ནས་སའི་སྡེ་དུ་གནས་པའི་བཙུན་ཅེས་པ། ཁ་དོག་དམར་སེར་རྩ་  
མུང་ཅི་མ་ཁོ་ལ་བ་ལྟ་བུ་ཆགས་པ་དེ། རྩ་ལ་བསྐྱམ་ཆགས་ཅན་གཅིག་གིས་མཐུ་བ་མའི་  
བྱངས་ཏེ་བྱངས་པས་རྩ་ལ་ཆགས་ཤིང་སེར་པོར་གྱུར། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་དག་གིས་གྱུར་  
བྱས་པས་སྡེ་དཔའི་དབང་གིས་ལུས་ཀྱི་རྩ་འབྱུང་དང་འོད་རླབ། ལུས་ལ་ཁྱེ་བ་དང་མཁྱུར་  
བ་ཞུགས། ལུན་པར་གྱུར་པ་ན་སེམས་ཅན་སྤྱི་མཐུན་གྱི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཉི་མ་བྱུང་བའི་  
ཉིན་མཚན་གྱི་ཐ་སྟད་བྱུང་ངོ་། དེ་ནས་སའི་བཙུན་མང་དུ་ཐོས་པ་རྣམས་ལུས་ངན། ལྷ་  
པར་ཐོས་པ་རྣམས་ལུས་བཟང་བ་ན། བཟང་བས་ངན་པ་ལ་བརྟན་ཤིང་རྒྱལ་བྱས་པས་  
སའི་བཙུན་དེ་རྒྱབ་པར་གྱུར་ཏེ། ཡང་སའི་ཞལ་ཁ་དོག་ག་རའི་མེད་ཀྱི་ལྷ་ར་སེར་བ་རྩ་  
ཅི་མ་སྒོ་ལ་བ་ལྟ་བུ་ལ་ཆགས་ཏེ་ཐོས་སོ། །ཡང་ལྷ་ར་བཞིན་བྱས་པས་དེ་ཡང་རྒྱབ་པར་གྱུར་

དྲོ། དེ་ནས་སྐྱུ་གུ་འི་ཚལ་ཁ་དོག་ག་དམ་ལུ་གའི་མེདོག་ལྷ་ཕུར་རོ་སྤང་ཅི་མ་སྒོལ་བ་ལྷ་ཕུར་  
 ཕུང་སྟེ། སྤར་བཞིན་བྱས་པས་རྒྱབ་པར་གྱུར། དེ་ནས་མ་མོས་མ་བདེ་བ་པའི་འབྲས་ས་ལུ་  
 ཁ་དོག་དང་དྲི་རོ་སྤན་སྐྱུ་མོག་ས་བ་སྤབ་མ་དང་ཤུན་པ་མེད་པ། མོར་བཞི་ཙམ་པ་ནང་  
 བར་ས་བ་ན་རྒྱབ་སྟེ། རྒྱབ་བར་ས་བ་ན་ནང་སྟེ་བ་ཕུང་སྟེ། དེ་ལས་ཟས་རགས་པ་ཡིན་པས་  
 ལོངས་སྤྱད་པས་སྟིགས་མ་རྣམས་ཐོན་པས་ཐོ་མོའི་དབང་པོ་ཕུང་སྟེ། སྟེས་བ་དང་ཕུང་མེད་  
 གྱི་ཐ་སྟོད་ཕུང་བར་གྱུར་དྲོ། །དེ་ནས་དེ་དག་གི་ནང་ནས་སྤར་བག་ཆགས་གོམས་པ་སང་  
 བའི་སེམས་ཅན་འགའ་ཞིག་གིས་ལོག་གཡེམ་བྱས་པས་མི་དགོ་བ་བཅུའི་ཐོག་མ་ལོག་  
 གཡེམ་གྱུ་བའོ། །དེ་ལ་གཞན་དག་གིས་སེམས་ཅན་སྤན་འབྱིན་པ་འདི་རེ་ཞེས་སོག་དྲོར་  
 བས་དེ་སྟོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་ཁང་ཁྱིམ་ཕུང་བར་གྱུར་དྲོ། །དེས་ན་ལོག་གཡེམ་ཐོག་མ་བྱེད་པའི་  
 མི་དེ་དགོ་སྟོང་བཟང་བྱིན་དང་རྒྱད་གཅིག་གོ། །དེའི་ཆེ་འབྲས་ས་ལུ་དེ་ནང་ཟད་པ་ནང་ལེན།  
 རྒྱབ་ཟད་པ་རྒྱབ་ལེན་པ་ལ། མི་ལེ་ལོ་ཙན་ཞིག་གིས་སང་ཟབའི་ས་ལུ་ཡང་དོ་རྒྱབ་བྱངས་  
 ཏེ་གསོག་འཛོག་བྱས། དེ་ཐབས་ཟབ་མོ་སྟུམ་སྟེ། གཞན་དག་གིས་ཞག་བདུན་ལ་སོགས་  
 བའི་ས་ལུ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བྱངས་པས་བར་ས་པ་མཛོན་པར་གྱུར་དྲོ། དེ་ནས་ས་ཕྱོགས་  
 བགོས། བདག་གི་ས་ལུ་ཟད་ནས། གཞན་གྱི་མ་སྟེན་པར་ལེན་པར་གྱུར་དྲོ། མ་བྱིན་ལེན་  
 ཕུང་དོ། །དེ་ཡང་དགོ་སྟོང་ཐོར་ཙན་དང་རྒྱད་གཅིག་པའོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེའི་ཆེ་ཞིང་པ་རྣམས་ཀྱིས་གྲོས་སྐྱོངས་པས། མི་རང་བཞིན་  
 བཟང་བ། སྟོང་བ་ཡོན་ཏན་དང་ལུན་པ་གཅིག་དཔོན་དུ་བསྐྱོས་ལ། དེས་ཉེས་པ་བྱེད་  
 ན་ཆར་བཅད། ལེགས་པ་བྱེད་ན་རྗེས་སུ་བཟང་སྟེ། དེ་ལ་རང་རང་གི་སྟོན་ཐོག་གི་དུག་  
 ཆ་རེ་ཡོན་དུ་སྟབས་པར་བྱའོ། ཞེས་ཞིང་དཔོན་བསྐྱོས། དེ་ལ་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བརྗོད་པས་  
 རྒྱལ་རིགས་ཐོག་མར་བྱང་། དེ་ལྷ་ཕུའི་མང་པོས་བཀྱར་བའི་རྒྱལ་པོ་དེ་བདག་གི་སྟོན་  
 པ་དང་རྒྱད་གཅིག་པ་ཞིག་གོ། །དེ་ནས་འགའ་ཞིག་ཁྱིམ་ལས་ཡིད་ཕྱིར་ཕྱོགས་ནས་ནགས་

ཁྱོད་དུ་ཅ་བ་དང་འབྲས་ཁུ་ལ་སོགས་པས་འཛོལ་ན་བུམ་ཟེ་ཞེས་པ་བྱུང་། དེ་ནས་རྒྱ་  
བསོགས་མ་བྱིན་ལེན་མི་བྱེད་པར་བྱིས་དུ་གནས་པ་ལ་གཞན་གྱིས་བཀུར་སྟེ་བྱེད་པ་བྱུང་  
བས་ཇེ་པོ་ཞེས་བཞེད་པས་ཇེ་རིགས་བྱུང་། རྒྱ་བ་གསོད་པ་སོགས་སྟོན་པ་དན་པོ་བྱེད་  
པ་ལ་དམངས་པོ་ཞེས་བཞེད་པས་དམངས་རིགས་བྱུང་། དེ་ནས་རྒྱ་མ་ཆད་པས་གཅིད་  
བན་བདག་གིས་མ་བརྒྱས་སོ་ཞེས་ཐུན་སྒྲུས་པས་དག་གི་ཉེས་པ་གྲུབ་པོ། །

བཞི་པ་ནི། དེ་ནས་མི་དགེ་བཅུ་ལྷག་པར་སྟོན་པས་ཆོ་རིམ་གྱིས་སྤང་ཞིང་འགྲིབ་  
པར་འགྱུར། །ལོངས་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་རྣམས་ཀྱང་རེ་རུང་དུ་གྱུར་དེ། །མཐར་ཆོ་ལོ་  
བཅུ་པ་ལ་ཐུག་པར་འགྱུར་རོ། ཆོ་ལོ་བཅུ་པ་རི་སྒྲུབས་སུ་བོང་ཆོད་སྟོབས་སྟོན་པ་རྣམས་  
ཀྱང་འགྲིབ་སྟེ། ལུ་མོ་རྒྱ་བ་ལུ་ལོན་པ་བྱིས་ལ་བཏང་། མདང་སྒྲིས་གྱི་བྱིས་པས་མི་ལེན།  
གོས་གྱི་མཆོག་ལ་བ། ཟས་གྱི་མཆོག་ཁྲེ་ཆོད། རྒྱན་གྱི་མཆོག་མཆོན་ཆ་འབའ་ཞིག་ལ་  
བྱེད། སྟོགས་མ་ལུ་རི་མཐར་ཐུག་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ནས་བསྐྱལ་བ་འདི་ལ་དུས་  
བཞི་འབྱུང་སྟེ་བསྐྱལ་བ་དང་པོ་བ་རྣམས་དགེ་བཅུ་ཇོགས་པར་སྟོན་པས་ཇོགས་ལུན་  
གྱི་དུས། དེ་ནས་མི་དགེ་བ་གསུམ་སྟོང་བའི་བར་ནི་གསུམ་ལུན་གྱི་དུས། དེ་ནས་གསོད་  
རྒྱ་གཉིས་ཅམ་སྟོང་བའི་དུས་དེ་གཉིས་ལུན་གྱི་དུས། དེ་ནས་མི་དགེ་བ་བཅུ་ཆར་དར་  
བའི་དུས་ཅོད་ལུན་གྱི་དུས་སོ། །འགྲིབ་པའི་མཐར་ཡང་བསྐྱལ་བ་བར་མ་ཞེས་པ་གསུམ་  
འབྱུང་རྒྱལ་སྟོན་པ་ནི། བསྐྱལ་བ་མཆོན་དང་ནད་དང་ནི། །ཞེས་སོགས་རྒྱང་པ་བཞི་རི་  
དོན། དེ་བཞག་དུ་ཡོད་དེ། མཐར་གཅིག་གིས་གཅིག་མཐོང་ན་མི་བཟོད་ཅིང་ཅོད་པར་  
བྱེད་པས་མཆོན་གྱི་བསྐྱལ་བ་ཞག་བདུན་འབྱུང་། དེའི་སྟོན་དུ་ཡམས་གྱི་ནད་གསོ་བར་  
མི་རུང་བས་ནད་གྱི་བསྐྱལ་བ་ཞག་བདུན་རྒྱ་བ་བདུན་འབྱུང་། དེའི་སྟོན་དུ་ས་བོན་གཤ་  
ཆོའི་ནད་དུ་སྒྲུས་པས་གཤ་ཆོའ། རུས་གོང་དཀར་པོ་བརྒྱས་དེ་བསྟོལ་ནས་འབྱུང་བས་ན་  
རུས་གོང་དཀར་པོ་བ། ཟས་སྤུར་མས་འབྱེད་ཅིང་། སྤུར་མས་ཅིག་ཁུང་ན་འབྱུ་བྱས་



གིང་ཆུ་བསྐོལ་དེ་འབྱུང་བས་ཐུར་མས་འཕྲོ་བ་སྟེ། སུ་གའི་བསྐོལ་བ་ཞག་བདུན་ཟླ་བ་  
བདུན་ལོ་བདུན་འབྱུང་བས་བསྐོལ་བ་ཚར་ཕྱིན་པར་འབྱུར་བའི་ཕྱིར་དེ། མཛེན་པ་གོང་  
མ་ལས། བསྐོལ་བ་བར་མ་གསུམ་སྟེ། སུ་གའི་བསྐོལ་བ་བར་མ་དང་། བད་ཀྱི་བསྐོལ་  
བ་བར་མ་དང་། མཚོན་གྱིས་བསྐོལ་བ་བར་མའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

### ༼ འཛིག་བསྐོལ་གྱི་ཞར་བྱུང་སྟོན་པ། ༽

གཉིས་པ་འཛིག་བསྐོལ་གྱི་ཞར་བྱུང་སྟོན་པ་ནི། སྟོན་བཅུད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་འཛིག་  
པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ལ་གསུམ་ཡོད་ཅེས་བཤད་པ་ལ། མེ་དང་རྩ་དང་རྩུང་དག་གིས། །  
ཞེས་སོགས་རྒྱུད་པ་གཉིས་གསུངས། འཛིག་པ་ན་ལུས་པ་གསུམ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། བསམ་  
གཏན་གཉིས་སོགས་གསུམ་པོ་ནི། །ཞེས་སོགས་རྒྱུད་པ་གཉིས་ཀྱི་བཤད། མེས་བསམ་  
གཏན་དང་པོ་མན་ཆད། རྩས་གཉིས་པ་མན་ཆད། རྩུང་གི་གསུམ་པ་མན་ཆད་འཛིག་ །  
འཛིག་པའི་རྒྱ་མཚན་སྟོན་པ་ནི། དེ་ཡི་སྟོན་དང་ཆོས་མཐུན་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས།  
བསམ་གཏན་བཞི་པ་མི་འཛིག་པའི་རྒྱ་མཚན་སྟོན་པ་ནི། བཞི་པ་ན་མེད་མི་གཡོའི་ཕྱིར། །  
ཞེས་གསུངས། འོན་པས་མ་གཏན་བཞི་པ་རྟག་པར་འབྱུར་རོ་ཞེན། དེ་མི་རྟག་པའི་རྒྱ་  
མཚན་སྟོན་པ་ལ། མི་རྟག་དེ་ཡི་གཞུང་མེད་ཁང་། །ཞེས་སོགས་གཉིས་གསུངས། འཛིག་  
པའི་གོ་རིམ་སྟོན་པ་ལ། མེ་ཡིས་བདུན་ནོ་རྒྱ་ཡིས་གཅིག་ །ཞེས་སོགས་བཞི་གསུངས།  
དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་སྒྲ་ཞིང་མེས་འཛིག་ལྟ་བུ་རྩ་དུག །རྩས་འཛིག་བདུན། །  
རྩུང་འཛིག་གཅིག་སྟེ། བསྐོལ་བ་དུག་བཅུ་རྩ་བཞི་ཡིན་པས་དགོ་རྒྱས་ཀྱི་ལྟ་ཆོ་ཆོད་  
བསྐོལ་ཆོད་དུག་བཅུ་རྩ་བཞི་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གདགས་པར་གསུངས་པ་དང་ཡང་འགྲིག་  
གོ། །གནས་གསུམ་པའི་དཀའ་གནས་གསལ་བར་བཤད་པའོ། །

# གནས་བཞི་པ། ལས་བསྟན་པའི་མཛོད།

གནས་བཞི་པ་ལས་བསྟན་པའི་གནས་བཤད་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། ལས་  
དངོས་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཁོ་ན་རེ། སྤྱིར་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན། ཟུང་  
བར་དུ་དེ་དག་གི་བདེ་སྤྱད་སྣ་ཚོགས་པ་དེ་དག་གང་གིས་བྱས་པ་ཡིན་ཞེས། དེ་སྟོན་པ་  
ནི། ལས་ལས་འཛིག་རྟེན་སྣ་ཚོགས་སྒྲིམ། ཁྱིམ་གསུངས། དག་དོན་ནི། དེ་རྣམས་ཚོས་  
ཅན། ལྷ་མེད་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱ་ལས་མི་འབྱུང་སྟེ། རང་རང་གི་རྒྱར་སྒྱར་པའི་ཐུན་  
མོང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་ངོ་བོ་དང་།  
མདོ་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་གྲངས་སོ། །དང་པོ་ལ། བསྟན། བཤད་གཉིས། དང་པོ་ནི། འོ་  
ན་ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་ལ་དུ་ཡོད་ཅེས། དེ་ནི་སེམས་པ་དང་དེས་བྱས། ཁྱིམ་སྒྲིམ་  
རྒྱུ་པ་གསུམ་གྱི་སྒྲིབས་སྒྲིབ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། རྣམ་གྲངས།  
ཟུང་བར་གྱི་ཚོས་སོ། །

དང་པོ་ནི། རང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་ལུ་ལ་གཡོ་བར་བྱེད་པས་རབ་རྟ་བྱེ་  
བའི་གཟུགས་ཅན་དུ་དམིགས་པ་དེ་ལས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་བྱེ་བྲག་སྒྲིབ་པས་བཞེད་དེ། དེས་  
ལས་ལ་གཟུགས་ཅན་གྱིས་བྱུང་བར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་བྱུང་ཀྱན་འགྲོ་  
ཡིན་པར་དམིགས་པ་ལས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མདོ་སྟེ་པ་ཡན་ཆད་བཞེད་དེ། མདོ་སྟེ་པ་ཡན་  
ཆད་ཀྱིས་ལས་ལ་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པས་བྱུང་བར་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་སེམས་པའི་ལས་དང་བསམ་པའི་ལས་སོ། །དང་པོ་དང་ཡིད་  
ལས་དོན་གཅིག གཉིས་པ་ལ་ལུས་ཀྱི་ལས། དག་གི་ལས་གཉིས། དེ་རེ་རེ་ལ་རྣམ་པར་  
རིག་བྱེད་ཀྱི་ལས་དང་། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ལས་གཉིས་གཉིས་ཡོད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། དགོ་བའི་ལས་མི་དགོ་བའི་ལས་བཏང་སྒྲུམས་གྱི་ལས། ཡང་བསོད་  
ནམས་གྱི་ལས། བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས། མི་གཡོ་བའི་ལས། ཡང་བདེ་བ་  
མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས། སྤྱག་བསྐྱེལ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས། བཏང་སྒྲུམས་མྱོང་འགྱུར་གྱི་  
ལས་སོ། ཡང་རྣམ་སྒྲིན་མྱོང་བར་མ་ངེས་པའི་ལས། རྣམ་སྒྲིན་མྱོང་ངེས་གྱི་ལས། ཡང་  
བྱི་མ་ལ་མཐོང་ཆོས་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས། སྒྲིས་ནས་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས། ལན་གྲངས་  
གཞན་ལ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས། ཡང་ལས་ལ། ཡོན་པའི་ལས། སྒྲོན་གྱི་ལས། སྒྲིགས་  
མའི་ལས། ཡང་དཀར་ལ་རྣམ་སྒྲིན་དཀར་བའི་ལས། བག་ལ་རྣམ་སྒྲིན་གནག་པའི་  
ལས། འདྲེས་མའི་ལས། རོ་བོ་མི་དག་ཅིང་དཀར་ལ་རྣམ་སྒྲིན་མི་འབྱུང་ཞིང་ལས་ཟད་  
པར་བྱེད་པའི་ལས། ཡང་བྱབ་པའི་ལས་གསུམ། གཙང་བྱེད་གྱི་ལས་གསུམ། དགོ་  
མི་དགོའི་ལས་བརྒྱ། ཡང་འཕེན་བྱེད་ལས། རྫོགས་བྱེད་གྱི་ལས། མཚམས་མེད་གྱི་  
ལས་སོགས་ཤིན་ཏུ་མང་བར་མདོ་ལས་གསུངས།

བཞི་པ་ལ། ལས་ངེས་པའི་ཚུལ། ལས་འཕེལ་ཆེ་བ། ལས་མ་བྱས་པ་དང་མི་འབྱུང་  
པ། བྱས་པ་རྒྱུད་མི་ཟ་བ། ལས་ཀྱི་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་བུ་འབྱིན་ཚུལ་ལོ། །

དང་པོ་ནི། སྒྲི་འཕགས་གང་ཡིན་གྱང་ཆོར་བ་བདེ་བ་ཐ་ན་སེམས་ཅན་དཔྱལ་བར་  
སྒྲིས་པ་ན་རྒྱུང་བསིལ་བ་ལངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱུང་ཟད་བདེ་བར་སྒྲུང་བ་ཙམ་ཡན་  
ཆད། རང་གི་རྒྱར་གྱུར་པའི་དགོ་བའི་ལས་བསགས་པ་ལས་བྱུང་། མི་དགོ་བ་ལས་བདེ་  
བ་འབྱུང་བ་ནི་གནས་མེད་ལ། ཆོར་བ་སྤྱག་བསྐྱེལ་ཐ་ན་དགྲ་བཙེམ་པ་ཐོབ་ནའང་ལུས་  
ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེལ་འབྱུང་བ་ཐམས་ཅད་རང་གི་རྒྱར་གྱུར་པའི་མི་དགོ་བའི་ལས་ལས་འབྱུང་  
གི་དགོ་བའི་ལས་ལས་སྤྱག་བསྐྱེལ་འབྱུང་བ་ནི་གནས་མེད་དེ། རིན་ཆེན་གྲེང་བ་ལས།  
མི་དགོ་བ་ལས་སྤྱག་བསྐྱེལ་ཀུན། །དེ་བཞིན་ངན་འགྲོ་ཐམས་ཅད་དོ། །དགོ་ལས་  
བདེ་འགྲོ་ཐམས་ཅད་དང་། །སྒྲི་བ་ཀུན་ཏུ་བདེ་བ་དག །ཅིས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། དགོ་བའི་ལས་རྒྱ་རྒྱ་ལས་རྒྱ་ཁོང་ཁྱོད་ལྟ་བུས་མ་བཅོམ་ན་འབྲས་  
 གྲུབ་དེ་བ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་འབྱུང་ལ། མི་དགོ་བའི་ལས་རྒྱ་རྒྱ་ལས་རྒྱ་དང་། གཉིན་པོས་མ་  
 བཅོམ་ན་འབྲས་ལྟ་བུ་ག་པས་ལ་ཆེར་འབྱུང་རྟེ། བད་གི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འཕེལ་འགྲིབ་ཐིམ་  
 རྒྱ་འབྲས་ལ་མེད་པའི་ཐིམ་། ཆོམས་ལས། རྟེན་པ་རྒྱ་རྒྱ་ལས་པས་རྒྱ་དང་། །འཛིག་རྟེན་  
 བ་རོལ་འཛིག་ཆེན་དང་། །ལྷུང་གྲོལ་ཆེན་པོ་བྱེད་འགྱུར་རྟེ། ཁོང་རྒྱ་སོང་བའི་རྟེན་  
 བཞིན་ནོ། །བསོད་ནམས་རྒྱ་རྒྱ་ལས་པས་རྒྱ་དང་། །འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་བདེ་ཆེན་འདྲོན། །  
 དོན་ཆེན་དག་རྒྱ་བྱེད་འགྱུར་རྟེ། །འབྲུ་རྒྱ་སྐུ་ཆོག་སྐྱིན་པ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ནི། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པས་ཆོགས་གུངས་མེད་བསགས་པའི་འབྲས་ལུ་  
ལ་ལོངས་སྟོན་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་གུང་དེའི་རྒྱ་ཐངས་ཅད་བསགས་མི་དགོས་  
གུང་། ཆག་ཅིག་བསགས་དགོས་ཏེ། བདེ་སྲུག་སྟོང་འབྱུང་གི་ལས་ས་བསགས་པར་འབྲས་  
ལུ་བདེ་སྲུག་ག་ཏུན་ནས་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། དག་མི་དག་འི་ལས་རྒྱལ་སྤྱི་རང་རང་གི་རྒྱལ་མྱིན་གྱི་འབྲས་ཕུ་འབྱེན་  
པར་གདོན་མི་ཟ་ལྟེ། ལུང་ལས། ལས་རྒྱལ་སྤྱི་པ་བརྒྱུད་ཡང་ནི། རྟེན་མི་ཟ་  
བའང་ཚོགས་དང་དུས། རྟེན་ནས་ལུས་ཅན་རྒྱལ་སྤྱི་། འབྲས་ཕུ་དག་ཏུ་འབྱུང་བ་  
ཉིད། ཅིས་གསུངས།

ལྷ་པ་ནི། དག་མི་དགའི་ལས་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་ལུ་གསུམ་གསུམ་འབྱིན་དེ། མི་དག་  
བའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྒྲིན་ཀྱི་འབྲས་ལུ་ལ་ངན་སྤང་དུ་སྒྲེ། ལྷ་མ་ཐུན་ཀྱི་འབྲས་ལུ་ལ་སྤྱོད་པ་  
ལྷ་མ་ཐུན། བྱེད་པ་ལྷ་མ་ཐུན་གཉིས། བདག་འབྲས་དེ་གསུམ་འབྱིན་པའི་ཕྱིར། གཞུང་  
དོན་ནི་སྒྲ། གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ། ལས་ཀྱི་རང་བཞིན། ལས་  
གསུམ་སྒྱིའི་ཚེས་ཀྱི་བྱེད་པར། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི།  
ལུས་རྣམ་རིག་བྱེད། ཞེས་སྐད་ཀྱིས་འཆད།



༼ རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཡོད་པ་  
ལུང་རིགས་གཉིས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད། ༽

གཉིས་པ་ནི། རྣམ་གསུམ་དྲི་མེད་གཟུགས་གསུངས་དང་། །ཞེས་སོགས་རྣམ་  
གཉིས་ཀྱི་སྒྲུབ་ས་སུ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཡོད་པར་ལུང་རིགས་  
གཉིས་ཀྱིས་གྲུབ་སྟེ། མདོ་ལས། བསྟན་དུ་ཡོད་ལ་ཐོགས་པ་དང་བཅས་པའི་གཟུགས།  
བསྟན་དུ་མེད་ལ་ཐོགས་པ་དང་བཅས་པའི་གཟུགས། བསྟན་མེད་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཟུགས་  
གསུམ་གསུངས་པའི་བྱི་མ་འདི་ལ་དགོངས་པའི་བྱིར་དང་། དྲི་མེད་ཀྱི་གཟུགས་གསུངས་  
པའང་འདི་ལ་དགོངས་པའི་བྱིར། རྩས་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བདུན་དང་། རྩས་  
ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པའི་བསོད་ནམས་བདུན། ཡིད་གཞན་དུ་གཡེངས་པ་ན་འང་རྣམ་  
པར་འཇེལ་བར་གསུངས་པ་འདི་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་བྱིར། རྟོག་གཅོད་སོགས་  
རང་གིས་མ་བྱས་ཀྱང་གཞན་ལ་བཅོལ་བས་ལས་ལས་ཀྱི་དངོས་གཞི་འབྱུང་བར་གསུངས་  
པ་ཡང་འདི་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་བྱིར། སོགས་པས་མཐོང་ལས་ལ་མཉམ་པར་  
བཞག་པའི་འཕགས་ལས་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དང་། དག་སྒྲོང་ཡིད་  
གཞན་དུ་གཡེང་བའི་ཆེ། དག་སྒྲོང་གི་སྟོམ་པ་དང་ལྷན་པར་གསུངས་པ། སོ་ཐར་གྱི་  
སྟོམ་པ་ཁུ་ལོན་ལྟར་གསུངས་པ། ཆོས་ཀྱི་སྒྲེ་མཆོད་ཀྱི་གཟུགས་གསུངས་པ་རྣམས་འདི་  
ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་བྱིར། རྩས་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བདུན་ནི་སྐུ་ལ་  
བྱེད་ཀྱི་མདོ་ལས། ཀུན་དགའ་ར་བ་གཙུག་ལག་ཁང་། །མལ་སྟན་འཛོལ་ནར་མ་དང་། །  
སྒྲོ་བར་ནད་པ་ནད་གཡོག་དང་། །ཡུལ་ངན་བྱུང་ཆེ་སྒྲིན་པ་ནི། རྩས་ལས་བྱུང་བའི་  
བསོད་ནམས་བདུན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། རྩས་ལས་མ་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་

བདུན་ནི། དེ་ཉིད་ལས། བཞུགས་དང་གཤེགས་རྩོམ་ལས་ཞུགས་དང་། བྱིན་པ་ཐོས་དང་  
མཐོང་བ་དང་། །ཚོས་ཐོས་བསྐྱེད་པའི་གཞི་འཛིན་ལ། དགའ་དང་དད་པ་སྦྱེས་པ་ནི།  
རྩམ་ལ་མ་ལྟོས་བསོད་ནམས་བདུན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཐར་པ། །དམ་པའི་དོན་དུ་དག་ཅུ་བ། །ཞེས་སྟགས་རྒྱུད་པ་བྱེད་དང་  
དུག་གི་སྐབས་སུ། ལུང་དུ་བསྟན་པ་ཡང་ཡིན། རྣམ་སྒྲིན་དཀར་པའི་རིགས་སུ་གནས་  
པས་རབ་རྒྱ་བྱེ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ་དག་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་  
ན། དོན་དམ་པའི་དག་པ། རོ་བོ་ཉིད་གྱི་དག་པ། མཚུངས་ལྡན་གྱི་དག་པ། ཀུན་སྒྲོང་  
གི་དག་པ་བཞི་གསུངས་པའི་དང་པོ་ནི། ཐར་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། འདི་དག་པ་བཏགས་པ་བ་  
ཡིན་ཏེ། མངོན་པ་གོང་མ་ལས། དོན་དམ་པའི་དག་པ་གང་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་ཉིད་དོ། །ཞེས་  
གསུངས། གཉིས་པ་ནི། རོ་ཆ་ཤེས་པ་དང་བྱེད་པ་ལྟ་བུ།

གསུམ་པ་ནི། དག་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་བྱུང་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། དེ་དག་  
གིས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་ལས་ལྟ་བུ། ལུང་དུ་བསྟན་པ་ཡང་ཡིན། རྣམ་སྒྲིན་གནས་  
པའི་རིགས་སུ་གནས་པར་རབ་རྒྱ་བྱེ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ་མི་  
དག་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། དོན་དམ་པའི། རོ་བོ་ཉིད་གྱི། མཚུངས་ལྡན་གྱི། ཀུན་  
སྒྲོང་གི་མི་དག་པ་བཞི་གསུངས་པའི་དང་པོ་ནི། འཁོར་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། འདི་མི་དག་པ་བཏགས་  
པ་བ་ཡིན་ཏེ། མངོན་པ་གོང་མར། དོན་དམ་པའི་མི་དག་པ་གང་ཞེ་ན། འཁོར་པ་ཐམས་  
ཅད་དོ། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། ཁོང་ཁྱོད་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། དེ་དང་མཚུངས་  
ལྡན་གྱི་སེམས་བྱུང་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། དེས་ཀུན་ལས་བསྐྱངས་པའི་ལས་དག་གི་ལས་ལྟ་  
བུ། རྣམ་སྒྲིན་དཀར་ནག་གང་རུང་དུ་ལུང་བསྟན་དུ་མེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་  
རྒྱ་བྱེ་བའི་ཚོས་སུ་དམིགས་པ། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་བཞི་ལས།  
དང་པོ་ནི། འདུས་མ་བྱས་གསུམ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། དབང་བོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལྟ་བུ།

གསུམ་པ་ནི། ཁམས་གོང་མའི་སས་བསྐྱེས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་  
པ་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། ལུས་སེམས་ཀྱིས་ཀྱན་ནས་བསྐྱེད་པའི་ལུས་ངག་གི་ལས་ལྟ་བུའོ། །

## ༼ རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ། ༽

གསུམ་པ་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་དབྱེ་བ་སྟོན་པ་ལ། བསྟན་བཤད་གཉིས།  
དང་པོ་ནི། རྣམ་པར་རིག་མིན་རྣམ་གསུམ་ཤེས་བྱ། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ།  
དེ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྟོམ་པ་སྟོམ་མིན་བར་མ་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་གསུམ་སོ་སོའི་  
ངོ་བོ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་ཉེས་པའམ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་རྒྱན་སྟོམ་པར་  
བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་སྟོམ་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། སོ་ཐར།  
བསམ་གཏན། ཟག་མེད་ཀྱི་སྟོམ་པ་གསུམ། གཞན་ལ་གཞོད་པ་ཆེན་པོ་བྱེད་པ་ལ་ཞུགས་  
ཤིང་། རང་གི་གཉེན་པོར་གྱུར་པའི་སྟོམ་པ་ཐོབ་ན་གཏོང་བར་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་  
པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་སྟོམ་མིན་གྱི་མཚན་ཉིད། ལུང་ཏུ་བསྟན་པ་གང་ཞིག་སྟོམ་པ་དང་སྟོམ་  
མིན་གང་རུང་མ་ཡིན་པར་དམིགས་པ། བར་མའི་མཚན་ཉིད། སྟོམ་མིན་ནི་གང་ཟག་  
གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐོག་གཅོད་ཀྱི་ལས་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། སྟོམ་པ་ལྡན་ཚུལ།  
ཐོབ་གཏོང་། ལྡན་པའི་གང་ཟག་བཤད་པའོ། དང་པོ་ནི། བསྟན། བཤད་གཉིས། དང་པོ་ནི།

## ༼ སྟོམ་པའི་དབྱེ་བ། ༽

སྟོམ་པ་སོ་སོར་ཐར་ཅེས་བྱ། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སྟོམ་པ་ལ་  
གསུམ་ཡོད་དེ། སོ་ཐར། བསམ་གཏན། ཟག་མེད་ཀྱི་སྟོམ་པ་དང་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར།

རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་འཆལ་ཚུལ་གྱི་གཉེན་པོའི་རིགས་སུ་གནས་པས་  
 རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཆོས་འདི་པའི་སྤྱོད་པ་གཞུགས་ཅན་པ་ཡང་ཡིན། འདྲོད་པའི་སས་བསྐྱས་  
 པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པའི་མཚན་ཉིད། ལྷག་པས་  
 འདིར་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ལ་གཞུགས་ཅན་གྱིས་བྱུང་སྟེ། འཆལ་ཚུལ་ལ་མི་དགེ་བའི་  
 གཞུགས་ཅན་གྱི་བྱུང་བའི་བྱུར་ཏེ། འཆལ་བའི་ཚུལ་བྱིམས་མི་དགེའི་གཞུགས། །དེ་  
 སྤྱོད་ཚུལ་བྱིམས་རྣམ་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། འདུལ་བ་རྒྱ་མཚོའི་སྤྱོད་པོ་  
 ལས། ལྷག་པ་དེ་ཡང་ལུས་ངག་ལས། །གཞུགས་ཅན་ཡིན་ཞེས་འདྲོད་པ་དང་། །སྤྱོད་  
 པའི་སེམས་པ་རྒྱན་ཆགས་པ། ས་པོན་དང་བཅས་ཡིན་ནོ་ཞེས། །རང་གི་སྡེ་བ་གོང་འོག་  
 གླུ། ཞེས་གསུངས། དབྱེ་ན་སོ་ཐར་རིགས་བརྒྱད། བསྐྱར་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས། བྱིམ་  
 པའི་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ། རབ་བྱུང་གི་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་གཉིས་སུ་འདུ། རྩས་རིགས་གྱི་  
 སྒོ་ནས། དགེ་སྤྱོད་། དགེ་ཚུལ། དགེ་བསྟན། བསྟན་གནས་གྱི་སྡོམ་པ་བཞིར་འདུ་སྟེ།  
 རྩས་སུ་རྣམ་པ་བཞི་ཡིན་ནོ། མཚན་ལས་མིང་ནི་འཕོ་བའི་བྱུར། །ཞེས་གསུངས། །མིང་  
 གི་རྣམ་གྲངས་ངེས་ཚིག་དང་བཅས་པ་བཤད་པ་ནི། ཚུལ་བྱིམས་དང་ནི་ལེགས་སྤྱད་དང་། །  
 ལས་དང་སྡོམ་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། །སྤྱོད་པོན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས།  
 ཅུ་བ། རྒྱལ། །བྱུག་པ། །སྤྱོད་ཞེས་གསུང་ཞིང་། །དེས་འབྱུང་ཚུལ་བྱིམས་ཞེས་  
 བཤད་དོ། འཆལ་ཚུལ་གྱི་གདུང་བ་སེལ་བར་བྱེད་པས་ཚུལ་བྱིམས། །དམ་པས་བསྐྱགས་  
 པའི་ལེགས་སྤྱད། །བྱུང་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་ལས། །ཉེས་སྤྱོད་སྡོམ་པར་བྱེད་པས་  
 སྡོམ་པ། །ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་གཞི་རྟེན་བྱེད་པས་གཞི་འཕུ་ཅུ་བ། དང་པོར་སྡོམ་མིན་ལས་  
 ཐར་པས་སོ་ཐར་ཞེས་བྱ་སྟེ། །བྱ་ཏི་མོ་ཀླ་ཞེས་པའི་བྱ་ཏི་སོ་སོ་དང་མོ་ཀླ་ཐར་པ་ལ་འཇུག་  
 གོ། །

ཁ་ཅིག །སོ་ཐར་སྡོམ་པ་ཡིན་ན་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་ཡིན་པས་



ཁྱད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། །དང་པོའི་རྣམ་རིག་རྣམ་རིག་མིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གཞོད་  
 པའི་ཕྱིར། རང་གི་མི་མཐུན་སྟོགས་སུ་གྱུར་པའི་འཆལ་ཚུལ་གྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་  
 རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་རྟུ་བྱེ་བ་ཡང་ཡིན། །བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་འམ་ཉེར་  
 བསྟོགས་གང་རུང་གིས་བསྟུས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་གྱུར་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་  
 སུ་དམིགས་པ། །བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲིམ་པའི་མཚན་ཉིད། །དབྱེ་ན་དངོས་གཞིའི་སས་  
 བསྟུས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ། །ཉེར་བསྟོགས་ཀྱིས་སས་བསྟུས་པའི་སྒྲིམ་པ། །རྟེན་གྱི་སྟོ་ནས་སོ་  
 སྟེ་དང་། འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་གཏན་སྒྲིམ་པ་གཉིས། །འདུས་བྱས་དང་ཟག་  
 མེད་གྱི་གཞི་མཐུན་པའི་སྒྲིམ་པར་དམིགས་པ། །ཟག་མེད་སྒྲིམ་པའི་མཚན་ཉིད། །དབྱེ་  
 བ། འདོད་པའི་རྟེན་ལ་ཡོད་པ། །གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་ཡོད་པ། །གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྟེན་  
 ལ་ཡོད་པའི་ཟག་མེད་སྒྲིམ་པ་སྟེ་གསུམ་ཡོད། །གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྟེན་གྱི་འཕགས་པའི་  
 རྒྱུད་ལ་ཟག་མེད་སྒྲིམ་པ་ཡོད་དེ། ཟག་མེད་ནི། བསམ་གཏན་བྱུང་པར་འདུ་གཤིས་  
 མེད། །སེམས་ཅན་མ་གཏོགས་གཟུགས་མེད་ནའང་། ཞེས་འང་སྒྲ་སྒྲིམ་པ་ལ་དོན་ཡོད་  
 པའི་ཕྱིར་དང་། དེའི་རང་འགྲེལ་ལས། ཟག་པ་མེད་པའི་སྒྲིམ་པ་ནི་འདོད་པའི་ཁམས་སུ་  
 སྟེས་པ་རྣམས་ལ་འང་ཡོད་ལ། བསམ་གཏན་བྱུང་པར་ཅན་དང་འདུ་གཤིས་མེད་པའི་སེམས་  
 ཅན་དུ་སྟེས་པ་རྣམས་མ་གཏོགས་གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་སུ་སྟེས་པ་རྣམས་ལ་འང་ཡོད་  
 དེ། ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་རྒྱས་བཤད་ནི། སྤང་བྱ་ལྟ་བུ་བྱུང་དང་ནི། །ཞེས་སོགས་རྒྱུད་པ་  
 བཞིའི་སྒྲ་བས་སུ། །ཅ་པ་གསུམ། །ཡོག་གཡེམ། །ཆར་སྟེ། སྤང་བྱ་ལྟ་རྒྱུ་མི་མྱོད་འཛོའ་  
 བར་རྟུ་སྟོང་བར་མཐོས་པས་རབ་རྟུ་བྱེ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པར་  
 དམིགས་པ། །དགེ་བསྟོན་སྒྲིམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། །འདུལ་བ་རྒྱ་མཚོའི་སྟོང་པོ་ལས།  
 །གསོད་རྒྱ་སྤང་དང་ཡོག་པར་གཡེམ། །སྟེས་འགྱུར་འབྱུང་བ་ལྟ་སྟོང་བ། །དགེ་བསྟོན་གྱི་

ནི་སྒྲིམ་པ་འོ། །ཞེས་གསུངས། ཅུ་བ་བཞི་དང་ཡན་ལག་བཞི་སྟེ་སྤང་བྱ་བ་རྒྱུད་ཉིན་ཞག་  
གཅིག་གི་བར་དུ་སྤྲོང་བར་མཐོས་པས་རབ་རྩ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་སྔ་ཐར་གྱི་  
སྒྲིམ་པར་དམིགས་པ། །བསྟེན་གནས་སྒྲིམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཅུ་  
བ་བཞི་དང་ཡན་ལག་བཞི། །བརྒྱད་སྤྲོང་བ་སྟེན་གནས་སྒྲིམ་པ་འོ། །ཞེས་གསུངས། །ཅུ་  
བ་བཞི་ཡན་ལག་དུག་སྟེ་བརྒྱ་ཇི་སྤྲོད་འཛོའི་བར་དུ་སྤྲོང་བར་མཐོས་པའི་རིགས་སུ་གནས་  
པས་རབ་རྩ་བའི་རབ་བྱུང་གི་སྒྲིམ་པར་དམིགས་པ། དག་ཚུལ་གྱི་སྒྲིམ་པའི་མཚན་  
ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཅུ་བ་བཞི་དང་ཡན་ལག་དུག །བརྒྱ་སྤྲོང་དག་ཚུལ་སྒྲིམ་  
པ་འོ། །ཞེས་གསུངས། ལུས་དག་གི་ཉེས་སྤྱོད་མཐའ་དག་ཇི་སྤྲོད་འཛོའི་བར་དུ་སྤྲོང་བར་  
མཐོས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་རྩ་བའི་རབ་བྱུང་གི་སྒྲིམ་པར་དམིགས་པ། དག་  
སྤྲོང་གི་སྒྲིམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། སྤང་བྱ་ལྟ་བུ་བརྒྱ་དང་ནི། །ཐམས་ཅད་སྤྲོང་  
བ་མཐོས་པ་ལས། དག་བསྟེན་དང་ནི་བསྟེན་གནས་དང་། །དག་ཚུལ་ཆེད་དང་དག་སྤྲོང་  
ཉིད། །ཅེས་གསུངས། དག་ཚུལ་ཆེད་ཅེས་བཤད་པ་དབུས་གྱི་གསལ་བྱེད་ཡིན་པས། དག་  
ཚུལ་ཆེད་དང་ཞེས་པ་སྟེ། གཞན་རྣམས་ལ་འང་དེ་ལྟར་སྤྲོང་བའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་  
ལ་དབྱེ་ན། དག་སྤྲོང་པ་མའི་སྒྲིམ་པ་གཉིས། སྤང་བྱ་ཉེས་བརྒྱ་ལྟ་བུ་ཅུ་གསུམ་དང་།  
སྤང་བྱ་སུམ་བརྒྱ་དུག་ཅུ་ཅུ་བཞི་ཇི་སྤྲོད་འཛོའི་བར་དུ་ཞེས་སྟགས་སྔ་སྔར་བཞག་ ཉེས་  
བརྒྱ་ལྟ་བུ་ཅུ་གསུམ་ནི། ཐམ་པ་སྤུང་མོང་བ་བཞི། ལྷག་མ་བརྒྱ་གསུམ། སྤང་  
ལྷང་སུམ་ཅུ། འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བརྒྱ། སྔར་བཤགས་བཞི། ཉེས་བྱས་བརྒྱ་བརྒྱ་  
གཉིས་སོ། མའི་སུམ་བརྒྱ་དུག་ཅུ་ཅུ་བཞི་ནི་དེ་ཉིད་ལས། ཐམ་བརྒྱད་ལྷག་མ་ཉི་བྱ་དང་། །  
སྤང་བའི་ལྷང་བྱེད་སུམ་ཅུ་གསུམ། །ལྷང་བྱེད་འབའ་ཞིག་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུ། སྔ་སྔར་  
བཤགས་པ་བརྒྱ་གཅིག་དང་། ཉེས་བྱས་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་གཉིས་ཏེ། སུམ་བརྒྱ་དུག་ཅུ་ཅུ་  
བཞི་རྣམས། །སྤྲོང་བར་བྱེད་པ་དག་སྤྲོང་མ། ཞེས་གསུངས། ཞེས་ཟེར་ལ། དག་ཚུལ་

མའི་སྒྲིམ་པ་ཐོབ་རྗེས་སུ་ཅུ་པའི་ཚས་དུག་དང་། རྗེས་མཐུན་གྱི་ཚས་དུག་རི་བྱིད་འཛའི་  
 བར་དུ་སྒྲོང་བར་མཐོས་པས་རབ་རྒྱ་བའི་རབ་བྱུང་གི་སྒྲིམ་པར་དམིགས་པ། དགོ་  
 སྒྲོབ་མའི་སྒྲིམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས་དགོ་ཚུལ་སྒྲིམ་པ་ཐོབ་རྗེས་སུ། ཅུ་  
 པའི་ཚས་དུག་རྗེས་མཐུན་གྱི། ཚས་དུག་སྒྲོང་བའི་སྒྲིམ་པ་ནི། དགོ་སྒྲོབ་མ་ཡི་སྒྲིམ་  
 པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། དེས་ན་དགོ་བསྐྱེད་དང་དགོ་ཚུལ་དགོ་སྒྲོང་གི་སྒྲིམ་པ་གསུམ་  
 རིམ་བཞིན་དུ་སྒྲུངས་པའི་ཆོ། གསུམ་པོ་སོ་སོའི་དོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒྲོག་གཅོད་སྒྲོང་བའི་  
 སྒྲོང་བ་སོགས་སོ་སོར་གནས་ནས་སྒྲོང་བ་གཞན་རྒྱུས་འཕེལ་བ་ཡིན་ནམ། སྒྲོང་བ་  
 རྗེས་ཐ་དད་པར་སྒྱེ་ལམ་མི་སྒྱེ་ཞེན་སྒྲོང་བ་རྗེས་ཐ་དད་པར་སྒྱེ་སྒྱེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་  
 བ་དགོ་སྒྲོང་གི་སྒྲིམ་པ་ལུལ་ནས་དགོ་ཚུལ་དུ་གནས་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ་བའི་  
 སྒྲིན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྒྲོག་གཅོད་སྒྲོང་བའི་སྒྲིམ་པ་ལ་རྗེས་ཐ་དད་པ་གསུམ་གང་ཟག་  
 གཅིག་གིས་རྒྱད་ལ་ཡོད་པ་མི་འགལ་ཏེ། །སྒྲིམ་པ་གཟུགས་ཅན་རྗེས་ཐ་དད་པ་ཡིན་  
 པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐ་དད་དེ་དག་འགལ་བ་མེད། ཅེས་གསུངས། སོ་ཐར་སྒྲིམ་པ་ལ་གཟུགས་  
 ཅན་གྱི་ཁྱབ་གྱི་བསམ་གཏན་དང་ཟག་མེད་གྱི་སྒྲིམ་པ་གཟུགས་ཅན་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་  
 གཉིས་སེམས་གྱི་རྗེས་འབྲང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡིད་གྱི་སྒྲིམ་པ་དང་དབང་པོའི་སྒྲིམ་  
 པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྱུབ་སྒྱེ། ཐ་མ་གཉིས་ནི་སེམས་རྗེས་འབྲང་། །ཞེས་གསུངས།  
 གཉིས་པ་གྱུབ་སྒྱེ། ཤེས་བཞིན་དང་ནི་དུན་དག་གཉིས། །ཡིད་དང་དབང་པོའི་སྒྲིམ་  
 པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ལྡན་ཚུལ་ནི། སོ་སོར་ཐར་གནས་རི་བྱིད་དུ། །ཞེས་སོགས་གྱི་  
 སྒྲུབས་སུ། སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པ་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ཐོབ་ནས་མ་བཟང་གི་བར་དུ་ད་ལྟར་  
 གྱི་རྒྱམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་དང་ལྡན། སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ཕྱིན་ཆད་འདས་པའི་  
 རྒྱམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཞིང་། སྒྲིམ་མིན་ལ་གནས་པའང་ལྡན་

ཚུལ་དེ་དང་འདྲའོ། །བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲིམ་པ་དང་ལྡན་པ་ནི། འདས་པའི་རྣམ་པར་  
རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་དང་། མ་འོངས་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་དང་ལྡན་  
ནི། འཕགས་པ་སྟེ། ཟག་མེད་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ནི། སྐད་ཅིག་དང་པོའི་ཆོས་པར་རིག་བྱེད་  
མ་ཡིན་པ་ཁོ་ན་དང་ལྡན་ནི། །

གསུམ་པ་ཐོབ་གཏོང་བཤད་པ་ལ། ཐོབ་ཚུལ་དང་གཏོང་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ལ་  
སྒྲིམ་པའི་ཐོབ་ཚུལ། སྒྲིམ་མིན་གྱི་ཐོབ་ཚུལ། བར་མའི་ཐོབ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། ཇི་  
ལྟར་ཐོབ་པ། གང་ཐོབ་པའོ། །དང་པོ་ལ། བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲིམ་པའི། ཟག་མེད་ཀྱི་  
སྒྲིམ་པའི། སློབ་པ་གྱི་སྒྲིམ་པའི་ཐོབ་ཚུལ་ལོ། །

དང་པོ་ནི། བསམ་གཏན་ལས་སྒྲིམ་བསམ་གཏན་གྱི། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་དང་བྱེད་དང་  
གསུམ་གྱིས་འཆད། དེ་བཞག་རྒྱ་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲིམ་པ་ནི་དངོས་གཞི་ཉར་  
བསྟོགས་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ། ཟག་མེད་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ནི་བསམ་གཏན་ས་དྲུག་  
གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། སློབ་པ་གྱི་སྒྲིམ་པ་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་འགལ་  
ཏེ། དང་པོ་ལ་འདོད་པའི་སེམས་བསྟུས་གྱིས་བྱུང། ཕྱི་མ་ལ་བསམ་གཏན་གྱི་སེམས་བསྟུས་  
གྱིས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་འགལ་ལས། ཟག་པ་མེད་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་ས་ཐོབ་  
པ་དེ་ཉིད་གྱིས་ཟག་པ་མེད་པའི་སྒྲིམ་པ་ཡང་འཐོབ་པོ། དེ་ལ་ཟག་པ་མེད་པ་ནི་བསམ་  
གཏན་གྱི་ས་དྲུག་པོ་བསམ་གཏན་བཞི་དང་། མི་ལྟོགས་པ་མེད་པ་དང་། བསམ་གཏན་  
བྱུང་བར་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། སློབ་པ་ཞེས་པ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སློབ་པ་གྱི་སྒྲིམ་  
པའི་ཐོབ་ཚུལ་བཞག་རྒྱ་ཡོད་དེ། གཞན་དགེ་འདུན་ནམ། མཁན་སློབ་སོགས་ཀྱི་ལུས་  
ངག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་སོགས་ལས་ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སོགས་སྒྲིམ་པའི་དོན་  
ཡོད་དེ། བསྟེན་རྟོགས་བརྩ་ལྟ་བུ་སྟུང་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྟེན་རྟོགས་



བརྩམ་ནི་རབ་བྱུང་གི་བསྟེན་ཚྭ་གསུངས་པའི་ཁྱུང་ཤོག་གི་སྟོན་པར་ཁས་  
བླངས། དྲི་བས་མཉམ་པའི། འཕྲིན་གྱི། སྤྱི་མཐོང་ཆོས་བརྒྱད་སྟོང་བར་ཁས་བླངས་པའི།  
སྤྱི་བས་སྤྱི་འགྲོ་བའི། ལུ་མཐའ་ཁོ་བ་རྩ་ལྔ་ཚྭ་གསུངས། དབུས་སྤྱི་བརྩམ་ཚྭ་གསུངས་ཀྱི་བསྟེན་  
ཚྭ་གསུངས་སོ། །

འོན། དགེ་འདུན་སྡེ་གཉིས་ལ་བསྟེན་པར་ཚྭ་གསུངས་པ། གསོལ་བཞིའི་སྟོན་ཚྭ་  
གི་དུལ་ཀྱི་ཆོ་ག་ལས་བསྟེན་པར་ཚྭ་གསུངས་པ་རྣམས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་  
རྣམས་ནི་ལྔ་ཚྭ་གསུངས་དང་བརྩམ་ཚྭ་གསུངས་གང་རུང་གི་བསྟེན་ཚྭ་གསུངས་སྤྱི་འགྲོ་ལ་བརྩམ་པོ་འདི་སྤྱིར་  
བསྟེན་པར་ཚྭ་གསུངས་ཚུལ་ཙམ་ལ་དབྱེ་བ་ཡིན་གྱི། སྟོན་ཚྭ་བརྩམ་དང་བརྩམ་ཚྭ་གསུངས་ཀྱི་  
རྣམ་གཞག་མི་འཐད་དོ། །

འོན། མཐའ་ཀྱི་སྟོན་པ་རྣམས་དུས་དེ་སྤྱི་དུ་བླང་ཞེ་ན། བསྟེན་གནས་མ་གཤོགས་  
པ་བདུན་དེ་སྤྱི་དུ་འཛོའི་བར་དུ་བླང་ལ། བསྟེན་གནས་ནི་ཉིན་ཞག་གཅིག་དུ་བླང་བར་  
བྱ་སྟེ། སྤྱི་བས་འདིའི་དུས་ཀྱི་མཐའ་ལ་སྟོག་གི་མཐའ་དང་། ཉིན་ཞག་གི་མཐའ་གཉིས་སྤྱི་  
དུས་པའི་སྤྱིར། ཁོ་ན་རེ། འོན་ལྷན་བ་བྱུང་དོ་ཅོག་གི་བརྩམ་བཞི་དང་བཙོ་ལྔ་ལ་ཡོད་པའི་  
བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྟོན་པ་དང་། ཆོ་འཕུལ་ཆེན་པོའི་ཆོས་གཅིག་ནས་བཙོ་ལྔའི་བར་གྱི་  
བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྟོན་པ་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་བླངས་པས་མི་སྟེ་བར་ཐལ། བསྟེན་གནས་ཀྱི་  
སྟོན་པ་ཉིན་ཞག་གཅིག་པའི་མཐའ་ཅན་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཞེ་ན་མ་བྱུང་དེ། དེ་ལྟར་བླངས་  
པའི་ཆོ་དེ་ལྟ་བུའི་ཉིན་ཞག་གི་མཐའ་ཅན་གྱི་བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྟོན་པ་དེ་དང་དེ་དུས་  
གཅིག་དུ་བླངས་པ་སྟོགས་སྟེ་ཞིང་། རང་རང་གི་ཉིན་ཞག་འདས་ན། རང་རང་གི་ངོ་  
སྤྱི་ལ་གྱི་བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྟོན་པ་གཏོང་ཡང་། བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྟོན་པ་མི་གཏོང་ཞིང་།  
རང་ཉིད་ལ་ཉི་མ་དེ་དང་དེའི་བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྟོན་པ་མཛོད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དེ།

རང་འགྲོལ་ལས། ལྷན་བ་བྱུང་ལས་སྟོགས་པ་ནི་ཉིན་ཞག་འདས་པས་སོ། །དུས་

ཤེས་བྱ་པའི་ཚེས་དེ་ཅི་ཞིག་ཅེན། དེ་ནི་འདུ་བྱེད་ཡོངས་སུ་སྟོན་པའི་ཚིག་བྱ་དྲགས་ཡིན་  
 ཏེ། སྒྲུང་པའི་གནས་སྐབས་ལ་ནི་སྤྱིར་དག་ན་ཉིན་པར་ཞེས་བྱ་ལ། སྟོན་པའི་གནས་  
 སྐབས་ལ་ནི་མཚན་མོ་ཞེས་བྱའོ། །རེ་ཤིག་རི་བྱིད་འཛོལ་འོག་ཏུ་ནི་ཡང་དག་པར་བྱངས་  
 པ་ཡོད་ཀྱང་། ལུས་བསྐལ་པ་མི་འདྲ་བའི་བྱིར་དང་། དེ་དང་དེ་སྟོར་བ་མ་བྱས་པའི་  
 བྱིར་དང་། མི་དྲན་པའི་བྱིར་སྟོམ་པ་མི་སྟེ་བར་རིགས་ན་ཡང་ཉིན་ཞག་གི་འོག་ཞག་  
 ལུ་འམ་བརྩ་ཡང་རུང་སྟེ། བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྟོམ་པ་ཡང་དག་པར་བྱངས་པའི་བསྟེན་  
 གནས་ཀྱི་སྟོམ་པ་མང་པོ་སྟེ་བ་ལ་སུ་ཞིག་གིས་བྱེད། ཅེས་གསུངས། སྟོམ་གསུམ་རྣམ་  
 གཞག་ལས་དེ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་གསུངས་སོ། །

འོན། བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྟོམ་པ་དེ་ཚུལ་རི་ལྟར་བྱང་བར་བྱ་ཞེན། དམའ་བ་འདུག་  
 ཅེས་སོགས་ལ་བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྟོམ་པ་ལེན་ཚུལ་ཡོད་དེ། འཕོག་པ་པོ་ལས་གདན་དམའ་  
 བར་འདུག་སྟེ། དེས་སྒྲུས་པའི་རྗེས་སྒྲོས་ལན་གསུམ་བྱས་པའི། སྟོང་ལམ་སྒར་ལས་  
 བྱེད་པར་བའི་རྒྱན་གསར་པ་མི་བརྒྱན་ཁིང་། དུས་ནམ་ལངས་བར་དུ་སྟེ། སང་ཉི་མ་མ་  
 ཤར་བའི་བར་དུ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཚང་བར། ལུལ་རབ་དག་སྟོང་། འབྲིང་དག་ཚུལ། ཐ་  
 མ་དག་བསྟེན་གྱི་སྟོམ་ལན་གཅིག་ལས། ཟས་མ་ཟོས་པའི་གོང་དུ་ནོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་  
 པའི་བྱིར། ལེན་ལུལ་དག་སྟོང་ངེས་པར་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལུང་ལས། བྱིས་བདག་  
 མགོན་མེད་ཟས་སྟེན་གྱིས་བསྟེན་གནས་འཕོག་པར་བཤད་པའི་བྱིར་དང་། གནས་འཛོག་  
 གི་མདོ་ལས། རིགས་ཀྱི་བྱུང་མ་རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་དད་པ་དང་ལུན་པས། ཡན་ལག་  
 བརྒྱད་དང་ལུན་པའི་བསྟེན་གནས་བྱངས་པར་འདོད་པས་ནང་པར་ལངས། དག་སྟོང་  
 ངས། བྲམ་ཟེའས། གཞན་གང་ཡང་རུང་བ་ཤེས་པ་ཞིག་གི་དྲུང་དུ་སོང་སྟེ། ཞེས་སོགས་  
 གསུངས་པའི་བྱིར། བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྟོམ་པའི་ཡན་ལག་བརྒྱད་དུ་བྱངས་ངེས་ཏེ། ཅུ་  
 བ་བཞི་སྟོང་བ་ཚུལ་བྱིས་ཀྱི་ཡན་ལག་ །ཆང་སྟོང་བ་བག་ཡོད་ཀྱི་ཡན་ལག་ །གར་སོགས་

སྤྱི་མཐུན་གསལ། མལ་ཆེ་མཐོ། ཏུས་མིན་ཟས་གསུམ་སྤྱི་བ་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་ཡན་  
ལག་ཡིན་པའི་བྱིར་དེ། རྩལ་བྱིས་ས་ཡན་ལག་བག་ཡོད་པའི། །ཡན་ལག་བརྟུལ་  
ཞུགས་ཡན་ལག་སྟེ། །གཞི་གཅིག་དེ་བཞིན་གསུམ་རིམ་བཞིན། །དེ་ཡིས་དྲན་ཉམས་  
དྲེགས་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས། འོ་ན་རང་འགྲེལ་ལས། གང་གིས་ཆེས་བརྟུད་ལ་  
རྟག་ཏུ་བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་གསུངས་པ་དང་འགལ་བའི་བྱིར། ལྷམ་ན། མི་འགལ་  
དེ། དེའི་དོན་སྤར་ནས་ཀྱང་མོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཤན་པས་མཚན་མོ་  
ཁོ་ན་སྤང་ཞིང་། བྱི་བས་ཉིན་མོ་ཁོ་ན་སྤང་པས་ཆོ་གའི་བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་སྤང་  
བ་དང་འགལ་བའི་བྱིར། ལྷམ་ན། མི་འགལ་དེ། དེའི་དོན་སྤར་ལེན་སྤྱིང་བ་སྤྱིན་དུ་སྤང་  
བས་བྱིས་ལེན་པ་ན་དེ་ལྟར་བྱས་པས་སྤང་བར་བསྟན། བྱི་མའི་དོན་ནི། ལེགས་སྟོན་  
ཅམ་ལ་དགོངས་པའི་བྱིར། དགོན་མཚོག་གི་རྟེན་ཀྱི་དྲུང་དུ་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྤངས་པས་  
མི་སྤང་སྟེ། གཞན་ལ་མོད་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས། སྒྲིམ་གསུམ་རབ་དབྱེ་ལས། །བྱི་  
བྱག་སྒྲིམ་པ་བསྟེན་གནས་ཀྱང་། །དགེ་སྤྱོད་ལས་ལེན་གང་ཟག་ནི། །བྱིང་གསུམ་སྟེས་པ་  
བྱད་མེད་ལས། །འགྲོ་བ་གཞན་ལ་སྒྲིམ་པ་བཀག །མདོ་སྟེ་བ་རྣམས་དུད་འགྲོ་སྟགས། །  
འགྲོ་བ་གཞན་ལ་འད་སྟེ་བར་བཤད། །སྤང་བའི་ཡུལ་ཡང་དགེ་བསྟེན་སྟགས། །གང་  
ཡང་སྤང་ལ་སྤང་བར་བྱ། །ཞེས་བྱི་མདོ་གཉིས་ལུགས་མི་འདྲ་བ་བཤད་ནས།

རང་ལུགས་ནི་རོ་བོ་ལ་གཞུགས་ཅན་ཀྱིས་བྱབ་པ་མ་གཏོགས་གཞན་འདྲ་ཞིང་།  
རྟུན་སྟེ་འག་མ་ལས། གསོ་སྤྱོད་ཡན་ལག་བརྟུད་པའི་བསྟེན་གནས་སམ་སྤང་གནས་ཡན་  
ལག་བརྟུད་པ་ཞེས་གསུངས་པ་འདི་མིང་འདྲ་ཡང་། དོན་མི་འདྲ་སྟེ། དེ་ནི་རྟེན་ཀྱི་  
དྲུང་དུ་འདི་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྤངས་པས་སྟེ་བའི་བྱིར། དེས་ན་སྤྱིན་པའི་མདོ་ཚོག་ལས།  
བྱིས་པ་ཡིན་ན་བསྟེན་གནས་ཀྱི་བྱིས་སྤང་ཞེས་དང་། ཡན་ལག་བརྟུད་དང་ལྟན་པའི་  
གསོ་སྤྱོད་གི་སྒྲིམ་པ་སྤང་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་རྟུན་སྟེ་ནས་བཤད་པ་དེ་

ལ་དགོངས་སོ། འོ་ན་བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་ལྗན་ལ། དགེ་བསྟེན་གྱིས་ཁྱབ་བས། ཞེ་ན་  
མ་ཁྱབ་སྟེ། དགེ་བསྟེན་ལས་གཞན་པའི་ཁྱིམ་པ་དང་། དགེ་ཚུལ་སྒྲིགས་ལ་ཡང་བསྟེན་  
གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ཡོད་མོད་ཀྱི། འོ་ན་གྲང་དགོན་མཚོག་གསུམ་ལ་སྐབས་སུ་མ་སོང་བར་  
བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་མི་སྟེ་བའི་ཕྱིར་དེ། གཞན་ལ་འང་བསྟེན་གནས་ཡོད་མོད་ཀྱི། །  
སྐབས་སུ་མ་སོང་བ་ལ་མེད། །ཅིས་གསུངས། འོ་ན་སྐབས་ཡུལ་གྱི་དགོན་མཚོག་གསུམ་  
གང་སྟུང་ན། དེ་སྟོན་པ་ནི།

### ། སྐབས་ཡུལ་གྱི་དགོན་མཚོག་གསུམ་ངོས་བཟུང་བ། །

གང་ཞིག་གསུམ་ལ་སྐབས་འགོ་སྟེ། །ཞེས་སྒྲིགས་བཞིའི་སྐབས་སུ། སྤྱི་དོན། གཞུང་  
དོན། དང་པོ་ནི། སྐབས་ཡུལ་གྱི་དགོན་མཚོག་གསུམ་ངོས་བཟུང་བ། དེ་གོལ་བ་དོན་  
གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འོས་པའི་རྒྱ་མཚན། རྒྱ་གང་ལ་བརྟེན་པའི་ཚུལ་ཇི་ལྟར་གྱི་སྐབས་  
སུ་འགོ་བ། སྐབས་སུ་སོང་བའི་ཕན་ཡོན། སྐབས་སུ་འགོ་བའི་བསྐབས་བྱ་བ་གད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་སུ་བྱེད་པའི་བྱེད་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་སྤྱི་རྒྱུད་ཀྱི་  
ཟད་པ་དང་། མི་སྟེ་བའི་ཡེ་ཤེས་སངས་རྒྱས་དགོན་མཚོག་ཡིན་གྱི། གཟུགས་སྤྱི་རྒྱུད་སངས་  
རྒྱས་དགོན་མཚོག་མ་ཡིན་དེ། སྐབས་འདིར་ཡོངས་སྒྲུབ་མི་ལེན། བདག་ཅག་  
གི་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་རྒྱལ་པོ་གཞོན་ཅུ་དོན་གྲུབ་ཀྱི་ཡུང་པོའི་རྒྱན་ཡིན་པས་སྟུག་བདེན་ཡིན་  
པའི་ཕྱིར། དགེ་འདུན་དེའི་བྱེད་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་སྟོབ་པ་དང་མི་སྟོབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་  
བདེན་དགེ་འདུན་དགོན་མཚོག་ཡིན་གྱི་བྱུང་བཞི་ཡ་བརྒྱད་ཀྱི་དགེ་འདུན་དགོན་མཚོག་  
མ་ཡིན་དེ། ཟག་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འགོག་བདེན་ཆོས་དགོན་མཚོག་ཡིན་གྱི། ཡུང་  
རྒྱལ་ཆོས་དགོན་མཚོག་མ་ཡིན་དེ། ཟག་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོགས་པའི་ལམ་



བདེན་རྣམས་དག་འདུན་དགོན་མཆོག་ཏུ་བགྱང་ཟིན་གྱི། དག་འདུན་མ་ཡིན་ཏེ།  
བསྟེན་པར་རྫོགས་པའི་གང་ཟག་བཞི་ཆོགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་དགོན་མཆོག་  
མ་ཡིན་ཏེ། འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །དེ་སྐད་དུ། གང་ཞིག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་འགོ་སྟེ།  
སངས་རྒྱས་དག་འདུན་བྱེད་པའི་ཆོས། །མི་སྟོབ་པ་དང་གཉིས་ཀ་དང་། །ལྷ་ངན་འདས་  
ལ་སྐྱབས་སུ་འགོ། །ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་བ་ལས། དེ་དག་གྲང་གང་ཞེན། ཟད་པ་  
ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་ལའོར་དང་བཅས་པ་ཡིན་ནོ། །གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བྱེད་མ་དང་ཕྱི་  
མར་ཡང་བྱེ་བྲག་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། གཞི་འགྲེལ་ལས། །སངས་  
རྒྱས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སངས་རྒྱས་སུ་བྱེད་པའི་ཆོས་ཟད་པ་དང་མི་སྟོབ་ཤེས་པ་ལའོ། །  
ཆོས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ། དག་འདུན་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོབ་པ་དང་  
མི་སྟོབ་པ་ལ་སྟེ། དག་འདུན་དུ་བྱེད་པ་ལའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །གཟུགས་སྐྱུ་སྐྱབས་གནས་མ་ཡིན་ཀྱང་། སངས་རྒྱལ་ཡིན་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་  
ཀྱི་ཐད་མི་སྤྱི་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་སངས་རྒྱལ་སྐྱུ་བྱེད་པའི་བྱེད་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་།  
དེ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱལ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱལ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ཡང་དེ་ཆོས་  
ཅན། སངས་རྒྱལ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱལ་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར། བྱལ་པ་  
གསུམ་ག་མེད། སྒོ་བ་མི་སྒོ་བ་དག་འདུན་དེ་ལ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་བཤེན་དེ་དག་འདུན་ཏེ་  
བྱེད་པའི་བྱེད་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་གཟུགས་སྐྱུ་དང་། དེའི་  
རྒྱུད་ཀྱི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལྟ་དབང་ཤེས་རྣམས་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱལ་སྐྱུ་ཐལ།  
སངས་རྒྱལ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ལམ་བཤེན་རྣམས་ཆོས་ཅན། དག་འདུན་ཏེ་ཐལ། དག་འདུན་  
དགོན་མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱལ་པ་གསུམ་ག་དགོས། ཁ་ཅིག །སངས་རྒྱལ་ལ་  
ངན་སེམས་ཀྱིས་བྱུང་བའི་མཚམས་མེད་ཀྱི་ལས་མེད་པར་ཐལ། གཟུགས་སྐྱུ་སངས་  
རྒྱལ་མ་ཡིན། ཡེ་ཤེས་ལ་བྱུང་སྐྱུ་ཀྱང་འབྱེན་མི་རྣམས་པའི་ཕྱིར། ཞེན་མ་བྱལ་སྟེ། སངས་

རྒྱལ་གྱི་རྟེན་ལ་གནོད་པ་བྱས་པས་སངས་རྒྱལ་ལ་གནོད་པ་བྱས་པར་འགྱུར་པའི་  
 བྱིར། དཔེར་ན། དབང་རྟེན་ཁོག་པ་ལ་གནོད་པ་བྱས་པས་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་  
 གནོད་པ་བྱས་པར་འགྱུར་པ་བཞིན་ནོ། །གཞན་ཡང་ཆོས་ཤོག་མེ་ལ་བསྐྱེད་པའི་ཆོས་  
 སྒོང་གི་ལས་མེད་པར་ཐལ། བདར་བཏགས་པའི་ཆོས་མངོན་པ་དེ་ཆོས་མངོན་པ་  
 མ་ཡིན། དོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་སྤྲུལ་གྱིང་མེ་ལ་སྐྱེད་མི་རྒྱས་པའི་བྱིར། འཁོར་  
 གསུམ། ཁོ་ན་རེ། གཟུགས་སྤྱུ་ལས་གྱི་ཁ་སྒོང་དུ་འོས་པ་ཐལ། །དེ་དགོ་སྒོང་རྣམ་དག་  
 གང་ཞིག་ །དེ་དགོན་མཆོག་གཞན་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་རྟེ། །དེ་སངས་རྒྱལ་དགོན་མཆོག་  
 མ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེན་མ་བྱུང་སྟེ། སངས་རྒྱལ་ཐོབ་པའི་དགོན་མཆོག་ཡིན་པས་དགོན་  
 མཆོག་གཞན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁོ་ན་རེ། ལུང་ལས། ག་གོན་དང་བཟང་པོ་ལ་བྱིད་གཉིས་  
 རྩར་ཤོག། །སངས་རྒྱལ་དང་ཆོས་ལ་སྤྱབས་སུ་སོང་ཞིག་ གང་ཡང་མ་འོངས་པའི་དུས་  
 ན་དགོ་འདུན་ཞེས་བྱ་བ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་དེ་ལ་ཡང་སྤྱབས་སུ་སོང་ཞིག་ །ཅེས་  
 གསུངས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་སྤྲུལ་ན་དེ་ནི་མ་འོངས་པའི་ཚུད་དུས་གྱི་དགོ་སྒོང་བཞི་ཆོགས་ལྟ་  
 བྱ་འདིར་དགོ་འདུན་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་བྱེ་བྲག་སྤྱོད་པའི་ལུགས་  
 ལ་དགོ་འདུན་དང་དགོ་འདུན་དགོན་མཆོག་འགལ་ལམ་སྤྲུལ་སྟེ་དབྱེད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། དགོན་མཆོག་གསུམ་པོ་དེ་གྲོལ་བ་དོན་གཉིས་གྱིས་སྤྱབས་སུ་འོས་  
 རྟེ། དེ་དེའི་སྤྱབས་གནས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་དུ་ཡང་ལུང་རིགས་གཉིས་  
 གྱི་གྲུབ་པའི་བྱིར་རྟེ། །རང་འགྲེལ་དུ་མདོ་རྒྱལ་མཚན་དམ་པ་དངས་པ་ལས། འཛིགས་  
 པས་སྤྲུག་པའི་མི་རྣམས་ནི། །ཕལ་ཆེར་རི་དང་ནགས་ཆལ་དང་། །ཞེས་སོགས་གྱིས་དེ་  
 རྣམས་སྤྱབས་ལུལ་རྣམ་དག་མ་ཡིན་པར་བརྟན་ནས། གང་ཆེ་གང་གི་སངས་རྒྱལ་དང་། །  
 ཆོས་དང་དགོ་འདུན་སྤྱབས་སོང་བ། །སྤྲུག་བསྐྱེད་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱང་འབྱུང་དང་། །སྤྲུག་  
 བསྐྱེད་ཡང་དག་འདས་པ་དང་། །འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་བདེ་བས། །ལྷ་རན་

འདས་པར་འགོ་འགྱུར་དང་། །འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་དག །ཤེས་རབ་གྱིས་ནི་  
ལྟ་བུའད་པ། །སྐབས་དེ་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་སྟེ། །སྐབས་དེ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན། །སྐབས་དེ་  
ལ་ནི་བརྟེན་ནས་གྱུར། །སྤྱག་བསྐལ་ཀུན་ལས་གྲོལ་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། སངས་  
རྒྱས་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་མཉམ་པ། །ཐར་པ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐབས། །ཞེས་གསུངས།  
རིགས་པས་གྲུབ་སྟེ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་པོ་དེ། རང་འཛིགས་པ་མཐའ་དག་ལས་གྲོལ།  
གཞན་འཛིགས་པ་མཐའ་དག་ལས་གྲོལ་བའི་ཐབས་ལ་མཐས། སྤྱགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཉི་  
ལྷུ་མེད་པར་ཀུན་ལ་འཇུག། །ལུས་ཅན་མཐའ་དག་གི་མགོན་དང་དཔུང་གཉིན་དམ་  
པར་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། རང་སྐྱེས་པ་སྐྱེལ་གྱིས་འཛིགས་ཤིང་དེ་ལས་སྐྱབས་པའི་ནུས་པ་ཡོད་  
པར་ཡིད་ཆེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། སྐྱབས་སུ་འགོ་བའི་ཕྱིར། སྐྱབས་སུ་འགོ་སྐྱེལ་  
བཞག་དུ་ཡོད་དེ། འཛིགས་པ་དེ་ལས་བསྐྱབས་ཕྱིར་དུ། སྐྱབས་འོག་དུ་རྒྱུད་པར་དམ་  
བཅའ་བ་ལྟ་སུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །དེས་ན་སྐྱེས་པ་སྐྱེལ་ནམས་འཛིགས་པའི་གནས་སུ་  
མཐོང་ཞིང་། དགོན་མཆོག་ལ་དེ་ལས་སྐྱོབ་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པར་ཡིད་ཆེས་པའི་སྐོ་  
ནས་འཛིགས་པ་དེ་ལས་སྐྱོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་དགོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་སྐྱབས་འོག་དུ་རྒྱུད་  
པར་ཁས་ལེན་ཞིང་། དམ་བཅའ་བས་རབ་དུ་སྐྱེ་བར་དམིགས་པ། འཛིགས་པ་དེ་ལས་  
སྐྱོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་དགོན་མཆོག་ལ་སྐྱབས་སུ་འགོ་བའི་མཆོན་ཉིད། སྐྱབས་འགོ་ལ་དཔྱེ་  
ན། སྐྱེས་སུ་རྒྱུད་དུ། འབྱིང་། ཆེན་པོའི་སྐྱབས་འགོ་ །རྒྱ་དང་འབྲས་སུའི་སྐྱབས་འགོ་  
སོགས་དུ་མ་ཡོད། །

བཞི་པ་ནི། དཀོན་མཆོག་ལ་སྤྱིར་ཐག་པ་ནས་སྐྱབས་སུ་འགོ་བ་ལ་ཐན་ཡོན་ཆེན་  
པོ་དང་ལྷན་ཏེ། གནས་སྐྱབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་འདོད་དོན་ཐམས་ཅད་བདེ་སྒྲག་  
རྒྱུ་ལོ། ། འག་ལ་རྒྱུན་ཏེར་འཆོ་ཐམས་ཅད་ཞི་བ། མོ་ཐར་གྱི་རྩོམ་པ་མོགས་ཡོན་

དྲན་སྒྲུབ་མ་ཐོབ་པ་གསུང་དུ་ཐོབ་པ། ཐོབ་ཟིན་གོང་དུ་འཕེལ་བ་སོགས་ཀྱི་ཡན་ཡོན་  
བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བའི་བྱིར་དེ། རྒྱབས་སོང་བསོད་ནམས་གཟུགས་མཆིས་ན། །བསམ་  
གསུམ་འདི་ཡང་སྤོང་དུ་རྒྱུང་། །ཞེས་སོགས་མཐའ་ཡས་སོ། །

ལྟ་བུ་ནི། སོ་སའི་བསྐྱབ་བྱ་དང་བྱུན་མོང་གི་བསྐྱབ་བྱ་སོགས་ཡོད་དེ་གོ་སྤྲོད། །  
གཉིས་པ་ནི། རྒྱབས་ལུལ་གྱི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་བཞག་དུ་ཡོད་དེ། གཟུགས་སྤྱི་རྒྱུད་  
ཀྱི་ཟད་མི་སྤྱེ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་སྤྱོད་མི་སྤྱོད་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་  
བདེན་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་སྤྱོད་མི་སྤྱོད་མཆོག་ཡོན་པའི་བྱིར། གཉིས་  
པ་གང་ལས་ཐོབ་པ་སྟོན་པ་ནི། འདོད་གཏོགས་ཐམས་ཅད་གཉིས་ཀ་དང་། ཞེས་སོགས་  
རྟེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ངག་དོན། སོ་ཐར་སྤྲོམ་པ་གང་ལས་ཐོབ་པ་བཞག་དུ་ཡོད་དེ། ཆོ་  
ག་སྤྱོད་དངོས་འབྱུག་གསུམ་ག་ལས་ཐོབ། རྒྱུད་བྱ་རང་གི་དོ་སྤྲེལ་གྱི་བཅས་རང་གཉིས་  
ཀ་སྤྱོད་པ་ལས་ཐོབ། གཞི་སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་མི་སྟོན་གཉིས་ཀ་ལས་ཐོབ། དུས་ད་ལྟ་  
བ་དག་ལས་ཐོབ་པའི་བྱིར། །བསམ་གཏན་ཟག་མེད་སྤྲོམ་པ་ནི། ཞེས་སོགས་རྟེན་  
པ་གཉིས་ཀྱི་ངག་དོན། བསམ་གཏན་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་སྤྲོམ་པ་གང་ལས་ཐོབ་པ་བཞག་  
དུ་ཡོད་དེ། དངོས་གཞི་ཁོན་ལས་ཐོབ། དུས་གསུམ་ག་ལས་ཐོབ་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་སྤྲོམ་མིན་གྱི་ཐོབ་ཚུལ་ནི། སྤྲོམ་པ་མིན་པ་ཐམས་ཅད་དང་། ཞེས་སོགས་  
བཞི་ལས། བར་མའི་ཐོབ་ཚུལ་ནི། ལྷག་མའི་རྣམ་རིག་མིན་ཞིང་དང་། ཞེས་སོགས་  
རྟེན་པ་གཉིས་ཀྱི་འཆད། གཉིས་པ་གཏོང་ཚུལ་ནི། བསྐྱབ་པ་ལུལ་དང་གི་འཕོས་དང་། །  
ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ་གོ་སྤྲོད། །



# ༼ སྡོམ་པ་ལྡན་པའི་གང་ཟག་སྟོན་པ། ༽

བཞི་བ་སྡོམ་པ་ལྡན་པའི་གང་ཟག་སྟོན་པ་ནི། ཟ་མ་མ་ནིང་སྒྲུ་མི་སྟོན། །ཞེས་སོགས་  
 གྱི་སྒྲུབས་སུ། མི་མ་ཡིན་པའི་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་དང་། མི་ཡིན་ཡང་པོ་མོའི་མཚན་གང་  
 རུང་དང་མི་ལྡན་པའི་ཟ་མ་དང་། མཚན་གཉིས་ཀ་དང་ལྡན་པའི་མ་ནིང་སོགས་དང་ལོ་  
 བདུན་མ་ལོན་པའི་མི་རྣམས་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་གསལ་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་ནམ་ཞིང་མ་ཡིན་  
 ཏེ། མདོ་རྩ་བར། མི་མ་ཡིན་པའི་འགྲོ་བ་པ་དང་བྱང་གི་སྒྲུ་མི་སྟོན་པ་ནི། སྡོམ་པའི་  
 ཞིང་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་དང་། འགྲེལ་བཤད་གང་སྟེལ་ལས། སོ་སོར་ཐར་  
 པ་ནི། མི་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཀྱི་ལྟ་ལ་ནི་མེད་དེ། མདོ་ལས། ལྟ་རྣམས་ཀྱི་མི་དག་གི་གནས་  
 གསུམ་གྱི་ཟེལ་གྱིས་ནོན་ཏེ། དཔལ་བ་དང་བདུན་པ་དང་ལྡན་པ་དང་འདྲིར་ཚངས་པར་  
 སྟོད་པ་ལ་གནས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདྲིར་ཡང་ཚངས་པར་སྟོད་པ་ལ་གནས་པ་  
 བོ། རབ་རྩ་བྱང་པ་དང་བསྟོན་པར་ཐོགས་པ་དང་དགོ་སྟོང་གི་དངོས་པོར་གྱུར་པའོ། །  
 ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། །ཞེས་སོགས་དང་། འདུལ་བ་རྒྱ་མཚོའི་སྟོང་པོ་ལས། དེ་  
 ལྟར་སོ་ཐར་རིགས་བརྒྱད་པོ། །སྟོང་གསུམ་སྟེས་པ་བྱང་མེད་གྱི། །རྟེན་ལ་སྟེ་ཡི་ཟ་  
 མ་དང་། །མ་ནིང་མཚན་ཉིད་སོགས་ལ་མིན། །ཞེས་དང་། སྡོམ་གསུམ་རབ་དབྱེ་  
 ལས། ལྟ་དང་བྱིས་པའི་དགོ་སྟོང་ནི། །འདུལ་བའི་སྟེ་སྟོད་རྣམས་ལས་བཀག། །ཅིས་  
 གསུངས། རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡོད་དེ། །སྒྲུ་མི་སྟོན་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ངེས་འབྱུང་  
 རྣམ་དག་མི་སྟོང་ཅིང་། ལྟ་ལ་སོགས་པ་ལ་སྟོད་པ་བྱང་བའི་བསམ་པ་མི་ལྡན་པའི་བྱིར།  
 །ཁོ་ན་རེ། མདོ་སྟེལ་སྟེ་སྟོང་ལས་སྟེས་པའི་རྒྱ་ཟླ་བ་བྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཚེས་བརྒྱད་ལ་གནས་  
 བས་སྟུང་ཏེ། བསྟོན་གནས་ལ་གནས་སོ་ཞེས་རྒྱ་ལ་བསྟོན་གནས་ཡོད་པར་གསུངས་

པ་དང་། ལྷའི་དགོ་བསྟེན་དང་ལྷའི་བཅུན་པ་སོགས་ཡོད་པར་བཤད་པའི་རི་ལྷ་བྱ་སྟུམ་  
ན་དང་པོ་གཉིས་ལེགས་སྤྱད་ཙམ་ལ་དགོངས། གསུམ་པ་ནི། མིའི་རྒྱལ་པོ་ལ་ལྷའི་  
རྒྱལ་པོ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན།

གཉིས་པ་མདོར་བསྟུས་པའི་རྣམ་གྲངས་བཤད་པ་ལ། མཆོན་ཉིད་དང་། མཆོན་  
གཞིའི་དབྱེ་བའོ། །

### ༼ ལས་ལ་མཆོན་ཉིད་རྒྱ་འབྲས་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ། ༽

དང་པོ་ནི། ལས་བདེ་མི་བདེ་དང་གཞན་ནི། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་གཉིས་ཀྱི་  
དག་དོན། །མདོ་ལས་གསུངས་པའི་བདེ་བའི་ལས། མི་བདེ་བའི་ལས། དེ་གཉིས་གང་  
རུང་མ་ཡིན་པའི་ལས་གསུམ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། དེམ་པ་བཞིན་ཏུ་དགོ་མི་དགོ་བཏང་  
སྟོམས་ཀྱི་ལས་གསུམ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་ཡང་། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་  
སྒོ་ནས་དབྱེ་བ། ཉེན་གྱི་སྒོ་ནས། འབྲས་བུའི་སྒོ་ནས། རོ་བོའི་སྒོ་ནས། བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒོ་  
ནས་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། བསོད་ནམས་བསོད་ནམས་མིན་མི་གཡོ། །ཞེས་དང་།  
བསོད་ནམས་འདོད་ཁམས་དགོ་བའི་ལས། །ཞེས་སོགས་སྟེལ་ནས། དག་དོན། བསོད་  
ནམས་ཀྱི་ལས་སོགས་གསུམ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་སས་བསྟུས་ཀྱི་དགོ་བའི་  
ལས་ལྷ་བྱ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས། མི་དགོ་བའི་ལས་རྣམས་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་  
ལས། །ཁམས་གོང་མའི་སས་བསྟུས་ཀྱི་ལས་རྣམས་མི་གཡོ་བའི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ།  
ཁམས་གོང་མའི་སས་བསྟུས་ཀྱི་འཕེན་བྱེད་དང་རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྟྲོན་འདོད་  
ཁམས་སུ་འབྱེན་པ་མི་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར། བདེ་བ་མྱོང་འགྱུར་ལ་སོགས་གསུམ། །ཞེས་དང་།  
བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་བར་དགོ་བ། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞི་སྟེལ་བའི་དག་དོན།

བདེ་བ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་སོགས་གསུམ་བཞག་རྒྱ་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་  
 མན་ཆད་གྱི་སྐུ་བསྐྱུས་གྱི་དགོ་བའི་ལས་རྒྱུས་བདེ་བ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས། བཞི་པ་ཡན་  
 ཆད་གྱི་སྐུ་བསྐྱུས་གྱི་ལས་རྒྱུས། བཏང་སྒྲིམས་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས། མི་དགོ་བའི་  
 ལས་རྒྱུས་སྐྱུ་བསྐྱུས་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་ཡིན་པའི་བྱིར། འོ་ན་རྒྱུ་མྱོང་ངེས་གྱི་  
 ལས་ལ་དུ་ཡོད་ཅེན། དེ་སྒྲིན་པ་ནི། ཉོན་མོངས་རབ་དང་དྲག་པོ་དང་། ཞེས་སོགས་  
 ཀྱང་པ་བཞིའི་ངག་དོན། རྒྱུ་མྱོང་ངེས་གྱི་ལས་བཞག་རྒྱ་ཡོད་དེ། ཀྱན་ནས་ཉོན་  
 མོངས་པ་དྲག་པོ་དང་། རབ་རྒྱ་དང་བ་དྲག་པོས་བྱས་པའི་དགོ་མི་དགོ་ལས་དང་། ཡོན་  
 ཏན་གྱི་ཞིང་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་ཡན་གནོད་བྱས་པ། མྱོར་བའི་སྒྲིན་སྐྱུ་ཆགས་  
 སྐྱུ་བྱས་པའི་དགོ་མི་དགོ་ལས་དང་། རང་གི་དལ་འབྱོར་གྱི་མི་ལུས་སྒྲིད་པའི་ཡ་མ་  
 བསམས་བཞིན་དུ་བསད་པར་བྱེད་པའི་ལས་རྒྱུས་སྐྱིར་རྒྱུ་མྱོང་ངེས་གྱི་ལས་ཡིན་  
 པའི་བྱིར། བྱེད་བྱག་རྒྱ་མཐོང་ཆོས་ལ་མྱོང་ངེས་གྱི་ལས་སྒྲིན་པ་ལ། གང་དག་འགོག་  
 བྱམས་ཉོན་མོངས་མེད། ཅེས་སོགས་ཀྱང་པ་བཞིའི་ངག་དོན། མཐོང་ཆོས་ཆོ་འདི་ལ་  
 རྒྱུ་མྱོང་ངེས་གྱི་ལས་བཞག་རྒྱ་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱུས་ཉན་ཐོས་གྱི་དགོ་འདུན་དང་  
 བཅས་པ་དང་། འགོག་པའི་སྒྲིམས་འཇུག་དང་། བྱམས་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཉོན་  
 མོངས་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལས་ལངས་མ་ཐག་པ་དང་། མཐོང་སྤང་གནས་འགྱུར་ཐོབ་  
 མ་ཐག་པའི་མཐོང་ལམ་པ་དང་། སྒྲིམ་སྤངས་གནས་འགྱུར་རྟེན་མ་ཐག་པའི་དག་  
 བཅོམ་པ་ལས་བསམ་བཞིན་དུ་ལུས་ངག་གི་ཡན་པའམ་གནོད་པ་བྱས་པའི་ལས་རྒྱུས་  
 གྱི་རྒྱུ་མྱོང་གྱི་འབྲས་བུ་ཆོ་འདི་ལ་སྒྲིན་པར་འགྱུར་པའི་བྱིར། འོ་ན་སྒྲིན་པའི་སེམས་ལ་  
 བུའི་ངོ་བོ་གང་། དེའི་རྒྱ་ལ་དུ་ཡོད་ཅེན། དེ་སྒྲིན་པ་ནི། གཡེང་བའི་སེམས་ལ། །  
 ཞེས་སོགས་ཀྱང་པ་བཞིའི་ངག་དོན་བཞག་རྒྱ་ཡོད་དེ། གཡེང་བ་སྒྲི། མྱོར་བའི་སེམས་ཡིན་  
 བ་ཡིད་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་བྱུང། རྒྱ་སྤར་བཞིན་སྒྲིན་བཅུག་པའི་ལས་གྱི་རྒྱུ་མྱོང་།

ལས་སྦྱོས་པ་དང་། འཛིགས་སྦྱག་དང་མི་མ་ཡིན་ལ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་པ་བྱས་པ་དང་།  
 འབྱུང་པ་ཆ་མ་སྟོམས་པ་དང་། ལྷ་རན་མི་བཟད་པས་ཡིད་གཟེར་བའི་དབང་གིས་བྱུང་།  
 ཉེན་སྦྱོར་མི་སྟོན་པ་མ་གཏོགས་པའི་འདོད་པའི་འགྲོ་བ་ལྷ་ག་ལ་ཡོད། འོན་མཛད་ལས་ཡོན་  
 སྟོན་སྟིགས་མའི་ལས་གསུམ་གསུངས་པ་དེ་གང་སྟོམ་ན། དེ་སྟོན་པ་ནི། ཡོན་སྟོན་  
 སྟིགས་མར་གསུངས་པ་ནི། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེ་བཞག་རྒྱ་ཡོད་དེ། གཡོ་ནི་ལུས་སེམས་  
 གྱ་གྱ་བྱེད་པས་ཡོན་པོ་ཡིན་ལ། དེས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་ལས་རྒྱམས་ཡོན་པོའི་ལས།  
 ཞེས་དཔྱད་པའི་རང་གཞན་ལ་གནོད་པར་བྱེད་པའི་སྟོན་ཡིན་ལ། དེས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་  
 ལས་རྒྱམས་སྟོན་གྱི་ལས། འདོད་ཆགས་ནི་ཚོན་གྱི་སྟིགས་མ་དང་འདྲ་བར་འབྲལ་བར་  
 དཀའ་བས་སྟིགས་མ་ཡིན་ལ། དེས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་ལས་རྒྱམས་སྟིགས་མའི་  
 ལས་ཡིན་པའི་བྱིར། མདོ་ལས་གསུངས་པའི་དཀར་ནག་གི་ལས་བཞི་ངོས་འཛིན་པ་  
 བྱི། དཀར་ནག་ལ་སོགས་བྱེ་བྲག་གིས། ཞེས་སོགས་རྒྱུད་པ་གཉིས་ཀྱི་ངག་དོན་  
 བྱི། དེ་བཞག་རྒྱ་ཡོད་དེ། མི་དགེ་བའི་ལས་རྒྱམས་གནག་ལ་རྒྱམ་སྟོན་གནག་པའི་ལས།  
 གཟུགས་ཀྱི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་དགེ་བའི་ལས་རྒྱམས་དཀར་ལ་རྒྱམ་སྟོན་དཀར་བའི་ལས།  
 འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་ལས་ལ་བསམ་པ་དཀར་ལ་སྟོར་བ་གནག་པ་དང་། སྟོར་  
 པ་དཀར་ལ་བསམ་པ་གནག་པའི་ལས་རྒྱམས་དཀར་ནག་རྒྱ་གྱར་ལ་རྒྱམ་སྟོན་འདྲེས་  
 པའི་ལས། ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་རྒྱམས་ངོ་བོ་མི་གནག་ཅིང་རྒྱམ་པར་སྟོན་པ་མི་འབྱིན་ཏེ།  
 ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་ཟད་པར་བྱེད་པའི་ལས་ཡིན་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་ཆེ། དེ་ངོ་བོ་  
 ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་པས་གནག། རྒྱམ་སྟོན་ཡིད་མི་འོང་འབྱིན་པས་གནག་པའི་བྱིར།  
 གཉིས་པ་གྲུབ་ཆེ། དེ་རང་གི་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་མ་འདྲེས་པར་གནས་  
 པས་དཀར། རྒྱམ་སྟོན་ཡིད་འོང་འབྱིན་པས་དཀར་བའི་བྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་ཆེ། དེ་རང་  
 གི་ངོ་བོ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་མིན་ཅི་རིགས་ཡོད་ལ། གང་རུང་གཅིག་ལ་མི་དགེ་བ་དང་།



འདྲེས་གིང་གནས། རྒྱུ་སྒྲི་ཡང་ཡིད་འོང་ཡིད་མི་འོང་ཅི་རིགས་འབྱེན་པའི་བྱིར།

# ༼ རྟེན་གྱི་སྒྲི་ནས་དབྱེ་བ་སོགས་བཤད་པ། ༽

གཉིས་པ་རྟེན་གྱི་སྒྲི་ནས་དབྱེ་བ་ནི། མི་སྒྲོ་བ་ལུས་ངག་ལས་ཡིད་ནིད། ཁུས་གསུངས་ཏེ། ཐུབ་པའི་ལས་གསུམ་དང་། གཙང་བྱེད་གྱི་ལས་གསུམ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། མི་སྒྲོ་བ་པ་རྒྱམས་ཉོན་མོངས་སྤངས་པས་ན་ཐུབ་པ་ཡིན། དེའི་རྒྱུད་གྱི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་ལས་ཐུབ་པའི་ལས་གསུམ་རིམ་བཞིན་ཡིན། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་ལེགས་སྤྱད་གྱི་ལས་གསུམ་གཙང་བྱེད་གྱི་ལས་གསུམ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལས་ཆེ་ཡོང་བསྐྱུས་ནས་ནི། ཞེས་སོགས་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ། ལས་ཐམས་ཅད་ཆེ་ཡོང་རགས་རིམ་གྱི་སྒྲི་ནས་བསྐྱུས་ནས། བརྩར་འདུ་སྟེ། དགོ་བའི་ལས་ལས་བརྩུང་དང་། མི་དགོ་བའི་ལས་ལས་བརྩར་འདུ་བའི་བྱིར། མི་དགོ་ལས་ལས་བརྩ་སོ་སོའི་རོ་བོ་ངོས་འཛིན་པ་ནི། སྒྲིག་གཙོད་པ་ནི་བསམས་བཞིན་དུ། ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་སུ། དེ་རྒྱམས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། བསམ་བཞིན་དུ་མ་ནོར་བར་རང་ལས་ཤེས་རྒྱུད་ཐ་དད་པའི་སྒྲིག་བཅད་ན། སྒྲིག་གཙོད་གྱི་ལས་ལས། བསམས་བཞིན་དུ་མ་ནོར་བར་རང་ལས་ནོར་ཐ་དད་པའི་མིས་བདག་ཏུ་བབྱུང་བའི་ཐུས་བརྒྱུས་སམ། འཕྲོག་གམ། འཇབ་ལུས་བདག་གིར་བྱེད་ན། མ་བྱིན་ལེན་གྱི་ལས་ལས། བཏོད་བྱ་མིན་པ་གཞན་གྱིས་བདག་གིར་བབྱུང་བའི་རྒྱུང་མ་དང་། རང་གི་རྒྱུང་མ་ཡིན་ཡང་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པ་ཁ་དང་བཤད་ལས། ལུས་མ་ཡིན་པ་མཚོད་རྟེན་དང་གཙུག་ལག་ཁང་སོགས། དུས་མ་ཡིན་པ་སྐྱམ་མ་དང་། བསྐྱེན་གནས་ལ་གནས་པ་སོགས་ལ་འདོད་ལོག་སྤྱོད་ན། ལོག་གཞེས་གྱི་གཞིར་འགྱུར། འདུ་ཤེས་བསྐྱུར་ནས་སྐྱུས་པའི་ཆོག་པ་རོལ་ཤོས་གོ་བ་ན་

རྒྱུ་སྒྲུབ་པའི་ལས་ལམ། བ་རོལ་པོ་མཐུན་པ་དབྱེ་བའི་བྱིར་དུ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་  
 སྒྲུ་བའི་ཆོག་པ་རོལ་པོས་གོ་བ་ན་སྤྲུམ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་ཀྱན་ནས་བསྐྱེད་སྤྱོད་  
 སྒྲུ་བའི་ཆོག་པ་ལ་ཆེ་བ་ཀྱན་དག་འབྱུང་། གཞན་གྱི་ཉོན་པ་བདག་གིར་བྱེད་འདོད་  
 བའི་རྣམས་སེམས་རྣམས་བརྒྱབ་སེམས་སོ། །སེམས་ཅན་པ་རོལ་པོ་ལ་ཞེས་པའི་སེམས་  
 རྣམས་གཞོད་སེམས། དག་ཕྱིག་སོགས་མེད་པར་ལྟ་བུ་རྣམས་ལོག་ལྟ་ཡིན་པའི་བྱིར་  
 དང་པོ་བདུན་པོ་ལས་དང་ལས་ལམ་གཉིས་ཀ་ཡིན། ཡིད་གྱི་གསུམ་པོ་ལས་གྱི་ལམ་  
 ཡིན་གྱིང་ལས་དངོས་མ་ཡིན་ཏེ། གསུམ་ལམ་བདུན་ནི་ལས་གྱིང་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།  
 ཡང་དག་པའི་ཐ་སྙད་དང་དེ་ལས་ལོག་པའི་ཐ་སྙད་བརྒྱད་བཞག་རྩ་ཡོད་དེ། མིག་གིས་  
 མཐོང་བ་ལ་མཐོང་། རྒྱ་བས་ཐོས་པ་ལ་ཐོས། ཡིད་གྱི་རྣམ་པར་གྲེས་པ་ལ་གྲེས། ལྟ་སྟེ་  
 ལུས་གསུམ་གང་རུང་གིས་སྦྱོང་ཞེས་པ་བཞི་དང་། མིག་གིས་མ་མཐོང་བ་ལ་མ་མཐོང་།  
 ཞེས་སོགས་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་ནི། ཡང་དག་པའི་ཐ་སྙད་བརྒྱད་དང་མིག་གིས། མཐོང་བ་  
 ལ་མ་མཐོང་། ཞེས་སོགས་བཞི་དང་། མིག་གིས་མ་མཐོང་བའི་མཐོང་ཞེས་སོགས་  
 བཞི་སྟེ། བརྒྱད་ནི་ལོག་པའི་ཐ་སྙད་བརྒྱད་ཡིན། འོན་ལས་ལམ་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དུ་  
 རེ་འབྱུང་ཅེ་ན། རིམ་ཆེན་སྤེང་བ་ལས། སྒྲིག་གཅོད་པས་ནི་ཆོ་སྤང་འགྱུར། །བྱི་བོ་བྱེད་  
 བས་དག་དང་བཅས། །མ་བྱིན་ལེན་པས་དབུལ་པོར་འགྱུར། །རྒྱུ་སྒྲུབ་ཡིས་ནི་སྒྱར་བ་  
 མང་། །སྤྲུམ་ཡིས་ནི་མཛའ་དང་འབྱེད། །ཆོག་རྒྱུབ་གྱིས་ནི་མི་སྟན་ཐོས། །ཀྱུ་ལ་ཀ་ཡིས་  
 ནི་དག་མི་བཅུན། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། བརྒྱབ་སེམས་ཡིད་ལ་རེ་བ་འཛོམས། །  
 གཞོད་སེམས་འཛིགས་པ་འབྱུང་པར་བྱེད། །ལོག་པར་ལྟ་བས་ལྟ་དན་ཉིད། །ཅེས་  
 གསུངས།

གསུམ་པ་ལས་ལ་འབྲས་བུ་འོ་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་སྟོན་པ་ནི། དྲི་བཅས་སྦྱོང་བའི་ལམ་  
 དག་གི། །ཞེས་གསུངས། སྦྱོང་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་བཞག་རྩ་ཡོད་དེ། ཟག་བཅས་སྦྱོང་

ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ལྟ་ཆར་ཡོད། ཟག་མེད་སྤོང་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་རྣམ་སྒྲིབ་མ་གཏོགས་  
པ་བཞི་ག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ལས་ལ་ངོ་བོའི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ་སྟོན་པ་ནི། གཅིག་གིས་སྒྲེ་བ་གཅིག་འཕེན་  
རྟོ། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་གཉིས་ཀྱི་ངག་དོན། ལས་འཕེན་ཚོགས་ཀྱི་རྩལ་བཞག་རྩ་ཡོད་  
དེ། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གཅིག་གིས་རྣམ་སྒྲིབ་ཀྱི་འབྲས་བུ་གཅིག་ཁོ་ན་འཕེན་པ་ཡིན་  
ཀྱི་རུ་མ་འཕེན་པ་མེད། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དུ་མས་འབྲས་བུ་རྣམ་སྒྲིབ་ཀྱི་སྒྲེ་བ་གཅིག་  
འཕེན་པ་ཡང་མེད་ལ། ཚོགས་བྱེད་ཀྱི་ལས་ལ་མཐའ་གཅིག་རྩ་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར།

ལྟ་བུ་བྱེ་བྲག་གི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ་ལ། །སྤང་བྱ་སྒྲིབ་པ་གཉིས་བཤད་པ། རྟེན་བྱ་  
བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་བཤད་པ། ཆ་མཐུན་གྱི་དགོ་ཅ་གསུམ་བཤད་པ། རྣམ་གྲངས་  
གཞན་བསྟན་པའོ། །

## ། མཚམས་མེད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་དང་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་བཤད་པ། །

དང་པོ་ནི་མཚམས་མེད་པ་ཡི་ལས་རྣམས་དང་། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞིའི་  
སྐབས་སུ། སྒྲི་དོན། གཞུང་དོན། དང་པོ་ནི། མཚམས་མེད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ། ཉོན་མོངས་པའི་  
སྒྲིབ་པ། རྣམ་སྒྲིབ་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་བཤད་པའོ། དང་པོ་ནི། ལས་གཞན་གྱི་པར་དུ་མཚམས་  
མ་བཅད་པར་སྒྲེ་བ་བྱི་མ་དེ་ཉིད་ལ་མནར་མེད་དུ་སྒྲེ་ངེས་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་  
རྩ་བྱེ་བའི་ལས་སྒྲིབ་རྩ་དམིགས་པ་མཚམས་མེད་ཀྱི་ལས་སྒྲིབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་  
མཚམས་མེད་ལྟ་དང་། ཉེ་བའི་མཚམས་མེད་ལྟ། དང་པོ་ནི། རང་འབྲེལ་ལས།  
མཚམས་མེད་པའི་ལས་རྣམས་ནི་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། མ་གསོད་པ་དང་།  
ཕ་གསོད་པ་དང་། དག་བཅོམ་པ་གསོད་པ་དང་། དགོ་འདུན་གྱི་དབྱེན་བྱེད་པ་དང་། དེ་

བཞིན་གསེགས་པའི་སྐྱེ་ལ་ངན་སེམས་ཀྱིས་བྱུང་འབྱུང་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་  
 རོ། །གཉིས་པ་ནི། མ་དག་བཙུག་མ་སྐྱུ་བྱས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ངེས་  
 གནས་དང་། སློབ་པ་གསོད་དང་དགོ་འདུན་གྱི། འདུ་བའི་སྒྲོ་ནི་འཕྲོག་པ་དག །  
 མཚམས་མེད་པ་དང་ཆ་འདྲ་སྟེ། །ལྷ་པ་མཚོད་རྟེན་འཛིག་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་།  
 རང་འགྲེལ་ལས། ལྷ་པོ་འདི་དག་ནི་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་མཚམས་མེད་པ་ལྷ་དང་ཆ་འདྲ་  
 པ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་མི་ཆངས་པར་སྐྱད་པས་མ་དག་བཙུག་མ་སྐྱུ་པར་བྱེད་པ་དང་།  
 རེས་པར་གཏོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གསོད་པ་དང་། སློབ་པ་གསོད་པ་དང་།  
 དགོ་འདུན་གྱི་ཞལ་དུ་འདུ་བའི་སྒྲོ་འཕྲོག་པ་དང་། མཚོད་རྟེན་འཛིག་པར་བྱེད་པའོ། །  
 ཞེས་དང་། དཔུང་བཟང་གི་རྒྱུད་ལས་ཀྱང་། ཉོན་མོངས་ཟད་པའི་མ་ནི་སྐྱུ་འབྱུང་  
 ཞིང་། །མཚོད་རྟེན་འཛིག་ཅིང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གསོད། སློབ་པ་གསོད་ཅིང་དགོ་  
 འདུན་མངའ་བ་ལ། །གང་ཞིག་འདོར་ཅིང་མ་བཀྱར་རྒྱ་འཕྲོག་པ། །མཚམས་མེད་སྟེ་  
 ལྷ་ར་དེ་བཞིན་གསེགས་པས་གསུངས། ཞེས་གསུངས། དེ་རྣམས་ལ་མཚམས་མེད་ཅེས་  
 བཞིན་པའི་རྒྱ་མཚན་དེ་གང་། དེ་རྣམས་ལ་མཚམས་མེད་དུ་འཛིག་པའི་རྒྱ་མཚན་དེ་  
 གང་། །ཁམས་དང་འགྲོ་བ་གང་ཡིན་ནོ་ཅེ་ན། དང་པོ་ནི། དེ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་  
 ཀྱི་འབྲས་སུ་སྐྱེ་བ་བྱི་མ་དེ་ཉིད་ལ་མནར་མེད་དུ་སྤྲིན་པར་འགྱུར་བས་མཚམས་མེད་  
 ཅེས་བྱ་སྟེ། བསྐྱལ་པར་མནར་མེད་པར་སྤྲིན་འགྱུར་ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། ས་  
 མ་དག་བཙུག་པས་ད་པ་གསུམ་མཚམས་མེད་དུ་འཛིག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དང་པོ་  
 གཉིས་བསད་པས་ཕན་འདོགས་ཀྱི་ཞིང་བསམ་པས་སྤངས་ཤིང་ལྟོར་བས་དེ་གཉིས་མེད་  
 པར་བྱས་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་བསད་པས་ཡོན་ཏྱན་གྱི་ཞིང་བསམ་པས་སྤངས་ཤིང་སྟོར་  
 བས་མེད་པར་བྱས་པའི་བྱིར་ཏེ། ཕན་འདོགས་པ་དང་ཡོན་ཏྱན་ཞིང་། །སྤངས་དང་  
 མེད་པར་བྱས་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། དེ་ཡང་ས་མ་མའི་འགྲོ་བ་པ་





བཅོམ་ལ་ལྟོས། །ཞེས་གསུངས། འོ་ན་དགོ་འདུན་གྱི་དབྱེན་རི་ལྟ་བུ། དེའི་མཚམས་  
མེད་རི་ལྟ་བུ་སྟུང་ན། དགོ་འདུན་སྡེ་གཉིས་ཐུགས་བརྩེ་མི་འབྲོད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་  
ཡང་ཡིན། མ་བསྐྱིབ་ལུང་མ་བསྟན་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་གྱུར་པའི་རྣམ་ཡིད་  
གྱིས་འདུ་བྱེད་གྱི་ཡུང་པོར་དམིགས་པ། དགོ་འདུན་དབྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ།

དགོ་འདུན་དབྱེན་ནི་མི་འབྲོད་པའི། །རང་བཞིན་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ཆོས། །ཉོན་མོངས་  
ཅན་མིན་ལུང་བསྟན་མིན། །ཞེས་གསུངས། དེ་འདྲའི་དབྱེན་དེ་དགོ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་  
རྒྱུད་ལྡན་གྱི་དགོ་ཅ་ཆད་པའི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་མི་དགོ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྒྱུད་  
ལྡན་གྱི་མི་དགོ་བ་སྤངས་པའི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐུགས་གཉིས་ཀའི་དགོ་  
འདུན་དང་ཡང་དག་པར་ལྡན་ཏེ། །དེ་དང་དགོ་འདུན་ཡང་དག་ལྡན། །ཞེས་གསུངས་  
པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་དགོ་འདུན་གྱི་དབྱེན་དེ་ལས་བྱུང་བ་ལ་ཁ་ན་མ་མཐོ་ཡིན། རྒྱུན་  
ཆེན་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་གྱུར་པའི་ལས་སྐྱིབ་དུ་དམིགས་པ། དེ་ལྟ་བུའི་  
མཚམས་མེད་གྱི་མཚན་ཉིད། འདི་དགོ་སྤྲོད་ལྟས་བྱིན་ལྟ་བུ་དང་ཡང་དག་པར་ལྡན་  
ཏེ། དེ་ཡི་ཁ་ན་མ་མཐོ་རྒྱུ། །དེ་དང་འབྲེད་པོ་ཡང་དག་ལྡན། །ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་  
འབྲེད་ཚུལ་ནི། གང་ཟག་གང་གིས་འབྲེད་ན། དགོ་སྤྲོད་ལྟས་བྱིན་ལྟ་བུ་ལྟ་བ་དང་ཚུལ་  
ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་ལྡན་པ་གཅིག་གིས་འབྲེད་དགོས་ཀྱི། ཁྲིམ་བ་དང་མེད་  
བ་སྤྱད་བ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འབྲེད་མི་རུས་ཏེ། མངས་རྒྱས་  
ལ་འབྲན་འཇུག་བྱེད་པ་གང་ཞིག། །དེ་དག་ལ་དགོ་འདུན་ཡིད་མི་ཆེས་པའི་ཕྱིར། གནས་  
གང་དུ་འབྲེད་ན། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་མངོན་སུམ་དུ་བཞུགས་པ་ལས་གནས་གཞན་དུ་  
འབྲེད་ཀྱི། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་དུང་དུ་འབྲེད་མི་རུས་སྟེ། སྟོན་པ་བཀའ་བཅན་ཞིང་  
ཟེལ་ཆེ་བའི་ཕྱིར། གང་ཞིག་འབྲེད་ན་བྱིས་པའི་དགོ་འདུན་འབྲེད་ཀྱི། འཕགས་  
པའི་དགོ་འདུན་འབྲེད་མི་རུས་ཏེ། འཕགས་པ་རྣམས་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་

ཞིང་གིས་ནས་དང་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། བྱ་བའི་ཚད་ཇི་ལྟ་བུ་སྒྲུལ་ན། བདག་ཅག་གི་སྟོན་  
པ་ལས་གཞན་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟོན་པ་དང་། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་བསྟན་  
པ་ལས་གཞན་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟོན་གྱི་བཅས་པའི་བསྐྱབ་ཚེགས་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་བཟོད་པ་སྟེ། དང་པ་  
དང་ལམ་དུ་འཛོན་པ་ན་བྱེ་བ་ཡིན། བསྐྱབ་ཚེགས་ལྟ་ནི། ཞོ་མི་འབྱུང་། ཤ་མི་བྲ། ལན་  
ཚ་ལ་ལོངས་མི་སྟོད། གོས་མ་དུས་པར་བཤོ། ཁྱོད་དང་ཁྱོད་ཁྱེད་སོགས་སུ་གནས་  
བཤོ། ལའོར་ལོའི་དབྱེན་དེ་ཡུན་ཇི་ཙམ་དུ་གནས་སྒྲུལ་ན། དེ་ཞག་གཅིག་ཏུ་མི་གནས་  
དེ། བམ་ལངས་ཁོངས་སུ་མཆོག་རྒྱུད་གཅིག་གིས་འདུམས་པར་བྱེད་པ་ཆོས་ཉིད་ཡིན་  
པའི་ཕྱིར། དེའི་ངེས་པ་ནི། དེ་ལ་ལའོར་ལོའི་དབྱེན་ཞེས་བཛྲོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།  
དེ་བྱུང་ནས་དགོ་འདུན་མ་འདུམས་ཀྱི་བར་ལ། གཏུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་འཕགས་ལམ་སྟེ་  
བའི་གོགས་བྱས་པས་དེ་སྐད་དུ་བཛྲོད་པའི་ཕྱིར།

མདོ་སྟེ་ལས་བརྒྱུ་པ་ལས། དགོ་འདུན་བྱེ་བ་དེའི་ཚོ། དགོས་པ་རྒྱུ་ལྟ་བུ་འབྱུར་  
ཡང་མེད། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡང་མེད། ཁོད་བྱེད་པ་ཡང་མེད། མདོ་སྟེ་སེམས་པ་ཡང་  
མེད། འདུལ་བ་སེམས་པ་ཡང་མེད། ཆོས་སྟོན་པ་སེམས་པ་ཡང་མི་དུན་དེ། དགོ་བའི་  
ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་རོ། །དེ་འཛམ་སྟེ་གྲིང་ཁོན་ཡོད་ཀྱི། གྲིང་  
གཞན་ན་འགྲན་རྒྱ་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་མི་བཞུགས་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་མཐའ་དགོ་  
སྟོང་དགུས་འགྱུ་བ་སྟེ། ཕྱོགས་རེར་དགོ་འདུན་ཚང་བར་འབྱེད་པའི་དགོས་པ་གཅིག་སྟེ་  
དགུ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

དེ་སྐད་དུ། དགོས་པ་ལྟ་བུ་སྟོང་ཚུལ་ལྟ་བུ་པས། འབྱེད་དོག་ཞན་དུ་བྱིས་པ་རྒྱུ་ལ། །  
སྟོན་དང་ལམ་གཞན་ལ་བཟོད་པ། བྱེ་བའོ་དེ་ནི་མི་གནས་སོ། །དེ་ནི་ལའོར་ལོའི་དབྱེན་  
དུ་འདོད། འཛམ་སྟེ་གྲིང་ནའོ་དགུ་སོགས་ཀྱིས། ཞེས་གསུངས། ལའོར་ལོའི་དབྱེན་  
འདི་མི་འབྱུང་བའི་དུས་དེ་ལ་དུག་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་མ་ཐག་པའི་གནས་སྐབས་ན་

མི་འབྱུང་མྱེ། གདུལ་བྱ་རྣམས་དགའ་བ་ཤས་ཆེ་བའི་བྱིར། བྱ་ངན་ལས་འདས་ཚུལ་སྟོན་  
 བ་ན་མི་འབྱུང་མྱེ། གདུལ་བྱ་དེ་དག་སྟོབ་ཤས་ཆེ་བའི་བྱིར། བསྟན་པ་སྟོན་མ་བྱུང་བའི་  
 ལོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་གནས་སྐབས་མི་འབྱུང་མྱེ། བསྟན་པ་སྟོན་མེད་པར་གནས་པའི་བྱིར།  
 མཚོག་ཟུང་གཅིག་མ་བྱུང་བའི་ལྷ་རོལ་དུ་མི་འབྱུང་མྱེ། འདི་མཚོག་ཟུང་གཅིག་གིས་  
 འདུམས་པར་བྱེད་པ་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། སྟོན་པ་བྱ་ངན་ལས་འདས་རྗེས་སུ་མི་འབྱུང་  
 མྱེ། འགན་ཟླ་མེད་པའི་བྱིར། མཚམས་མ་བཅད་པའི་ལྷ་རོལ་དུ་མེད་དེ། མཚམས་ནང་  
 གཅིག་ཏུ་བྱེ་བ་དགོས་པའི་བྱིར། དང་པོ་མཐའ་སྟོན་ཟུང་གཅིག་གི། ལྷ་རོལ་ཐུབ་པ་  
 རོངས་པ་དང་། མཚམས་མ་བཅད་པ་དག་ཏུ་ཡང་། འཁོར་ལོའི་དབྱེན་ནི་མི་འབྱུང་  
 རོ། །ཞེས་གསུངས། འཁོར་ལོའི་དབྱེན་འདི་སྟོན་པ་གཞན་གྱི་བསྟན་པ་ལ་མི་འབྱུང་  
 ཞིང་། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཁོ་ནའི་བསྟན་པ་ལ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྟོན་པ་  
 སྟོབ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་བྱམ་ཟེ་བྱང་ཚུབ་མེམས་དཔའ་ཤུར་པ་ཞིག་གི་ཆོ། ཏང་  
 སྟོང་མངོན་ཤེས་ལྷ་དང་ལྷན་པ་ཞིག་གི་འཁོར་བྱེ་བས་དེ་དག་གི་ལས་གྱི་ལྷག་མ་ལུས་  
 པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དགེ་སྟོང་ལྷས་བྱིན་དེའི་དུས་སུ་ཏང་སྟོང་དེ་ཡིན་པས་དེའི་སྟོན་ལམ་  
 གྱི་དབང་གིས་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་ཉན་ཐོས་མྱེ་བ་དག་ཟེར་རོ། ཞར་ལ་ལས་གྱི་དབྱེན་  
 རི་ལྷ་ཐུ་སྟུམ་ན། མཚམས་ནང་གཅིག་ཏུ་དགེ་འདུན་མྱེ་གཉིས་སྟོ་མི་མཐུན་པའི་གསོ་  
 སྟོང་སོགས་ལས་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བར་དམིགས་པ། ལས་དབྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན།  
 འདི་རྒྱ་མི་སྟོན་མ་གཏོགས་གླིང་གསུམ་ན་འབྱུང་། གངས་དགེ་སྟོང་བརྒྱད་ཡན་ཆད་  
 གིས་འབྱུང་མྱེ། ལས་གྱི་དབྱེན་ནི་གླིང་གསུམ་ན། དེ་ནི་བརྒྱད་དག་ཡན་ཆད་གིས། །  
 ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། མཚམས་མེད་འདི་རྣམས་རྒྱ་མི་སྟོན་མ་གཏོགས་པའི་གླིང་  
 གསུམ་ཁོ་ན་དང་། དེ་ཡང་ཟ་མ་མ་ནིང་མ་གཏོགས་པའི་སྟེས་པ་ཐུད་མེད་ལ་འབྱུང་  
 པ་ཡོད་དེ། མཚམས་མེད་གླིང་གསུམ་དག་ན་ཡོད། ཅིས་དང་རང་འབྲེལ་ལས། བྱང་



གི་སྒྲི་མི་སྒྲན་དང་། འགྲོ་བ་གཞན་དག་ན་ཡང་མེད་ན་ཁམས་གཞན་ན་ལྟ་ཅི་སྒྲོས་ཀྱང་  
 ཅི་དགོས། །དེ་དག་ན་ཡང་སྒྲིས་པ་དང་བྱད་མེད་རྣམས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཀྱི་ཟ་མ་སོགས་ལ་  
 མི་འདོད་དོ། ཅི་འི་བྱུར་ཞེ་ན། །སྒྲོམ་པ་མེད་པའི་གཏན་ཚིགས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་  
 བྱུར། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་ནི་གོ་སྒྲུའོ། །

### ། གསུམ་པ་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་སྒྲིབ་པ་བཤད་པ། །

གསུམ་པ་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་སྒྲིབ་པ་ནི། མི་དགེ་བ་དང་དགེ་བ་ཟག་བཅས་གང་རུང་གི་  
 རྣམ་སྒྲིན་གྱི་རིགས་སུ་གནས་ཤིང་། ལུང་མ་བརྟན་དུ་དམིགས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ། རྣམ་  
 སྒྲིན་གྱི་སྒྲིབ་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། རན་འགྲོ། །ལྟ་དང་མེད་ཀྱང་གྱིས་བསྐྱས་པའི་  
 རྣམ་སྒྲིན་ཏེ་གསུམ། དང་པོ་ནི། རན་འགྲོ་བའི་ཕྱང་པོ་ལྟ་ལྟ་སུ། གཉིས་པ་ནི། འདུ་ཤེས་  
 མེད་པའི་ཕྱང་པོ་ལྟ་ལྟ་སུ། གསུམ་པ་ནི། སྒྲི་མི་སྒྲན་པའི་ཕྱང་པོ་ལྟ་ལྟ་སུ། གཉིས་པ་  
 གཞུང་དོན་ནི་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ། ཉོན་མོངས་པ་ཤས་ཆེ་བའི་སྒྲིབ་པ། རྣམ་སྒྲིན་གྱི་སྒྲིབ་པ་  
 གསུམ་ཆོས་ཅན། སྐབས་འདིར་སྒྲིབ་པར་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འཕགས་  
 ལམ་དང་འཕགས་ལམ་གྱི་སྒྲོར་བ་ལ་སྒྲིབ་པས་དེ་ལྟར་བཞག་པའི་བྱུར། གཉིས་པ་ཉོན་  
 བསོད་རྣམས་བྱ་བའི་གཞི་གསུམ་བཤད་པ་ནི། གསུམ་པ་བསོད་རྣམས་བྱ་བ་དང་། །  
 ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་སྒྲིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་རྣམས་  
 བྱ་བའི་གཞི། རྒྱལ་ཁྲིམས་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་རྣམས་བྱ་བའི་གཞི། སྒྲོམ་པ་ལས་བྱུང་  
 བའི་བསོད་རྣམས་བྱ་བའི་གཞི་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲིན་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་  
 བ། སྒྲིན་པ་གཏོང་རྒྱལ་ལོ། །

# ༼ སྦྱོན་པ་ལས་བྱུང་བའི་བསྟན་ནམས་ཀྱི་གཞི་བཤད་པ། ༽

དང་པོ་ནི་མཆོད་པའམ། ཡན་བདག་པ་མོགས་ཀྱི་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ། བདག་  
 བོའི་དངོས་པོ་གཏོང་བར་བྱེད་པའི་རབ་རྩ་བྱེ་བའི་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་གྱི་ལས་གང་  
 རུང་གིས་བསྐྱས་པའི་དགོ་བར་དམིགས་པ། སྐབས་འདིར་བཞུན་གྱིས་སྦྱོན་པའི་མཆོན་  
 ཉིད་ཡིན་ཏེ། གང་གིས་སྦྱོན་བྱེད་དེ་སྦྱོན་པ། །མཆོད་དང་ཡན་གདགས་འདོད་པ་ཡིས། །  
 ལུས་དང་དག་ལས་སྦྱོང་དང་བཅས། །ཞེས་དང་། རང་འགྲེལ་ལས། གང་ཆེ་སྦྱོས་  
 སྤྱད་གོ་ཡིད་ཀྱིས། །རང་གི་རྣམ་དག་སྦྱོན་བྱེད་པ། །དེའི་ཆེ་དགོ་བའི་ལུང་པོ་རྣམས། །  
 སྦྱོན་པ་ཞེས་ནི་བཟོད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། གུབ་མཐའ་གོང་མས་གཏོང་བའི་སེམས་  
 མཆུངས་ལྟན་དང་བཅས་པས་རབ་རྩ་བྱེ་བའི་སེམས་བྱུང་རྩ་དམིགས་པ། སྦྱོན་པའི་  
 མཆོན་ཉིད་རྩ་བྱེད་དེ། སྦྱོང་འཇུག་ལས། བདོག་པ་ཐམས་ཅད་འབྲས་བཅས་སྟེ། སྦྱོ་  
 པོ་ཀྱན་ལ་བཏང་སེམས་ཀྱིས། སྦྱོན་པའི་ཡ་རོལ་སྦྱོན་གསུངས་ཏེ། །དེ་བལྟས་དེ་  
 བོ་སེམས་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས། སྦྱོན་འབྲས་བཞག་རྩ་ཡོད་ཏེ། ཡོངས་སྦྱོང་ཆེན་  
 པོ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འབྲས་ཡོངས་སྦྱོང་ཆེན་པོ་ཅན། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་  
 བོ། དེ་ལ་དབྱེ་ན། སྦྱོ་པོས་མཆོད་རྟེན་རྩ་ལུ་པ་ལྟ་སྤྱ་བདག་ཁོ་ནའི་དོན་རྩ་སྦྱོན་  
 པ། འཕགས་པ་ཆགས་བྲལ་གྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་རྩ་ལུ་པ་ལྟ་སྤྱ་གཞན་  
 ཁོ་ནའི་དོན་རྩ་སྦྱོན་པ། འཕགས་པ་ཆགས་བཅས་ཀྱིས་སྦྱོ་པོ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་  
 ཀྱི་དོན་རྩ་སྦྱོན་པ་ལྟ་སྤྱ། རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་དོན་རྩ་སྦྱོན་པ། འཕགས་པ་ཆགས་  
 བྲལ་གྱིས་མཆོད་རྟེན་ལ་ལུ་པ་ལྟ་སྤྱ། བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་དོན་རྩ་སྦྱོན་  
 པ་ལྟ་སྤྱ་བཞི་ཡོད་དེ། བདག་གཞན་དོན་ཕྱིར་གཉིས་དོན་ཕྱིར། གཉིས་ཀའི་དོན་རྩ་

མིན་སྒྲི་སྒྲི་། །ཞེས་སོ། །དེ་ཡང་ནམ་པར་དག་པ་སྒྲི་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མ་དག་  
པའི་སྒྲི་པ་སྐུ་ཕུ་ཅ་གཉིས་དཀོན་མཆོག་བཅུགས་པ་ལས་གསུངས་ཤིང་། དེའི་དོན་  
ས་བཀ་གྱིས་སྐབ་པ་དགོངས་གསལ་ལས་བཤད་ཀྱང་། མང་བས་འཛིགས་ནས་འདིར་  
མ་བྲིས།

གསུམ་པ་སྒྲི་པ་གཏོང་ཚུལ་ལ་གསུམ། སྒྲི་བདག་གིས་བྱང་པར། དངོས་པོའི་  
བྱང་པར། ཞིང་གིས་བྱང་པར་ལས་སྒྲི་པ་བྱང་པར་དུ་འགྱུར་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི་སྒྲི་  
བདག་གི་བསམ་པ། །དང་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཐོས་དང་གཏོང་བ་དང་། །དོ་ཆ་ཤེས་དང་  
ཁྲིལ་ཡོད་ཤེས་རབ་སྟེ། །བདེ་བར་འདོད་ན་བདུན་པོ་འདི་དག་བཟུང་། །ཞེས་གསུངས་  
པ་ལྟར། འཕགས་མོར་བདུན་དང་ལྟན་པའི་སྐར་བར་རྒྱས་པ་དང་། མོགས་པས་རང་གི་  
ལག་བདར་ནས་སྒྲོང་བ་པོ་ལ་དུས་སྟུ་གཞན་ལ་མི་གཞོད་པར་བྱིན་ན་སྒྲི་པ་བྱང་  
པར་དུ་འགྱུར་དེ། དེ་ལྟར་བྱིན་ན་འབྲས་བུ་གཞན་ལ་གཞན་གྱི་བཀུར་སྟེ་སྐར་སྐུ་ཆོགས་  
པ་ལ་ཡོངས་སྒྲོད་གང་བཞེད་པ་དང་། དུས་ལས་མི་ཡོལ་བ་དང་། བར་ཆད་མེད་པར་  
རྟེན་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར་དེ། དེའི་བྱང་པར་སྒྲི་བདག་དང་། །དངོས་དང་ཞིང་གི་བྱང་  
པར་ལས། །སྒྲི་བདག་བྱང་པར་དད་མོགས་གྱིས། །ཤུས་ལ་མོགས་ལ་སྒྲི་བར་  
བྱེད། །དེ་བྱིར་བཀུར་སྟེ་བྱ་ཆེན་དང་། དུས་དང་བར་ཆད་མེད་པར་རྟེན། །ཅིས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། དངོས་པོ་ཁ་དོག་དྲི་རོ་སྐར་སྐུ་ཆོགས་པ་སྒྲོང་བ་པོ་འདོད་པ་བྱིན་  
ན་སྒྲི་པ་བྱང་པར་དུ་གྱུར་སྟེ། དེ་ལྟར་བྱིན་ན་འབྲས་བུ་གཞན་སྐྱབས་བཟང་། སྐར་གྲགས་  
དང་ལྟན་ཡོད་དགལ། ལུས་ཤིན་ཏུ་གཞོན་ཤི་ཅན་དང་། དུས་སྟུ་རེག་ན་བདེ་བ་སྟེར་  
པའི་ལུས་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར་དེ། །ཁ་དོག་ལ་མོགས་སྐར་སྐུ་དངོས། །དེ་ནས་  
གཞན་སྐྱབས་བཟང་གྲགས་ལྟན་དང་། །དགལ་དང་ཤིན་ཏུ་གཞོན་ཤི་དང་། །དུས་སྟུ་རེག་ན་  
བདེ་ལུས་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཞིང་དུང་འགོ་ལ་བྱིན་ན་ནམ་སྒྲིན་བརྒྱ་འགྲུལ། མི་ཚུལ་ཁྲིམས་  
 མི་འཆལ་བ་ལ་བྱིན་ན་སྤྲོད་འགྲུལ་དུ་གསུངས་པ་འགོ་བའི་ཞིང་དང་། རྩམ་ལས་བྱུང་  
 བའི་བསོད་ནམས་བདུན་གྱི་ནང་ནས། ཉན་པ་ནད་གཡོག་གིན་ཏུ་གྲང་བའི་དུས་སུ་བྱིན་  
 པ་ལྟ་བུ་སྤྲུག་བསྐལ་གྱི་ཞིང་། ཡན་འདོགས་བའི་ཞིང་པ་མ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་  
 པ་ལ་བྱིན་ན་འབུམ་འགྲུལ་དང་། རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ལ་བྱིན་ན་ནམ་སྒྲིན་ཆད་མེད་པ།  
 རྒྱན་ཞུགས་ལ་བྱིན་ན་ཆེས་ཆད་མེད་པར་གསུངས་པས་ཡོན་ཏན་གྱི་ཞིང་ནམས་ཀྱི་སྒོ་  
 ནས་སྒྲིན་པ་བྱུང་བར་དུ་འགྲུལ་བའི་བྱིར་དེ། འགོ་དང་སྤྲུག་བསྐལ་ཡན་འདོགས་དང་། །  
 ཡོན་ཏན་ནམས་ཀྱིས་ཞིང་བྱུང་འཕགས། །ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་  
 ཀྱི་མཆོག་དུ་གྱུར་པ་དག་བཅོམ་པས་དག་བཅོམ་པ་ལ་སྒྲིན་པ་དང་། བྱང་ཚུབ་སེམས་  
 དཔས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱིན་པ་དང་། བརྒྱད་གསུངས་པའི་བརྒྱད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་  
 ཏེ། གོ་ཁུ་ཏ་མའི་མདོ་ལས། གང་ཞིག་ལུས་ངག་གདམས་བདག་ཉིད། །ལག་བརྒྱད་  
 བསོད་སྒྲོམས་སྒྲོད་པ་ཡིས། །འདོད་ཆགས་བྲལ་ལ་ཆགས་བྲལ་བས། །སྒྲིན་ན་ཟང་  
 ཟིང་སྒྲིན་པའི་མཆོག་ །ཅིས་དང་། མདོ་སྤེལ་ས། རྒྱལ་པོ་རིམས་ནད་མེད་ཅིས་བྱ་བས་  
 སྒོང་ཁྱེར་སྒོང་ཕྱག་དུག་སྤྲུག་བྱིན་པ་བས། ལྷ་རིའི་ལུས་དགེ་སྒོང་གཅིག་ལ་ཟས་བྱིན་པ་  
 བསོད་ནམས་ཆེད། །ཞེས་གསུངས། སྒྲིན་པ་བརྒྱད་ནི། མཛོད་འགྲེལ་ལས། ཉ་བ་ལ་  
 བྱིན་པ་དང་། འཛིགས་པས་སྒྲིན་པ་དང་། བདག་ལ་བྱིན་པའི་སྒྲིན་པ་དང་། བདག་ལ་  
 བྱིན་པར་འགྲུལ་ལས་སྒྲིན་པ་དང་། སྒྲིན་བདག་གི་ཡ་དང་མེས་པོ་དག་གིས་སྒྲིན་པ་བྱིན་  
 པས་སྒྲིན་པ་བྱིན་པ་དང་། མཐོ་རིས་ཀྱི་དོན་དུ་བྱིན་པ་དང་། ཐུགས་བའི་དོན་དུ་བྱིན་  
 པ་དང་། སེམས་ཀྱི་རྒྱན་གྱི་དོན་དང་། སེམས་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་དོན་དང་། རྣལ་འབྱོར་གྱི་  
 ཆོགས་ཀྱི་དོན་དང་། དོན་གྱི་མཆོག་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་བྱིར་སྒྲིན་པ་སྟེ་བརྒྱད་ཡིན་པར་  
 གསུངས། འཕགས་པ་མིན་ཡང་སྒྲིན་པའི་ཞིང་མཆོག་དུ་གྱུར་པ་ཡོད་དེ། འཕགས་པ་



མིན་ཡང་པ་མ་དང་། འད་པ་དང་ནི་ཆོས་སྤྱད་དང་། རྩོམ་ཐའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔལ་  
ལ། ཡོན་ནི་གཞལ་དུ་མེད་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས།

། ཚུལ་བྱིམས་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་བཤད་པ། །

གཉིས་པ། ཚུལ་བྱིམས་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་ལ། དེའི་མི་  
མཐུན་ཕྱོགས་བཤད་པ། ཚུལ་བྱིམས་དངོས། དེའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།  
ལུས་དག་གང་རུང་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་གང་རུང་གི་བསྐྱུས་  
བའི་རྩ་བ་བཞི་གང་རུང་ལས་འདས་པའི་མི་དག་བའི་གཟུགས་སུ་དམིགས་པ་འཆལ་  
བའི་ཚུལ་བྱིམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འཆལ་བའི་ཚུལ་བྱིམས་མི་དགའི་གཟུགས། །  
ཞེས་གསུངས། དབྱེ་ན་བཞི། གཉིས་པ་ནི། འཆལ་ཚུལ་དེ་སྤྱོད་བར་བྱེད་པའི་ལྷག་  
པ་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པ་དམིགས་པ། སྐབས་འདིར་བསྟན་ཚུལ་བྱིམས་རྣམ་དག་གི་མཚན་  
ཉིད། དབྱེ་ན་གཉིས་ཡོད་དེ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་དེ་དང་། རྣམ་པར་  
རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པ་རྣམ་དག་སྟེ་གཉིས་ཡོད་པའི་  
ཕྱིར། དེ་སྤྱོད་ཚུལ་བྱིམས་རྣམ་གཉིས་སོ། ཞེས་གསུངས། ལྷུང་བ་ཡིན་ན་འཆལ་  
ཚུལ་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། འཆལ་ཚུལ་ཡིན་ན་མི་དག་བའི་ཡོན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་  
ནི། ཚུལ་བྱིམས་རྣམ་དག་དེ་ཡན་ཡོན་བཞི་དང་ལྷན་ཏེ། འཆལ་ཚུལ་གྱི་ཡམ་པ་སྟེ་གཞོན་  
པ་མ་བྱུང་བ། དེའི་རྒྱ་རྩ་བ་དང་ཉེ་ཉོན་གྱིས་གཞོན་པ་མ་བྱུང་བ། དེའི་གཉེན་པོ་དྲན་  
ཤེས་བཞིན་བརྟེན་པ། ཞི་བ་མུང་འདས་འཐོབ་པར་བྱེད་པ་བཞི་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།  
སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ནི་བཅུད་པ་ཡང་། རྣམ་དག་ཡོན་ཏན་བཞི་ལྷན་ནོ། །འཆལ་བྱིམས་  
དེའི་རྒྱས་འཕམ་བྱེད་བྱུང་། །དེ་གཉིས་པོ་དག་ཞི་ལ་བརྟེན། ཞེས་གསུངས།

# ། གསུམ་པ་སྒྲོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་བཤད་པ། །

གསུམ་པ་སྒྲོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་ལ། དངོས་དང་། གཞི་གསུམ་གྱི་འབྲས་སུ་བཤད་པའོ། དང་པོ་ནི། སེམས་དམིགས་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་རྒྱ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལུས་སེམས་ལས་སུ་རུང་བའི་རྟིང་རེ་འཛིན་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་རྒྱ་བྱེ་བ། སྒྲོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྟིང་རེ་འཛིན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མཉམ་པར་བཞག་པའི་དགེ་བ་ནི། སྒྲོམ་པའི་སེམས་ལ་བསྒྲོ་བྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། སྦྱོར་པ་ཡང་མཐོ་རིས་ཀྱི་དོན་དུ་འགྱུར་མོད། ཚུལ་བྲིམས་ནམ་དག་མཐོ་རིས་ཀྱི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ཀྱང་འགྲོད་པ་མེད་པའི་ལྷག་པའི་ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྷག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པས་ཉོན་མོངས་པ་ལས་དངོས་སུ་འབྲལ་བའི་བྱིར་ཏེ། མཐོ་རིས་དོན་དུ་ཚུལ་བྲིམས་དང་། འབྲལ་བའི་དོན་དུ་བསྒྲོམ་གཙོའི་བྱིར་ཏེ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་ལས་གསུངས་པའི་གཞི་གསུམ་གྱི་དགེ་ཅེ་བཞག་རྒྱ་ཡོད་དེ། འབྲས་སུ་ཡིད་འོང་འབྱེན་པས་ན་བསོད་ནམས། ལས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་ན་བྱ་བ། ཀྱན་སྦྲོང་གི་སེམས་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་པས་ན་དེའི་གཞི་སྟེ། སྦྱོར་པ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི། སྦྲོང་བདུན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཚུལ་བྲིམས། ཚུལ་བྲིམས་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་དངོས་བོ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ།

ཆོས་སྦྱོར་བྱེ་བྲག་རྒྱ་བཤད་པ་ནི། ཆོས་སྦྱོར་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པས། ཞེས་སོགས་གཉིས་ཀྱི་བཤད་དོན། དེ་བཞག་རྒྱ་ཡོད་དེ། ཀྱན་སྦྲོང་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྟེ་སྦྲོང་གསུམ་གྱི་ཆོག་དོན་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྦྱོར་པར་བྱེད་པ་ཆོས་ཀྱི་སྦྱོར་པ་ནམ་དག་ཡིན་

པའི་ཕྱིར་དེ། རང་འགྲེལ་ལས། ཆོས་ཀྱི་སྒྲིན་པ་ནི་མདོ་ལས་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པ་  
 ཅན་མ་ཡིན་པས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བསྟན་པ་འོ། །དེའི་ཕྱིར་གང་དག་ཆོས་ལོག་  
 པར་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལས། སེམས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་རྟེན་པ་དང་བཀུར་སྟོན་དང་གྲགས་  
 པ་འདོད་པས་འཆད་པ་དེ་དུག་ནི། བདག་ཉིད་ཀྱི་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་ཉམས་པར་བྱེད་  
 པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

### ༼ ཆ་མཐུན་གྱི་དགོ་ཅ་གསུམ་བཤད་པ། ༽

གསུམ་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་དགོ་ཅ་གསུམ་བཤད་པ་ནི། བསོད་ནམས་ལྷ་ངན་འདས་  
 པ་དང་། ཞེས་སོགས་གཉིས་ཀྱི་དག་དོན་དེ་གསུམ་བཞག་རྒྱ་ཡོད་དེ། བསོད་ནམས་ཆ་  
 མཐུན་རྣམ་སྒྲིན་ཡིད་འོང་འབྱེན་པ། ཐར་པ་ཆ་མཐུན་ལྷ་ངན་འདས་འཐོབ་པར་བྱེད་པ།  
 དེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་འག་ནས་བཤད་པའི་དོད་སོགས་བཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་རྣམ་  
 གངས་གཞན་བསྟན་པ་ནི། སྒྲིབ་ངན་ཁ་ན་མ་ཐོ་བཅས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད།  
 གནས་བཞི་པ་ལས་བསྟན་པའི་གནས། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྟན་ཏོ། ། ॥

## གནས་ལུ་པ། བྲ་རྒྱས་བསྟན་པའི་མཛོད།

གནས་ལུ་པ་བྲ་རྒྱས་བསྟན་པ་འཆད་པ་ལ། མཆོམས་སྦྱར། བྲ་རྒྱས་དངོས། དེ་ཇི་  
ལྟར་སྤྲོད་ཚུལ། སྤངས་པའི་འབྲས་སུ་ཡོངས་ཤེས་སོ། །

༼ གནས་འདིའི་སྤྱི་དོན་ཐུན་མོང་དུ་སྟོན་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་མཆོད་ཉིད། ༽

དང་པོ་ནི། གནས་འདིའི་སྤྱི་དོན་ཐུན་མོང་དུ་སྟོན་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ལ་མཆོད་  
ཉིད། དབྱེ་བ། རྣམ་པའི་བྱེ་བྲག་སྟེ། སེམས་བྲ་རྒྱས་དང་བཅས་ཚུལ། ཉོན་མོངས་སྦྱེ་  
ཚུལ། རྣམ་གྲངས། གང་དང་མཚུངས་པར་བསྟན་པ། སྦྱིབ་པ་ལྟ་བུ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།  
སྤངས་པའི་འབྲས་སུ་ཡོངས་ཤེས་སོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་རྒྱུད་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བར་བྱེད་  
པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེད་པའི་སེམས་རྒྱུད་དུ་དམིགས་པ། དེའི་མཆོད་ཉིད་  
ཡིན་ཏེ། ཀྱན་བརྟམ་ལས། མཆོད་ཉིད་གང་ཞེན། ཆོས་གང་འབྱུང་བ་ནི་རབ་ཏུ་མ་ཞི་  
བའི་མཆོད་ཉིད་དུ་འབྱུང་སྟེ། དེ་བྱུང་བས་སེམས་ཀྱི་རྒྱན་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བར་འབྱུང་བ་དེ་  
ཉོན་མོངས་པའི་མཆོད་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་བྱེད་ལས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། སྤྱིད་  
པའི་རྩ་བ་སྟེ། དེའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉོན་མོངས་པ་འཇུག་པ་ན་བྱ་བ་  
བརྩ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྤྱིད་པའི་རྩ་བ་བྲ་རྒྱས། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་།  
རང་འགྲེལ་ལས། ལས་དེ་དག་གྲང་བྲ་རྒྱས་ཀྱི་དབང་གི་བསགས་པར་འབྱུང་གི། བྲ་  
རྒྱས་མེད་པར་ནི་སྤྱིད་པ་མཛོད་པར་གྲུབ་པར་མི་རུས་པའི་ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་ཡང་  
རྩ་བ་ནི་འདིར་ཉོན་མོངས་པའི་ཐོབ་པ་ཡིན་དགོས། ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་བར་དུ་དེ་



རྒྱུ་མི་འཆད་པའི་དོན་གྱིས་བརྟན་པར་བྱེད་དོ། ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱུ་རྒྱུད་པས་གནས་  
 བར་བྱེད། ལུས་ནི་ཉོན་མོངས་སྒྲེ་བ་དང་མཐུན་པར་བྱེད། རྒྱ་མཐུན་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་  
 པ་སྒྲེད་པ་དང་། སྤིང་པའི་རྩ་བ་མཛོན་པར་སྒྲུབ་པར་བྱེད། རྒྱལ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་ཡིད་  
 ལ་བྱེད་པའི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པར་བྱེད། དོན་ལ་གནས་པའི་དམིགས་པ་ལ་སྤོངས་པར་  
 བྱེད། རང་དང་མཚུངས་ལུན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་འབྲིད་པར་བྱེད། དག་  
 བའི་ཕྱོགས་ལས་ཉམས་པར་བྱེད། ཁམས་གསུམ་ལས་མི་འདའ་ཞིང་རྒྱུད་ལ་འཆིང་  
 བར་བྱེད། ཅེས་པའི་དོན་ཏེ། རྩ་བ་བརྟེན་བྱེད་རྒྱུད་གནས་བྱེད། །ལུས་ནི་སྒྲེ་བའི་ཞིང་ཏུ་  
 སྒྲུབ། །རྒྱ་མཐུན་སྒྲུབ་བྱེད་ལས་སྤིང་སྒྲུབ། །དམིགས་པ་སྤོངས་བྱེད་ཤེས་རྒྱུན་འབྲིད། །  
 རང་ཚོགས་རྩལ་མིན་ཡིད་འཛིག་ཕྱིར། །དག་པ་ལས་གཡོ་ཁམས་མི་འདའ། །ཞེས་  
 གསུངས།

# ༼ རྩ་བའི་དབྱེ་བ་དང་བྱེད་པར་གྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ། ༽

གཉིས་པ་ལ། རྩ་བའི་དབྱེ་བ། བྱེད་པར་གྱི་དབྱེ་བ། ཞར་བྱུང་ངོ་། དང་པོ་ནི། རྩ་  
 ཉོན་དུག་ཡོད་དེ། འདོད་ཆགས་དེ་བཞིན་ཁོང་ཁྱོད་དང་། །ར་རྒྱལ་མ་རིག་ལྟ་བ་དང་། །ཁྱེ་  
 ཚོམ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་དབང་པོའི་སྒྲོ་ནས་  
 བདུན་དུ་དབྱེ་བ། ལྟ་བའི་སྒྲོ་ནས་བཅུར་དབྱེ་བ། ཁམས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་གོ་བརྒྱུད་དུ་དབྱེ་  
 བའོ། འདོད་ཆགས་ལ་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་དང་། སྤིང་པའི་འདོད་ཆགས་གཉིས་སུ་  
 བྱེ་བའི་བདུན་ཡོད་དེ། དེ་དུག་ཀྱང་། འདོད་ཆགས་དབྱེ་བས་བདུན་དུ་བཤད། ཅེས་  
 གསུངས། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་སས་བསུས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་ལ་སྤིང་པའི་འདོད་  
 ཆགས་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བསུས་ནས་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་གཉིས་ཁ་ནང་དུ་ཉིང་

དེ་འཛིན་དེ་ལ་ཁྱེད་པར་གཅིག་པས་དེ་ལྟར་བརྟུན་པའི་ཕྱིར། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཁམས་  
 གོང་མའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་ན་ཐར་པ་ཐོབ་པོ་སྟུང་པའི་འདུ་ཤེས་བརློག་པར་བྱ་བའི་ཆེད་  
 ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། ཁམས་གཉིས་ལས་སྦྱེས་ཁྱིད་འདོད་ཆགས། ཁ་ནི་ནང་དུ་བརྟུན་  
 ཕྱིར་དེར། ཐར་པའི་འདུ་ཤེས་བརློག་ཕྱིར་བཤད། ཅིས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ལྟ་བུ་ལ། འཛིག་ལྟ། ལྟ་ལྟ། མཐར་ལྟ། ལྟ་བུ་  
མཆོག་འཛིན། རྩལ་བྱིམས་དང་བརྟལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་ཏེ་ལྟར་བྱེ་བས་བརྟེ་ཡོད་  
བའི་བྱིར་ཏེ། ལྟ་བུ་ལྟ་སྟེ་འཛིག་ཆོགས་དང་། ལྟ་དང་མཐར་འཛིན་ལྟ་བུ་དང་། །ལྟ་  
བུ་དང་ནི་རྩལ་བྱིམས་དང་། །བརྟལ་ཞུགས་མཆོག་ཏེ་འཛིན་དང་བརྟེ། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ནི། ཁམས་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་གོ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་  
 གྱི་སྐྱུག་བསྐྱེལ་མཐོང་སྤང་དུ་སྐྱུར་པའི་ལྷ་བ་ལྷ་ལྷ་མིན་ལྷ་སྟེ་བཅུ། ཀྱན་འབྱུང་དང་འགོག་  
 པ་ལ་ལྷ་བ་དང་པོ་གཉིས་དང་ལྷ་བ་མ་གཏོགས་བདུན་བདུན། ལམ་བདེན་ལ་ལྷ་བ་དང་  
 པོ་གཉིས་མ་གཏོགས་བརྒྱད་དེ་སོ་གཉིས། འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་གྱི་སྒོ་མ་སྤང་དུ་སྐྱུར་  
 པའི་འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྱོད་དང་། དར་ཀྱུ་ལ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་སྟེ་བཞི། གཟུགས་  
 གཟུགས་མེད་གྱིས་སས་བསྐྱུས་གྱི་ཁོང་ཁྱོ་མ་གཏོགས་པའི་སྐྱུག་བསྐྱེལ་མཐོང་སྤང་དགུ་  
 རེ། ཀྱན་འབྱུང་དང་འགོག་པ་ལ་མཐོང་སྤང་དུག་རེ། ལམ་བདེན་ལ་མཐོང་སྤང་བདུན་  
 རེ། གཟུགས་གཟུགས་མེད་གྱི་སས་བསྐྱུས་གྱི་ཁོང་ཁྱོ་མ་གཏོགས་པའི་སྒོ་མ་སྤང་ཉོན་  
 མོངས་གསུམ་གསུམ་སྟེ། མདོར་ན་འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་གྱི་ཉོན་མོངས་དུག་གཟུགས་  
 གཟུགས་མེད་གྱི་སོ་གཅིག་རེ་སྟེ་གོ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་བཅུ་དང་བདུན་བདུན་  
 བརྒྱད། །ལྷ་བ་གསུམ་གཉིས་མ་གཏོགས་པ། །འདོད་ན་སྐྱུག་བསྐྱེལ་ལ་སོགས་པ། །  
 མཐོང་བས་རིམ་བཞིན་སྤོང་བར་བྱེད། །བཞི་ནི་སྒོ་མ་བས་སྤངས་བྱ་ཡིན། །ཁོང་ཁྱོ་མ་  
 གཏོགས་དེ་དག་ཉིད། །གཟུགས་ཁམས་གཟུགས་མེད་དེ་དང་འདྲ། །དེ་ལྟར་དགུ་བཅུ་

བརྒྱད་དུ་འདོད། ཁྱིམ་གསུངས། རང་འབྲེལ་ལས་ཕྱ་རྒྱས་བརྒྱ་པོ་དེ་དག་ལས་འདོད་  
 པ་ན་སྒྲོད་པ་སྐུམ་རྩ་ཅུ་དུག་དང་། གཟུགས་ན་སྒྲོད་པ་སྐུམ་རྩ་ཅུ་གཅིག་དང་། གཟུགས་  
 མེད་པ་ན་སྐུམ་རྩ་ཅུ་གཅིག་སྟེ། །དགུ་བརྩ་ཅུ་བརྒྱད་དུ་ཡང་འཆད་དོ། །ཁྱིམ་གསུངས།  
 མཐོན་པ་གོང་མ་ལྟ་རྟ། མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་བརྒྱ་དང་བརྩ་གཉིས། སྒྲོམ་སྤང་ཉོན་  
 མོངས་བརྩ་དུག་གསུངས། བསྐྱ་བར་བདེན་པ་བྱི་མ་གསུམ་ལ་ལྟ་བ་དང་པོ་དེ་དོར་ནས་  
 མཐོང་སྤངས་ཉོན་མོངས་དགུ་བརྩ་ཅུ་བཞིར་གསུངས་སོ། །

## ༼ ཞར་བྱང་བཤད་པ། ༽

གསུམ་པ་ཞར་བྱང་ལ་ལྟ། སྤང་བྱ་གཉིས་ཀྱི་ངེས་པ། ལྟ་བ་ལྟ་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད།  
 ལྟ་བ་ཐ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་རྩོད་སྒྲོང་། ཐུན་ཅི་ལོག་གི་རབ་དབྱེ། ད་རྒྱལ་གྱི་དབྱེ་བ་  
 སྒྲོས་བ་དང་བཅས་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ཕྱ་རྒྱས་ཐམས་ཅད་མཐོང་སྤང་དང་། སྒྲོམ་སྤང་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། སྤྱིད་  
 ཅུའི་སས་བསྐྱས་གིང་ལམ་རྗེས་བཟོད་ཀྱི་རོ་སྒྲལ་གྱི་སྤང་བྱ་ཡིན་ན་མཐོང་སྤང་ཁོ་ན་ཡིན་  
 པས་བྱེད། ལྟ་བ་མ་བདུན་གྱིས་བསྐྱས་པ་རྣམས་མཐོང་སྤང་སྒྲོམ་སྤང་ཅི་རིགས་སུ་འདུས་  
 པའི་བྱིར། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་རྣམས་མཐོང་ལམ་གྱིས་སྒྲོང་། བྱིས་པ་རྣམས་  
 ཀྱིས་དེ་རྣམས་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་འོག་སའི་སྤང་བྱ་ཅི་རིགས་ལྟ་ཆར་ཆེ་འབྲིང་རྒྱང་སོགས་  
 དགུར་བྱས་ཏེ་དྲིལ་ནས་སྒྲོང་བའི་བྱིར་ཏེ། སྤྱིད་ཅུའི་སས་སྒྲུས་བཟོད་པ་ཡིས། །གཞོམ་བྱ་  
 མཐོང་བས་སྤང་བྱ་ཉིད། །ལྟ་བ་སྒྲུས་མཐོང་དང་སྒྲོམ་གཉིས་ཀྱིས། བཟོད་པས་གཞོམ་  
 མིན་སྒྲོམ་ཁོ་ནས། །ཁྱིམ་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། ཉེར་ལེན་གྱི་སྤང་པོ་ལ་དམིགས་  
 བས་རང་དབང་བའི་བདག་དང་བདག་གི་བ་གང་རུང་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་

མོངས་ཅན་དུ་དམིགས་པ། བདག་ལྟེ་མཆོད་ཉིད། དེ་ལ་དམིགས་ནས་རྟག་པའམ་  
 ཆད་པར་སྒོ་འདྲེགས་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་དམིགས་པ། མཐར་ལྟ་བའི་  
 མཆོད་ཉིད། ལས་རྒྱ་འབྲས་མོགས་མེད་པར་ལྟ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཤེས་རབ་  
 ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་དམིགས་པ། ལོག་ལྟེ་མཆོད་ཉིད། ལྟ་བུ་ལ་དམིགས་ནས་དག་  
 གོལ་དུ་སྒོ་འདྲེགས་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་དམིགས་པ། ལྟ་བུ་མཆོག་འཛིན་གྱི་  
 མཆོད་ཉིད། ཚུལ་ཁྲིམས་ངན་པ་དང་། བརྟལ་བཞུགས་ངན་པ་ལ་དམིགས་ནས་བདག་  
 གོལ་དུ་སྒོ་འདྲེགས་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་དམིགས་པ། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་  
 བརྟལ་བཞུགས་མཆོག་འཛིན་གྱི་ལྟ་བུ་མཆོད་ཉིད། དེ་སྐད་དུ། བདག་དང་བདག་གིར་  
 རྟག་ཆད་དང་། མེད་དང་དམན་ལམ་མཆོག་ལྟ་དང་། །རྒྱ་མིན་ལམ་མིན་དེར་ལྟ་བ། །  
 དེ་དག་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། དབང་ལྷག་གིས་རྒྱ་མི་མཐུན་པ་ལ་རྒྱར་མངོན་པར་ཞེན་པ་  
 ཆོས་ཅན། ལྷག་བསྐལ་མཐོང་སྤང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཀྱན་འབྱུང་མཐོང་སྤང་ཡིན་པའི་  
 ཕྱིར་དེ། ལྷག་བསྐལ་རྒྱ་ལ་ལོག་ཞུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་བྱུང་སྟེ། དེ་ནི་རྟག་  
 མཐའ་འམ་བདག་ཏུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་འཇུག་  
 པ་ཅམ་ཡིན་པས་ལྷག་བསྐལ་མཐོང་སྤང་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱུང་སྟེ། དེ་ལྟར་འཇུག་  
 པ་ཅམ་དེ་ལྷག་བསྐལ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་ངོ་སྐལ་སྤང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། དབང་  
 ལྷག་མོགས་རྒྱར་མངོན་ཞེན་པ། །རྟག་བདག་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་ཡིས། །རབ་ཏུ་འཇུག་  
 པས་དེའི་ཕྱིར་དེ། །ལྷག་བསྐལ་མཐོང་བས་སྤང་བྱ་ཉིད། །ཅེས་གསུངས།

བཞི་པ་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། མི་རྟག་པ་ལ་རྟག་པར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ །མི་  
 གཙང་བ་ལ་གཙང་བར། ལྷག་བསྐལ་བ་ལ་བདེ་བར། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་ལ་  
 བདག་ཏུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་ལྟ་བུ་གང་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བཞག་



ཅེན། ལྟ་བུ་གསུམ་ལ་བཞག་སྟེ། མཐར་ལྟ་བུ་ལ་དང་བོ་དེ་བཞག །ལྟ་བུ་མཆོག་འཛིན་ལ་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་དེ་བཞག །འཛིན་ལྟ་ལ་བཞི་པ་དེ་བཞག་པའི་བྱིར། ལྟ་བུ་གཞན་རྣམས་ལ་བྱིན་ཅི་ལྟག་བཞི་བོ་དེ་མི་འཛིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བྱིན་ཅི་ལྟག་གི་རྒྱ་མཚན་གསུམ་མཚང་བའི་བྱིར་དྲེ། ལུལ་ལ་མཐའ་གཅིག་དུ་བྱིན་ཅི་ལྟག་པ་དང་། དེས་པར་རྟོགས་པ་དང་། གློ་འདོགས་ཁོ་ན་ཡིན་པ་སྟེ། རྒྱ་མཚན་གསུམ་ཚང་བ་ལས་བྱིན་ཅི་ལྟག་འཛིན་པ་གང་ཞིག །ཚུལ་བྱིམས་མཆོག་འཛིན་ནི་མཐའ་གཅིག་དུ་བྱིན་ཅི་ལྟག་མ་ཡིན། མཐར་ལྟའི་ཆད་ལྟ་དང་ལྟག་པར་ལྟ་བའམ་གློ་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་གཉིས་མཚང་བའི་བྱིར་དྲེ། ལྟ་བུ་གསུམ་ལས་བྱིན་ཅི་ལྟག །བཞི་ཚན་བྱིན་ཅི་ལྟག་བྱིར་དང་། དེས་རྟོག་བྱིར་དང་གློ་འདོགས་བྱིར། །ཞེས་གསུངས།

ལྟ་བུ་ལ། ང་རྒྱལ་གྱི་དབྱེ་བ། བསྐྱབ་པའི། །དང་བོ་ནི་ང་རྒྱལ་བདུན་ཡོད་དེ། ང་རྒྱལ་ཅམ་དང་ལྟག་པའི་ང་རྒྱལ། ང་རྒྱལ་ལས་ཀྱང་ང་རྒྱལ། ངོ་སྒྲམ་པའི་ང་རྒྱལ། མངོན་པའི་ང་རྒྱལ། ཅུང་ཟད་སྒྲམ་པའི་ང་རྒྱལ། ལྟག་པའི་ང་རྒྱལ་རྣམས་སྟེ་ཡོད་པའི་བྱིར། བསྐྱན་བཅོས་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་ལས། ང་རྒྱལ་དགུ་སྟེ། གཞན་ལ་ལྟོས་དེ་བདག་ལ་སྐྱབ་པ་གསུམ། བདག་ལ་ལྟོས་དེ་གཞན་ལ་སྐྱབ་པ་གསུམ། བདག་ལ་ལྟོས་དེ་གཞན་ལ་འགོག་པ་གསུམ་མོ། །དང་བོ་གསུམ་ནི། གཞན་ལས་བདག་བྱད་པར་འཕགས། བདག་དང་གཞན་མཉམ་མོ། གཞན་ལས་བདག་དམན་སྒྲམ་པའི་ང་རྒྱལ་གསུམ། གཉིས་པ་གསུམ་ནི། བདག་ལས་གཞན་བྱད་པར་དུ་འཕགས་མོ། །བདག་དང་གཞན་མཉམ་མོ། བདག་ལས་གཞན་དམའ་བ་ཡོད་དོ་སྒྲམ་པ་གསུམ། གསུམ་པ་གསུམ་ནི། གཞན་ལས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་མེད་དོ། །བདག་དང་མཉམ་པ་མེད་དོ། བདག་ལས་དམན་པ་མེད་དོ་སྒྲམ་པའི་ང་རྒྱལ་གསུམ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ། གསུམ་དུ་བསྐྱབ་པ། སྐྱང་བྱ་གཉིས་སུ་བསྐྱབ་པའི། །དང་བོ་ནི། ང་

རྒྱལ་ཐམས་ཅད་དང་རྒྱལ་ཙམ། ལྷག་པའི་དང་རྒྱལ། རྩེ་ཅད་སྣམ་པའི་དང་རྒྱལ་དེ་གསུམ་དུ་  
 འདུའོ། །གཉིས་པ་ནི། མཐོང་སྤང་སྒོམ་སྤང་གཉིས་སུ་འདུ་ཞེ། ད་རྒྱལ་ལ་དེ་གཉིས་ཀའི་  
 ཆ་ཡོད་པའི་བྱིར་དེ། ད་རྒྱལ་བདུན་ནམ་དགུ་གསུམ་མོ། །མཐོང་དང་སྒོམ་པའི་ཅད་བྱ་  
 བ། །ཞེས་གསུངས་མོ། །

༼ རྒྱལ་པོའི་བྱེ་བྲག་པལ་དང་། ༽

གསུམ་པའི་རྣམ་པའི་བྱེ་བྲག་བཤད་པ་ལ། རྒྱལ་ལྗོན་པའི་རབ་དབྱེ། དམིགས་ལྟལ་  
ལ་ལྗོན་པའི། རོ་བོ་ལ་ལྗོན་པའི། རུས་ལ་ལྗོན་པའི། ལྡན་ཚུལ། ལྟལ་ཅན་གྱི་བྱེ་བྲག་  
གོ། །དང་པོ་ནི། བླ་རྒྱལ་གོ་བརྒྱད་པོ་དེ་ལ། རྣལ་མཉམ་གྱི་ཀུན་འགོ། རྣལ་མི་མཉམ་  
གྱི་ཀུན་འགོ། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཀུན་འགོ་དང་གསུམ་ཡོད་དེ། ལྟལ་བཟུལ་རྒྱ་མཐོང་  
སྤང་བྱ་བ། །ལྟ་དང་དེ་བཞིན་ཐེ་ཚོམ་དང་། །གང་དེ་ལྡན་ཅིག་མ་འདྲེས་པའི། །མ་རིག་  
གང་ཡིན་ཀུན་ཏུ་འགོ། །ཁྱེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། བླ་རྒྱལ་གོ་བརྒྱད་པོ་ལ་ཟག་  
བཅས་ལ་དམིགས་པ། ཟག་མེད་ལ་དམིགས་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། འགོག་དང་ལམ་མཐོང་  
སྤང་བྱ་བ། །ལོག་ལྟ་ཐེ་ཚོམ་དེ་དག་དང་། །ལྡན་དང་འབའ་ཞིག་མ་རིག་དང་། །དུག་ནི་  
ཟག་མེད་རྫོད་ལྟལ་ཅན། །ཁྱེས་གསུངས། གསུམ་པ་ལ་དངོས་དང་། རྩ་བའི་དབྱེ་བ།  
དྲི་བ། ལུང་མ་བཟུན་པའི་ཁར་བྱང་ངོ་ །

དང་པོ་ནི། སྒྲ་རྒྱས་ལ་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན། གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་བཤད་ན།  
ཁམས་གོང་གི་སེམས་བསྐྱེད་ཉེན་མོངས་ཡིན་ན་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་དགོས་ཤིང་། འདྲོང་  
བའི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་འཛིག་ལྟ། མཐར་ལྟ། དེ་དག་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་མ་ཐིག་པ་རྣམས་  
གང་རུང་ཡིན་ན་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་དགོས་ཏེ། གོང་མ་ཐམས་ཅད་ལུང་མ་བསྟན། །འདྲོང་།

ན་འཛིག་ཚོགས་ལྟ་བུ་དང་། མཐར་འཛིན་ལྟ་བུ་གཅིག་མ་རིག་པ། ཞེས་གསུངས། དེ་དག་གི་ལྟ་བུ་མའི་ཕྱ་རྒྱས་རྒྱུ་མས་ལ་མི་དགོ་བའི་བྱ་བ་སྟེ། ལྟ་བུ་མ་རྒྱུ་མས་འདིར་མི་དགོ་བའོ། ། ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། ཕྱ་རྒྱས་གོ་བརྒྱད་པོ་དེ་ལ་མི་དགོ་བའི་རྩ་བ་ཡིན་པ་དུ། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་རྩ་བ་ཡིན་པ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། འདོད་པའི་སྐྱེས་བསྐྱེས་ཀྱི་དུག་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་ན་མི་དགོ་བའི་རྩ་བ་ཡིན་པས་བྱུང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་སྟོན་པ། མ་རིག་པ་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་རྒྱུ་མས་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་རྩ་བ་ཡིན་ཏེ། འདོད་ན་འདོད་ཆགས་ཁོང་སྟོན་པ། མོངས་རྒྱུ་མས་མི་དགོ་བའི་རྩ་བ་ཡིན། ལུང་མ་བསྟན་པའི་རྩ་བ་གསུམ། དེ་ནི་སྟོན་པ་མ་རིག་སྟོ། ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ནི། འོ་ན། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བུ་བརྩ་བཞི་ལ་ལུང་མ་བསྟན། ཞེས་བཛྲོད་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་སྟུང་ན། ལན་ལུང་མ་བསྟན་པར་བཞག་པར་བྱ་བའི་དྲི་བ་ལ་ལྟོས་ནས་དེ་དག་ལ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བུ་ཞེས་བཛྲོད་ལ། སྒྲིར་དྲི་བ་བཞི་ཡོད་དེ། མགོ་གཅིག་པའི་དྲི་བ། རྒྱུ་མ་པར་བྱེ་སྟེ་ལན་བཏབ་པའི་དྲི་བ། དྲིས་ནས་ལན་བཏབ་པའི་དྲི་བ། གཞག་པར་ལུང་མ་བསྟན་པའི་དྲི་བ་དང་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། མགོ་གཅིག་དང་ནི་རྒྱུ་མ་བྱེ་དང་། དྲི་དང་གཞག་པར་ལུང་མ་བསྟན་པ། འཆི་དང་སྒྲི་དང་བྱུང་པར་འཕགས། བཏག་གཞན་ལ་སོགས་ལྟ་བུ་ཡིན། ཞེས་གསུངས།

## ༼ རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པའི་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་བཤད་པ། ༽

བཞི་བ་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པའི་ལྟ་བུ་ལ། དངོས་དང་ཞར་ལ་རྒྱུ་གྱི་རྒྱུ་གཞག་ལ་དབྱེད་པས་སྒྲུང་བུའི་བྱུང་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲིར་ཉོན་མོངས་ལ་རང་གི་

མཚན་ཉིད་པའི་ཉོན་མོངས་དང་ཉོན་མོངས་སྤྱི་བ་ཞེས་བྱ་བ་གཉིས་ལས། འདོད་ཆགས་  
ཁོང་ཁྱོད་རྒྱལ་གསུམ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་པའི་ཉོན་མོངས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་དེ། ལུལ་  
སྤྱུག་མི་སྤྱུག་མཐོ་དམའ་གསུམ་ལ་དམིགས་ནས་རིམ་བཞིན་སྒྲུབ་ཡིན་གྱི། ལུལ་ཐམས་  
ཅད་ལ་དམིགས་པས་མ་བྱུང་། རུས་ཐམས་ཅད་དུ་སྒྲུབ་ས་མ་བྱུང་བའི་བྱིར། ཉོན་  
མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ། ཐེ་ཚོམ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ལྟ་བུ་ནི། ཉོན་མོངས་སྤྱི་བ་ཞེས་  
བྱ་བ་ཡིན་དེ། ཟག་བཅས་གྱི་ཡུང་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ནས་རུས་ཐམས་ཅད་དུ་སྒྲུབ་  
པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་དག་གི་ནང་ནས་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་གྱི་འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྱོད་  
རྒྱལ་དག་གིས། ལུལ་གང་ལ་རང་ཉིད་སྒྲེས་ནས་མ་སྦངས་གྱི་བར་དུ་ལུལ་དེ་དང་རང་  
རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་དེ་ལྡན་པར་བྱེད། ཡིད་ཀྱིས་འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྱོད་རྒྱལ་དག་  
གིས་ལུལ་རུས་གསུམ་པོ་ཀུན་དང་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ལྡན་པར་བྱེད་དེ། འདས་  
དང་ཉེར་གནས་འདོད་ཆགས་དང་། ཁོང་ཁྱོད་རྒྱལ་དག་གིས་ནི། གང་ལ་དེ་སྒྲེས་མ་  
སྦངས་པའི། །དངོས་པོ་དེ་དང་ལྡན་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ལ་རུས་གསུམ་རྫས་ཡོད་དུ་བསྒྲུབ་པ། དེ་ལ་ཚུད་པ་འགོད་པ། དེའི་ལན་  
གདབ་པའོ། དང་པོ་ནི། ཁོན་རེ། རུས་གསུམ་རྫས་སྤྱི་བ་དམ་མེད། ཡོད་ན་རྟག་  
རྫས་སྤྱི་བ་ལ། མེད་ན་ལྡན་པར་ཡང་འགལ་ལོ། ཞེན། རུས་རྣམས་ཀུན་རྫས་སྤྱི་བ་  
ལ། རྟག་པར་ཐལ་བའི་སྒྲིན་མེད་དེ། འདུས་བྱས་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་བྱིར།  
བྱུང་བར་དུ་འདས་མ་འོངས་རྫས་སྤྱི་བ་རིགས་གཉིས་ཀྱི་འབྱུང་། ཡུང་གིས་འབྱུང་སྟེ།  
མདོ་ལས། གང་གི་བྱིར་འདས་པའི་གཟུགས་ཡོད་པ་དེའི་བྱིར་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་ཐོས་  
པ་དང་ལྡན་པ་འདས་པའི་གཟུགས་ལ་མི་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟགས་དང་། མ་འོངས་  
པའི་གཟུགས་ལ་འང་དེ་ལྟར་གསུངས་གིང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་  
སྒྲུབ་། ཞེས་མིག་དང་གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྒྲུབ་ནས། ཡིད་



དང་ཆོས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་སྒྲེ་བར་གསུངས། འདས་མ་འོངས་རྣམས་སུ་  
མེད་ན་དེ་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་ཤེས་སྒྲེ་བར་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། རིགས་པས་འགྲུབ་སྟེ།  
འདས་པའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྒྲིན་འབྲས་སུ་འབྱེན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཞི་ཐམས་  
ཅད་ཡོད་པར་སྒྲུབ་དང་། རྣམ་པར་སྒྲེ་སྒྲུབ་པའི་སྟེ་པའི་བྱད་པར་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། རྣམ་  
གསུམ་གྱི་རྣམ་ཡོད་རྣམས་པས་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྒྲུབ་དང་། ད་ལྟ་བུ་དང་འབྲས་  
སུ་སྒྲེད་མ་ཐེན་པའི་འདས་པ་ཡོད་ཅིང་མ་འོངས་པ་དང་འབྲས་སུ་སྒྲེད་ཐེན་གྱི་འདས་པ་  
མེད་ཅེས་སྒྲེ་སྒྲུབ་རྣམ་པར་སྒྲེ་སྒྲུབ་པའི་སྟེ་པར་འདོད། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་  
སྒྲུབ་པའི་སྟེ་པ་ལ་བཞི་ཡོད། དངོས་པོ་གཞན་ཏུ་འགྱུར་བར་སྒྲུབ། མཚན་ཉིད་གཞན་ཏུ་  
འགྱུར་བར་སྒྲུབ། གནས་སྐབས་གཞན་ཏུ་འགྱུར་བར་སྒྲུབ། གཞན་གཞན་ཏུ་འགྱུར་བར་  
སྒྲུབ་སྟེ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །

དང་པོ་ནི། བརྩན་པ་ཆོས་སྒྲོབ་གྱི་ལུགས་ཡིན་དེ། དེ་ན་རེ། ལྷ་གྲུ་ལྷ་སུ་མ་འོངས་  
བ་ནས་ད་ལྟར་བ་དང་ད་ལྟར་བ་ནས་འདས་པར་འབྱུག་པའི་ཆོ། རྣམ་གཞན་ཏུ་མི་འགྱུར་  
ཡང་དངོས་པོ་གཞན་ཏུ་འགྱུར་དེ། དཔེར་ན། གསེར་གྱི་སྒྲོད་བཙོམ་ནས་རྒྱན་བྱེད་པ་  
ཁ་དོག་གཞན་ཏུ་མི་འགྱུར་ཡང་། དབྱིབས་གཞན་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། འོ་མ་ཞོར་འགྱུར་  
པའི་ཆོ་ཁ་དོག་གཞན་ཏུ་མི་འགྱུར་ཡང་རོ་རྒྱས་གཞན་ཏུ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར།

གཉིས་པ་ནི་བརྩན་པ་དབྱངས་སྒྲོག་གི་ལུགས་ཡིན་དེ། དེ་ན་རེ། དེ་ལྟ་སུའི་ཆོ་སྒྲུ་  
གྲུ་དེ་རྣམ་གསུམ་ཆར་དང་ལྡན་ཡང་མཚན་ཉིད་གང་ཤས་ཆོ་བའི་སྒྲོ་ནས་འཛོག་པས་  
མཚན་ཉིད་གཞན་ཏུ་འགྱུར་དེ། དཔེར་ན། སྒྲིས་པ་གཅིག་སྟངས་མེད་གཅིག་ལ་ལྷག་པར་  
ཆགས་པའི་ཆོ། དེ་སྟངས་མེད་གཞན་ལ་ཆགས་བྲལ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། ཞེས་ཟེར།

གསུམ་པ་ནི། བརྩན་པ་དབྱིག་བཤེས་ན་རེ། དེ་ལྟ་སུའི་ཆོ་བ་མ་སྒྲིས་པའི་གནས་  
སྐབས་ལ་མ་འོངས་པ་དང་། བྱ་བ་སྒྲིས་ལ་མ་འགགས་པ་ལ། ད་ལྟར་བ། བྱ་བ་ཞིག་པ་

ལ་འདས་པར་འཛོག་པས་གནས་སྐབས་གཞན་དུ་འགྱུར་དེ། དཔེར་ན། ཕྱིས་པའི་རིལ་  
ལུ་གཅིག་ཉིད་གཅིག །དེ་བརྒྱ་སྟོང་ལ་སོགས་པའི་གོ་མིག་ཏུ་བཞག་པ་ན། དེ་དང་དེར་  
འཛོག་པ་བཞིན་ནོ། ཞེས་ཟེར།

བཞི་པ་ནི། བརྒྱན་པ་སངས་རྒྱལ་ལྟ་ཡིན་དེ། དེ་ན་རེ། ལྷ་ཕྱི་པར་གསུམ་ལ་ལྟོས་  
ནས་འདས་མ་འོངས་ད་ལྟར་ཞེས་འཛོག་པས། གཞན་གཞན་དུ་འགྱུར་དེ། དཔེར་ན་  
ལུད་མེད་གཅིག་རང་གི་མ་ལ་ལྟོས་ནས་ལུ་མོ་དང་། ལུ་མོ་ལ་ལྟོས་ནས་མར་འཛོག་པ་  
བཞིན་ནོ། ཞེས་ཟེར། འོ་ན་དེ་བཞི་པོ་དེའི་ནང་ནས་གྲུབ་མཐའ་གང་བཟང་ཞེ་ན། དང་  
པོ་མི་བཟང་སྟེ། གྲངས་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡང་མི་བཟང་སྟེ།  
དུས་གསུམ་འཛོལ་པར་འབྱུང་བའི་སྒྲིན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ཡང་མི་བཟང་སྟེ། དུས་  
རེ་རེ་ཡང་དུས་གསུམ་གར་ཐལ་བའི་སྒྲིན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་རྩུང་ཞིག་བཟང་སྟེ།  
བྱ་བ་མི་བྱེད་པ་ན་མ་འོངས་པ། བྱེད་པའི་ཆེ་ད་ལྟར་པ། བྱས་ནས་འགགས་པ་ན་འདས་  
པ་སྟེ། དེའི་དུས་རྒྱུས་རྒྱུས་གཞག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་འད་སྒྲིན་ཡོད་དེ། དེ་མཚུངས་  
ཀྱི་མིག་དབང་ད་ལྟར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱ་བ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། དུས་  
རྒྱུས་ཀྱང་ཏུ་ཡོད་གསུངས་ཕྱིར། །གཉིས་ཕྱིར་ལུལ་ཡོད་ཕྱིར་འབྲས་ཕྱིར། །དེ་ཡོད་སྟེ་  
བའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད། །ཡོད་པར་སྟེ་བར་འདོད་དེ་དག །རྒྱུ་བཞི་དོས་དང་མཚན་  
ཉིད་དང་། གནས་སྐབས་གཞན་གཞན་འགྱུར་ཞེས་བྱ། གསུམ་པ་བཟང་སྟེ་བྱ་བ་ཡི། །  
དུས་རྒྱུས་རྒྱུས་གཞག་ཅིས་གསུངས། །གཉིས་པ་ནི། གེགས་སུ་བྱེད། དེ་ཡང་རི་ལྟར་  
གཞག་མ་ཡིན། །ཞེས་པས་བསྟན་ནོ། གསུམ་པ་ནི། ཆོས་ཉིད་དག་ནི་ཟབ་པ་ཡིན།  
ཞེས་པས་བསྟན་ནོ། མང་བས་འཛོགས་ནས་མ་སྒྲོས་སོ། གསུམ་པ་སྤང་བུལ་གྱི་བྱེད་  
པར་ནི། སྤང་བྱ་གང་ཞིག །སྤང་ན་དེ་དང་བུལ་བས་བྱུང་བས། དེ་དང་བུལ་ན་དེ་སྤངས་  
པས་བྱུང། ཅེ་ན་བུལ་ན་སྤངས་པས་བྱུང། སྤངས་ཀྱང་མ་བུལ་བ་ཡོད་དེ། ལྷག་བསུལ་

ཤེས་པ་སྒྲིམ་ལ་ཀུན་འབྱུང་ཤེས་པ་མི་སྒྲིེ་བའི་ཆེ་སྤྱད་བསྐྱེལ་མཐོང་སྤང་སྤངས་ཀྱང་། ཀུན་འགྲོ་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་སྤང་། ཉོན་མོངས་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་པས་ལྷན་ལ། སྒྲིམ་སྤང་དགུ་ལ་དང་པོའི་རྣམ་པ་སྤངས་ཀྱང་། དེ་ལ་དམིགས་པའི་ཡུལ་ཅན་དྲི་མ་སྒྲིམ་སྤང་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱིས་དམིགས་ནས་ལྷན་པའི་ཕྱིར་དེ། ཡུལ་ཅན་མ་སྤངས་པའི་ཡུལ་ཅན་རྣམས་ཡུལ་དང་ལྷན་པར་སྤྱུས་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་རྣམས་ནི། ཞེས་དང་། དངོས་པོ་དང་ལྷན་པ་ཡིན། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྤྱད་ཏུ་ཡང་། སྤྱད་བསྐྱེལ་མཐོང་སྤང་བྱ་སྤངས་ཀྱང་། ཀུན་འགྲོ་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱིས་ལྷན་། །དང་པོའི་རྣམ་པ་སྤངས་ཀྱང་དེའི། ཡུལ་ཅན་དྲི་མ་ལྷག་རྣམས་ཀྱིས། ཞེས་གསུངས། ལུ་བ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་བྱེ་བྲག་སྟོན་པ་ནི། སྤྱད་བསྐྱེལ་སྤྱུ་མཐོང་གོ་མས་པ་ཡིས། ཞེས་སོགས་ཀྱང་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཡང་དངོས་པོ་གང་ལ་སྤྱུས་ཏུ་ཞིག་རྒྱས་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། དེ་ནས་བཛོད་ན་མང་བར་གསུངས་ཚུལ་ནི། ཟག་མེད་ཁམས་གསུམ་མཐའ་གསུམ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། བཞི་པ་སེམས་སྤྱུས་དང་བཅས་པའི་ཚུལ་ནི། ཉོན་མོངས་སྤྱུས་བཅས་རྣམ་གཉིས། ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་རྒྱས་འགྱུར་གྱིས། ཞེས་སོ། །ལུ་བ་ཉོན་མོངས་སྒྲིེ་ཚུལ་ལ། སྒྲིེ་བའི་གོ་རིམ་དང་། སྒྲིེ་བའི་རྒྱ་གཉིས།

དང་པོ་ནི། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ལས་མཐའ་གཉིས་སུ་འཛིན་པའི་ཐེ་ཚོམ་སྟེ། དེ་ལས་ཕྱིན་ཅི་ཡོག་ཏུ་ལྷ་བའི་ཡོག་ལ། དེ་ལས་རང་དབང་བའི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་འཛིག་ལ། དེ་ལས་དྲག་པར་འཛིན་པའི་མཐར་ལ། དེ་ལས་ཚུལ་ཁྲིམས་མཆོག་འཛིན། དེ་ལས་ལྷ་བ་མཆོག་འཛིན། དེ་ལས་ཆགས་པ། ར་རྒྱལ། ཞེ་སྤང་སོགས་ཅི་རིགས་སུ་འབྱུང་སྟེ། རྫོངས་ལས་ཐེ་ཚོམ་དེ་ནས་ནི། ཞེས་པ་ནས། གཞན་ལས་ཞེ་སྤང་དེ་ལྟར་རིམ། ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། སྤྱུས་ཅུ་བ་ནས་མ་སྤངས་པ་དང་། སྤྱུས་སྒྲིེ་བའི་ཡུལ་ཉེ་བར་

གནས་པ་དང་། ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ལས་ཕྱ་རྒྱས་སྒྲིབ་ཡིན་ཏེ། ཕྱ་རྒྱས་སྤངས་པ་  
མ་ཡིན་དང་། །ཞེས་སོགས་སྟོལ་ཀ་གཅིག་གསུངས་ཤིང་། ཀྱན་བརྟམ་ལས། འབྱུང་བ་  
གང་ཞེན། ཉོན་མོངས་པའི་ཐག་ལ་ཉལ་མ་སྤངས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་  
གནས་ཀྱི་ཚོས་ཀྱང་སྤང་བར་འགྱུར་བ་དང་། དེ་ལ་ཡང་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་  
བྱེད་པ་ཉེ་བར་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་ལས་ཉོན་མོངས་པ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །  
ཞེས་གསུངས།

། མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་ལས་གསུངས་པའི་རྣམ་གྲངས་བཤད་པ། །

དུག་པ་རྣམ་གྲངས་ལ། མདོ་ལས་གསུངས་པའི་རྣམ་གྲངས་དང་། བསྟན་བཅོས་  
ལས་གསུངས་པའི་རྣམ་གྲངས་སོ། དང་པོ་ནི་མདོ་ལས། ཟག་པ་དང་ཚུ་སྦྱོར་དང་ཉེར་  
ལེན་ཞེས་པ་རྣམས་ཉོན་མོངས་པའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་གསུངས་ལ། ཟག་པ་ལ་  
ནི་འདོད་པའི་ཟག་པ་དང་། སྤྱིད་པའི་ཟག་པ། མ་རིག་པའི་ཟག་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་  
ནི། འདོད་པའི་སས་བསྟུས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་རྣམས་སོ། གཉིས་པ་ནི། །ཁམས་གོང་  
མའི་སས་བསྟུས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་རྣམས་སོ། དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་སྦྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།  
སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་དུ་འདྲ་བ་དང་། མཉམ་གཞག་གི་སས་བསྟུས་པར་འདྲ་བས་དེ་ལྟར་  
བསྟུས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ཐམས་ཅད་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་མ་རིག་  
པའི་ཟག་པ་ཞེས་ལོགས་སུ་འདོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཡིན་པ་དང་།  
འདི་སྤངས་ན་ཕྱ་རྒྱས་གཞན་རྣམས་ཀྱང་སྤངས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཤིས་པར་བྱ་བའི་  
ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འཁོར་བར་འཛིག་པར་བྱེད་པའམ། སྒྲིབ་མཆོད་དུག་གི་མ་



ནང་ནས་ཟག་པར་བྱེད་པས་ཟག་པ། ཡང་སྤྱིད་ཕྱི་མར་འབྱེད་པར་བྱེད་པས་ཆུ་ལོ། ཡང་  
 སྤྱིད་ཏུ་འབྱེད་པར་བྱེད་པས་སྒྱུར་པ། འཁོར་བར་ཉི་བར་ལེན་པར་བྱེད་པས་ཉིར་ལེན།  
 ཞེས་གསུངས། དེ་དག་འཛིན་བྱེད་ཟག་བྱེད་དང་། ཞེས་ཐོགས་གསུངས། ཉོན་མོངས་  
 པ་ལ་སྤྱ་རྒྱས་ཞེས་བཛོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྟོགས་དགའ་བས་ན་པ། ཐོག་མ་  
 ནས་ཐོབ་པར་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བས་རྒྱན་མི་འཆད་པ་དང་། དམིགས་པ་མཆོངས་ལུན་  
 གཉིས་ཀའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་འགྱུར་བ་དང་། རོ་བོ་མ་སྒྲངས་ན་མཛོན་གྱུར་སྒྲངས་པས་  
 གྱང་། རྒྱུག་ཅིང་རྗེས་འབྲང་བས་སྤྱ་རྒྱས་ཞེས་བཛོད་པའི་ཕྱིར། གང་ཕྱིར་དེ་དག་པ།  
 བ་དང་། རྗེས་འབྲེལ་རྒྱལ་གཉིས་རྒྱས་འགྱུར་དང་། རྗེས་སུ་འབྲང་བས་དེ་ཡི་ཕྱིར། །  
 སྤྱ་རྒྱས་དག་ཏུ་བཤད་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་སོ། ཉིར་ལེན་ལའང་ལུ་བ་ཉིར་ལེན།  
 འདོད་པ་ཉིར་ལེན། བདག་ཏུ་ལུ་བ་ཉི་བར་ལེན་པ། རྒྱལ་བྱིམས་མཚོག་ཏུ་འཛིན་པ་ཉི་  
 བར་ལེན་པ་བཞི་ཡོད།

གཉིས་པ་ལ་བསྟན་བཅོས་འདིར་གསུངས་པ་དང་། མཛོན་པ་གོང་མར་གསུངས་  
 པའོ། དང་པོ་ནི། ཀུན་སྒྱོར། འཆིང་པ། སྤྱ་རྒྱས། ཉི་ཉོན། ཀུན་དགྱིས་ཞེས་ལུ་གསུངས་  
 ཏི། དེ་དག་ཀུན་ཏུ་སྒྱོར་ཐོགས་ཀྱི། །དབྱེ་བས་ཡང་རྒྱལ་ལུར་བཤད་དོ། ཞེས་  
 གསུངས། ཀུན་སྒྱོར་ལ་དགུ་ཡོད་དེ། ཅ་ཉོན་དུག་གི་ཀུན་སྒྱོར། མཚོག་འཛིན་གཉིས་  
 ཀྱི་ཀུན་སྒྱོར། ཐུག་དོག་ཐེར་སྒྲིའི་ཀུན་སྒྱོར་རྒྱམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མཚོག་འཛིན་  
 གཉིས་ཀྱི་ཀུན་སྒྱོར་ལུ་བའི་ཀུན་སྒྱོར་ལས་ལོགས་སུ་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ལུ་  
 བ་དང་པོ་གསུམ་ལ་རྗེས་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། དེ་གཉིས་གྱང་རྗེས་བཅོ་བརྒྱད་  
 རེ་ཡོད་པར་འབྲེལ་བས་དེ་ལུར་བཛོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཀུན་སྒྱོར་ལ་མཐོང་སྒྲང་ཀུན་སྒྱོར།  
 ཐེ་མའི་ཀུན་སྒྱོར་རོ། །གོང་མའི་ཀུན་སྒྱོར་རོ། །དང་པོ་ལ། འཛིན་ལུ་ཀུན་སྒྱོར། རྒྱལ་  
 བྱིམས་མཚོག་འཛིན། ཐེ་ཚོམ་སྟེ་གསུམ་ཡོད། རྒྱན་ཞུགས་མཐོང་སྒྲང་ཀུན་སྒྱོར་གསུམ་

སྤངས་པའི་ལྷོག་ཆ་ནས་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱེ་བྲག་སྤྱོད་པ་ན་རེ། གསུམ་  
 བ་དེས་མཐོང་སྤང་གི་སྒོ་དང་ཅུ་བས་བསྐྱས་པས་ན། གསུམ་པོ་དེར་མཐོང་སྤང་ཉོན་  
 མོངས་ཐམས་ཅད་འདུས་པས་དེ་ལྟར་བསྐྱར་པའི་བྱིར་ཏེ། སྒོ་དང་ཅུ་བས་བསྐྱས་བྱིར་  
 གསུམ། །ཞེས་གསུངས། །ཞེས་ཟེར། རང་ལམ་ནི་དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གསུམ་པོ་དེ་  
 རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བཞོད་པའི་བྱིར། དེ་ཡིན་  
 ཏེ། དེ་གསུམ་ཐར་བར་བཞོད་པའི་བགགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། བཤེས་སྤྱིང་  
 ལས། ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་འདི་གསུམ་ཐར་པ་ཡི། །ཤོང་ཁྱེར་སྒོ་འགགས་ལགས་པར་མཁྱེན་  
 པར་མཛོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། འཛིག་ལྟའི་ཀུན་སྦྱོར་གྱིས་དང་པོར་ཐར་ལམ་ཏུ་  
 འགྲོ་མི་འདོད་པར་བྱེད། རྒྱལ་ཁྲིམས་མཚན་འཛིན་གྱིས་པར་དུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་འཁྲིད་  
 པར་བྱེད། ཐེ་ཚོམ་གྱིས་ཐམས་ཅད་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་བྱེད་པའི་བྱིར་ཏེ། འགྲོ་མི་འདོད་  
 དང་ལམ་ནོར་དང་། །ལམ་ལ་ཐེ་ཚོམ་དེ་སྟེད་གཅིག །ཐར་བར་བཞོད་ལ་བགགས་བྱེད་  
 པ། །དེ་ཡི་བྱིར་ན་གསུམ་བསྐྱར་ཏོ། །ཞེས་གསུངས། ཐ་མའི་ཀུན་སྦྱོར་ལ་ལྷ་ཡོད་དེ།  
 གསུམ་པོ་དེའི་སྟེང་ཏུ་འདོད་པ་ལ་འདུན་པ། གནོད་སེམས་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། བྱིར་  
 མི་འོང་རྣམས་དེ་ལྟ་སྤངས་པའི་ལྷོག་ཆ་ནས་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ལྟ་པོ་དེ་བྱིར་  
 མི་འོང་གི་ཞུགས་པའི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བཞག་པའི་བྱིར་ཏེ། བྱི་མ་  
 གཉིས་ཀྱི་རང་རྒྱད་ལུན་གྱི་གང་ཟག་འདོད་ཁམས་ལས་མི་འདའ་བར་བྱེད། དང་པོ་  
 གསུམ་གྱི་ལན་ཅིག་ཏུ་འདས་ཀྱང་བྱིར་ལྷོག་པར་བྱེད་པའི་བྱིར་ཏེ། ཐ་མའི་ཆ་དང་མཐུན་  
 རྣམ་ལ། །གཉིས་ཀྱི་འདོད་ལ་མི་འདའ་ལ། །གསུམ་པོ་ཡིས་ནི་བྱིར་སྒྲོག་བྱེད། །ཅེས་  
 གསུངས། གོང་མའི་ཀུན་སྦྱོར་ལ་ལྷ་ཡོད་དེ། གཟུགས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་  
 གཉིས། རྟོད་པ། ར་རྒྱལ། མ་རིག་པ་གསུམ་སྟེ། ཉན་ཐོས་དག་བཙམ་པ་རྣམས་དེ་ལྟ་  
 སྤངས་པའི་ལྷོག་ཆ་ནས་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ལྟ་པོ་དེ་དག་བཙམ་ཞུགས་པའི་

སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ཁམས་གོང་མར་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་  
 བྱེད། ཕྱི་མ་གསུམ་གྱི་ཁམས་གོང་མ་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བའི་རྒྱ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གོང་  
 མའི་ཆ་དང་མཐུན་ལུ་ཉིད། །གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་ལས་སྐྱེས་པའི། །འདྲོད་  
 ཆགས་གཉིས་ཤོད་ད་རྒྱལ་མོངས། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་འཆིང་བ་ལ་གསུམ་ཡོད།  
 དུག་གསུམ་གྱི་འཆིང་བ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྤ་རྒྱལ་རྩ་ཉོན་ཉེ་ཉོན་རྣམས་མི་འགལ་  
 ལ། འོན་ཀྱང་རྩ་ཉོན་དང་ཉེ་ཉོན་གཉིས་སུ་བྱེད་པའི་དེ་གཉིས་འགལ་དེ། ཉོན་མོངས་  
 ལས་གཞན་ཉོན་མོངས་ཅན། །སེམས་བྱུང་འདུ་བྱེད་ལྷང་ཞེས་པ། །གང་དེ་འང་ཉེ་བའི་ཉོན་  
 མོངས་དེ། །དེ་དག་ཉོན་མོངས་ཞེས་མི་བྱ། །ཞེས་གསུངས། ཀྱན་ད་གྲིས་ལ་བརྒྱད་ཡོད་  
 དེ། རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ངོ་ཆ་མེད་དང་ཁྲེལ་མེད། གཞན་ལ་ལན་འདྲོགས་  
 པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཕྱག་དོག །སེར་སྒྲ། ཤེས་རབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཤོད་འགྱོད།  
 ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིད་སྤྱགས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དེ། ངོ་ཆ་མེད་དང་  
 ཁྲེལ་མེད་དང་། །ཕྱག་དོག་སེར་སྒྲ་ཤོད་པ་དང་། །འགྱོད་དང་སྤྱགས་པ་གཉིད་དང་  
 བེ། །ཀྱན་ནས་ད་གྲིས་པ་རྣམ་པ་བརྒྱད། །ཅེས་གསུངས། འདི་དག་ལ་ཀྱན་ད་གྲིས་ཞེས་  
 བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འདི་དག་གི་སྤྱིད་པའི་བཙོན་རར་ཀྱན་ནས་ད་གྲིས་པ་  
 འཇམ། འདི་དག་ཡོད་ན་བྱེད་པ་ངན་པ་དག་འབྱུང་བར་འབྱུར་བས་ཀྱན་ད་གྲིས་ཞེས་  
 སློབ་དཔོན་གང་སྤྲེལ་གསུང་ཞིང་། ས་སྤེལ་ས། སྤོན་བྱ་རང་གི་ཁ་རྒྱས་ད་གྲིས་པ་ལྟར་ཡང་  
 ཡང་འབྱུང་བས་སེམས་འཕྲིད་ཅིང་གཞོག་པར་བྱེད་པས་ཀྱན་ད་གྲིས་ཞེས་གསུངས།  
 གཉིས་པ་ནི། ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་གསུངས་དེ། དེ་གཉིས་ལས། རྣམ་གྲངས་གང་ཞེན། ཀྱན་  
 རྗོད་འགྱུར་བ་དང་། འཆིང་བ་དང་། བག་ལ་ཉལ་བ་དང་། ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་  
 པ་དང་། ཀྱན་ད་གྲིས་པ་དང་། རྒྱ་བོ་དང་། སྤྱོར་བ་དང་། ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་། མདུད་  
 པ་དང་། སྤྱིབ་པ་དང་། ཐབ་པ་དང་། དྲི་མ་དང་། སྤྱིག་པ་དང་། ཟུག་རུ་དང་། སྤྱི་ཡང་དང་།

ཉེས་པར་སྒྲོད་པ་དང་། ཟག་པ་དང་། འཕྲོངས་པ་དང་། ཡོངས་སུ་གདུང་བ་དང་།  
ལྷུགས་པ་དང་། འཐབ་པ་དང་། རིམས་ནད་དང་། བག་སྒྲོར་དང་། བག་གས་ཞེས་བྱ་  
བ་དག་གོ། ཞེས་གསུངས། ཉོན་མོངས་པའི་མིང་གིས་རྣམ་གྲངས་སུ་འགྱུར་བའི་དྲི་མ་  
ལ་དུག་ཡོད་དེ། གཞན་ཡང་ཉོན་མོངས་དྲི་མ་དུག་སྒྲོད་གཡོ་དང་རྒྱགས་པ་དང་། ཉེ་  
བཞིན་འཛིག་དང་འཁོན་འཛིན་དང་། རྣམ་འཛོམས་ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་སྒྲོ་  
རྒྱགས་གཉིས་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་འཁོན་འཛིན་རྣམ་འཛོམས་ཁོང་ཁྲོའི་ཆར་  
གཏོགས། འཛིག་པ་དང་གཡོ་གཉིས་ལྟ་ངན་གྱི་ཆར་གཏོགས་ཏེ། དེས་ཀུན་ནས་  
བསྐྱངས་པའི་བྱིར། མདོ་ལས། བྱ་བྱ་ལྟེ་ཡང་སྤྲིག་ཅན་ལྟ། ཞེས་གསུངས། དྲི་མ་དེ་དག་  
ཁམས་གང་ན་ཡོད་ཅེ་ན། གཡོ་སྒྲོ་གཉིས་འདོད་ཁམས་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་  
ཁོན་ན་ཡོད་དེ་རྟེན་གྱི། འདོད་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་ན། གཡོ་རྒྱ་ཚངས་པས་འདྲིད་  
བྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས། རྒྱགས་ཀྱོད་རྒྱགས་པ་ཁམས་གསུམ་ཆར་ན་ཡོད་དེ། རྒྱགས་  
ཀྱོད་རྒྱགས་པ་ཁམས་གསུམ་ན། ཞེས་གསུངས།

བདུན་པ་གང་དག་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ལ། རྣམ་ཤེས་གང་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་  
པ། ཆོར་བ་གང་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་གཉིས་ཡོད་དེ་སྒྲུའོ། །

## ༼ རྒྱལ་བ་ལྟ་བུ་ཡིད་པ། ༽

བརྒྱད་པ་རྒྱལ་བ་ལྟ་བུ་ཡིད་པ་ན། འདོད་པའི་སས་བསུས་ཀྱི་རྒྱལ་བ་ལ་ལྟ་ཡོད་དེ།  
མདོ་ལས། རྒྱལ་བ་ལྟ་སྟེ། འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས། དག་  
སྒྲོང་དག་འདི་ནི་མི་དགའི་ལུང་པོ་མ་འདྲེས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ།  
རྒྱལ་བ་ལྟ་འོ། ཞེས་གསུངས། འདོད་པ་ལ་འདུན་པ། གཞོད་སེམས། གཉིད། རྒྱགས།



ཚོད། འགྱོད། ཐེ་ཚོམ་རྒྱུ་མས་སོ། །ལུ་པོ་འདི་ལོགས་སུ་སྒྲིབ་པར་འཛོག་པའི་རྒྱ་  
 མཚན་ཡོད་དེ། དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱུ་པ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལྷང་པོ་ལ་གནོད་པར་བྱེད། ཚོད་འགྱོད་  
 ཀྱིས་ཉིང་རེ་འཛོན་གྱི་ལྷང་པོ་ལ་གནོད་པར་བྱེད། གཉིད་རྒྱལས་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ལྷང་  
 པོ་ལ་གནོད་པར་བྱེད། ཐེ་ཚོམ་ཅན་གྱིས་བདེན་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་བྱ་བར་བྱེད་པས་དེ་ལྟར་  
 བཞག་པའི་བྱིས། དེ་ལྟར་བཞག་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བསྐྱབ་པ་གསུམ་ལ་ཉམས་  
 ལེན་བྱེད་འདོད་པས་སྒྲིབ་པ་ལུ་པོ་ཆེད་དུ་གཉིར་ནས་སྤོང་དགོས། ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་  
 བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིས། གཉིད་རྒྱལས་གཉིས་གཅིག་དང་། ཚོད་འགྱོད་གཉིས་གཅིག་  
 ཏུ་འདྲན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མི་མཐུན་པ་གཉིན་པོ་གཅིག་ །རྒྱ་བྱ་བཅས་པ་གཅིག་  
 ལས་སུ་བྱ་བ་གཅིག་པས་དེ་ལྟར་བབྲངས་པའི་བྱིས། དང་པོ་གྲུབ་ཏུ། གཉིད་རྒྱལས་  
 གཉིས་གཉིན་པོ་སྤང་བས་སེལ། ཚོད་འགྱོད་གཉིས་ཞི་གནས་ཀྱི་སེལ་བར་གཅིག་པའི་  
 བྱིས། གཉིས་པ་གྲུབ་ཏུ། གཉིད་རྒྱལས་གཉིས་རྒྱ་བྱ་ཀྱི་རོ་ལྷང་བ་དང་། མ་དགའ་  
 བ་དང་། བྱ་བ་མང་བ་དང་། ཁ་བས་ཀྱི་ཆོད་མ་བཞིན་པ་དང་། སེམས་ལྷུང་པ་ཏུ། ལུ་ལ་  
 བརྟེན་ནས་འབྱུང་བར་གཅིག་ ཚོད་འགྱོད་གཉིས་ཉེ་དུའི་རྒྱམ་རྟོག་ །མི་འཆི་བའི་རྒྱམ་  
 རྟོག་ །སྤོན་གྱི་ཅེ་ཚོད། དགའ་མགུར་སྤོད་པ་དྲན་པ་ཏུ་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བར་  
 གཅིག་པའི་བྱིས། གསུམ་པ་གྲུབ་ཏུ། གཉིད་རྒྱལས་གཉིས་ཀྱིས་སེམས་ལྷུང་པར་བྱེད།  
 ཚོད་འགྱོད་གཉིས་ཀྱིས་སེམས་མ་ཞི་བར་བྱེད་པར་གཅིག་པའི་བྱིས་ཏེ། འདོད་ན་སྒྲིབ་  
 རྒྱུ་མས་མི་མཐུན་དང་། ཟས་དང་བྱ་བ་གཅིག་པའི་བྱིས། །གཉིས་གཅིག་ལྷང་པོ་གནོད་  
 བྱེད་དང་། ཐེ་ཚོམ་བྱིར་ན་ལུ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས། མཆིམས་ནམ་མཁའ་གྲགས་  
 ཀྱིས། རྒྱལས་གཉིད་ཟས་ནི་ཆོས་ལུ་ཏུ། ལྷང་དང་མི་དགའ་བྱ་སྤོངས་དང་། ཟས་ཆོད་  
 མ་བཞིན་སེམས་ལྷུང་པའོ། །གཉིན་པོ་རྒྱ་བའི་འོད་ལ་སོགས། །སྤང་བའི་འདུ་ཤེས་སྒྲོམ་  
 པ་ཏུ། །མི་མཐུན་ཞེས་པའི་ཆོགས་སྤེབ་དོར། །ནག་པོའི་མི་མཐུན་དགར་པོའི་བྱོགས། །

གཉེན་པོ་ཞེས་ནི་མངོན་པར་གྲགས། །བྱ་བ་གཉིས་ཀ་སེམས་ཁུམ་བྱེད། །ཞོད་འགྱུར་  
 ཟས་ནི་ཆོས་བཞི་སྟེ། །ཉེ་དུ་ཡུལ་དང་མི་འཛིནྟེན། །སྤྱོད་ཞོད་ཅེ་སྟགས་བྲན་པ་ལོ། །གཉེན་  
 པོ་ཞི་གནས་རྒྱ་སྒྲིམ་སྟེ། །དལ་བ་ཐོབ་དཀའ་བརྟན་པ་ནི། །རང་གི་མིན་སྟགས་སྒྱུ་འདྲ་  
 ཤེས། །བྱ་བ་གཉིས་ཀས་གཡེང་བར་བྱེད། །ཅིས་སོ། །

# ། སྤངས་པའི་འབྲས་སུ་ཡོངས་ཤེས་བཤད་པ། །

དགྲ་བ་སྤངས་པའི་འབྲས་སུ་ཡོངས་ཤེས་བཤད་པ་ལ། རྒྱལ་ཇི་ལྟར་སྤྱོད་པ། སྤྱོད་  
 བྱེད་གཉེན་པོའི་དབྱེ་བ། ཡོངས་ཤེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དངོས་བཤད་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ། མཐོང་  
 སྤང་སྤྱོད་རྒྱལ་དང་། སྒྲིམ་སྤང་སྤྱོད་རྒྱལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱུག་ཀྱན་མཐོང་སྤང་གཉིས་  
 རང་ས་ལ་དམིགས་པ་དང་། འགོག་ལམ་མཐོང་སྤང་གཉིས་ཟག་མེད་ལ་དམིགས།  
 བདེན་བཞིན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པས་སྤང་སྟེ། དཔེར་ན། ཐོ་ཡོར་དུ་  
 ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལ་མིར་འཛིན་པ་སྒྲོག་པ་བཞིན་ནོ། །འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་ཀྱན་  
 འགོ་ཁམས་གོང་མ་ལ་དམིགས་པ་དགྲ་ནི་གོང་མའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་བདེན་པ་མ་ཤེས་  
 ཀྱང་། དེ་རྣམས་ལ་དམིགས་པའི་རང་སའི་སྒྲལ་པ་མཉམ་པའི་ཀྱན་འགོ་རྣམས་ཡང་དག་  
 པར་ཟད་པས་སྤྱོད་ལ། འགོག་ལམ་མཐོང་སྤང་ཟག་བཅས་ལ་དམིགས་པ་རྣམས་ནི་  
 རང་གི་དམིགས་པ་ཟག་མེད་ཀྱིས་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྤྱ་རྒྱས་རྣམས་སྤངས་པས་སྤྱོད་དགོས་  
 ཉེ། ཡུལ་མེད་ན་དེ་རྣམས་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྤྱོད་རྒྱལ་དེ་གསུམ་ཡང་སྤྱ་ཕྱི་རིམ་  
 བཞིན་མ་ཡིན་གྱི། དུས་གཅིག་ལ་ལྟོག་པ་ཐད་དང་པོའི་རྒྱལ་གྱིས་སྤྱོད་སྟེ། དམིགས་པ་ཡོངས་  
 སུ་ཤེས་པ་དང་། །དེ་ལ་དམིགས་པ་ཡང་དག་པར། །ཟད་དང་དམིགས་པ་སྤངས་པས་  
 སོ། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི་གཉེན་པོ་སྒྲིམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་རྒྱུ་དུ་འབྱིང་

ཆེན་པོ་དགུ་རིམ་གྱིས་སྒྲིམ་པས་སྒྲོམ་སྒྲར་ཆེ་འབྲིང་རྒྱར་ཏུ་དགུ་ཟད་པར་འགྱུར་ཏེ།  
གཉེན་པོ་སྒྲིམ་པས་ཟད་པར་འགྱུར་ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། གཉེན་པོ་ལ་བཞི་ཡོད་དེ།  
སྒྲོང་བའི་གཉེན་པོ། གཞིའི་གཉེན་པོ། ཐག་སྒྲིང་བའི་གཉེན་པོ། རྣམ་པར་སྒྲུབ་འབྲུབ་  
བའི་གཉེན་པོ་རྣམས་སྒྲུ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། གཉེན་པོ་རྣམ་པ་ཞི་སྒྲོང་བ་དང་། །གཞི་དང་  
སྒྲིང་ཉིད་རྣམ་པར་ནི། །སྒྲུབ་འབྲུབ་ཞེས་བྱ་དམིགས་པ་ལས། །ཉོན་མོངས་པ་ནི་སྒྲིང་  
པར་འདོད། ཅིས་གསུངས།

༼ ཡོངས་ཤེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དངོས་བཤད་བ༽

གསུམ་པ་ནི། ཡོངས་ཤེས་ལ་དགུ་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་སྐྱེས་པ་སྐྱེས་ཀྱི་སྐྱེས་པ་སྐྱེས་ལ་  
 གུན་འབྱུང་མཐོང་སྤང་སྤངས་པའི་ཡོངས་ཤེས་གཅིག ། འགོག་ལམ་མཐོང་སྤང་ཟད་པའི་  
 ཡོངས་ཤེས་གཉིས་ཏེ་གསུམ། གོང་མའི་སྐྱེས་ཀུན་མཐོང་སྤང་ཟད་པའི་ཡོངས་ཤེས་  
 གཅིག ། འགོག་ལམ་མཐོང་སྤང་ཟད་པའི་ཡོངས་ཤེས་གཉིས། དེ་གསུམ། ཐ་མའི་ཆ་  
 མཐུན་ལྟ་སྤངས་པའི་ཡོངས་ཤེས། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་ཟག་པ་ཟད་པའི་ཡོངས་ཤེས།  
 གཟུགས་མེད་ཁམས་ཀྱི་ཟག་པ་ཟད་པའི་ཡོངས་ཤེས་གསུམ་རྣམས་སྟ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།  
 ཡོངས་ཤེས་དང་པོ་དྲུག་མཐོང་ལམ་ཀྱི་འབྲས་སུ་ཡིན་ཏེ། བཟོད་པ་བར་ཆད་མེད་ལམ་  
 ཀྱི་འབྲས་སུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱི་མ་གསུམ་ཤེས་པའི་འབྲས་སུ་ཡིན་ཏེ། སྒོམ་ལམ་  
 ཀྱི་འབྲས་སུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡོངས་ཤེས་དང་། སྤངས་པའི་ཡོངས་  
 ཤེས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཟག་མེད་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལྟ་སྟེ། འདི་ཡོངས་ཤེས་  
 མཚན་ཉིད་པ་ཡིན། གཉིས་པ་ནི། འགོག་བདེན་ལྟ་སྟེ། འཐོབ་བྱེད་མིང་གིས་ཐོབ་  
 གུ་ལ་བདག་ས་པ་ཡིན་ལ། སྐབས་འདིར་ཕྱི་མའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤད་པའོ། ། དཔལ་ཐོབ་

ཟག་མེད་གསར་དུ་སྐྱེས་པ་དང་། སྤྱིད་ཅེ་ཉམས་པར་བྱས་པ་དང་། །ཀུན་འགྲོའི་རྒྱ་  
གཉིས་ཀུན་རྒྱ་བཅོམ་པ་ལས་མཐོང་སྤང་སྤངས་པའི་ཡོངས་ཤེས་བཞག །ཐམས་ཅི་ལ་པོ་  
ལས་འདས་པ་ལས་སྒྲོམ་སྤངས་སྤངས་པའི་ཡོངས་ཤེས་བཞག་པའི་བྱིར། གང་ཟག་  
གང་ཡོངས་ཤེས་དུ་དང་ལྡན་ཅིན། མོ་སྐྱེ་ཡིན་ན་ཡོངས་ཤེས་དང་མི་ལྡན་པས་བྱབ་སྟེ།  
ལམ་བཤེན་མ་ཐོབ་པས་བྱབ་པའི་བྱིར། མཐོང་ལམ་པ་ཡོངས་ཤེས་གཅིག་ནས་ལྡེ་  
བར་དུ་ལྡན་པ་ཡོད། སྒྲོམ་ལམ་པ་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བའི་ཡོངས་  
ཤེས་དུག་དང་ལྡན་པ་ཡོད། བྲལ་བའི་བྱིར་མི་འོང་བ་མའི་ཆ་མཐུན་ལུ་སྤངས་པའི་ཡོངས་  
ཤེས་གཅིག་ཁོ་ན་དང་ལྡན་པ་དང་། ཡང་དེ་གཟུགས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་  
བྱིར་མི་འོང་གཟུགས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་ཟད་པའི་ཡོངས་ཤེས་བསྐྱན་པས་གཉིས་དང་  
ལྡན་པ་ཡོད། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པ་གོང་མའི་ཆ་མཐུན་ལུ་སྤངས་པའི་ཡོངས་ཤེས་  
གཅིག་ལུ་དང་ལྡན་པའི་བྱིར། གཅིག་མིན་མཐོང་ལ་གནས་པར་ནི། །ལྷ་ཡི་བར་དང་ཡང་  
དག་ལྡན། །སྒྲོམ་ལ་གནས་པ་དུག་གམ་ནི། །གཅིག་གམ་ཡང་ན་གཉིས་དང་པོ། །ཞེས་  
གཏོང་ཐོབ་གསུངས། གནས་ལུ་པའི་ཚིག་དོན་ལེགས་པར་བཤད་པའོ། །





ཅེས་བརྗོད་གྱི་ཟག་བཅས་གྱི་སྐྱེས་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེས་སྤྱིད་ཅེའི་སྐྱེས་  
བསྐྱེས་གྱི་མཐོང་སྤང་གི་དངོས་གཉེན་བྱེད་ཅིང་། མཐོང་སྤང་དགུ་ཅིག་ཅར་དུ་སྤྱོད་བར་  
བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྤྱད་དུ་རང་འགྲེལ་ལས། སྒྲོམ་པའི་ལམ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། འཛིག་  
རྟེན་པ་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའོ། །མཐོང་བའི་ལམ་ནི་ཁམས་གསུམ་པའི་གཉེན་  
པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བ་རྣམ་པ་དགུ་ཅིག་ཅར་དུ་སྤྱོད་པའི་  
ཕྱིར། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། འཛིག་རྟེན་པ་ལ་དེ་འདྲའི་མཐུ་མེད་དོ། །  
ཞེས་གསུངས། འོ་ན་བདེན་པ་དུ་ཡོད་ཅིན། བདེན་པ་དག་ནི་བཞིར་བཤད་དོ། །ཞེས་  
ཟེར། གང་དུ་བཤད་ན། ཟག་མེད་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་། ཞེས་དང་སོ་སོར་བརྟགས་  
པས་འགོག་པ། ཞེས་སོགས་དང་། ལྷག་བསྐུལ་ཀྱན་འབྱུང་དེ་བཞིན་དུ། ཞེས་སོགས་  
གསུངས། འོ་ན་བདེན་པ་བཞི་པོ་དེ་རིམ་བཤང་དེ་ལྟར་ངེས་སམ་ཞེ་ན། མ་ངེས་  
ཏེ། ལྷལ་ཅན་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་དང་རྒྱ་འབྲས་དོན་གྱི་རིམ་པ་གཉིས་ལས།  
དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། ལྷག་བསྐུལ་ཀྱན་འབྱུང་དེ་བཞིན་དུ། འགོག་དང་ལམ་སྟེ་དེ་  
ལྟར་ན། ཞེས་ཏེ། རྒྱད་བྱ་དང་མཐུན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། མངོན་རྟོགས་ལས། རྒྱ་དང་ལམ་དང་ལྷག་བསྐུལ་དང་། འགོག་པ་  
ལ་ནི་གོ་རིམ་བཞིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །འོ་ན། སོ་སོའི་ངོ་བོ་རིམ་བྱ་ཞེ་  
ན། ཀྱན་འབྱུང་བདེན་པ་ལས་བྱུང་བའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་རྟུ་བྱེ་བའི་ཟག་  
བཅས་སུ་དམིགས་པ། ལྷག་བདེན་གྱི་མཚན་ཉིད། ཉེར་ལེན་གྱི་སྤང་པོ་ལྟ་བུ། ལྷག་  
བདེན་སྟེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་རྟུ་བྱེ་བའི་ཟག་བཅས་སུ་དམིགས་པ། ཀྱན་  
འབྱུང་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། སྤྱིད་པ་ལྟ་བུ། ལམ་བདེན་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་  
རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་རྟུ་བྱེ་བའི་བྱལ་བར་དམིགས་པ། འགོག་བདེན་གྱི་མཚན་  
ཉིད། འགོག་བདེན་ཐོབ་བྱེད་གྱི་རིགས་སུ་གནས་པའི་རབ་རྟུ་བྱེ་བའི་འཕགས་ལམ་དུ་

དམིགས་པ། ལམ་བདེན་གྱི་མཚན་ཉིད། ལམ་བདེན་ལ་མཐུན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལམ་བདེན་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་པའི་བྱིར་དྲེ། ཟག་མེད་གྱི་ཡུང་པོ་ལྷ་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་པའི་བྱིར། དེས་ཚིག་ནི། བཞི་པོ་འདི་འཕགས་པས་གཟིགས་པ་ལྟར་གྱི་བྱུང་ཚོས་རྣམས་གྱི་མི་སྤྱུ་བས་འཕགས་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བརྗོད་དེ།

མདོ་ལས་འཕགས་པའི་བདེ་བར་གང་གསུངས་པ། དེ་ནི་གཞན་གྱིས་སྤྱུག་བསྐྱེལ་རིག་གཞན་གྱི་བདེ་བ་གང་སྤྱོད་པ། དེ་ནི་འཕགས་པས་སྤྱུག་བསྐྱེལ་རིག་ཅིས་གསུངས། ཁོ་ན་རེ། འཁོར་བ་ཐམས་ཅད་སྤྱུག་བསྐྱེལ་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱུག་བསྐྱེལ་ཡིན་ན་ཚོར་བ་ཡིན་པས་བྱུང། ཚོར་བ་ལ་སེམས་བྱུང་གི་བྱུང་བའི་བྱིར། ཞེན་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྤྱུག་བསྐྱེལ་གསུམ་ཅི་རིགས་པ་དང་ལྡན་པའི་ཆ་ནས་འཁོར་བ་མཐའ་དག་བྱུང་བ་འདུ་བྱེད་གྱི་སྤྱུག་བསྐྱེལ་ལས་མ་འདས་པའི་བྱིར་དྲེ། ཟག་བཅས་གྱི་ཚོར་བ་ཡིད་འོང་གི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་བ་རྣམས་འགྱུར་བའི་སྤྱུག་བསྐྱེལ་གྱིས་མནར། ཚོར་བ་ཡིད་མི་འོང་གི་གཞན་དབང་དུ་འགྱུར་བ་རྣམས་སྤྱུག་བསྐྱེལ་གྱི་སྤྱུག་བསྐྱེལ་གྱིས་མནར། ཚོར་བ་བདེ་སྤྱོད་ཚུམས་གྱི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་བ་རྣམས་བྱུང་བ་འདུ་བྱེད་གྱི་སྤྱུག་བསྐྱེལ་གྱིས་མནར་བའི་བྱིར་དྲེ། ཡིད་འོང་ཡིད་དུ་མི་འོང་དང་། དེ་ལས་གཞན་ཟག་བཅས་རྣམས་ཉིད། སྤྱུག་བསྐྱེལ་ཉིད་གསུམ་ལྡན་པའི་བྱིར། ཅི་རིགས་མ་ལུས་སྤྱུག་བསྐྱེལ་ལོ། ཞེས་གསུངས། སྤྱུག་བསྐྱེལ་དང་པོ་གཉིས་ཡིད་འབྱུང་གི་གནས་སུ་སྟེ་པོ་རྣམས་གྱིས་རྟོགས་སྟེ།

སྤྱུག་བསྐྱེལ་གསུམ་པ་ཡིད་འབྱུང་གི་གནས་སུ་འཕགས་པ་རྣམས་གྱིས་རྟོགས་གྱི། སོ་སོ་སྟེ་པོས་རྟོགས་དཀའ་སྟེར་འབྲེལ་ལས། ལག་མཐིལ་སྤྱི་ཉག་གཅིག་འདུག་པ། མི་རྣམས་གྱིས་ནི་མི་རྟོགས་ལ། དེ་ཉིད་མིག་རྩ་སོང་ན་ནི། མི་དགའ་བ་དང་གནོད་སྟེན་ལྟར། བྱིས་པ་ལག་མཐིལ་འདྲ་བ་ཡིས། འདུ་བྱེད་སྤྱུག་བསྐྱེལ་སྤྱི་མི་རྟོགས། །

འཕགས་པ་མིག་དང་འདྲ་བ་ནི། །དེ་ཡི་ཤིན་ཏུ་ཡིད་ཀྱང་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས།

འོ་ན་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་ལས་བདེན་པ་གཉིས་ཞེས་བཤད་པ་དེ་གང་ཞེ་ན། དེ་  
སྟོན་པ་ནི། གང་ལ་བཅོམ་དང་སྟོ་ཡིས་གཞན། །ཞེས་སོགས་རྒྱང་པ་བཞི་ལས། ལུས་  
པ་དང་ལུས་ཚུ་ཆོས་ཅན། ཀྱན་རྫོབ་གྱི་བདེན་པ་ཡིན་ཏེ། རྟོན་གང་ལ་བཅོམ་པ་འམ་སྟོ་འི་  
ཆོས་གཞན་སོ་སོར་བསལ་བ་ན། རྟོན་འཛིན་པ་འི་སྟོ་འདོར་བ་འི་ཆོས་ཡིན་པ་འི་ཕྱིར། རྟོན་  
པ་འི་རྒྱལ་ཕྱ་རབ་དང་འདྲུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པ་འི་བདེན་  
པ་ཡིན་ཏེ། རྟོན་གང་ལ་བཅོམ་པ་འམ་སྟོ་འི་ཆོས་གཞན་སོ་སོར་བསལ་བ་ན། རྟོན་འཛིན་  
པ་འི་སྟོ་མི་འདོར་བ་འི་ཆོས་ཡིན་པ་འི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བདེན་པ་མདོན་པར་རྟོགས་པ་འི་  
རིམ་པ་ནི། འོ་ན་ཐབས་གང་གིས་བདེན་པ་མདོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་གྱུར་ཞེ་ན།

རྒྱལ་གནས་ཐོས་དང་བསམ་ལྡན་པས། །ཞེས་སོགས་རྒྱང་པ་གཉིས་ཀྱི་དག་དོན།  
བདག་ལེགས་སུ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཞི་སོ་ཐར་རིགས་བདུན་གང་རུང་གི་རྒྱལ་  
བྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་གནས་ཏེ། ལམ་བདེན་པ་མདོན་པར་རྟོགས་པ་དང་མཐུན་  
པ་འི་ཐོས་བྱུང་གྱི་ཤེས་རབ་སྟེད། དེ་ནས་ཐོས་པ་འི་དོན་ལ་རྒྱལ་བཞིན་དུ་སེམས་པ་འི་  
བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོ་འདོགས་གཙོད། དེ་ནས་སྟོ་འདོགས་བཅད་པ་འི་དོན་སྟོ་མ་  
བྱུང་གི་ཚེ་གཅིག་དུ་བསྟོམ་པ་ལ་འབད་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱས་པས་རྣམ་གྲོལ་ཐར་པ་འི་  
གོ་འཕང་སྐྱར་དུ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་འི་ཕྱིར།

སྟོ་བ་དཔོན་གང་སྟེ་ལ་གྱིས་མདོ་དྲངས་པ་ལས། དག་སྟོང་བརྟན་ཅིང་རྟག་འབྲུས་  
པས། །རྒྱལ་བྲིམས་ཡང་དག་བྱང་བྱས་ནས། །སེམས་དང་ཤེས་རབ་སྟོ་མ་བྱེད་པས། །  
རྟག་བསྐྱེད་ཟུང་པ་འཕྲོ་བ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས། འོ་ན། ཤེས་རབ་གསུམ་གྱི་ངོ་  
བོ་རི་ལྟ་བུ་སྟོ་མ་ན། ཐོས་སོགས་ལས་བྱུང་སྟོ་རྣམས་ནི། །ཞེས་སོགས་གཉིས་ཀྱི་དག་  
དོན། མིང་ཁོ་ན་འི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་རབ་དུ་དམིགས་པ། ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་མཆོད་



ཉིད། མིང་དོན་གཉིས་ཀའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་རབ་རྒྱ་དམིགས་པ། བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་  
 རབ་གྱི་མཚན་ཉིད། དོན་ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་རབ་རྒྱ་དམིགས་པ། སྒྲོམ་བྱུང་ཤེས་  
 རབ་གྱི་མཚན་ཉིད་རྒྱ་བྱེ་བྲག་སྒྲུབ་པས་བཞེད། སྒྲོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་དང་པོ་དེ་  
 ཡུང་ཚད་མ་ལས་སྒྲུས་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན། གཉིས་པ་དེའི་དོན་ལ་རིགས་པས་བརྟགས་  
 པ་ལས་སྒྲུས་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན། གསུམ་པ་ཉིང་དེ་འཛིན་ལས་སྒྲུས་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན་  
 གསུང་ངོ། འོ་ན་རྟེན་གང་གིས་བསྒྲོམ་པས་སྒྲོམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་ཞེ་ན།  
 བསྐྱངས་གཉིས་ལྡན་ཚོག་མི་ཤེས་དང་། །ཞེས་སོགས་གཉིས་ཏེ། ཡུལ་འདྲུ་འཛི་སེམས་  
 རྣམ་རྟེན་ལས་བསྐྱངས་པའི་བསྐྱངས་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གིས་བསྒྲོམས་པས་  
 སྒྲོམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་ལ། བསྐྱངས་པ་གཉིས་པོ་དེ་ལ་ཡང་འདོད་རྒྱུང་  
 ཚོག་ཤེས་ལ་སྒྲུའི། ཚོག་མི་ཤེས་པ་ལ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཚོག་མི་ཤེས་པ་དང་འདོད་  
 པ་ཆེ་བ་དེ་གང་སྟུམ་ན། རྟེན་ལ་ཡང་སྟེང་ཚོག་མི་ཤེས། ཞེས་སོགས་གཉིས་ཏེ། ཚོས་  
 གོས་སོགས་རྟེན་པ་སྒྲུར་ཡང་རྟེན་ན། སྟུམ་རྒྱ་སྟེང་པ་དང་པོ་ཡིན། མ་རྟེན་པ་ལ་དེ་རྟེན་  
 བ་སྟུམ་རྒྱ་སེམས་པ་གཉིས་པ་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་ལས་སྒྲོག་པ་འདོད་རྒྱུང་ཚོག་ཤེས་ཡིན་  
 ནོ། །འོ་ན་འཕགས་པའི་རིགས་བཞི་གསུངས་པ་དེ་གང་སྟུམ་ན། མ་ཆགས་འཕགས་  
 རིགས་དེ་དག་ལས། །ཞེས་སོགས་རྒྱུང་པ་དུག་སྟེ། འདོད་རྒྱུང་ཚོག་ཤེས་གྱི་བདག་  
 ཉིད་རྒྱ་མ་གྱུར་པའི་མ་ཆགས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་དགེ་བར་དམིགས་  
 པ། འཕགས་པའི་རིགས་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་བཞི་ཡོད་དེ། ཚོས་གོས་རན་ངོན་ཅམ་  
 གྱིས་ཚོག་ཤེས་པ་འཕགས་པའི་རིགས། །བསོད་སྒྲོམ་ས། གནས་མལ། སྒྲིང་བ་དང་  
 སྒྲོམ་པ་ལ་དགའ་བའི་འཕགས་པའི་རིགས་རྣམས་སོ། དང་པོ་གསུམ་སྟོན་པའི་མདོ་  
 ལས་ཐར་པ་སྒྲུབ་པའི་རྩུལ་བཟུན།

བཞི་བ་སྟོན་པའི་མདོ་ལས་ཐར་པ་བསྒྲུབ་པའི་ལས་དངོས་བཟུན་ཏེ། དང་པོ་གསུམ་

ཉམས་སུ་བྱངས་པས་བདག་གི་བ་ལ་ཐེད་པ་སྒྲོང་རྒྱས། བཞི་བ་ཉམས་སུ་བྱངས་པས་  
བདག་འདྲིན་གཏན་ཟད་རྒྱས་པའི་བྱིར། འོན་དེ་ལྟ་བུའི་རིགས་སད་པའི་གང་ཟག་དེས་  
རི་ལྷོ་སྒྲོམ་པ་ལ་འཇུག་ཅིན། དེ་ལ་འཇུག་པ་མི་སྤྲུལ་པ། ཞེས་སྐྱབས་ཀྱི་སྒྲུབས་སུ། ལྷི་  
དོན། གཞུང་དོན་ནོ། དང་པོ་ནི། ཐར་ལམ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། སོ་སའི་རང་བཞིན།  
གྲངས་ངེས། ལོ་རིམ། དེ་དག་དང་ཐུན་མོང་གི་རྣམ་གཞག་གོ།

དང་པོ་ནི། ཐར་པར་འགྲོད་པའི་གོ་སྒྲུབས་ལྟེ་ལུ་ཏུ་གྱུར་པའི་མཐོང་ཕྱོགས་སུ་  
དམིགས་པ། ཐར་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་རྟེན་གྱི་སྒྲོན་ས་ཉན་ཐོས་  
རང་རྒྱལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་གསུམ། དེ་རེ་རེ་ལ། ཆོགས་སྒྲུར་མཐོང་སྒྲོམ་མི་སྒྲོབ་  
ལམ་སྟེ་ལྟ་རེ་ཡོད། ལམ་དང་བཅས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཐར་ལམ་དུ་གྱུར་པའི་ལུང་  
པོ་ལ།

གསུམ་པ་ནི། རང་གི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་ངེས་འབྱུང་རྣམ་དག་ལས་བྱུང་པའི་  
ཆོས་མཐོང་ཕྱོགས་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པའི་རབ་ཏུ་བྱེ་བ། ཆོགས་ལམ་གྱི་མཚན་  
ཉིད། དེ་ལ་རྟེན་གྱིས་སྒྲོན་ས་དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས། རང་རྒྱལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྟེ་གསུམ། དེ་  
རེ་རེ་ལ་རྒྱང་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་གསུམ་ཡོད། ཆོས་མཛོན་རྟོགས། ཐར་པ་ཆ་མཐུན།  
ལས་དང་པོ་བའི་ས། ཆོགས་ལམ་རྣམས་དོན་གཅིག་འདི་ཡང་ལུང་པོ་ལྟ་བུ་པ་ཅན་ཡིན།  
ངོ་བོ་ལྟན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་ནོ། རང་གི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་ཆོགས་ལམ་ལས་བྱུང་  
པའི་དོན་མཛོན་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ། སྒྲུར་ལམ་གྱི་མཚན་  
ཉིད། དབྱེ་ན་རྟེན་གྱི་སྒྲོན་ས་གསུམ་ཡོད། དེ་རེ་རེ་ལ་དྲོད་ཅེ་བཟོན་མཆོག་བཞི་རེ་ཡོད།  
དོན་མཛོན་རྟོགས། ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན། མོས་སྒྲོད་ཀྱི་ས། སྒྲུར་ལམ་རྣམས་དོན་  
གཅིག། རང་གི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲུར་ལམ་ལས་བྱུང་ཞིང་བདེན་པ་མཛོན་པར་  
རྟོགས་པས་རིགས་སུ་གནས་པའི་རབ་ཏུ་བྱེ་བ། མཐོང་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། རྟེན་གྱི་སྒྲོ

ནས་གསུམ། རེ་རེ་ལ་བཟོད་པ་བར་ཆད་མེད་ལམ་བརྒྱད། ཤེས་པ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་  
 པོ་བདུན་དང་བཙུ་ལྷ་རེ་ཡོད། ལྷ་བས་འདིར་བཅུ་དྲུག་པ་ལམ་རྗེས་ཤེས་སྒྲིམ་ལམ་ཡིན་  
 ཏེ། དེ་ལ་སྐད་གཅིག་བཙུ་ལྷ་ནི། །མ་མཐོང་མཐོང་བྱིར་མཐོང་བའི་ལམ། །ཞེས་དང་།  
 རང་འགྲེལ་ལས། ལྷ་ག་བསྐལ་ལས་ཆོས་ཤེས་བའི་བཟོད་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་ལམ་ལ་  
 རྗེས་སུ་ཤེས་བའི་བཟོད་པའི་བར་གྱིས་སྐད་གཅིག་མ་བཙུ་ལྷ་པོ་དེ་དག་ནི་མཐོང་བའི་  
 ལམ་ཡིན་ནོ། །ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན། བདེན་པ་མ་མཐོང་བ་མཐོང་བའི་བྱིར་རོ། བཅུ་དྲུག་པ་  
 ལ་ནི་སྒྲིམ་མ་མཐོང་བ་ལྷ་བར་བྱ་བ་མེད་གྱིས་རི་ལྟར་མཐོང་བ་གོམས་པར་བྱེད་པའི་  
 བྱིར་སྒྲིམ་པའི་ལམ་ཁོན་འོ། །ཞེས་གསུངས། བསྐྱེད་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། བར་ཆད་  
 མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གཉིས་སུ་འདུས་པའི་བྱིར་ཏེ། བཟོད་དང་ཤེས་པ་གོ་རིམ་  
 བཞིན། །བར་ཆད་མེད་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ། །ཞེས་གསུངས། ཟག་མེད་སྐད་གཅིག་དང་  
 པོ། འདིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐད་གཅིག་དང་པོ། འཕགས་པའི་རྟོགས་པ་  
 མཆོག་གསར་པ། །ཆོས་གྱི་མིག་དྲི་མ་མེད་པ་མཐོང་བའི་ལམ། །ཞེས་སོགས་རྣམ་  
 གྲངས་སུ་གསུངས་སོ། བདེན་པ་མཛོན་རྟོགས་ལ་མཐོང་ལམ་གྱི་མ་ཁྱབ་ཅིང་། ལྷ་  
 གཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་པོ་གསུམ་དུ་འདུས་ཏེ། མཐོང་བ་མཛོན་རྟོགས། དམིགས་པ་མཛོན་  
 རྟོགས། བྱ་བ་མཛོན་རྟོགས། གསུམ་དུ་འདུས་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་བདེན་པ་མཛོན་  
 རྟོགས་འདི། །མེམས་བཅུ་དྲུག་གོ་རྣམ་གསུམ་སྟེ། །མཐོང་དམིགས་བྱ་བ་ཞེས་བྱའོ། །  
 །ཞེས་གསུངས། རང་གི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་མཐོང་ལམ་ལས་བྱུང་བའི་རྗེས་ལ་མཛོན་  
 རྟོགས་གྱི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་དུ་སྟེ་བ་སྒྲིམ་ལམ་གྱི་མཆོན་ཉིད། རྟེན་གྱི་སྒྲིམ་ནས་  
 གསུམ། རེ་རེ་རེ་ལ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གཉིས་རེ་ཡོད། རང་གི་ཉེར་  
 ལེན་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲིམ་ལམ་ལས་བྱུང་བའི་མཐར་བྱིན་པའི་མཛོན་རྟོགས་གྱི་རིགས་སུ་  
 གནས་པས་རབ་དུ་སྟེ་བ། མི་སྒྲོལ་ལམ་གྱི་མཆོན་ཉིད། རྟེན་གྱི་སྒྲིམ་ནས་གསུམ། ལྷོར་

མཐོང་སྒྲིམ་གསུམ་མི་སྒྲོབ་ལམ་ཐམས་ཅད་ལུང་པོ་ལྟ་བུ་ཅན་ཡིན་པས་ལྟན་མིན་འདྲ་  
བྱེད་ཡིན།

བཞི་པ་གྲངས་ངེས་ནི། ཐམས་ཅད་ལ་ལྟར་གྲངས་ངེས་དེ། དེ་ལ་རྒྱད་སྟེན་པར་  
བྱེད་པའི་ལམ། གྲོལ་བར་བྱེད་པའི་ལམ། མཐར་ཐུག་པའི་ལམ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་  
པའི་ཕྱིར། དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཆོག་སྟོན། གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་  
མཐོང་སྒྲིམ། གསུམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མི་སྒྲོབ་ལམ་བཞག་པའི་ཕྱིར།

ལྟ་བུ་ནི། ལམ་ལུང་གོ་རིམ་མཐའ་གཅིག་དུ་ངེས་ཏེ། ལམ་ལྟ་སྟ་མ་མ་ཐོབ་པར་བྱི་  
མ་ཐོབ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

དུག་པ་ནི། ཞིག་ནས་བྱུང་པའི་རྗེས་སུ་ལྷག་མཐོང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་དུན་པ་ཉི་  
བར་བཞག་པ་བསྒྲིམ་པར་བྱས་ཏེ། ལྷག་མཐོང་ལ་མ་བརྟེན་ན་ཉོན་མོངས་དངོས་སུ་  
གཞོམ་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས་ཉོན་མོངས་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཞོམ་པར་བྱ། ཞེས་  
གསུངས།

## ༼ རིགས་སང་པའི་གང་ཟག་དེས་རི་ལྟར་སྒྲིམ་པ་ལ་འཇུག་པ། ༽

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་འཇུག་པ་མི་སྟུག་པ། ཞེས་གསུམ་གྱི་ངག་དོན་ནི་རིགས་སང་  
པའི་གང་ཟག་དེས་ལམ་སྒྲིམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་བཞག་དུ་ཡོད་དེ། འདྲོད་ཆགས་  
ཤས་ཆེ་བས་སྟུག་མི་སྟུག་སྒྲིམ་པ་དང་། རྣམ་རྟོག་ཤས་ཆེ་བས་དཔུགས་འབྱུང་རྒྱུ་སྒྲིམ་  
པ་སོགས་ཀྱི་བསྒྲིམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་སྟུག་པ་སྒྲིམ་ཚུལ་རི་ལྟ་བུ་སྟུག་  
ན། ཀེང་རུས་ཆགས་བཅས་ཐམས་ཅད་ལ། ཞེས་གསུངས། ངག་དོན། ཀེང་རུས་  
བསྒྲིམ་པ་ཆགས་བཅས་ཐམས་ཅད་ལ་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བསྒྲིམ་པའི་ཆགས་པ་ཐམས་



ཅད་ཀྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དབྱུགས་དབྱུང་རྩལ་སྒྲིམ་ཚུལ་རིམ་ལྔ་བྱ་སྒྲུལ་ན། དབྱུགས་  
 རྩལ་དབྱུགས་དབྱུང་དྲན་པ་ནི། ཞེས་སྟགས་གསུམ་གྱི་དག་དོན་བཞག་དུ་ཡོད་དེ། རྩལ་  
 པ་སྟེ་ནང་དུ་འཇུག་པ་དང་། དབྱུང་པ་སྟེ་ཕྱིར་འབྱེན་པ་དྲན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བསྐྱེད་  
 པའི་ཤེས་རབ་རོ་བོ། །ས་བསམ་གང་ན་གྱི་ཉེར་བསྟོགས་དང་པོ་གསུམ། བསམ་གང་ན་  
 བྱུང་པར་ཅན། འདོད་པ་ས་ལྟ་ན་ཡོད། སྤྱོད་ལུལ་རྒྱང་། ཉེན་འདོད་པའི་ལྟ་མི་གང་  
 རུང་ཡིན། ཕྱི་རོལ་བའི་རྒྱད་ལ་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་ནོ། ལྷག་མཐོང་སྒྲིམ་ཚུལ་ལ། ཚོགས་  
 ལམ། སྦྱོར་ལམ། བདེན་པ་མདོན་རྟོགས་སྒྲིམ་ཚུལ་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཞི་གནས་ཀྱུ་བ་  
 བར་གྱུར་པ་ཡིས། ཞེས་སྟགས་རྒྱང་པ་བཞིའི་དག་དོན། ལྷག་མཐོང་གི་རོ་བོར་གྱུར་པའི་  
 དྲན་པ་ཉེར་བཞག་སྒྲིམ་ཚུལ་བཞག་དུ་ཡོད་སྟེ། ལུས་ཚོར་སེམས་ཚས་རྒྱུམས་ལ་རང་དང་  
 སྦྱིའི་མཚན་ཉིད་གཉིས་གཉིས་སུ་བདགས་ནས་སྒྲིམ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྦྱོར་  
 ལམ་སྟེན་པ་ནི། དེ་ལས་དྲོ་བར་གྱུར་པ་འབྱུང་། ཞེས་སྟགས་ཏེ། དོན་ངེས་འབྱེད་ཆ་  
 མཐུན་བཞི་ག་འང་ཁྱད་ཚེས་དུ་མ་དང་ལྟན་ཏེ་སྒྲིམ་སྒྲིམས་ཉེར་ལེན་བྱས་པ་ལས་བྱུང་།  
 བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པས་མི་རྟག་སྟགས་ནི་བརྟུ་དུག་གི་རྒྱམ་པ་ཅན་ཡིན། དང་པོ་  
 གསུམ་བྱ་རྟོགས་གྱི་སྐད་གཅིག་མ། ཚེས་མཚོག་དུས་མཐའི་སྐད་གཅིག་མ་ཡིན། སྒྲིམ་  
 བྱུང་གཅི་ཆེ། བསམ་གང་ན་ས་དུག་གང་རུང་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྦྱོར་ལམ་  
 གྱི་ཐོབ་པ་ཚེས་ཅན། སྦྱོར་ལམ་མ་ཡིན་ཏེ། མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྦྱོར་  
 ལམ་གནས་སྐབས་ནས་ལམ་གཞན་དུ་འཇུག་པའི་གང་ཟག་བྱུང་པར་རིམ་ལྔ་བྱ་སྒྲུལ་ན།  
 གཉིས་སྟོབ་རིགས་ལས་བརྒྱུག་ནས་ནི། ཞེས་སྟགས་བཞིའི་དག་དོན་དེ་བཞག་དུ་  
 ཡོད་ཏེ། རྟོད་ཅེ་གཉིས་གང་རུང་ལ་གནས་པའི་སྟོབ་པ་སྟེ་ཉན་ཐོས་གྱི་རིགས་ལས་  
 བརྒྱུག་ནས་སངས་རྒྱལ་གྱི་རིགས་སུ་འགྱུར་པ་ཡིད། སྦྱོར་ལམ་དང་པོ་གསུམ་གང་རུང་  
 ལ་གནས་པའི་ཉན་ཐོས་རང་ལམ་ལས་བརྒྱུག་ནས་རང་རྒྱལ་གྱི་ཚོགས་ལམ་དུ་འཇུག་

པ་མིད། ལྷོན་པ་སངས་རྒྱས་དང་བསེ་རུ་ལྷ་བུའི་རང་རྒྱལ་དག་བཅོམ་ནུམས་རང་རང་  
གི་སྒྲིབ་ལམ་དྲོད་ནས་རང་རང་གི་བྱང་རྒྱལ་གྱི་བར་བསམ་གཏན་གྱི་མཐའ་སྟེ། བཞི་བ་  
ལ་བརྟེན་ནས་གདན་ཐོག་གཅིག་ལ་ལམ་ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་  
ཕྱིར། བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་སྒྲིམ་རྒྱལ་ནི། འཛིག་རྟེན་པ་ཡིས་ཆོས་མཆོག་ལས། །  
ཞེས་གསུངས་སོ། །

### ། མངོན་རྟོགས་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་བཤད་པ། །

གསུམ་པ་མངོན་རྟོགས་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་བཤད་པ་ལ། སྒྱི་དོན་ཐུན་མོང་དུ་  
བསྐྱས་ཏེ་བཤད་པ་དང་། གཞུང་སོ་སོའི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་མཆོག་ཉིད། དབྱེ་བ། དེས་  
ཆོག ཞུགས་གནས་བརྒྱད་ཕྱེ་བྲག་རྩ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི་ཟག་མེད་གྱི་ལམ་རྒྱུད་  
ལ་ལྷན་པས་རབ་རྩ་ཕྱེ་བའི་གང་ཟག་རྩ་དམིགས་པ། འཕགས་པའི་གང་ཟག་གི་མཆོན་  
ཉིད། གཉིས་པ་ནི། ཉན་ཐོས། རང་རྒྱལ། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་སྟེ་གསུམ་ཡོད།  
ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་ལ་ཞུགས་གནས་བརྒྱད། བརྒྱད་པོ་བསྐྱེན། མཐར་གྱིས་པ།  
ཆགས་བྲལ་སྒྲོན་སོང་གཉིས་སུ་འདུ། མཐར་གྱིས་པ་ལ་དབྱེ་ན། སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་  
པ། འབྲས་སུ་རིམ་གྱིས་པ་གཉིས་ཡོད། རང་རྒྱལ་ལ་བསེ་རུ་ལྷ་ལ། ཆོགས་ལ་སྒྲིབ་པ་  
གཉིས་ཡོད། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ལ་སྒྲོབ་མི་སྒྲོབ་སོགས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། ཐེག་པ་  
ལས་རིང་དུ་སོང་ཞིང་བྱིས་པའི་ས་ལས་འདས་པས་ན་འཕགས་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །

བཞི་པ་ནི། བར་ཕྱིན་དང་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པས་དེར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་  
གཞུང་སོ་སོའི་དོན་བཤད་པ་ལ། དབང་པོ་རྩ་ལ་དེ་དག་རྩ། ཞེས་པའི་དག་དོན།  
ཞུགས་པ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། དབང་རྩལ་དང་པའི་རྗེས་འབྲང་དང་དབང་རྩོན་ཆོས་གྱི་

རྗེས་འབྲང་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འབྲས་གནས་སྤྱིར་སྟོན་པ་ནི། གང་ཞིག་གང་ལ་  
 རྒྱལ་ས་པ་ནི། ཞེས་སོགས་བཞིའི་དག་དོན། དབང་རྒྱལ་དང་པས་མོས་པའི་འབྲས་  
 གནས་དང་། དབང་རྟོན་མཐོང་པས་ཐོབ་པའི་འབྲས་གནས་བཞག་རྒྱ་ཡོད་དེ། སྤར་གྱི་  
 རྗེས་འབྲངས་གཉིས་པོ་དེས་བརྒྱ་དུག་པ་ལམ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཐོབ་པ་ན་དེ་  
 གཉིས་སྤྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲས་ཐོབ་འབྲས་སྤྱི་བྱད་པར་གྱི། ཞེས་པའི་  
 དག་དོན། འབྲས་གནས་ཅམ་པོ་བ་དང་། བྱད་པར་ཅན་གྱི་བྱད་པར་བཞག་རྒྱ་ཡོད་དེ།  
 རང་གི་འབྲས་སྤྱོད་མ་ལ་མ་རྒྱལ་ས་པའི་འབྲས་གནས་དེ་ཅམ་པོ་བ་དང་། རྒྱལ་ས་  
 པའི་དེ་བྱད་པར་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་དང་ས་ན་ཉེས་རྒྱུ་དགུ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་  
 ཐེག་དམན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་དགུར་འབྱེད་པའི་རྒྱུ་མཆན་ཡོད་དེ། དེའི་  
 དངོས་ཀྱི་གཞིམ་པར་བྱ་བར་འགྱུར་པའི་སྒྲོམ་སྤང་ལ་ཉོན་མོངས་ལ་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།  
 རྒྱན་རྒྱལ་ས་སྤྱི་བ་ལན་བདུན་པ་སྟོན་པ་ནི། འབྲས་གནས་སྒྲོམ་སྤང་བྱ་མ་ཟད། ཅིས་  
 ཏེ། དེས་པའི་རྒྱན་རྒྱལ་ས་སྤྱི་བ་ལན་བདུན་པ་ཆོས་ཅན། བྱད་ཆོས་དུ་མ་དང་ལྡན་ཏེ།  
 སྤངས་རྟོགས་སྤྱི་བ་ལན་རྩལ་གྱི་བྱད་པར་དུ་མ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དེགས་ནས་དེགས་  
 སྤྱི་སྟོན་པ་ནི། རྒྱུ་གསུམ་རྒྱུ་བཞི་ལས་གྲོལ་བ། ཞེས་སོ། རྒྱན་རྒྱལ་ས་དེགས་ནས་  
 དེགས་སྤྱི་ཆོས་ཅན། དེགས་ཆོས་སྤྱི་མ་བཞིན་ནོ། ཕྱིར་འོང་སྟོན་པ་ནི། རྒྱུ་པ་དུག་པ་  
 ཟད་གྱུར་བ། ཞེས་སོགས་ཏེ། ཕྱིར་འོང་ཅམ་པོ་ཆོས་ཅན། སྤངས་པའི་བྱད་པར་དང་  
 ལྡན་ཏེ། འདོད་ཉོན་དུག་པ་སྤངས་པས་རབ་རྒྱ་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉེས་ཆ་བདུན་དང་  
 བརྒྱད་ཟད་པ། ཞེས་སོ། ཆོག་ཅིག་བར་ཆད་གཅིག་པ་ཆོས་ཅན། བྱད་ཆོས་གསུམ་དང་  
 ལྡན་ཏེ། སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་སྤྱི་བ་ལན་རྩལ། རོ་བོའི་བྱད་པར་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར།  
 ཕྱིར་མི་འོང་ནི། དེ་དགུ་ཟད་པས་ཕྱིར་མི་འོང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས། དག་དོན། ཕྱིར་  
 མི་འོང་ཆོས་ཅན། རོ་བོ་དང་དབྱེད་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོན་སྤེས་པར་བྱས་ཏེ། འདོད་ཉོན་དགུ་

པ་སྤངས་པས་རབ་རྒྱུ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱེད་ལ་དབྱེ་ན། གཞུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་  
 ཕྱིར་མི་འོང་། གཞུགས་མེད་ཉེར་འགྲོ་གཉིས། དང་པོ་ལ་བར་འདའ་བ་གསུམ།  
 སྐྱེ་འདའ་བ་གསུམ། ཞོང་འཕོ་ལ་འདོད་རྟེན་ལ་བསམ་གཏན་སྤེལ་སྒྲིམ་བྱས་མ་བྱས་ཀྱི་  
 བྱེ་བྲག་གི་འོག་མིན་འགྲོ། །འཕར་བ། བྱེད་འཕར། གནས་ཐམས་ཅད་རྒྱ་འཛི་འཕོའི་  
 ཕྱིར་མི་འོང་གསུམ། ཞོང་འཕོ། སྤྱིད་ཅེའི་མཐར་ཐུག་འགྲོ་རྒྱམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།  
 གཞུགས་མེད་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་ལ་སྐྱེས་ཙམ་ནས་འདའ་བ་སོགས་གསུམ་དང་།  
 ཞོང་འཕོ་དང་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱེད་འདས་མངོན་རྒྱུ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་སྒྲིམ་མེད་དོ་  
 བར་ཆེ་ཡོངས་གྱུར། མཐོང་བོས་ཁྱི། ལུས་མངོན་བྱེད་སོགས་རྒྱ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།  
 གཞུགས་སུ་ཉེ་བར་འགྲོ་བ་ལ་དགུར་འབྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད། ལས་ཀྱི་རྒྱས་བ་  
 སྐབ་འབྲིང་མཐུག་པའི་བྱེད་པར། དབང་པོ་རྣེ་འབྲིང་རྒྱལ་བའི་བྱེད་པར། ཉོན་མོངས་  
 ཆེ་འབྲིང་རྒྱུང་བའི་བྱེད་པར་གྱིས་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་པར་ཆེ་ཡོངས་གྱུར་  
 གྱི་ཕྱིར་མི་འོང་སྟོན་པ་ནི། འདོད་པར་ཆེ་ཡོངས་གྱུར་པས་འཕགས། །ཞེས་ཏེ། དེ་  
 བཞག་རྒྱ་ཡོད། འདོད་པར་འཕགས་པའི་རྟེན་ལ་སྐྱེ་བྱིད་རྒྱུད་མར་སྤངས་པའི་ཕྱིར་  
 མི་འོང་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་སྤེལ་སྒྲིམ་སྟོན་པ་ནི། དང་པོར་བཞི་བ་སྤེལ་  
 བར་བྱེད། །ཅེས་སོགས་རྒྱུང་བ་རྒྱུག་གསུངས། བསམ་གཏན་སྤེལ་སྒྲིམ་བཞག་རྒྱ་ཡོད་དེ།  
 ལུས་སེམས་ལས་སུ་རུང་བའི་ལམ་སྤྱོད་བ་རྒྱམས་ཀྱིས་མཆོག་ཡིན་པས་བསམ་གཏན་  
 བཞི་བ་དང་པོར་སྤེལ་བར་བྱེད་དེ། བྱེ་བྲག་སྤྱོད་པ་ན་དེ། རྒྱས་མཐའི་སྤྱད་ཅིག་མར་གྱུར་  
 པའི་ཟག་མེད་དང་ཟག་བཅས་ཀྱི་བསམ་གཏན་བཞི་བ་ལ་ཇི་ལྟར་འདོད་འདོད་རྒྱ་  
 སྒྲིམས་པར་འདུག་རྒྱས་ན་བསམ་གཏན་སྤེལ་སྒྲིམ་གྱུ་བ་པ་ཡིན་ཟེར། རང་ལྷགས་  
 ལ། སངས་རྒྱས་མ་གཏོགས་དེ་ལྟར་མི་རྒྱས་པས། སྤྱོད་བ་གཉིས་རྫོགས་པའི་རྗེས་སུ་  
 རྒྱན་གྱི་ཟག་མེད་ཟག་བཅས་ཀྱི་བསམ་གཏན་བཞི་བ་ལ་ཇི་ལྟར་འདོད་འདོད་རྒྱ་སྒྲིམས་



པར་འཇུག་པ་ན། སྤེལ་སྒྲིམ་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དགོས་པ་ནི་ཕྱིར་མི་འོང་དབང་རྟོན་  
 རྣམས་གནས་གཙང་དུ་སྒྲེབ་པ་བྱ་བ་དང་། དགྲ་བཙམ་པ་དབང་རྟུལ་རྣམས་ཉོན་མོངས་  
 པ་ཉམས་ཀྱི་དོགས་པའི་འཛིགས་པ་སྤང་བ་དང་། མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པའི་  
 ཕྱིར་དུ་སྤེལ་སྒྲིམ་བྱེད། གྲངས་ངེས། རྒྱ་བསམ་གཏན་སྤེལ་སྒྲིམ་ལ་ལྟར་གྲངས་ངེས་  
 པའི་དབང་གིས་འབྲས་བུ་གནས་གཙང་གི་སྒྲེབ་པ་ལ་ལྟར་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཕྱིར་  
 མི་འོང་ལུས་མངོན་བྱེད་སྟོན་པ་ནི། འགོག་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་མི་འོང། །ཞེས་ཏེ། འགོག་  
 རྣམས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཆོས་ཅན། ཕྱིར་མི་འོང་ལུས་མངོན་བྱེད་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་  
 མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་རྒྱུད་ལམ་གྱི་ཕྱིར་མི་འོང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགྲ་བཙམ་ཞུགས་པ་སྟོན་  
 པ་ནི། སྤྱིང་ཅེའི་བར་ཆ་བརྒྱད་ཟད་པ། །ཞེས་ཏེ། སྤྱིང་ཉོན་དགུ་པའི་དངོས་གཞི་ལ་  
 གནས་པའི་ཉན་ཐོས་དེ་དགྲ་བཙམ་ཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲིམ་ལམ་རྩོམ་ལྟ་  
 བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་སྤྱིང་ཉོན་དགུ་པའི་དངོས་གཞི་པར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པའི་  
 ཕྱིར། དགྲ་བཙམ་འབྲས་གནས་ནི། དེ་ཟད་ཐོབ་པར་ཟད་པ་གཤམ། །ཞེས་སོགས་  
 གཉིས་ཀྱི་ངག་དོན། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཙམ་པ་ཆོས་ཅན། དགྲ་བཙམ་འབྲས་གནས་ཡིན་  
 ཏེ། གོང་མའི་ཆ་མཐུན་ལྟ་སྤངས་པས་རབ་རྩ་བའི་ཟད་མི་སྒྲེལ་གས་པའི་ཡེ་གས་ལ་  
 གནས་པའི་ཉན་ཐོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ལམ་གང་གིས་ས་གང་གིས་བསྐྱས་པའི་སྤང་  
 བྱ་དངོས་སུ་སྤྱང་བ་ཡིན་ཞེན།

འཛིག་རྟེན་འདས་ཀྱི་སྤྱིང་ཅེ་ལས། །ཞེས་སོགས་གཉིས་ཀྱི་ངག་དོན། སྤྱིང་ཅེའི་སས་  
 བསྐྱས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དངོས་གཞི་ཡིན་ན་འདས་ལམ་ཁོ་ན་ཡིན་དགོས་ཏེ། སྤྱིང་ཅེ་  
 ལ་འདས་ལམ་ཁོ་ནས་ཆགས་བྲལ་བྱེད་དགོས། ཅི་ཡང་མེད་མན་ཆད་ལ་འཛིག་རྟེན་  
 པའི་ལམ་གྱིས་ཀྱང་ཆགས་བྲལ་བྱེད་རུས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ས་གང་གིས་ས་གང་གིས་  
 བསྐྱས་པའི་སྤང་བྱ་དངོས་སུ་སྤྱང་བ་ཡིན་ཞེན། ཟག་མེད་མི་ལྟོགས་མེད་པ་དང་། །

ཞེས་སོགས་རྒྱུ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དག་དོན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་མི་  
ལྷོགས་མེད་པས་ས་དགུ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་དངོས་སུ་སྤྱོད་རྒྱས་ཏེ། ཉེར་  
བསྟོགས་ཡིན་པས་རང་གི་འོག་ས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་རྒྱས། ཟག་  
མེད་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པས་རང་དང་གོང་སས་བསྐྱུས་པའི་རང་གི་དོ་སྤྲལ་གྱི་སྤྱང་  
བྱའི་ས་བོན་དངོས་སུ་སྤྱོད་རྒྱས་པའི་བྱིར།

འོན། འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱི་དམིགས་རྣམ་གང་ཞེ་ན། འཛིག་རྟེན་པ་ཡི་རྣམ་  
གྲོལ་དང་། ཞེས་སོགས་བཞིའི་དག་དོན། འཛིག་རྟེན་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་།  
རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱིས་དམིགས་རྣམ་བཞག་དུ་ཡོད་ཏེ། དེ་རྣམས་དམིགས་པ་གོང་ས་དང་  
འོག་སའི་བདེན་པ་ལ་དམིགས་ནས་ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར།

འོན། དག་སྤྱོད་རྒྱལ་གང་། དེའི་འབྲས་སུ་ལ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། དག་སྤྱོད་རྒྱལ་ནི་དེ་  
མེད་ལམ། ཞེས་སོགས་ཡོད་དེ། ཟག་མེད་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་  
པའི་དག་སྤྱོད་གི་རྒྱལ་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱུད་ལྷན་གང་ཟག་འཕགས་པར་འཛིག་པའི་ཆོས་ཡིན་  
པའི་བྱིར། དག་སྤྱོད་རྒྱལ་གྱིས་འབྲས་སུ་དེ་ལ་དབྱེ་ན། བརྒྱད་ཅུ་ཅད་དགུ་ཡོད་དེ། འདུས་  
བྱས་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་། འདུས་མ་བྱས་འགོག་བདེན་རེ་རེ་ལའང་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་  
བྱིར། འོན། མདོ་ལས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་དག་སྤྱོད་རྒྱལ་གྱིས་འབྲས་སུ་ལ་བཞིར་གསུངས་  
པ་དང་འགལ་ཡོ་ཞེ་ན། འབྲས་སུ་བཞི་རྣམ་བཞག་པ་ནི། ཞེས་གསུངས། དག་དོན་ནི།  
མི་འགལ་ཏེ། རྒྱ་མཚན་རྣམ་པ་ལྷ་ཆང་པའི་དག་སྤྱོད་རྒྱལ་གྱིས་འབྲས་སུ་བཞིར་འདུས་  
པ་ལ་དགོངས་པའི་བྱིར། རྒྱ་མཚན་ལྷ་གང་ཞེ་ན། འབྲས་ལ་སྟོན་ལམ་བཏང་བ་དང་། །  
ཞེས་སོགས་དག་དོན། དེ་བཞག་དུ་ཡོད་དེ། འབྲས་སུའི་སྟོན་དུ་ཞུགས་པའི་ལམ་བཏང་  
བ་དང་། འབྲས་སུའི་ལམ་ལ་གནས་པ་ཐོབ་པ་དང་། སྤང་བྱ་དུ་མ་སྤངས་པའི་ཟད་པ་  
ལྷོགས་གཅིག་དུ་བསྟོམས་པ་ཐོབ་པ། ཤེས་པ་བརྒྱད་ཆོན་ཐོབ་པ། མི་རྟག་སོགས་བརྒྱ

དུག་རྟོགས་པའི་ཟག་མེད་དབང་པོ་ཐོབ་པ་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན། ཚངས་པའི་ལམ་ར་  
 ལོ་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་གང་སྟུམ་ན། དེ་ཉིད་ཚངས་ཚུལ་ཚངས་པ་ཡི། ཞེས་སོགས་རྟེན་  
 པ་བཞིའི་དག་དོན། དག་སྦྱོར་ཚུལ་ཆོས་ཅན། ཚངས་པའི་ཚུལ་དང་ཚངས་པའི་ལམ་ར་  
 ལོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རང་གི་དོ་སྤྲུལ་གྱི་སྤང་བུའི་ས་པོན་གྱི་དངོས་གཉེན་ཡིན་པ་གང་ཞིག སྟོན་  
 བས་བསྟོར་བའི་ཆོས་ལམ་ར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཐོང་ལམ་ཆོས་ཅན། ཆོས་ལམ་ར་ཡིན་ཏེ།  
 སྤྱར་བར་འགྲོ་བ་སོགས་ལམ་ར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཆོས་མཚུངས་པའི་ཐར་ལམ་ཡིན་པའི་  
 ཕྱིར། འོན། འབྲས་བུ་བཞི་པོ་དེ་ཁམས་གང་དུ་ཐོབ་སྟུམ་ན། འདོད་པར་གསུམ་ཐོབ་ཐ་  
 མ་ནི། ཞེས་སོགས་ཡོད་དེ། འབྲས་བུ་དང་པོ་གསུམ་འདོད་ཁམས་ཁོ་ནར་ཐོབ་སྟེ།  
 ཞུགས་པ་དང་པོ་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་ན་འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།  
 ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཁམས་གསུམ་ཆར་གྱི་རྟེན་ལ་ཐོབ་པ་ཡོད་དེ། དག་  
 བཅོམ་ཞུགས་པ་ལ་ཁམས་གསུམ་གའི་རྟེན་ཅན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཆགས་བྱལ་སྟོན་སྦྱང་  
 གི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་ཁམས་གོང་མའི་རྟེན་ལ་ཐོབ་པ་མི་བྲིད་དེ། དེ་མཐོང་ལམ་  
 གྱི་དངོས་སུ་ཐོབ་དགོས་པའི་ཁམས་གོང་མའི་རྟེན་ལ་མཐོང་ལམ་གསར་དུ་སྦྱེ་བ་མེད་  
 པའི་ཕྱིར། ཁམས་གོང་མ་བརྣམས་སྟོ་གས་རྒྱུད་བའི་ཕྱིར་དང་། བརྩ་ཆོན་བརྩ་པའི་ལུང་  
 ལས། ཕྱིར་མི་འོང་ལྟ་པོ་དེ་འདིར་རྩོམ་ཞིང་དེར་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད། ཞེས་གསུངས། འོ་  
 བ། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པ་ལ་དུ་ཡོད་སྟུམ་ན། དག་བཅོམ་དུག་འདོད་དེ་དག་ལས། །  
 ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་དུག་གི་དག་དོན། དེ་ལ་དབྱེ་ན་དུག་ཡོད་དེ། ཡོངས་སུ་ཉམས་པའི་  
 ཆོས་ཅན། འཆི་བར་སེམས་པའི་ཆོས་ཅན། རྗེས་སུ་སྤང་བའི་ཆོས་ཅན། གནས་པ་ལས་  
 མི་བསྦྱོད་པའི་ཆོས་ཅན། རྟོགས་པའི་འོས་སུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཅན། མི་གཡོ་བའི་ཆོས་  
 ཅན་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་དང་པོ་ལྟ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་དང་། དུས་  
 དང་སྦྱོར་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་དག་དག་བཅོམ་དུག་གི་ནང་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་དབང་པོ་

རྒྱལ་ཁིང་དད་མོས་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས་ཉམས་མྱིད་པའི་བྱིར། རྒྱལ་པ་དེ་ལ་མི་གཡོ་  
བ་དང་། རྒྱས་དང་མི་སྦྱོར་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྒྱལ་གིས་ནང་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་དབང་པོ་  
རྣེས་ཁིང་། མཐོང་ཐོབ་ལས་སྐྱེས་པས་ཉམས་མི་མྱིད་པའི་བྱིར།

འོ་ན། རྒྱལ་པོ་འདི་འབྲས་བུའམ་རིགས་གང་ལས་ཉམས་པ་གང་ཡོད་སྟུང་ན།  
བཞི་ནི་རིགས་ལས་ལྟ་འབྲས་ལས། ཞེས་སོགས་གཉིས་ཀྱི་དག་དོན། རྒྱལ་པོ་དེའི་ནང་  
ནས་བར་པ་བཞི་རང་གི་རིགས་ལས་ཉམས་པ་ཡོད་དེ། དེའི་རིགས་བཅོས་མ་ཡིན་  
པ་དང་། རིགས་དམའ་བར་ལྟར་བཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་ལྟ་ཆར་དག་བཅོས་པའི་འབྲས་  
བུ་ལས་ཉམས་པ་ཡོད་དེ། དང་པོ་ལྟ་དབང་པོ་རྒྱལ་བས་སྒྲུབ་ཡང་ཉོན་མོངས་སྟེ་མྱིད། དེ་  
དག་གི་འབྲས་བུ་ཡང་མི་ལྟན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འོན་ཀྱང་རིགས་དང་པོ་དང་འབྲས་  
བུ་དང་པོ་རྒྱན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལས་ཉམས་པ་མི་མྱིད་དེ། རིགས་དང་པོ་ལས་རྒྱ་  
མས་བརྟན་པར་བྱས། འབྲས་བུ་དང་པོ་མཐོང་སྒྲུབ་ཉོན་མོངས་སྒྲུབ་བས་རབ་རྒྱ་བྱེ་  
བ་ཡིན་པའི་བྱིར། རང་འགྲེལ་ལས། བྱེ་བྲག་སྒྲུབ་རྣམས་ནི་དག་བཅོས་པ་ཉིད་ལས་  
ཀྱང་ཡོངས་སུ་ཉམས་པར་འགྱུར་བར་བཞུགས་དོ། ཞེས་གསུངས། འོ་ན། ཉམས་པ་  
ལ་རྒྱ་ཡོད་ཅེ་ན། ཐོབ་དང་མ་ཐོབ་ཉེར་སྦྱོད་ལས། ཞེས་དེ། སྦྱིར་ཉམས་པ་ལ་གསུམ་  
ཡོད་དེ། ཡོན་ཏན་ཐོབ་པ་ལས་ཉམས་པ། ཐོབ་བྱའི་ཡོན་ཏན་མ་ཐོབ་པ་ལས་ཉམས་  
པ་ཐོབ་ཀྱང་མངོན་རྒྱ་མི་བྱེད་པ་སྟེ། ཉེར་སྦྱོད་ལས་ཉམས་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར།

འོ་ན། དེ་གསུམ་གང་ཟག་གང་ལ་ཡོད་སྟུང་ན། སྦྱོན་ལ་ཐ་མ་མི་གཡོ་ལ། ཞེས་  
གསུངས། སྦྱོན་པ་སངས་རྒྱས་ལ་ཐ་མ་དེ་མངའ་སྟེ། ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་འདོད་རྒྱུར་  
མངའ་བརྟེན་པའི་བྱིར། མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་གྱི་དག་བཅོས་པ་ལ་བར་པ་དེ་མངའ་སྟེ།  
དེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་མ་ཐོབ་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་དག་  
བཅོས་པ་དབང་རྒྱལ་མན་ཆད་ཀྱི་གང་ཟག་རྣམས་ལ་གསུམ་ག་མངའ་སྟེ། དག་བཅོས་



པ་ཉམས་པ་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ལམ་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྒྲི་བ་ལེན་པའི་དགྲ་བཙུག་པ་ཡོད་པ་ཐལ། དགྲ་  
བཙུག་པའི་སྤངས་ཤོགས་ལམ་ཉམས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེན། ལན། འབྲས་ལམ་ཉམས་  
པ་འཆི་བ་མེད། །ཅེས་གསུངས། དག་དོན། མ་ཁྲུབ་སྟེ། དགྲ་བཙུག་པའི་འབྲས་སུ་ཐོབ་  
པ་ལམ་ཉམས་པ་དེ་ཉམས་པ་སོར་མ་ཆུད་གྱི་བར་དུ་འཆི་བ་མེད་ཅིང་། འབྲས་སུ་དེ་དང་  
འགལ་བའི་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་སྤྲིག་པ་ལྟ་བུ་བྱེད་མི་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལམ་སྒྲུབ་པ་ལ་  
བཙུན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཙུག་  
པ་དང་། ཉན་མོངས་རྒྱུད་པའི་ཆ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཙུག་པའི་  
ཁྱུད་པར་གང་སྟམ་ན། འགོག་ཐོབ་གཉིས་ཀ་ལས་རྣམ་གྲོལ། །ཞེས་ཏེ། དེའི་ཁྱུད་པར་  
བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། སྟོམས་འབྲུག་གི་སྒྲིབ་པ་སྤངས་པའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཙུག་རྣམས་དང་  
པོ་ཡིན། དེ་མ་སྤངས་པའི་དགྲ་བཙུག་པ་རྣམས་གཉིས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

## ། མདོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་གཞན་བསྟན་པ། །

བཞི་བ་མདོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་གཞན་བསྟན་པ་ནི། མདོར་ན་ལམ་ནི་རྣམ་  
བཞི་སྟེ། །ཞེས་སོགས་རྒྱུད་པ་གསུམ་གྱིས་སྒྲུབས་སུ། སྒྲི་དོན་དང་། གཞུང་དོན་  
གཉིས། དང་པོ་ནི། རང་གི་ངོ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲིབ་པའི་སྤྱོད་གཉེན་བྱེད་ཅིང་། རང་གི་འབྲས་  
སུར་སྒྱུར་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ཉེར་ལེན་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཐར་ལམ་དུ་  
དམིགས་པ། སྒྱུར་བ་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། སྒྱུར་ལམ་ལྟ་བུ་རང་གི་ངོ་སྒྲུབ་སྤངས་  
བྱའི་ས་པོན་གྱི་དངོས་གཉེན་བྱེད་ཅིང་། རང་གི་འབྲས་སུར་སྒྱུར་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་  
གྱིས་ཉེར་ལེན་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཐར་ལམ་དུ་དམིགས་པ། བར་ཆད་མེད་ལམ་

བྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། མཐོང་ལམ། སྒོ་མ་ལམ་གཉིས་བྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་  
 གཉིས་དང་། དེ་ཡང་དང་པོ་ལ་བརྒྱད། བྱི་མ་ལ་དགུ། རང་གི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་  
 བར་ཆད་མེད་ལམ་བྱི་རྒྱལ་བྱི་སྤང་བྱི་སྤངས་བས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཐར་ལམ་དུ་དམིགས་  
 བ། རྣམ་གྲོལ་ལམ་བྱིས་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་མཐོང་ལམ་སྒོ་མ་ལམ་མི་སྒྲོབ་ལམ་བྱི་རྣམ་  
 གྲོལ་ལམ་གསུམ། རང་གི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལས་བྱུང་བས་རབ་ཏུ་  
 བྱེ་བའི་ཐར་ལམ་དུ་དམིགས་བ། བྱུང་བར་བྱི་ལམ་བྱི་མཚན་ཉིད། མཐོང་ལམ་  
 རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ལྟ་བུ། དེ་ལྟར་ཡང་རང་འབྲེལ་ལས། སྒྱུར་བའི་ལམ་ནི་རང་གི་འཇུག་  
 ཐོགས་སུ་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་སྒྲུའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཐར་ལམ་  
 ལ་དབྱེ་ན་བཞི་ཡོད་དེ། སྒྱུར་བ་ཉེར་བསྟོགས་བྱི་ལམ་སོགས་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། འོ་ན།  
 གནས་དང་དབང་པོ་ཐ་དད་པའི་ལམ་བཞི་རིམ་ལྟ་བུ་སྒྲུམ་ན། བསམ་གཏན་དག་གིས་  
 ལམ་རྣམས་སྒྲ། །ཞེས་དེ། དག་དོན། བསམ་གཏན་བྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་  
 རྣམས་སྒྲ་ཞེ། ཡན་ལག་གི་ཟིན་ཞིང་། ཞི་ལྟག་ཆ་མཉམ་པར་རང་གི་ངང་གིས་འབྱུང་  
 བའི་བྱིར། ས་གཞན་ཉེར་བསྟོགས་ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་རྣམས་དཀའ་ཞེ། ཡན་ལག་གིས་  
 མ་ཟིན། ཞི་ལྟག་ཆ་མི་མཉམ་པས་འབད་བས་སྒྲུབ་དགོས་པའི་བྱིར། དབང་རྩལ་བྱི་  
 རྒྱད་བྱི་ཉེར་བསྟོགས་ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་མངོན་པར་ཤེས་པ་བུལ་ལ་དཀའ་བ་ཡིན་  
 དེ། ཡུལ་ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་ནས་ཤེས་པ་བུལ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། དབང་རྩོན་བྱི་རྒྱད་  
 བྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་རྣམས་མངོན་པར་ཤེས་པ་མུར་ལ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་དེ། ཡུལ་  
 ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་ནས་ཤེས་པ་མུར་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

# ༼དངོས་པོ་ལ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་ལམ་གཞན་བཤད་པ།༽

འོན་དངོས་པོ་ལ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་ལམ་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་པོ་གང་སྟུང་ན།  
 ཟད་དང་མི་སྒྲེ་ཤེས་པ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། དེས་  
 ཆོག་།དབྱེ་བ། བསྟུ་བ། བྱངས་དེས། གོ་རིམ། ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར།  
 ལམ་དང་སའི་ཁྱད་པར། དང་པོ་ནི། བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་པོ་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་  
 ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཟད་མི་སྒྲེ་ཤེས་པའི་ལེ་  
 ཤེས་ནི་བྱང་ཆུབ་ཡིན་ལ། ཁྱད་དེ་ཐོབ་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་དེ་ལ་མིང་གི་སྟོན་ནས་བདུན་ཡོད་དེ།  
 རྟེན་ཆ་གྱི་སྟོན་ནས་བདུན་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། སོ་བདུན་པོ་དེ་ལ་རྗེས་ཀྱི་སྟོན་ནས་བསྟུ་ན་  
 བརྩམ་འདུས་ཏེ། རྗེས་སུ་བསྟུ། དད་དང་བརྩོན་འགྲུས་དྲན་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཏིང་འཛིན་  
 བཏང་སྟོམས་དགལ། རྟོག་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས། །ཞེས་གསུངས། དཔེར་ན།  
 དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བཞི་གོང་གི་ཤེས་རབ་ཏུ་འདུས། ཡང་དག་པར་སྦྱོང་བ་བཞི་པོ་གོང་  
 གི་ནང་གི་བརྩོན་འགྲུས་སུ་འདུས། རྩ་འབྲུལ་གྱི་རྒྱུ་དང་བཞི་གོང་གི་ནང་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན་  
 ཏུ་འདུས་ཏེ། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ཤེས་རབ་ཏེ། །བརྩོན་འགྲུས་ཡང་དག་འཛིན་ཅེས་བྱ། །  
 རྩ་འབྲུལ་རྒྱུ་དང་པ་ཏིང་འཛིན་ཏོ། །གཙོ་བོ་སྦྱོས་པ་དེ་དག་ནི། །སྦྱོར་བྱང་ཡོན་ཏན་ཀུན་  
 བྱང་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། བཞི་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་དེ་ལ། སོ་  
 བདུན་ཏུ་བྱངས་དེས། སོ་བདུན་པོ་དེ་ཆོགས་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་གྱི་  
 མཛོད་རྟོགས་ཐམས་ཅད་བསྟུས་པའི་ཕྱིར།

ལྔ་པ་ནི། ས་མཚམས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བཞི་ཆོགས་ལམ་ནས། ཡང་དག་སྦྱོང་བ་

བཞི་དྲུག་ནས། རྩུ་འབྲུལ་རྒྱུ་པ་བཞི་ཅེ་མོ་ནས། དབང་པོ་ལྷ་བཟོད་པ་ནས། ལྷོ་བས་ལྷ་  
 ཆོས་མཆོག་ནས། བྱང་རྒྱལ་ཡན་ལག་སྒྲོམ་ལམ་ནས། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་མཐོང་  
 ལམ་ནས་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་སའི་བར་དུ་ཡོད། རྟེན་ཆེན་བདུན་ནི་གོ་རིམ་བཞིན། །  
 ལས་ནི་དང་པོ་བདག་དང་། །ཞེས་སོགས་དང་། རང་འགྲེལ་ལས། ལས་དང་པོ་བའི་  
 གནས་སྐབས་སུ་ནི་ལུས་ལ་སོགས་པ་ལ་ཉེ་བར་བརྟགས་པའི་ཕྱིར་དུན་པ་ཉེ་བར་བཞག་  
 བ་རྣམས་སོ། །བྱང་པར་ཐོབ་པས་བརྩོན་འགྲུས་ཡང་དག་པ་སྟེ་ལ་བའི་ཕྱིར་དྲོ་བར་རྒྱར་  
 བ་དག་ལ་ནི་ཡང་དག་པར་རབ་དུ་འཛོག་པ་རྣམས་སོ། །ཡོངས་སུ་ཉམས་པར་མི་འགྱུར་  
 བའི་དགོ་བའི་རྩ་བ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཅེ་མོ་དག་ལ་ནི་རྩུ་འབྲུལ་གྱི་རྒྱུ་པ་རྣམས་སོ། །  
 ཡང་ཡོངས་སུ་ཉམས་པར་མི་འགྱུར་བའི་སྒོ་ནས་དབང་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་བཟོད་པ་དག་ལ་  
 བེ་དབང་པོ་རྣམས་སོ། །ཉན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱི་མི་བཟླེ་བའི་ཕྱིར་རམ། འཛིག་རྟེན་པའི་  
 ཆོས་གཞན་དག་གིས་མི་བཟླེ་བའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་དག་ལ་ནི་སྟོབས་རྣམས་སོ། །བྱང་  
 རྒྱལ་དང་ཉེ་བའི་ཕྱིར་སྒྲོམ་པའི་ལམ་ལ་ནི། བྱང་རྒྱལ་གྱི་ཡན་ལག་རྣམས་སོ། །འགྲོ་བས་  
 རབ་དུ་སྟེ་བའི་ཕྱིར། མཐོང་བའི་ལམ་ལ་ནི་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་རྣམས་ཏེ། ཞེས་གསུངས།  
 འདི་བྱེ་བྲག་སྐྱབ་པའི་ལུགས་ཡིན་ཏེ། འདི་འི་སྐྱེ་འགྲེལ་དུ་བྱེ་བྲག་སྐྱབ་པ་རྣམས་ན་རེ་ཞེས་  
 གསུངས། སྟོབ་དཔོན་དང་སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་ལ་དུན་པ་ཉེར་གཞག་ཉན་ཐོས་ཀྱི་  
 ཆོགས་ལམ་རྒྱུ་རྩུ་ནས། ཡང་དག་སྟོང་བ་འབྲིང་ནས། རྩུ་འབྲུལ་རྒྱུ་པ་ཆེན་པོ་ནས།  
 དབང་པོ་ལྷ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དྲོད་ནས། ལྷོ་བས་ལྷ་བཟོད་པ་ནས། བྱང་རྒྱལ་ཡན་ལག་ཉན་ཐོས་  
 ཀྱི་མཐོང་ལམ་ནས། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་སྒྲོམ་ལམ་ནས་འཛོག་སྟེ། དབུས་མཐའ་  
 ལས། དབང་པོ་རྣམས་དང་སྟོབས་རྣམས་ལ། །ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གཉིས་གཉིས་  
 སོ། །ཞེས་གསུངས།

དུག་པ་ནི། བྱང་རྒྱལ་ཡན་ལག་དང་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་ལ་བྲག་མེད་ཀྱིས་



ཁྱུང་མེ། དེ་ལ་ལམ་བདེན་གྱིས་ཁྱུང་པའི་ཕྱིར། གཞན་རྣམས་ལ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་  
གཉིས་ཀའི་ཆ་ཡོད་དེ། བྱང་རྒྱུ་དང་ནི་ལམ་ཡན་ལག་ །ཟག་པ་མེད་གཞན་རྣམ་  
གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

བདུན་པ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་ཆང་བར་  
ཡོད། དགའ་བ་ཡང་དག་བྱང་རྒྱུ་གྱི་ཡན་ལག་མ་གཏོགས་སོ་དྲུག་ཉེར་བསྐྱུས་མི་  
ཕྱོགས་མེད་ཀྱི་སས་བསྐྱུས་པ་ཡོད། ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ་མ་གཏོགས་སོ་དྲུག་བསམ་  
གཏན་གཉིས་པའི་སས་བསྐྱུས་པ་ཡོད། དགའ་རྟོག་དེ་གཉིས་མ་གཏོགས་སོ་ལྔ་བསམ་  
གཏན་གསུམ་པ་བཞི་བ་བསམ་གཏན་བར་མ་སྟེ་དང་པོའི་དངོས་གཞི་བྱང་པར་ཅན་གྱི་  
སས་བསྐྱུས་པ་ཡོད། དགའ་རྟོག་དེ་གཉིས་དང་། ཡང་དག་པའི་དག་ལས་ཀྱི་མཐའ་འཆོ་  
བ་སྟེ་ལྔ་མ་གཏོགས་སོ་གཉིས་གསུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སས་བསྐྱུས་པ་ཡོད། བྱང་  
རྒྱུ་དང་འཇགས་ལམ་ཡན་ལག་མ་གཏོགས་ཐམས་ཅད་འདོད་ཁམས་དང་མིད་རྩེའི་  
སས་བསྐྱུས་པ་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་ན་ཐམས་ཅད། །ཞེས་ཤོ་ལོ་གཉིས་གསུངས།

འོན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། མདོ་ལས། ཤེས་ནས་དད་པ་ནི་བཞི་སྟེ། སངས་  
རྒྱུས་དང་ཆོས་དང་དགོ་འདུན་ལ་ཤེས་ནས་དད་པ་དང་། འཇགས་པ་དགྱེས་པའི་རྒྱལ་  
ཁྲིམས་དག་གོ། །ཞེས་གསུངས་ན། གནས་སྐབས་གང་དུ་ཤེས་ནས་དད་པ་འཐོབ་ཅེ་  
ན། དེ་སྟོན་པ་ནི། བདེན་གསུམ་མཐོང་ན་རྒྱལ་ཁྲིམས་དང་། ཞེས་སོགས་བཞིའི་དག་དོན།  
དེ་བཞག་དུ་ཡོད་ཏེ། བདེན་པ་དང་པོ་གསུམ་མཐོང་ན་སྐུ་མཐོང་ན་རྒྱལ་ཁྲིམས་དང་ཆོས་  
ལ་ཤེས་ནས་དད་པ་འཐོབ་པས་ཁྱུང་། ལམ་བདེན་མཐོང་སྐུ་དུ་རྟོགས་ན་སངས་རྒྱུས་དང་  
དེའི་དགོ་འདུན་སྟོབ་པ་དང་། མི་སྟོབ་པ་དག་ལ་ཤེས་ནས་དད་པ་འཐོབ་པས་ཁྱུང་པའི་  
ཕྱིར། ཡང་ཅེས་པས་སྐུ་མ་གཉིས་ལ་འང་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པས་ཁྱུང་པར་བསྟན་ནོ།  
གནས་དྲུག་པའི་སྟེ་དོན་རྟོགས་དགའ་བ་ལེགས་པར་བཤད་པའོ། །

གནས་བདུན་པ། ཡེ་ཤེས་བསྟན་པའི་མཛོད།

གནས་བདུན་པ་ཡེ་ཤེས་བསྟན་པའི་གནས་བཤད་པ་ལ། ཤེས་པ། ལྡན་པ། ཐོབ་པ། ཡོན་ཏན་བཤད་པའོ། །

༼ བཟོད་ཤེས་ལྟ་གསུམ་གྱི་བྱུང་པར་བཤད་པ། ༽

དང་པོ་ནི། དེ་ལ་བཟོད་པ་ཞེས་དང་། དེ་ཉིད་ལ་ཆོས་ཤེས་ཞེས་དང་། མི་སྒྲོབ་ལྟ་  
 ཞེས་དང་། ལྟ་བ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་རྒྱ་བཟོད་ཅེས་སོགས་གསུངས་ན།  
 བཟོད་པ་ཤེས་པ། ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ། ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་རྣམས་གྱི་བྱུང་པར་རི་ལྟ་  
 ཐུ་ཞེན། དྲི་མེད་བཟོད་རྣམས་ཤེས་པ་མིན། །ཞེས་སོགས་རྒྱུད་པ་བཞིའི་སྐབས་སུ་  
 དག་དོན། དེའི་བྱུང་པར་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། དྲི་མེད་མཐོང་ལམ་བཟོད་པ་བརྒྱད་ནི།  
 དེས་ཤེས་མ་ཡིན་ཞིང་། བཟོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན། ཟད་མི་སྒྲོལ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ལྟ་བ་  
 མ་ཡིན་ཞིང་། ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ཁོ་ན་ཡིན། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཟག་མེད་གྱི་ཤེས་  
 རབ་ནི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་དང་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན། དེ་རྣམས་ལས་  
 གཞན་པ་འཛིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཁོ་ན་ཡིན། ལྟ་བ་  
 ཉོན་མོངས་ཅན་ལ། འཛིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་སྟེ་དུག་ནི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་མ་  
 ཟད་ལྟ་བའང་ཡིན་པའི་ཐྱིར། སྐབས་འདིར་སྒྲིད་ན་ལ། གསལ་ཞིང་རིག་པ། ཤེས་པའི་  
 མཚན་ཉིད། གསལ་བས་ངོ་བོ་མཚོན། རིག་པས་བྱེད་ལས་མཚོན་ནོ། །སྐབས་འདིར་  
 བསྟན་ཤེས་པ་ལ་དབྱེ་ན་བརྒྱུ་ཡོད་དེ། ཆོས་ཤེས། རྟེན་ཤེས། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ།

གཞན་སེམས་ཤེས་པ། བདེན་བཞི་ཤེས་པ། ཟད་པ་ཤེས་པ། མི་སྤྱེ་བ་ཤེས་པ་  
 རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། དེ་ལྟར་ན། དེ་ནི་ཤེས་པ་བརྒྱ་ཡིན་  
 ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། ཆོས་ཤེས་པ་དང་། རྗེས་སུ་ཤེས་པ་དང་། ཀྱན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་། བ་  
 རོལ་གྱི་སེམས་ཤེས་པ་དང་། ལྷག་བསྐྱེད་ཤེས་པ་དང་། ཀྱན་འབྱུང་ཤེས་པ་དང་། འགོག་  
 པ་ཤེས་པ་དང་། ལམ་ཤེས་པ་དང་། ཟད་པ་ཤེས་པ་དང་། མི་སྤྱེ་བ་ཤེས་པའོ། །ཞེས་དང་།  
 ཅུ་པར། དེ་དག་ནི་ད་བདེན་ཞེས་སོགས་རྒྱུ་ལ་དུག་གསུངས། བརྒྱ་པོ་དེ་བསྐྱེད་  
 གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཤེས་པ་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་གཉིས་སུ་འདུ་བའི་  
 བྱིར། དང་པོ་དང་ཀྱན་རྫོབ་ཤེས་པ་དོན་གཅིག་སྟེ། རང་ལྷལ་ཀྱན་རྫོབ་པ་ལ་དམིགས་  
 པ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པའང་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། ཆོས་ཤེས་དང་རྗེས་ཤེས་  
 གཉིས་སུ་འདུ་བའི་བྱིར། ཆོས་ཤེས་ཀྱི་ལྷལ་ནི་འདོད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ལྷག་བདེན་  
 ལྟ་བུ། རྗེས་ཤེས་ཀྱི་ལྷལ་གོང་མའི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་བདེན་བཞི་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །

ཤེས་པ་ཟག་བཅས་ཟག་པ་མེད། །ཅེས་སོགས་རྒྱུ་ལ་དུག་གསུངས། གྲངས་ངེས་  
 བྱི་ཤེས་པ་ལ་བརྒྱར་གྲངས་ངེས་ཏེ། ལྷལ་གྱི་རང་བཞིན་ལལ་ཆེར་ཀྱན་རྫོབ་ཡིན་པས་  
 ཀྱན་རྫོབ་ཤེས་པ་བཞག །འདོད་པའི་གཉེན་པོ་ཆོས་ཤེས། ཁམས་གོང་གི་གཉེན་པོ་  
 རྗེས་ཤེས་བཞག །རྣམ་པ་ལ་ལྷག་ཀྱན་ཤེས་པ་རྣམ་པ་དང་སྟོད་ལྷལ་གཉིས་ཀ་ལས་  
 འགོག་ལམ་ཤེས་པ། སྟོར་བ་བྱས་པ་ལས་གཞན་སེམས་ཤེས་པ། རྒྱ་རྒྱས་པ་ལས་མི་སྤྱེ་  
 པ་ཤེས་པ་བཞག་པའི་བྱིར་ཏེ། རང་བཞིན་དང་ནི་གཉེན་པོ་དང་། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་ལ་  
 བཞི་དང་། རང་འགྲེལ་ལས། རྒྱ་བདུན་གྱིས་ཤེས་པ་བརྒྱར་རྣམ་པར་བཞག་གོ། །ཞེས་  
 གསུངས། འོ་ན། ཆོས་ཤེས་འདོད་པའི་གཉེན་པོ་དང་། རྗེས་ཤེས་ཁམས་གོང་གི་གཉེན་  
 པོ་ཡིན་ན་དེ་ཁོ་ནར་ངེས་སམ་ཞེ་ན། མཐོང་ལམ་ལ་དེ་ལྟར་ངེས་ཀྱང་། རྣོམ་ལམ་ལམ་  
 ངེས་ཏེ། རྣོམ་ལམ་འགོག་པ་ཆོས་ཤེས་དང་ལམ་ཤེས་གཉིས་ཀ་ཁམས་གསུམ་གའི་

གཉེན་པོ་ཡིན་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲོམ་པའི་ལམ་ལ་འགོག་པ་འཇུག། ལམ་ལ་ཆོས་ཤེས་  
གང་ཡིན་དེ། ལམས་གསུམ་གྱི་ནི་གཉེན་པོ་ཡིན། ཞེས་གསུངས། འདྲོད་པའི་གཉེན་པོ་  
རྗེས་ཤེས་ཀྱིས་བྱེད་པ་མི་མིན་དེ། ཆོས་ཤེས་མ་སྦྱེས་པར་རྗེས་ཤེས་མི་སྦྱེ། ཆོས་ཤེས་  
སྦྱེས་པའི་ཆེ་ཆོས་ཤེས་ཀྱི་འདྲོད་པ་ལས་རྒྱལ་བར་བྱས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་པའི་  
ལམས་ཀྱི་རྗེས་མ་ཡིན། ཞེས་གསུངས། འོ་ན་ཤེས་པ་བརྒྱུ་པོ་དེ་ཡུལ་གང་གིས་རྣམ་པ་  
ཅན་ཡིན་སྟེ་མ་ན། ཆོས་ཤེས་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་རྩོད་ཤེས་པ་གསུམ་མི་རྟག་སྟགས་བརྒྱུ་  
དྲུག་གི་རྣམ་པ་ཅན། ཀྱང་རྩོད་ཤེས་པ་དེར་མ་ཟད་དེ་ལས་གཞན་དུ་འང་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་  
རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཡང་ཡིན། བདེན་བཞི་ཤེས་པ་རང་གི་བདེན་པའི་  
རྣམ་པ་ཅན། དེ་བཞིན་དུ་ལ་རོལ་སེམས་ཤེས་དྲི་མེད་ཀྱང་། བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་  
ཅན་ཡིན། ལ་རོལ་སེམས་ཤེས་ཟག་བཅས་རང་ཡུལ་སེམས་སེམས་བྱུང་གང་དུང་གི་  
རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ལ་རོལ་སེམས་ཤེས་ཀྱིས་སེམས་སེམས་བྱུང་གཉིས་ཀ་  
ཅིག་ཅར་དུ་མི་འཛིན་དེ། དེས་སེམས་ཤེས་སྟོས་དུ་འཛིན་པའི་ཆེ་སེམས་བྱུང་མི་འཛིན།  
སེམས་བྱུང་རོ་སྟེ་དུ་འཛིན་པའི་ཆེ་སེམས་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། དྲི་མའོ་  
སྟེ་དུ་འཛིན་པའི་ཆེ་གོས་མི་འཛིན། གོས་སྟོས་དུ་འཛིན་པའི་ཆེ་དྲི་མ་མི་འཛིན་པ་  
བཞིན་ནོ། །

རྟག་མ་ཟད་མི་སྦྱེ་བ་ཤེས་པ་ནི། སྟོང་བདག་མེད་མ་གཏོགས་བརྒྱུ་བཞིའི་རྣམ་པ་  
ཅན་ཡིན། སྟོང་བདག་མེད་མ་གཏོགས་དེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་རྗེས་ཐོབ་དུ་  
བདག་གིས་བྱ་བ་བྱས་སོ། ལྷག་བསྐལ་ཤེས་སོ། འདི་ལས་མིན་པ་གཞན་མི་ཤེས་སོ། །  
ཞེས་ཐ་སྟོང་འདོགས་པ་གང་ཞིག། སྟོང་བདག་མེད་སྒྲོམ་པའི་སྟོས་ཐ་སྟོང་དེ་བཟུང་  
འདོགས་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དེ། ཆོས་ཤེས་པ་དང་རྗེས་སུ་ཤེས། ཞེས་སྟགས་ཤོ་ལོ་ཀ་  
གཉིས་གསུངས། གལ་དེ་ཁོ་ན་རེ། དྲི་མེད་ལམ་ལས་རྣམ་པ་བརྒྱུ་དྲུག་ལས་གཞན།



རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཡོད་དེ། མེད་ཅེ་ན། ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྒྲུབ་ས་མེད་  
 པར་འདོད་དེ། དྲི་མེད་བཅུ་དྲུག་གཞན་རྣམས་མེད། ཅེས་པ་ཁ་ཆེ་ཡི་ལྷགས་ཡིན་པའི་  
 ཕྱིར། ཉི་འོག་པ་ཡོད་པར་འདོད་དེ། བསྟན་བཅོས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ལས། གནས་  
 ཡོད་དང་གཞི་ཡོད་ཀྱི་རྣམ་པ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དེ་ཉིད་ལས་དྲི་མེད་མ་ཡིན་པའི་  
 སེམས་ཀྱིས་འདོད་པ་དང་ལྟན་པའི་ཚོས་རྣམ་པར་ཤེས་པར་འགྱུར་བ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན་  
 ཤེས་པར་འགྱུར་རྟེ། རིག་པ་སྒྲིབ་པའི་སྒྲོ་ནས་མི་རྟག་པ་དང་སྟག་བསྐལ་པ་དང་སྟོང་  
 པ་དང་བདག་མེད་པ་དང་ཞེས་སོགས་གསུངས་པས། གནས་ཡོད་དང་གཞི་ཡོད་པའི་  
 རྣམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འདོད་དེ། གཞན་ཡོད་ཅེས་པ་བསྟན་བཅོས་ལས། ཞེས་  
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། འཛིན་སྐྱངས་སོགས་བཅུ་དྲུག་པོ་རྣམས་འདུ་ཞེ་ན། བྱེ་  
 བྲག་སྒྲུབ་ས་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་པོ་རྣམས་སོ་སོ་བར་བཞེད་དེ། རྣམ་སྒྲུབ་པ་བཅུ་དྲུག་  
 པོ་ཞེས་གསུངས། འོ་ན། རྣམ་པའི་རོ་བོ་གང་སྟུང་ན། བྱེ་བྲག་སྒྲུབ་པ་ན་རེ། རྣམ་པའི་རོ་  
 པོ་ཤེས་རབ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་རྣམ་པ་ཤེས་རབ་དང་བཅས་པས། སེམས་སེམས་བྱུང་  
 གི་དམིགས་པར་འཛིན་པར་བྱེད་ལ། དེ་ཡང་ཡོད་ན་རྣམ་པ་ཡིན་དགོས་རྟེ། ཡོད་ན་  
 བསྐྱུང་བྱ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཞེད། དེ་ལ་མདོ་སྡེ་བ་ན་རེ། ཤེས་རབ་དང་  
 བཅས་པ་ཐལ། ཤེས་རབ་ཀྱི་རོ་བོ་རྣམ་པ་ཡིན། དེ་རྣམ་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་  
 བཀག་ནས། དེ་རང་གི་ལྷགས་ལ། སེམས་སེམས་བྱུང་གི་དམིགས་པར་འཛིན་པར་བྱེད་  
 པའི་འཛིན་སྐྱངས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་ཟེར་རྟེ། རྣམ་པ་ཤེས་རབ་དང་བཅས་  
 པ། ཞེས་སོགས་རྒྱུད་པ་གསུམ་གསུངས། དེས་ན་བྱེ་བྲག་སྒྲུབ་ས་རྣམ་པ་ཁས་ལེན་གྱིང་  
 བསྐྱུང་རྣམ་ཁས་མི་ལེན་ནོ། ཁོ་ན་རེ། དེས་གཟུང་རྣམ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེས་གཟུང་  
 བ་དང་རྣམ་པའི་གཞི་མཐུན་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། དེས་རང་རིག་ཁས་ལེན་  
 པར་ཐལ། དེས་རང་གི་རིག་པ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེས་བདག་སྒྲིབ་ཁས་ལེན་པ་ཐལ།

དེས་པདག་དང་སྒྲེ་བའི་གནི་མཐུན་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ག་སོང་། འོ་ན་ཤེས་པ་  
བརྩེ་པོ་ལ་དགོ་མི་དགོ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་བྱུང་པར་གང་སྟུང་ན། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ལ་དེ་  
གསུམ་ག་ཡོད་དེ། ཁམས་གསུམ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་  
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་དགུ་པོ་གང་རུང་ལ་དགོ་བས་བྱུང་སྟེ། དང་པོ་རྣམ་གསུམ་  
གཞན་རྣམས་དགོ། ཞེས་གསུངས།

འོ་ན། སེམས་ཤེས་དེ་ནི་རྣམ་གསུམ་གང་། རྟོགས་དང་རིག་སྒྲགས་ཀྱིས་བྱས་  
པའང་། ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྒྲིན་མེད་དེ། དེའི་སེམས་ཤེས་དང་།  
འདིར་བསྟན་སེམས་ཤེས་འགལ་བའི་ཕྱིར། འོ་ན། ཤེས་པ་བརྩེར་གྲངས་མ་ངེས་  
པར་འཇུར་རོ་སྟུང་ན། སྒྲིན་མེད་དེ། དེ་འདིར་བསྟན་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པའི་ནང་དུ་འདུས་  
པའི་ཕྱིར། འོ་ན། ཤེས་པ་བརྩེ་པོ་ས་གང་དུ་ཡོད་སྟུང་ན་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཁམས་གསུམ་  
གའི་སས་བསྟུས་ཀྱི་ཆ་ཡོད། ཆོས་ཤེས་པ་བསམ་གཏན་ས་དུག་གིས་སས་བསྟུས་པའི་  
ཆ་ཡོད། རྗེས་ཤེས་ཟག་མེད་དགུས་བསྟུས་པའི་ཆ་ཡོད། དེ་བཞིན་དུ་བདེན་བཞི་ཤེས་  
པ་དང་། ཟད་མི་སྒྲེ་ཤེས་པ་རྣམས་ལའང་ཟག་མེད་ས་དགུས་བསྟུས་པའི་ཆ་ཡོད། སེམས་  
ཤེས་བསམ་གཏན་བཞི་གའི་སས་བསྟུས་ཀྱི་ཆ་ཡོད་དོ། །དང་པོ་ས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ན།  
ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གསུངས། འོ་ན་ཤེས་པ་གང་ལ་ཁམས་གང་གིས་རྟེན་ཅན་  
དུ་ཡོད་སྟུང་ན། ལ་རོལ་སེམས་ཤེས་ལ་འདོད་གཟུགས་གང་རུང་གི་རྟེན་ཅན་གྱིས་བྱུང་།  
ཆོས་ཤེས་ལ་འདོད་རྟེན་གྱིས་བྱུང་། ལྷག་མ་བརྒྱད་ཁམས་གསུམ་གའི་རྟེན་ཅན་ཡོད་དེ། དེ་  
ནི་འདོད་དང་གཟུགས་རྟེན་ཅན། ཞེས་སོགས་རྟེན་ཅན་གསུམ་གསུངས།

# ༼ ཤེས་པ་རྩ་གང་ཟག་གང་ལ་ལྡན་པ་བཤད་པ། ༽

གཉིས་པ་ལྡན་པ་བཤད་པ་ནི། ཟག་མེད་སྐད་གཅིག་དང་པོ་ལ། ཞེས་སྟགས་རྒྱུ་  
 པ་བཞིའི་ངག་དོན་ནི། ཤེས་པ་རྩ་གང་ཟག་གང་ལ་ལྡན་པ་ཞག་རྩ་ཡོད་དེ། འདོད་པ་  
 ལས་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བའི་སྒྲེ་པོ་ཀྱན་ཇོབ་ཤེས་པ་གཅིག་ལྟ་དང་ལྡན། བྲལ་  
 བའི་སྒྲེ་དང་། ལ་རོལ་སེམས་ཤེས་གཉིས་དང་ལྡན། ཟག་མེད་སྐད་གཅིག་དང་པོ་ལ་  
 གནས་པའི་འཕགས་པ་ཆགས་བཅས་སུ་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བ་ཀྱན་  
 ཇོབ་ཤེས་པ་གཅིག་པོ་དང་ལྡན། ཟག་མེད་སྐད་གཅིག་གཉིས་པ་ལ་གནས་པའི་འཕགས་  
 པ་ཀྱན་ཇོབ་ཤེས་པ། ཆོས་ཤེས། ལྷག་བསྐལ་ཤེས་པ་སྟེ་གསུམ་དང་ལྡན། དེ་ཡན་ཆད་  
 གྱིས་སྐད་ཅིག་མ་བཞི་པ། རྩ་པ། བརྩ་པ། བརྩ་བཞི་པ་ལ་ནི་ཤེས་པ་རེ་རེ་འཕེལ་  
 པ་དང་ལྡན་པས་བདུན་གྱིས་བར་རྩ་ལྡན་པའི་ཕྱིར་དེ། ལྷག་བསྐལ་ཆོས་ཤེས་ལ་གནས་  
 པ་དེའི་འཕེལ་བ་བཞི། ཀྱན་འབྱུང་ཆོས་ཤེས་ལ་གནས་པ་དེའི་འཕེལ་བ་ལ། འགོག་པ་  
 ཆོས་ཤེས་ལ་གནས་པ་དེའི་འཕེལ་བ་རྩ་ག། ལམ་ཆོས་ཤེས་ལ་གནས་པ་དེ་འཕེལ་བ་  
 བདུན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཐོབ་པ་བཤད་པ་ནི། མཐོང་བའི་ལམ་ལ་བཟོད་  
 པ་དང་། ཞེས་སྟགས་རྒྱུ་པ་ཕྱེད་དང་གསུམ་གྱི་ངག་དོན། མཐོང་ལམ་ལ་གནས་པ་  
 བཟོད་པ་དང་ཤེས་པ་སྒྲེས་པ་རྣམས་ལ་རིགས་འདྲ་མཁོངས་པ་ཐོབ་ཀྱི། དེ་དག་མངོན་  
 གུར་མི་ཐོབ་སྟེ། མཐོང་ལམ་ལ་ཀན་གཉིས་མི་སྒྲེ་བའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ཤེས་པས་བསྐྱུ་བའི་ཡོན་  
 ཏན་ལ། སྐར་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། སྐར་མོང་བའི་ཡོན་ཏན་གཉིས་ལས།

# ༼ ཤེས་པས་བསྐྱས་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ། ༽

དང་པོ་ནི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ནི་མ་འདྲེས་པ། ཞེས་སོགས་རྒྱུ་ལ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་  
 ལ། སྤྱི་དོན་དང་གཞུང་དོན་གཉིས། དང་པོ་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པའི་ཡོན་  
 ཏན་གྱི་མཆོད་ཉིད། དབྱེ་བ། སོ་སོའི་རང་བཞིན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཟད་པ་ཤེས་པའི་  
 ཆོ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནས་བརྟེན་ཤིང་། འཕགས་པ་འོག་མ་སོགས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་  
 པས་རབ་རྒྱ་བྱེ་བའི་མཐུན་པར་དམིགས་པ། འདིར་བསྟན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་  
 པའི་མཆོད་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། སྟོབས་བརྩ། མི་འཛིགས་པ་བཞི། དྲན་པ་ཉེར་བཞག་  
 གསུམ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་ཡོད་དེ། རང་འགྲེལ་ལས་གང་དག་སངས་རྒྱས་ཁོ་  
 ལས་ཟད་པ་མཐུན་པའི་ཆོ་བརྟེན་བར་གྱུར་གྱི་གཞན་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་པའོ། །བཙུང་  
 གང་ཞེ་ན། སྟོབས་བརྩ་དང་། མི་འཛིགས་པ་བཞི་དང་། དྲན་པ་ཉེར་བཞག་པ་  
 གསུམ་དང་། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའོ། །ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ནི་མ་འདྲེས་པ་ཞེས་བྱའོ། །  
 ཞེས་གསུངས། གྲུབ་མཐའ་གོང་མ་ལས། སྟོད་པ་མ་འདྲེས་པ་དུག །རྟོགས་པ་མ་འདྲེས་  
 པ་དུག །འཕྲིན་ལས་མ་འདྲེས་པ་གསུམ། ཡེ་ཤེས་མ་འདྲེས་པ་གསུམ་སྟེ། བཙུང་  
 བརྩ་དུ་འདོད་དེ། མདོ་སྟེ་རྒྱན་ལས། སྟོད་པ་དང་ནི་རྟོགས་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་དང་  
 ནི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི། ཞེས་གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། སྟོབས་བརྩ་ཞེས་པ་ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་  
 ཏན་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཤེས་པ་བརྩ་གང་གིས་བསྐྱེད་སྐྱེས་ན། གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་  
 པ་མཐུན་པའི་སྟོབས། ཤེས་པ་བརྩ་གསུམ་བསྐྱེད། ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་མཐུན་པའི་སྟོབས།  
 འགོག་ལས་ཤེས་པ་མ་གཏོགས་ཤེས་པ་བརྩ་དུ་གྱིས་བསྐྱེད། བསམ་གཏན་དང་རྣམ་ཐར་  
 མཐུན་པའི་སྟོབས། དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་མ་ཡིན་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས། མོས་པ་



སྒྲ་ཚོགས་མཁྱེན་པའི་སྟོབས། ཁམས་སྒྲ་ཚོགས་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་ཏེ་བཞི་ནི་འགོག་  
 ཤེས་མ་གཏོགས་ཤེས་པ་དགུས་བསྟུས། ཐམས་ཅད་དུ་འགོ་བའི་ལམ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་  
 ལ་ལམ་རང་གི་ངོ་བོ་མཁྱེན་པ་ལ་བྱས་ན་འགོག་ཤེས་མ་གཏོགས་ཤེས་པ་དགུས་བསྟུས།  
 ལམ་འབྲས་སུ་དང་བཅས་པ་མཁྱེན་པ་ལ་བྱས་ན་ཤེས་པ་བརྩས་བསྟུས། རྩོན་གནས་  
 རྩོན་དུན་མཁྱེན་པའི་སྟོབས། འཛི་འཕོ་སྒྲུབ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས། ཀྱུན་རྫོབ་ཤེས་བས་  
 བསྟུས། ཟག་པ་ཟད་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས། རང་གི་ངོ་བོ་མཁྱེན་པ་ལ་བྱས་ན། ཚེས་  
 ཤེས། རྩོན་ཤེས། འགོག་ཤེས། ཀྱུན་རྫོབ་ཤེས། ཟད་པ་ཤེས། མི་སྒྲུབ་ཤེས་པ་སྟེ་དུག་  
 གིས་བསྟུས། ཟག་ཟད་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་མཁྱེན་པ་ལ་བྱས་ན་ཤེས་པ་བརྩས་བསྟུས་ཏེ།  
 གནས་དང་གནས་མིན་ཤེས་པ་བརྩ། ཞེས་གསུངས། འོ་ན་སྒྲུབ་སྟོབས་རིམ་ལྔ་སྟུམ་  
 བ། སངས་རྒྱས་སྒྲུལ་ཐེད་མེད་སུའི་སྟོབས་མངའ་སྟེ། སྒྲུལ་ཐེད་མེད་སུའི་སྟོབས་  
 ཞེས་དང་། ཐེད་མེད་སུའི་སྟོབས་མངའ་མཁྱེགས་པའི་སྒྲུ། ཞེས་གསུངས། འོ་ན་ཐེད་  
 མེད་སུའི་སྟོབས་གང་སྟུམ་ན། སྒྲུང་ཆེན་བདུན་བརྩའི་སྟོབས་དང་མཉམ་པའི་ཤེད་  
 ལ་འཛིག་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲུང་ཆེན་སྟགས། བདུན་རྩུབ་སྟགས་པའི་སྟོབས་ཡིན་ནོ། ཞེས་དང་  
 རང་འགྲེལ་ལས་སྒྲུང་པོ་ཆེ་ལལ་པ་བརྩའི་སྟོབས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྟོས་ཀྱི་སྒྲུང་པོ་ཆེ་  
 གཅིག་གི་སྟོབས་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཆོན་པོ་ཆེ་ཆེན་པོ་དང་། རབ་གཙོན་དང་ཡན་  
 ལག་མཚོག་དང་སྟོབས་མཚོག་དང་སྟེད་མེད་ཀྱི་སུ་རྒྱམས་གོང་ནས་གོང་དུ་བརྩུ་འགྱུར་དུ་  
 བསྒྲུད་དེ་བརྫོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། སྒྲུབ་སྟོབས་དེ་རིག་བྱའི་སྒྲུ་མཆེད་ཡིན་  
 ཏེ། དེ་ནི་རིག་བྱའི་སྒྲུ་མཆེད་ཏེ་ཞེས་དང་། རང་འགྲེལ་ལས། ལུས་ཀྱི་སྟོབས་དེ་  
 ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རིག་བྱའི་སྒྲུ་མཆེད་ཀྱི་རང་བཞིན་འབྱུང་བ་ཆེན་པོའི་བྱུང་པར་ཁོ་ན་ཡིན་  
 བར་རིག་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། འཁོར་གྱི་དཔུས་སུ། ཚེས་སྟོན་པ་ལ་བག་ཆ་བ་  
 མེད་པས་རབ་རྩུ་བའི་མཐར་ཐུག་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་དམིགས་པ། མི་འཛིགས་པའི་ཡོན་

ཏན་གྱི་མཆོད་ཉིད། དབྱེ་ན། རང་དོན་སྤངས་རྟོགས་དམ་པ་ལ་མི་འཛིགས་པ་གཉིས།  
 གཞན་དོན་སྤངས་གཉིན་དམ་པ་ལ་མི་འཛིགས་པ་གཉིས་ཏེ། བཞི་ཡོད། མི་འཛིགས་  
 པ་ནི་རྣམ་པ་བཞི། ཞེས་གསུངས། དྲན་ཤེས་བཞིན་གང་ཅུང་དུ་གྱུར་པས་རབ་རྒྱ་བའི་  
 མཐར་ཐུག་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་དམིགས་པ། སངས་རྒྱལ་གྱི་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་གི་མཆོད་  
 ཉིད། དབྱེ་ན། འཁོར་གྱས་པར་ཆོས་ཉན་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་སྤངས་པའི་དྲན་པ།  
 མ་གྱས་པར་ཆོས་ཉན་པ་ཁོང་ཁྱོད་སྤངས་པའི་དྲན་པ། གྱས་མ་གྱས་འདྲེས་མ་ལ་དེ་གཉིས་  
 ཀར་མི་འགྱུར་བ་དྲན་ཤེས་བཞིན་བདང་སྟོམས་སུ་གནས་པའི་དྲན་པ་གསུམ་སྟེ། དྲན་  
 དང་ཤེས་བཞིན་བདག་ཉིད་གསུམ། ཞེས་དང་། རང་འགྲེལ་ལས་དྲན་པ་ཉི་ཤེར་བར་བཞག་  
 པ་གསུམ་པོ་འདི་དག་ནི་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་གྱི་རང་བཞིན་དག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་  
 གསུངས། ཉིན་མཆོད་དུས་དུག་རྒྱ་སེམས་ཅན་ལ་རྟོག་པར་མཛད་ཅིང་ཁྱད་ཆོས་ལྷས་  
 ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཡང་ཡིན། ཀྱན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་གྱུར་  
 བའི་མཐར་ཐུག་པའི་མཁུན་པར་དམིགས་པ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་མཆོད་ཉིད་ཡིན་  
 ཏེ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཀྱན་རྫོབ་སྟོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ཁྱད་ཆོས་ལྷ་དང་ལྷན་ཏེ། རྒྱུ་  
 ཁྱད་པར་རང་རྒྱ་ཆོགས་གཉིས་རྒྱ་ཆེན་པོས་ཡང་དག་པ་བསྒྲུབ། རྣམ་པའི་ཁྱད་པར་  
 རྒྱག་བསྐྱལ་གསུམ་རྟོགས་པས་རྣམ་པ་ཆེ། རྫོད་ལུལ་གྱི་ཁྱད་པར་སེམས་ཅན་ཐམས་  
 ཅད་ལ་དམིགས་པས་རྫོད་ལུལ་ཆེ། འཇུག་རྒྱལ་གྱི་ཁྱད་པར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་  
 ལ་འདྲ་བྱེད་རྒྱག་བསྐྱལ་གྱི་རྣམ་པར་མཉམ་པར་འཇུག་རོ་བོའི་ཁྱད་པར་ཀྱན་རྫོབ་  
 ཤེས་པ་ཡིན་པས་ཆེས་རྫོ་བ་དང་ཆེས་ཆེན་པོ་ཡང་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཆོགས་དང་རྣམ་  
 པ་རྫོད་ལུལ་དང་། མཉམ་པ་བྱིར་དང་ཆེས་ཆེའི་བྱིར། ཞེས་དང་། རང་འགྲེལ་ལས།  
 ཆོགས་ནི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ཆེན་པོས་ཡང་དག་པར་བསྒྲུབ་པའི་བྱིར་  
 རོ། །རྣམ་པ་ནི་རྒྱག་བསྐྱལ་གསུམ་ལ་རྟོག་པའི་བྱིར་རོ། །དམིགས་པ་ནི་ཁམས་གསུམ་

པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་བྱིར་རོ། །མཉམ་པ་ཉིད་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་  
ལ་འདྲ་བར་འཇུག་པའི་བྱིར་རོ། །ཆེས་ཆེ་བ་ཉིད་ནི་དེ་བས་ཆེས་ཆེ་བ་མེད་པའི་བྱིར་  
རོ། །ཞེས་གསུངས།

ཁོ་ན་རེ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་བྱད་པར་མེད་པ་ཐལ། རྣམ་འགྲེལ་  
ལས། སྤྱབ་བྱེད་ཐུགས་རྗེ་གོམས་ལས་དེ། ཞེས་དང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། འཛིག་  
རྟེན་ཀུན་ལ་ཉིན་མཚན་དུ། ལུན་དུག་ཏུ་ནི་སྔ་སྔར་གཟིགས། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་  
ལྡན་པ། སན་དགོངས། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་བེར་ན་མ་བྱབ་སྟེ། དེ་གཉིས་  
ལ་ཐ་དད་དུ་བྱ་བ་སྟེ། བྱད་པར་རྣམ་པར་བརྒྱད་ཡོད་པའི་སྒྲོན་སྒྲུབས་འདིར་དེ་གཉིས་  
འགལ་བའི་བྱིར་རྟེ། ཐ་དད་བྱ་བ་རྣམ་པ་བརྒྱད། ཅེས་གསུངས། རྣམ་པ་བརྒྱད་ནི་རོ་  
པོ་ཞེ་སྤང་གཉི་ཐུག་མེད། དམིགས་པ་ཁམས་གཅིག་ཁམས་གསུམ་པ། རྣམ་པ་སྟུག་  
བསྟུལ་གཅིག་དང་གསུམ། ལ་ནི་བསམ་གཏན་བཞི་བཞི་པ། རྒྱད་ནི་ཉན་ཐོས་སྟགས་  
རང་རྒྱལ། ཐོབ་པ་འདོད་ཆགས་སྤྱིད་ཅེར་བལ། འོན་ནི་ཡོངས་སུ་མི་སྒྲོབ་སྒྲོབས། །  
ལས་ནི་མི་འདྲ་འདྲ་བར་མཛད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ངོ་བོའི་བྱད་པར་སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་  
ཞེ་སྤང་མེད་པ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་གཉི་ཐུག་མེད་པ་ཡིན། དམིགས་པའི་བྱད་པར་སྒྲིང་  
རྗེ་ཆེན་པོ་འདོད་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་ཁམས་གསུམ་  
གའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས། རྣམ་པའི་བྱད་པར་སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྟུག་བསྟུལ་གྱི་སྟུག་  
བསྟུལ་གཅིག་ལུ་དང་བལ་བར་འདོད། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་གསུམ་ག་དང་བལ་བར་འདོད་  
པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན། ས་འམ་རྟེན་གྱི་བྱད་པར་སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོས་བསམ་གཏན་བཞི་ག་  
ལ་བརྟེན། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་བསམ་གཏན་བཞི་བ་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན། རྒྱད་ཀྱི་  
བྱད་པར་སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཉན་རང་གི་རྒྱད་ལ་འང་ཡོད། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་  
ཁོ་ནའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པ་ཡིན། ཐོབ་པའི་བྱད་པར་སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་འདོད་པ་ལ་འདོད་

ཆགས་དང་བྲལ་བས་ཐོབ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་སྤྱིད་ཅེ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་ཐོབ་  
དགོས། རྒྱལ་པའི་བྱུང་པར་སྤྱིད་རྗེ་ཆེན་པོ་ནི་དོན་ཡོངས་སུ་མི་སྦྱོབ་པ་དང་། ཐུགས་རྗེ་  
ཆེན་པོ་དོན་ཡོངས་སུ་སྦྱོབས་པ་ཡིན། བྱུང་ལས་ཀྱི་བྱུང་པར་སྤྱིད་རྗེ་ཆེན་པོ་མི་འདྲ་  
བ་དང་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་འདྲ་བར་འཇུག་པའི་བྱུང་པར་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །སྦྱོར་ལུང་  
བ་བསམ་གཏན་འཕེལ་བས། མི་སྦྱོབ་སྦྱོབས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཞེས་བསྒྲུར་པ་  
ལགས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཡོན་ཏན་འཕགས་པ་འོག་མ་  
དང་མ་འབྲེས་པ་ལ་བཙོ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། སྦྱོབས་བརྒྱུ་མི་འཛིགས་པ་བཞི། དྲན་པ་ཉིར་  
གཞག་གསུམ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོན་སངས་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་  
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་མཉམ་པས་བྱུང་བམ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་སྟོན་པ་  
ལ། སངས་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་ཆོགས་དང་ནི། ཞེས་སོགས་རྒྱུ་དང་བཞིའི་དག་དོན། སངས་  
རྒྱལ་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་གསུམ་གྱིས་མཉམ་སྟེ། རྒྱ་ཆོགས་གཉིས་རྫོགས་པར་  
མཉམ། འབྲས་བུ་ཆོས་སྒྲུབ་རྟེན་པར་མཉམ། འཕྲིན་ལས་འགྲོ་དོན་འབད་མེད་ལྷན་  
གྲུབ་ཏུ་སྦྱོད་པར་མཉམ་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་སྒྲ་ཆེ་རིང་བུང་། རིགས་བཟང་ངན། སྒྲ་  
བོང་ཆེ་ཆུང་མི་མཉམ་སྟེ། དེ་དག་འདུལ་བའི་བསམ་པ་དང་མཐུན་པར་སྒྲ་ཆོགས་སྟོན་  
པའི་ཕྱིར།

། ཞེས་བསམ་བསྒྲུས་པའི་ཐུན་མོང་བའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ། །

གཉིས་པ་ཐུན་མོང་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་ནི། ཆོས་བཞིན་སྦྱོབ་དང་ཐུན་མོང་ཡིན།  
ཞེས་སོགས་ཀྱི་དག་དོན། ཐུན་མོང་བའི་ཡོན་ཏན་ལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཉན་རང་འཕགས་



པ་དང་། རྩལ་མོང་བ་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན། སྒྲོན་གནས་ཤེས་པའི་ཉིང་  
རེ་འཛིན། སོ་སོར་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི། ཟག་ཟད་ཀྱི་མཛོན་ཤེས་སོགས་དང་། སོ་  
སྒྲི་དང་རྩལ་མོང་བ་མཛོན་ཤེས་དང་པོ་ལ། བསམ་གཏན་བཞི་གཟུགས་མེད་བཞི། ཚད་  
མེད་བཞི། ཟད་པར་ཟིལ་གཞོན་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་སོགས་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་འཛིན་སོགས་ཁྱད་ཆོས་ལྔ་དང་ལྔ་ན་ཏེ། རོ་བོ་ཀུན་རྫོབ་  
ཤེས་པ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སས་བསྐྱུས། རྒྱད་མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་གྱི་དགྲ་  
བཅོམ་ཁོ་ནའི་རྒྱད་ཀྱིས་བསྐྱུས། རྟེན་གྲིང་གསུམ་གྱི་མི་ཁོ་ནའི་རྒྱད་ལ་གསར་དུ་  
སྒྲི། དམིགས་པ་ཉོན་མོངས་སྒྲི་འགྱུར་སྒྲོམ་པ་བཞི་དང་བཅས་པ་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་  
པ་དེ་ནི་མི་སྒྲི་བར་གྱུར་ཅིག་སྒྲོམ་པའི་རྒྱད་ལུ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཉོན་མོངས་མེད་  
པ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས། ཞེས་སོགས་རྒྱང་པ་བཞི་གསུངས།

སྒྲོན་ནས་ཤེས་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ནི། ཁྱད་ཆོས་ལྔ་དང་ལྔ་ན་ཏེ། རོ་བོ། ས། རྒྱ།  
རྟེན་རྣམས་བཤད་མ་ཐག་པ་བཞིན་དང་། དམིགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ནས་  
རྣམ་པ་འདི་ཤེས་པར་བྱའོ་སྒྲོམ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། སྒྲོན་ནས་ཤེས་  
པའང་དེ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡིད་དམིགས་པ་ཐམས་ཅད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

སོ་སོར་ཡང་དག་རིག་པའང་ཁྱད་ཆོས་ལྔ་དང་ལྔ་ན་ཏེ། རོ་བོ། རྒྱ་རྟེན་སྒྲར་བཞིན་  
ལ། དབྱེན་ཆོས། དོན། དེས་ཆོག་སྒྲོབས་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་ཡོད། ས་  
ཁམས་གསུམ་ས་དགུས་བསྐྱུས་པ་ཡོད་པའི་ཁྱད་པར་དང་ལྔ་ན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་བཞིན་  
ཆོས་དོན་དེས་ཆོག་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །འོ་ན་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་  
སོགས་དེ་དག་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་རིམ་ལྔ་བསྐྱུས་ན། དུག་པ་དེ་དག་རབ་  
མཐའ་བས། ཞེས་སོགས་རྒྱང་བཞིའི་ངག་དོན། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། དེ་དག་རབ་  
མཐའི་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་བྱིར། རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་བཞག་

ཏུ་ཡོད་དེ། འཕེལ་བ་གསུམ་གྱིས་སྤངས་པའི་བསམ་གཟུགས་རྣམས་རབ་མཐའི་བསམ་གཟུགས་དང་། གཟུགས་མེད་ཡིན་པའི་བྱིར། འཕེལ་བ་གསུམ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ལམས་གསུམ་ས་དགུ་ལ་ཡར་ལུགས་མཐུན་དུ་སྟོམས་པར་འཇུག་ཅིང་། མར་ལུགས་ལྷོག་ཏུ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་འཕེལ་བ་ཆུང་དུ། རེ་རེའི་བར་དུ་བཀལ་ཏེ་ཐོད་ཀྱིས་ལུགས་མཐུན་དུ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་འཕེལ་བ་འབྲིང་། དེ་ནི་དུགས་ལྷོག་ཏུ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་འཕེལ་བ་ཆེན་པོ་ཡིན། གསུམ་པོ་དེས་ཉེར་ལེན་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་བསམ་གཟུགས་རྣམས་རབ་མཐའ་དངོས་གཞི་ཡིན་པའི་བྱིར།

འོ་ན་མངོན་ཤེས་དུག་པོ་དེ་གང་སྟུང་ན། རྩལ་ལྷུ་ལ་རྩལ་ལྷུ་ཡོད་དང་ནི། ཞེས་སྟགས་རྒྱུ་པ་དུག་གི་ངག་དོན། མངོན་ཤེས་ལ་དུག་ཡོད་དེ། རྩལ་ལྷུ་ལྷུ་ཤེས་ཀྱི་མངོན་ཤེས་སྟགས་དུག་ཡོད་པའི་བྱིར། དུག་པོའི་ཁྱད་ཆོས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། རོ་བོ་རྣམ་གྲོལ་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན། འོ་ན་དེ་དག་ཤེས་པ་གང་གིས་བསྟུས་ཞེ་ན། གསུམ་པ་དང་དུག་པ་མ་གཏོགས་བཞི་པོ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་མཚན་ནི་དེ་གི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། ལ་རོལ་གྱི་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ལ་ཤེས་པ་ལྷ་ཡོད་ཏེ། སེམས་ཤེས་ཟག་བཅས་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་ལ་རོལ་སེམས་ཤེས་པ་གཉིས་ཡོད། ཟག་པ་མེད་པ་ལས་ཤེས་ཆོས་ཤེས་རྗེས་ཤེས་རྣམས་སུ་ཡོད། དུག་པ་ཟག་ཟད་ཀྱི་མངོན་ཤེས་ནི་སྟོབས་བརྩུ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རྣམ་གྲོལ་གྱི་ཞེས་སྟགས་རྒྱུ་པ་ལྷུ་དང་བཞི་གསུངས། དུག་པོ་དེ་དག་ས་གང་ན་ཡོད་ཅི་ན། དང་པོ་ལྷ་བསམ་གཟུགས་ཀྱི་དངོས་གཞིས་བསྟུས་ཏེ། ལམ་སྤྱོད་པ་ལ་བརྟེན་པའི་བྱིར། དུག་པ་ཟག་མེད་ནི་ས་དགུ་ན་ཡོད། དེ་དག་གང་གི་ལྷུ་ཅན་ཡིན་ཞེ་ན་རང་གང་ལ་བརྟེན་པའི། རང་ས་དང་འོག་སའི་ལྷུ་ཅན་ཡིན། འོ་ན་དེ་དག་དགོ་མི་དགོ་གང་ཡིན་ཞེ་ན་མིག་རྣམས་པའི་མངོན་ཤེས་གང་རུང་ལ་ལུང་མ་བསྟན་གྱིས་བྱུང། གཞན་རྣམས་ལ་

དག་པས་བྱུང་སྟེ། ལཱ་ནི་བསམ་གཏན་པའི་དག་ན། ཞེས་སྟགས་བདུན་གསུངས།  
 འོ་ན་མདོ་ལས་རིག་པ་གསུམ་དང་ཆོ་འཕུལ་གསུམ་གསུངས་ན། དེ་ནམས་གང་ཞེ  
 བ། དང་པོ་ནི། གསུམ་ནི་རིག་པ་སྟོན་མཐའ་སྟགས། ཞེས་སྟགས་རྒྱང་གཉིས་ཀྱི་  
 དག་དོན། མི་སྟོབ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་མདོན་ཤེས་ཐ་མ་གསུམ་པོ་རིག་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྟོན་  
 བས་དུན་པའི་མདོན་ཤེས་ཀྱིས་སྟོན་གྱི་མཐའ་རིག་། དེའི་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྟེ་བ་ཤེས་  
 པའི་མདོན་ཤེས་ཀྱིས་བྱི་མའི་མཐའ་རིག་། དེའི་ཟག་ཟད་ཀྱི་མདོན་ཤེས་ཀྱིས་ད་ལྟར་བ་  
 རིག་པའི་སྟོན་པ་དུས་གསུམ་ལ་སྟོངས་པའི་སྟོངས་པ་སྟོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།  
 ཆོ་འཕུལ་གསུམ་སྟོན་པ་ནི། དང་པོ་གསུམ་པ་དུག་པ་ནི། ཞེས་སྟགས་བཞིའི་དག་དོན།  
 མདོན་ཤེས་དང་པོ་རྒྱ་རྒྱ་འཕུལ་གྱི་ཆོ་འཕུལ། མདོན་ཤེས་གསུམ་པ་གསུང་ཀྱན་བཞེད་  
 པའི་ཆོ་འཕུལ། མདོན་ཤེས་དུག་པ་ཐུགས་རྗེས་བསྟན་གྱི་ཆོ་འཕུལ་ཡིན་པའི་བྱིར།  
 གསུམ་པོའི་ནང་ནས་རྗེས་བསྟན་གྱི་ཆོ་འཕུལ་མཆོག་ཡིན་ཏེ། ཟག་པ་ཟད་པས་མི་འཕུལ་  
 པ་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། བན་པ་དང་ཡིད་དུ་འོང་བའི་འབྲས་བུ་ལ་སྦྱར་བའི་བྱིར་ཏེ།  
 རང་འབྲེལ་ལས། རྒྱ་འཕུལ་དང་ཀྱན་བཞེད་པ་དག་ནི་རིག་སྟགས་ཀྱིས་ཀྱང་བྱེད་དེ།  
 གཞན་དང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རིག་སྟགས་གང་གིས་ན་ནམ་མཐའ་ལ་འགོ་བ་དང་། རྟོགས་  
 བྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་རིག་སྟགས་གང་གིས་ནི་བྱི་རོལ་གྱི་སེམས་ཤེས་པ་ཡང་ཡོད་ཀྱི། ཡང་  
 དག་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་ནི་གཞན་གྱིས་བྱ་བར་མི་རྣམས་པས་མི་འཕུལ་  
 པའི་བྱིར་འདི་ནི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ། །དེ་གཉིས་ཀྱི་ནི་གཏོང་བ་ཅམ་དུ་ཟད་ཀྱི་རྗེས་སུ་  
 བསྟན་པའི་ཆོ་འཕུལ་གྱིས་ནི་ཐབས་ཉེ་བར་སྟོན་པའི་སྟོན་པ་ལན་པ་དང་ཡིད་དུ་འོང་  
 པའི་འབྲས་བུ་ལ་སྦྱར་བ་འདི་ཉིད་མཆོག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་ཆོ་འཕུལ་དང་  
 པོ་ནི། རོ་བོ་ཀྱན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་། ཆོ་འཕུལ་གཉིས་པོ་བོ་ཤེས་པ་ལྟ་དང་། ཆོ་འཕུལ་  
 གསུམ་པ་རོ་བོ་ཤེས་པ་དུག་གམ་བརྩས་བསྟུས་སོ། །སྤྱོད་ནི། ཅིའི་བྱིར་ཆོ་འཕུལ་

ཞེས་བྱ་ཞེན། འཕྲོག་པར་བྱེད་པས་ན་ཆོ་འཕྲུལ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཉ་ར་ཞེས་པ་འཕྲོག་པ་  
ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཆོ་འཕྲུལ་གསུམ་པ་འཆད་པ་ན། མདོ་ལས། རྩུ་འཕྲུལ་གྱི་རྣམ་  
པ་དུ་མ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་པར་འགྱུར་ཅེས་པས་མདོར་བསྟན་ནས། དབང་རྣམ་པ་བཞི་  
ལ་དབང་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པས་རྒྱས་པར་བཤད་དེ། གཅིག་རྒྱུར་ནས་མང་པོ་དང་།  
མང་པོར་རྒྱུར་ནས་གཅིག་རྒྱུར་ཞེས་པ་རྒྱལ་པ་དང་། སྤང་པ་ལས་མི་སྤང་མི་སྤང་  
པ་ལས་སྤང་པ་དང་། རྟོད་ནས་མི་འབར་སྤང་ནས་རྩུ་འཕྲུག་ཅེས་པ་བསྒྲུར་པ་དང་།  
ཞེས་པས་འགྲོ་བ་དང་། རམ་མཁའ་ལ་གནས་ཤིང་སྤྱོད་ལམ་བཞི་སྟོན་ཅེས་པས་གནས་  
པ་དང་། ཉི་མ་དང་ལྷ་པ་ལག་པས་འཛིན་ཅིང་། ཆངས་པའི་འཛིན་ཉེན་གྱི་པར་དུ་ལུས་  
གིས་དབང་བསྒྲུར། ཞེས་གསུངས་པས་ལུས་ལ་དབང་བར་བསྟན་ནོ། །

འོན་ཏེ་རྩུ་འཕྲུག་ཅེས་པ་ནི་ལྟ་བུ་སྟམ་ན། རྩུ་འཕྲུལ་ཉིང་འཛིན་དེ་ལས་ནི། ཞེས་སོགས་  
རྒྱུ་པ་དུག་གི་ངག་དོན། རྩུ་འཕྲུལ་ནི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཡིན་ལ། དེ་ལས་ཡོན་ཏན་  
རྣམས་འབྱོར་ཞིང་འགྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ལུལ་ལ་རྒྱལ་པ་དང་འགྲོ་བ་གཉིས་  
ཡོད་ཅིང་། འགྲོ་བ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། འདཔ་ཆགས་བྱ་བ་ཞིན་ལུས་ཕྱིན་བྱེད་ཀྱི་འགྲོ་  
བ། ཐག་རིང་པོ་ཡང་ཐུང་དུར་མོས་པར་རྒྱུར་དུ་འགྲོ་བས་མོས་པ་ལས་ཐུང་བའི་འགྲོ་  
བ་ཡིད་ལྟར་མཁུགས་པའི་འགྲོ་བ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་གསུམ་གང་ཟག་གང་ལ་ཡོད་  
པ་བཞག་རྒྱུ་ཡོད་དེ། རྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ལ་གསུམ་ག་མང་འན་དང་པོ་གཉིས་ལྟ་ཅི་སྟོས།  
ཉན་རང་རྣམས་ལ་དང་པོ་གཉིས་ཁོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱལ་པ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། འདོད་  
པར་གདོགས་པའི་རྒྱལ་པ། གཟུགས་ཁམས་སུ་གདོགས་པའི་རྒྱལ་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་  
ཕྱིར། གང་རྒྱལ་ན་ཕྱིའི་སྟེ་མཆེད་དུ་རྒྱུར་པའི་གཟུགས་དྲི་རོ་རེག་བཞི་རྒྱལ་པ་ཡིན་གྱི།  
མིག་སོགས་དབང་པོ་ལ། རྒྱ་ཡིད་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་ཆོས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་རྣམས་མི་རྒྱལ་དེ། དེ་  
རྣམས་རྒྱལ་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། རྒྱལ་པ་ཐམས་ཅད་བསྟན་གཉིས་སུ་འདུས་དེ། རང་



ཉིད་མེད་གེ་མོགས་སྐྱུལ་པ་རང་གི་ལུས་དང་འབྲེལ་བ་དང་། བྱི་རོལ་ཏུ་མེད་གེ་མོགས་  
 སྐྱུལ་པ་ལྟ་བུ་གཞན་གྱི་ལུས་དང་འབྲེལ་བ་གཉིས་སུ་འདུས་པའི་བྱིར། གཟུགས་ཁམས་  
 ན་གཟུགས་དང་རིག་བྱ་གཉིས་སྐྱུལ་བྱ་ཡིན་གྱི། གཟུགས་གྱི་སྐུ་ལྟ་བུ་གྱི་དྲི་རོ་མེད་  
 རོ། འོན་མེས་གང་གིས་སྐྱུལ་པ་ཡིན་སྟེ་མ་ན། སྐྱུལ་མེས་ས་དག་གིས་ཞེས་མོགས་རྒྱུ་  
 པ་བྱེད་དང་བཞིའི་དག་དོན། རྩ་འབྲུལ་དེ་དག་མཛོན་གྱིས་ཁོ་ནས་སྐྱུལ་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་  
 ན་མ་ཡིན་ཏེ། མཛོན་གྱིས་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་སྐྱུལ་མེས་ས་གྱི་སྐྱུལ་པ་ཡིན་པའི་  
 བྱིར། སྐྱུལ་མེས་ས་ལ་བརྟུ་བཞི་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་འབྲས་བུའི་སྐྱུལ་མེས་ས་  
 གཉིས་ནས་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་འབྲས་བུའི་དེ་ལྟའི་བར་དུ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། བསམ་  
 གཏན་དང་པོ་བའི་འདོད་ཁམས་དང་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྐུ་ལྟ་བུ་གྱི་གཉིས།  
 གཉིས་པ་བའི་གསུམ། གསུམ་པ་བའི་བཞི། བཞི་པ་བའི་འོག་ས་བཞི་དང་རང་ས་ལྟེ་  
 ལྟའི་བར་ལ་རིམ་བཞིན་སྐྱུལ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འོག་སའི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་སྐྱུལ་  
 མེས་ས་གོང་ས་ལ་སྐྱེད་པ་མི་སྤྱིད་དེ། གོང་མ་མཛོན་དུ་མི་རུས་པའི་བྱིར།

འོན་སྐྱུལ་པ་ལ་དབྱེ་ན་དུ་ཡོད་སྟེ་མ་ན། རྩ་འབྲུལ་གསང་ལྟགས་སྟུན་དག་དང་།  
 ཞེས་མོགས་གཉིས་གྱི་དག་དོན། རྩ་འབྲུལ་ལ་དབྱེ་ན་ལྟ་ཡོད་དེ། སྟེ་མ་བྱུང་གི་རྩ་འབྲུལ་  
 སྟེ་ས་ཐོབ་གྱི། གསང་ལྟགས་གྱིས་ནམ་མཁའ་ལ་འགོ་རུས་པ་ལྟ་བུ་གསང་ལྟགས་གྱི། མ་  
 བྱུང་མདོངས་དང་རུས་སྐྱུལ་གྱི་ཟེ་བ་ལ་མོགས་པའི་སྟུན་དག་དང་། རྩལ་པོ་ང་ལས་  
 རུས་དང་བར་སྤྱིད་པ་ལྟ་བུ་ལས་ལས་སྟེ་ས་པའི་རྩ་འབྲུལ་དང་ལྟ་ཡིན་པའི་བྱིར། གནས་  
 པདུན་པ་ཡེ་གྱིས་བསྟན་པའི་དཀའ་གནས་ལོགས་པར་བཤད་པའོ། །

གནས་བརྒྱད་པ། ལྷོ་མས་འཇུག་བསྟན་པའི་མཛོད།

གནས་བརྒྱད་པ་ལྷོ་མས་འཇུག་བསྟན་པའི་གནས་བཤད་པ་ལ། ལྷོ་མས་འཇུག་  
དངོས་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །

༼ ལྷོ་མས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བསྟུ་སོགས་བཤད་པ། ༽

དང་པོ་ནི། བསམ་གཏན་དག་ནི་རྣམ་གཉིས་བཞི། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྤྱོད་ན།  
གཞུང་དོན་གཉིས། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། བསྟུ་བ། སོ་སོའི་རང་བཞིན།  
བྱེ་བྲག་ཏུ་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བསྟུ། ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་ཡན་ལག་རྣམ་  
པར་མི་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན། ཟུང་ཆོས་བཤད་པའོ།

དང་པོ་ནི། ཡན་ལག་གསུང་མཐོངས་པ་གང་རུང་གི་སྒྲོ་ནས་རང་གི་འོག་ས་ལས་  
འདས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་གོང་སས་བསྟུས་པའི་དགེ་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་མཚུངས་  
ལྡན་དང་བཅས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ། ཁམས་གོང་མའི་དངོས་གཞིའི་ལྷོ་མས་འཇུག་གི་  
མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ལྷོ་མས་འཇུག་དགེ་བ་རྩེ་གཅིག་པ། ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་རྒྱ་ལྷོ་མས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་ལྷོ་མས་  
འཇུག་བཞི། འབྲས་སུ་སྤྱོད་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་ལྷོ་མས་འཇུག་བཞི། དེ་  
ལྟར་གཟུགས་མེད་ཀྱི་བཞི་བཞི་སྟེ་བརྒྱུད་ཀྱི། རོ་བོའི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན། བསམ་གཏན་  
གྱི་དངོས་གཞི་བཞི་དང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དེ་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། བརྒྱད་པའི་དང་  
པོ་བདུན་ལ། ཉོན་མོངས་ཅན་དང་། དག་པ་བ། ཟག་མེད་གསུམ་གསུམ་ཡོད། སྤྱིད་

ཅེའི་དངོས་གཞི་ལ་ཉེན་མོངས་ཅན་དང་དག་པ་པ་ཡོད་ཀྱི་ཟག་མེད་མེད་དེ། དེ་ལྟར་  
སྒྲིམས་འཇུག་དངོས་གཞིའི་རྩམ། ཞེས་སོགས་གཉིས་གསུངས།

གསུམ་པ་ནི། གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སྒྲིམས་འཇུག་  
རྣམས་སྐྱ་སྒྲིམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་དང་། འབྲས་སུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་  
གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་གཉིས་སུ་འདུ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་འང་དེ་ལྟར་འདུས་པའི་བྱིར།  
བསམ་གཏན་དག་ནི་རྣམ་གཉིས་བཞི། ཞེས་གསུངས།

བཞི་པ་ནི། ཡན་ལག་གི་སྒྲི་ནས་རང་གི་འོག་ས་ལས་འདས་པའི་རིགས་སུ་གནས་  
པའི་བསམ་གོང་མའི་དངོས་གཞིའི་སྒྲིམས་འཇུག་ཏུ་དམིགས་པ། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་  
གཞིའི་སྒྲིམས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། དང་པོའི་དངོས་གཞི་སོགས་བཞི། ལམ་  
དང་བཅས་པའི་དབང་ཏུ་བྱས་ན་ཁོ་རང་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་སྤང་པོ་ལྟ་ཡོད་དེ། རྗེས་  
འབྲང་བཅས་ན་སྤང་པོ་ལྟ། ཞེས་གསུངས། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་  
རྟོག་དཔྱད་གང་རུང་གཉིན་པོའི་ཡན་ལག་གི་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་  
རིགས་སུ་གནས་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཡིན་པར་དམིགས་པ། བསམ་  
གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་སྒྲིམས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་ཅམ་ཁྱད་གཉིས།  
བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་དཔྱད་བ་གཉིན་པོའི་ཡན་ལག་གི་བསམ་གཏན་  
དང་པོའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་རྟོག་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བའི་རིགས་སུ་གནས་  
པས་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྒྲིམས་འཇུག་ཏུ་དམིགས་པ་བསམ་གཏན་  
དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཅམ་པོ་བའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལྟར་བྲལ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པ་དེ་  
ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད། རྟོག་མེད་བསམ་གཏན་ཁྱད་པར་ཅན། ཞེས་གསུངས།  
བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་ནང་རབ་ཏུ་དང་བ་གཉིན་པོའི་ཡན་ལག་གི་  
བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་བསམ་

གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཡིན་པར་དམིགས་པ། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་དངོས་གཞིའི་  
སྒྲིམས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད།

དེ་བཞིན་དུ་དྲན་ཤེས་བཞིན་གཉིན་པའི་ཡན་ལག་གི་གཉིས་པ་ལ་འདོད་ཆགས་  
དང་བྲལ་ཞེས་སོགས་སྐྱར་ནས། གསུམ་པ་དེའི་མཚན་ཉིད། དྲན་པ་བཏང་སྒྲིམས་  
ཡོངས་དག་གཉིན་པའི་ཡན་ལག་གི་གསུམ་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ། ཞེས་སོགས་  
བཞི་པའི་དེའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དཔྱད་དང་དགའ་དང་བདེ་དང་ལྷན། །ཡན་ལག་ལྷ་  
ལྷ་སྤངས་པ་ཡི། །ཞེས་གསུངས། དམིགས་པའི་སྒྲིན་ནས་རང་གི་འོག་ས་ལས་འདས་  
པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཁམས་གོང་གི་དངོས་གཞི་ཡིན་པར་དམིགས་པ། གཞུགས་  
མེད་གྱི་དངོས་གཞིའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་བཞི། སྐྱར་བའི་དུས་སུ། ཚེས་ཐམས་ཅད་ནི་  
ནམ་མཁའ་ལྟར་མཐའ་ཡས། རྣམ་ཤེས་ལྟར་མཐའ་ཡས། དེ་ལྟ་བུའི་གཞུང་བྱ་གཉིས་  
པོ་དེ་ཅི་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འདུ་ཤེས་རགས་པ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་མེད་པ་  
མ་ཡིན་ནོ། སྒྲིམ་དུ་བསྒྲིམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་གཞིའི་དུས་སུ་དེ་དང་དེ་མངོན་དུ་  
གྱུར་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་དུ་སྤྱེ་བའི་གཞུགས་མེད་གྱི་དངོས་གཞིར་དམིགས་  
པ་རྣམས་རིམ་བཞིན། གཞུགས་མེད་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས།  
ཅི་ཡང་མེད། འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་སྒྲེ་མཆེད་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འོག་  
མའི་ས་ལས་དབེན་ལས་སྐྱེས། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བརྒྱད་གསུངས། ཡང་དེ་ལ་དབྱེ་  
ན། གཞུགས་མེད་གྱི་ཡུང་པོ་བཞི་ཡོད་དེ། དེ་བཞིན་གཞུགས་མེད་ཡུང་པོ་བཞི། ཞེས་  
གསུངས། སྒྲིམས་འཇུག་དག་པ་བའི་རྣམ་རྒྱན་ཡང་ཡིན། ཁམས་གོང་མའི་ཉོན་མོངས་  
པ་དང་མཚུངས་ལྷན་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་གྱུར་པའི་སྒྲིབ་ལུང་བསྐྱར་གྱི་སེམས་  
ཅེ་གཅིག་པར་དམིགས་པ། སྒྲིམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རོ་  
ཡུང་མཚུངས་ལྷན་སྤེད་བཅས་སོ། །ཞེས་གསུངས།



དེ་ལ་དབྱེ་ན། མཛོད་པ། ལྷ་པ། ར་རྒྱལ། མ་རིག་པ་ཤས་ཆེ་བའི་སྟོམས་འཇུག །  
 ཉོན་མོངས་ཅན་བཞི་ཡོད་དེ། གཞན་མིན་བཞི་ཞེས་ཉི་འོག་པ། །དེ་དག་མཛོད་ལྷ་པ་  
 ར་རྒྱལ་མོངས། །ཞེས་གསུངས། །ལམས་གོང་གི་དངོས་གཞི་ཡང་ཡིན། །འཛིག་རྟེན་  
 བའི་དགོ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ། དག་པའི་དངོས་གཞིའི་མཚན་  
 ཉིད་ཡིན་ཏེ། །འཛིག་རྟེན་པ་ཡི་དགོ་བ་ནི། །དག་པ་དེ་ནི་དེས་སྤང་བུ། །ཞེས་  
 གསུངས། དབྱེ་ན། ཉམས་པ། གནས་པ། རྒྱུད་པར། དེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཞི་ཡོད་  
 དེ། དག་པ་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་སོགས། །རྣམ་བཞི། །ཞེས་གསུངས། །སྟོམས་འཇུག་དག་  
 བ་བ་ཡང་ཡིན་རང་གི་རྗེས་སོགས་དེ་མ་ཐག་རྒྱ་རང་སའི་ཉོན་མོངས་སྤྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་  
 མཐུན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ། དེ་ཡང་ཡིན། དེ་མ་ཐག་རྒྱ་རང་སའི་དག་པ་  
 བ། དེ་མ་ཐག་རྒྱ་གོང་སའི་དག་པ་བ། དེ་མ་ཐག་རྒྱ་ཟག་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་སྤྱེ་བ་དང་  
 རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ། དེས་བཞིན་བཞི་པོ་དེའི་  
 མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་གོ་རིམ་བཞིན། །ཉོན་མོངས་སྤྱེ་དང་རང་ས་དང་། །གོང་དང་  
 ཟག་མེད་རྗེས་མཐུན་པ། །ཞེས་གསུངས། །གོང་མའི་དངོས་གཞི་ཡང་ཡིན་འཛིག་རྟེན་  
 ལས་འདས་པའི་དགོ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ། ཟག་མེད་ཀྱི་དངོས་  
 གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཟག་མེད་འཛིག་རྟེན་འདས་པའོ། །ཞེས་  
 གསུངས།

### ༼ བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་བཤད་པ། ༽

ལྷ་པ་ནི། བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་ལ་རྒྱས་པར་བྱེ་ན་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། དང་  
 བོ་ཡན་ལག་ལྷ། གཉིས་པ་ལ་བཞི། གསུམ་པ་ལ་ལྷ། བཞི་པ་ལ་བཞི་རྣམས་སུ་ཡོད་  
 པའི་བྱུང་ཏེ། དང་བོ་ལ་ལྷ་རྟོག་དབྱེད་དང་། །ཞེས་སོགས་རྣམ་པ་བརྒྱད་གསུངས།

བསྐྱེད་ཐུག་གི་སྒྲོ་ནས་བཅུ་གཅིག་ཏུ་འདུས་ཏེ། དང་པོའི་ཡན་ལག་ལྷ། གཉིས་པའི་  
 བྱང་རབ་ཏུ་དང་བ་དང་། གསུམ་པའི་ཡན་ལག་དང་པོ་བཞི། བཞི་པའི་ཆོར་བ་བཏང་  
 གྲོམས་རྒྱམས་སུ་འདུས་པའི་བྱིར་ཏེ། ཐུག་པའི་བཅུ་གཅིག་ཅེས་གསུངས། འོ་ན་ཡན་  
 ལག་སོ་སོའི་ངོ་བོ་རིལ་བུ་སྒྲུམ་ན་བྱེ་བྲག་སྒྲུབ་ན་རེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་  
 བདེ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བ་ཡིན། གསུམ་པའི་བདེ་བ་ནི་སེམས་ཆོར་བདེ་བ་ཡིན་  
 ཏེ། དང་པོ་ནི། ཤིན་ཏུ་སྤངས་པ་བདེ་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། །རང་འགྲེལ་  
 ལས། བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་དག་ན་ནི་ཤིན་ཏུ་སྤངས་པ་ལ་བདེ་བ་ཞེས་  
 བཤད་དོ། །འདི་ལ་ནི་ཤིན་ཏུ་སྤངས་པ་བདེ་བ་ཡིན་ལ་དེ་ལ་ནི་ཆོར་བ་བདེ་བ་ཡིན།  
 ཞེས་གསུངས། བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་དགའ་བ་ནི་ཡིད་བདེ་ཡིན་  
 ཏེ། བསམ་གཏན་གསུམ་པར་དེ་ཉིད་འགགས་པར་བརྟེན་པ་ལས་སྤྱིད་པ་དེ་འགག་  
 པར་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། དེ་ལྟར་དུ་ལུང་རྒྱུ་པ་གཉིས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་བྱིར་ཏེ།  
 ལུང་རྒྱུ་གཉིས་བྱིར་དགའ་ཡིད་བདེ། ཞེས་གསུངས། ལུང་གཉིས་ནི། རྒྱུ་པར་སྒྱུར་  
 བའི་མདོ་ལས། འདིར་དེའི་ཡིད་བདེ་བའི་དབང་པོ་སྤྱིས་པ་མ་ལུས་པར་འགགས་པར་  
 འགྱུར་རོ། ཞེས་དང་། ཡང་བདེ་བ་ཡང་སྤངས་ཏེ་སྤར་ནས་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཡང་སྤངས་  
 ཞིང་། ཡིད་བདེ་བ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་ཡང་རྒྱབ་པས། ཞེས་གསུངས་པའོ། །བསམ་  
 གཏན་དང་པོའི་སྐུ་བསྐྱེད་ཀྱི་རྩིང་བའི་རྒྱུ་པ་ཅན་གྱི་སྒོ་དང་། ཞིབ་པའི་རྒྱུ་པ་ཅན་  
 གྱི་སྒོ་ལ་རིམ་བཞིན་དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྟོག་དབྱེད་དུ་འཛོག་སྟེ། རྟོག་དང་དབྱེད་  
 པ་རྩིང་ཞིབ་ཉིད། ཅེས་གསུངས། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་སྐུ་བསྐྱེད་ཀྱི་དྲན་ཤེས་  
 བཞིན་བཏང་གྲོམས་གསུམ་ལ། དེའི་ཡན་ལག་གི་ནང་རབ་ཏུ་དང་བ་འཛོག་སྟེ། རབ་  
 ཏུ་དང་བ་དད་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས། དགའ་བའི་ཀུན་དགྱིས་དང་བྲལ་བའི་བསམ་  
 གཏན་གསུམ་པའི་སྐུ་བསྐྱེད་ཀྱི་དྲན་པ། དེ་འབྱུང་མི་འབྱུང་རྟོགས་པའི་དེའི་སྐུ་

བསྐྱུས་ཀྱི་ཤེས་བཞིན། དེ་དང་བྲལ་བ་ན་དམིགས་པ་ལ་ལྟན་གྱུ་བ་ཏུ་འཛོག་པའི་དེའི་  
 སས་བསྐྱུས་ཀྱི་འདུ་བྱེད་བཏང་སྒྲོམས་གསུམ་ལ། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་དྲན་སོགས་  
 གསུམ་རིམ་བཞིན་འཛོག། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་གསུམ་པོ་དེ་ལ་  
 རང་མིང་གིས་མི་སྒྲོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་དགའ་བའི་ཀུན་དགྱིས་དང་མ་བྲལ་  
 པའི་ཕྱིར། ནང་རབ་དང་ཞེས་བཞོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་དང་  
 པོའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་རྟོག་དཔྱད་ཀྱི་རྟོག་པས་དྲངས་པའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་གསུམ་  
 པའི་དེ་གསུམ་ལ་རང་མིང་གིས་མི་སྒྲོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དགའ་བའི་ཀུན་དགྱིས་  
 དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་ཀྱི་སྒྲོན་དང་བྲལ་བའི་དམིགས་རྣམ་མི་བཞེད་པའི་  
 བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་དྲན་པ་དེ་དང་བྲལ་ནས་དམིགས་པ་ལ་ལྟན་  
 གྱུ་བ་ཏུ་འཛོག་པའི་དེའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་འདུ་བྱེད་བཏང་སྒྲོམས་གཉིས་པ་བསམ་གཏན་  
 བཞི་པའི་ཡན་ལག་གི་དྲན་པ་དང་བཏང་སྒྲོམས་ཡོངས་དག་ཏུ་འཛོག། འདི་ལ་ཡོངས་  
 དག་གི་སྒྲས་བཞོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་ཀྱི་སྒྲོན་བརྒྱད་ལས་གྲོ་ལ་  
 པའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་ཆོར་བ་བཏང་སྒྲོམས་ལ་དེའི་ཡན་ཡོན་  
 ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་འཛོག། བསམ་གཏན་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ནི། རང་  
 རང་གི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་ལ་འཛོག། འདི་ཐམས་ཅད་དངོས་གཞི་དང་  
 ཡན་ལག་གཉིས་ཀ་ཡིན་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། ཡན་ལག་བཞི་པའི་དམིགས་པ་རི་ལྟ་  
 བར་ཡན་ལག་ལྔ་པའི་བསམ་གཏན་ཡང་དེ་འདྲའོ། ཞེས་གསུངས།

# ༩ ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་ཡན་ལག་མི་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཆོད་བཤད་པ། ༩

དུག་པ་ནི། ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་ཡན་ལག་རྣམས་མི་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཆོད་ཡོད་དེ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སྟོམས་འཇུག་ཡིན་ན། དངོས་གཞི་སྟོམས་འཇུག་མ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། དང་པོའི་སྟོམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་ན་དཔེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བདེ་དང་མི་ལྡན་པས་བྱུང་། གཉིས་པའི་དེ་ཡིན་ན་ནང་རབ་དང་དང་མི་ལྡན་པས་བྱུང་། གསུམ་པའི་དེ་ཡིན་ན། དུན་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྟོམས་གསུམ་གང་རུང་དང་མི་ལྡན་པས་བྱུང་། བཞི་པའི་དེ་ཡིན་ན། དུན་པ་དང་བཏང་སྟོམས་ཡོངས་དག་དང་མི་ལྡན་པས་བྱུང་བའི་བྱིར་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་དགའ་བདེ་དང་། ཞེས་མོགས་རྒྱུ་པ་གསུམ་དང་། རང་འགྲེལ་ལས། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ནི་དཔེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བདེ་བཤད་དེ། ཉོན་མོངས་པ་ལས། དཔེན་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་ནི་ནང་རབ་རྒྱུ་དང་བཤད་དེ། ཉོན་མོངས་པས་སྟོགས་པའི་བྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ལ་ནི་དེ་དུན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་མེད་དེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་བདེ་བས་ཀུན་རྒྱུ་མོངས་པར་བྱས་པའི་བྱིར་རོ། །བཞི་པ་ལ་བཏང་སྟོམས་དུན་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་མེད་དེ་ཉོན་མོངས་པའི་དྲི་མ་ཅན་དུ་བྱས་པའི་བྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས། ཁོ་ན་རེ། བདུན་རྣམ་པ་གསུམ། རོ་སྤང་ལྡན་དང་། ཞེས་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་ན་དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་མ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། ཞེ་ན་མ་བྱུང་སྟེ། སྟོམས་འཇུག་དག་པའི་ཐུག་ཡིན་པས་སྟོམས་འཇུག་གི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན། ས་པོན་རུལ་པ་བཞིན་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། ཉོན་མོངས་ཅན་ནི་ལྟར་བསམ་གཏན་ཡིན་ཅི་ན། འོག་པར་མེས་པའི་བྱིར། ཉ་ཅང་ཐལ་



བར་འགྱུར་རོ་ཞེན། མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་རིགས་མཐུན་པ་ཁོ་ན་ལ་དེའི་མིང་ཉིད་དུ་ཉེ་  
བར་བཏགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་ས་བོན་རུལ་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།  
བདུན་པ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོ་གསུམ་ན་གཡོ་བ་དང་བཞི་པ་ལ་མི་གཡོ་བ་ཞེས་  
བྱ་སྟེ། དང་པོ་གསུམ་བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲིན་བརྒྱད་ལས་མ་གྲོལ། བཞི་པ་དེ་ལས་གྲོལ་  
བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲིན་བརྒྱད་ལས་ནི་གྲོལ་བའི་ཕྱིར། །བཞི་པ་གཡོ་བ་མེད་པ་ཡིན། ཞེས་  
གསུངས།

བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲིན་བརྒྱད་ནི། བསམ་གཏན་གྱི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་རྟོག་དབྱེད་དཔགས་  
འབྱུང་རུབ། ཚོར་བ་བདེ་བ་ཡིད་བདེ། ལྷག་བསྐྱེད་ཡིད་མི་བདེ་རྣམས་ཡིན་ཏེ། རྟོག་  
དང་དབྱེད་དང་དཔགས་དག་དང་། །བདེ་བ་ལ་སོགས་བཞི་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།  
རྒྱ་བསམ་གཏན་གྱི་ཚོར་བ་གང་ཡོད། འབྲས་ལུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་ལ་ཡོད་དམ་ཞེ་  
ན། འབྲས་ལུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནི། ཡིད་ཀྱི་ས་པའི་ཚོར་བ་ཡིད་བདེ། མིག་  
ཤེས། ཉན་ཤེས། ལུས་ཤེས་སུ་གྱུར་བའི་བདེ་བ། དེ་རྣམས་སུ་གྱུར་བའི་རྣམ་ཤེས་  
ཚོར་དང་བཏང་སྟོམས་རྣམས་ཡོད། འབྲས་ལུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ནི་ཡིད་  
ཤེས་སུ་གྱུར་བའི་ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་དང་ཡིད་བདེ་ཡོད། འབྲས་ལུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་  
གཏན་གསུམ་པ་ནི་སེམས་ཚོར་བདེ་བ་དང་བཏང་སྟོམས་ཡོད། འབྲས་ལུ་སྐྱེ་བའི་  
བསམ་གཏན་བཞི་པ་ནི་ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་ཁོ་ན་ཡོད་དེ། སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་དག་  
ན་ནི། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞི་གསུངས། ཁོ་ན་རེ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་  
ན་དབང་ཤེས་མེད་པར་ཐལ། དེ་ཡན་ཆད་ཀྱི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་དབང་ཤེས་མེད་པའི་ཕྱིར་  
ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ཡན་ཆད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་ཤེས་ལུས་ངག་གི་རྣམ་པར་  
རིག་བྱེད་དང་། ཀུན་སྒྲོལ་གི་རྟོག་པ་རྣམས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྐྱུས་ཡིན་  
པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཉིས་པ་སོགས་ན་ལུས་མིག་དང་། །ཞེས་སོགས་བཞི་གསུངས། གཉིས་

པ་ནི་སྒྲུལ། །

འོ་ན་དག་པ་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཟག་མེད་གྱི་སྟོམས་འཇུག་གསུམ་པོ་དེ་ལྟར་འཐོབ་  
 ཅེན། དེ་དང་མི་ལྡན་འདོད་ཆགས་བྲལ། །ཞེས་སོགས་བཞིའི་དག་དོན། དེ་བཞིག་  
 ཏུ་ཡོད་དེ། དག་པ་པའི་སྟོམས་འཇུག་སྐར་དག་པ་པ་དང་མི་ལྡན་ན་འདོད་ཆགས་དང་  
 བྲལ་བ་དང་། སྤྱིད་ཅེ་མ་གཏོགས་པ་གོང་མ་ནས་འོག་མར་སྒྲུབ་པ་ལ་འཐོབ། སྤྱིད་ཅེ་  
 མ་གཏོགས་ཏེ། སྤྱིད་ཅེ་ལ་གོང་ས་མེད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་མེད་གྱི་དངོས་གཞི་  
 རྣམས་འོག་ས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་འཐོབ། ཉོན་མོངས་ཅན་ནི་ཆགས་  
 བྲལ་ལས་ཉམས་པ་དང་། སྤྱིད་ཅེ་མ་གཏོགས་པ་རྣམས་གོང་ས་ལས་འོག་སར་སྒྲུབ་  
 བ་ཡིན་པས་འཐོབ་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་གསུམ་པོ་དེ་གང་གི་མཇུག་ཐོགས་སུ་གང་འབྱུང་  
 སྟམ་ན། ཟག་པ་མེད་པའི་མཇུག་ཐོགས་སུ། ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་དུག་གི་དག་དོན།  
 ཟག་པ་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་གི་མཇུག་ཐོགས་སུ་རྒྱུན་གྱི་འཆར་བ་དང་། སྟོམས་འཇུག་  
 ལས་ལྟང་པའི་ཆོ་རང་དང་། ལྟག་དང་འོག་ན་སྟོམས་འཇུག་གི་རྣམ་གཞན་ཡོད་ན་  
 བསམ་གཏན་ནི་གསུམ་པའི་བར་གྱི་དག་པ་དག་པ་པ་དང་ཟག་མེད་ཀྱང་སྒྲུབ། དེས་ན་  
 ཟག་མེད་གྱི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་གི་མཇུག་ཐོགས་སུ་  
 སྟོམས་འཇུག་དུག་སྒྲུབ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པའི་དག་པ་པ་དང་།  
 སྒྲོབ་པའི་ཟག་མེད་གྱི་སྟོམས་འཇུག་མི་སྒྲོབ་པའི་ཟག་མེད་གྱི་སྟོམས་འཇུག་རྣམས་སྒྲུབ་  
 པའི་ཕྱིར། ཅི་ཡང་མེད་གྱི་ཟག་མེད་གྱི་དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་གི་མཇུག་ཐོགས་སུ།  
 སྟོམས་འཇུག་པདུན་སྒྲུབ། རང་སའི་དང་། རྣམ་ཤེས་གྱི་དང་། རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་  
 གྱི་དག་པ་པའི་སྟོམས་འཇུག་རེ་རེ། ཟག་མེད་གྱི་སྟོམས་འཇུག་གཉིས་གཉིས། སྤྱིད་  
 ཅེའི་དག་པ་པ་རྣམས་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་དངོས་  
 གཞི་དང་། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་གྱི་དངོས་གཞིའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་དག་དང་། བསམ་

གཏན་གསུམ་པ་དང་། བཞི་པ་དང་། ཉམ་མཁའ་མཐའ་ལས་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་མཇུག་  
ཐོགས་སུ་བརྩེ་རྒྱུ་ལོ། །

དག་པ་བ་ཡི་དངོས་གཞི་ལས་ཟག་མེད། དེ་བཞིན་ལྷག་འོག་གསུམ་གའི་པར་  
ཀྱི་དག་པ་དང་། དེར་མ་ཟད་རང་སའི་ཉོན་མོངས་ཀྱང་སྒྲེ་ལ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་  
སྒྲུམས་འཇུག་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་གྱེས་པའི་ཆོ། རང་སའི་དག་པ་བ་དང་། རྒྱན་གྱི་  
ཆོ་ཉོན་མོངས་ཅན་རང་དང་། སྒྲུམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་གཟིར་པའི་ཆོ། འོག་  
སའི་དག་པ་བ་གཅིག་ཀྱང་སྒྲེ་བ་ཡིན་ནོ། །འཆི་འཕོའི་དག་ལས་ཉོན་མོངས་ཀྱན།  
ཞེས་སོགས་གཉིས་ཀྱི་དག་དོན། འཆི་འཕོ་པའི་ཆོ་དག་བ་དག་པ་བ་ལས་རང་ས་དང་  
འོག་ས་དང་གོང་མའི་ཉོན་མོངས་སྒྲེ་སྟེ། དག་པ་བས་འཆི་སེམས་བྱས་པ་ལས་རང་ས།  
འོག་ས། གོང་ས་ཀྱན་ཏུ་སྒྲེ་བའི་ཕྱིར། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་འཆི་སེམས་བྱས་པ་ལས་འོག་  
སར་སྒྲེ་བའི་གོང་མར་མི་སྒྲེ་སྟེ། འོག་མའི་ཉོན་མོངས་རྒྱད་ལ་ཡོད་བཞིན་དུ་གོང་མར་  
སྒྲེ་མི་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར། འདི་གནས་གཉིས་པའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱེན་གྱི་ཐད་དུ་གོ་བ་ཆགས་པ་  
ལ་གིན་ཏུ་མཐོའོ། །

### ༼ ཐོད་ཀྲལ་གྱི་སྒྲུར་པ་དང་དངོས་གཞི་སོགས་བཤད་པ། ༽

འོན། ཐོད་ཀྲལ་གྱི་སྒྲུར་པ་དང་དངོས་གཞི་རི་ལྟ་བུ་ཞེས། ས་བརྒྱད་རྣམ་གཉིས་  
འབྲེལ་བ་དང་། །ཞེས་སོགས་བཞིའི་སྒྲུབས་སུ། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ས་བསམ་  
གཟུགས་བརྒྱད་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་རྣམ་གཉིས་ལ་འབྲེལ་ཆགས་ཡར་ལུགས་མཐུན་  
དུ་སྒྲུམས་པར་འཇུག་ཅིང་། མར་ལུགས་ལྷག་ཏུ་སྒྲུམས་པར་འཇུག་པ་ཐོད་ཀྲལ་གྱི་  
རིང་སྒྲུར། དེ་ལས་གཅིག་བཀྲལ་ཏེ་རེ་རེ་བར་དུ་བོར་ནས་ཡར་ལུགས་མཐུན་དང་

མར་ལུགས་ལྟོག་ཏུ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ཉེ་བྱུང་། སྟུར་བ་གཉིས་པོ་དེ་རྫོགས་པའི་  
རྟེན་སུ་རིགས་མི་མཐུན་པ་ཟག་མེད་གྱི་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་ཟག་བཅས་གྱི་བསམ་  
གཏན་གསུམ་པ་ལ་དངོས་སུ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ལྟ་བུ། ཐོད་ཀྱི་ལྱི་དངོས་གཞི་  
ཡིན། ཉེན་གྱི་དགས་ལྟུང་གྱི་མིའི་ཉེན་ལ་སྟེ། གང་ཟག་མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་གྱི་དག་  
བཅོམ་པས་འཇུག་པ་ཡོད་པའི་བྱིར།

བསམ་གཏན་གྱི་ཉེན་བསྟན་པ་ནི། བསམ་གཏན་གསུགས་མེད་རང་དང་ནི། །  
ཞེས་སོགས་བཞིའི་དག་དོན། སྟུར་བ་དང་ལ་རང་ས་དང་འོག་སའི་ཉེན་ལ་བསམ་  
གསུགས་གྱི་སྟོམས་འཇུག་རྣམས་མཛོན་སུམ་དུ་མི་བྱེད་དེ། གོང་སའི་ཉེན་ལ་འོག་སའི་  
སྟོམས་འཇུག་དངོས་སུ་མི་སྟེ་བའི་བྱིར་ཏེ། རང་ས་ན་སྟོམས་འཇུག་མཆོག་ཏུ་གྱུར་  
པ་ཡོད་པའི་བྱིར། དམིགས་བསལ་ལ། སྟེད་ཅེའི་ཉེན་ལ་ཅི་ཡང་མེད་གྱི་སྟོམས་འཇུག་  
མཛོན་དུ་བྱེད་པ་ཡོད་དེ། སྟེད་ཅེའི་ཉེན་ཅན་གྱི་བྱིར་མི་འོང་དེས་ཅི་ཡང་མེད་གྱི་དངོས་  
གཞི་ལ་བཟེན་ནས་འདས་ལམ་མཛོན་དུ་བྱེད་དགོས་པའི་བྱིར།

འོ་ན་ཁམས་གོང་གི་དངོས་གཞི་རྣམས་གྱི་ཉེར་བཞུགས་ཇི་ལྟ་བུ་སྟུམ་ན། དེ་དག་  
ལ་ནི་ཉེར་བཞུགས་བརྒྱད། །ཅེས་སོགས་རྒྱུད་པ་གསུམ་གྱི་དག་དོན། ཁམས་གོང་གི་  
ཉེར་བཞུགས་གྱི་ངོ་བོ་དབྱེ་བ་བྱུང་ཆོས་གསུམ་གྱི་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གོང་མའི་དངོས་  
གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་འཐོབ་བྱེད་གྱི་ཐབས་གྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་  
རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་གོང་སས་བསུས་པའི་དག་མེས་ས་ཅེ་གཅིག་པ་མཆོངས་ལྟན་དང་བཅས་  
པ། རོ་བོ། དབྱེ་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བཞུགས་ནས། སྟེད་ཅེའི་ཉེར་  
བཞུགས་གྱི་བར་བརྒྱད་པ་ལ་ཆེར་དག་པ་པ་དང་། ཆོར་བ་རྣམས་བཏང་སྟོམས་ཡིན།  
པ་ལ་ཆེར་སྟོས་པ་ལ་དོན་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བཞུགས་ཟག་མེད་མི་  
ལྟོགས་མེད་བསྟུ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར།



འོན་པ་གང་གིས་ཉོན་མོངས་དངོས་སུ་སྤྱོད་ཞེ་ན། ཟག་པ་མེད་པས་ཉོན་མོངས་  
རྣམས། ཞེས་སོགས་གཉིས་ཀྱི་དག་དོན། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། གོང་མའི་དངོས་གཞིའི་  
སྒྲིམས་འཇུག་ཟག་མེད་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་རང་ས་དང་འོག་སའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་  
དངོས་སུ་སྤྱོད་པའི་བྱིར། དེར་མ་ཟད་ཉེར་བསྒྲགས་དག་པ་བས་ཀྱང་སྤྱོད་རྒྱས། མི་  
ལྷོགས་མེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་དངོས་སུ་སྤྱོད་རྒྱས་པའི་བྱིར་ཏེ། ཟག་མེད་མི་  
ལྷོགས་མེད་པ་ཡི། །ཐམས་ཅད་ལ་ནི་འདོད་ཆགས་བྲལ། །ཞེས་གསུངས།

དྲིང་རེ་འཛིན་ལ་ཁམས་གསུམ་གྱི་སྒྲོན་པ་དབྱེ་བ་སྟོན་པ་ནི། མཚན་མེད་ཞི་བའི་  
རྣམ་པ་དང་། ཞེས་སོགས་བཞིའི་དག་དོན། དེ་ལ་རྣམ་ཐར་སྒྲོག་སུམ་ཡོད་དེ། གཟུགས་  
སོགས་དོན་ལ། འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྒྲོ་སོགས་བཞི། སྔ་མའི་མཚན་གཉིས་ཏེ་  
བརྒྱ་གཅིག་ཞི་བའི་འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་དྲིང་རེ་འཛིན་ལྟ་  
བུ་མཚན་མ་མེད་པའི་དྲིང་རེ་འཛིན། ལྷག་བདེན་གྱི་སྤྱོད་བདག་མེད་གཉིས་དང་  
མཚུངས་ལྡན་གྱི་དྲིང་རེ་འཛིན་ལྟ་བུ། སྤྱོད་པ་ཉིད་ཀྱི་དྲིང་རེ་འཛིན། དེ་ལས་གཞན་  
པའི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་དྲིང་རེ་འཛིན་ལྟ་བུ་སྒྲོན་པ་མེད་པའི་  
དྲིང་རེ་འཛིན་ཡིན་པའི་བྱིར། དྲིང་རེ་འཛིན་ལ་ལམ་སུན་འབྱེན་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོན་པ་དབྱེ་  
བ་སྟོན་པ་ནི།

སྤྱོད་ཉིད་སྤྱོད་ཉིད་ཅེས་ལ་སོགས། ཞེས་སོགས་རྒྱུད་པ་རྒྱུག་གི་དག་དོན། །དེ་ལ་  
གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། མི་སྤྱོད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་འདི་བདག་གི་  
མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སྤྱོད་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ལྟ་བའི་དྲིང་རེ་འཛིན་ལྟ་བུ། སྤྱོད་པ་ཉིད་ཀྱི་དྲིང་  
རེ་འཛིན། མི་སྤྱོད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་མེད་པའི་དྲིང་རེ་འཛིན་ལ་མི་རྟག་པའི་རྣམ་པར་  
ལྟ་བའི་དྲིང་རེ་འཛིན་ལྟ་བུ། སྤྱོད་པ་མེད་པ་སྤྱོད་པ་མེད་པའི་དྲིང་རེ་འཛིན། སྔ་སྔར་  
བརྟག་ཅན་གྱི་འགོག་པ་ལ་དམིགས་ནས་ཞི་བའི་རྣམ་པ་འཇུག་པའི་དྲིང་རེ་འཛིན་ལྟ་བུ།

མཚན་མ་མེད་པ་མཚན་མ་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་བྱེད་པའི་སྒྲོན་མ་དབྱེ་བ་སྒྲོན་པ་ནི། དགེ་བའི་བསམ་གཏན་དང་  
པོ་ནི། །ཞེས་སོགས་དུག་གི་ངག་དོན། དེ་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། དག་པའི་བསམ་གཏན་  
བཞི་དང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་བསམ་གཏན་བཞི་སྟེ་དག་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་  
གཞི་ལྟ་བུ། མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གྱུར་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན། མིག་གི་མངོན་ཤེས་དང་  
མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལྟ་བུ། ཤེས་པ་མཐོང་བར་གྱུར་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན།  
སྒྲོར་བྱུང་གི་ཡོན་ཏན་མི་སྟག་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་དཔུགས་དབྱུང་རྩབ་སོགས་ཟག་  
བཅས་ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་། ཉོན་མོངས་མེད་པ་དང་། སྒྲོན་གནས་ཤེས་པའི་ཉིང་  
དེ་འཛིན་སོགས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལྟ་བུ་  
ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན། རྩོམ་པ་པོ་ཀླུ་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལྟ་བུ་ཟག་པ་ཟད་  
པ་གྱུར་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་ལ། ཚད་མེད། རྣམ་ཐར། ཟིལ་གཞོན།  
ཟད་པར། དེ་དག་གི་སྒྲོས་པའོ། དང་པོ་ནི། ཚད་མེད་པ་ནི་བཞི་ཡིན་ནོ། ཞེས་སོགས་  
རྟེན་པ་བརྒྱད་ཀྱི་འཆད། གཉིས་པ་ནི། རྣམ་ཐར་ཐར་བརྒྱད་དང་པོ་གཉིས། །ཞེས་སོགས་  
ཀྱིས་བསྟན། གསུམ་པ་ནི། ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པའི་སྒྲེ་མཆེད་བརྒྱད། ཅེས་སོགས་  
ཀྱིས་འཆད། བཞི་པ་ནི། ཟད་པར་བརྒྱུད་བརྒྱད་མ་ཆགས། ཞེས་པས་འཆད། ལྷ་པ་  
ནི། འགོག་པ་བཤད་ཟིན་ལྟག་མ་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱི་འཆད་དེ། རྣམ་ཐར་དོན་སྟོན། །

གསུམ་པ་བསྟན་བཅས་ཀྱི་མཇུག་གི་དོན་སྒྲོན་པ་ནི། སྒྲོན་པའི་དམ་ཆོས་རྣམ་  
གཉིས་ཏེ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྟོན། སྒྲི་དོན། གཞུང་དོན་གཉིས།

# ༼ ཚེས་ལའོར་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་བཤད་པ། ༽

དང་པོ་ལ། ཚེས་ལའོར་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། བསྟན་པའི་གནས་ཚད་དོ། །དང་  
 པོ་ནི། བཀའ་དང་མཛོན་པར་རྟོགས་པ་གང་རུང་གི་རིགས་སུ་གནས་པའི་དམ་ཚེས་སུ་  
 དམིགས་པ་ཚེས་ལའོར་གྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། ལུང་གི་ཚེས་ལའོར་དང་རྟོགས་  
 པའི་ཚེས་ལའོར་གཉིས་ཡོད་དེ། ལུང་གཤེགས་ལས། ང་ཡི་ཚེས་ཚུལ་རྣམ་གཉིས་ཏེ།  
 བསྟན་པ་དང་ནི་གྲུབ་པའོ། ཞེས་དག། འདིར་ཡང་། རྟོན་པའི་དམ་ཚེས་རྣམ་གཉིས་ཏེ།  
 ལུང་དང་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་དོ། ཞེས་གསུངས། བསྟན་པ་འཛིན་ཚུལ་བཞག་  
 ཏུ་ཡོད་དེ། ལུང་གི་བསྟན་པའི་ཚིགས་བཅད་གཅིག་ཡན་ཆད་རང་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་དོན་  
 ཐུན་ཅི་མ་ལོག་པར་འཛིན་པའམ་གཞན་ལ་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ། ལུང་གི་བསྟན་  
 པ་འཛིན་པའི་ཚུལ་ཡིན། བསྒྲུབ་པ་གསུམ་གང་རུང་ནས་བཟུང་སྟེ། བྱང་ཕྱོགས་སོ་  
 བདུན་གང་རུང་སྒྲུབ་པས་ཉམས་སུ་ལེན་པར་བྱེད་པ། རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་འཛིན་  
 པའི་ཚུལ་ཡིན་ཏེ། དེ་འཛིན་བྱེད་དང་སྒྲུབ་བྱེད་དང་། སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན། ཞེས་  
 དང་། རང་འགྲེལ་ལས། ལུང་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ནི་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། རྟོགས་  
 པ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ནི་སྒྲུབ་པ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས། ཚེས་ལའོར་གང་  
 ཞིག་། སངས་རྒྱལ་གྱི་བཀའ་དམིགས་པ། ལུང་གི་ཚེས་ལའོར་གྱི་མཚན་ཉིད། སྡེ་སྡེ་དང་  
 གསུམ་ལྟ་བུ་སྟེ། རང་འགྲེལ་ལས། དེ་ལ་ལུང་ནི་མདོ་དང་འདུལ་བ་དང་ཚེས་མཛོན་  
 པ་རྣམས་སོ། ཞེས་གསུངས། ཐར་ལམ་དུ་དམིགས་པ་རྟོགས་པའི་ཚེས་ལའོར་གྱི་  
 མཚན་ཉིད། བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་ལྟ་བུ་སྟེ། རང་འགྲེལ་ལས། རྟོགས་པ་ནི་བྱང་ཚུབ་  
 གྱི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་རྣམས་ཏེ། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། རང་འགྲེལ་

ལས། དེའི་ཕྱིར་དེ་གཉིས་ཇི་སྤྱད་དུ་གནས་པ་དེ་སྤྱད་དུ་དམ་པའི་ཆོས་གནས་པར་  
 རིག་པར་བྱའོ། །དེ་དག་ཀྱང་ལོ་སྟོང་དུ་གནས་སོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་  
 ལ། འདིའི་དོན་ལ། མདོ་ཕྱོགས་ནས་བསྟན་པའི་གནས་ཚད་མི་འདྲ་བ་གསུངས་  
 པ་འགོད་པ། དེ་དང་ཕྱོགས་གཞན་ནས་གསུངས་པ་མཐུན་མི་མཐུན་དབྱེད་པ། བསྟན་  
 པ་སྟེ་དར་ཕྱི་དར་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ་དབྱེད་པའོ།

། མདོ་ཕྱོགས་ནས་བསྟན་པའི་གནས་ཚད་མི་འདྲ་བ་གསུངས་པ་འགོད་པ། །

དང་པོ་ནི། བསྐྱལ་བཟང་གི་གྲོགས་བཅའ་མང་པོར། དེ་བཞིན་གསེགས་པ་ཤུག་ཕུབ་  
 པའི་དམ་ཆོས་ནི་ལོ་ལྷ་བརྒྱའི་བར་དུའོ། །ལྷ་བརྒྱའི་བར་དུ་ནི་ཆོས་ལྟར་སྟངས་པའོ། །  
 ཞེས་བསྟན་པ་རྣམ་དག་ལོ་ལྷ་བརྒྱ་དང་། ལྟར་སྟངས་ལྷ་བརྒྱ་སྟེ་ལོ་སྟོང་གནས་པར་  
 བཤད། བསྐྱལ་བཟང་གི་གྲོགས་བཅའ་འགའ་ཞིག་དུ། བསྟན་པ་ལོ་ལྷ་སྟོང་དུ་གནས་  
 པར་བཤད། འཕགས་པ་སོར་འབྲེང་ཅན་གྱི་རྟོགས་བརྗོད་ཀྱི་མདོ་ལས། དེ་བཞིན་  
 གསེགས་པ་ཤུག་ཕུབ་པའི་བསྟན་པ་ནི་ལོ་སྟོང་གནས་ཏེ། མཐར་ནི་རན་པ་སྟེ་བ་དང་  
 ཆད་པར་སྟེ་བས་རྒྱུ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས། ལུང་ཡན་ཆོགས་ལས། བསྟན་པ་  
 ལོ་སྟོང་གནས་པར་གསུངས། ཟླ་བའི་སྟོང་པོའི་མདོ་ལས། ང་མྱ་ངན་ལས་འདས་  
 པའི་འོག་དུ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་གཞུགས་བརྟན་གྱི་ལོ་ཉིས་སྟོང་དུ་གནས་པར་འགྱུར་ཏེ།  
 ཞེས་གསུངས། སྟོང་རྗེ་བད་དཀར་ལས། བདག་ཡོངས་སུ་སྟངས་ལས་འདས་ནས་  
 ཀྱང་ལོ་སྟོང་དུ་དམ་པའི་ཆོས་གནས་པར་གྱུར་ཅིག །ཡང་ལོ་ལྷ་བརྒྱར་ནི་དམ་པའི་  
 ཆོས་ཀྱི་གཞུགས་བརྟན་གནས་པར་གྱུར་ཅིག །ཅེས་གསུངས། དྲིན་ལན་བསལ་པའི་  
 མདོ་ལས། སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པ་ལ་འུད་མེད་རབ་དུ་བྱུང་བས་བསྟན་པ་ལོ་ལྷ་



བརྒྱུད་འགྲིལ་པར་གསུངས། གྲོ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་སྔགས་ཀྱི། ལྷ་བརྒྱ་ཐ་མ་ལ།  
 ཞེས་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། དེ་བཞིན་གསེགས་པ་ཤུ་ཐུབ་པའི་བརྟན་པ་ནི་ལོ་ལྟར་དུ་  
 གནས་པ་ལས་ལོ་ལྷ་བརྒྱུད་ནི་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ། །ལོ་ལྷ་བརྒྱུད་ནི་འགྲིལ་པར་འགྱུར་  
 རོ། །ཞེས་གསུངས། རོ་རྩེ་གཙོད་པའི་ལྷ་བརྒྱ་ཐ་མ་ལ་ཞེས་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། ལྷ་  
 བརྒྱ་པ་ཕྱག་ལཱི་ལྷ་བརྒྱ་ཐ་མ་ལ། ཞེས་ལོ་ཐུང་དག་སྐུ་ལྟར་གནས་པར་གསུངས།  
 རང་འགྲེལ་ལས། ཁ་ཅིག་རྟོག་པ་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་གྱི། ལུང་ནི་ལུན་རིང་དུ་གནས་སོ། །  
 ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། ལུན་རིང་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེའི་འོག་ཏུ་ཡང་  
 གནས་སོ། །ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དུ་འཆད་དོ། །འབྲུམ་ཁྲི་ག་ལས། ལྷ་བརྒྱ་ཕྱག་བརྒྱར་  
 གནས་པའི། ལྷ་བརྒྱ་དང་པོ་ལ་དག་བཅོམ་པ། གཉིས་པ་ལ་ཐིམ་མི་འོང་། གསུམ་པ་  
 ལ་འབྲས་ཁུ་དང་པོ་གཉིས་འབྲུང་བས། དེ་དག་འབྲས་སུ་འཁྱུང་དང་། བཞི་པ་ལ་  
 ཤེས་རབ། ལྷ་པ་ལ་ཉིང་འཛིན། དུག་པ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སྒྲོབ་པ་ཤས་ཆེ་བས་དེ་དག་  
 སྒྲུབ་པའི་དུས་དང་། བདུན་པ་ལ་མདོན་པ། བརྒྱད་པ་ལ་མདོ་སྔག་དག་པ་ལ་འདུལ་  
 བ་ཤས་ཆེར་སྒྲོད་པས་དེ་དག་ལུང་གི་དུས་དང་། བརྒྱ་པ་ནི་རྟགས་ཅམ་འཛིན་པའོ། །  
 ཞེས་གསུངས་པ་དང་། འཕགས་པ་དག་འབའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་རྟོགས་བརྗོད་ལས།  
 འཛམ་སྐབས་ཀྱི་དུས་ཀྱི་ཆོ་ལོ་བརྒྱ་པ་ནས་ཡར་འཕེལ་དེ། ཆོ་ལོ་དུག་བརྒྱའི་  
 བར་དུ་བརྟན་པ་གནས། དེ་ནས་ཆོ་ལོ་བདུན་བརྒྱ་པ་ནས་བརྟན་པ་ལྷུ་པ། དེར་རང་  
 རྒྱལ་བྱེ་བ་ཕྱག་བདུན་འབྲུང་། དེ་ནས་ཆོ་ལོ་བརྒྱད་ཁྲི་པ་ནས་སངས་རྒྱལ་བྱམས་པ་  
 འཛིན་རྟོག་དུ་འཕྱོར་པར་གསུངས། གདགས་པར་འཛམ་སྐབས་ཀྱི་དུས་ཀྱི་ཆོ་ལོ་སྐུ་ལྷུ་པ་  
 ནས་བརྟན་པ་འགྲིལ་པར་གསུངས་པ་སྔགས། མདོ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བརྟན་བཅོས་  
 ཚད་ལྟར་རྟམས་ལ་མི་འདྲ་བ་སྐྱ་ཆོགས་གསུངས་པ་ལས། མཁས་པ་ཕལ་ཆེ་བ་དག །  
 བརྟན་པ་ལོ་ལྷ་ལྟར་དུ་གནས་པར་གསུངས་པ་སྐྱ་རི་བཞིན་པ་འཐད་ལྟར་དུ་ཞལ་གྱི་

བཞེས་ལ། མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡང་དེ་ལྟར་དུ་བཞེད་དེ། དེ་ལྟར་སྒྲོབ་  
 དཔོན་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པས་བཤད་པ་ལྟར་མདོ་དུ་མ་དང་། ཚད་ལྡན་གྱི་སྒྲིམ་  
 བུ་དུ་མས་བཞེད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལོ་སྟོང་། ཉིས་སྟོང་།  
 ལྷམ་སྟོང་སོགས་སུ་གནས་པར་གསུངས་པ་དང་མི་འགལ་དེ། དེ་དག་དགོངས་གཞི་  
 དགོས་པ་དངོས་ལ་གཞོད་བྱེད་གསུམ་ཚང་བའི་ཕྱིར། དགོངས་བཞི་གཞི་ཡོད་དེ། སྒྲུབ་  
 པའི་དུས་ཉམས་པ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། སྒྲུབ་པ་དགོངས་རྒྱན་ལས། དམ་པའི་ཆོས་  
 རྒྱུ་པ་ནི། སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཡོངས་སུ་ཉམས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། རྡོ་རྗེ་གཙོ་བོ་  
 པའི་འགྲེལ་བ་ལས། དེ་ཉིད་རབ་རྒྱ་རྒྱུ་པར་འཛིག་པ་ན་མོས་པ་དང་། གྲོག་པ་དང་།  
 ཁ་ཏོན་བྱེད་པ་དང་། ཉན་པ་དང་། སེམས་པ་རྒྱམས་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་  
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། དགོས་པ་ཡོད་དེ། གདུལ་བྱ་རྒྱམས་སྒྲོབ་སྒྲེབ་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་  
 ཕྱིར། དངོས་ལ་གཞོད་བྱེད་ཡོད་དེ། ལྷ་མོ་དྲི་མ་མེད་པའི་འོད་གྱི་རྟོགས་བརྗོད་ཀྱི་  
 མདོ་ལས། ང་ལྟ་ངན་ལས་འདས་ནས་ཉིས་སྟོང་ལྔ་བརྒྱན། གདོང་དམར་ཅན་  
 ཀྱི་ཡུལ་དུ་དམ་པའི་ཆོས་རབ་རྒྱ་དར་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་དང་།  
 འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་སྒྲུ་མཆེད་སོགས་ལུང་བསྟན་པའི་ལོ་གྲངས་དང་མི་མཐུན་པས་  
 གཞོད་པའི་ཕྱིར། གདོང་དམར་ཅན་གྱི་ཡུལ་ནི། ཁ་ཅིག་རྒྱ་ནག་ལ་བཞེད་ཀྱང་ས་  
 པར་སོགས་མཁས་པ་མང་པོས་བོད་ཡུལ་དུ་བཞེད་པ་ལྟར་རིགས་སོ། །མཁས་པ་ཁ་  
 ཅིག་བསྟན་པའི་གནས་ཚད་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་གསུངས་པ་མི་འགལ་དེ། བསྟན་པ་རྒྱུ་  
 པའི་རྒྱལ་གསུངས་པ་ན། སྒྲུབ་པའི་དུས། ཁོང་དུ་རྒྱུད་པའི་དུས། ལུང་གི་དུས་གསུམ་  
 ལ་སོ་སོར་གསུམ་དུ་སྒྲེབ་པ་ལ་དགོངས། གནས་རྒྱལ་གསུངས་པ་ནི་བསྟན་འཛིན་གྱི་  
 གང་ཟག་དང་དམ་པའི་ཆོས་ཅམ་གནས་པ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

རང་ལུགས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལོ་སྟོང་དུ་གནས་པར་གསུངས་པ་འཐད་

དེ། ལོ་ལྔ་སྟོང་ལ་ལྔ་བརྒྱ་ཕྱག་བཅུར་བྱས་པའི་དང་པོ་གསུམ་ལ་རིམ་བཞིན་སྟེ་དག་  
བཅོམ་པའི་ལེལ། ཕྱིར་མི་འོང་གི་ལེལ། ཕྱིར་འོང་དང་རྒྱན་ཞུགས་ཀྱི་ལེལ་ཞེས་བྱ་སྟེ།  
གསུམ་པ་དེ་ལ་རིམ་ཐབ་ཞིན་དེ་གསུམ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་གསུམ་ལ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པའི་  
ལེལ་ཞེས་གྲང་བྱའོ། །དེ་རྗེས་ཀྱི་ཕྱག་གསུམ་ལ་རིམ་བཞིན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ལེལ། ཉིང་  
རེ་འཛིན་ཀྱི་ལེལ། རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལེལ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱས་པའི་བསྐྱབ་  
པ་གསུམ་གྱིས་ཉམས་ལེན་རིམ་ཅན་དར་བའི་ཕྱིར། དེ་གསུམ་ལ་སྐྱབ་པའི་ལེལ་ཞེས་  
གྲང་བྱའོ། །དེའི་རྗེས་ཀྱི་ལྔ་བརྒྱ་པ་ཕྱག་གསུམ་ལ་རིམ་བཞིན་མངོན་པའི་ལེལ། མདོ་  
སྟེའི་ལེལ། འདུལ་བའི་ལེལ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་གསུམ་ལ་རིམ་བཞིན་གསུམ་པོ་དེ་ལ་ཐོས་  
བསམ་དར་བའི་ཕྱིར། དེ་གསུམ་ལ་ལུང་གི་ལེལ་ཞེས་གྲང་བྱའོ། །དེ་རྗེས་ཀྱི་ལྔ་བརྒྱ་པ་  
ཕྱག་ཐ་མ་ལ་རྟགས་ཅམ་འཛིན་པའི་ལེལ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་རབ་དུ་བྱུང་བའི་རྟགས་  
ཅམ་འཛིན་གྱི། ལྟ་སྟོན་ནམ་པར་མ་དག་པར་གྱིན་དུ་མང་བར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

འདི་ལ་དགོངས་ནས་སྟོབ་དཔོན་འཇམ་དབལ་གྲགས་པས། མངོན་པར་རྟགས་  
པའི་དུས། སྐྱབ་པའི་དུས། ལུང་གི་དུས། རྟགས་ཅམ་འཛིན་པའི་དུས་ཞེས་གསུངས། འོ་  
ན་གང་ནས་བཟུང་སྟེ་བསྟན་པའི་གནས་ཆད་བཅི་བ་ཡིན་ཞེ་ན། བདག་ཅག་གི་སྟོན་  
བ་ཞིང་འདིར་མུ་ངན་ལས་འདའ་རྒྱལ་བསྟན་པ་དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཡིན་ལ། དེ་དག་  
ལས་སྤར་ཅི་ཅམ་འདས་སྟམ་ན། འདི་ལ་ས་སྐྱ་བ། རུད་པོན་གྱི་བཅི་རྒྱལ། རོ་བོ་ཆེན་  
པོ་ཡབ་སྐུས་ཀྱི་བཅི་རྒྱལ། གང་གི་རྗེས་སུ་འབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྟག་གི་འབར་བ་  
ལས། སངས་རྒྱས་མུ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་བརྒྱ་དང་མོ་བདུན་ན། རྒྱ་གར་དུ་རྒྱལ་  
པོ་དག་འབྱེད། དེ་རྗེས་རྒྱལ་པོ་རྩེ་ལྷུང་། དེ་རྗེས་རྒྱལ་པོ་རྩེ་དམང་། དེ་རྗེས་བལ་པོར་  
རྒྱལ་པོ་ཆོས་ཀྱི་གོ་ཆ། དེ་རྗེས་བལ་པོར་རྒྱལ་པོ་འོད་ཟེར་གོ་ཆ། དེ་རྗེས་བོད་དུ་མེ་  
པོ་འབྱུག་ལ་མངའ་བདག་གི་རལ། དེ་རྗེས་ས་པོ་འབྱུག་ལ་ལྟ་སྟེ་མ་རུ་དཔོན། དེ་

རྩེ་ས་མོ་གྲང་ལ་ལོ་ཆེན་སྟོ་ལྷན་གྱིས་རབ་གསེགས། དེ་རྩེ་ས་མོ་ཐོ་བྱི་བ་ལ་རྩེ་བཅུན་  
 གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་གསེགས་དུས། ས་པར་གྱིས་བཅིས་པ་རྣམས་མཐུན་པར་བདག་  
 ཅག་གི་སྟོན་པ་མེ་མོ་ཡོས་ལ་ལྷུ་མས་སུ་ཞུགས། ས་ཐོ་འབྲུག་ལ་སྐྱུ་བལྟམས། ལོ་  
 བརྒྱད་བཅུ་པ་ལ་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། རྩེ་བཅུན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་  
 གསེགས་པའི་བྱི་ལོ་ཡན་ཆད་ལ་ལོ་སྐུམ་སྟོང་དང་སྐུམ་བརྒྱ་ཞེད་གྲུ་སོང་། དེ་ནས་འགྲོ་  
 མགོན་འཕགས་པས་རྒྱ་མིག་རྒྱ་མོ་གྲང་ལ་ཆོས་འཁོར་མཛད་པའི་ལོ། དེའི་བར་དུ་  
 དུག་བཅུ་སྟོར་གཅིག །དེ་ནས་དེ་ལོའི་མེ་ཐོ་སྐྱག་འདི་ཡན་ཆད་ལ་དུག་བཅུ་སྟོར་གསུམ་  
 དང་ད་གཅིག་སོང་། དེའི་ནད་ལོའི་མེ་སྐྱག་འདི་ཡན་ཆད་ལ་ལོ་སྐུམ་སྟོང་དུག་བརྒྱ་  
 དང་སོ་གཅིག་སོང་བས་ལེ་བརྒྱ་པ་ཐུག་བཅུའི་འབྲས་ཐུའི་དུས་སྐབ་པའི་དུས། ལྷང་  
 གི་དུས་ཀྱི་ཐུག་གསུམ་པའི་སྟོང་ནས་མངོན་པའི་ལེའུ་རྩོགས། མདོ་སྟེ་དུས་ཀྱི་ཐུག་  
 གཅིག་པའི་སྟོང་ནས་བརྒྱ་དང་ཞེ་གཉིས་སོང་སྟེ། དེ་མན་ཆད་ལོ་སྟོང་ཐུག་གཅིག་དང་  
 སྐུམ་བརྒྱ་དུག་བཅུ་གནས་པར་བཤད། གཉིས་པ་ནི། བཤད་མ་ཐག་པ་ལས་འདས་ལོ་  
 གསུམ་གྱི་མང་སྟེ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་མིག་དམར་ཉེ་གིང་ཐོ་བྱི་བ་ལ་ལྷུ་མས་སུ་  
 ཞུགས། གིང་མོ་གྲང་ལ་སྐྱུ་བལྟམས། གིང་ཐོ་སྟེ་ལྷན་སྐྱེ་ཐ་ཆུང་གི་ཆོས་བརྒྱད་ལ་ཐུ་  
 ངན་ལས་འདས་རྒྱུ་བཟན་པར་བཞེད་པ་དང་། ཡང་པར་ཆེན་ཤྱ་གྱིས། གིང་ཐོ་བྱི་  
 བ་ལ་ཁྱོ་སྐྱར་བཅིས་པ་དང་། མེ་མོ་ཡོས་ལ་སོལ་ནག་ཐང་ཆེན་དུ་བཅིས་པ་དང་།  
 ལྷགས་ཐོ་རྟ་ལ་ས་སྐྱར་བཅིས་པ་ཡན་ལ་ལོ་སྟོང་དུག་བརྒྱ་སོང་གསུངས་པ་ལ། ས་  
 པར་ན་རེ། དེ་ལྟར་དུ་རྒྱ་བལ་གྱི་བརྟེན་མང་བ་བཞེད་ཀྱང་། མཐོ་བཅུན་གྲུབ་རྩེ་དང་།  
 བདེ་བྱེད་བདག་པོས་མ་ག་རྟ་ཐུབ་དབང་གི་སྐྱུ་བཞེད་འདོད་ནས། ཅན་དན་གྱི་ལྷ་གྲུ་  
 སྐྱངས་པ་ལ་བྱང་རྒྱུ་ཆེན་པོའི་སྐྱུ་རང་བྱོན་དུ་འབྱུངས་པའི་ལོ་དང་ནོར་བ་རྒྱུད་མར་  
 འབྱུམས་པའི་བཅིས་ལུགས་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། སྐར་དྲངས་པའི་ལྷ་མོ་དྲི་མ་མེད་



པའི་འོད་ལུང་བསྟན་པའི་མདོའི་དོན་དང་འགལ་བའི་བྱིར་དང་། མགོན་པོ་ལྷ་སྐུ་བ་  
 མོགས་ལུང་བསྟན་པའི་མདོའི་ལོ་གངས་དང་ཡང་མི་མཐུན་པའི་བྱིར་དང་། རྒྱལ་  
 རབས་བཅིས་ན་དེ་ལྟར་ཁོངས་སུ་རྒྱུད་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས། བྱིར་བཤད་ཆོད་  
 མི་མཐུན་པ་མཐའ་ཡས་ཏེ། སངས་རྒྱལ་ལུ་མ་གྱི་ལྷ་མས་སུ་མེ་པོ་དྲའི་ལོ་ས་གའི་ཉ་ལ་  
 བཞུགས་པར་རྒྱ་ཆེན་རོལ་པའི་མདོ་ལས་གསུངས། ལྷ་མས་སུ་ལྷ་བ་བཅུ་བཞུགས་  
 པར་རྒྱ་ཆེན་རོལ་བ་དང་། འདུལ་བཅུ་མ་འབྱེད་བམ་པོ་ལྷ་བཅུ་བ་ལས་གསུངས། འདུལ་  
 པ་ཆེན་པོ་རིན་པོ་ཆའི་དོག་དང་། ལྷ་ན་ངག་མང་པོ་ལས། ལྷ་ར་མ་རྒྱལ་ལ་སྐྱེ་བལྷ་མས་  
 པར་བཤད། མཆོ་སྐྱ་བ་ཆེན་པོའི་གསུང་ལས། རྒྱ་ལྷོད་ལྷ་བའི་ཆེས་བཙོ་ལའི་གུང་ཐུན་  
 ལ་སྐར་མ་ས་ག་རུབ་འགོ་བའི་དུས་སྐྱོར་ལ་ལྷ་མས་སུ་བཞུགས་ནས། དབྱིད་ལྷ་ཐ་  
 རྒྱུང་ས་གའི་ཆེས་བརྒྱུད་ཀྱི་ཉིན་རྒྱལ་ལྷ་ལ་འཛོམས་པའི་དུས་སྐྱོར་ལ་སྐྱེ་བལྷ་མས་ཞེས་  
 གསུངས། གསེར་འོད་དམ་པ་ལས་འདྲེན་པ་ཁྱོད་ནི་རྒྱལ་ལ་སྐྱེས། ཞེས་གསུངས།  
 འདུལ་བ་ལུང་ལས། བཙོམ་ལྷན་འདས་གང་ལ་སྐྱེ་བལྷ་མས། བྱིམ་བདག་དབྱིད་ལྷ་ཐ་  
 རྒྱུང་ལའོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། འདི་ས་ག་ལ་ལྷ་མས་སུ་བཞུགས་གསུངས་པ་ཤིན་ཏུ་  
 མཐུན་ཅིས་པར་ཆེན་ཡེ་ཤེས་ཅེ་མོ་གསུངས། མདོན་པར་བྱང་རྒྱལ་པའི་མདོ། འདུལ་  
 པ་ལུང་། རྒྱ་ཆེན་རོལ་བ། ལྷ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། བསྟན་བཙོས་བྱེ་བྲག་  
 བཤད་མཛོད་རྣམས་ལས། ལྷོན་པ་ཁབ་ཏུ་ལོ་ཉེར་དགུ་དཀའ་བ་རྒྱད་པ་ལོ་དུག་ །མོ་  
 ལྷ་བ་ལ་སངས་རྒྱས་ཏེ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལོ་སྐྱ་མའི་མཆུ་ལྷ་བའི་ཉ་ནས། བྱི་མའི་  
 མཆུ་ལྷ་བའི་ཉའི་བར་ལ་ལོར་བྱས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། མདོ་རྒྱུང་འདས་  
 ཆེན་པོ་ལས་དབྱིད་ལྷ་ཐ་རྒྱུང་གི་ཉའི་ཐོ་རེངས་ལྷ་ངན་ལས་འདས་པར་གསུངས། དེ་  
 ལྟར་ན་ལྷོན་པ་མཆུའི་ཉ་ནས་མཆུའི་ཉའི་བར་ལ་ལོར་བྱས་པའི་དགུང་ལོ་བརྒྱད་བཅུ་  
 དང་། དགོ་རྒྱལ་ཅུན་ད་ཞེས་བྱ་བས་གསོལ་བ་བཏབ་པས་ལྷ་བ་གསུམ་བཞུགས་

ནས། ས་གཤི་ཉ་ལ་ཕྱ་ངན་ལས་འདས། ཉོར་ལྷ་བཞི་པ་དགའ་བ་ཞེས་པ་རྒྱ་པོ་འབྲུག་གི་ས་གཤི་ཉ་ལ་ཟེར། རྒྱ་པོ་རྟའི་ས་གཤི་ཉའི་པོ་རེངས་ལ་སངས་རྒྱས། དེ་ནས་བཟུང་མྱེ་ཞག་ཞེ་དགུ་སོང་བའི་ཉོར་ལྷ་དྲུག་པའི་ཡར་ངོའི་ཆོས་བཞིའི་ཉིན་མ་ར་ཏ་སིར་ཆོས་ལའོར་བསྐྱར། དབྱར་འབྲིང་པོ་ཉོར་ལྷ་དྲུག་པའི་ཆོས་བཟུ་དྲུག་གྱོ་བཞིན་ལྷ་བའི་མར་ངོའི་ཆོས་གཅིག་ལ་དབྱར་མ་མ་ཞལ་བཞེས་མཛད་དེ། ཐ་སྐར་ལྷ་བའི་བཙོ་ལ་ལ་དགག་དབྱེ་མཛད། དེ་ནས་ཞག་བདུན་སོང་བའི་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་ཉིན་པར་ལྷ་ལས་བབས་པའི་དུས་ཆེན་ཏེ། འདི་ལ་ཆོ་འབྲུལ་རྒྱུད་ཅུར་གྲགས། དབྱིད་ལྷ་ར་བའི་དབའི་ལྷ་བའི་ཡར་ངོའི་ཆོས་གཅིག་ནས་བཙོ་ལའི་པར་ལ་ཆོ་འབྲུལ་ཆེན་པོ་ཞེས་ངོས་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། དིང་སང་བོད་ན་ཆོ་འབྲུལ་ཆེན་པོ་རྟའི་ལྷ་བ་ཞེས་པ་བདེའ་འཆུགས་པའི་ནོར་བ་ཡིན་ནོ། །

## ༼ དེ་དང་ཕྱོགས་གཞན་ནས་གསུངས་པ་མཐུན་མི་མཐུན་དབྱེད་པ། ༽

གཉིས་པ་དེ་ན་མས་དང་དུས་འཁོར་སོགས་ནས་གསུངས་པ་མཐུན་མི་མཐུན་དབྱེད་པ་ནི། དུས་འཁོར་རྒྱད་འགྲེལ་ལས། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཟེལ་གཞོན་ཅེས་པ་མེ་པོ་རྟའི་ས་གཤི་ཉ་ལ་ལུ་མས་སྤྱུ་བཞུགས། དེའི་རྒྱ་སྟོད་ལྷ་བའི་ལྷ་ལྷག་དང་བཅས་པའི་ལྷ་བ་རིལ་པོ་བཟུ་རྩོགས་པའི་མཆུའི་ལྷ་བའི་ཉའི་ཉིན་སྤྱུ་བལྟ་མས་ཏེ། དགུང་ལོ་གྲག་གཉིས་རིལ་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་བཟུད་རྒྱ་དང་ལྷ་བ་གསུམ་བཞུགས་པའི་རྒྱ་པོ་རྟའི་ས་གཤི་ཉ་ལ་སངས་རྒྱས། རབ་བྱུང་ཞེས་པ་མེ་མོ་ཡོས་ཀྱི་ས་གཤི་ཉ་ལ་ཕྱ་ངན་ལས་འདས་རྒྱལ་བ་སྟན་པ་ནས་བཟུང་མྱེ། དུས་བཞི་སྤྱི་ཕྱིའི་ལོ་གྲངས་ཀྱན་བཞུ་མས་པའི་ལོ་ལྷ་སྟོད་དང་བཟུད་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་གནས་ལ། དེ་དག་ལས་སྤར་ཇི་ཙམ་འདས་ན། ད་ལོའི་མེ་སྟག་འདི་ཡན་ཆད་ལ། ཉིས་སྟོད་སུམ་བཟུ་སུམ་རྩ་ཅ་དགུ་འདས་ཏེ། དེང་པོ་

སང་སོ་དགུ་པའི་སྟེང་ན་ཡོད་དུས་བཅིས་པ་ཡིན་ནོ།

## ༼བསྟན་པ་སྟེང་པ་ཕྱི་དར་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ༽

གསུམ་པ་བསྟན་པ་སྟེང་པ་ཕྱི་དར་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ། བོད་དུ་འདི་འདྲའི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་ལ་ཆེ་བ་རྒྱལ་པོ་གླུང་དར་གྱིས་བསྟན་པ་བསྐྱབས་ནས་བར་སྐབས་སུ་བསྟན་པ་མེད་པ་ལོ་འགའ་ཞིག་བྱུང་བའི་དབང་གིས་བཞག་ལ། དེ་ཡང་གཙོ་བོར་འདུལ་བའི་བསྟན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། ལུང་གླུང་གཞི་ལས། བརྩན་པ། ཇི་ཙམ་གྱིས་ན་དམ་པའི་ཆོས་གནས་པ་ཞེས་བགྱི། ཇི་ཙམ་གྱིས་ན་དམ་པའི་ཆོས་ཞིག་པ་ཞེས་བགྱི། ཉེ་བར་འཕོར། ལས་ཀྱང་ཡོད་ལ་ནན་ཏན་བྱེད་པ་ཡང་ཡོད་པའི་བར་དུ་སྟེ། ལས་ཀྱང་ཡོད་ལ་ནན་ཏན་བྱེད་པ་ཡང་ཡོད་ན་དམ་པའི་ཆོས་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་ལ། ལས་ཀྱང་མེད་ལ་ནན་ཏན་བྱེད་པ་ཡང་མེད་ན་དམ་པའི་ཆོས་ཞིག་པ་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་གསུངས། འདུལ་བ་ལ་བསྟོད་པ་ལས་ཀྱང་། ཇི་སྟིང་འགྲོ་འདིར་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་གྱི། །མཛོད་མཆོག་འདུལ་བ་གང་ན་གནས་གུར་པ། །དེ་སྟིང་ཆོས་སྒྲོན་དེ་ནི་གནས་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས། ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་པ་དེང་སང་གི་བར་དུ་བར་མ་ཆད་པར་ཡོད།

དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ རྫོང་ཆེ་ལྷ་ཅིག་དང་། ལོ་ཆེན་རིན་བཟང་བཞུགས་དུས་དེ་སྟེང་པ་ཡིན། ཇིག་ལོ་ཆེན་པོ་བྱོན་མན་ཆད་དེ་ཕྱི་དར་ཡིན། ཞེས་ཟེར་ན། བང་འགལ་ཏེ། དེའི་བར་དུ་འདུལ་བའི་བསྟན་པས་བར་ཆོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ལས་སོགས་པའི་འདོད་རྒྱལ་མི་འདྲ་བ་མང་ཡང་མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་ལས། འཕགས་པ་ཀུན་ཏུ་བཟང་བོའི་རྣམ་འཕྲུལ་ལྟ་བུ་བོ་ཐོ་ཐོ་འི་སྐྱུ་རིང་ལ་གསེར་གྱི་མཆོད་རྟེན་ནང་དུ་

མདོ་མེ་དཔང་ཀོང་ཕྱག་བརྒྱ་པ་པོ་བྱང་ནང་དུ་བབས་པ་ནས་དམ་པའི་ཚོས་ཀྱི་དབུ་  
 བརྟེས། དེ་ནས་གདུང་རབས་ལྟ་ནས་སྤྱན་རས་གཟིགས་སྤྱོད་བཅན་སྐམ་པོ་བྱོན་ནས་  
 རོ་བོ་སྤྱལ་སྤྱོ་སོགས་སྤྱན་དྲངས། ར་ས་འབྲུལ་སྤང་སོགས་བཞེངས། མདོ་མེ་འགའ་  
 ཞིག་བསྐྱར་བ་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་སྒོལ་ཆེན་བཏོད། དེ་ནས་གདུང་རབས་ལྟ་  
 ནས་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་སྤྱལ་པ་ཁྱི་སྤྱོད་མེུ་བཅན་བྱོན་ནས། མཁན་པོ་བོདྱི་ས་ཏཱ།  
 སློབ་དཔོན་པདྨ། ཀ་མ་ལ་ཤྲི་ལ། གྱི་མེད་བཤེས་གཉེན་སོགས་བཀ་གྲུབ་མང་པོ་སྤྱན་  
 དྲངས། བསམ་ཡས་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས། མ་གཉགས། སྐྱེའི་ཁང་  
 གསུམ་སོགས་ལོ་བཀ་མང་པོས་བོད་དུ་མེ་སྤྱོད་གསུམ། མཚན་ཉིད་ཐེག་པ། རོ་རྩེ་ཐེག་  
 པའི་བཀའ་བསྟན་བཅོས་མང་པོ། རྒྱུད་མེ་བཞི། རྒྱུབ་པ་མེ་བརྒྱད། རྒྱུད་དང་  
 རྒྱུབ་ཐབས་མན་ངག་དང་བཅས་པ་བསྐྱར་དེ། རྒྱུབ་བསྟན་ཉིན་མོ་ལྟར་གསལ་བར་  
 མཛད། དེའི་དཔོན་པོ་ཕྱག་རྟོག་ཀྱི་སྤྱལ་པ་ཚོས་རྒྱལ་རལ་པ་ཅན་གྱིས་གྲང་ལོ་བཀ་  
 མང་པོ་བསྟན། བཀའ་བསྟན་བཅོས་སྤྱོད་མ་འགྱུར་བ་མང་པོ་བསྐྱར་ཅིང་། རྒྱད་  
 གསར་བཅད་གྱིས་གཏན་ལ་ཐབ་པ་འདི་ཡན་ལ་བསྟན་པ་སྤྱད་པ་ཞེས་འཛིག་པ་ཡིན།  
 རལ་པ་ཅན་འདས་རྩེས་དེའི་གསུང་པོ་གྲང་དར་མས་མདོ་མེ་ཕགས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཐམས་  
 ཅད་བསྐྱབས། རབ་བྱུང་ཐམས་ཅད་ཐབ། གསུང་རབ་ཐལ་ཆེར་གཏོར་མའི་གསལ་ལ་  
 སྐས་ནས་བོད་དུ་ལོ་བཅུ་གཉིས་བར་དུ་བསྟན་པ་མེད་པ་ལ་བསྟན་པའི་བར་སྟོངས་སྤྱོ་  
 གྲགས་པ་ཡིན། དེ་ནས་ལྟ་ལུང་དཔལ་གྱི་རོ་རྩེས་གྲང་དར་བཀོངས་དེ། འདུལ་  
 པ་འཛིན་པ། གཅང་། དམར། གཡོ་གསུམ་གྱི་མདོ་ཁམས་སྤྱོ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་  
 གསལ་ལས་བསྟན་རྩོགས་བསྐྱབས། དཔུས་གཅང་མི་བཅུ་རབ་དུ་བྱུང་། རིམ་  
 ཀྱིས་འདུལ་བའི་བསྟན་པ་འཕེལ་པ་ལ་བསྟན་པའི་མེ་རོ་ཁམས་ནས་གསོས་པར་གྲགས་  
 བེང་ལྟ་སྤྱོ་མ་ཁུ་དཔོན་བྱོན། ལོ་ཆེན་རིན་བཟང་སོགས་ཁྱེད་ཉི་ཤུ་ཅུ་ལ་ཁ་ཆེར་སློབ་



གཉེན་ལ་བརྒྱུད་པ། ལོ་ཆེན་དང་། ལྷ་ལ་རྣམ་གསུམ་སོགས་ཀྱིས་བཀའ་བསྟན་  
བཅོས་སྟོན་མེད་མང་པོ་བསྐྱར་ཅིང་ཞུས། རག་ཆོ་ལོ་རྩལ་བྱེད་ཀྱིས་ལྷ་ལ་བསོགས་  
ཀྱི་གར་དུ་བརྒྱུད་པ། རོ་བོ་ཆེན་པོ་བོད་དུ་སྐྱོན་དངས་པ་སོགས་འདི་རྣམས་བསྟན་པ་  
བྱིད་དུ་གསུངས་ཤིང་། ཁ་ཅིག་བོད་དུ་བསྟན་པ་མེད་པ་ལོ། །

བདུན་ཅུ་ཐུང་ལྟེ། དབུས་གཙང་གི་མི་བརྒྱ་ལྷ་སར་བསྟན་པ་འཇུགས་པ་ལ་ཕེབས་  
པ་ན། ཆུན་པོ་གཅིག་ན་རེ། དཔལ་ལྷན་པ་ནས་བཅུན་པ་མ་མཐོང་ཞེས་ཟེར། ད་ལྟ་  
ལོ་དུ་ཡིན། དོན་དུག་པ་ཡིན། ཟེར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་ལས་ཤེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་  
ཟེར། ཀྱན་མཁུན་སྤྱན་རེ། དེ་མི་རིགས་ཏེ། བསྟན་ཅིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཆུན་པོའི་ཤེས་  
བྱེད་སྐབས་སུ་མ་བབས་ཅིང་། ལོ་གྲངས་ཀྱང་མི་འགྲིག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལོ་བརྒྱད་དང་  
བརྒྱད་ཐུང་རོ། །ཞེས་གསུངས། རང་ལུགས་མ་ཐས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་བ་ལྟར་ཐས་ལེན་  
རིགས་ཤིང་། མདོར་ན་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་ངོ་བོ། རོ་བོ་ཨ་ཏི་ཤ་ཉིད་སྐར་ཡང་ཁ་  
བ་ཅན་པའི་སྐལ་ལྷན་གྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་དབལ་དུ་བྱོན་ནས་ལུས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་  
མགོན་སྐབས་དང་དབུང་གཉེན་དམ་པར་གྱུར་པ། ཞུས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཤར་  
བཅོང་ཁ་བ་སྟོ་བཟང་གྲགས་པའི་དབལ་ཞེས་མཆོན་གསོལ་ཏེ། དགོ་སྟོང་སྟེ་སྟོང་འཛིན་  
པའི་རྣལ་འབྱོར་བ་དེ་ཉིད། མདོ་སྟོང་བཅོང་ཁར་སྐྱབས་ལྷན་ཏེ་དབུས་གཙང་དུ་  
ཕེབས། བསྟན་པའི་དག་ཐེར་མཛད། སྐས་ཀྱི་བྱ་བོ་གཉིས་སམ་བདུན་གྱི་ཐོག་དངས་  
པའི་བསྟན་པའི་སྟོལ་འཛིན་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པས་མཐའ་དབུས་མེད་པར་བསྟན་  
པ་དར་ཁིང་རྒྱས་པར་མཛད་དེ། ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་ལ་སྟོན་པ་རང་ཉིད་བྱོན་པ་དང་  
རྒྱལ་ཀྱན་མཆུངས་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་མདོན་པ་མཛོད་ཀྱི་སྒྲི་དོན་དཀའ་  
གནས་ལེགས་པར་བཤད་པའོ། །འདིས་ཀྱང་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་དར་ཁིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་  
མིང་དུ་གནས་པར་བྱེད་ཀྱས་པར་གྱུར་ཅིག ། །མཛྲ་ལོ། །

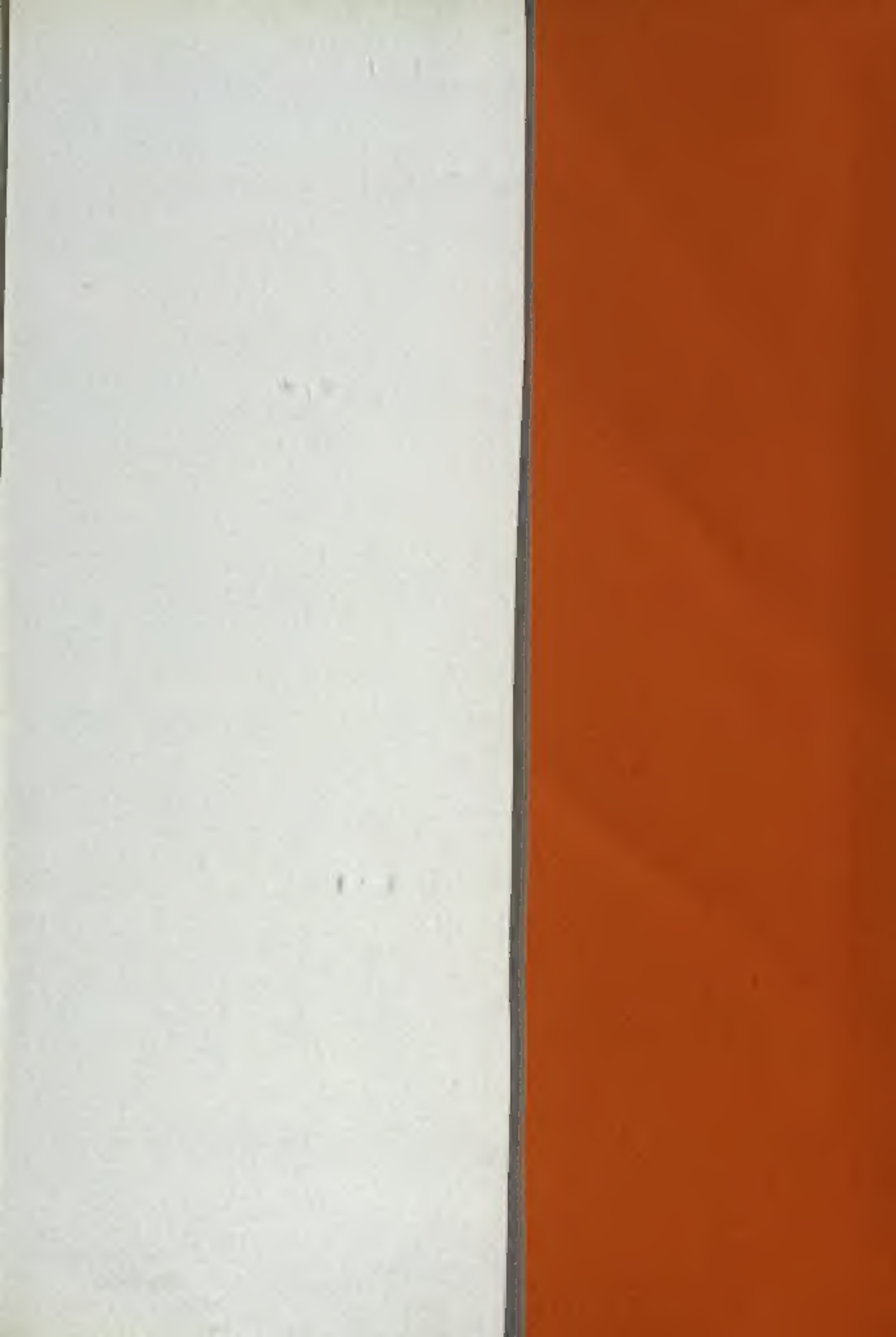
འཁོར་འདས་རང་བཞིན་རྣམ་ཅུ་མེད་པ་དང་། རྒྱ་འབྲས་དེན་འབྲེལ་བ་སྤྱོད་པ་གཉིས། །ཡན་ཚུན་  
འགལ་མེད་གྲོགས་སྤྱུ་འཆར་བ་ཡིས། །སྤྱུ་བ་དགོངས་དོན་རྟོགས་པར་བྱིན་གྱིས་སྒྲོབས། །བྱང་རྒྱ་བཞེས་མ་ཆོས་  
རིན་པོ་ཆེ། །མ་སྐྱེས་པ་རྣམས་སྐྱེས་པ་དང་། །སྐྱེས་པ་ཉམས་པ་མེད་པར་ཡང་། །གོང་ནས་གོང་དུ་འཕྲེལ་  
བར་ཤོག །སྟོན་པ་སྤྱོད་མེད་པའི་བརྟན་པ་དང་། །མཇལ་བ་འདི་འདྲ་སྒྲ་མའི་དྲིན་ཡིན་པས། །དགེ་བ་འདི་ཡང་འགོ་  
བ་མ་ལུས་པ། །བཤེས་གཉེན་དམ་པས་འཛིན་པའི་རྒྱ་རུ་བཞུ། །བརྟན་པ་རིན་ཆེན་མཆོག་གིས་མ་བྱུང་བ་ལས།  
བྱང་ཀྱང་ཉམས་པར་སྤྱར་བའི་སྤྱོགས་དེར་མི། །སྤྱིར་རྗེ་ཆེན་པོས་ཡིད་རབ་བསྐྱེད་པ་ཡི། །ཡན་པ་དེའི་གཉེར་དེ་  
གསལ་བ་བྱེད་པར་ཤོག །མདོར་ན་དཔལ་ལུན་སྒྲ་མའི་སྤྱོད་ཆོ་བ་དྲན། །མཁས་པ་ཚུན་བརྟན་འཛིན་དམ་པས་སྤྱོད་  
བྱེད། །བརྟན་པའི་སྤྱིན་བདག་མངའ་ཐང་དར་བ་ཡིས། །སྒོ་བཟང་རྒྱལ་བའི་བརྟན་པ་རྒྱས་སྤྱར་ཅིག །འདི་ལྟར་  
བཀྱིས་པའི་རྣམ་དཀར་དགེ་བ་ཡང་། །བདག་ལ་བྱིན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་མ་མ་དང་། །སེམས་བསྐྱེད་ལྷན་པའི་སྤྱོད་མ་  
སྒོ་བ་དཔོན་སོགས། །དམ་ཆོག་གཅིག་པའི་དོ་རྗེ་རྒྱན་རྣམས་དང་། །རྒྱ་འབྲས་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་མི་རྣམས་དང་། །  
བཞོམསོལ་སྒྲོག་གཅིད་འོ་ཆོ་འཕྱང་བ་དང་། །ཤ་ཁྲག་ཐོས་པའི་དུད་འགོ་མ་ལུས་པ། །སྤྱར་དུ་སངས་རྒྱས་གོ་འཕང་  
ཐོབ་པར་ཤོག །ཆོས་དབྱིངས་རྣམ་པར་དག་པའི་བདེན་པ་དང་། །དགོན་མཆོག་ཅུ་གསུམ་རྒྱ་མཆོའི་ཐུགས་  
རྗེ་ཡིས། །བདག་གིས་སྟོན་པ་ཡིད་བཞིན་འབྱུང་སྤྱར་ནས། །འགོ་བ་འདྲེན་པའི་དེད་དཔོན་བྱེད་པར་ཤོག །སངས་  
རྒྱས་སྤྱུ་གསུམ་བརྟེས་པའི་བྱིན་རྒྱུམ་དང་། །ཆོས་ཉིད་མི་འགྱུར་བདེན་པའི་བྱིན་རྒྱུམ་དང་། །དགེ་འདུན་མི་  
བྱེད་འདུན་པའི་བྱིན་རྒྱུམ་གྱིས། །ཁི་ལྟར་བཞུ་བ་སྟོན་ལམ་འབྱུང་སྤྱར་ཅིག །













གངས་ཅན་ཁྱད་མོ་པ་དཔེ་མཛུགས།  
པོ་དཔེ་པ་དཔེ།